MIROLJUB TODOROVIĆ

DNEVNIK SIGNALIZMA 1984-1989

MIROLJUB TODOROVIĆ

DNEVNIK SIGNALIZMA

1984-1989

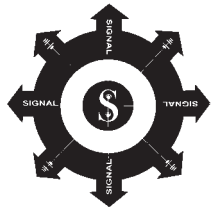

MIROLJUB TODOROVIĆ
DNEVNIK SIGNALIZMA
1984-1989

Biblioteka „Signal“
Biblioteku je osnovao Miroljub Todorović 1970. godine

Izdavači

„Everest Media“, 11070 Novi Beograd, Narodnih heroja 32/16
Međunarodna kulturna mreža „Projekat Rastko“

Za izdavače: Boban Knežević i Dejan Ajdačić
Urednik biblioteke: Zoran Stefanović
Znak biblioteke: M. T. Vid
Priprema za štampu: Kasandra Knežević
Štampa i povez: „Skripta internacional“, Beograd
Tiraž prvog izdanja: 300 primeraka

Zvanični sajtovi:

Signalizam @ Projekat Rastko
http://www.rastko.rs/knjizevnost/signalizam/index.php

Signalizam: manifesti, studije, eseji, prikazi
http://signalism1.blogspot.rs/
Miroljub Todorović http://www.miroljubtodorovic.com

Everest medija www.everest.rs
http://casopiskult.com/autori/jelena-maricevic/tokovi-signalizma

Miroljub Todorović

DNEVNIK SIGNALIZMA 1984-1989

Beograd, 2019.

1984

„Šta je svet? Vrhovni, totalni i otkriveni horizont svega što je u nastajanju vremena a pokazuje se čoveku fragmentarno.“

Akselos

„Svet i život su jedno. Ja sam svoj svet (mikrokosmos).“

Vitgenštajn

Sreda, 11. januar 1984.

„O, vi stvaraoci, vi viši ljudi. Tko mora da rodi, bolestan je, ali tko je rodio, nečist je.

Pitajte žene, ne rađa se zato što bi to bilo zadovoljstvo. Od bola kokodaču tek kokoši i pjesnici.

Vi stvaraoci, na vama je mnogo šta nečisto. To je zato što ste morali biti majka.

Novo dijete: oh, koliko mnogo prljavštine dolazi tako na svijet! Uklonite se! A tko je rodio, treba da opere i očisti dušu."

(Niče: „Tako je govorio Zaratustra")

*

Prema prognozi u Beogradu danas umereno oblačno, suvo i prohladno. Ujutru slab mraz, temperatura oko –2 sa poledicom. Vetar slab, severozapadni. U štampi najava da će poskupeti grejanje.

*

Pre nekoliko dana u Kolarcu je održano veče poezije povodom pedesetogodišnjice rođenja Branka Miljkovića. Čitane su Brankove pesme a o Branku su govorili: Dragan Jeremić, Tasa Mladenović, Ivan V. Lalić i Boža Timotijević.

*

„Kalifornijska laboratorija otkrila je nedavno pomoću satelita za astronomska posmatranja novo prilično misteriozno nebesko telo koje bi moglo biti veliko kao Jupiter, a dovoljno je blizu Zemlje da bi se moglo smatrati i za desetu planetu sunčevog sistema.

Prema pisanju *Vašington posta* to telo, koje je udaljeno od Zemlje 80.000 milijardi kilometara, otkrio je satelit pomoću infracrvenih zraka. To bi bila planeta koja bi se nalazila iza Plutona, poslednje poznate planete u Sunčevom sistemu. Njegova temperatura, kako se pretpostavlja, ne iznosi više od 4.5el stepeni ispod apsolutne nule (odnosno –273.15 stepeni santigrada)

Prema rečima stručnjaka kalifornijske laboratorije Džerija Nojgebauera novo nebesko telo bi moglo biti neka gasna planeta, ogromna kometa, ili neka vrsta „protozvezde“ koja nikad nije oslobodila toliko toplote da bi postala zvezda, ili galaksija udaljena za još jednu evoluciju, ili galaksija toliko okružena prašinom da je svetlost koju emituju njene zvezde, nevidljiva sa Zemlje. Nojgebauer, takođe pretpostavlja da bi moglo biti reči o jednoj od mladih ‘crnih galaksija’ koje nismo imali prilike da posmatramo.“

(„Politika“)

*

„*Videti,* moglo bi se reći da se ceo život sastoji u tome, ako ne konačno, ono bar suštinski.“

„Centar perspektive, čovek je u isto vreme i *središte sastava* vasione „

(Tejar de Šarden)

*

Wlademir Dias Pino ponovo šalje svoju knjigu/katalog (preko 200 strana teksta, vizuelne poezije, verbalnih pesama, informativnog materijala, itd) A SEPARACAO ENTRE INSCREVER E ESCREVER 02.

*

Uleke Despot iz Oaklanda želi srećne novogodišnje praznike i najavljuje naše, eventualno, viđenje u maju.

*

S. V. prikazao simpozijum o signalizmu u „Pobjedi“. Šalje isečak i egzaltirano pismo u kome kaže da piše tekst, teoretski !!?? (on i teorija) za „Omladinski pokret“. Traži neobjavljene pesme, itd. Inače, prikaz „Čorbe od mozga“ su mu izgubili (!!??) u istoj „Pobjedi“ pa mora da piše novi.

*

Lep katalog sa izložbe MEDIARTE, arte del comunicare comunicare ‘con arte’ iz Đenove.

*

Dagmar Burkhart javlja iz Berlina da je primila knjige i ostali materijal koji sam poslao. Najavljuje da će septembra doći u Beograd. Traži da se vidimo.

*

Poziv iz Portugalije:

*

Iz Tokija časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju SHISHI broj 9, oktobar 1983.

*

„Čovekoliki majmun, za koga se veruje da predstavlja najranijeg čovekovog pretka, star je oko 32 miliona godina, ili 5 miliona godina više nego što je prvobitno bilo procenjeno. Ovaj zaključak iznela je američka Nacionalna fondacija za nauku, na osnovu najnovijeg otkrića ostataka ljudskog davnašnjeg pretka u egipatskoj provinciji Fajum.“

*

Prema jedom istraživanju javnog mnjenja čije je rezultate objavio londonski *Sunday Times* Britanci najviše poverenja imaju u sveštenike, a najmanje u političare i novinare.

*

Sa sadašnjih 4.5 milijardi broj stanovnika u svetu povećaće se do 2000. godine na 6 milijardi, tvrde stručnjaci UN. Prema istom izveštaju, Tokio će i dalje ostati najnaseljeniji grad na svetu, dok će na drugo mesto izbiti Šangaj. U međuvremenu na listi deset najvećih metropola: Los Anđeles, London i Pariz ustupiće mesta: Bombaju, Kalkuti i Džakarti.

*

U kojoj meri jezik ima povlašćeniji položaj od ostalih semiotičkih sistema?

Može li se poezija kao produkcija jezika u jeziku u svakom slučaju određivati kao proizvodnja značenja i smisla?

Poezijom kao osobenim oblikom kreativnog izraza čovek (pesnik) izvorno odgoneta, proniče i tumači kako sebe tako i svet.

Suprotstavljajući se tumačenjima da su reči samo neka vrsta znakova Hajdeger smatra da je jezik jedna od korenitih struktura samog ljudskog postojanja.

*

Okasnio si. Pravimo nežnu sliku seta. Red lobanja. Red ciklama. Vatra daje nadu. Pri crvenom odsjaju. Vaskrs mrtvih. Iz zamkova. Iz špilja. Zvuci orgulja. Ne prestaju. Hor vukova. Čuvari sedmog pečata. Vraćaju se.

Subota, 21. januar 1984.

U kraćem intervjuu u Večernjim novostima Milivoje, umesto da me pita, utrpao mi „odgovore" iz knjige „Signalizam". Još jedna propuštena prilika da se kažu prave stvari, posebno one koje se odnose na značaj signalističkog prevrata u formi, stilu i jeziku srpskog pesništva krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina.

*

U galeriji Sebastian Dušan Otašević izlaže objekte pod opštim nazivom „Linija". Nisu mi se dopali. Ima u radu tog momka ponešto od kičeraja kome se on, inače, putem svojih objekata, pokušava da ruga, ali često u tome ne uspeva.

*

Nenad Bogdanović šalje knjižicu „Ciklus mail art pošiljki". Umnožena je u sto primeraka; pogovor Andrej Tišma.

*

Supek pravi zbornik „Jugoslovenski umetnički pečat" i poziva me da učestvujem. Treba samo sve to umnožiti u sto pedeset primeraka, a ja više nemam ni volje ni vremena za takvu vrstu rada.

*

Konačno pismo od BAP–a koje zaslužuje poseban, ali ne dnevnički već polemički odgovor. I dobiće ga.

PROSVETA
OOUR Izdavačka delatnost. Čika Ljubina 1/IV

Bgd. 15. 1. 1984.

Dragi kolega Todoroviću,

Vrlo mi je žao što i na ovaj način moram da Vas izvestim o onome što ste iz novina već saznali: Vaša knjiga nije uvrštena u konačni sastav edicije „Savremena poezija“ (1984).

Prirodno bi bilo da Vam mogu reći: „Nije uvrštena zato što članovi uredničkog tima koji čita poeziju smatraju da nije vredna objavljivanja“, ili zato „što su izabrane knjige od nje bolje“... I sami znate da to ne mogu reći, već i zato što to ne bi bilo tačno, a ne bi bilo iz prostog razloga što rečeni tim ne raspolaže kriterijumima za vrednovanje dela poput vašeg. Prinuđen sam, stoga („prinuđen“ sam, razume se, samo zato što poštujem i Vas i onaj deo Vašeg rada s kojim mogu da uspostavim kontakt, a nerazumevanje onog drugog ne daje mi pravo da ovaj posao prepustim sekretarici), da Vam kažem celu istinu: jednostavno nismo imali ni mogućnosti, ni hrabrosti, a ni dovoljno jakog sopstvenog uverenja da među šest raspoloživih naslova (dve knjige su čekale od prošle godine) uvrstimo i Vašu koja se, priznaćete, po ekskluzivnosti teško može meriti sa ostalima... Sasvim privatno Vam kažem: znam da od Vas ne mogu očekivati, niti bih to smeo tražiti, da menjate svoj stvaralački koncept, ali sam (ni sam ne znam zašto) očekivao da ćete nam ovom prilikom ponuditi nešto „konvencionalnije“.

Srdačno Vas pozdravljam,
Bogdan A. Popović

*

Zbog atomskih otpadaka naša planeta se zagreva brže nego što se verovalo, a posledice te pojave biće poplave, toplotni talasi i monsuni koji će u narednoj deceniji zahvatiti Zemlju tvrde američki naučnici sa okeanografskog instituta u Vuds Holu. Na Zemlji će doći povećanja temperature zbog taloženja ugljendioksida koji će uhvatiti sunčeve tople zrake i sačuvati toplotu kao u stakleniku.

*

Predsednik Regan će kako se očekuje, uskoro saopštiti planove o izgradnji američke svemirske stanice sa posadom, koja bi kružila oko Zemlje.

Prema pisanju lista *Vašington post* predsednik će ovu odluku saopštiti 25. januara u govoru naciji. List navodi da će Regan zatražiti da se u budžetu izdvoji oko 100 miliona dolara za početnu fazu izgradnje ove stanice koja bi bila lansirana 1991. a potom bi dve godine kružila oko Zemlje.

*

Ciriški dnevnik „Blik“ će se, po svemu sudeći, uskoro naći na optuženičkoj klupi zbog objavljivanja oglasa prostitutki. Gradski oci su nedavno upozorili urednike lista da se manu tog posla, ali su oni nastavili objavljivanje telefonskih brojeva prodavačica ljubavi i adresa pojedinih salona što je često zauzimalo i po pola stranice.

*

„U Onfler! Što pre, dok nisam još niže pao.

Tolike slutnje, toliki predznaci koje mi je Bog već poslao, da je *poslednji trenutak* da delam, da minut koji traje shvatim kao najvažniji od svih minuta, te da svoju staru muku, to jest Rad, pretvorim u *neprestanu nasladu*."

(Bodler)

*

Stručnjaci londonskog Prirodnjačko–istorijskog muzeja otkrili su nedavno ostatke skeleta ribe, dužine dva metra, koji je star oko 150 miliona godina. To je prvi primerak praistorijske ribe iz vrste genus astenokormus koji je otkriven na britanskom tlu.

*

Poziv iz Italije

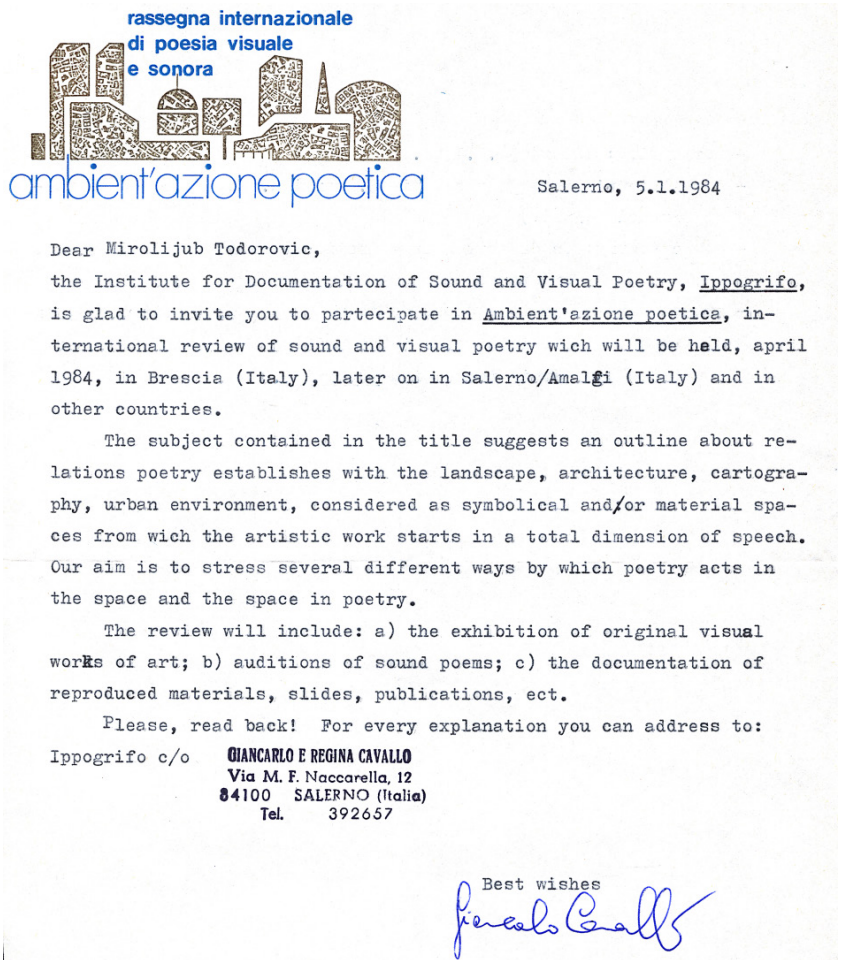

rassegna internazionale
di poesia visuale
e sonora

ambient'azione poetica

Salerno, 5.1.1984

Dear Mirolijub Todorovic,
the Institute for Documentation of Sound and Visual Poetry, Ippogrifo, is glad to invite you to partecipate in Ambient'azione poetica, international review of sound and visual poetry wich will be held, april 1984, in Brescia (Italy), later on in Salerno/Amalfi (Italy) and in other countries.

The subject contained in the title suggests an outline about relations poetry establishes with the landscape, architecture, cartography, urban environment, considered as symbolical and/or material spaces from wich the artistic work starts in a total dimension of speech. Our aim is to stress several different ways by which poetry acts in the space and the space in poetry.

The review will include: a) the exhibition of original visual works of art; b) auditions of sound poems; c) the documentation of reproduced materials, slides, publications, ect.

Please, read back! For every explanation you can address to:

Ippogrifo c/o GIANCARLO E REGINA CAVALLO
Via M. F. Naccarella, 12
84100 SALERNO (Italia)
Tel. 392657

Best wishes

Poslao više originalnih radova.

*

„Veština inteligencije sastoji se u tome da jedan razvoj u vremenu predstavlja niz odeljenih, nepromenljivih momenata (u takvom odeljenom, nepromenljivom momentu mereća inteligencija je kod svoje kuće).“

„Sloboda je krajnji, zreli izraz nagomilane energije.“

„Intuicija je, unekoliko, moć naše vizije kroz nepromenljivost zbivanja, kao takvog; a inteligencija — kroz skamenjenost bivanja.“

(Vinaver)

*

Sećaš se. Priviđenja. Podbula crna udovice. Rasipanja svetlosti. To je krv. U strasnom poljupcu Tutankamona. Prosoči guju pod jezikom. Zatri joj trag. Zloguke puteve. Kuga se urezuje u kosti. Poslednja vatra bića. Zanemela si. Na mestu večne ljubavi. Led. Sa neba pada. Komad po komad. Modro ljudsko meso.

*

„Snovi, snoviđenja, halucinacije, dnevni snovi, maštanja, neobične fikcije, fantazmagorije, erotične fantazije, paranoički sistemi, svet dečje igre paralelan našem, neodoljive bizarne ideje koje odjednom iskoče iz sivog niza svakodnevnih gestova, mitosi, svih vrsta, mitosi pre svega, simboli, alegorije, sve što je u poređenju sa belim beskrvnim razumom crno i purpurno, sve što je neoprezno, nerazumno, ludo, bizarno, kapriciozno, mutno i lucidno, ekstatično, prkosno, smelo, gordo, sve što kanoniziranom redu stvari kaže *Neću*.....“

(Marko Ristić)

Utorak, 24. januar 1984.

Viktor se razboleo od gripa. Po svoj prilici sada ćemo se u kući svi izređati.

*

Sastao se u biblioteci „Milutin Bojić“ sa još nekoliko pisaca. Osnivamo novu izdavačku kolibicu, autorsku radnu zajednicu ARZ.

*

Mića piše veliku studiju o našim himnama za posebno izdanje „Zum reporter“. Zatražio mi i „Koračnicu Crvenog univerziteta“ i podatke šta se sve zbivalo sa njom, i oko nje, burne 1968. godine.

*

Cinephoto još nije uradio slike (30×40) koje sam dao pre više od mesec dana.

*

Razgovor sa V. Jokićem. Ići će prilozi o signalizmu u „Književnoj kritici“ samo ne zna koji sve i kada (najverovatnije u broju 2).

*

Bio do udruženja i Adama da intervenišem, još mi nisu poslali honorar za učešće na Mitingu poezije oktobra prošle godine .

*

Razgovor sa Savićem telefonom. Teško da će Kornhauzerova knjiga proći u „Prosveti“. Pretpostavljam, opet pljuvke i kvarne žvake onog pizduna. Čujem da je i u redakciji „Književne reči“ olajavao signalizam.

*

Rezultat pregleda i snimanja na Internoj A klinici u redu. Nema čira na dvanaestopalačnom crevu kao što se pretpostavljalo. Da se javim kroz tri nedelje radi eventualno novih pregleda i analiza.

*

Spremam zbornik „Signal 10“ za štampanje. Odugovlačim. Teško ide. Ne radi mi se. Treba napisati neku vrstu uvoda, predgovora. To mi je najteže.

*

Iz „Jaroslava Černija“ javljaju da sutra „Štep za šumindere“ ide u mašinu. Potrebno je otići i još jednom pogledati knjigu.

*

Poštanska karta A. Tišme s pečatom „Lomljivo“.

*

Istočni Nemac Dressler šalje fotografiju s čestitkom Nove godine i originalni umetnički rad.

*

„Sada je mogućno pomoću nuklearne eksplozije na veoma velikoj visini, izazvati veoma snažan elektromagnetski impuls nad značajnom teritorijom.

….Na taj način, bilo bi mogućno dezorganizovati elektrodistributivnu mrežu cele neke zemlje, izbrisati memorije njenih kompjutera, izazvati pregorevanje svih električnih releja, velikog broja uređaja koji se nalaze u motorima, aparata masovne primene, ukratko, ovim putem paralisati celokupnu aktivnost moderne zemlje. Velika naselja, između ostalog, zapala bi u najpotpuniji haos i preživljavanje gradskog stanovništva — lišenog vodovoda, grejanja, osvetljenja, saobraćaja itd., dakle, snabdevanja hranom — bolnica i osnovnih usluga postalo bi problematično. Sve to moglo bi se postići bez ikakvog direktnog udara po teritoriju napadnute zemlje.“

(Žak Ig Dezetaž, izvestilac
Komisije za odbranu u francuskom Parlamentu)

*

„Za Kafku postojati znači: dolaziti a nikad ne moći prispjeti, 'ne postojati'; ali kako s druge strane ne može poreći, da je ipak na neki način u svijetu, on nepostojanje mora preobući, odnosno pronaći međuoblike između bića i nebića. Ove međuoblike nalazi klasičnim manirom time što nebiću pridaje vremenske oznake: ono postaje 'biće koje još nije' ili 'biće koje više nije'."

(G. Anders)

*

Na afričkom kontinentu krajem ovog veka živeće oko 813 miliona stanovnika, ukoliko se zadrže sadašnje stope priraštaja, kaže se u najnovijem izveštaju Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Afriku.

*

„Između agresivnosti, ili gneva ljudi i temperature mozga postoji određena veza — tvrdi profesor Ehor Bojanovski sa Univerziteta u Vankuveru. Ovaj kanadski kriminolog, koji je proučavao fiziološke aspekte agresivnosti, ustanovio je, naime, da se temperatura mozga čoveka u trenucima agresivnosti ili besa povišava najmanje za desetinu Celzijusovog stepena. Profesor Bojanovski je takođe ustanovio da konzumiranje alkohola povećava temperaturu mozga i, istovremeno, pojačava agresivnost ljudi."

*

Bezglav *hodaš*. Od zemlje do zemlje. Sedam sinova. I sedam *kćeri*. Smradni strvinaru. Po vrletima Karpata. Okitili *stablo*. Zimski snegovi. Ti si pali anđeo. Peskom *zagrnut*. Jutroklek. Cela istorija. Nad zlatnim *strnjištima*. Crna kiša. Rosi. Sneni *vilenjaci*. U vučijoj koži. Posvađani. Dom im je peštera. *Gujin zub* u oku.

*

„Noću se molim da što dobroga snim."

(Njegoš)

*

„Budim se, a iz mog tela, gle, svetlost sâma izvire!"

(Milan Dedinac)

Subota, 11. februar 1984.

Iznenada kada se malo ko nadao, veliko nevreme, vlažan, težak sneg, praćen jakim vetrom prekrio je najveći deo zemlje posebno Srbiju i Bosnu. Potpun prekid saobraćaja na mnogim putevima. U Beogradu odsečena prigradska naselja: Skojevska, Sremčica, Labudovo brdo, itd. Otežano snabdevanje, nema struje. Dinka i Viktor koji bi danas trebalo da dođu iz Bijeljine, neće moći zbog neprohodnih puteva i železničke pruge.

*

Umro sovjetski vođa Jurij Andropov.

„U saopštenju lekarskog konzilijuma, koje je večeras objavljeno u Moskvi, kaže se da je preminuli šef sovjetske Partije i države podlegao od nefritisa, nefroskleroze i dijabetesa koje je pogoršavala hronična insuficijencija bubrega.

Još u februaru 1983. godine, zbog otkazivanja funkcije bubrega Andropov je bio prinuđen da se služi veštačkim bubregom. Te povremene dijalize, kako se naglašava u zvaničnom saopštenju, obezbeđivale su zadovoljavajuće stanje i radnu sposobnost šefa države i Partije. Krajem januara ove godine međutim stanje zdravlja se pogoršalo zbog sve izraženije distrofije unutrašnjih organa i pada pritiska.

Umro je 9. februara u 16.50 časova po moskovskom vremenu zbog prestanka funkcionisanja krvotoka i zaustavljanja disanja.

Saopštenje je potpisao konzilijum sastavljen od 11 akademika i profesora među kojima načelnik Četvrte glavne uprave sovjetskog ministarstva zdravlja akademik–profesor E. Čazov.“

*

Vitomil Zupan dobio najveće slovenačko priznanje za književnost „Prešernovu nagradu“.

*

Iz Kanade podugačko kompjutersko pismo iz koga samo ovaj kraći izvod:

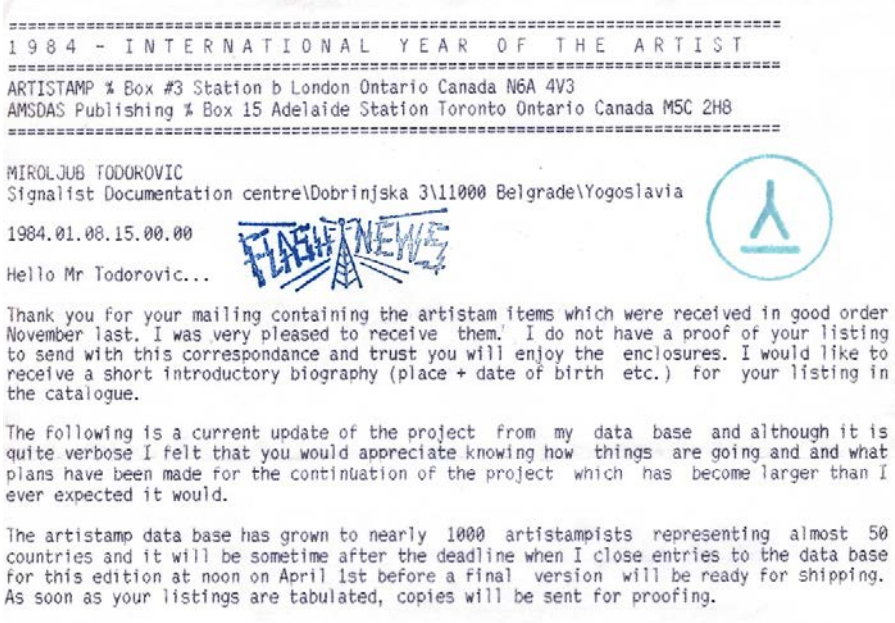

1984 - INTERNATIONAL YEAR OF THE ARTIST

ARTISTAMP % Box #3 Station b London Ontario Canada N6A 4V3
AMSDAS Publishing % Box 15 Adelaide Station Toronto Ontario Canada M5C 2H8

MIROLJUB TODOROVIC
Signalist Documentation centre\Dobrinjska 3\11000 Belgrade\Yogoslavia

1984.01.08.15.00.00

FLASH NEWS

Hello Mr Todorovic...

Thank you for your mailing containing the artistam items which were received in good order November last. I was very pleased to receive them. I do not have a proof of your listing to send with this correspondance and trust you will enjoy the enclosures. I would like to receive a short introductory biography (place + date of birth etc.) for your listing in the catalogue.

The following is a current update of the project from my data base and although it is quite verbose I felt that you would appreciate knowing how things are going and and what plans have been made for the continuation of the project which has become larger than I ever expected it would.

The artistamp data base has grown to nearly 1000 artistampists representing almost 50 countries and it will be sometime after the deadline when I close entries to the data base for this edition at noon on April 1st before a final version will be ready for shipping. As soon as your listings are tabulated, copies will be sent for proofing.

Mejlartist Thomas Michel Bidner uz pismo šalje još i obilje materijala: marke umetnika, nalepnice, male reklamne plakate, itd.

*

Američki naučnici otkrili su na Antarktiku delove meteorita za koje se pretpostavlja da su stari oko 4,6 milijardi godina. Pronađeni delovi spadaju, prema oceni američkih stručnjaka, među najstarije dosad poznate supstance na svetu. Sastav meteorita, jedinog koji je ikada otkriven na Antarktiku odgovara sastavu prvobitne supstance od koje su formirani Sunce i planete.

*

Opet Hitlerova dokumenta:

„U podrumu jedne kuće u Kanadi pronađeni su dokumenti među kojima je, kako se pretpostavlja, tri potpisao nacistički vođ Adolf Hitler. Papiri su pronađeni u brižljivo skrivenoj vrećici koju je vlasnik Fred Šiser držao u podrumu kuće. Kako je posle njegove smrti saopštila njegova supruga, dokumente je pred kraj drugog svetskog rata uputio iz Engleske njen muž, koji je u toku rata radio za kanadsku tajnu obaveštajnu službu. Udovica tvrdi da je Fred bio strastveni kolekcionar, ali ne zna kako je došao do dokumenata i mnogobrojnih fotografija nekolicine nacista. Ona je izjavila da je tajna vreća odvezana samo jednom za sve posleratne godine. Stručnjaci su već počeli ekspertizu Hitlerovog potpisa na nađenim dokumentima."

*

Lepra još postoji u 70 zemalja sveta u kojima oko 10 do 11 miliona stanovnika boluje od ove opake bolesti. To je saopšteno u izveštaju Svetske zdravstvene organizacije (SZO), objavljenom povodom Svetskog dana za borbu protiv lepre. Prema izveštaju SZO, najveći broj lica obolelih od lepre živi u Africi i Aziji, a znatan broj slučajeva ovog oboljenja registrovan je i u Centralnoj i Južnoj Americi.

*

Mejl–art listić Colectivo–3 No. 10–11, decembar 1983 iz Meksika. objavio specijalan broj (Edicion especial) posvećen jugoslovenskoj avangardi (Yugoslavia: movimientos de vanguardia).

*

Carla Augusta Cella iz Milana poziva na mejl–art izložbu koju organizuje na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Milanu. Tema izložbe zatvor: veličina radova 10x15 i 21x29; poslednji rok za slanje 15. maj 1984.

*

Pismo i materijali od Carla Pitorea iz Njujorka koji tokom februara i marta organizuje u Woster Gallery veliku mail art feštu pod nazivom: ARTISTS TALK ON ART.

*

Poziv iz Danske da učestvujem, u gradu Aalborg–u, sa nekom svojom umetničkom opcijom (poezija, mail art, performans ...). Kažu da pare za put i hranu nemaju ali da su mi obezbedili prenoćište. THOV–ART održaće se od 11–18 maja 1984. godine.

*

Gospođa Jean Brown (poznati američki „Jean Brown Archive avangarde“) zahvaljuje se pismom na pošiljci dva primerka kataloga „Think about Signalism“.

*

Neumorni Marijan sa novom pošiljkom (u međuvremenu ubio mu se brat - 21–22 godine):

06. 02. 1984

Samobor

Dragi Miroljube !

Hvala vam na dobrome prijemu mojih portreta i mog stvaralaštva uopće, kao i na dobroj vijesti da će uskoro krenuti izložba (kao svojevrsna akcija a ne manifestacija). Šaljem vam PORTRETE II, kao nastavak portreta, uz novine: teorijski članci kao sastavni dio stvaralaštva (iznijansiran i precizan kritički stav), i - tema smrti, kao sastavni dio života, jer kao što rekoh u punktu: „za život i smrt izvor je isti: rođenje? a nema rođenja bez jedne dobre ševe, ili čak više njih, čime za sada završavam taj erotski ciklus portreta, i spremam (do ljeta) novi projekat vizualne poezije: BIJELO NA CRNOM, a u maju namjeravam napraviti LAND AND OBJECT ART EXHIBITION unutar ruševina staroga grada Samobora, sa katalogom - fotografijama svih radova - zahvata. Toliko za sada o tome.

Srdačan pozdrav,

Marijan Čekolj
Lešće 15
41430 Samobor
tel. (041) 880–039

*

Iz Španije pozivnica i propusnica za ARCO — Contemporary Art International Fair of Madrid.

Arco '84

In "1884", George Orwell portrayed a world of robots in a state of permanent war where art was only a reminder of the past. During the past few months, means of communication the world over have not ceased to touch on the theme. Nuclear threat and the uncertain end of the century are ceaselessly discussed by experts and by those who are not. But we can be sure of one thing: Orwell erred in his judgement on the arts. In no other period has there been greater evidence of creativity. Never has contemporary man been offered a panorama of images and suggestions in such accord with his own problems and hopes: an impressive counterpoint in liberty.

In its brief, two-year history, ARCO has attempted to incorporate this spirit into its principal objectives, and has obviously succeeded. Madrid is heard, in the current concert of the arts, with its own voice; its annual International Art Fair has become a required reference point for all who should find a world without art to be inconceivable.

ARCO '84 responds to the expectations it has created. This edition of the Fair will be held in a locale of 12,000 m^2, three times the previous capacity. With a grand total of 157 galleries confirming participation, more than half of these come from outside Spain. Among these figure important galleries from Germany, Italy, France, Austria, Latin America.

ARCO is the only Art Fair which aspires to provide an opportunity for dynamic participation and debate as well as an ideal foil for the exhibition and sale of works of art.
Each year an extensive program of cultural activities consisting of lectures, encounters, films, concerts, etc., has been organized. Among these activites, a program of Encounters with Contemporary Art Museum Directors has been organized, based on the acceptance of last year's Encounters.

A debate on the rôle of art publications in the current art scene is another activity to be noted. And an **International Encounters in Contemporary Art Collecting,** to which many wellknown collectors have been invited, in conjunction with the participating galleries, should prove of great interest.

Hopefully, the international public will responde appropriately to the myriad possibilities offered by ARCO, resulting in a record attendance.

*

Sasvim slučajno prelistavajući „Rečnik novih reči“ Jovana Ćirilova u Prosvetinoj antikvarnici primetim da je uneo pojam signalizam. Deo definicije Ćirilov je prepisao od Svete Lukića (Mala enciklopedija). Zaključni deo je međutim, pogrešan jer svodi signalizam na signalističku vizuelnu poeziju. Ta stara greška s početka sedamdesetih uporno se, eto, ponavlja.

*

Fenomenologija se vraća stvarima ali stvarima u doživljavanju subjekta.

Istražiti više načina kako da se poremeti poredak koji zatičemo u standardnom jeziku.

Ka poeziji destruirane semantičnosti.

*

Matteo D’Ambrosio objavio svoj tekst SPECIFITA E CONVERGENZE DELL POETICA SIGNALISTA u napuljskom časopisu (listu) CITTA & CITTA no. 15, 20 gennaio 1984, pa dostavlja fotokopiju. Možda poslati Matteu „Chinese erotism“ preko Bigza.

Ponedeljak, 13. februar 1984.

„Ima dana kad je povratak u život bolan i žalostan. Čovek napušta carstvo snova protiv svoje volje. Ništa se nije dogodilo osim što je čovjek spoznao da dublja i istinskija stvarnost pripada svijetu podsvijesti.

Tako sam jednog jutra i nehotice otvorio oči boreći se mahnito da se vratim u ono stanje blaženstva u kome me je san bio prenio. Toliko sam bio ojađen što sam se probudio da umalo što nisam proplakao. Sklopio sam oči i pokušao ponovo utonuti u onaj svijet iz kojeg sam bio onako nemilosrdno izbačen, ali uzalud.“

(Henri Miler)

*

Bio do štamparije. Korice „Štepa“ montirane su i knjiga je krenula u štampu. Obećavaju da će biti gotova do kraja nedelje. Ujedno dogovor za zbornik „Signalizam - avangardni stvaralački pokret“ (raniji naziv „Signal - 10“). Pošto sam od Kulturnog centra Beograda dobio 70.000,00 dinara za štampanje dogovorio sam se sa direktorom da za tu sumu objave šest tabaka zbornika (A5 format) 96 strana u 400 primeraka. Nisam imao ni snage ni volje da idem i vidim uslove u drugim štamparijama. Sam ću vršiti korekturu, tehničko uređenje i uraditi korice za koje mislim da već imam rešenje.

*

Profesor makedonskog jezika na Beogradskom Univerzitetu Vojislav I. Ilić zainteresovao se za signalizam. Pokazuje mi tekst „Fonostilematska

komponenta u poetskom jeziku romantizma“ objavljen još pre dve godine u kome pominje „eksperimentalnu radionicu srpske avangardne škole signalizam“ i poziva se na Spasoja Vlajića i njegove „kompjutoeme“ iz „Književne reči“ od 10. marta 1982. godine. Profesor je zadužen da održi jedno predavanje o signalizmu u klubu na Čukarici (on je inače s Banovog brda). Ima već pripremljen tekst od ranije sa analizama pesama iz „Stepeništa“ na preko 30 strana. Pokazuje mi taj esej, obećava da će ga fotokopirati i dati mi kopiju. Tekst je uvrstio u knjigu koja mu uskoro izlazi u prištinskom „Jedinstvu“. Dajem profesoru, dirnut njegovom pažnjom, hrpu knjiga. Oduševljen je, jedva može da ih ponese. Za „Algol“, „Tekstum“, „Čorbu od mozga“, „Chinese erotism“i još neke uopšte nije znao. Po onome što mi je pokazao očekujem od tog profe mnogo.

*

Oko šest hiljada britanskih pisaca primiće ovog meseca vladin ček na 365 dolara kao vrstu kompenzacije za to što se njihove knjige uzimaju iz biblioteka, čime se automatski smanjuje broj prodatih dela u knjižarama. Mada svota nije velika, značajna je kao rezultat 30–godišnjih napora britanskih autora da se izbore za svoja profesionalna prava.

*

Iz Švajcarske (Genève–Peney) Günther Ruch šalje svoj izvanredni časopis CLINCH broj 3 posvećen u celini vizuelnoj poeziji. CLINCH me podseća na brojne časopise vizuelne poezije iz ranih sedamdesetih koje sam dobijao i u kojima sam sarađivao.

*

Živan u Dobrinjskoj. Želi da piše za prosvetno–pedagoški zbornik svoje škole o mejl–artu pa sam mu dao materijale i pokazao brojne antologije, časopise i mejlartističke kataloge. Napomenuo je da ovih dana treba da ode do Bandića radi dogovora oko disertacije.

*

Razgovor sa Slobom Pavićevićem telefonom. „Koraci“ 11–12 (sa Kornhauzerovim tekstom) kasne zbog nekih nevolja u štampariji.

Sloba se, inače, sve više priprema za potpun prelazak u svoje selo kraj Kragujevca. Gradiće kuću, farmu, napustiće posao u gradu i sasvim se posvetiti zemljoradnji i poeziji.

*

„Najjednostavnijim riječima rečeno jedan pjesnik stvara izvjestan lingvistički sistem koji nije više onaj sistem jezika u kojemu se on izražava, ali nije ni sistem jednog nepostojećeg jezika: on unosi obrasce organizovanog nereda u jedan sistem da bi mu povećao mogućnost informacije.“

(Umberto Eko)

*

Crvi gladi. Crvi studeni. Po telu ti gmižu. Univerzalni princip stvari. Voda snovidna. Iz oka izvire. Pomislio sam. Loviš vučji nakot. Zemlji žuč ispijaš. U žilicama. Pev sokova. Moćni vez belančevine. To je moj dah. Na vratu Oriona. Lovca oslepljenog. Poljubac moj. Klica crvenog groma. U zamku uhvaćena.

*

„Prestao sam da se zanosim i ludujem. Živeo sam za rad: to je postignuto. Ali zato sam se mnogo plašio smrti i užasavao svog tela koje bi me moglo izdati."

(Čezare Paveze)

Subota, 18. februar 1984.

Ovih dana poslao sam čitavu seriju postcards (sa vizuelnom, gestualnom i šatrovačkom poezijom) na blizu stotinu domaćih i dve–tri strane (Kornhauser, Burkhart) adrese uz poruke THINK ABOUT SIGNALISM and Think about Mail–Art.

*

Američki naučnici su obelodanili da će SAD u maju 1986. godine lansirati novu svemirsku sondu u pravcu Jupitera najveće planete našeg Sunčevog sistema. Kako javljaju strane novinske agencije sonda će nositi ime „Galileo" prema slavnom astronomu koji je daleke 1610 godine otkrio da Jupiter ima prirodne satelite - mesece. Sonda „Galileo" putovaće do Jupitera 26 meseci i cilj je da Zemlji pošalje nove podatke o atmosferi, satelitima i magnetnim pojasevima Jupitera.

*

Moja opsednutost Kosmosom i naukom i više je nego uočljiva u ovim dnevničkim beleškama. To je ona stara strast i vera iz šezdesetih godina, godina agoničkog, inspirativnog scijentizma.

Iako je ona sve manje primetna u mojoj poeziji i poetici, vera u kosmičku budućnost čoveka, podgrevana novim istraživanjima i otkrićima, sve se više rasplamsava.

*

Prvi probni primerak još neuvezanog „Štepa za šumindere".

*

U Cinephotou su konačno uradili 8 fotografija u boji (30x40 cm) koje spremam za jesenju izložbu u salonu. Nisam bogzna kako zadovoljan kvalitetom izrade, ipak daću da mi naprave još desetak fotografija, među njima „U cara Trojana kozje uši" druga verzija iz 1979. (Bijeljina). Prva verzija „Cara Trojana" nastala je u banji Vrujci 1973. ali je zbog loših snimaka jedva upotrebljiva.

*

Bruno Chiarlone javlja da je otvorio izložbu „Mail Art in Valbormida“ u –biblioteci Centro Studi „A. G. Barilli“ u Carcare–u. Conferenza - Audiovisivi - Mostre.

*

„Za duševnu ravnotežu je veoma značajno da postoje područja pristupačna spontanim emocionalnim doživljajima. Stvaralačke sposobnosti, na primer, mogu biti neka vrsta spasenja. Ako je njihovo izražavanje inhibirano, pa se analizom ili nekim drugim doživljajem oslobodilo, taj blagotvorni uticaj, na povučenu osobu može biti tako ogroman da deluje kao čudotvorni lek.“

(Karen Hornaj)

*

Galerija „Forma“ - Udruženje likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Vojvodine:

„Pozivamo Vas na otvaranje međunarodne izložbe poštanske umetnosti MAIL-ART OLIMPIJADA na kojoj izlaže 80 umetnika iz 19 zemalja sveta. Otvaranje izložbe je u sredu 15. februara 1984. godine u 19 časova a traje do 1. marta 1984. godine.“

Poziv mi je stigao na sam dan otvaranja.

*

Ubaldo Giacomucci iz Peskare šalje svoj časopis TRACCE (trimestrale di scrittura multimediale) No. 6, gennaio 1984. U časopisu: poezija, vizuelna poezija eseji, prikazi, prevodi.

*

U galeriji Sebastian slike i crteži Džonija Reljića.

*

U MOON Gallery Berry College–a u Mount Berry–u (SAD) od 29. januara do 17. februara imao je izložbu Jere Lukins naslovljenu sa PRIMARY EVIDENCE.

*

Italijanski pesnik Nico Nappa šalje mi svoju zbirku „Ho visto un asino volare sulle ali del sogno“.

*

Denis Poniž prikazuje „Chinese erotism“ u ljubljanskim „Našim razgledima“ od 27. januara 1984. Naslov ovog kraćeg prikaza: „Konkretno in vizualno“.

*

Katalog galerije Sincron iz Breše sa devizom „Aspekti programirane umetnosti“ od 1963. do 1984. (nastaviće se).

*

U CAFE POETES februara 1984 u Tarragoni (Tarragona — Španija): Safaris Imploren, Espais, Perduts, Frances–a C–a.

*

Mejl–art rad anonimnog umetnika takođe iz Španije (grad Reus).

*

Veoma dobar katalog iz Soluna sa mejl izložbe „Σχέδια“ koju su organizovali grčki umetnici: Tanasis Hondros i Aleksandra Kacijani. Učestvujem s nizom mejlaritista i avangardnih umetnika iz raznih zemalja. Od poznatijih imena s podugačke liste: Pierre Restany, Petasz Pawel, Lon Spiegelman, Crozier Robin, Guillerno Deisler, Higgins III, Clemente Padin, itd.

Hondros i Kacijani pripremaju novu akciju sa zvučnom poezijom i upućuju novi poziv.

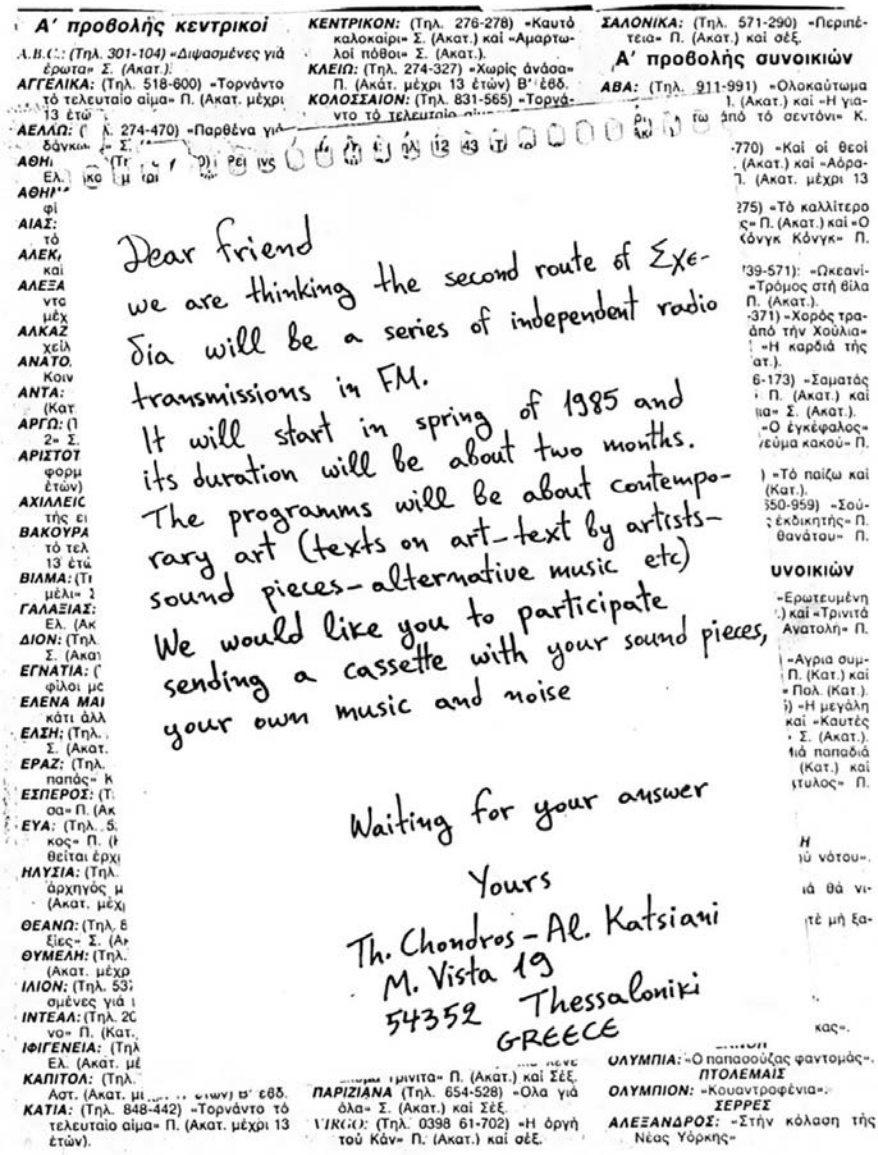

Dear friend
we are thinking the second route of Σχέδια will be a series of independent radio transmissions in FM.
It will start in spring of 1985 and its duration will be about two months.
The programms will be about contemporary art (texts on art–text by artists–sound pieces–alternative music etc)
We would like you to participate sending a cassette with your sound pieces, your own music and noise

Waiting for your answer

Yours

Th. Chondros – Al. Katsiani
M. Vista 19
54352 Thessaloniki
GREECE

*

Preko jednog prijatelja saznajem da je u štampi aprilski broj „Književnosti“ sa tekstovima o signalizmu. Nabrojana su i imena autora: Bandić, Markuš, Milatović, Živković, Radoslav Đokić i Tautović. Nisam čuo da je u tom nizu pomenut i Kornhauzer, čiji je tekst takođe dat, što me je zabrinulo.

*

„Za razliku od domaćeg paradajza, divlji južnoamerički paradajz ne napadaju štetni insekti. Stručnjaci koji su se zainteresovali za ovaj fenomen otkrili su da listovi ove biljke ispuštaju hemijsku supstancu koja bukvalno tera sve štetočine u bekstvo.

U engleskom časopisu *Priroda*, između ostalog stoji da je ovo prvi i jedini dokaz da i u biljnom svetu postoji nešto što odgovara hormonu koji insekti koriste za prenošenje poruka. U svakom slučaju, ovo otkriće poslužiće da se u laboratorijama, genetskim putem, domaćem paradajzu obezbedi odbrana od štetočina.“

*

Ohrabren čarolijom. *Uspravno* koračaj. Rastu deca. Iz *korenja*. Iz munja. Grozdovi *svetlosti*. S ružom na usnama. *Posmatram* i vidim. Vetar i *pupoljke*. Polja. Zlatne raži. U *osunčanom* prostoru. Tvoritelje *reči*.

Petak, 24. februar 1984.

Teheran saopštava da su trupe Islamske Republike, u novoj ofanzivi, zauzele 40 kilometara protivničke teritorije i da su stigle do obala Tigra i Eufrata, a Bagdad tvrdi da su njegove jedinice odnele veliku pobedu. Hiljade poginulih na obema stranama.

*

Malezija, jedan od glavnih snabdevača razvijenih zemalja majmunima za naučnoistraživačke svrhe, uvela je petogodišnju zabranu daljeg izvoza ovih životinja pošto je obelodanjeno da se one koriste u nuklearnim i hemijskim eksperimentima i da se prema njima ponaša surovo.

*

ŽDERAČ ZVEZDA

„Gotovo u samom centru naše galaksije postoji ‘monstrum’ koji proždire zvezde kao da su lepinje, u stvari crna rupa za koju se dosad samo pretpostavljalo da postoji, ali niko nije bio u stanju da to i potvrdi. To je najzad pošlo za rukom grupi astronoma Kalifornijskog instituta za tehnologiju koji su se za ovu svrhu poslužili ne normalnim teleskopom, već čitavom formacijom radio–teleskopa instaliranih u pustinji Novog Meksika.

Kompleks teleskopa koji je dobio naziv El sokoro (pomagač) ima oblik ogromnog slova Y i raspolaže sa 27 paraboličnih antena uperenih u istom pravcu - u oblast udaljenu deset svetlosnih godina od centra Mlečnog puta. Antene imaju ulogu ogromnog radio–teleskopa čiji je prečnik 28 kilometara. Astronom Mark Klose i njegove kolege uspeli su na ovaj način da utvrde postojanje čitave spirale zvezda obavijenih gasovima koje se slivaju u jedno mesto. Neki podaci se još proučavaju, ali američki astronomi potvrđuju:

— Ako u Mlečnom putu zaista postoji crna rupa, onda smo mi prvi uspeli da je snimimo!“

(„Politika“)

*

Završen „Štep“ u štampariji „Jaroslav Černi“. Preuzeo ceo tiraž od 500 primeraka i odneo ga kući. Sada predstoji mukotrpna prodaja da bar izvučem troškove štampe (3.500.000 starih dinara).

*

Popodne sa Rodoljubom i Šujicom na ručku u restoranu „Arhiv“. Rodoljubu se pojavila zbirka pesama „Negrad“ u „Narodnoj knjizi“ pa časti. Na koricama „Negrada“ Bora Radović i ja sa odlomcima iz recenzija. Šujica čitavo vreme priča neke nemoguće dogodovštine s A. P–em, ponajviše oko njegovog nezavršenog fakulteta. Valjali smo se od smeha.

*

Svratio do „Književne kritike“! Kako me tamo obavestiše u broju 2 (mart–april) idu tekstovi: Veselina Ilića, Kornhauzera, Pjera Garnijea, Adriana Spatole i Klausa Petera Denkera.

Početak ove godine s najavljenom „Književnošću“ i zbornikom zaista impresivan.

*

U Poljskoj je na svet došla prošle godine 721 hiljada beba, što je najveći godišnji priraštaj stanovništva u zemlji u poslednjih pet godina. Ovo povećanje broja novorođenčadi dočekano je sa vedrinom i iznenađenjem naročito posle ranijih procena o smanjenom natalitetu. Prema sadašnjim predviđanjima broj stanovnika Poljske bi od sadašnjih 36 miliona trebalo do kraja veka da naraste na 40 miliona.

*

„Sir koji stoji dugo u hladnjaku postaje tvrd i neukusan. Ovakav sir treba potopiti u sveže mleko i ostaviti da stoji u njemu sat–dva, a zatim ga izvaditi i obrisati, pa će opet imati dobar ukus i svežinu.“

*

Marko Astorri iz Imole (Imola) kraj Bolonje šalje jedan original collage.

*

U snu *vidim*. Talase i hridine. Na *besputom* ostrvu. *Zlatan grad*. A ona. Kraj tebe. Nepomična. *Nečujna*. Venera. Fidjina. Izronila. Iz *prozračne* čistote. Grčkog jezika.

Ponedeljak, 27. februar 1984.

Sa D. raznosio „Štep“ po knjižarama na potezu od Terazija do Studentskog kulturnog centra. Nolitova knjižara na Terazijama (Voja Jovanović) kupila je 5 primeraka, knjižara SKZ (Srđan Studen) 10 i knjižara „Pavle Bihali“ 10. U međuvremenu drugovima, prijateljima i rođacima prodao još 9 primeraka.

*

Poziv iz Budimpešte od Kluba mladih umetnika koji organizuje međunarodnu mejl–art izložbu:

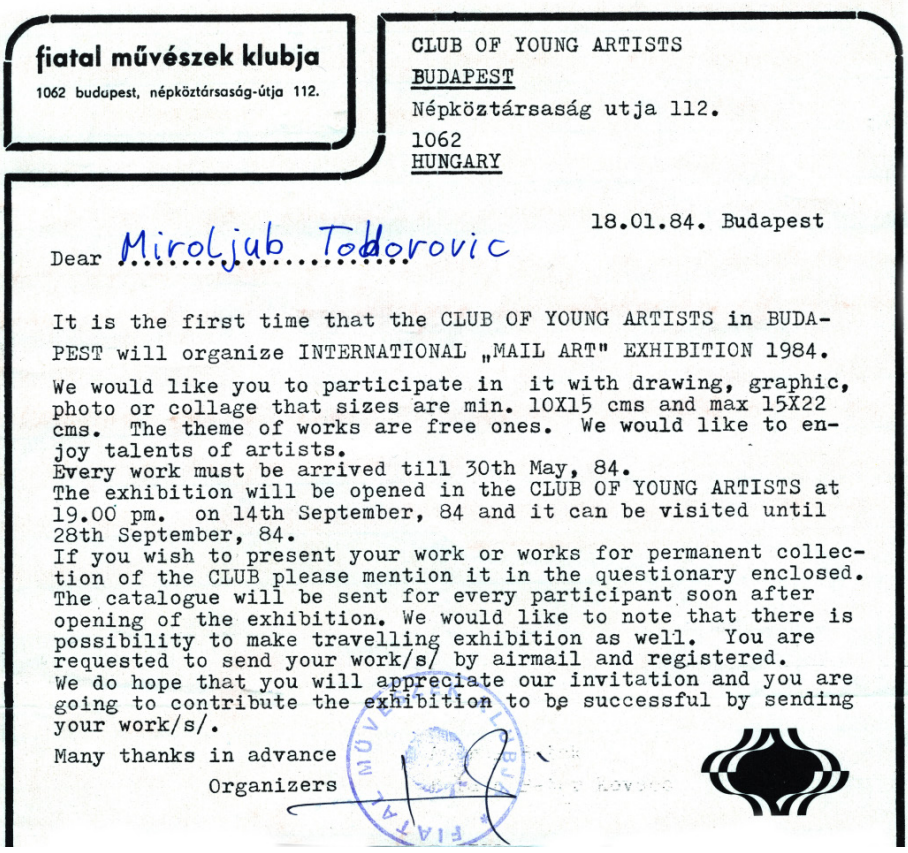

fiatal művészek klubja
1062 budapest, népköztársaság-útja 112.

CLUB OF YOUNG ARTISTS
BUDAPEST
Népköztársaság utja 112.
1062
HUNGARY

18.01.84. Budapest

Dear Miroljub Todorovic

It is the first time that the CLUB OF YOUNG ARTISTS in BUDAPEST will organize INTERNATIONAL „MAIL ART" EXHIBITION 1984.

We would like you to participate in it with drawing, graphic, photo or collage that sizes are min. 10X15 cms and max 15X22 cms. The theme of works are free ones. We would like to enjoy talents of artists.
Every work must be arrived till 30th May, 84.
The exhibition will be opened in the CLUB OF YOUNG ARTISTS at 19.00 pm. on 14th September, 84 and it can be visited until 28th September, 84.
If you wish to present your work or works for permanent collection of the CLUB please mention it in the questionary enclosed.
The catalogue will be sent for every participant soon after opening of the exhibition. We would like to note that there is possibility to make travelling exhibition as well. You are requested to send your work/s/ by airmail and registered.
We do hope that you will appreciate our invitation and you are going to contribute the exhibition to be successful by sending your work/s/.

Many thanks in advance

Organizers

*

„Kineski naučnici, uvereni u postojanje snežnih ljudi, osnovali su prirodni rezervat za ova čovekolika bića, javlja Rojter, pozivajući se na pisanje lista Radnički dnevnik.

Dokazi o postojanju snežnog čoveka pronađeni su u planinskoj oblasti Šenundžia u provinciji Hobej, gde se i osniva rezervat. Naučnici su pronašli tragove snežnog čoveka, snimili njegove otiske i pronašli mesta gde su ova stvorenja jela i spavala. U članku u Radničkom dnevniku navodi se da su tri člana jedne ekspedicije u ovoj oblasti videla jednog ogromnog snežnog čoveka.“

*

Janusz Byszewski iz Varšave poziva na izložbu ART ACTION FOR/ WITH CHILDREN. (workshop, game, happening, mail art, intervention, voormaning, etc). Poslednji rok za slanje radova maj 1984.

*

„Škripa vrata je veoma neprijatna, ali se može otkloniti ako se upotrebi ulje, kojim se obično podmazuje šivaća mašina. Jestivo ulje nije preporučljivo za ovu svrhu, jer se za kratko vreme užegne i stvrdne i vrata ponovo počnu da škripe.“

*

Stigli „Koraci“ 11–12, 1983 s tekstovima Kornhauzera, D’Ambrozija i prikazom Brajkovića. Kod Kornhauzera niz grubih korektorskih grešaka koje menjaju smisao. U više navrata umesto eufonično stoji euforično. Kornhauzerova rečenica: „Autor zbirke ‘Stepenište’ je konzekventan u tome“, u režiji korektora „Koraka“ glasi „Autor zbirke ‘Stepenište’ je konzervantan u tome“, itd., itd.,

*

Sedim u biblioteci. To je velika prostorija ovalnog oblika potpuno zatvorena.

Bez vrata i prozora, zatrpana knjigama od poda do vrha. Pri vrhu se sužava, nema tavanice već okrugao otvor kroz koji se nazire zamračeno nebo puno zvezda.

U rukama držim Disovu knjigu izabranih pesama. Prelistavam je. Zaustavljam se na stranici sa pesmom „Možda spava“. Neizmerno sam voleo tu pesmu. Smatrao sam je magičnom, za mene, možda, još uzbudljivijom i potresnijom od Lazine „Santa Maria della salute“.

Počinjem pesmu da čitam naglas. U početku polako i tiho. Onda čitanje ponavljam. Svako novo čitanje je brže i gromkije. Tada se začuju zvuci. Ritmičko udaranje u zidove biblioteke koje prati čitanje. Ovi zvuci postaju sve glasniji i brži sledeći ritam i jačinu moga glasa.

U jednom trenutka na vrhu prostorije, na otvoru, ukazuje se Disov lik: glava s raščupanom kosom, pogled unezveren.

Moj glas dok čitam pesmu „Možda spava“ pretvara se u krik.
Budim se naglo, hvatajući rukama vazduh, uz grčevit jecaj.

Sreda, 29. februar 1984.

Bio u Novom Sadu, sa malim Tišmom raznosio „Štep“ po knjižarama. Dve Nolitove knjižare i knjižara Matice srpske ukupno su mi uzele (ovog puta u komision) 25 primeraka. Pet primeraka ostavim Tišmi da proda prijateljima. Andrej je upravo zatvorio izložbu „Mail art olimpijada“. Dobio od njega katalog i veoma lep plakat štampan u sitotisku.

U Novom Sadu kupim i tek izišli februarski broj „Polja“ s prikazom Živana na „Chinese erotism“.

Popodne kući autobusom. Muka na putu. Veoma jaki bolovi u kičmi. Ipak stignem da odvedem Viktora na engleski.

*

Novi broj Blenovog Doc/k/s–a (60 hiver 83/84) sa izborom avangardnih Britanaca i gomilom radova umetnika iz celog sveta na 464 strana. Zaista impresivno. Na stranama 222, 223, 224, 225, 226 i 227 Blen objavljuje moje radove iz serije „Osvajanje spomenika“ (Karađorđe, Lamartin, Dositej) koje sam mu prošlog proleća poslao. I dalje na stranama 264, 265 i 266 objavljena mi je akcija iz serije „Think about Signalism“.

*

Sanjam tigra. Drveće. Paukove. Mramorni glas pesnika. Oktobarske – revolucije. Sve je mena. Beli sumrak. Mrazne oči. Nespokojstvo. Odakle dolaziš. Zlovoljni Odiseju. Gore pristaništa. Polja zrele raži. Na tvojim rukama. Lanjski sneg. Vidim sokolare. U zori neizbežnoj. Na mome jeziku. Niče. Paklen grad.

*

„Ako je pisanje pesme povratak pesmi, moramo znati čemu se vraćamo. Vraćamo se svom iskustvu, svom jeziku, svom obliku, vraćamo se pesničkim slikama koje su same po sebi čitave vizualizovane dramske situacije.“

(Miodrag Pavlović)

Četvrtak, 1. mart 1984.

Iz štamparije prvi šifovi Zbornika za korekturu. Sutra, pri kraju radnog vremena, podižem ostatak.

*

Mariapia Fanna Roncoroni ponovo šalje poziv za izložbu „LABIRINTA“, ne znam zašto!?

*

Najveći broj strana strana Sarenkovog časopisa „Lotta Poetica“, broj 17, januar 1984, posvećen je nedavno preminulom belgijskom pesniku Paul–u de Vrée–u.

*

Napolju sunce, vetar, pa kiša.

*

Čitav dan proveo u iščekivanju nečeg.

*

Do kasno u noć čitanje „Istorije srpskog naroda“. Delovi: abdikacija kralja Milana; pogrom Srba u Monarhiji posle atentata 1914.

*

Prilazi mi jedna zemlja snova,
S belim nebom i crnim očima.

(Dis)

Petak, 2. mart 1984.

Čekolj se pre par dana najavljivao da će doći u Beograd — nije došao:

25. 02. 1984.

Dragi Miroljube!

Hitno vam šaljem prvi primjerak mog novog projekta: crno na bjelom — scenski program desne ruke (privremeno sam odustao od prvobitno zamišljenog: bijelo na crnom, no biti će i to uskoro, nakon projekta na kojem sada radim: formacija DE). Kao što primječujete, u portreti II sam odustao od prvih šest radova, koje sam uvrstio u ovaj program (desne scene ruke), ali sam im dodao — uradio nova četiri portreta; dakle, lagana izmjena (u zadnji čas!) u koncepciji zbog adekvatnijeg sadržaja, kao što i crno na bijelom sadrži dva nova texta: o autodestrukciji, i kao pogovor: uz crno na bjelom; no dobro: šta je — tu je.

Vrlo uskoro (oko 01. 03. 1984.) ću posjetiti Beograd, pa bih se želio tom prilikom susresti sa vama i u živo, pa ću vas nazvati, ako nećete imati ništa protiv (sve ovisi o vremenu koji je novac, kažu tradicionalisti).

Očekujem vaše mišljenje (dojam) o mojemu novome djelu.

Srdačan pozdrav i do skorog, prvog viđenja!

Marijan Čekolj
Lešće 15
41430 Samobor
(041) 880–039

*

Mali katalog s listom učesnika izložbe IN SYMPATHY koju je u Rushfordu (SAD) organizovao Billy Curmano. Bilijevo pisamce:

Miroljub,

Thanks for participating. The show was a giant success. Keep in touch. Billy Curmono.

*

Poziv iz Istočne Nemačke:

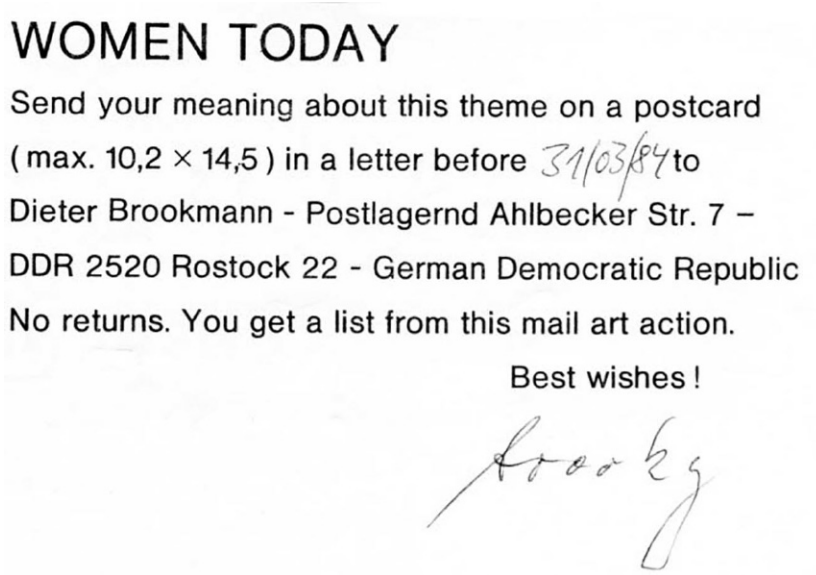
WOMEN TODAY

Send your meaning about this theme on a postcard

(max. 10,2 × 14,5) in a letter before 31/03/84 to

Dieter Brookmann - Postlagernd Ahlbecker Str. 7 –

DDR 2520 Rostock 22 - German Democratic Republic

No returns. You get a list from this mail art action.

Best wishes !

*

Pozivnica i propusnica za KUNST MESSE DÜSSELDORF 16–21 marta 1984.

*

„Položaj planete Jupiter direktno utiče na klimu na našoj planeti, tvrde naučnici u lenjingradskoj geofizičkoj opservatoriji. Kada se Jupiter nalazi direktno nasuprot Zemlji, smatraju naučnici, čiju teoriju prenosi TASS, temperatura na srednjim geografskim širinama na severnoj hemisferi odstupaju od normalne za dva stepena Celzijusa. Naučnici veruju da je ova pojava posledica udarnih talasa koji nastaju kada sunčeva plazma dospe na planetu Jupiter, a Zemlja se u tom trenutku nađe na njihovom putu."

*

„Istraživači koji pokušavaju da utvrde uzročnik side ili EJDS–a (stečeni sindrom nedostatka imuniteta) uspeli su da zaraze zdrave majmune jednim oblikom EJDS–a i to ubrizgavanjem virusa uzgojenog u

laboratoriji. Kako je izjavio virusolog kalifornijskog Istraživačkog centra za primate dr Preston Marks, njegova ekipa je izolovala „retrovirus tip D“ iz krvi jednog rezus majmuna obolelog od similian EJDS–a, ‘uzgojila’ ga u laboratoriji, a zatim ga ubrizgala trojici mladih majmuna izazvavši kod njih similian EJDS (ili sidu).“

*

Otrovi. U našem telu. Paklena *mesečina*. Uzmi. Uzmi. Orah. *Artemidu*. Demonsku *vatru*. Kćer drveta. Zatim. *Počuj*. Rođajni krik. U *mrklini*. Labuda što sedi. Na jajetu. *Đavoljem*.

*

„Stih je iznad istine, on nosi u sebi dokaz postojanja.“

(Gotfrid Ben)

*

„Ti prihvatanje i snago tolikih svetova.“

(Rilke)

Četvrtak, 8. mart 1984.

„Prema podacima Centralne izborne komisije, na današnjim izborima za Vrhovni sovjet SSSR učestvovalo je 99,59 upisanih birača.

Izbori su na čitavoj teritoriji SSSR protekli u potpunom redu i organizovano — javlja agencija TASS, ističući da su birači ispoljili ‘visoku političku aktivnost’, što predstavlja „trijumf socijalističke demokratije.“

*

Iz svemirske baze Kuru u Francuskoj Gvajani pretprošle noći uspešno je lansirana raketa evropske svemirske agencije, „Arijana“. Na ovom, osmom po redu letu u svemir, „Arijana“ je ponela do sada najveći u svetu civilni telekomunikacioni satelit „Intelsat v/f–8“. Satelit istovremeno može da prenosi 12 hiljada telefonskih razgovora i dva televizijska programa u boji.

*

Sovjetski naučnici pronašli su kapljicu vode čija se starost procenjuje na 50 miliona godina, javlja AP prenoseći vest Radio Moskve. Sovjetski naučnici se nadaju da će im proučavanje ove kapljice vode, koja je pronađena u jednoj kristalnoj prizmi u planinama Pamira, pružiti dodatna saznanja o vremenu iz koga potiče. Starost kapljice vode određena je, kako je saopštio Radio Moskva u emisiji na engleskom jeziku, na osnovu starosti kristala koji je utvrđen na 50 miliona godina.

*

Dopisnik „Politike“ iz Poljske Ilija Marinković javlja da se Kornhauzer nalazi na „listi nepoželjnih“ pisaca koje vlasti ne preporučuju izdavačima da ih objavljuju, ili bar ne tako često. Prema Marinkoviću:

„Predstavnik CK PURP je konstatovao da nedostatak institucije, koja bi obezbedila širi društveni uticaj na donošenje izdavačkih planova, omogućava štampanje dela pisaca angažovanih u ‘antisocijalističkoj kampanji’ i povezanih sa ‘centrima antipoljske diverzije’„

Na sličnom savetovanju, održanom još u junu 1983, poljskim izdavačima su ‘jasno određene granice otvorenosti izdavačke politike’. Uprkos tome, u planovima za 1984. godinu našli su se autori sa liste ‘nepoželjnih’ među koje su ubrojani Miloš Prorok, bivši predsednik Saveza književnika J. J. Ščepanjski, Kornhauzer, Konvicki Kot, Vorošilski — ukupno 28 pisaca sa 43 naslova (dvaput više nego 1983).“

U međuvremenu Biserka Rajčić javlja telefonom da joj je Kornhauzer poslao svoju novu knjigu eseja Wspolny jezyk koja se pojavila u Katovicama krajem prošle godine. Jedan od najdužih tekstova u knjizi prema rečima Biserke, je Sygnalistyczna poezja Miroljuba Todorovića (pp. 171–243).

*

Čekolj dopisnicom odlaže svoj dolazak u Beograd za neku drugu priliku.

*

Iz Majami Biča ponovo se pismom javlja kolekcionar konkretne i vizuelne poezije Marvin Sackner. Moraću konačno nešto da mu odgovorim.

*

Etienne Bellee iz Bricquebec–a, Francuska poziva me da učestvujem u njegovom mail art projektu. Potrebno je da mu pošaljem svoju poštansku kartu do septembra 1984.

САЛОН „НАРОДНЕ КЊИГЕ“

Четвртак, 8. март 1984. године

РОДОЉУБ СТЕПАНОВИЋ

НЕГРАД

О књизи говори: Мирољуб ТОДОРОВИЋ

Стихове читају: Светлана БОЈКОВИЋ и аутор

Почетак у 18 часова.

Салон „Народне књиге“ Цетињска бр. 6

2 3669 Б

*

Čitao sam, s velikim naporom i uz pomoć apaurina, deo recenzije koju sam prethodnog dana poslao Slobi Pavićeviću za „Korake“.

*

„Te noći putovaše bez prestanka kroz šumu. Konj mu je zastajkivao od umora i zazirao od senki. Tada i on sam poče da posmatra čudne oblike usamljenih panjeva i njihovih sjenki u svijetloj noći bez vidljiva mjeseca. Prezaše i zaobilažaše one koji su imali opasan i čudan stav. Najednom mu se učini kao da uz svaki oblik ide i naročit glas, šapat, doziv, ili pjevanje; tihi jedva čujni glasovi koji se izmjenjuju i prepliću sa oblicima. Svi utonuše u pucanju kandžije kojom je šibao konja. Ali čim bi prestao da šiba stadoše glasovi da se roje i navaljuju.“

(Ivo Andrić)

Sreda, 15. mart 1984.

Početak rada na pravljenju špigla zbornika „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“. Mašina prilikom unošenja ispravki pravila nove greške. Proguta po neko slovo. Mora se sve ponovo čitati.

*

Danas u MSU otvaranje izložbe „Marsel Dišan — kutija u koferu“. Neću moći da odem.

*

„Voda u Tihom okeanu potpuno se promeni u proseku za 110 godina. U Atlantskom okeanu taj proces traje 46, a u Indijskom 40 godina. Voda u okeanima menja se oticanjem kroz dno okeana, ulivanjem reka i isparavanjem. Ovu tablicu podmlađivanja, odnosno obnove vode u okeanima izračunao je nedavno sovjetski okeanolog Vitalij Stepanov.“

*

„Naučnici u Institutu za rak kanadskog grada Ontario saopštili su da su otkrili ljudski gen koji igra presudnu ulogu u odbrani organizma od bolesti. To otkriće bi moglo doprineti objašnjenju načina na koji imunološki sistem razlikuje strana tela koja treba odbaciti od ćelija organizma. Najnovije otkriće kanadskih naučnika imaće veliki značaj za proučavanje transplantacije ćelija i bolesti koje se povezuju sa imunološkim odgovorima, kao što su alergije, artritis i leukemija.“

*

„Zapadnonemački književnik, dobitnik Nobelove nagrade Hajnrih Bel prodaće svoju ličnu arhivu Biblioteci grada Kelna. Pored rukopisa svih romana ovog pisca, Belova arhiva sadrži i oko 50.000 pisama, među

kojima su i pisma bivših predsednika Šela i Hajnemana, bivšeg kancelara Branta i pisca Gintera Grasa. Ukoliko ideju o prodaji Belove arhive prihvati gradsko veće, književnik će taj novac upotrebiti za pomoć mladim piscima i za održavanje svog sekretarijata. Reč je o svoti od oko 2,5 miliona maraka."

*

Géza Perneczky iz Kelna šalje katalog „Mail–Art Action Mark–Tekst".

*

Iz Nansija galerija Clac: expose KUPPEL „projections" du 10 au 27 mars 1984.

*

Neumorni Čekolj:

12. 03. 1984.
Samobor

Dragi Miroljube,

Upravo sam dovršio dva nova projekta: FORMACIJA DE i ŽIVA PRIRODA, koju sam paralelno radio, a oba će imati (iziskuju) nastavak, drugi dio, i to konkretniji. Inaće, intenzivno radim na izložbi, u samoborskom omladinskom klubu (SOK), 27. ovog mjeseca, a tamo je idealan prostor za te stvari, te ću izložiti sve radove do sada objavljene, u tri prostorije, pa će tako klub postati i privremena galerija, što će biti svojevrsna novina, koliko za Samobor koji nema galerije, toliko i za klub koji iako moderno opremljen još nije imao takovu manifestaciju. Ne dobro. Samo neka se stalno radi i biti će još bolje (sazrijevanje i dozrijevanje umjetničke prakse), što je veliki, tragični nedostatak tzv. avangardnih pjesnika u Hrvatskoj. Primjerice: Igrić gotovo ništa ne radi ili nešto vrlo malo, površno i slabo (nikada nisam mogao cjeniti, razumjeti a kamoli voljeti ljude alkoholičare i umno ograničene, blago budi rečeno), a Ivan Jelinčić Merlin također: totalno poharan alkoholom već godinama nema (ne radi) ništa novo. To je očito sudbina tzv. hrvatske moderne srednje generacije: umišljenost, taština, alkoholizam, položaj (fotelja)..... no grozno je. Verujem i znam samo to (za sve njih zajedno baš me briga) da ja sigurno neću tako raditi kada dođem u njihove godine, a još manje se tako odnositi i ponašati prema umjetnosti, u ma kom obliku datu. No, dobro. Toliko za sada o svemu.

Srdačan prijateljski pozdrav.

Marijan Čekolj
Lešće 15
41430 Samobor
Tel. (041) 880–039

*

Neprozirnost govora i stvaranje mogućnosti da se iznedre nova značenja.

U signalizmu stalna težnja ka promeni znakovne funkcije jezika.

Nedelja, 18. mart 1984.

Iznenadan grip, sa znatno blažom temperaturom nego što uobičajava, ali sa totalnom malaksalošću, zahvata me još u petak. Aspirin, znojenje, čajevi, limun.

*

Pravljenje špigla za zbornik ispalo je dosta komplikovano. Ipak, pored bolesti, tu brzo napredujem. Sve je gotovo sem ponovne korekture za koju nemam snage (koncentracije).

*

„Štep" se u knjižari „Prosveta", po rečima Ace Konstantinovića, slabo prodaje. Zabrinut sam.

*

„U jednoj kanalizacionoj cevi ispod Pariza pojavio se krokodil. Pronašli su ga radnici koji su uz pomoć vatrogasaca i policije primorali mladog krokodila da napusti svoje skrovište. U operaciji isterivanja krokodila čija veličina nije saopštena, učestvovalo je desetak ljudi. Životinja je kasnije smeštena u obližnji zoološki vrt. Otkud krokodil u kanalizaciji velegrada nije poznato, ali se pretpostavlja da je na taj način želeo da ga se oslobodi vlasnik kome je u stanu počela da smeta njegova veličina."

*

„Ljudi koji u poznijim godinama manje jedu žive duže, tvrde naučnici iz Zdravstvenog centra Univerziteta u San Antoniju, u Teksasu. Velike količine hrane ubrzavaju proces starenja, smatra šef Katedre za fiziologiju ovog univerziteta Edvard Masoro. Ovaj, naučnik, koji je devet godina vršio eksperimente sa pacovima, utvrdio je da je smanjivanjem količina unete hrane kod svih životinja usporeno starenje i za 50 odsto produžen životni vek pacova."

*

Kanadski psiholog dr Bili Jakono, utvrdio je da osobe koje pate od depresije loše prenose električnu struju, odnosno da su lica koja su loši „provodnici" električne energije podložnija depresiji od drugih.

*

Giancarlo i Regina Cavallo iz Salerna zahvaljuju što sam poslao radove za izložbu „AMBIENT Azione Poetica".

*

Originalna postcard Serse–a Luigeti–a.

*

Poziv da učestvujem u mejl–art akciji!

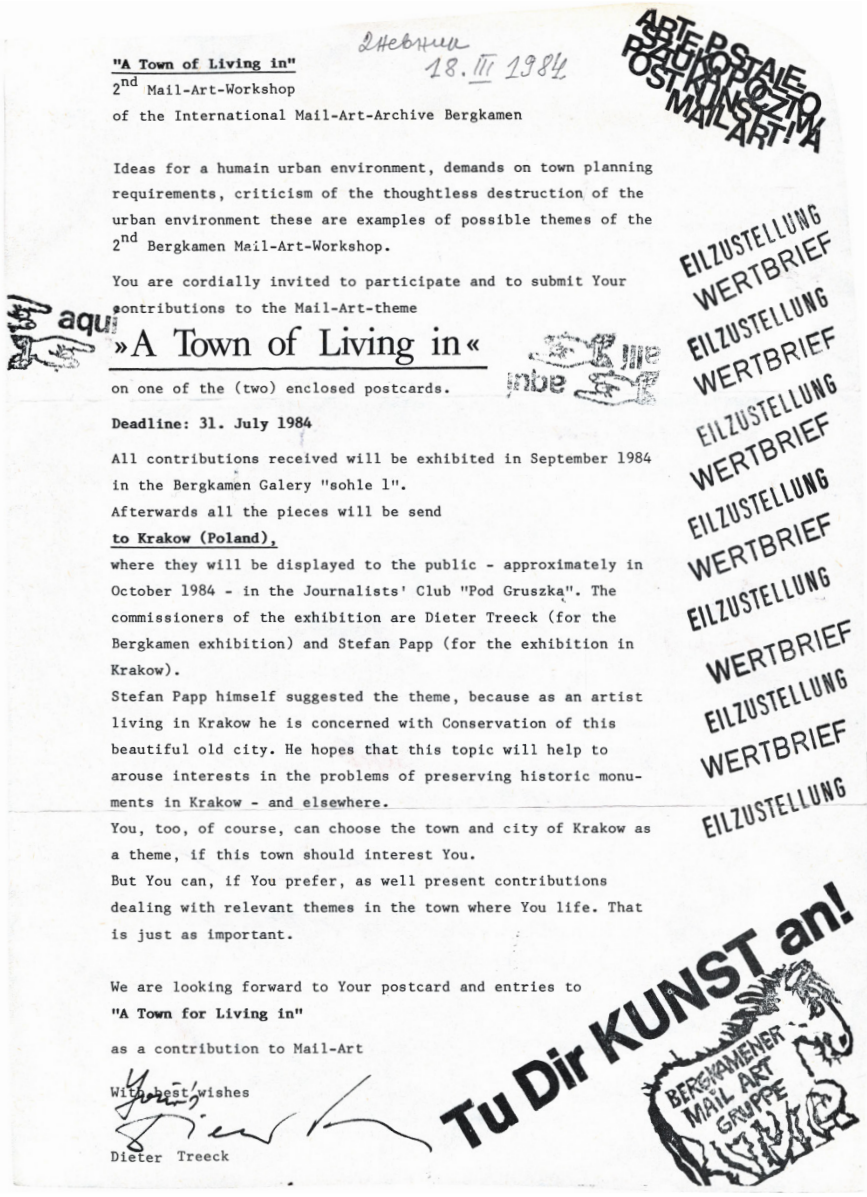

"A Town of Living in"
2nd Mail-Art-Workshop
of the International Mail-Art-Archive Bergkamen

Ideas for a humain urban environment, demands on town planning requirements, criticism of the thoughtless destruction of the urban environment these are examples of possible themes of the 2nd Bergkamen Mail-Art-Workshop.

You are cordially invited to participate and to submit Your contributions to the Mail-Art-theme

»A Town of Living in«

on one of the (two) enclosed postcards.

Deadline: 31. July 1984

All contributions received will be exhibited in September 1984 in the Bergkamen Galery "sohle 1".
Afterwards all the pieces will be send
to Krakow (Poland),
where they will be displayed to the public - approximately in October 1984 - in the Journalists' Club "Pod Gruszką". The commissioners of the exhibition are Dieter Treeck (for the Bergkamen exhibition) and Stefan Papp (for the exhibition in Krakow).
Stefan Papp himself suggested the theme, because as an artist living in Krakow he is concerned with Conservation of this beautiful old city. He hopes that this topic will help to arouse interests in the problems of preserving historic monuments in Krakow - and elsewhere.
You, too, of course, can choose the town and city of Krakow as a theme, if this town should interest You.
But You can, if You prefer, as well present contributions dealing with relevant themes in the town where You life. That is just as important.

We are looking forward to Your postcard and entries to
"A Town for Living in"
as a contribution to Mail-Art

With best wishes

Dieter Treeck

EILZUSTELLUNG WERTBRIEF

Tu Dir KUNST an!

BERGKAMENER MAIL ART GRUPPE

*

Puno mejl–art materijala iz Meksika: Universidad autonoma Metropolitana, Cordinacion de extension universitaria difusion cultural.

*

Uzbudljiv pogled u svemir pomoću satelita i specijalnog teleskopa koji registruje infracrveno zračenje. Stvorena je čudesna slika o novom infracrvenom univerzumu. Otkriveno nekoliko novih kometa i prsten oko zvezde Vega za koji se pretpostavlja da predstavlja planetarni sistem u formiranju.

*

Nalazim se na buvljaku prepunom sveta. Prodaje se, uglavnom, polovna roba, stare odbačene stvari, skinute s tavana, izvađene iz podruma.

Buvljak je u centru grada koji ne prepoznajem. Uzdignut je na nekakvoj ravnoj betonskoj ploči koja dominira okolinom ispunjenom velikim brojem novih, lepih, tek sagrađenih porodičnih kuća.

Dan je mutan, oblačan. Nebo gotovo sastavljeno sa zemljom. Sipi retka ledena kišica. U tankom mantilu, slabo sam odeven. Ubrzanim hodom, da se zagrejem, probijam se kroz masu ljudi. Iako mi je hladno srećan sam. U desnom džepu mantila čvrsto stišćem privezak s ključevima od kuće koju sam upravo dobio.

U gužvi, odgurnut na klizavom terenu, padam. Dočekujem se na ruke i ublažim pad. Dok se pridižem pomaže mi čovek sa klovnovskom maskom na licu. Vrti glavom, smeje se. Sumnjiv mi je. Brzo stavljam ruku u džep mantila, tražim ključeve. Ključeva nema. Usplahiren, budim se.

*

Krčevina u *oku*. Na rubu *šume*. Zeleni oblak. Iza njega *požari*. Faeton u kočijama. Opet dođe *reč*. Krik prvorođenog. Vreme *prevrtljivo*. Napuštaš svoj dom. Kraljevstvo *senovito*. Rodnicu. *Rečnik*. Otrovnu ljubavnicu. Raste *nedoumica*. Kuršum. Pesma. Zvonjava nakovnja. Rekao si. *Laž*. Snovi prazni. Pusta *staništa*. Ispod *žarnog* grebena. Šarka. Poganica. U večnost. *Pretvorena*.

Petak, 23. mart 1984.

Blagoje Glozić u niškim „Narodnim novinama“ prikazao „Štep“ pod naslovom „Više od parodije“ šalje mi novine i kraće pismo.

19.03.1984.

Niš

Dragi prijatelju,

Hvala ti na pomoći. Kao što vidiš — ja sam knjigu brzo pročitao i preporučio je. Šaljem ti ovaj broj, jer znam da ga na drugi način ne možeš dobiti.

Izvini zbog plasmana (pre sitnih slova i grešaka) što je izgleda neizlečiva mana novina i štamparstva.

Puno pozdrava u znak naše dosadašnje i buduće saradnje.

Blagoje Glozić

*

Danas u udruženju u 11^{h} sastao se sa Elizabetom Pulkom mladom Poljakinjom iz Varšave. Zvala je još pre nedelju dana. Ovde priprema disertaciju o Meši Selimoviću, ujedno radi i na leksikonu slovenskih pisaca (XIX i XX veka) koji priprema njen institut za slavistiku gde je zaposlena. Pošto me Poljaci zastupaju u tom leksikonu traži od mene da joj dam podatke. Prijatan razgovor sa ovom mladom i zgodnom ženom (devojkom?). Dao sam joj od knjiga: „Chinese erotism“, „Čorbu od mozga“, „Poklon–paket“, „Svinja je odličan plivač“ i katalog „Razmišljajte o signalizmu“: Simpatično je zatražila da joj sve knjige potpišem (posvetim).

*

Galerija Sebastian poziva na otvaranje izložbe slika Slavka Šohoja u utorak 27. marta u 19 h.

*

Bernd Löbach–Hinweiser, jedan od drugara iz slavnih sedamdesetih, poziva na izložbu umetničkih maraka:

Bernd Löbach-Hinweiser
Nordstraße 31
D-3302 Cremlingen/Weddel
~~Bundesrepublik Deutschland~~
Germany West

Miroljub Todorović
Dobriniska 3
11000 Beograd
Jugoslawien

10. März 1984

Dear Miroljub Todorović,
in the next time I'll arrange an big exhibition about 'Artist postage stamps' for the 'Museum of modern Art Weddel'. If you interested to take part in this important exhibition, please send me your postage stamp sheet with your signature or other postage stamp works. I'll send you a catalogue, if it is finished. All the best yours

Bernd

*

„Krajem ovog veka na svetu će biti 6,1 milijardi ljudi. Naša planeta danas ima 4,7 milijardi stanovnika. Procenjuje se da bi svetsko stanovništvo moglo stabilizovati 2100 godine na nivou od devet milijardi. To je saopštio Rafael Salas, generalni sekretar Međunarodne konferencije o stanovništvu, koja će se u avgustu ove godine održati u Meksiku."

*

Zver sam nespokojna. Vrtlog novih stvari. Iz jezera kristalnih. Talasi. Groznica nas goni. Detlić neumoran. U začaranoj šumi. Lice Adonisa. Čuj. To vetar tumara. Ljubav tajnovita. Prostor merljiv. Dvoličnim rečima. Gladni biljni crv. Ostavi planetu. Kosmičkim pljuskovima. Čeka nas pomor. Zov istorije. U podzemnim odajama. Ljubomorni Arej.

Sreda, 29. mart 1984.

Na prvim stranama današnjih novina: Preminuo Branko Ćopić.

„U ponedeljak, oko 14 časova, popularni pesnik, pripovedač, romansijer i dramski pisac Branko Ćopić krenuo je u svoju poslednju šetnju. Uputio se ka novom Savskom mostu, onom koji ide iz Brankove ulice ...

Bilo je jedno od onih promenljivo oblačnih popodneva — smenjivalo se sunce i po koji oblak. Pisac je šetao sam. Ta šetnja trajala je sve do oko 19 časova. Neki prijatelji su ga, iz automobila, oko 18 časova videli na mostu. Nije im se učinilo ništa neobično.

A onda, oko 19 časova, malobrojni prolaznici su ugledali kako jedan čovek prekoračuje ogradu mosta... Jedan čovek je potrčao i povikao: „Nemojte ..." Samoubica je samo odmahnuo rukom ... Bio je to Branko Ćopić."

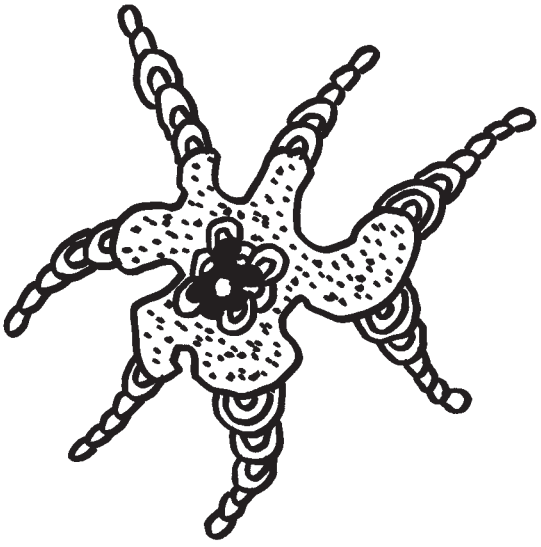

*

Iz Dizeldorfa:

Presse-Information

NOWEA
DÜSSELDORFER MESSEN

15. Westdeutsche Kunstmesse

Ein vielfältiges Angebot zog 30.000 Kunstinteressierte nach Düsseldorf

Natürlich waren es die ausgefallenen, teuren Objekte, die im Vorfeld einer so hochkarätigen Veranstaltung wie der Westdeutschen Kunstmesse in aller Munde waren und die Aufmerksamkeit der rund 30.000 Besucher auf sich zogen, wenn sich auch die Mehrzahl der Abschlüsse bei den mittelpreisigen Objekten bewegte. Klein, fein und mit gutem Namen bzw. aus renommierter Werkstatt stand hoch im Kurs. Am letzten Messetag läßt sich feststellen, daß nicht allein die Verkäufe von Spitzenobjekten zufriedene Aussteller machen.

Daß die Westdeutsche Kunstmesse als Verkaufsmesse für den privaten Sammler an Attraktivität gewonnen hat, liegt u.a. wohl daran, daß hier der Kunstfreund sicher sein kann, ausgewählte Stücke vorzufinden. Diese Gewähr ist heute wohl mehr gefragt, als der 'Gelegenheitskauf'.

Die 158 Aussteller fanden in dem fachlich gut informierten Publikum eine kaufinteressierte Kundschaft. Schon in den ersten Messetagen tauchten viele rote Punkte als diskretes Zeichen für 'verkauft' auf, bzw. füllten viele Aussteller entstandene Lücken aus ihrem Reservelager auf. Die große Auswahl an Graphiken fand besonders bei den jüngeren Besuchern starkes Interesse. Dieser Bereich ist - heute wie früher - das Entrée in die Welt der Kunstsammler und -freunde.

Das übersichlich gegliederte Kunstangebot vorzüglicher Qualität von Gemälden, Graphik, Tappisserien über Möbel, völkerkundliche Objekte, Waffen, Münzen und Uhren bis hin zu Glas, Gold- und Silberschmiedearbeiten zeigte deutlich, daß die Westdeutsche Kunstmesse zur Spitze der etablierten Kunstmessen gehört.

Die Messestimmung entsprach dem Frühlingsanfang. Lebhafte Messetage lassen ein gutes Nachmessegeschäft erwarten.

Die nächste Westdeutsche Kunstmesse findet voraussichtlich vom 9. bis 17. März 1985 in Köln statt. 1986 wird sie vom 1. bis 9. März wieder in Düsseldorf sein.

21.3.1984
P.-S. Weiler
0211-4560/444

*

Još jedan pregled složenog ispravljenog teksta za zbornik „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“. Dogovor sa štamparima oko korica koje trebam da predam u petak.

*

Kineski naučnici otkrili su aminokiseline u otopljenom ledu meteora, koji je 11. aprila prošle godine pao na grad Muhsi u istočnoj Kini. Kako piše Hsinhua, na osnovu tog otkrića, kineski naučnici su došli do zaključka da postoji mogućnost života i drugde, izvan Zemljine atmosfere.

Aminokiseline su osnovne komponente belančevina i nukleinske kiseline — fundamentalnih elemenata živih organizama.

Meteor, koji je pao na Muhsi, imao je prečnik od 50 do 60 centimetara.

*

Andrej Tišma šalje spisak umetnika čiji su radovi kasnije prispeli na njegovu izložbu Mail–Art Olimpijada, on istovremeno poziva na učešće u sledećem mejl projektu PRIVATE LIFE.

*

Bill Ray iz Portlanda poziva da mu se pošalju mail art radovi s temom EGGS (eggs images, eggs stories, eggs recipes). Izložba će biti održana u maju „at the good egg cafe“ u Portlandu. Bill će čak štampati i knjigu.

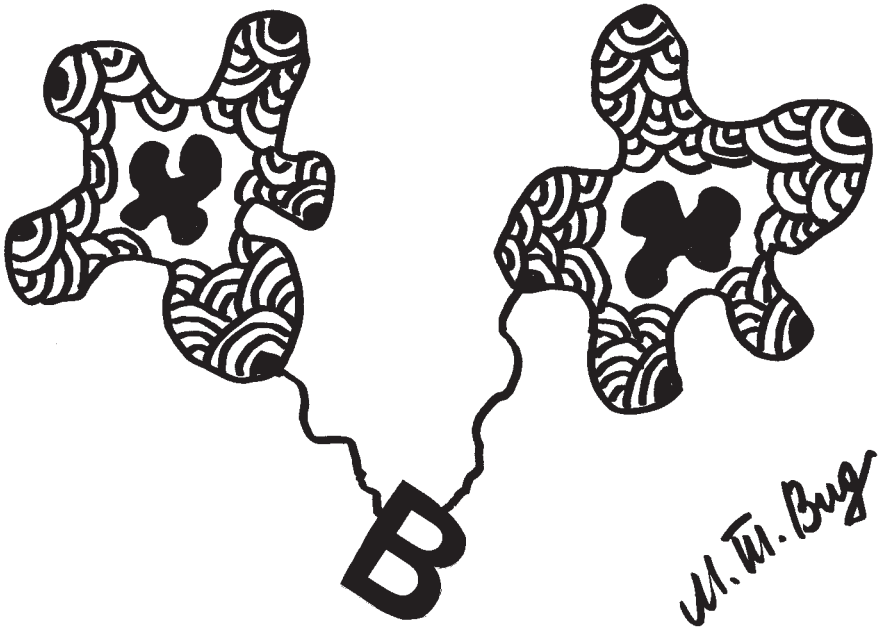

*

Hening Mittendorf iz Frankfurta na Majni šalje papir A4 formata sa svojim pečatom, moli da na njemu intervenišem i da mu ga vratim natrag.

*

Noćne putanje. *Čovekove*. Rosa i oganj. U šumskim *cvetovima*. Mirisni trag. Životinja. Zaustavio sam te. *Munjo*. Nad mutnim virovima. Morave. *Grome*. Na večernjem zvoniku. *Žanjem reči*. Vodilice. Zlatno zrnje. Govora. Knjigu *molitava*. *Sričem*. Na izvoru je. Dan. Srce žalfije. *Razlistava*. Niz lice moje. Heraklite. *Teku* suze. Srebrne.

Ponedeljak, 2. april 1984.

Iz Beča katalog izložbe „Mail art" koju je organizovao Jörg Schwarzenberger u „Viener secession". Uvodni tekst, na nemačkom, Klausa Groha. Dosta mejl materijala u inače obimnom katalogu. Na strani 66 reprodukovan je deo mog rada „Signal–art".

*

„Postoji bezbroj recepata za produžetak života, ali su najvažniji ovi: nemojte pušiti, bavite se redovno sportom, konzumirajte malo alkoholnog pića (mada je najbolje da ga sasvim izbegavate), svakodnevno spavajte po sedam–osam časova, držite u normalnim granicama telesnu težinu, obavezno doručkujte i nemojte jesti između glavnih obroka.

Međutim, svi ovi saveti su bili samo preporuke — sve dok, nedavno, američki lekari nisu postavili čitavu stvar na naučnu osnovu. Detaljan pregled oko sedam hiljada stanovnika države Kalifornije pokazao je da ako se budete pridržavali jednog do tri od ma koja navedena saveta onda četrdeset petogodišnjak može očekivati još 21,6 godina života. Ako se budete pridržavali šest–sedam navedenih saveta, onda se vreme očekivanog života produžava za 33 godine. Statistika je — tačna... piše moskovski časopis Znanie — sila."

*

Iz Klivlenda Ohajo javlja se sa svojim antinuklearnim programom i manifestima GROUND ZERO:

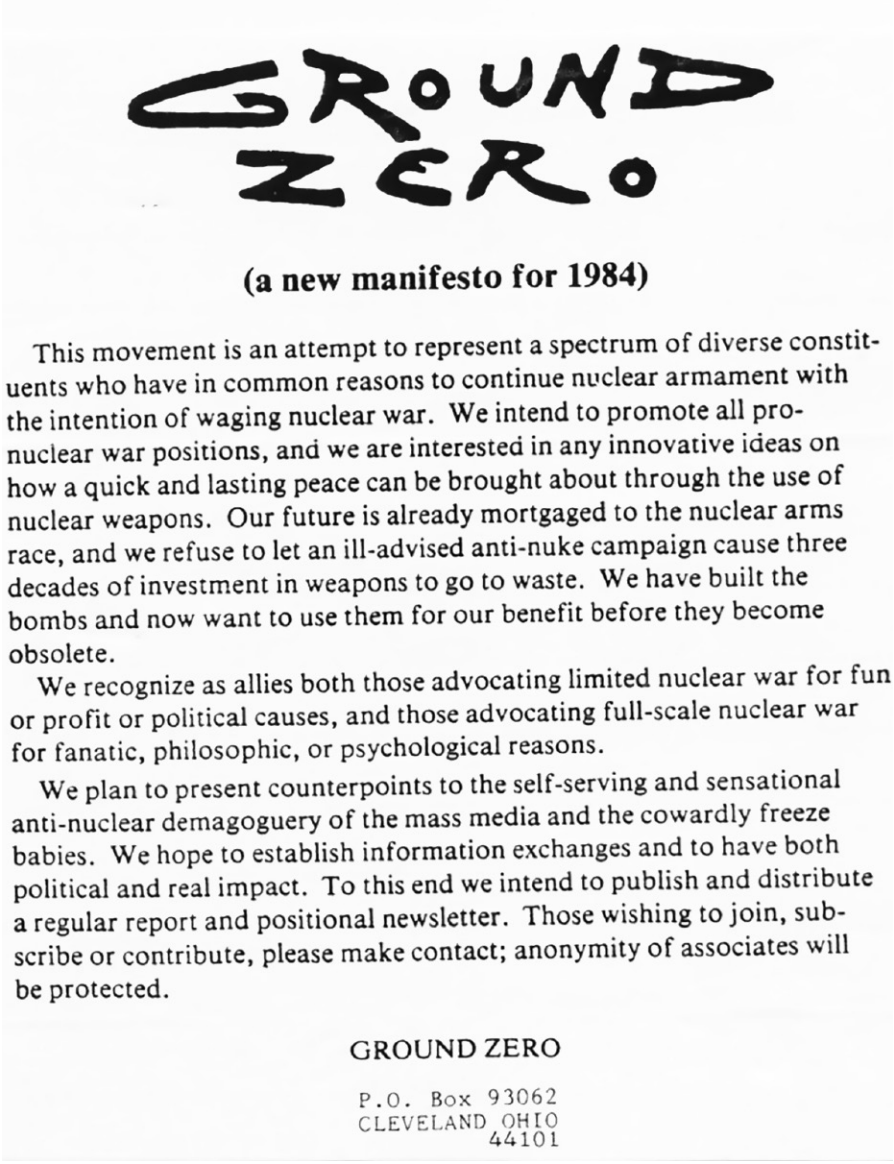

GROUND ZERO

(a new manifesto for 1984)

This movement is an attempt to represent a spectrum of diverse constituents who have in common reasons to continue nuclear armament with the intention of waging nuclear war. We intend to promote all pro-nuclear war positions, and we are interested in any innovative ideas on how a quick and lasting peace can be brought about through the use of nuclear weapons. Our future is already mortgaged to the nuclear arms race, and we refuse to let an ill-advised anti-nuke campaign cause three decades of investment in weapons to go to waste. We have built the bombs and now want to use them for our benefit before they become obsolete.

We recognize as allies both those advocating limited nuclear war for fun or profit or political causes, and those advocating full-scale nuclear war for fanatic, philosophic, or psychological reasons.

We plan to present counterpoints to the self-serving and sensational anti-nuclear demagoguery of the mass media and the cowardly freeze babies. We hope to establish information exchanges and to have both political and real impact. To this end we intend to publish and distribute a regular report and positional newsletter. Those wishing to join, subscribe or contribute, please make contact; anonymity of associates will be protected.

GROUND ZERO

P.O. Box 93062
CLEVELAND OHIO
44101

„Ispitivanja izvršena na dva majmuna upućena u svemir u decembru prošle godine osporavaju sovjetsku teoriju o uzroku takozvane svemirske bolesti. Ovo ispitivanje dalo je upravo suprotne rezultate od očekivanih, jer je pokazalo da je pritisak u vratnoj arteriji karotidi smanjen, kao i da je umanjen opšti protok krvi u organizmu astronauta tokom prvih dana leta u svemiru. Naime, stručnjaci su prvobitno verovali da je uzrok misteriozne svemirske bolesti povećanje pritiska na pomenutu arteriju u vratu astronauta. Svemirska bolest manifestuje se mučninom i vrtoglavicom u prvim danima leta u kosmosu."

*

U galeriji CLAC u Namaiju od 14 aprila do 9 maja izlagaće svoje skulpture Richard Monnier.

*

Već danima osećaj fizičke malaksalosti, bolovi u kičmi desnom kolenu i plućima, ponovo depresivna stanja.

*

Mesec, usled privlačne sile Jupitera, trenutno se nalazi na oko 405.000 km od Zemlje, što je rekordna razdaljina između ova dva nebeska tela.

Astronomi su izračunali da će se ovaj događaj ponoviti za 116 godina, dakle (za nas) daleke 2100. godine.

*

Katalog izložbe MAIL ART ABOUT MAIL ART (ujedno i *Commonpres* 55) održane od 5–28 marta. 1984. godine u galeriji MODERN REALISM Rishland koledža u Dalasu, Teksas. Prema belešci iz kataloga moj rad je na izložbu (kod organizatora) stigao kao 95 (od 439 koliko ih je ukupno prispelo) 18. oktobra 1983. zajedno sa radom izvesne Amy Brajant iz Dalasa i Davida Colea (za koga se ne navodi odakle je).

Pored liste učesnika sa datumima prispeća radova u katalogu su štampana i tri teksta: „Leters" Kihma Winshipa, „Spiegelman's Dilemana" Davida Zacka (Oz) i „Mail art: In Theory" Johna Jacoba.

Organizator poziva na novu izložbu:

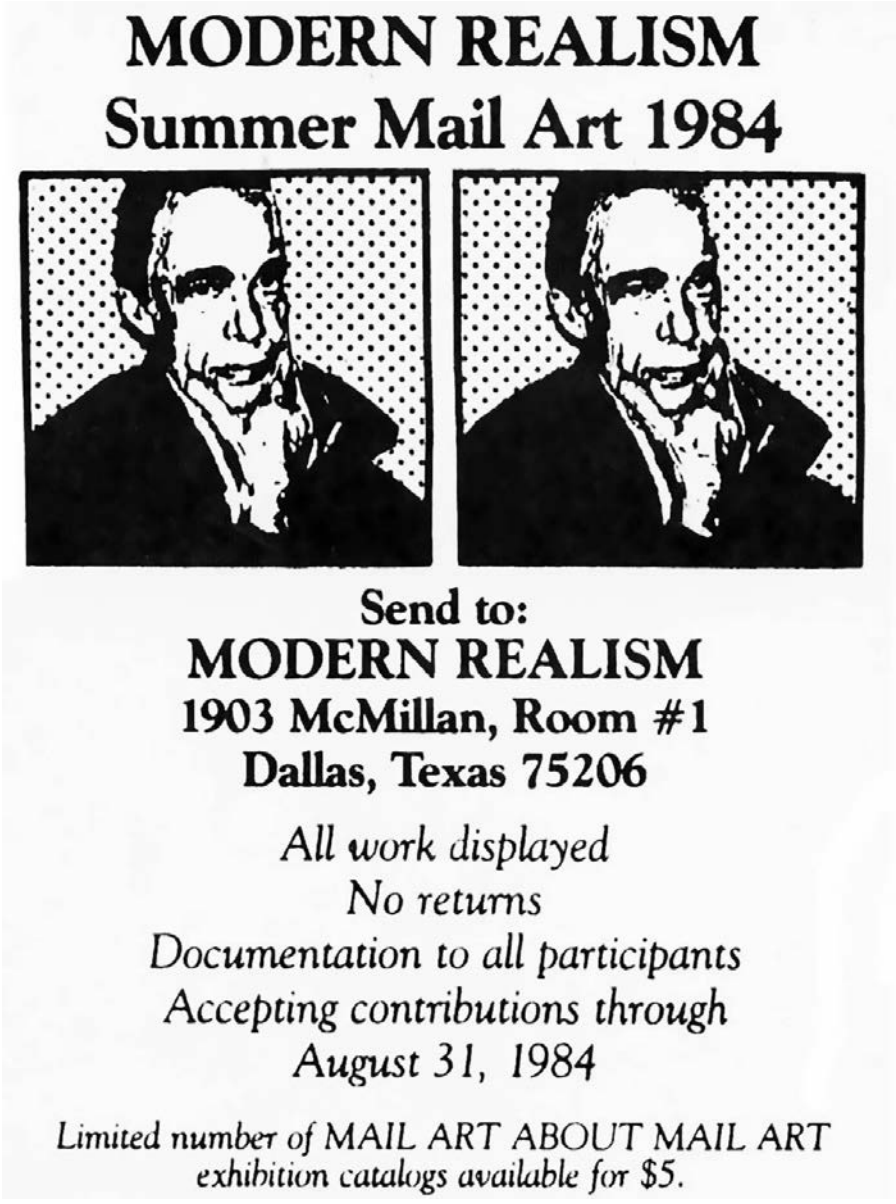

*

„Dugo vremena je smatrano da su duševni bolesnici ljudi opsednuti zlim silama, demonima ili đavolima, i prema obolelima se postupalo vrlo nehumano. U lečenju su, pored ostalog, korišćenje vradžbina i molitve, a često kad to nije pomagalo, vršen je i specijalan religijski ritual egzorcizam, 'isterivanje đavola', i to trepanacijom lobanje. Trepanacijom je pravljen otvor na lobanji, uz verovanje da će kroz njega izaći demoni koji izazivaju psihičke poremećaje kod bolesnika. Ovaj vid egzorcizma se kao medicinski postupak u pojedinim religijama očuvao sve do danas. U nas ga je bilo još u prvim godinama nakon drugog svetskog rata."

*

Divlja *čulnost*. Krvi. Tvoj glas. U *pupčanoj* vrpci. Vatre. Gde su putevi. Užitka. *Iverje*. Pepeo. Klepsidra. Po moru. *Večernji* vetar. Raznosi *žar*. Aleksandrijske biblioteke. *Blago* onome. Kome je greh pokriven. *Lice*. Ledenom pljuvačkom. Označeno. *Snažan* mu miris. Iz mašnica. Otrovan. U nozdrvama. *Cvet*.

Subota, 7. april 1984.

Stigao prvi novac od „Štepa". Isplaćeni računi za knjige prodate u jednoj „Prosvetinoj" i dvema Nolitovim knjižarama.

*

Štampanje zbornika još nije završeno. Nema ni „Književnosti" da se pojavi U međuvremenu Živan objavio tekst u časopisu „Književnost i jezik" broj 1, 1984 pod naslovom „Signalistička poezija — nova pesnička avangarda". Dobar tekst na 11 stranica sa rezimeom na engleskom jeziku.

*

U crnogorskom listu „Omladinski pokret" (Mart 1984) jedna strana posvećena signalizmu. Tekst Žarka Đurovića: „Signalizam — oblik savremene pjesničke avangarde". Pesnici: Slobodan Vukanović, Nada Marinković, Miroljub Todorović, V. R. Tucić (!!???), Vlada Stojiljković i Jovan Dujović. Izbor pesnika signalista: Slobodan Vukanović.

*

Poziv na izložbu iz Nemačke, od starog poznanika dr. S. J. Schmidta, s brojnim i švapski pedantnim zahtevima koji opterećuju i obeshrabruju.

Schmidta sam objavio u prvom broju „Signala" 1970. a pet godina kasnije i u antologiji konkretne i vizuelne poezije u časopisu „Delo". Na moj predlog niška „Gradina" je objavila Schmidtovu knjigu „Estetski procesi", 1975. Za ovu knjigu ne baš mnogo instruktivan i znalački predgovor napisao je profesor estetike Milan Damnjanović. Tom prilikom, na njegovu molbu, pozajmio sam mu brojne knjige koje sam svojevremeno od Schmidta dobio; među njima je bilo retkih malotiražnih i bibliofilskih izdanja. Na moju, više

puta ponovljenu, molbu da mi knjige vrati Damnjanović se oglušio. Nadam se bar da je, do sada, iz njih mnogo više da naučio nego što je to u svom bledunjavom predgovoru, pre devet godina, pokazao.

STADT
LÜDENSCHEID

Städtische Galerie, Alte Rathausstr. 1, D-5880 Lüdenscheid, Tel. 02351/17583

EINLADUNG

Im Rahmen der LITERATUR 84 LÜDENSCHEID veranstaltet die Städtische Galerie Lüdenscheid eine Ausstellung unter dem Titel SPRACHSICHTBARKEITEN (Arbeitstitel), zu der auch ein Katalog erscheinen wird. Zur Teilnahme an dieser Ausstellung, die vom 21.9.1984 (Eröffnung 19.30 Uhr) bis zum 21.10.1984 (Abschluß 18 Uhr) gezeigt wird, laden wir Sie hiermit herzlich ein!
Die Ausstellung möchte dokumentieren, wie sich die Impulse der visuellen und konkreten Poesie der 70er Jahre auf künstlerische Arbeiten zu Beginn der 80er Jahre auswirken bzw. wie ehemals als visuelle Dichter bekannt gewordene Künstler heute arbeiten. Darum ist die Auswahl der einzusendenden Arbeiten streng begrenzt auf den Zeitraum seit 1980. Bevorzugt werden noch unveröffentlichte Arbeiten. Besonders laden wir auch ein zur Einsendung von Objekten bzw. anderen Arbeiten, die den Rahmen von Bildern oder Büchern übergreifen.
Für Ihre Mitarbeit nennen wir im folgenden die technischen Details:
(1) Einsendeschluß für alle Arbeiten sowie die Katalogunterlagen ist der 30. Juli 1984. Jeder Teilnehmer kann bis zu drei Arbeiten einreichen. Arbeiten auf Papier sollten den Formaten 70, 80, 90 x 100 cm angenähert sein.
(2) Für den Katalog benötigen wir:
- ein Porträtfoto (8,5 cm breit, Höhe nicht über 10 cm)
- eine Kurzbiographie
- ein Ausstellungsverzeichnis (ggf. Auswahl)
- ein Statement zur eigenen Arbeit (in deutscher Sprache) von max. 52 Zeilen zu 50 Buchstaben (einschließlich Interpunktion und Leerzeichen)
- drei reproreife Fotos (bitte Satzspiegel beachten!), möglichst von unveröffentlichten Arbeiten. Mindestens eine der abgebildeten Arbeiten muß in der Ausstellung vertreten sein.

(3) Der Satzspiegel für Abbildungen ist 24 x 18 cm.
(4) Die Texte werden zweispaltig gesetzt (Spaltenbreite 8,5 cm, Spaltenlänge 26,5 cm). Das Porträtfoto wird einspaltig gedruckt.

Ergänzend zur Ausstellung findet am 22.9.1984, 15 Uhr, im Kulturhaus der Stadt Lüdenscheid ein Kolloquium statt zum Thema DIE WILDEN UND DIE ZAHMEN? (oder: KONTINUITÄT UND INNOVATION IN DER POSTMODERNE)

Wir würden uns freuen, wenn Sie unserer Einladung folgen würden und bitten um baldige Nachricht.

Mit herzlichen Grüßen

Uwe Obier
Städtische Galerie Lüdenscheid

Professor Dr. S.J. Schmidt
Universität Siegen

*

„U Los Anđelesu je počelo suđenje studentu Ronaldu Ostinu (19), koji je, zahvaljujući izvanrednom poznavanju kompjuterske tehnologije, uspeo da preko običnih lokalnih telefonskih linija prodre do strogo čuvanih tajni u kompjuterima američkog Ministarstva odbrane. Ako sud bude prihvatio sve navode optužnice 'geniju' za kompjutere se može dogoditi da odsedi čak sedam godina iza rešetaka."

*

Američki naučnici su identifikovali virus za koji veruju da je uzročnik reumatičkog artritisa, javlja UPI, pozivajući se na pisanje jednog stručnog časopisa u SAD. Virus, za koga se sumnja da uzrokuje artritis, identifikovan je u familiji parvovirusa, misterioznoj grupi mikroorganizama koji se do sada nisu dovođeni u vezu ni sa jednom ljudskom bolešću.

*

Iskucao oko 300 adresa naših i stranih (slavističke katedre) na koje bi Kulturni centar trebao da pošalje zbornik.

*

Odlukom saveta Struških večeri poezije „Zlatni venac" pripao sovjetskom pesniku Voznesenskom.

*

PISMA U KOSMOSU

„Američka pošta uzburkala je filatelističke vode najavom da je „Šatl" poneo na svoj osmi let pisma u kosmos. Tim povodom izdata je posebna marka nominale 9.35 dolara. Programom je predviđeno da u kosmos poleti 500.000 prigodnih koverata. Zbog ograničenog prostora poletelo je 261.900 pisama od kojih je 2.523 usput oštećeno. Tako filatelistima preostaje svega 259.377 pisama. Prodajna cena u pretplati je 16 dolara. Oštećena pisma i ona pisma koja nisu poletela povučena su iz prodaje i biće zvanično spaljena.

Sada se ispostavilo da je u kosmosu bilo još 1.001 pismo koja su bila smeštena u kabini gde su boravili kosmonauti. Ova pisma su identična sa pismima koja su letela u kosmos u prostoriji za teret i obeležena su brojevima od 1 do 1.001 ili kako su ga već nazvali „nulto" pismo, frankirano je probnim otiskom normalne marke nominale 9.35 dolara. Kao posebni raritet, praktično unikat dobiće svoje mesto u filatelističkom muzeju koji se osniva."

*

Poziv iz Minneapolisa:

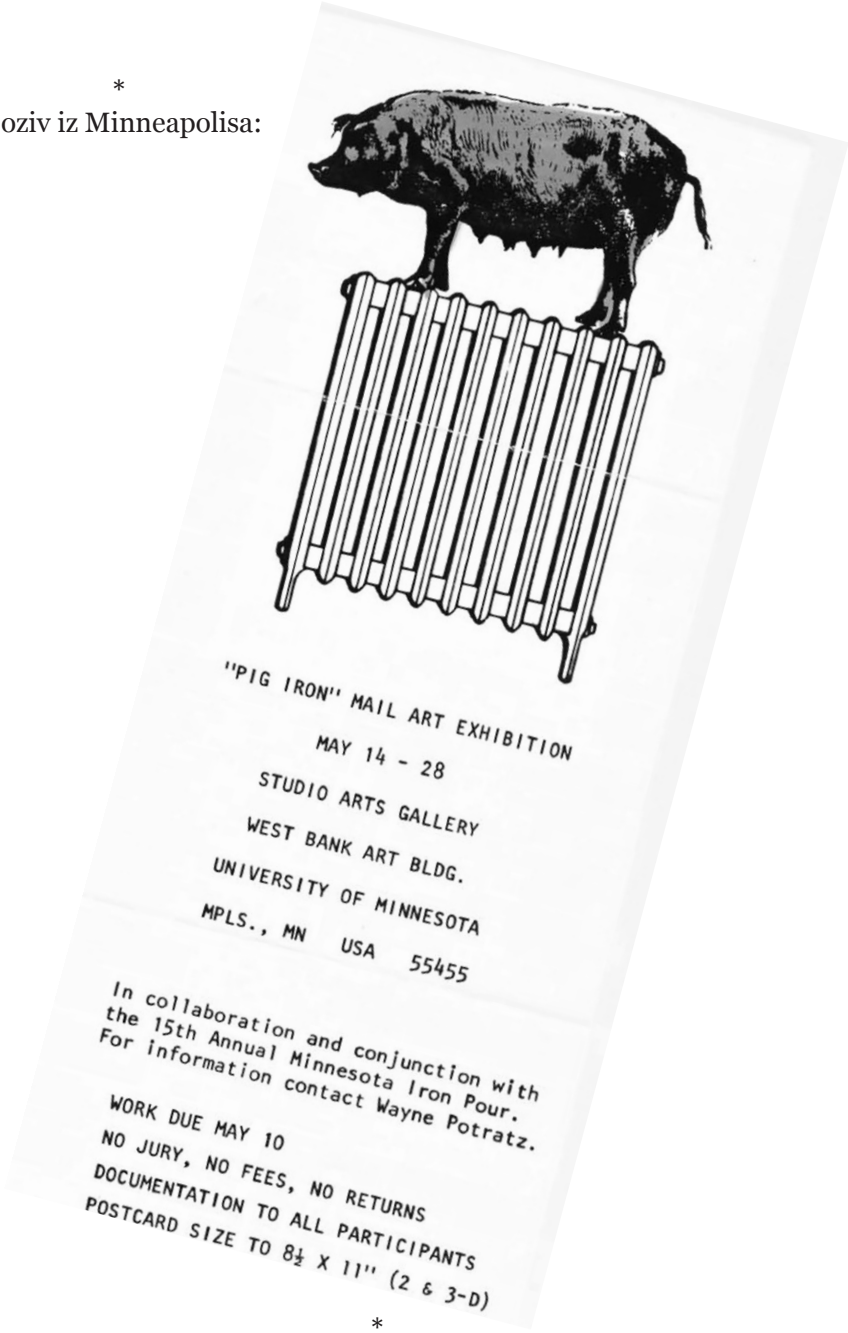

*

„U Japanu je prošle godine više od 25 hiljada ljudi izvršilo samoubistvo, što je za 20 odsto više nego 1982. U proseku, svakih 20 minuta dešavalo se po jedno samoubistvo. Najmlađi samoubica bio je jedan 9-godišnji dečak koji se obesio zajedno sa roditeljima i još dva brata, dok su najstariji bili dva muškarca i dve žene od po 96 godina. Zanimljivo je da je među samoubicama bilo 51 odsto nezaposlenih lica, kao i da je dvaput više muškaraca nego žena sebi oduzelo život.“

*

„Koza, kojoj su japanski lekari ugradili veštačko srce, živi već 300 dana, što predstavlja novi svetski rekord. Dosadašnji rekord držalo je jedno tele koje je sa veštačkim srcem ugrađenim na univerzitetu Juta u SAD živeo 297 dana."

*

„Američko–kenijska ekspedicija pronašla je u Keniji fosilizirane ostatke čovekovog pretka čija je starost procenjena na pet miliona godina, javljaju zapadne agencije. Otkriće delova vilice i dva zuba kutnjaka, izvršeno u blizini jezera Baringo prošlog meseca, pomeralo je za milion godina dublje u prošlost starost čovekovog pretka hominida — ističe se u saopštenju ekspedicije koja je istraživala u ovom delu centralne Kenije."

*

„Čovek, ne statičko središte sveta, što je dugo verovao da jeste, već osa i vrh evolucije."

(Tejar de Šarden)

*

Lovci paukova. Tvoja glava. Ispunjena. Rečima maglovitim. Poplave. Zemljotresi. Ponoćni cvetovi. U božijem oku. Kreni jednom. Ka vilinom vrelu. Opakoj nerotkinji. U rodnicu. Daha zaustavljenog. Rasipaju se reči. Pred najezdom varvara. Tope jezici. Pomeraju granice. Mesečeve pahuljice. Na tvojim usnama. Jagoda i raž. Tihe kao zveri.

Ponedeljak, 16. april 1984.

Završeno štampanje zbornika „Signalizam — avangardni stvaralački pokret", u subotu uzeo prve primerke, sutra ću preuzeti ceo tiraž, knjiga izvanredno izgleda.

*

Dogovor u „Beogradskoj knjizi" da se izda knjiga „Signalizam u svetu" (strani teoretičari i estetičari o signalizmu). Šile je priređivač i pisac predgovora. Ako sve bude išlo kako treba knjiga bi mogla još ovog meseca ući u štampu.

*

Poštanska karta Salvatore–a De Rose, iz Salerna, sa otiscima njegovih pečata.

*

Shozo Shimamoto, iz Japana, šalje obilje mejl materijala: dopisnice, nalepnice, poziv da se uzme učešće u mejl akcijama, mali mejl–art bilten, itd.

*

Pismo iz Francuske:

Marseille, le 26 mars 1984

Cher confrére,

Un festival est entrain de naître, du 1er au 7 juillet, dans l'arrière pays de St Tropez, c'est là qu'il a choisi son territoire.

Une semaine de poésie contemporaine, au sein de laquelle l'équipe de l'A. P. E. R. O. serait heureuse de vous accueillir.

Ces rencontres doivent devenir une institution, un rendez-vous annuel, un lieu privilégié de création.

Vous trouverez dans les fiches jointes, tous les éléments techniques de votre intervention.

Notre ligne de conduite c'est l'inédit, c'est faire connaître à un plus large public la poésie internationale, dans ses divers courants, et dans ses aspects les plus contemporains.

Nous pensons que du 1er au 7 juillet votre présence serait indispensable,

A bientôt, et merci de prendre contact très vite avec nous.

*

Iz Montreala grupa OBU INTERNATIONALS šalje neku vrstu malog kataloga sa svojim grafičkim radovima.

*

Bio po uput lekara u Antituberkolozni dispanzer zbog jakog kašlja i bolova u plućima. Snimci pokazuju da su pluća zdrava osim, prema rečima specijaliste, natečenih bronhija što je posledica nedavno preležanog gripa.

*

Posle nestrpljivog iščekivanja da se pojavi „Književnost“ s najavljenim blokom o signalizmu doživeo pravi šok. Radovi o signalizmu (sa simpozijuma) složeni ali u poslednjem trenutku izostali jer je ubačen blok o Vukovom prethodniku Savi Mrkalju.

Ponedeljak, 23. april 1984.

U petak uveče na književnoj večeri, u Đurinoj kući u Skadarliji, posvećenoj Rajku Jotiću, pesniku i prijatelju iz šezdesetih godina. Prisećanje na te dane od pre dvadesetak godina, duge šetnje s Rajkom, Acom Sekulićem i još nekim pesnicima Terazijama, od Slavije do Kalemegdana i okolnim ulicama, priče o poeziji, ženama, neurozama. Rajko je posle nestao iz literature. Poslednjih godina teško se propio; 1982, kada je imao 44 godine, nađu ga u we–ceu „Malog Mažestika", gde je stalno pio, mrtvog; srčani, moždani udar ili nešto slično. Četiri pet dana pre smrti, sreli smo se, u podne, na uglu Brankove i Carice Milice (kod Beobanke), bio je mrtav pijan. Nešto je mrmljao, pokazivao mi zgužvanu ceduljicu sa pesmom, možda tek napisanom. Rastali smo se sa osmesima. Dve godine nakon smrti njegovo preduzeće („Jugoslavija publik") izdaje mu knjigu pesama pod naslovom „Sećanje na poeziju".

Veče u Đurinoj kući tužno u pomalo pijanoj atmosferi koju diktiraju nadripesnici, boemi. Rajkova knjiga odlična. Bio je dobar pesnik. U recenziji na koricama zbirke Brana Petrović beleži: „taj je u časovima vidovitosti video nevidljivo, okušao zabranjeno, spoznao jeznu neman, užasnuo se pred prazninom".

*

„Halejeva kometa je već presekla orbitu Saturna i približava se Suncu, a sa Zemlje će biti vidljiva za 18 meseci, tvrde naučnici sa dve astronomske stanice iz Tadžikistana (sovjetske srednje Azije) odakle se putanje kometa najbolje prate. Predviđa se i lansiranje dve sovjetske međuplanetarne stanice sa kojih će kosmonauti osmatrati putanju Halejeve komete."

*

„Kada se, noću, pojavi odjednom na nebu neka kometa, posle osamdeset godina odsustva, ona pokazuje ljudima i zrikavcima svoj užareni magličasti rep. Bez sumnje, ona i ne oseća neizmernost tog puta; no sa mnom nije tako: nalakćen na uzglavlje svoga kreveta, dok se na dnu moje duše burno otvara nazupčani horizont nekog sparušenog i tmurnog neba, ja utanjam u snove sažaljenja i crvenim zbog čoveka."

(Lotreamon)

*

„Krijumčari droge pokušavaju na razne načine da prokrijumčare robu. Nekada se to završava i smrću trgovaca smrću kao što se desilo mladom Kolumbijcu Fransisku Peresu. On je nađen mrtav u jednom hotelu u Meksiku a utvrđeno je nakon autopsije da je progutao oko pola kilograma kokaina raspoređenog u 93 plastične vrećice. Izgleda da su kesice bile probušene."

*

Pismo i poziv (s detaljnim uputstvom) Andrzeja Dudeka Direra iz Wrocława da učestvujem u njegovoj „Metaphyzical — Telepathic activity...“

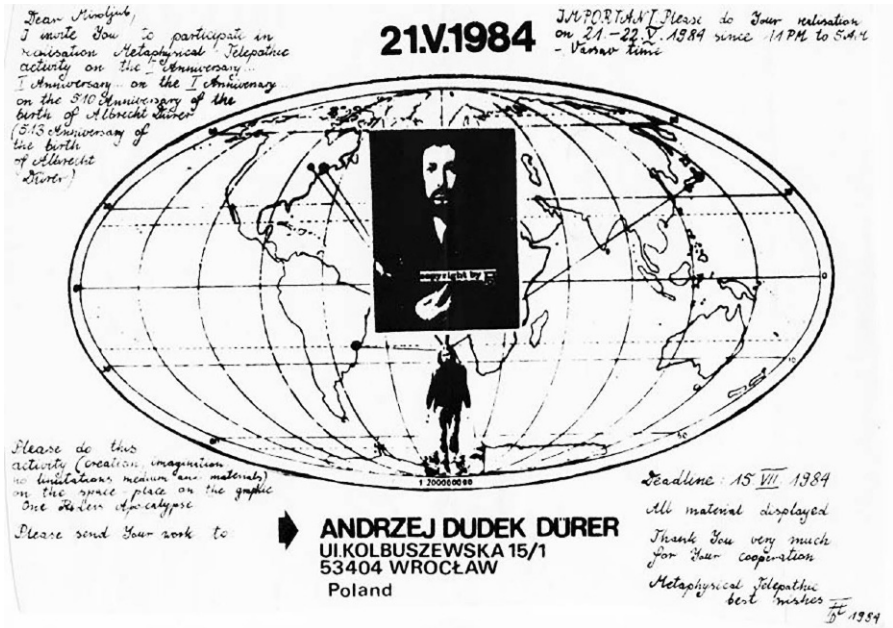

*

„U ograničenom i u neograničenom nuklearnom sukobu posledice za život na zemlji bile bi iste. Nema mesta na našoj planeti koje bi moglo da izbegne katastrofu. Razlika između mesta udara i hiljadama kilometara udaljenih regiona je samo u tome što bi tamo ljudi i priroda bili uništeni nešto kasnije. Do tih otkrića došli su u isto vreme sovjetski i francuski atomski naučnici, fizičari i meteorolozi.

Od neposredne eksplozije na napadnutoj teritoriji odmah bi poginula najmanje jedna četvrtina stanovništva, a ostali bi bili ranjeni, sa malim perspektivama da žive duže od nekoliko dana ili meseci. Posle tih atomskih udara i kontraudara, najpre na širokom bombardovanom pojasu a potom na celoj polulopti., razlike između noći i dana bile bi veoma male jer bi se stvorili gusti oblaci koji bi prekrili severnu a zatim i južnu poluloptu. Na velikom delu zemlje, u blizini atomskih udara nastala bi nuklearna zima. Oko godinu dana temperatura se ne bi pela iznad minus 25 stepeni Celzijusa. Sve bi bilo zamrznuto, površinski tokovi vode zatrovani a izvori hrane uništeni.

Akademik Aleksandar Bajev smatra da bi nuklearni rat ograničenog karaktera doveo u pitanje opstanak čoveka na Zemlji, a američki profesor Karl Sagan da bi „čak i pri maloj upotrebi količine atomskog oružja“ posledice za našu planetu bile katastrofalne. Njegov kolega Pol Erlih

potvrdio je otkrića francuskih i sovjetskih naučnika, da bi posle atomskog sukoba na Zemlji došlo do drastičnog smanjenja temperature, uništavanja rastinja, toksičkog smoga, trovanja i zamrzavanja vode. Akademik Nikolaj Bočkov otkrio je da su posledice atomskih eksplozija na genetiku tako velike da bi potpuno onemogućile produžetak ljudskog roda na zemlji.“

(„Politika“)

*

Sreo Peđu Neškovića u galeriji AZ i onda sutradan, na već ko zna koji poziv, još od letos, otišao u njegov atelje na Starom sajmištu. Nisu me oduševile njegove slike, ali dopao mi se način na koji radi.

*

„Radnici gradskog sekretarijata za unutrašnje poslove Beograda, na osnovu prijave građana i okupljanju većeg broja nepoznatih lica u jednom privatnom stanu, izvršili su 20. aprila ove godine proveru i utvrdili da se u stanu Dragomira Olujića, u ulici Knez Miletinoj 40 u Beogradu, okupila veća grupa lica. S obzirom da se među tim licima nalazilo više njih koji su ranije krivično i prekršajno kažnjavani zbog neprijateljske delatnosti i da su kod njih pronađeni određeni materijali i spisi, radnici Gradskog sekretarijata za unutrašnje poslove su priveli i zadržali radi ispitivanja i proveravanja 28 lica, jer postoje osnovi sumnje da je ovo okupljanje izvršeno radi neprijateljske delatnosti. Među privedenim licima nalazi se: Olujić Dragomir, Šešelj Vojislav, Cerović Stojan, Đilas Milovan, Stojanović Lazar, Milić Miodrag i drugi.“

(„Politika“)

*

Zbornik „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“ naišao na opšte dopadanje prijatelja i saradnika. Pomišljam da sa ovim zbornikom završim dalje grupne akcije signalizma kao stvaralačkog pokreta. Potrebno je da se više okrenem svom delu, prvenstveno poeziji.

*

U književnom leksikonu Matice srpske (drugo izdanje) koji se nedavno pojavio, Živan Milisavac me je veoma loše zabeležio. Šturi podaci, bez ocene, bibliografija knjiga zaustavljena na 1972. godini, pogrešan naziv „Kiberna“, stoji „Kuverno“??? Signalizam, koji je takođe zabeležen, nešto je bolje prošao.

*

U galeriji SINCRON „opere cinetiche e politipi“ u maju izlagaće Alberto Biasi.

*

U The Houston Center for Photography (Hjuston) od 30 marta do 6 maja izložba pod naslovom NEW WOMEN: NEW DOCUMENTS. Izlažu: Connie Hatch, Judith Crawley, Sandu Semehen, Cynthia Gano Lewis.

*

Pismo Guya Sehraenena:

ARCHIVE SMALL PRESS & COMMUNICATION
ANNE & GUY SCHRAENEN
UITBREIDINGSTRAAT 552
B-2600 BERCHEM-ANTWERPEN

TEXT-SOUND-IMAGE
SOUND-IMAGE-TEXT
IMAGE-TEXT-SOUND

BOOKS
POSTERS
NEWSPAPERS
XEROX
REVUES
EPHEMERA
POSTCARDS
VIDEO
MAIL-ART
STAMPS
INFORMATION
BADGES
SLIDES
RECORDS
SMALL PRESS
PERIODICALS
AUDIO-CASSETTES
EXPERIENCES
DOCUMENTS
INVITATIONS
POSTAGE STAMPS
CATALOGUES
NEWS
SUPER 8
ETC ETC ETC

WHEN IN ANTWERP
CALL US
TEL. 35.85.96

Dear Mirsljub.

You wrote me that the text I wrote for you "Art as Signalism" was published.
I never received the publication you promissed me.
Is it possible to send me a copy. I need this urgently for documentation.
How are you? What are your projects?
Please send me some news
Sincerly yours.

Guy šalje materijal sa izveštajem o aktivnosti svog arhiva i plakat AEROPUS I (Mail Art Concert Project 1981).

Poslao sam odmah katalog „Signalistička istraživanja“, Srećna galerija, Udruženje književnika Srbije, 1982 gde je objavljen tekst Schraenena „Mejl–art kao signal“.

*

„Krupna zvijezda preleće preko mračna i uska neba, a za njom se osuše sitnije. Učas zgasnu i poslednja. Mrak i tvrdo. Tvrdo. To je bilo poslednje što je osjetio. Progonitelji su pristizali."

(Ivo Andrić)

Nedelja, 29. april 1984

„Evropski Parlament upozorio je Evropljane da bi njihova politička uloga u budućnosti mogla ozbiljno biti dovedena u pitanje zbog primetnog zaostajanja u priraštaju stanovništva u poređenju sa ostatkom sveta. Ako se nastavi sadašnji trend nataliteta, evropsko stanovništvo će 2025. godine činiti samo 2,3 odsto svetske populacije, dok je 1950 godine taj procenat iznosio 8,8. Zato se evropski parlamentarci zalažu za organizovanje propagandne kampanje i izdvajanje većih finansijskih sredstava kako bi se podstakao evropski, bebi bum."

*

Sreo Miću Milića, ili kako ga mi intimno zovemo Miću doktora, jednog od dvadeset osmorice privedenih koji su se našli u stanu D. Olujića 20. aprila, u Knez Miletinoj Smeje se, kaže da im je Đilas držao predavanje o nacionalnom pitanju u Jugoslaviji. U policiji su ih zadržali tri dana. U Mićinom stanu je izvršen detaljan pretres. Strana štampa je odmah reagovala na ova hapšenja s tvrdnjom da u Jugoslaviji nema slobode.

*

„Na aukciji u Njujorku prodata je privatna kolekcija od 450 retkih naučnih knjiga i dokumenata, koja je pripadala klivlendskom inženjeru Džonu Stanicu. Među prodatim knjigama je i rukopis Ajnštajnove Teorije ujedinjenog polja, koji je dostigao cenu od 38.500 dolara. Na istoj aukciji u njujorškoj filijali poznate londonske kuće Sotbi prodat je za 22 hiljade dolara jedan primerak prvog izdanja Matematičkih principa prirodne filozofije Isaka Njutna. Do sada je poznato da postoji samo deset primeraka prvog izdanja tog Njutnovog dela.

Za 11 hiljada dolara prodato je prvo izdanje Euklidovog dela *Elementi geometrije*, za koje se veruje da je najstarija matematička knjiga na svetu. Pomenuto izdanje Euklidovog dela štampano je u Veneciji 1482. godine."

*

Poziv da učestvujem na „Premiere expositio de mail art Europeen a Bordeax".

*

Pismo iz Njujorka:

GREETINGS FROM NEW YORK CITY!

THE FIRST INTERNATIONAL PORTFOLIO OF ARTISTS' PHOTOGRAPHY, AN ASSEMBLING OF ORIGINAL ARTISTS' PHOTOGRAPHS IN AN EDITION OF SEVENTY FIVE, IS FINISHED. NOW, THE TIME HAS COME TO BEGIN WORK ON EDITION NUMBER TWO.

THE SECOND INTERNATIONAL PORTFOLIO WILL BE DEVOTED TO THE PHOTOGRAPHY OF EASTERN EUROPEAN ARTISTS. ARTISTS ARE REQUESTED TO SEND A NEGATIVE, OR SERIES OF NEGATIVES, TO BE PRINTED FOR THE PORTFOLIO. J.P. JACOB/HYPE, WILL PRINT ALL IMAGES RECEIVED. ALL NEGATIVES WILL BE RETURNED, AND EACH PARTICIPATING ARTIST WILL RECEIVE AN EDITION OF THE PORTFOLIO, AS WELL AS A SCHEDULE OF PORTFOLIO EXHIBITIONS.

IT IS THE GOAL OF THIS SECOND PORTFOLIO TO BRING TO WESTERN EYES THE VISION OF EASTERN EUROPE. TO THIS END, THE PORTFOLIO WILL BE CREATED AS AN ASSEMBLED BOOK OF ORIGINAL PRINTS, AND WILL BE PRESENTED FOR EXHIBITION THROUGHOUT THE UNITED STATES, ASIA AND EUROPE. EDITIONS OF THE PORTFOLIO WILL ALSO BE PLACED IN LIBRARIES AND ARCHIVES OF CONTEMPORARY ART.

I HOPE THAT YOU WILL BE ABLE TO PARTICIPATE.

MIROLJUB -
HERE IS AN INVITATION TO PARTICIPATE IN MY SECOND ASSEMBLING OF ARTISTS' PHOTOGRAPHY. MY GOOD FRIEND JEAN BROWN HAS SUGGESTED TO ME THAT YOU MIGHT BE INTERESTED. ALSO, IF YOU KNOW OF OTHER ARTISTS WHO MIGHT LIKE TO PARTICIPATE, I WILL APPRECIATE YOUR HELP IN LETTING ME KNOW OF THEM, OR GETTING THIS INFORMATION DIRECTLY TO THEM.
I LOOK FORWARD TO HEARING FROM YOU.
XXX JP. HYPE

HYPE WORLD HQ
43 WEST 27TH ST. #6A
NEW YORK NY 10001

*

U galeriji Sebastian plakati Borisa Bućana koji mi se nisu dopali.

*

Poziv od zemunskih pisaca:

„Smatrajte se pozvanim da uzmete učešća u radu toliko očekivane redovne skupštine Zajednice pisaca 'Zemunski književni krug', koji će biti održan u četvrtak, 3. maja 1984. godine u 18 časova 'Pinkiju'."

*

Tišmina poštanska karta, ovoga puta bez ikakve poruke.

*

Čekolj javlja da ga je zbornik oduševio. Zahvaljuje što sam ga uvrstio, moli za još koji primerak.

*

„Lota poetica" broj 18. februar 1984. sa veoma zanimljivim intervjuom oca mail arta Rayom Johnsonom i tekstom „The life of a Genius" samoreklamera Cavellinija koji tvrdi, već u prvoj rečenici, da je „novi Duchamp".

*

Lučano Ori (Luciano Ori) šalje katalog svoje najnovije izložbe u firentinskoj galeriji INDIANO GRAFICA, pod naslovom DISEGNI DEL QUOTIDIANO.

Sečem i lepim u dnevnik onaj deo koji se odnosi na umetnikovu biografiju:

Luciano Ori nasce nel 1928 a Firenze, dove vive e lavora.

Inizia l'attività professionale nel 1940, a 12 anni, realizzando per il «Teatro della Pergola» di Firenze i bozzetti delle scene per la zarzuela «La Gran Via».

Nel 1950 tiene la prima mostra personale.

Dopo un iniziale periodo post-metafisico, lavora a ciò che egli definisce *realismo geometrico,* in quanto basato sulla lezione di Mondrian. È il periodo delle «Fabbriche» e delle «Composizioni formali».

Nel 1963 attua una radicale svolta teorico-formale. Usando materiali iconografici preesistenti elaborati con la tecnica del *collage totale* (in massima parte prelevati da quotidiani e rotocalchi) opera nella *Poetica tecnologica* di cui è stato uno dei promotori. È quindi uno degli iniziatori della Pittura tecnologica e della Poesia Visiva, sulle quali scrive testi teorici. Scrive inoltre poesie e testi teatrali tecnologici, sempre con la tecnica del *collage totale.*

Considera la Poesia Visiva un nuovo genere di arte, e di conseguenza ne rifiuta le correnti denominazioni di poesia altra o pittura altra o arte intermedia o scrittura.

È, inoltre, uno dei fondatori del «Secondo Gruppo 70», Firenze 1964, e del «Gruppo Internazionale della Poesia Visiva» (o «Gruppo dei nove»), Firenze-Brescia 1972.

Nel 1975, per l'editore Carucci di Roma, cura una collana di Poesia Visiva internazionale.

Nel periodo Dicembre 1979-Gennaio 1980 realizza e cura per il Comune di Firenze, Assessorato alla Cultura, la prima mostra storica internazionale della Poesia Visiva.

(continua)

*

SVEMIRSKI OTPAD

„Svako lansiranje u orbitu ostavlja u svemiru gomilu odbačenih predmeta: zakivaka, delova zaštitnog omotača satelita, ostataka pogonskih raketa itd. Sve u svemu, prema najblažim proračunima, oko naše planete bačeno je oko 12.000 otpadaka, svih vrsta, koje su ostavili u orbiti SAD, SSSR, u manjoj meri i Kina, Japan i evropske zemlje.

Preti opasnost da, tokom vremena, bliska okolina Zemlje postane pravi svemirski otpad što može da utiče na kvalitet naše atmosfere kao i da ugrozi bezbednost budućih, sve češćih, letova. Brojni otpaci, ove vrste, nagomilavaju se u atmosferi, gde u potpunosti ne sagorevaju. Neki se, doduše, survavaju na zemlju, kao svemirska laboratorija američkog Skajlaba ili delovi nuklearnih generatora sovjetskih satelita Kosmos 954 i Kosmos 1402, koji su nađeni u kanadskom Velikom kanjonu i u Atlantiku. Najčešće, teše nas naučnici 'sva ta gvožđurija' ipak, nestaje u prostoru."

*

Karavani. Morekazi. U tvojim mislima. Seme jalovih ljubavnika. Amor i Psiha. U ledenoj ložnici. Teče vreme. Orgazam. Izmaglica. Ja sam ožilište. Vulkan utuljeni. Hitnuh nož. Nebeske dragulje. Začarana severnjača. Iz mora iskače. Drhti telo moje. Kopni. Mlečni put.

*

(San)

Nalazim se u čudnom vozilu. Veoma liči na one prikolice, ili kuće na točkovima, kakvih često ima u Americi.

Dan je svetao, sunčan, lep. Lagano klizimo preko ogromnog polja prepunog maslačaka. Miris poljskog cveća ulazi kroz prozore, puni pluća.

Na sedištu kraj mene sedi starac sa dugom sedom bradom. Gleda ukočeno ispred sebe i priča. Iz njegove jedva razumljive priče shvatam da je reč o istoriji starog Rima. Glas mu je tih. Ima se utisak kao da je otvorio Tacitove „Anale" i jednoličnim, uspavljujućim glasom čita....

Sada smo na širokom, ravnom drumu. Vozilo se znatno brže kreće. Smenjuju se naselja pokraj puta. Umesto sunca na nebu su teški kišni oblaci. Počinje da biva hladno.

Nelagodno mi je. Predosećam blisku opasnost. Hteo bih da zaustavim vozilo i siđem. Idem u prednji deo gde pretpostavljam da ima vozača. Tamo nikog nema. Vraćam se. Starac koji je neumorno raspredao svoju priču nestao je.

Vozilo se kreće sve brže i brže.

Četvrtak, 17. maj 1984

Od početka ovog meseca intenzivan rad na ranije započetom polemičkom tekstu „Signalizam i srpsko pesništvo ‘70 tih godina“. Upotpunio i priveo kraju poglavlje „B. A. P. beži u Barok“. Završio deo pod naslovom „Neotradicionalisti iliti kuga encensbergerijana“. Zastao na delu „Šta je signalizam doneo srpskoj poeziji“. To bi trebalo što pre završiti. Predstoji potom još nekoliko važnih delova kao i upotpunjavanje onog što je ranije napisano (uvodni deo, onda oko Zorana Mišića, itd).

*

„Veliki španski slikar Salvador Dali proslavio je ovih dana 80. rođendan u žalosti i samoći u svom dvorcu Pubol. Slikar koji se, prema izjavi svojih prijatelja, ‘nalazi u stanju očaja’ od kada je pre dve godine umrla njegova životna saputnica Gala, danas je samo senka nekadašnjeg umetnika koji je svojim legendarnim brkovima, čudnim izjavama i još čudnijim životnim navikama predstavljao poslasticu za listove širom sveta. Bled, sa rukama koje se tresu i telesnom težinom od 48 kilograma. Dali već dve godine nije napustio dvorac Pubol, u čijoj je kripti sahranjena njegova Gala. On više od godinu dana nije uzeo kičicu u ruku i uporno odbija da vidi ljude. Ali, Španija ga nije zaboravila i obasipa ga počastima. Nedavno je štampana poštanska marka sa njegovim likom, u njegovom rodnom gradu Figuerasu otvoren je muzej sa njegovim delima, a španski kralj Huan Karlos dodelio mu je titulu Markiza od Pubola za njegov ‘izuzetan doprinos španskoj kulturi 20. veka’.“

*

„Slabiji pol su muškarci. Ova tvrdnja se potkrepljuje medicinskim dokazima o boljem imunološkom sistemu žena i dužim životnim vekom žena u odnosu na muškarce. AFP s tim u vezi podseća da bi se o ženskoj nadmoćnosti moglo govoriti još od najranijeg životnog doba. Naime, prvih meseci života stopa mortaliteta muških beba iznosi 15 prema hiljadu, a kod devojčica 11 prema hiljadu. Takođe, 71 odsto naslednih bolesti prvenstveno pogađa muškarce. Žene izgleda bolje odolevaju i različitim infekcijama, što se prema mišljenju nekih naučnika, objašnjava većom stopom antitela i, samim tim, boljim odbrambenim mehanizmima kod žena.“

*

„SSSR bi mogao da pošalje čoveka na Mars — izjavio je direktor programa za obuku sovjetskih kosmonauta general Vladimir Šatalov, koji je u nedelju doputovao u Nju Delhi zajedno sa prvim indijskim kosmonautom Rakešom Šarmom. General Šatalov je precizirao da eventualni sovjetski let na Mars zavisi od uzoraka Marsovog terena, koje su donele sovjetske automatske sonde.“

*

„Specijalni kraljevski toalet sa tri sedišta proglašen je istorijskim spomenikom, a njegova restauracija koštaće 11.000 funti, saopštili su predstavnici muzeja Viktorija u Londonu. Ovaj toalet, pravo remek–delo 'građevinarstva', izgrađen je pre dve stotine godina u parku plemićke kuće Taunsend u zapadnoj Engleskoj. Pred opasnošću od njegovog demoliranja, stručnjaci će ga preneti u lokalni muzej u Vorčesteršajru."

*

Telegram od Žila Blena koji očekuje da dođem na poetski festival u St. Tropez (Une semaine de poésie contamporaine):

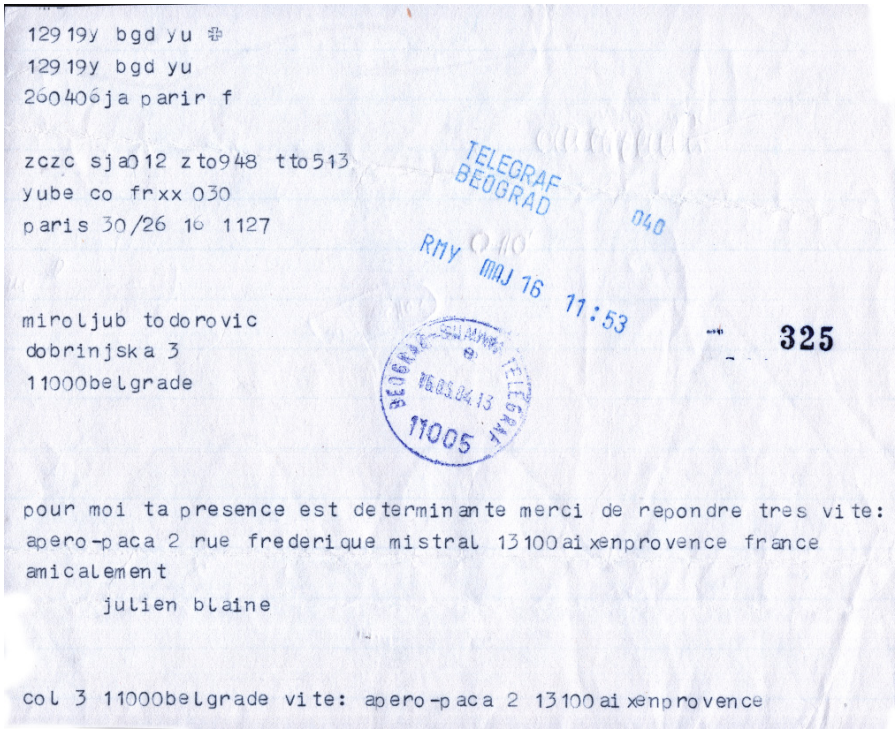

129 19y bgd yu ✠
129 19y bgd yu
26040ója parir f

zczc sja012 zto948 tto513
yube co frxx 030
paris 30/26 16 1127

TELEGRAF BEOGRAD 040
RMY 040 MAJ 16 11:53
325

miroljub todorovic
dobrinjska 3
11000belgrade

BEOGRAD TELEGRAF 16.05.04.13 11005

pour moi ta presence est determinante merci de repondre tres vite:
apero-paca 2 rue frederique mistral 13100aixenprovence france
amicalement
julien blaine

col 3 11000belgrade vite: apero-paca 2 13100aixenprovence

*

Francuski časopis CONTRE CIEL (Le magazine de lecture) No 1, Mai 1984 donosi kraću belešku o Signalističkom dokumentacionom centru iz pera Michela Champendala.

*

Borut Hlupič iz Celja šalje svoj mejl plakat.

*

La Mirada Festival of Arts poziva na mejl–art izložbu sa temom SUMMER SMILES... SUMMER DREAMS. Grad La Mirada Ca. U. S. A.

*

Tri kataloga nekakvih izložbi sa federalnog univerziteta Mato Groso, Brazil. Kako su mi samo pronašli adresu!?

*

Matt Svetich iz Portlanda ponovo šalje svoje crteže i fotokopije kolaža.

*

Galerija Sebastian poziva na otvaranje izložbe skulptura Marije Ujević u sredu 23. maja u 19 časova.

*

Ivan Jelinčić Merlin: poštanska marka „Total political poem".

*

Poziv na mejl–art izložbu iz Denvera, Kolorado, SAD.

*

Guy Schraenen me obaveštava da će tokom maja u
Poljskoj održati niz predavanja sa temom:
„A VIEW ON BELGIAN ART",
isto tako organizovaće izložbu
BOOK AS ARTWORK.

*

Sarajevski „Odjek" kraćom beleškom prikazao zbornik „Signalizam — avangardni stvaralački pokret".

*

Poziv iz Italije:

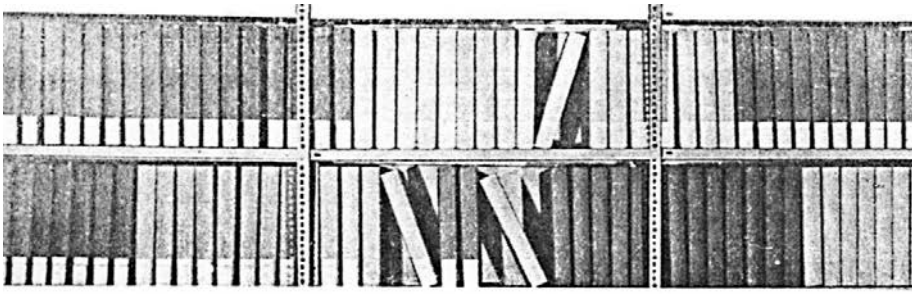

C.D.O. - COMUNICAZIONI VISIVE - MAIL ART - Via dei Farnese, 9 - Parma (Italy) ☎ (0521) 30.
di ROMANO PELI & MICHAELA VERSARI
ARCHIVI INTERNAZIONALI: lavori di oltre 400 artisti di 34 Paesi
MAIL ART SPACE: Esibizioni Internazionali; Performances; Dibattiti.
SERVIZIO CONSULENZE ARTISTICHE: Esami Progetti; Preventivi ecc.

Parma(Italy)
April 26.1984

"THE FASCINATION OF PAPER"
REGGIO EMILIA-CAVRIAGO
June 21.22.23.24-1984

Dear friend,

The Assessorship of Culture in Reggio Emilia together with Rosanna Chiessi for -PARI & DISPARI- and Gianmarco Chiavari for BORGOBELLO GALLERY are organizing a big Festival under title "THE FASCINATION OF PAPER".

Inside of this Festival Romano Peli and Michaela Versari of C.D.O.,invited to co-operate,organize an international exhibition of "MAILBAGS" as homage to "The fascination of paper".

You are invited to partecipate to exhibition sending a "paper mailbag artistically worked"containing paper, cardboard,mail-art works,waste paper from your artistic work etc.

The"mailbags"-sized in accordance with the international postal rules - must be sent by air mail not later than June 10.1984 to following address:

"THE FASCINATION OF PAPER"
ROSANNA CHIESSI
Via Tornara,1-42043 CAVRIAGO
(Reggio Emilia) ITALIA

After Festival a catalogue will be published by the Organizing Committee and sent to each partecipant.
Thank you very much for your collaboration.

Best wishes from
Romano Peli & Michaela Versari
Romano Peli Michaela Versari

P.S. New address of C.D.O. since June 1st 1984:
C.D.O. Via della Repubblica,19 - 43100 PARMA

All " mailbags " will be property of the organizers.

*

Pismo i knjige T. M. Bilosnića koji je dobio Zbornik od Kulturnog centra:

Zadar, 08. 05. 1984.

Poštovani Todoroviću,

Hvala vam, od srca, na javljanju i sjećanju. Recenzirao sam vašu knjigu, sa zakašnjenjem (zbog zdravstvenih problema), ali i sad to još, nažalost, čeka. Javit ću se, valjda će izići.

Šaljem vam svoje dvije upravo objavljene zbirke pjesama, Potez mača i Čelo za metak.

Srdačno vas pozdravljam.

Tomislav Marijan Bilosnić
57 000 ZADAR
Borisa Kidriča 22 D
Tel. (057) 22–964

P. S.

Zagubio sam adresu od M. Pavlovića, kad bi mi se javio bilo bi mi drago.

*

Kruševačka „Bagdala“ zatražila preko Šileta da objavi jedan blok o signalizmu. Napravio sam izbor radova za tu priliku. Tekstovi Kisića i Milivoja, možda još i prof. Voje I. Ilića ako donese. Šile takođe priprema tekst.

*

Prema rečima tehničkog urednika „Beogradske knjige“ rukopis „Signalizam u svetu“ (stranci o signalizmu) nalazi se u štampi.

*

Živan ovih dana prijavio doktorsku disertaciju o signalizmu fakultetskom veću.

*

Prošle subote bio do Bandića, odneo mu par Zbornika i „Štep“. Pričali smo dugo. Reče da ga je sreo urednik „Partizanske knjige“ i da je pomenuo izbor moje poezije koju Bandić treba da napravi. Šta će od toga biti zaista ne znam. Tog urednika Postolovića posle sam tražio i nikako da ga ulovim.

*

K. obaveštava da će Davičov časopis „Dalje“ objaviti njegov tekst „Naša kompjuterska poezija“.

*

Živanov tekst o mejl–artu, u zborniku Pedagoške akademije, sa dosta reprodukcija mojih mejl radova, u štampi.

*

„Književna kritika“ broj 2 nikako da se pojavi. Da ne bude opet nešto slično kao sa „Književnošću“?

*

„Pisca pre svega zanima pisanje. On ne bi imao ništa protiv ni da svet propadne, ako bi bio siguran da bi njegova knjiga o toj temi mogla ugledati svetlo dana.“ (Breht)

*

Katalog sa izložbe NEMOA NOTHING DOING MAIL ART SHOW koju je organizovao R. Comings iz Willits–a SAD.

Subota, 26. maj 1984

Šaljem marke (artists postage stamps), Lőbachu na poziv još od marta. Ne znam da li sam zakasnio, nije mi označio rok do kog moram poslati. Uz uobičajene štampane marke još dva originala u boji.

*

Film (negativ) moja fotografija na kompjuterskim karticama iz „Algola“, za Hipe World Hq, Njujork; pripremaju knjigu fotografija.

*

Tri poštanske karte za Budimpeštu — mejl–art izložba septembra.

*

„Dve hiljade svetlosnih godina daleko od Zemlje postoji nešto ogromno i retko vidljivo. Zna se da postoji jer svakih 27 godina pomračuje svetlost Epsilon Aurige, zvezde koja je 250 puta veća i 50 hiljada puta sjajniji od Sunca. Niko još ne zna da li je to neki oblak meteorita, gas, crna rupa ili maglina iz koje se rađa neki novi sunčev sistem. Čini se da je poslednja hipoteza ipak najverovatnija, mada će se o svemu saznati nešto više kad prođe poslednje pomračenje, koje traje već dve godine, i kad Epsilon povrati svoj sjaj. Jer, ono što se događa u dubini svemira, u ovom trenutku pomno prati 55 astronoma iz 12 zemalja.

Osmatranje uz pomoć ultravioletnih i infracrvenih zraka navode na zaključak da je ova maglina u stvari veoma zgusnuti disk, prečnika milijardu i po kilometara i debljine 150 miliona kilometara, koji se okreće velikom brzinom, spreman da svakog trenutka počne da emituje hladne balone gasa iz kojih se rađaju zvezde.

Astrofizičar NASE Robert Stensel kaže da će upoređivanjem podataka iz čitavog sveta moći da se utvrdi kakvo je središte ovog diska — toplo ili hladno, ili možda u njemu nema ničeg. U svakom slučaju, ono što bude otkriveno ima šanse da bude i potvrđeno tek 2009. godine, kad dođe do novog pomračenja Epsilon Aurige.“

*

„Kanadski naučnici nameravaju da uz pomoć genetskog inženjeringa uzgoje džinovsku potočnu pastrmku koja bi, kako veruju biolozi, mogla da predstavlja hranu budućnosti i bogat izvor proteina. Biolozi sa kanadskog univerziteta Makmaster, u Hamiltonu, nameravaju da kloniranjem

gena hormona rasta obične potočne pastrmke i njegovog vraćanja u oplođena riblja jaja dobiju džinovsku pastrmku, koja bi bila pet puta veća od obične. Uzgajanje ove nove vrste ribe moglo bi da počne kroz tri godine."

*

„Jedna žučna bračna svađa između izvesne Kej Viver i njenog 41. godišnjeg muža Keneta, završila se tragično po muža. Njegova supruga, inače teška 127 kilograma, toliko se razbesnela kada je njena 'jača' polovina, zagriženi ljubitelj kapljice, stigao 'četvoronoške kući', da mu je odalamila šamar koji ga je oborio na pod. U strahu da će joj muž ravnopravno uzvratiti, prikovala ga je svojim telom za pod. Ova je 'blokada', međutim predugo trajala tako da je Kenet umro ugušivši se pod težinom sopstvene žene. Istražni sudija nije podigao optužnicu protiv Kej Viver, jer je utvrđeno da je reč o nesrećnom slučaju."

*

„Činjenica da se murali mogu praviti svuda, na podlogama od opeke, kamena, betona, malterisanim ili nemalterisanim, znači da su oni vrlo pogodno sredstvo oživljavanja najrazličitijih prostora: slepih fasada golih balkona, pešačkih prolaza, zidanih ograda. Iako njihova trajnost zavisi od mnogih faktora, od upotrebljenog materijala, od osobina podloge, od položaja, klimatskih uslova itd., ipak je izvođenje slika na gradskim zidovima, na javnim mestima, jedan od najbržih i najlakših načina rešavanja problema pojedinih gradskih punktova."

(Iz kataloga izložbe studenata Likovne akademije „Slikanje beogradskih zidova" koja se održava u njihovoj galeriji u Knez Mihajlovoj).

*

Helmut Lőhr iz Dizeldorfa poziva na internacionalnu mejl–art izložbu.

*

SAN FRANCISCO INTER–DADA 84 FESTIVAL SEPTEMBAR 2–9 1984. (Poziv da učestvujem u delu posvećenom mejl–artu).

*

Duško Đokić otvorio izložbu crteža, u četvrtak, u Galeriji savremene likovne umetnosti u Nišu.

*

„Lotta Poetica", broj 19–20 na naslovnoj strani Franco Verdi „Cieli puliti" 1974–1984. Unutra: veći intervju s Verdijem (E. Miccini), esej Nicholasa Zurbrugga „Marinetti, Boccioni e la poesia elettroacustica: Futurismo e dopo, Francesca Ribacoli piše o časopisu „Der Sturm", Antonelle Montenovesi o Dišanovim reade–made–ima itd.

*

„Dnevnik i lične beleške legendarnog latinskoameričkog revolucionara Ernesta Če Gevare pojaviće se u julu na aukciji u poznatoj londonskoj kući 'Sotbi'. Veruje se da će rukopisi, kojima su obuhvaćena zbivanja tokom 1966. 1967, kada je Če Gevara pokušavao da pokrene revolucionarni talas

u Boliviji, dostići cenu od 250 hiljada funti sterlinga, odnosno 350 hiljada dolara. Autentičnost fotokopija, koje su svojevremeno objavile bolivijske vlasti, potvrdio je i Če Gevarin saborac Fidel Kastro. Rukopisi su se kasnije izgubili bez traga, da bi se sada pojavili u 'Sotbiju'. Beleške Če Gevare, poreklom Argentinca, lekara po struci, rođenog 1928. a ubijenog u Boliviji 1967, predstavljaju hroniku njegove revolucionarne borbe u poslednje dve godine života, sadrže njegova lična razmišljanja, beleške o saborcima, prepisku sa Kastrom i drugim gerilskim vođama."

*

Pismo Armanda Nizzija vlasnika galerije SINCRON:

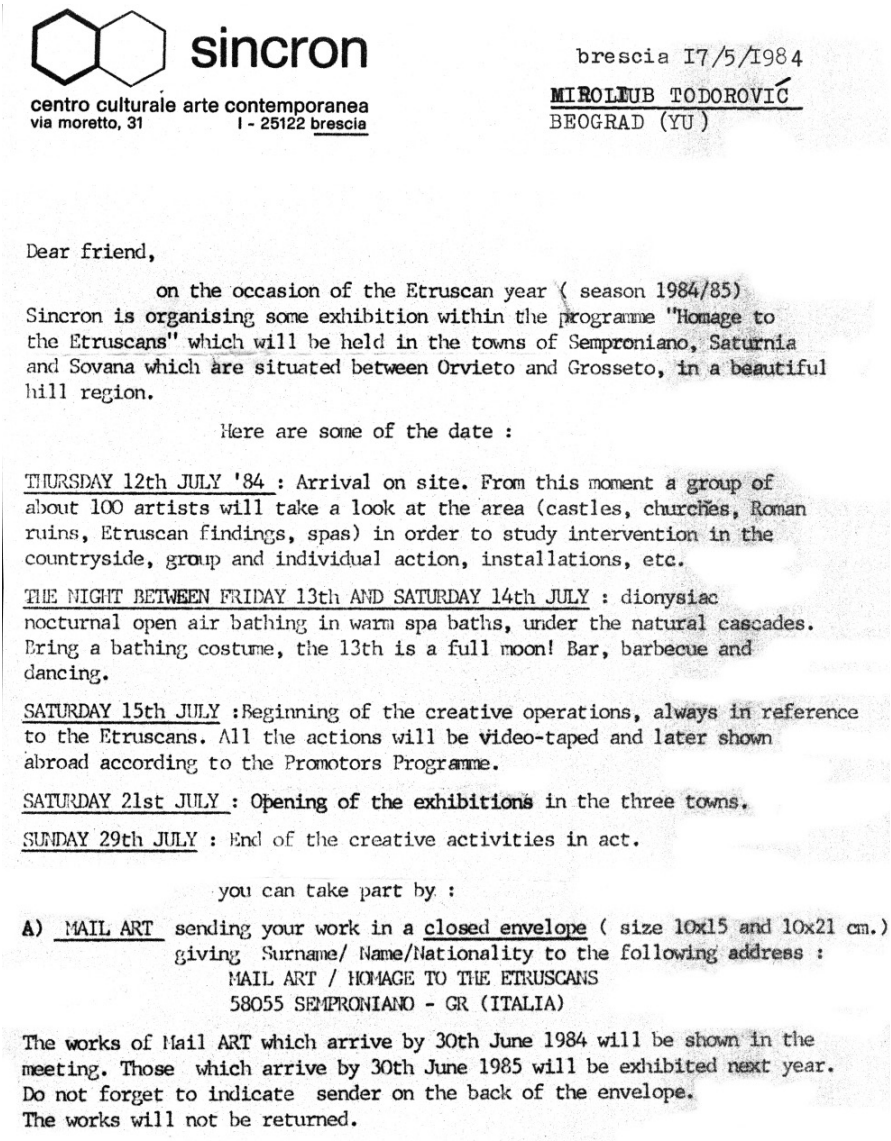

sincron

centro culturale arte contemporanea
via moretto, 31 I - 25122 brescia

brescia I7/5/I984

MIROLJUB TODOROVIĆ
BEOGRAD (YU)

Dear friend,

on the occasion of the Etruscan year (season 1984/85) Sincron is organising some exhibition within the programme "Homage to the Etruscans" which will be held in the towns of Semproniano, Saturnia and Sovana which are situated between Orvieto and Grosseto, in a beautiful hill region.

Here are some of the date :

THURSDAY 12th JULY '84 : Arrival on site. From this moment a group of about 100 artists will take a look at the area (castles, churches, Roman ruins, Etruscan findings, spas) in order to study intervention in the countryside, group and individual action, installations, etc.

THE NIGHT BETWEEN FRIDAY 13th AND SATURDAY 14th JULY : dionysiac nocturnal open air bathing in warm spa baths, under the natural cascades. Bring a bathing costume, the 13th is a full moon! Bar, barbecue and dancing.

SATURDAY 15th JULY :Beginning of the creative operations, always in reference to the Etruscans. All the actions will be video-taped and later shown abroad according to the Promotors Programme.

SATURDAY 21st JULY : Opening of the exhibitions in the three towns.

SUNDAY 29th JULY : End of the creative activities in act.

you can take part by :

A) MAIL ART sending your work in a closed envelope (size 10x15 and 10x21 cm.) giving Surname/ Name/Nationality to the following address :
MAIL ART / HOMAGE TO THE ETRUSCANS
58055 SEMPRONIANO - GR (ITALIA)

The works of Mail ART which arrive by 30th June 1984 will be shown in the meeting. Those which arrive by 30th June 1985 will be exhibited next year. Do not forget to indicate sender on the back of the envelope. The works will not be returned.

*

„Težina mozga nije u proporcionalnoj zavisnosti sa inteligencijom. Ipak smatra se da je donja granica težine 1150 grama i da bi se ispod ove težine moglo računati sa većom verovatnoćom na teže poremećaje u mentalnoj sferi.

Navodimo težine mozgova nekih poznatih ličnosti. Ove težine su znatno iznad prosečne, koja iznosi 1360 grama.

Kromvel, državnik 2229 grama, Turgenjev, književnik 2012, Bajron, pesnik, 1809, Simens, fizičar, 1600, Volta, fizičar, 1540, Gaus, matematičar, 1492, Hemholc, fiziolog, 1440, i Dipitren, hirurg, 1430 grama.

Međutim, postoje podaci koji ukazuju da su neki umni ljudi imali mozak ispod prosečne težine:

Anatol Frans, književnik, 1100 grama, Džejms Grant, književnik, 1289, Antonio Skarpa, anatom, 1261 i Leon Gambeta, državnik, 1200 grama."

*

„Na francuskoj rivijeri u Nici otvoren je luksuzan i otmen restoran za pse. Veruje se da je restoran u Nici prvi specijalizovani lokal za četvoronožne ljubimce u Evropi. Hotelijer Džon Remban sprema za pse mnogo jela, a specijalitet kuće je 'krvavi pas' . U ovoj mešavini nalazi se junetina, artičoke i krem kao dezert. Aperitiv za pse košta 25 franaka, dok glavna jela staju od 45 do 75 franaka."

*

Prema izveštaju Radovana Popovića, u „Politici", na Ljubljanskom (ili Bledskom?) skupu III programa radio stanica (tema „Protok ideja u jugoslovenskom prostoru danas"), Sveta Lukić je kazao da se „jedan dublji pluralitet ogleda u bogatom grananju svih književnih žanrova od dečje knjige do književnoteorijske misli, a zatim i svih pravaca i struja od novog kritičnog realizma do signalizma, do vizuelnih i kompjuterskih istraživanja."

*

Šumske zveri. I šumski izvori. Rekao je. Parmenid. Jednaka beskrajnost. Jednog i bića. U jutarnjem zanosu. Koren. I. Svetlost. Hranljivo zrnevlje moći. Sa tvoga jezika. Korpe pune. Zelenih plodova. Odlazim. Bez reči. Prevaren od Sunca. Ko podivljali. Baštenski puž. Zemlju raskopavam. Gore i vode. Stabla otrovana. Počivaj mirno. Zazidan. U sopstvenu muklinu.

Sreda, 30. maj 1984.

Juče predao sekretaru redakcije „Nolita" knjigu „Hlebnjikovljevo oko", nekako apatično bez velike nade da će je ovaj izdavač prihvatiti.

*

Galerija–legat Milice Zorić i Rodoljuba Čolakovića poziva na izložbu „Jugoslovenski akvarel 1900–1950“ (iz zbirke Muzeja savremene umetnosti) u petak 1. juna 1984. u 18 časova.

*

Iz Toronta mali katalog UNDERWHICH EDITIONS (new for 1984).

*

U ponedeljak ujutru poslao sam seriju kompjuterskih kartica zelene boje (kao postcards), na sledeće adrese: Sveta Lukić, Taras Kermauner, Vuk Krnjević, Predrag Palavestra, Radovan Vučković, Živan S. Živković, Miloš I. Bandić, Aleksandar Flaker i Denis Poniž. Sa unutrašnje strane kartice, gde su brojevi, utisnuta je poruka, putem pečata, THINK ABOUT SIGNALISM — RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU.

Danas sam poslao novu seriju kartica na iste adrese sa istom porukom. Kartice su ovoga puta bile u oranž boji. U petak ili subotu poslaću treću seriju kartica (crvenih) takođe s geslom RAZMIŠLJAJTE O SIGNALIZMU.

Tokom sledeće nedelje možda ću nastaviti ovu mail art akciju upućivanja raznobojnih kompjuterskih kartica (plava, bela) sa Rubber Stamp porukama ili iscrtavanjem njihove poleđine. Ovo je, ustvari, samo nastavak jedne male akcije iz 1971. (zabeležena je u „Signalu“) kada sam karticu slao u otvorenom kovertu kao i drugih akcija iz sedamdesetih godina kada sam iste kompjuterske kartice koristio kao komunikaciono sredstvo u međunarodnim relacijama.

*

Plakat–katalog iz Brisela sa izložbe MUR DES COMMUNICATIONS, na kojoj sam učestvovao, koja je održana u zgradi Belgijske radio–televizije u organizaciji revije „Aerosol“.

*

Iz Japana časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju SHISHI broj 10, mart 1984. Objavljuju: Shoji Yoshizawa, Kyuyo Kajino, Ryojiro Yamanaka, P. Rudolf (Čehoslovačka), Wlademir Dias–Pino (Brazil), Constantin Xenakis (Francuska) i Scott Helmes (SAD). Objavljena je i jedna reprodukcija plakata najnovije izložbe braće De Campos u Decia Pignatarija (Decio Pignatari) održane od 4. novembra do 2. decembra 1983. godine. Grad i zemlju gde je izložba održana nisam mogao dešifrovati.

*

U prošlu sredu, ili četvrtak, poslao sam Zoranu Markušu jednu poštansku kartu povodom njegovih prvih kritika kojima je startovao kao budući redovni likovni kritičar „Politike“. Dopao mi se njegov reski kritički ton i kondenzovan izraz. Od Zorana veoma ljubazno pismo povodom mog malog mejl–arta:

Dragi Miroljube,

nema većih i lepših priznanja od onih koji stižu od ljudi koji se isto tako bore za čistotu i savršenstvo svog izraza.

Vaš tekst je krajnje pažljiv, i toplo, toplo vam zahvaljujem i mnogo vas cenim i volim.

27. V 84.

Zoran

*

„Ekipa američko–japanskih astronoma saopštila je da je u sazvežđu Bika otkrila novi interstelarni molekul. Otkriće molekula „c–30“ ili trougljen monoksida pomoći će rešavanju tajne rađanja zvezda, saopšteno je na zasedanju Japanskog astronomskog društva u Tokiju. Naučnici veruju da svemirom plove molekuli vodonika, ugljenika, kiseonika i drugih atoma i da stvaraju sazvežđa i molekularne oblake. Do sada je otkriveno oko 60 interstelarnih molekula.“

*

„Papa Jovan Pavle Drugi nikada nije snimio kasetu na kojoj peva poznatu pesmu ‘Ave Marija’. To je zvanično potvrdio Vatikan posle pojave lažne kasete koja se u Kanadi prodaje kao alva pred posetu Pape, predviđenu za septembar. Zvaničan Vatikan saznao je postojanje ove kasete kada je jedna grupa vernika iz Kanade donela ovu kasetu u Rim. Kaseta u Kanadi košta jedan kanadski dolar a na njoj je tvrde predstavnici Radio Vatikana, snimljena pesma ‘Ave Marija’ na latinskom i jedna crkvena pesma na engleskom. Kaseta nosi naziv ‘Jovan Pavle Drugi peva’. Radio Vatikan tvrdi da ove pesme peva uz pratnju orkestra profesionalni operski pevač i da mu glas nije ni nalik Papinom.“

*

Prema rečima prof. Dragiše Živkovića:

„Budući rečnik književnih termina, koji se skoro deceniju i pô radi u Institutu za književnost u Beogradu i čija je izrada sada završena, očigledno nije imao sve idealne uslove za ekipni rad. Rađen od nekoliko desetina saradnika iz nekoliko naših univerzitetskih centara, sa nekolicinom urednika takođe iz raznih jugoslovenskih centara i sa potpisnikom ovih redova kao glavim urednikom, taj rečnik je nailazio na teškoće svojstvene svim projektima koji se rade na dugu stazu, a sa nepredviđenim prekidima. Pa ipak, sa preko 2.500 termina, sa više od sto autorskih tabaka teksta, sa obradom mnogih naših, domaćih književnih pojava i na stotine široko i znalački obrađenih opštih termina, oni će za našu, jugoslovensku nauku o književnosti, za uži krug stručnjaka kao i za širi krug čitalaca, značiti nesumnjivu dobit.“

U Nolitu se, kod tehničkih urednika raspitujem za ovaj „Rečnik“ misleći, bar sam tako obavešten, da je odavno u štampi, međutim, on po onome što mi kažu još nije omirisao ni slova ni boju.

*

Poziv iz Amerike od Karla Kemptona urednika časopisa za vizuelnu poeziju „Kaldron“:

subject--international exhibit of visual poetry and language art

date submissions due--august 15, 1984

dear fellow visual poet/language artist,

you are invited to participate in an international exhibit of visual poetry and language art produced by KALDRON and displayed at CUESTA COMMUNITY COLLEGE from october 11 thru november 7, 1984. cuesta community college is a small college near the city of san luis obispo, california.

this is not an open exhibit nor a mail art exhibit but an exhibit of selected works. works submitted will also be considered for publication in the next issue of KALDRON which will be printed in time for the exhibit. funds permitting, this will be a 32 page special issue. all individuals who submit work for consideration will receive at least one copy of this issue.

requirements--send 2 copies of each work for consideration, one for the exhibit, one for KALDRON. works selected for the exhibit will be prepared for display by the gallery. all media welcome. one copy should be no larger than 10 by 16 inches or 25 by 40cm and photo ready for KALDRON.

publications--books and magazines--are encouraged. 2 copies each. one to be displayed in a case, the other will be available in the library for 'hands on viewing'.

no material will be returned. one copy of each item will be placed in the KALDRON ARCHIVE and the other copy will be sent to the RUTH AND MARVIN SACKNER ARCHIVE OF CONCRETE AND VISUAL POETRY.

send all submissions to KALDRON/exhibit
p o box 541
halcyon ca 93420

NO LATER THAN AUGUST 15, 1984

*

„Glavni grad će uskoro dobiti i spomenik velikom pesniku Jovanu Jovanoviću — Zmaju. Povodom 150. godišnjice rođenja pesnika Odbor za proslavu je doneo odluku o podizanju spomenika, a na jučerašnjoj sednici Komisije je konačno utvrđeno mesto za spomenik — Pionirski park. Jedino se još ne zna tačno gde, jer su Zavod za planiranje razvoja grada i

Zavod za zaštitu spomenika ponudili dva mesta na oko 30 metara rastojanja. Dva zavoda će do sledeće sednice Komisije pokušati da se dogovore gde će u parku biti podignut Zmajev spomenik.

Komisija za spomenike i nazive trgova i ulica nije juče prihvatila predlog Mesne zajednice 'Sportski centar' sa Čukarice da Ulica Jovana Dučića promeni naziv. MZ je podnela zahtev posle 'Politikinog' feljtona 'O književnoj desnici' u kome je osvetljena neprijateljska politička delatnost slavnog pesnika u vremenu od 1941. do 1943. godine."

*

„Jasnije od svega vidim vlastitu nacerenu lubanju, vidim kostur kako pleše na vjetru, zmije koje izviru iz trulog jezika, i naduvene stranice ekstaze, sluzave od izmeta. I pridružujem vlastitu sluz, moj izmet, moje ludilo, moju ekstazu velikom krugu koji teče kroz podzemne komore mesa. Sav ovaj nezvani neželjeni pijani ispljuvak beskrajno će teći kroz duhove onih, koji će se javljati u neiscrpnoj posudi, što sadržava povijest rase. Rame uz rame sa ljudskom rasom produžuje se i jedna druga rasa bića, rasa umjetnika koji, podbadani nepoznatim instinktima, uzimaju beživotnu masu ljudstva, i groznicom i vrijenjem, koje mu usađuju, pretvaraju to gnjecavo tijesto u kruh, a kruh u vino, i vino u pjesmu. Iz mrtvog gnojiva i tupe inercije oni uzgajaju pjesmu koja je poput zaraze."

(Henri Miler)

*

Pojavila se „Književna kritika" broj 2, mart–april 1984. sa blokom posvećenim signalizmu. Tekstovi: Vesa Ilić „Poezija i avangarda", Julijan Kornhauzer „Od scijentizma do signalizma", Pierre Garnier „Signali prostora", Adriano Spatola „Poetika signalizma" i Klaus Peter Dencker „Povodom knjige Algol Miroljuba Todorovića." Ukupno 30 strana, tačno trećina časopisa.

*

Š. Poslao za „Bagdalu" tekstove i izbor signalističke poezije. Prof. V. I. Ilić naknadno će se priključiti s jednim tekstom o signalizmu gde između ostalog, kako mi je rekao, razmatra i veoma interesantan problem „Bele knjige" Milivoja Pavlovića.

*

I u Makedoniji krenuo mejl–art izveštava u „Oku" (broj od 27. V 84.) Vladimir Veličkovski. Mladi skopski umetnici L. Plavevski i M. Grčev „dopisujući se" ostvarili su jednu mejl–art akciju koju Veličkovski opisuje obilato koristeći „Delo" broj 2 iz 1980. godine, kao i moj uvodnik iz tog broja kod definicije poštanske umetnosti. Uzgred me, inače, ovaj kritičar spominje kao jednog „iz kruga nove umetničke prakse" koja se bavi mejl–artom.

*

Polemika zabrinjavajuće stala. Poslednjih nedelju dana ni jedne jedine reči nisam napisao.

*

Sad sam grudva snega. U žarnoj kotlarnici. Lepota misterije. Prepelica i svetlost. Nagon neukrotivi. Sa mojih usana. Strašan orkan. Duva. Ružni svete. Iz vedre budućnosti. Kotrljaju se glave. Gospodara duše. Ti si brodolomnik. Poskok. Među ljudima. Nežno čudovište. Sa gnojavom šapom. Leptire uhodio si. Kćeri Jerusalimske. Crvene bogove. Iz bajke. Nedosanjane.

Ponedeljak, 4. jun, 1984.

Danas poslao „Štep za šumindere“: Brani Petroviću, Zoranu Markušu, Dragoslavu Đorđeviću (MSU), Radojici Tautoviću, Julijanu Kornhauzeru, Goranu Simiću (Sarajevo), Jovanu Zivlaku, Aleksandru Flakeru, Momiru Vojvodiću i Josipu Pavičiću.

*

U okviru mejl–art akcije šaljem Živanu Živkoviću tri serije poštanskih karata: 1) kompjuterske kartice sa intervencijama, 2) foto–kartice s pečatima THINK ABOUT SIGNALISM i THINK ABOUT MAIL ART i 3) deset originalnih dopisnica, (idu ekspres preporučeno), sa markama, pečatima, kolažima, crtežima.

*

„Zapadnonemački kancelar Helmut Kol predložio je danas da se osnuju sjedinjene evropske države, ističući da Evropa jeste i mora biti više od slobodne trgovinske zone. Na svečanosti u Ahenu, gde je zapadnonemačkom predsedniku Karlu Karstensu uručena godišnja međunarodna nagrada ‘Karlo Veliki’ za zasluge u borbi za evropsko jedinstvo. Helmut Kol je rekao da treba ostvariti i političko jedinstvo naroda Evrope, odnosno težiti ka stvaranju sjedinjenih evropskih država.“

*

„Politika je umeće mogućeg. Ceo život je politika.“

(Čezare Paveze)

*

Da i životinje nailaze na probleme međusobnog komuniciranja, govori istraživanje „jezika“ žaba iz Severne i Južne Dakote. Iako žabe ove dve države SAD ne dele velika rastojanja, dokazano je da se služe različitim „jezicima“, mada pripadaju istoj vrsti.

*

„Otac latinskoameričkog revolucionara Če Gevare — Ernesto Gevara Linč — izjavio je da je nagoveštena prodaja Čeovih dnevnika na aukciji u londonskoj kući 'Sotbi' — 'sramota'. U intervjuu novinaru agencije AFP u Havani, gde živi od 1974, Ernesto Gevara Linč je odbio da komentariše autentičnost dva dnevnika i jedne beležnice njegovog sina koje će 'Sotbi' izložiti na aukciji. 'Da li su njegovi spisi autentični ili lažni — nije od velike važnosti. Ono što će istorija zapamtiti to su njegova dela, a ne neki papiri', rekao je Ernesto Gevara Linč. Predviđeno je da Če Gevarini dnevnici, za koje 'Sotbi' tvrdi da su 'apsolutno autentični', budu izloženi na aukciji 16. jula. Te dnevnike, slavni revolucionar je vodio do dva dana pred smrt u oktobru 1967. godine."

*

Milivoje objavio u „Dugi" tekst pod naslovom „Nulta tačka jezika" (o signalizmu i mejl–artu u „Chinese erotism"). Tekst je, kako vidim za ova dva tri dana od kako se „Duga" pojavila, naišao na veliki odjek, dosta ljudi ga je čitalo i pokušava da komentariše posebno mejl–art.

*

Pisamce od Giljerma Dajzlera s pozivnicom na njegovu izložbu u OPDK „Stefan Kiridžijev" u Plovdivu. Giljermo je dobio zbornik „Signalizam" i zahvalan je što je njegov tekst objavljen.

*

Iz „Beogradske knjige" zovu, traže da predam rukopis „Poezije" („Planeta", „Putovanje u Zvezdaliju", „Kiberno", „Insekt na slepoočnici", „Stepenište"). „Poezija" je ustvari jedan korak ka objavljivanju mojih odabranih dela. Dogovorio se s glavnim urednikom da fotokopiramo postojeće knjige i tako pripremim rukopis za štampariju.

*

„Pesničko delo ne živi i ne nastaje kao odraz nečeg drugog, već kao u sebi zatvorena jezička struktura."

(Volfgang Kajzer)

*

(San)

Sa D. prolazim noću pored groblja. Mesečina obasjava ogromne nadgrobne spomenika. Pokušavam na njima, bezuspešno, da pročitam imena sahranjenih. Iznad poluizbrisanih i teško čitljivih imena prodorno me gledaju, i kao da pulsiraju, iskaču i uvlače se u crni mermer, ljubopitljive oči mrtvaca.

Najednom začuje se strašna buka. Nailaze u talasima: haotični zvuci zvona, teška lomljava stvari, prodorni huk vode koja pada.

D. hvata panika. Ubrzavamo hod. Kraj potočića koji teče ivicom groblja nailazimo na grupu dečaka. Na licu su im klovnovske maske ali nisu veseli. Pitamo ih odakle ova buka. Oni ćute.

Nedelja, 10. jun 1984.

Pojavio se dvobroj „Književnosti“ 6–7; nema signalizma. Prema obaveštenju što sam dobio kasnije od sekretarice neće to biti ni u sledećem dvobroju 8–9 koji je u štampi.

*

Pismo iz Njujorka:

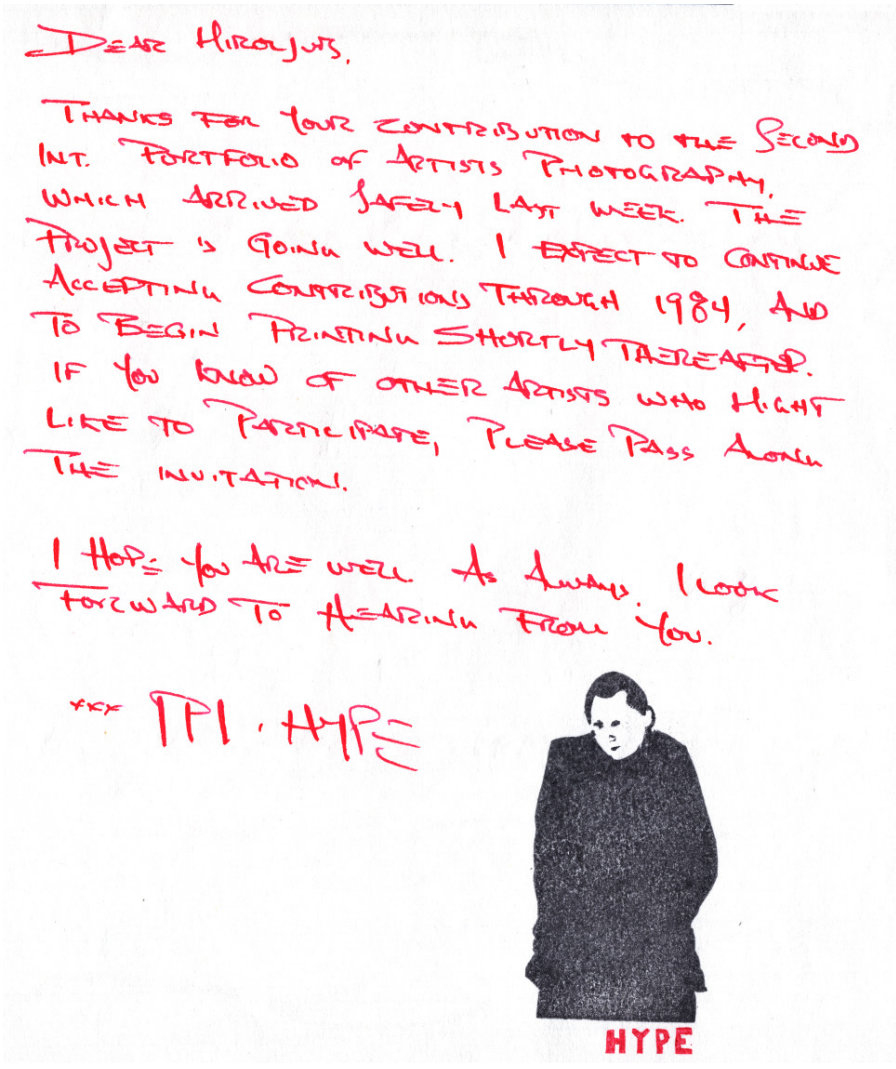

*

Vida Golubović šalje katalog neke keramičarke kojoj je napisala uvodno slovo.

*

Poštanska karta Andreja Tišme: „Slikaj se sa mnom“!

*

Bernd Lőbach–Hinweiser javlja da je dobio umetničke marke (Artists Postage Stamps) koje sam mu poslao. Zahvaljuje se, izložba koju priprema biće tek u januaru–februaru sledeće godine. Kaže da će povodom izložbe biti štampan „a Very nice catalogue“ koji će mi, naravno, poslati.

*

„thre steps to heaven“
expanded scissors art
by
gerhard cilek wohlmutstr. 17/18
a–1020 wien
austria
&
martin krist: ed. eyslerg. 7/10
a–2000 stockerau
austria

*

„Najduže sedenje na mravinjaku pošlo je za rukom braći Asko i Jorma Komski iz Finske. Propozicije, koje su sami odredili, su glasile: izdržati što je moguće duže — gole zadnjice — na mravinjaku koji naseljavaju crveni mravi, poznati kao veoma ratoborni. Njihov rekord iznosi dva časa i 45 minuta. Posle njegovog postizanja, obojica mravljih obožavatelja su se uzdržali od bilo kakve izjave u vezi s stanjem njihove paćeničke stražnjice.“

*

„Sindikat britanskih konfekcionara izrazio je iznenađenje saznanjem da kraljica Elizabeta Druga nosi šešire proizvedene u inostranstvu, pre svega u Italiji i Francuskoj. Sindikat je uputio pismo Kraljici s apelom da se opredeli za domaće šešire. Sindikat smatra da je uvoz šešira, koji je prošle godine dostigao vrednost od 12 miliona funti, uzrok teškoća u domaćoj industriji šešira.“

*

Razlika između književnog i neknjiževnog teksta je u tome što se ostvaruju u jezicima čija je priroda jezičkog znaka drugačija.

Prema Jakobsonu nužno je dvostruko razmatranje komunikata: s aspekta emisije i s aspekta recepcije.

*

Najveći koeficijent inteligencije prelazi 250 — dok prosečni građanin ima oko 100. Nobelovac Albert Ajnštajn imao je solidnih 140. Dr Ketrin Moris, američki psiholog, pokušala je da rekonstruiše koeficijente inteligencije značajnih ličnosti evropske kulture. Pri tom se oslanjala na materijal koji je pružao podatke o inteligenciji pesnika i mislilaca koju su pokazivali do svoje 17. godine. Tako je utvrđeno da je Džon Stjuart Mil, engleski nacional–ekonomista, dospeo do izvanrednih 190, pesnik Gete je imao 185, filozof Volter 170, a Mocart i Lord Bajrom po 150. Kopernik i Servantes već deluju znatno ljudskije od ovih „olimpijskih bogova: imali su po 105."

*

Novi broj francuskog časopisa „Contre Ciel" s pismom:

Contre Ciel

le Magazine de lecture

Nos Références :
DP/SL

Rouen le, 24 Mai 1984

Monsieur,

Notre jeune équipe a le plaisir de vous offrir ce deuxième numéro de notre magazine de lecture "ContreCiel".

A l'heure actuelle, il est le seul magazine de ce type publiant les nouvelles inédites d'auteurs français et étrangers.

Le sommaire de ce numéro est constitué par les inédits de René Jean Clot André Siniavski, Michel Grisolia, Catherine Lépront, Jean Pierre Otte, Jean François Vilar, Simon et Jacques Debussy. Nous publions des entretiens avec André Siniavski -le dissident russe - Angelo Rinaldi, André Pieyre de Mandiargue, Boileau et Narcejac.

Dores et déjà, nous sommes en mesure de vous informer du sommaire du n°3 qui sera consacré particulièrement aux "Jeunes Ecrivains" tels: Elvire Murail (prix du premier roman), Olivier Poivre d'Arvor, Alain Nadaud, Michel Host, Nicole Adrienne, Primo Basso, Jean Luc Gauthier. Nous publions également une longue nouvelle inédite d'Alain Gerber, qui vient d'obtenir le Prix de la Nouvelle de la Société des Gens de Lettres.

Le n°4 sera un numéro spécial consacré aux Etats Unis dans lequel nous espérons des inédits de Bukowski, Miller, Mailer, Burroughs, Ginsberg, Pélieu, Kerouack, Ferlinghetti, Brautigan etc...

Vous remerciant de l'attention que vous porterez au "ContreCiel",

Veuillez croire, Monsieur, en l'expression de notre cordiale sympathie.

P. DESMOULAINS.
Directeur de la Publication.

ÉDITIONS et PRODUCTIONS STREIFF et DESMOULAINS

S.A.R.L. AU CAPITAL DE 20.000 F 24 BIS, rue Pouchet 76000 ROUEN Tél. (35) 98.60.40 R.C. B 328535258

*

„Jedna od nesumnjivo najčudesnijih mašina ovih vremena, koja bi nadmašila sve mašine koje je čovek napravio, pa i nemogući perpetuum mobile, bila bi vremenska mašina — naprava koja bi nam omogućila da ostvarimo Velsov san o putovanju u prošlost i budućnost. Zahvaljujući ovoj mašini mogli bismo da se 'vratimo' u vreme nastanka naše planete ili, pak, da prisustvujemo mogućem čovekovom iskrcavanju na planetu neke druge zvezde.

Ostavićemo po strani pitanje logike stvari — da li je moguće promeniti redosled uzroka i posledice — već ćemo se pozabaviti pitanjem fizičkih osnova ove 'mašine'. Ako više uopšte ne sumnjamo u mogućnost realizacije Ajnštajnovog paradoksa 'blizanaca', prema kome bi čovek koji se veoma brzo kreće (brzinom bliskom brzini svetlosti) sporije stario od svog brata blizanca koji miruje, moramo se upitati kakvi bi uslovi morali da vladaju u nekoj sredini da 'vremenska strela' okrene svoj smer i naša mašina, umesto u budućnost, krene u prošlost?

Ovim problemom, koji je vezan za entitet vreme — prostor, bavio se američki matematičar Frenk Tipler, profesor matematike na Univerzitetu Teksasa. On je proračunao uslove pod kojima bi došlo do 'lomljenja' i 'izvrtanja' konfiguracije prostora — vremena, što bi omogućilo 'kretanje unazad' po osi vremena.

Prema Tipleru, neutronska zvezda (zvezda grandiozne gustine, sastavljena od samih neutrona), oblika cigarete, dužine 100 km i prečnika 10 km, koja bi rotirala oko svoje duže ose brzinom od 2.000 obrtaja u sekundi, obrnula bi 'hod vremena' tj. ponašala bi se kao vremenska mašina. U vreme kada je Tipler izveo svoje prve proračune, bila je poznata neutronska zvezda 'Rak' — pulsar, čija je brzina rotiranja bila za oko 60 puta manja od one koju bi zahtevala vremenska mašina.

Međutim, ove godine otkriven je jedan novi, superbrzi pulsar — neutronska zvezda koja samo 3 puta sporije rotira nego što je potrebno. Taj čudesni pulsar za sobom snažno 'povlači' vreme — prostor i otvara nove mogućnosti za ispitivanje ponašanja materije u neobičnim uslovima, kao i Ajnštajnove teorije relativnosti.

Što se čovekovog putovanja vremenskom mašinom tiče — izgleda da su još uvek izvanredno mali, jer bi se on, kao i mnogo šta drugo, osim elementarnih čestica raspao usled delovanja 'plimskih sila', ali već sama mogućnost postojanja ovakve mašine u realnom svetu budi nadu u nepresušnost tajni koje od nas Priroda skriva“

(„Politika“)

*

DIJETA

Prvi doručak: čaša nemasnog jogurta, kašičica meda, šolja čaja ili kafe bez šećera.

Užina: 100 grama sezonskog voća i čaša mleka.

Ručak: tanjir salate (šargarepa, paradajz, zelena ili mirođija) pomešane sa konzervom tunjevine, začinjena samo sokom od limuna ili šnicla od mesa bez masnoće, prženog na žaru (bez ulja), dva paradajza.

Užina: jogurt i sezonsko voće.

Večera: tvrdo kuvano jaje, dva kuvana crna luka (dva mlada crna luka), jabuka.

Pre spavanja popiti nezaslađen čaj. Piti samo vodu.

*

„Reči, oblici rečenice, unutrašnji pravci mišljenja, jednostavne reakcije uma — moje intelektualno biće neprekidno me progoni. Zato kada uspem da uhvatim neki oblik, ma koliko bio nesavršen, zapisujem ga iz straha da ću izgubiti čitavu misao."

(Antonen Arto)

*

Dođi. Osvetli zemaljske gradove. Čistom svetlošću. Raskriljuju nam se kosti. Poput cvetova. Protivni vetrovi. Iz duše duvaju. Duga je noć. Vreme odgođeno. Ludi vilenjaci. Na ledinama. U utrobi vučijoj. Crno sunce. Spava.

Subota, 16. jun 1984.

Teško stanje samoubilačke depresije u toku koje je nastalo više ovakvih vizuelnih dnevničkih „zapisa":

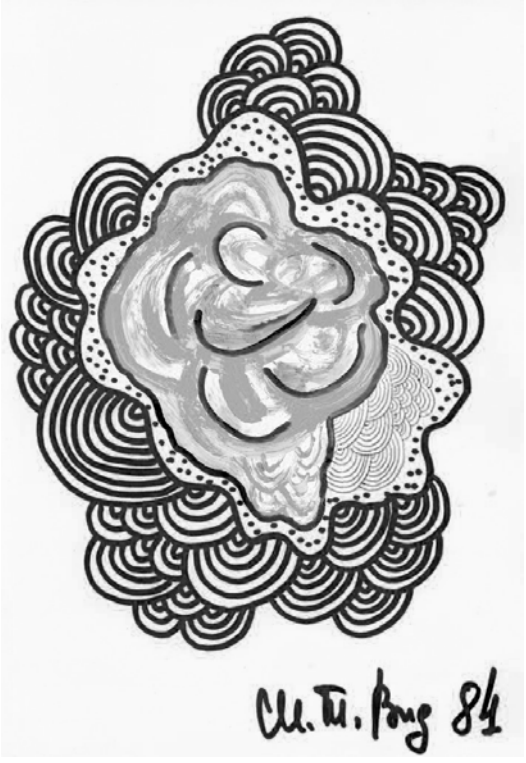

*

Najveće ptičije jaje snela ženka nekog madagaskarskog noja. Jaje je bilo dugačko 34 santimetra, težilo je 12 kilograma i imalo zapreminu od 10 litara. Madagaskarski noj je, inače, u međuvremenu izumro.

*

slama
kola
smisao
novela
letak
delaver
adam
kimon
gi
ner
tovar
loz
ir
kuvar
biro
negotin
rasin
avalit
šolaja
oton
osica

*

„I na kraju — o slučajnosti — jer u prirodi ne otkrivamo nikakvu vrstu namere, nikakav podešen uticaj sredine na nasleđe koji bi mogao da orijentiše promenu u unapred određenom pravcu: nema, dakle, nikakve *a priori* nužnosti za živim svetom onakvim kakav je danas. Svaki organizam, ma kakav bio, je tada neraskidivo vezan ne samo za prostor koji ga okružuje, već i za vreme koje ga je dovelo dotle i koje mu daje kao neku četvrtu dimenziju."

(Fransoa Žakob)

Ponedeljak, 25. jun 1984.

Knjiga „Signalizam u svetu" (stranci o signalizmu) u štampi je, trebalo bi da se pojavi do kraja jula.

*

Giljermo Dajzler šalje svoju knjižicu vizuelnih pesama.

*

Iz Kanade poziv na izložbu „Electronic Mail".

*

Iz Istočne Nemačke (Freiberg) Kleine Galerie zove me da učestvujem na izložbi „Postkartenkunst“.

*

U galeriji Sebastian slike i crteži Metke Krašovec.

*

Iz Japana katalog sa izložbe AU INTERNATIONAL MAIL–ART EXHIBITION održane u Metropolitan Muzeju u Tokiju i poziv na nove izložbe:

AU INTERNATIONAL MAIL ART EXHIBITION IN TOKYO

MISAO KUSUMOTO

RYOSUKE COHEN

SHOZO SHIMAMOTO

BYRON BLACK

We held AU International Mail Art Exhibition at the Tokyo Metropolitan Museum on the 6th～24th Jan '84.

On the occasion, 1500 odd works gathered from 30 and more foreign countries.

The attendance was more than 5000 persons and got favourable comment.

Many thanks, We owe this success to you.

Annually, AU hold a show for campaign of mail art at every part of Japan.

We hope you favour as ever.

Best wishes,

● AU INTERNATIONAL MAIL ART EXHIBITION IN OSAKA

- Sige and material free
- DEADLINE Aug.1st, '84
- SEND TO RYOSUKE COHEN 1-6 Hiyoshicho Moriguchi city OSAKA 570 JAPAN.

● HAND MADE BOOKS

- DEADLINE Aug.1st, '84
- SEND TO SHOZO SHIMAMOTO AU.1-1-10 Koshienguchi Nishinomiya Hyogo-ken JAPAN.

*

DŽINOVSKI VULKAN NA VENERI

„U martu 1982. godine, posle erupcije meksičkog vulkana El Hihon, jedna mala kosmička sonda zabeležila je velike količine sumpor–dioksida u višim slojevima Zemljine atmosfere.

Ovo je navelo grupu američkih istraživača da ponovo pregledaju podatke koji od 1978. godine šalje kosmička sonda Pioneer Venus Orbiter o gasovima u okolini Venere (Venusa). Po podacima sa ove sonde, u decembru 1978. u atmosferi Venere bilo je 50 puta više sumpor–dioksida nego inače, posle čega je ova koncentracija postepeno počela da opada.

Po mišljenju američkih istraživača, ovu količinu sumpor–dioksida u atmosferu Venere izbacio je vulkan koji je deset puta veći od El Hihona. Njegova snaga bila je dovoljna da izbaci sumpor–dioksid 70 kilometara visoko u atmosferu koja je sto puta gušća od Zemljine!

Slike sa dve sovjetske kosmičke sonde iz serije 'Venera', koje od oktobra 1983. kruže oko Venere, takođe su potvrdile postojanje aktivnih vulkana na ovoj planeti."

(„Politika")

*

„Policija malog holandskog grada Spajkenisa morala je da evakuiše oko 1.700 ljudi, kako bi mogla da pristupi delikatnoj operaciji demontiranja nemačke bombe 'fau–1' zaostale iz drugog svetskog rata. Nakon šestočasovne operacije bomba je demontirana bez ikakvog incidenta. Bomba je duga osam metara, a već je četvrta ovakve vrste, koja je za poslednjih deset godina pronađena na teritoriji ovog grada u blizini Roterdama. Bomba se nalazila na dubini od 19 metara ispod jednog reni–bunara gradskog vodovoda."

*

„Britanska vlada je objavila da većina Britanaca i Velšana strahuje da noću izađe iz kuće. Prema nekim istraživanjima, svaki deseti stanovnik Velike Britanije radije ostaje uveče kod kuće. Najviše strahuju žene i ljudi iznad 60 godina. Sa mlađim osobama nije isti slučaj mada su svi najčešće žrtve uličnih prepada i pljački. Rezultati istraživanja pomoći će policiji da na pravi način povede borbu protiv nasilja."

*

Pismo Klausa Petera Denckera:

SAARLÄNDISCHER RUNDFUNK

ANSTALT DES ÖFFENTLICHEN RECHTS

S
R

Postfach 1050
6600 SAARBRÜCKEN, den 12th June 1984
HA Kultur/FS
Red. Kunst und Wissenschaft
dr.de./tr

Dear friends,

1976 my german TV-station Saarländischer Rundfunk in Saarbrücken produced a documentary about "Sound Poetry". In Saarbrücken artists, journalists and men of science came together to demonstrate, to discuss those special forms of literature.

I want to produce now a second show on TV about "Visual Poetry" at the 22nd of November 1984 in Saarbrücken/West Germany. I want to invite artists from all over the world to demonstrate and discuss the history and present situation of Visual Poetry.

At the same time works of the invited artists are to be seen in an exhibition arranged by the Modern Gallery of Saarbrücken (opening of the exhibition at the 21st of November 1984), at the library of the university of Saarbrücken (books and book-objects) and at the TV-station (history of Visual Poetry). In addition to these activities two smaller galleries want to show a one-person-exhibition and a group-exhibition also at the same time.
A catalogue will publish all these activities.
Now for a first outline of the TV-production and for the dicussion of the costs I need very quick answers to the following questions:

1) how much money you need for to come over to Saarbrücken (travel-costs and salary. All the other costs like hotel and to live here in Saarbrücken are ok and you will get this, what the station usually pays). I need a concrete number.
2) At what time you could arrive. Your depart is at the 23rd of November 1984.
3) Could you send works (pictures, books, objects, videos, films). What and how much.
4) Could you demonstrate something during the show. How much time you need. What do you want to demonstrate.
5) Which men of science and which critics should participate.

I want to beg your pardon that I can only invite 10 to 15 artists because the costs for the whole project are very high.

For today all the best
yours sincerely

(Dr. Klaus Peter Dencker)

Anna Oppermann,Rutschbahn 37,2 Hamburg
Eugen Gomringer,Wurlitz 22,8673 Rehau
Gerhard Rühm,Lochnerstr.1,5 Köln
Franz Mon/Löffelholz,Reinhardstr.12,6 Frankfurt a.M.
Jürgen Mau,Oberstr.36,2 Hamburg
Heinz Gappmayr,Liebeneggstr.16/3,6/2/ Innsbruck/Österreich
Jiri Kolar,71 Rue Olivier Metra,75/2/ Paris/Frankreich
Timm Ulrichs,Postfach 6/43,3 Hannover 1
Eino Ruutsalo,Iso Roobertinkatu 46,Helsinki/Finnland
Miroljub Todorovic,Dobrinjska 3,Belgrad/Jugoslavien
Luciano Ori,Via San Niccolo 33,Florenz/Italien
Dick Higgins,P.O.Box 27,Barrytown,N.Y.125/7
Richard Kostelanetz,P.O.Box 73,Canal Street,N.Y.1//13/USA
Eugenio Miccini,Via G.Caselli 1,Florenz/Italien
Takahashi Shohachiro,4 Chome,19-3,Takamatsu,Morioka Ø2Ø-Ø1/Japan
Ladislav Novak,Nezvalova 44,Trebic/CSSR
Ito Motoyuki,2-2-15 Suwacho,Kitakami,Iwate pref.Ø24/Japan
Ernst Buchwalder,St.Karlistr.17,Luzern/Schweiz
Paula Clair,Concrete Poetry Archiv,11 Dale Close St.Ebbe's
Oxford OX1 1TV/England
Dr.Christina Weiß,Habichtweg 17,66 Saarbrücken
Prof.Dr.Max Bense,Alte Weinsteige 98,7 Stuttgart 70
Prof.Dr.Karl Riha,Uni-GH.A.,Reichweinstr,59 Siegen 21
Marvin A,Sackner,300 West Rivo Alto Drive,Miami Beach,FL 33139/USA
Dr.Franz Baumer,Bayrischer Rundfunk,Rundfunkplatz 1,8 München 2
Peter Weiermeir,Frankfurter Kunstverein,Römerberg Markt 44,6 Frank
Dr.Dieter Schwarz,4 Rue Villerme,Paris/Frankreich
Prof.S.Schmidt,Ginsterweg 89,44 Münster
Prof.Hans Peter Althaus,Universität Trier,Dekanat Fachbereich II,
55 Trier
Prof.Dr.Gerhard Schmidt-Henkel,Am Hasenbühl 8,667 St.Ingbert

*

Nigde te nema. U snegu. U kuršumu. U žlezdi. Zaraženoj. Da li si oblak. Vrač nevidljivi. Bezumljem opasan. Otvaraju se. Crna vrata. Mojre naviruju. Prepelice. Nad bezdnom. Raste ti drvo. Na jeziku. Krošnjom grize nebo.

Četvrtak, 28. jun 1984.

Umesto izabrane poezije, iz: „Planete“, „Kiberna“, „Stepeništa“, Beogradskoj knjizi sam ponudio zbirku „Nokaut“. „Nokaut“ sadrži raniji „Horoskop“ (još ranije „Pucanj u govno“ — ovaj sam ciklus, inače, izostavio) i „Hlebnjikovljevo oko“. Knjiga će imati ukupno 192 strane. U štampu bi se, po dogovoru sa glavnim urednikom, krenulo početkom jula. „Nokaut“ bi se u knjižarama, prema nekim predviđanjima, mogao naći krajem avgusta, ili početkom septembra.

*

Odlučio sam da ne šaljem radove na izložbu SPRACHSICHTBAKEITEN (poziv prof. Dr. S. J. Schmidta). Po svoj prilici neću odgovoriti ni na poziv Galerije Sincron (Armando Nizzi) kao ni na poziv časopisa „Kaldron“ (Karl Kempton). Sve je to postalo isuviše zamorno a i finansijski (pošta) teško izdržljivo za mene.

*

Sovjetski kardiolog Lav Glibin, inače stručnjak za medicinu rada tvrdi da je najbolje vreme za rad između pet i šest časova ujutro. „Savremen čovek“ — kaže on — „živi i radi ponekad sasvim suprotno takozvanom biološkom ritmu organizma. A to, zajedno sa drugim faktorima, podstiče širenje srčanih oboljenja i pojavu tumora od kojih toliko strahujemo.“

Kao potvrdu svoje teorije profesor Glibin navodi primer stogodišnjaka sa Kavkaza — svi su ranoranioci i svoje planirane dnevne poslove uglavnom završavaju u jutarnjim časovima. Kaže, takođe, da nije slučajno ni to što se najveći broj rođenja u prirodi upravo događa u pomenuto vreme. Profesor Glibin daje i predlog da na svim meridijanima sveta radni dan počinje najkasnije u pet ujutro!

*

„Veterinari, sa univerziteta Nju Hempšajer, intenzivno treniraju svinje i spremaju ih za ‘sportske podvige’. Reč je o interesantnom eksperimentu koji će trajati dve godine u cilju da se pokaže direktno dejstvo određene hrane, posebno ugljenih hidrata, na organizam sportista i spremnost za vrhunske sportske rezultate. Sličan eksperiment bi sa ljudima trajao najmanje devet godina. Svinje, koje učestvuju u eksperimentu sportske medicine, podeljene su u tri grupe koje se razlikuju po vrsti hrane koju jedu i dužini svakodnevnih treninga, koji traju od svega nekoliko minuta do 40 minuta dnevno.“

*

Iz Odžaka knjižica J. Supeka „Jugoslovenski umetnički pečat“ i andergraund časopis Nenada Bogdanovića „Total 1.“ U časopisu (133. prim.) uvodni tekst Klausa Groha i dosta mejl materijala više autora među kojima se mogu izdvojiti: Ryosuke Cohen, Ruggero Maggi, Carlo Pittore, Andrej Tišma, Robin Crozier, Geza Perneczky, Vittore Baroni, itd.

*

Ponovo višenedeljni zastoj rada na polemici.

*

Da bi obezbedili hranu sebi i svojim mladuncima, kraljevski pingvini (Aptenodytes patagonica) rone i do 240 m dubine! Ovo su utvrdili kalifornijski i britanski naučnici tako što su pod krila ove velike ptice pričvrstili minijaturne, ali savršene merne uređaje.

*

U starim planinama na jugu Kazahstana pronađena je ogromna galerija pećinskih crteža duga oko 50 kilometara. Na crtežima, koji su nastali pre 1300 do 1500 godina, uglavnom su prikazane scene iz lova i života u porodici. Interesantni su crteži životinja, zahvaljujući kojima se zaključuje da je danas sušni južni Kazahstan, bio nekada plodna oblast u kojoj su živele koze, jeleni, psi, pa čak i kamile. Zanimljivi su i crteži sa natpisima u kojima se mešaju klinasto pismo i arapska ligatura (dvostruko spojeno slovo). Pećinske crteže otkrila je zajednička istraživačka ekipa naučnika sa Moskovskog univerziteta i iz dva instituta Sovjetske akademije nauke za arheologiju i za vode.

*

„Odaberite dobro mesto sa mekim 'doskočištem' a to je travnato ili peskovito tlo ili mekša prostirka. Načinite mali čučanj ('počučanj') sa sastavljenim nogama; šake stavite na bokove, kako se to vidi na crtežu 'a'. Posle toga sa snažnim odrazom nogama i u stranu opruženim rukama odbacite uvis i pri tome raširite noge (desna napred — leva nazad — 'b' i odmah doskočite 'meko'na prste ili prednji deo stopala u čučanj, u kakvom smo se nalazili na početku vežbe, pa onda izvedite novi skok i pri tome izmenite položaj nogu (sada je leva napred, a desna nazad). Izvedite 6–8 skokova, u početku 'niskih', pa ih 'povisujte'."

*

„Zemlja u kojoj su stanovali, široka, barovita, sa maglama i vrućim isparavanjem, sa nepreglednom šumom i talasanjem trske i vrbaka, sa njinim zemunicama i oborima u blatu, drvenim crkvicama, nestajala je sasvim iz njinog sećanja. Ova nova zemlja, sva zelena i hladna, tamnih šuma, sa proplancima nad kojima je nebo treperilo kao duboko providno jezero, bila je sa svih strana probijena vazduhom, i privremeno sasvim istisla iz duše njihove onu drugu, vetrovitu."

(Crnjanski)

Sreda, 4. jul 1984.

Juče u Beogradskoj knjizi predao rukopis zbirke „Nokaut“ tehničkom uredniku koji će ga već za dan dva dati u štampu. Dogovor oko izgleda buduće knjige i unutrašnjeg tehničkog uređenja, posebno kako će se otisnuti vizuelna poezija, mail art i fotosi sa gestualnim i objekt pesmama.

*

V. M. me obavestio da će mi njegov „Grafos“ objaviti zbirku „Dan na devičnjaku ili Rumen gušter kišu pretrčava“ početkom iduće godine.

*

Sovjetski naučnici u stanici „Vastok“ na Antarktiku našli su u uzorcima leda sa dubine od 400 m spore penicilinske gljivice. Naučnici su utvrdili da su ovi mikroorganizmi stari oko 12. 000 godina.

*

„Seme jedne od najrasprostranjenijih biljaka u Australiji — australijskog votla koji na ovom kontinentu, slobodno raste gotovo u svakoj šumi ili šipragu — možda će u budućnosti rešiti problem ishrane čovečanstva. Kako tvrde naučnici iz istraživačke ekipe sidnejskog univerziteta, koji su četiri godine studirali prehrambene navike stanovnika australijskih šuma i prerija, aboridžinskih plemena koja još uvek žive u slobodnoj prirodi, u njenom semenu ima dvostruko više proteina nego u pšenici. Votl je, inače jedna vrsta šiblja, sa cvetovima poput mediteranske mimoze, a dosad je upotrebljavan jedino u industriji mirisa i kozmetike zbog mirisnog cveta.“

*

„Kiše neuobičajene za ovo doba i u ‘količinama’ kakve se u tom gradu ne pamte već godinama, zagorčale su život Njujorčanima. Ulicama se slivaju prave bujice. Prizemlja kuća i garaže su poplavljeni i mnoge saobraćajnice onesposobljene. Međunarodni aerodrom Kenedi zbog kiše je četiri sata bio zatvoren. Padavine su izgleda dobrodošle samo pojedinim prodavcima kišobrana koji su odmah udvostručili cenu svoje robe za kojom je zavladala nenadana potražnja.“

*

Kiše i kod nas, hladno kao da nije juli, na planinama sneg.

*

Novo pisamce G. Dajzlera koji se još jednom zahvaljuje na zborniku „Signalizam avangardni stvaralački pokret“ i šalje nekoliko svojih postcards sa vizuelnom poezijom.

*

Postcard Andreja Tišme.

*

Pismo od Čekolja:
2. 07. 84 Samobor

Dragi Miroljube,

Šaljem vam moj novi projekt: „Formacija de II“, u kojemu su i dva eseja: „Fotografija kao znak“, i: „Signalističko slikarstvo“ (na vaš zahtjev mogu vam poslati slike — originale).

Osobito me raduje — vijest o vrlo angažiranoj (vašoj) izdavačkoj djelatnosti u vezi sljedeća tri signalistička projekta!

Uskoro (početkom Kolovoza–Augusta) ću vam poslati još dva moja nova projekta, koja planiram uraditi.

Srdačan pozdrav

Marijan Čekolj

*

Iz Stockholma, Peter R. Meyer poziva na „veliku retrospektivnu izložbu mejl–arta“ koju će organizovati tokom sledeće godine.

*

„Najnovija istraživanja grupe naučnika sa američkog univerziteta Ilinoj navode na pretpostavku da je, stotinama godina pre no što je Pompeja nestala pod pepelom Vezuva (79. g. n. e.), čitav niz sličnih vulkanskih katastrofa bio uzrok uništenja najrazvijenije civilizacije zapadne hemisfere. Arheolozi su odavno znali da je u predelu 885 kilometara duge doline Kauka, na prelazu iz severnog Ekvadora u Kolumbiju, nekada postojalo visoko razvijeno društvo, ali je ono pogrešno datirano, u period između 5. i 9. veka nove ere. Najnovija otkrića pokazuju da je reč o civilizaciji koja je cvetala između 1.500 i 600. godine pre nove ere. Pretpostavlja se čak da velike južnoameričke pretkolumbovske civilizacije Inka, Maja, i Asteka vode poreklo od ljudi koji su pobegli iz doline Kauka, pred neprekidnim erupcijama vulkana?“

*

Iz Portugalije katalog izložbe ANTIHERO I, na kojoj sam učestvovao, i poziv na novu izložbu:

MANDRAGORA-PESQUISAR(TE)

After four theatrical spectacles (three with visual characteristics and another for children) and two alternative expositions where mail-art was present, MANDRÁGORA pretends to do a work having, as basis, a great visual spectacle integrateg in a mail-art exposition.

The subject will be: "MADS, PIRATES"

We invite you to collaborate sending us tape recorders with musics, films, slides, photos, drawings, paintings, draughts of scenic spaces, drawings of clothes, dramatic or poetic original texts, etc.

The material must be envoyed till 01.11.84.

All the works will be shown at the exposition. We shall send a program and a poster to all participants.
The rehearsals will begin on December/84. The exposition/spectacle will be inaugurated on February or March/85. After, it will do a tournée in Portugal and, if possible, in other countries.
Any restitution must be asked and supported by the artist, but never before the end of the tournées.

Your collaboration for this exposition/spectacle is very important.

Another MANDRÁGORA's project is to promote a mail-art exposition with children's works. So, if possible, inform us about names and adresses of schools and organizations we may contact.

MANDRÁGORA have also published an envelope containing nine lithographies with base in the human body and called "Trip in search of the profundity of things".
If you are interested to have this envelope containing art, send us the equivalent to USD 5.

apartado 187 * 2752 Cascais codex * Portugal

*

„Stvarnosti čiji je sastav prirodan liče na umetničke proizvode. Na kraju seme igra ulogu umetnika jer ono potencijalno sadrži oblik, a ono od čega dolazi seme je u izvesnoj meri istoimeno sa stvarnim bićem."

„Potrebno je ispitati da li je svaka stvarnost istovetna sa svojom suštinom ili je različita."

(Aristotel)

Subota, 7. jul 1984.

„Evropska laboratorija za fiziku čestica saopštila je da je otkriven kvark 't gornji'. Sa ovim značajnim otkrićem kompletirana je slika osnovnih čestica koje ulaze u sastav materija, ističu saradnici laboratorije 'Cern'.

Vest o otkriću kvarka 't gornji' usledila je posle prošlogodišnjeg otkrića 'neutralnog bozona' čestice manje od atoma, i takozvanih čestica 'W', za koje se svojevremeno isticalo da je najveći korak u poslednjih 25 godina u objašnjenju prirode materije.

Sada je predstavnik 'Cerna' saopštio da je ekipa od 151 naučnika, na čijem se čelu nalazi dr Karlo Rubia, dobila 'eksperimentalne dokaze o postojanju kvarka 't gornji', čime je slika materije u svemiru zaokružena.

Kvark 't gornji' je jedan od 12 poznatih najmanjih osnovnih čestica materije. Tragajući za česticama manjim od atoma, naučnicu su predvideli da osnovne čestice strukture materije čine šest kvarkova i šest leptona. Dosad su naučnici otkrili pet kvarkova, a sadašnje otkriće u skladu je sa teoretskim predviđanjima.

Kvark je grupa hipotetičkih čestica i smatra se da su one, uz leptone najelementarnije klase čestica — sićušni komadi materije za koju se pretpostavlja da su osnovni sastojci svemira.

Neke elementarne čestice se spajaju i stvaraju atom, osnovnu jedinicu svakog hemijskog elementa. Otkriće šestog kvarka, nazvanog 't gornji' usledilo je posle otkrića pet vrsta kvarkova koji su nazvani 'gore', 'dole', 'stran', 'šarm' i 'donji'."

(„Politika")

*

PROGNOZA ZA JUL

Tokom ovog meseca može se očekivati da će temperatura imati česta, ali mala kolebanja. Sa nešto izrazitijim osveženjem računa se sredinom prve dekade, kada će najviša dnevna temperatura u nekim mestima iznositi oko 20 stepeni. Najtopliji period očekuje se između 10 i 20. jula, kada će temperatura u pojedinim danima prelaziti 35 stepeni. Kiša i grmljavine u ovom mesecu trebalo bi da se pojavljuju znatno ređe u odnosu na višegodišnje proseke. Ovo naročito važi za drugu polovinu jula. Srednje mesečne temperature u toku ovog meseca kretaće se u granicama višegodišnjih proseka, što znači da će najtoplije biti u dolinama Neretve., Zete i Vardara, sa temperaturom od 25 do 27, na primorju od 22 do 24, a u kontinentalnim predelima od 20 do 22. Svežije vreme može se očekivati samo u planinskim predelima.

*

„U Sibiru, 140 kilometara severoistočno od Jakutska (glavni grad oblasti Jakutije) otkrivene su grobnice iz doba neolita, stare oko 3.500 godina. Grobnice su izgrađene od keramičkih pločica, a u jednoj od njih sovjetski arheolozi su pronašli pored skeleta i mnoštvo predmeta među kojima i jednu oštricu kamenog noža i elemente neke igre izrađene od roga. Na osnovu stanja skeleta, od kojih neki pokazuju tragove preloma, stručnjaci će moći da izvuku zaključke o stepenu medicinskog znanja stanovnika istočnog Sibira iz pomenutog doba, koji su bili savremenici starih Egipćana."

*

„Najrasprostranjeniji jezik je engleski, koji u svim delovima sveta služi kao upotrebni jezik. Za maternji jezik ga ima 'samo' oko 350 miliona ljudi, ali zato nebrojeni milioni govore engleski kao drugi ili kao zvanični jezik. Najbrojniji maternji jezik svakako je još uvek kineski, kojim se služi više od 800 miliona ljudi."

*

Poziv iz Amsterdama:

Henryk Gajewski
P.O.Box 15561
1001 NB Amsterdam
The Netherlands

NETWORKING

June 1984

Greetings!
First I must apologise for being out of touch for so long. I have been working very hard on my film 'Punk in Poland', which has been broadcast on Dutch TV and which was also very well received in a film festival in Cannes. Punk in Poland is a 45 minutes documentary about youth culture and expression in an environment of enormous social change and conflict. It is a project which has been personally very gratifying for me.
Through this film I have established an association with 'Orthel & Partners Filmproducties BV', a highly respected Dutch film production organisation. Orthel & Partners intends to produce my next project, a film exploring the international Mail Art network.

A NEW FILM

The intent of the film is to introduce to general audiences (via TV and theatrical distribution) the concepts, values and practices of the mail art community.

SPECIAL DELIVERY

The film is presently in a research phase. I am being assisted in the research by David Weissman. We are collecting documentation and ideas from people involved in the Network. The results of the research will eventually determine the content and structure of the finished film.
The research will follow the Mail Art routine. We will be sending out newsletters (until September 1984) detaling our progress and documenting your contributions. The newsletters will be sent to all participants.

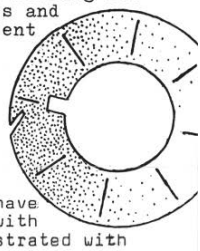

WILL YOU PARTICIPATE?

PLEASE SEND:

& photos (color SLIDES only) of you and your home, studio, and community.

& PROJECTS - short written description of projects you have created and/or are currently developing (both with mail art as well as your individual work) illustrated with slides, audio cassettes, film, video, especially projects which would be available for filming.

& IDEAS & SUGGESTIONS concerning aspects of mail art which you would like to see emphasized in the film.

MUSIC & SOUND - cassettes of your audio creations. I will also be looking for someone to create a sound track for the film.

& TELEPHONE number(s) and best times to reach you.
+ 5 selfaddresed stickers!

Best wishes!

The newsletters will be sent to all participants.
No returns, except films and videos on request. If you will be sending material which you want returned, please notify me in advance.

SPECIAL DELIVERY ! SPECIAL DELIVERY ! SPECIAL DELIVERY

*

Dok se budiš. Ledeni mesec. Zaponci svemira. U zamućenoj glavi. Utve zlatokrile. Onda dolaze. Poludele orgulje. Dan u vučjoj koži. Rodnica nabubrela. Udahnuo sam. Grumen zemlje. Mirisne. Grančicu maslinovu. Meru postojanja.

*

„Treba bez prestanka bdeti nad gnojnim nesanicama i nad setnim snoviđenjima."

(Lotreamon)

Petak, 20. jul 1984.

Čitav dan (9 sati) u vozu Bar–Beograd. Povratak iz Ulcinja gde sam odveo Dinku i dete i bio desetak dana sa njima. Sunce i kiša. Surova Crna Gora, prelepa zemlja Srbija.

*

„Ako želite da živite duže, jedite manje. Recept u svakom slučaju vredi za — pacove! Tom Lojd sa Pensilvanskog državnog univerziteta, ograničio je ishranu svojih pacova na 40 odsto normalnog dnevnog unosa (sa 16 g/dan na 7 g/dan standardne laboratorijske hrane za pacove). Pacovi na ograničenoj ishrani prestali su da rastu sa šest meseci i zadržali su stalnu telesnu težinu od oko 200 grama. Naprotiv, pacovi koji su imali slobodan pristup hrani, nastavili su da povećavaju težinu, što je dovelo do niza srčanih i bubrežnih tegoba.

Ograničavanjem ishrane, pojava bubrežne fibroze smanjena je sa 67 na 13 odsto, a srčana tromboza je potpuno eliminisana (sa 56 na 0 odsto!). To je imalo jakog odraza i na životni vek. Pacovi koji su manje jeli, povećali su svoj životni vek sa 24 na 32 meseca. Još bolji rezultati dobijeni su kod pacova sa visokim krvnim pritiskom. Ograničenom ishranom povećan je njihov životni vek za čitavu godinu dana — sa 18 meseci na 30 meseci. Možda bismo iz ovoga i sami mogli da izvučemo neku pouku!"

*

„Ogromne količine toplog gasa, koji su otkrili astronomi i koje se prostiru trilionima kilometara od središta Mlečnog puta, navode na zaključak da je magnetno polje naše galaksije znatno dinamičnije nego što se smatralo. Ništa slično ovako džinovskim količinama gasa nije registrovano do sada u galaksiji. Formacija gasa, kako tvrde astronomi sa Kalifornijskog univerziteta u Los Anđelesu i Kolumbija univerziteta iz Njujorka, zaprema prostor čija je dužina veća od 150 svetlosnih godina."

*

Novo pismo Petera Meyera:

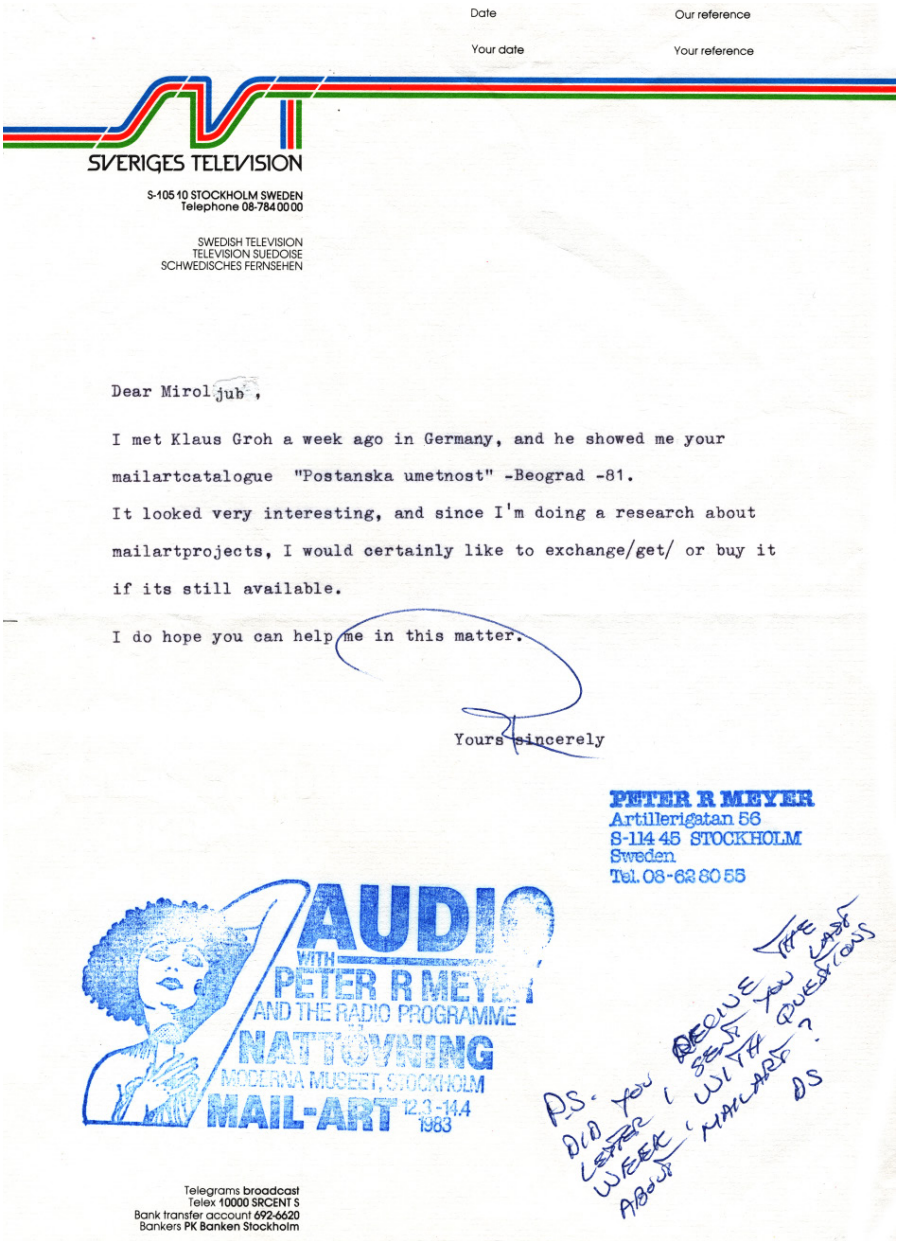

Date
Our reference
Your date
Your reference

SVERIGES TELEVISION

S-105 10 STOCKHOLM SWEDEN
Telephone 08-784 00 00

SWEDISH TELEVISION
TELEVISION SUEDOISE
SCHWEDISCHES FERNSEHEN

Dear Mirol jub ,

I met Klaus Groh a week ago in Germany, and he showed me your mailartcatalogue "Postanska umetnost" -Beograd -81.
It looked very interesting, and since I'm doing a research about mailartprojects, I would certainly like to exchange/get/ or buy it if its still available.

I do hope you can help me in this matter.

Yours sincerely

PETER R MEYER
Artillerigatan 56
S-114 45 STOCKHOLM
Sweden
Tel. 08-62 80 55

AUDIO
WITH
PETER R MEYER
AND THE RADIO PROGRAMME
NATTÖVNING
MODERNA MUSEET, STOCKHOLM
MAIL-ART 12.3.-14.4 1983

P.S. DID YOU RECEIVE THE LAST LETTER I SENT YOU LAST WEEK WITH QUESTIONS ABOUT MAILART ?
DS

Telegrams broadcast
Telex 10000 SRCENT S
Bank transfer account 692-6620
Bankers PK Banken Stockholm

*

„...vreme je već jednom da se pobunimo protiv svega što nas zapanjuje i što tako suvereno vlada nad nama.“

(Lotreamon)

*

Dok sam bio u Ulcinju vest na prvim stranicama novina (13 jula) o smrti Marka Ristića. Vođa srpskog nadrealizma umro je u 82–oj godini života, poluslep i u svađi i omrazi sa velikim brojem značajnih srpskih pisaca. U štampi pompezne izjave i saučešća političara, ministara kulture i ponekih Ristićevih poštovalaca i sledbenika iz redova književnika. Sećajući se svog prvog kontakta sa Markom Ristićem, ranih pedesetih godina, Petar Džadžić će u subotičkoj „Politici" (14 jula) zabeležiti sledeće:

„Književni ideolog i kritičar, esejist i komentator književnosti, pesnik i autor nadahnutih dnevnika, koji je već imao više od trideset godina književnog rada za sobom i koji je tada bio u punoj životnoj snazi, tek prešavši pedesetu godinu, uistinu nije osetio radost kritičnog prihvatanja, pa čak ni oporost negacije zasnovane na primernoj analizi a ne na vulgarnoj netrpeljivosti i ideološkoj idiosinkraziji. (...)

Novi nesporazumi se umnožavaju: zadojen duhom Bretonove 'legendarne intrasigentnosti' a formiran u vremenu kojim nije dominirao duh intelektualne tolerantnosti, navikao da deli udarce na isti način na koji ih je i primao, Ristić će svoj negativni odnos prema Momčilu Nastasijeviću, Vinaveru ili prema Antologiji srpske poezije Miodraga Pavlovića pretvoriti u diskvalifikaciju, u osudu, u presudu. Reskost i neopozivost tih osuda neće dobro odjeknuti u vremenu koje razložnu analizu pretpostavlja grubim a pojednostavljenim tvrdnjama.

Uvažavajući Ristićev antikonzervatizam i antitradicionalizam, moram istaći da Ristić ne samo da nije imao ljubavi za našu književnu tradiciju, pa i da je nije dovoljno ni poznavao. Uopšte, njegova književna interesovanja bila su u izvesnoj meri sužena . U žiži su bili evropski romantizam i, naravno, njegov izdanak — nadrealizam.

Kao pisac memoara, Ristić je značajan svedok vremena i zbivanja u vremenu, ali i narcisoidni zagovornik 'svog slučaja' i slučaja ljudi najbližih u generaciji (i u nadrealističkom pokretu). Kao pesniku, Ristiću se događalo isto što i mnogim drugim teoretičarima: veliko poznavanje načela stvaranja nije urodilo i stvaranjem velike poezije."

VAŽNIJA DELA MARKA RISTIĆA

1. *Od sreće i od sna*, Beograd, S. B. Cvijanović, 1925.
2. *Bez mere*, Beograd, S. B. Cvijanović, 1928.
3. *Nacrt za jednu fenomenologiju iracionalnog* (u saradnji sa Kočom Popovićem), Beograd, Nadrealistička izdanja, 1931.
4. *Koje su pobude i kakvi su uspesi školske filozofije*. Povodom jedne kritike na *Nacrt za jednu fenomenologiju iracionalnog*, Beograd, Nadrealistička izdanja, 1932.
5. *Anti–zid*. Prilog za pravilnije shvatanje nadrealizma (u saradnji sa Vanom Borom), Beograd, Nadrealistička izdanja 1932.
6. *Predgovor za nekoliko nenapisanih romana*, Zagreb, Astra klub, 1936.

7. *Turpituda*, paranojačko–didaktička rapsodija, sa crtežima Krste Hegedušića, Zagreb, 1938. (Zaplenjeno)
8. *Smrt fašizmu — sloboda narodu*, Beograd, Prosveta, 1946.
9. *Književna politika*. Članci i pamfleti, Beograd, Prosveta. 1952.
10. *Prostor — vreme*. Eseji i članci. Zagreb, Zora, 1952.
11. *Ljudi u nevremenu*. Ogledi i članci. Zagreb, Kultura, 1956.
12. *Nox microcosmica* (1923–1953). Beograd, Nolit, 1956.
13. *Od istog pisca — Umesto estetike*. Novi Sad, Matica srpska, 1957.
14. *Politička književnost — Za ovu Jugoslaviju* (1944–1958). Zagreb, 1958.
15. *Na dnevnom redu* (1955–1959). Eseji. Zagreb, Zora, 1961.
16. *Istorija i poezija*. Pet eseja. Beograd, prosveta, 1962.
17. *Nacer tiempo*. Zapisi na marginama rata 1939–1945. Knjiga prva: *Nemir*. Beograd, Prosveta, 1965.
18. *Prisustva*. O. A. Vuču, M. Dedincu, M. Krleži, M. Crnjanskom, R. Petroviću, A. B. Šimiću i P. Elijaru. Beograd, Nolit, 1970.
19. *Svedok ili saučesnik*. (1961–1969). Beograd, Nolit, 1970.
20. *Posle trideset i četiri godine*. Zagreb, Liber, 1972.
21. *Za svest* (1971–1977). Beograd, Nolit, 1977.
22. Svedočanstva pod zvezdama. Beograd, Rad, 1980.

*

Poziv iz Brazila:

The magazine D'LIRA - Arts, Politics, Literature -- has been published in Juiz de Fora MG/Brasil — by artists, poets and essayists, with the purpose to articulate different views, collecting the most varied aspects of the contempory art. For its third edition, a Mail Art Exhibition POSTAL D'LIRA has been programmed, in order to show the works performed by artists dedicated to this new form of expression, which plays an important role in the contemporary art production. We would really appreciate your participation and would like to invite you to send your works — graphic arts, musical registers, POSTAL, photographes, ------ , etc — to Sindicato dos Jornalistas Profissionais de Juiz de Fora on Rua Halfeld, 805 - 6º andar - s/603 - Edifício Basendi - Juiz de Fora - CEP 36.100 - MG - Brasil — Works will be accepted until July 27. The exhibition will take place at the City Museum (J. F.) from 03 until August 23. We ask you to divulge this proposal, for it is open to all artists.

Walter Sebastião Barbosa Pinto

Antonio César Borrolas Brandao
Organizing Comission

*

„U Kaliforniji, 41-godišnji bivši policajac i nezaposleni stražar Džems Hjuberti automatskom puškom i revolverom, za samo par minuta, ubio je 20 a ranio 17 ljudi. *Njujork tajms*, povodom ovog slučaja, donosi dugačak spisak zločina u skorašnjoj prošlosti. Na njemu je trinaest zločinaca koji su u poslednjih četvrt veka na raznim krajevima ubili po desetak, ili nekoliko desetina ljudi.

Tu je famozni bostonski davitelj Albert de Salvo koji je početkom šezdesetih godina usmrtio 13 žena, zatim Huan Korona osuđen 1932. za ubistvo 25 poljoprivrednih radnika u Kaliforniji, pa Džon Vejn Gejsi kome je 1980. izrečena smrtna presuda zbog ubistva 33 osobe u Čikagu., pa Elmer Vejn Henli osuđen na 594 godine zatvora zbog sumnje da je ubio 26 mladića u Teksasu, najzad Henri Li Lukas, koji je u istrazi sam rekao da je u poslednjih desetak godina usmrtio 150 žena. Za razliku od većine sa ovog spiska, Hjuberti je svih svojih dvadeset žrtava ubio u jednom mahu, tokom samo jednog jedinog napada sumanutog nagona za ubijanjem.

Fenomen masovnih zločina i ubistava bez razloga sve ozbiljnije zabrinjava Ameriku. O tome je već napisano nekoliko knjiga, pojavu pokušavaju da objasne sociolozi i psiholozi, psihijatri i politički pisci. FBI je nedavno kompletirao poseban kompjuterski sistem u koji su sada uključene sve lokalne policije kojima se stalno dostavljaju i koje su dužne da u sistem unose sve podatke o potencijalnom ili stvarnim masovnim ubicama."

*

„U provinciji Guanghsi Džuang, u Kini, pronađeno je sasvim očuvano telo žene koja je živela pre najmanje 200 godina u vreme dinastije Đing. Ona je bila sahranjena u kovčegu od cigle iz kojeg je prilikom otvaranja, mirisalo na lekove.

Telo je sada izloženo u regionalnom muzeju u gradu Vudžou. U pitanju je telo žene, visoke 1,45 metara, koja je umrla sa oko četrdeset godina. Njena kosa je i dalje crna, telo sasvim dobrog izgleda, koža očuvana. Zasad nije poznato kako se telo ove žene očuvalo toliko dugo."

*

U muzeju Savremene umetnosti, po pozivnici koja mi je u međuvremenu stigla, od 19. jula do 9. septembra biće izložene slike Jovana Bijelića (1884–1964) i Petra Lubarde (1907–1974).

*

Čitam „Igraljke uma" Sime Sarajlije.

*

Na časopis „Signal“ pozivnica iz Dizeldorfa na ZWEI MONATE NEUE DEUTSCHE KUNST pod nazivom **Von hier aus.**

from here on *is an exhibition which will take place in October/November 1984 in Düsseldorf's Trade Fair Complex. It will present the new German art in all its diversity.*

von hier aus *will show a great range of works by artists in the widest scope possible in painting, sculpture, drawing and contributions in other, new media on a large scale. The visitor will encounter works by internationally recognized artists alongside contributions by new figures and outsiders.*

von hier aus *will transform a huge trade fair hall into a metaphorical city of the visual arts for two months this autumn. The unique 'city-plan' exhibition architecture will create individuated forms of presentation to suit each of the artists taking part – about sixty in all. The walk through the streets and plazas, halls and courtyards of the exhibition will heighten the experience of art.*

von hier aus *also offers the visitor performances, a videotheque, talks and films, a bookshop, a coffee-house and a bar.*

von hier aus *will be accompanied by a substantial illustrated catalogue, published by DuMont. The catalogue will focus on the most compelling aspects of the art scene in Germany over the past few years and will make an important contribution to the understanding of this period.*

*

U junskom broju časopisa „Ovdje“ u tekstu „Književnost kao nezamjenljiva potreba“ profesor Radomir Ivanović govoreći o „suprotstavljenosti različitih stvaralačkih iskustava, posebno kad je u pitanju eksplicitna i implicitna poetika“ navodi moj pesnički opus kao antipod opusu Desanke Maksimović u srpskoj poeziji.

*

(San)

Sa pesnikom A. V. ležim u bolnici. Ja sam lakše bolestan, već sam se oporavio i trebalo bi da izađem. A. V. je u mnogo težem stanju. Leče ga od opekotina. Uvijen je u zavoje od glave do pete. Teško ga je prepoznati...

Onda se nas dvojica nađemo na putu kraj obale mora. Vozim auto koji je prava razdrndana olupina. Jedva se kreće. S naporom prelazimo preko nekih uzvisina i posle duže vožnje zastanemo u jednom nama nepoznatom gradu.

Dok pomalo besciljno lutamo uskim i krivudavim uličicama A. V. se odjednom izgubi. Uzalud ga tražim. Grad je pust. Nigde žive duše.

Ulazim u kafanu na samoj obali mora. Unutra nekoliko mlađih ljudi o nečemu žučno raspravlja. Na mene u početku ne obraćaju pažnju. Govore jezikom sličnim našem ali meni, ipak, nerazumljivim. Kada im se obratim s pitanjem da možda nisu videli mog saputnika na licu im se pojavljuje preteći izraz.

U tom trenutku pojavljuje se A. V. Obojica shvatamo da će nas ovi ljudi, na čijim je licima bes i mržnja sve izraženija, napasti. Uzmičemo ka vratima, a onda brzo napuštamo kafanu, sedamo u auto i bežimo iz grada.

Sreda, 25. jul 1984.

„Bilo bi možda bolje da nisam nikada rođen. Ali sada sam tu i vreme me zloupotrebljava.“

(Borhes)

*

Pojavila se knjiga „Signalizam u svetu.“ Moj „Nokaut“ tek treba da uđe u štampu.

*

U čast 40. godišnjice NR Poljske opšta amnestija, biće oslobođeno 35.000 ljudi, među kojima i svi (652) politički zatvorenici. Prema generalu Jaruzelskom to je „Humanistički čin koji ne menja političku ocenu antidržavne aktivnosti.“

*

PAPRIKAŠ OD ŠARANA

„Iseći na rebarca 4 glavice crnog luka i dinstati na masnoći, dodati malo isečenog belog luka, sitna bibera, sitno sečenog peršunovog lista, list lovora, aleve paprike, pirea od paradajza i zakiseliti sirćetom. Naliti sa 3 dcl vode i dodati isečenog šarana na komade, kao za paprikaš. Kuvati na tihoj vatri i služiti sa kuvanim krompirom isečenim na kolutove."

*

„Hrana je, dakle, sistem označavanja i biće potrebno da ona jednoga dana bude opisana kao takva."

(Rolan Bart)

*

„Zvanično istraživanje koje je sproveo ugledni britanski fizičar ser Daglas Blek je potvrdilo da je stopa oboljenja od leukemije u okolini nuklearnog kompleksa 'Šelfild' u severnoj Engleskoj deset puta veća od prosečne nacionalne stope ovog oboljenja u Velikoj Britaniji. Istraživanje je takođe ukazalo na moguću vezu između nuklearne elektrane 'Šelfild' i smrti dece u okolini elektrane od leukemije. Britanska vlada organizovala je pomenuto istraživanje pošto je jorkširska televizija objavila da postoji visoka stopa smrtnosti od leukemije i drugih kancerogenih oboljenja kod dece koja žive u blizini 'Šelfilda'. Prema podacima jorkširske televizije, naime, u selu Siskejl nedaleko od pomenutog nuklearnog kompleksa, za proteklih 30 godina zabeleženo je 11 slučajeva smrti od raka kod dece."

*

LOTTA POETICA broj 21 maggio 1984: Cavellini nastavlja svoj „La vita di un genio." Jacqes Donguy piše o Emmetu Williamsu; poezija Sarenca, Edgarda Antonia Viga, Timma Ulrichsa, itd.

*

Najviše prevođene knjige po statistikama UNESKO–a, su Biblija koja je prevedena na 286 jezika i dela Lenjina prevedena na 201 jezik. Najprevođeniji dramatičar je Viljem Šekspir, sa 97 prevoda. Slede ga književnici Tolstoj, Homer, Gete i Molijer.

*

Poziv Arna Artsa:

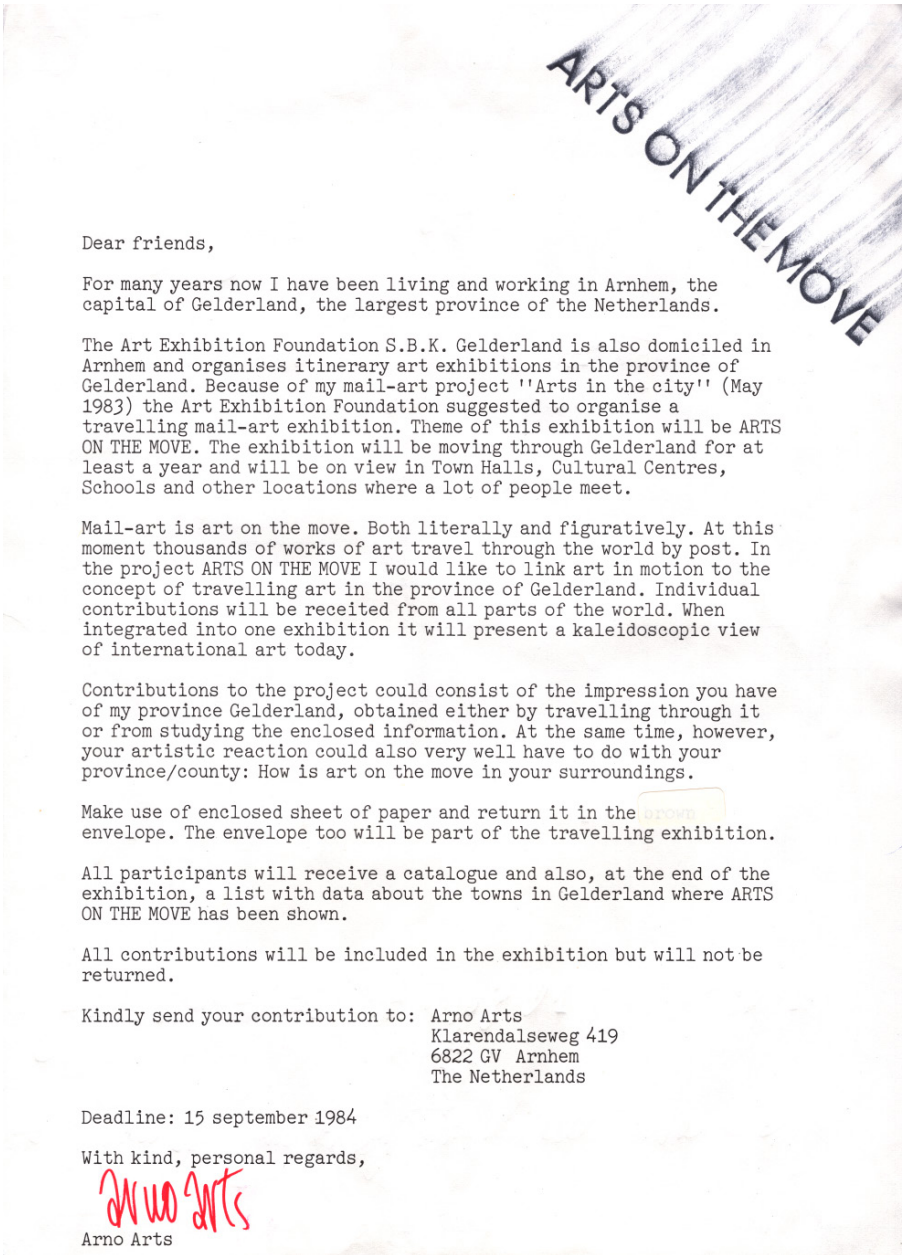

ARTS ON THE MOVE

Dear friends,

For many years now I have been living and working in Arnhem, the capital of Gelderland, the largest province of the Netherlands.

The Art Exhibition Foundation S.B.K. Gelderland is also domiciled in Arnhem and organises itinerary art exhibitions in the province of Gelderland. Because of my mail-art project ''Arts in the city'' (May 1983) the Art Exhibition Foundation suggested to organise a travelling mail-art exhibition. Theme of this exhibition will be ARTS ON THE MOVE. The exhibition will be moving through Gelderland for at least a year and will be on view in Town Halls, Cultural Centres, Schools and other locations where a lot of people meet.

Mail-art is art on the move. Both literally and figuratively. At this moment thousands of works of art travel through the world by post. In the project ARTS ON THE MOVE I would like to link art in motion to the concept of travelling art in the province of Gelderland. Individual contributions will be receited from all parts of the world. When integrated into one exhibition it will present a kaleidoscopic view of international art today.

Contributions to the project could consist of the impression you have of my province Gelderland, obtained either by travelling through it or from studying the enclosed information. At the same time, however, your artistic reaction could also very well have to do with your province/county: How is art on the move in your surroundings.

Make use of enclosed sheet of paper and return it in the envelope. The envelope too will be part of the travelling exhibition.

All participants will receive a catalogue and also, at the end of the exhibition, a list with data about the towns in Gelderland where ARTS ON THE MOVE has been shown.

All contributions will be included in the exhibition but will not be returned.

Kindly send your contribution to: Arno Arts
Klarendalseweg 419
6822 GV Arnhem
The Netherlands

Deadline: 15 september 1984

With kind, personal regards,

Arno Arts

Arno šalje još i spisak svih umetnika koji su učestvovali na izložbama mail arta koje je on organizovao, kao i kompletan pregled tih izložbi.

Učestvovao sam na dve izložbe: THE PLACE OF ARTS IN SOCIETY i ARTS ABOVE THE COUCH.

*

Prema priručniku koji je izdat u DR Nemačkoj danas je u svetu poznat 5.651 jezik.

Iznenađuje činjenica da je od 4.200 jezika, koji su priznati kao samostalni, dobro proučeno samo njih 500, dok 1.500 jezika uopšte nije proučeno.

*

Iz Toronta (Kanada) duže pismo Dr Novice Lošića. Pročitao je u „Dugi" tekst o meni i signalizmu. Piše da već 15–20 godina prati moj rad, da je veoma zainteresovan za ideje signalizma koje i sam primenjuje u stvaranju. Doktor Lošić šalje nekoliko svojih zaista zanimljivih pesama kao i traku sa zvučnim eksperimentima.

*

„Otvorivši širom oči, ona tek sad vide da se nije za vremena spasla iz mraka, koji je beše opkolio, a kojeg se tako užasno plašila. Sem bele peći, na kojoj se sušio jedan čaršav, kao avet, i svetle rupe prozora, sve ostalo u velikoj mračnoj izbi beše propalo u duboku pomrčinu, sa šumom vode. (...)

Učini joj se da se čaršav, na peći, podiže i da kroz zavesu, kod postelje, duše hladan dah. Zgrčena, razrogačenih očiju, drhćući sva, ona vide kako iz crnog velikog sanduka, u kome su bile njene haljine, kuljaju i gmižu miševi. Sa vriskom u grlu, presamitivši se preko kolena, primeti oko tog sanduka žabe, zmije, puževe, u blatu, uvijene u klupče, kako se gnječe, gaze, kako vrve."

(Crnjanski)

Ponedeljak, 30. jul 1984.

Bio do očnog lekara, opet nevolje s vidom.

*

Udruženje i „Književne novine" preuzeli Perišić i komp.

*

Šujica mi poklanja svoju knjigu „Izgledi za sutra" sa pompeznom posvetom.

*

K. čeka „Dalje" s velikim nestrpljenjem. To nestrpljenje i nervoza prešli su, izgleda, i na mene.

*

Slučajan, dosta hladan, susret sa V. P. Govori kako je veliki pritisak pesnika na „Nolit“ i „Prosvetu“ i preporučuje im da o svom trošku, u malom tiražu, kod privatnih štampara objavljuju knjige. Kakav cinizam. Poslednjih godina Nolit objavljuje, bar po mom mišljenju, zbirke poezije dosta sumnjive vrednosti. Ko ih bira, na osnovu kojih kriterijuma ih vrednuje?

Jednom prilikom, povodom vizuelne pesme jednog signaliste koja mu se veoma dopala, V. mi je, coknuvši jezikom i važno naglasivši svoje reči kazao: „Toliko je dobra prste da oližeš“. Eto, to je bio njegov visoki estetski sud o jednom umetničkom delu.

*

Oštar napad Zorana Markuša u „Politici“ i na Muzej savremene umetnosti i njegove „ideologe“.

*

Na Pulskom festivalu ove godine najbolji „Balkanski špijun“.

*

Pre par dana počele su letnje olimpijske igre u Los Anđelesu.

*

„Krajem 1982. godine u SKJ je bilo ukupno 2.154.627 članova od čega 659.000 radnika, 83.474 individualno poljoprivredna proizvođača, 167.512 inženjera i tehničara 73.657 pravnika i ekonomista, 7.760 naučnih radnika, 5.264 kulturna radnika, 6.601 novinar, 114.069 prosvetnih radnika, 50.603 zdravstvena radnika, 90.000 ostalih stručnjaka, 249.708 administrativnih radnika, 124.397 rukovodilaca, 10.207 funkcionera, 51.905 osoblja zaštite, 8.174 zanatlije, 77.488 nezaposlenih, 144.434 penzionera, 21.334 domaćice, 136.372 studenta, 52.251 đak, 5.210 ostalih i 12.554 na radu u inostranstvu.“

(„Politika“)

*

„Ministarstvo zdravlja SR Nemačke upozorilo je stanovnike te zemlje da ne jedu špargle uvezene iz Španije, posle epidemije botulizma u Francuskoj izazvane španskim šparglama. U saopštenju zapadnonemačkog ministarstva se kaže da je u toku ispitivanje kvaliteta špargli uvezenih od dve španske firme i da će one, ukoliko bude potrebno, biti povučene iz prodaje.“

*

„Džems Fiks, rodonačelnik ‘džoginga’ u SAD, čovek koji je trčanjem ‘zarazio’ tolike druge, i koji je na tome zaradio slavu i novac, prekjuče je umro, trčeći, od srčanog udara u 52. godini.“

*

MUVA U KOSMIČKOM BRODU

Posada sovjetske orbitalne stanice Sojuz T–12 bila je ne malo iznenađena kada je u svom kosmičkom brodu otkrila slepog putnika — muvu koja je uspela da izmakne budnosti tehničara na Zemlji, pre lansiranja letelice prošlog utorka. Prema pisanju *Pravde*, kosmonauti su lepo primili nezvanog gosta u svemiru, pustili ga da se nesmetano kreće po letelici i nemaju nameru da se od njega razdvajaju. Jer, 'kosmička muva' je veoma retka vrsta životinje, kažu kosmonauti.

*

Čekolj šalje fotokopiju svog najnovijeg rukopisa vizuelne poezije „Živa priroda II".

*

Poziv Klausa Groha:

BIBLIOTHEKS- UND INFORMATIONSSYSTEM

Universität Oldenburg

UNIVERSITÄT OLDENBURG AMMERLÄNDER HEERSTR. 67-99 D-2900 OLDENBURG

Ihr Zeichen, Ihre Nachricht vom — Unser Zeichen, unsere Nachricht vom — Tel.: (0441) 798-0 App.:

Oldenburg, den 5.7.1984

INVITATION

In cooperation with the library of the University of Oldenburg, and the art department, Dr. Klaus Groh and his student group are planning an exhibition about ARTISTS' BOOKS / BOOK OBJECTS. The title is "The book as container of ideas".

We invite you to participate in this project with one or more works. No limit in size, techniques, and media! After the exhibition, which will be in December this year, all works shall remain in the archive of the University library. Each participant will receive a catalog. We would appreciate, if you also will send a short text (statement) about the question:

Why Artists' Books?

For the catalog we also need some personal dates concerning your artistic biographie.

Deadline: 1st of September 1984.

Best wishes and thanks in advance

Hermann Havekost
(Director of the library)

K. Groh

Dr. Klaus Groh
(Project organizer)

Send your works to: Universitätsbibliothek
"Artists' books"
Uhlhornsweg 49-55
D-2900 Oldenburg

*

Pismo Jane Brown. Šalje mi i mejl upitnik Geze Perneczkog.

*

Novo pismo od Städtische Galerie Lüdenscheid. Od učešća na ovoj izložbi sam, definitivno, odustao.

*

„Nameće se zaključak da je društvo Lepenskog Vira imalo svoju kosmogoniju, antropogoniju, koja nalikuje na naše sadašnje želje da objasnimo sebe i svet, i u koju su već ugrađene neke od ideja modernog čoveka. Uz to, sasvim je jasno da to nije čovek koji je determinisan ekonomikom, nego čovek koji ostvaruje svoju egzistenciju tako što on gospodari ekonomikom, a ne ona njime. Kroz jednu kosmogoniju, antropogoniju njemu je bilo ponuđeno nešto više zbog čega je on pristajao da se žrtvuje, odriče raznih ekonomskih dobiti, da bi došao do onoga što je pročišćenje, katarza, do onoga što se dobija samo preko umetnosti. U tom smislu, civilizacija Lepenskog Vira je paradigma jedne kreativne, dugotrajne kulture."

(D. Srejović)

*

„Možda smo na putu prema jednom planetarnom mišljenju, jednom mišljenju koje je neodvojivo od započetog planetarnog iskustva."

„Planetarni su hod i zastoj putujuće–lutajuće istine sveta unutar koje smrtnici kao kovači planova nadolaze, prolaze i vraćaju se."

(Akselos)

Sreda, 1. avgust 1984.

Dogovor sa Slobom Pavićević da krajem avgusta krenemo s mejl akcijom „Komunikacija" (po mojoj ideji).

*

U „Književnosti" napad Miodraga Perišića na „Biće i jezik" Radomira Konstantinovića.

*

„Gradina" br. 5–6 donosi hroniku Dragoljuba Jankovića „Polemike u Nišu, 1947–1967". Janković u jednom momentu kada nabraja izdanja „Nestora Žučnog" uopšte ne navodi moju „Planetu". Isto tako iz spiska i komentara polemika isključuje polemički tekst Vese Ilića „Avangardni pesnik Miroljub Todorović", Gradina, br 2, 1967.

*

U razgovoru sa R. B–om doznam da je *Dnevnik 1968* Žike Pavlovića koju je izdala „Narodna knjiga“ u biblioteci „Grifon“ zabranjen.

*

„Nedavno se pojavilo jedno objašnjenje za neke daleke i nagle klimatske promene, uz najavu izvesnosti njihovog ponavljanja, za nekoliko miliona godina. Za klimatske promene je proglašena odgovornom ‘zvezda smrti’ — prozvana Nemezis — boginja osvete. Astronomi iz Kalifornije, uz pomoć geologa i paleontologa su došli do hipoteze da neka tajanstvena zvezda svakih 26 do 28 miliona godina, u prolasku pored Zemlje prouzrokuje nagle i katastrofalne klimatske promene, usled čega dolazi do masovnog istrebljenja čitavih biljnih i životinjskih vrsta.

Geolozi su otkrili da se broj udara gromada kosmičkog porekla, koji na zemlji ostavljaju velike kratere skokovito povećava u razmaku od 26 do 28 miliona godina. Paleontolozi su sa svoje strane primetili da su brojne biljne i životinjske vrste istovremeno nestale sa lica zemlje — i to opet u razmacima od 26 do 28 miliona godina.

U poslednjoj takvoj kataklizmi uništeni su najveći suvozemni stvorovi — dinosaurusi. Pošto na zemlji nije nađeno objašnjenje za njihovo, tako reći preko noći nestajanje, astronomi su našli kosmičko objašnjenje klimatskih promena. Smatra se da Sunce ima još uvek neotkrivenog pratioca, jednu crvenu patuljastu zvezdu, koja meri jedva jednu desetinu sunčeve mase.

Taj patuljak — Nemezis — obilazi Sunce u velikoj elipsastoj putanji svakih 26 do 28 miliona godina. Prilikom približavanja Suncu (a to će biti za tačno 13. miliona godina) Nemezis utiče direktno na jedno ‘jato kometa’, koje kruži oko Sunca, u putanji daleko iza najudaljenije planete Plutona. Privučeno masom Nemezis to jato čitav milion godina juri po našem Sunčevom sistemu približavajući se i Zemlji.

Tako dolazi do ‘kiše iz svemira’, padanja ogromnih kosmičkih gromada koje udaraju kao rakete na našu Zemlju, dižući pritom ogromne oblake prašine kilometrima u atmosferu. Ti oblaci, neprozirni i gusti, blokiraju prodor Sunčevih zraka i tako onemogućavaju fotosintezu kod biljaka. Posledica je masovno izumiranje biljnog sveta, a uskoro za njim i životinja. Nakon nekog vremena ogromni oblaci se slegnu i život se vraća na ugrožene delove Zemlje.“

(„Politika“)

*

(San)

Na putovanju sam u nekoj stranoj zemlji. Van sam autobusa. Stojim kraj ogromnog kofera, prepunog knjiga i vizuelnih radova, koji treba smestiti. Nestrpljivo čekam. Šofer izlazi iz kola, stavlja kofer u gepek a onda se trkom vraća u kabinu i autobus pod punim gasom kreće. Uzalud panično vičem, mašem rukama i trčim, autobus brzo nestaje sa vidika.

Utorak, 7. avgust 1984.

„Nokaut“ krenuo, ispravljam prve šifove, grešaka, začudo, malo.

*

Prof. Voja Ilić nagovestio da će možda pisati o šatrovačkoj poeziji.

*

Poziv od Ring House Gallery the University of Alberta, Alberta, Kanada da učestvujem na izložbi PEACE EARTH PEACE.

*

Jaroslav Supek šalje svoju novu knjižicu „Kur pojezija“.

*

Francuske novine pišu: besne lisice prete Parizu. Vlada isplaćuje 20 dolara za svaku ubijenu lisicu kojih ima u šumama oko ovog velikog grada.

*

„Britanac Džordž Megan (31) gotovo je ‘ušetao’ u Ginisovu knjigu rekorda pošto je šest godina hodao i prešao 30.607 kilometara od Čilea do Aljaske. On je prepešačio 13 država zapadne hemisfere: bio je uhapšen u Argentini, u Srednjoj Americi je bio napadnut, u Kanadi se jedva izvukao iz kandži medveda. ‘Uvek me je nosila želja da savladam još jedno brdo’ rekao je Megan na kraju 2.436 dana dugog puta.“

*

Poslednji potomak Džingis Kana, njegov naslednik 32. generaciji umro je u 84. godini kako javlja kineska agencija iz Pekinga. Oširi Hijakt (tako mu je ime) sahranjen je u grobnici svojih predaka u Ordou.

*

Muzej savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „Multipli u savremenom italijanskom vajarstvu“ u četvrtak 9 avgusta u 19h.

*

„Jedini javni nužnik pod zaštitom države, kao istorijski spomenik, nalazi se u Frajburgu. Ova ljupka kućica koja je donela toliko olakšanja namernicima, nije uvek služila u humane svrhe. Prvobitno je bilo hapsana.“

*

Sretnem se sa Đorđijem Vukovićem, pričamo o revolucionarnoj šezdeset osmoj godini i mojoj „Koračnici crvenog univerziteta“ koja je tada proglašena za himnu Beogradskog univerziteta. Kaže da je nedavno video Vuka Stambolovića, prvog kompozitora ove pesme, koji sada radi kao lekar na Institutu medicinskih nauka. Potvrđuje mi da je knjiga Žike Pavlovića o 1968–oj zabranjena. U štampi ni pomena o tome.

*

Nova hapšenja, optužnice i zabrane:

САОПШТЕЊЕ ОКРУЖНОГ ЈАВНОГ ТУЖИОЦА У БЕОГРАДУ

ОПТУЖНИЦА ПРОТИВ ЧЛАНОВА »ГРУПЕ 28«

● На илегалним састанцима Мијановић, Милић, Олујић, Јовановић, Имшировић и Николић неистинито приказивали постојеће прилике и удруживали се ради непријатељске делатности

У Београду је јуче објављено саопштење Окружног јавног тужиоца у коме се каже:

„По завршеној истрази јуче је Окружни јавни тужилац пред Окружним судом у Београду подигао оптужницу против шест лица због кривичног дела удруживања ради непријатељске делатности из члана 136. став 1 у вези члана 114 Кривичног закона СФРЈ.

Мијановић Владимир из Београда, рођен 1946. године, несвршени студент Филозофског факултета, без сталног запослења, до сада осуђиван два пута и то: 1979. године у Београду због кривичног дела непријатељске пропаганде и 1973. године у Сарајеву због кривичног дела повреде угледа СФРЈ,

Милић Миодраг из Београда, рођен 1929. године, са средњом стручном спремом без сталног запослења, до сада неосуђиван,

Олујић Драгомир из Београда, рођен 1949. године, дипломирани политиколог, запослен као лектор, документариста у Еко програму Радио-Београда, до сада неосуђиван,

Јовановић Гордан из Краљева, привремено настањен у Београду, рођен 1961. године, студент Филозофског факултета, до сада неосуђиван,

Имшировић Павлушко из Београда, рођен 1948. године, несвршени студент Саобраћајног факултета, без сталног запослења, раније осуђиван 1971. године у Београду због кривичног дела удруживања против народа и државе.

Николић Милан из Београда, рођен 1947. године, дипломирани социолог, запослен у Институту за економику пољопривреде, раније осуђиван 1971. године у Београду због кривичног дела удруживања против народа и државе.

У току истраге су прикупљени докази да су окривљени последњих година, све до априла 1984. године у Београду повезујући се међусобно радили на стварању и организационом учвршћењу групе лица ради вршења дела управљених на подривање и противуставну промену друштвено-политичког система и постојећих органа власти.

Тако су у овом временском периоду у својим и другим становима, по систему организованог међусобног обавештавања, припремали и одржавали илегалне састанке којима је присуствовало, сем њих, најчешће 15 до 23 других лица. На тим састанцима су у својим иступањима давали смернице за организационо учвршћење групе и усмеравали њено деловање. При томе су злонамерно и неистинито приказивали постојеће друштвено-политичке прилике код нас, нападајући тековине народноослободилачке борбе и социјалистичке изградње, те позивали и подстицали на промену друштвеног уређења.

Код окривљених је у току истраге пронађен и одузет извесан број књига и часописа, чије је растурање забрањено на основу правоснажне судске одлуке, затим текстови чији су писци окривљени а чија је садржина инкриминисана, више разних бројева емигрантског часописа „Наша реч", као и фотокопије текста „Раф-концепт градске гериле".

(Танјуг)

Ponedeljak, 20. avgust 1984.

Štampanje „Nokauta“ zaustavljeno pošto izdavač nije platio prethodno štampane knjige. Uzeo vizuelne pesme i mejl–art radove iz štamparije za svaki slučaj, pošto se radi o originalima da ih ne pogube, dok stvar ne krene.

*

U „Savremeniku“ (broj 7) više eseja posvećeno Desimiru Blagojeviću, pesniku koji je umro prošle godine. Posebno interesantan rad Mihajla Pantića pod naslovom „U središtu jezika“. Prema Pantiću Blagojević „se ipak ne može upoređivati sa Lazom Kostićem, već i zbog toga što on nije pesnik sa kojim se završava i od koga počinje novo shvatanje poezije, a potom i zbog izvesne neraznovrsnosti njegovih pesama i odsustva vrednosno nadmoćnih ostvarenja i sintetičkih i tačaka stvaralaštva“. Ovo poređenje (s Lazom Kostićem) učinio je S. Rakitić koji opet u svom tekstu „Orfičko zaveštanje Desimira Blagojevića“ kaže da „najbolje stvari u modernoj srpskoj poeziji ipak nisu dali Matić, Ristić, Vučo ni Davičo, niti njihovi nadrealistički trabanti, nego Momčilo Nastasijević, Crnjanski, Rastko Petrović i Desimir Blagojević“.

*

„Jedan 44–godišnji stanovnik švedskog grada Geteborga pokušao je da umanji svoj godišnji porez za oko 22 hiljade švedskih kruna koje je, prema sopstvenim rečima, ‘otpisao’ zbog posebnog vida zdravstvene nege koja mu je ‘potrebna’. Ne bi bilo ničeg čudnog da taj ‘poseban’ vid zdravstvene nege ne obuhvata i odlazak prostitutkama. Prema tvrđenju građanina, njemu za lečenje preosetljive kože, bolova u zglobovima i depresije može pomoći samo povremeno ‘druženje’ sa prostitutkama. On je svoju poresku prijavu snabdeo detaljnom specifikacijom otpisanih troškova tako da je, na primer, na lekarske preglede ‘otpisao’ 500 kruna, na svoj dvomesečni odmor u Mađarskoj 2.500, a na odlaske prostitutkama 2.000 kruna. Vlasti u Geteborgu su mu priznale prve dve stavke, ali treću, koja se tiče prostitutki, odbile su uz obrazloženje da ‘prostitucija ne može biti uključena u medicinske troškove’.“

*

„Površina Marsa prekrivena je velikom količinom leda. U to bar veruju sovjetski naučnici, koji su kako javlja TASS, na 27. međunarodnom kongresu geologa u Moskvi na osnovu indirektnih pokazatelja zaključili da na Marsu postoje naslage leda slične onima na Zemlji.

Prisustvo vode na Marsu radikalno menja saznanja o toj planeti, izjavio je na konferenciji za štampu poznati sovjetski naučnik Valerij Barsukov. On je podsetio da je voda neophodan uslov za nastanak života na nekoj planeti. Sovjetski naučnici pretpostavljaju da je moglo biti života na Marsu u ranijim fazama razvoja te planete, pre nego što se ona ‘ohladila’. Uslovi

koji sada postoje na Marsu ne pogoduju razvoju živih organizama, tvrdi sovjetski geofizičar."

*

„Sveže voće i povrće ne pospešuje samo opšte zdravlje, nego i ljubavni život. To su naučno dokazali stručnjaci koji su utvrdili da se u lubenicama, artičokama, šargarepi i spanaću nalaze velike količine vitamina A koji pomaže da se holesterol pretvara u aktivne seksualne hormone, dok krompir, banane i drugo voće i povrće koji sadrže vitamin B pospešuju direktnu proizvodnju istih hormona.

Britanski naučnici su čak objavili listu prirodnih afrodizijaka na kojoj prednjači sveže voće i povrće. Takođe su utvrdili da banane pomažu u stresnim slučajevima, pa su posavetovali sve 'živčane' osobe da redovno jedu — banane.

Oni koji radije jedu meso, dočekali su britansku studiju šalom: Ma kakvo voće i povrće — jedini pravi afrodizijak je osoba koju volite!"

*

„Jedan seljak iz Nebraske bio je zapanjen kada je na svojoj njivi pored ženke mule primetio mladunce, pošto je opšte poznato da su mule sterilne. Njegovo otkriće zainteresovalo je genetičare koji će detaljno ispitati čitav slučaj i koji smatraju da je reč o nekom hormonskom pomeranju i broju hromozoma što je omogućilo muli da ostane bremenita. Mula je životinjska vrsta stvorena ukrštavanjem magarca i kobile i zbog nedostatka hromozoma ne može da se razmnožava. Naučnici će sada pokušati da odgonetnu kako se dogodilo da se 'rodi' mala mula, čije su šanse da dođe na svet bile jedan prema milijardu."

*

„Astronomi Laboratorije Lorens Berkli u Kaliforniji započeli su sistematsko traganje za zvezdom za koju se veruje da kruži oko Sunca i izaziva izumiranje životnih oblika na Zemlji otprilike 26 miliona godina.

Hipoteza o postojanju zvezde nazvane Nemezis ili Zvezda smrti postavljena je na osnovu nalaza istraživača iz geologije i paleontologije. (...)

Neki naučnici, međutim, ne veruju u postojanje Zvezde smrti. Na nedavnom skupu Američkog astronomskog društva, Roman Smuluhovski, profesor astronomije i fizike na Univerzitetu Teksasa u Ostinu, rekao je da su, po njegovom mišljenju, sve komete koje su pale na Zemlju isprva bili asteroidi koji su kružili oko Sunca na većoj udaljenosti od Plutona, najudaljenije poznate planete. Kad je došlo do poremećaja u njihovoj orbiti, neki od tih asteroida bili su izbačeni u vasionski prostor ili krenuli put Zemlje ili Sunca i postali plamene komete.

Takve komete, koje su skrenule sa svoje redovne orbite usled kretanja Sunčevog sistema unutar Galaksije, možda su prouzrokovale izumiranje dinosaurusa i oko 3.500 familija morskih organizama pre mnogo miliona godina".

*

„Anatolij Kožuhov, radnik odmarališta u Kazanju na Volgi, ostao je u životu zahvaljujući samo svom refleksu. Nebo je bilo bez oblačka, peklo je avgustovsko sunce i on je šetao. Odjednom iznad svoje glave čuo je neko jako zviždanje koje ga je nateralo da instinktivno skoči u stranu dva metra od puta. Kada se pribrao, na dva koraka od sebe ugledao je 'komadinu leda'. Istog dana došli su naučnici koji su utvrdili da je područje odmarališta 'podvrgnuto bombardovanju ledenih meteorita'."

*

Kućni savet zgrade Gavrila Principa 25 upozorava nas da očistimo podrume koji su puni starih stvari, otpadaka i smeća.

*

„Odjednom se začu kako nešto kratko i suvo puče baš kao da je neko slomio lučevinu, i sve je opet zamrlo. Probuđena muva iz zaleta udari u prozorsko okno i žalosno zazuja. I baš tog trenutka, u uglu između jednog ornamenta i prozora, Raskoljnjikov opazi kao da na zidu visi široki ženski kaput. 'Šta će tu kaput?' pomisli on 'pre nije tu bio'... priđe polako i doseti se da se iza kaputa neko krije. Pažljivo skloni rukom kaput i vide da je tu stolica, a na stolici, u ćošku, sedi baba, sva zgurena i tako sagnute glave da joj nikako nije mogao sagledati lice; ali to je bila ona. On malo postoja iznad nje: 'Boji se!' pomisli, polako izvadi iz petlje sekiru i udari babu po temenu jednom i drugi put. Ali, čudno: ona se čak i ne pomače od njegovih udaraca, kao da je od drveta. On se uplaši, saže se i poče se zagledati u nju; ali baba još niže saže glavu. On se tada sagnu sasvim do patosa i pogleda joj odozdo u lice, pogleda i sav zamre od straha: baba je sedela i smejala mu se — kidala se od tihog nečujnog smeha upinjući se iz sve snage da je on ne čuje."

(Dostojevski)

*

Dopisnica Richarda Kostelanetza. Piše da je lepo što ćemo se videti na „Vispo Conference" koju organizuje Klaus Peter Dencker. Želi da razmenimo knjige i radove.

*

U „Lotta Poetici" broj 22 intervju sa Claudiom Costom, nastavak „La vita di un genia" G. A. Cavellinia, prikazi izložbi, knjiga i Sarencov „Chronicles of the Golden Age" (1983).

*

Kupujem vozne karte. Sutra sa Viktorom ponovo krećem u Ulcinj.

*

Glava moja. *Obremenjena*. Vatrom. Bogovima. Maslačkom. To su zakoni *inercije*. Poljupci predvečerja. Vražji *anđeli*. Padaju mi u san.

Sledbenici Raskoljnikova. Pomama. Prašina. *Nedogorena* sveća. Na tvojim *grudima*. Dok beli grad spava. U *kolevci*. Moćni kralj. *Napušta* kraljevinu. Pred tvojim ratnicima. Sa *svirkom*. I bubnjevima. *Ulaziš*. U pesmu.

Ponedeljak, 10. septembar 1984.

Najveći doživljaj za Viktora u Ulcinju bio taj kada smo ubili zmiju u šetnji borovom šumom na obali mora. To je i opisao u svom prvom pismenom zadatku iz srpskog u školi.

*

Još jedno pismo Petera R. Meyera iz Stokholma.

*

Poziv iz Grčke da učestvujem na mail art izložbi.

*

Izvanredne fotografije Johna Bathoa u galeriji Sebastian.

*

Javlja se Koppány Márton iz Budimpešte traži da mu pošaljem svoj potpis za njegovu kolekciju potpisa. Nisam poslao.

*

Poziv iz Italije:

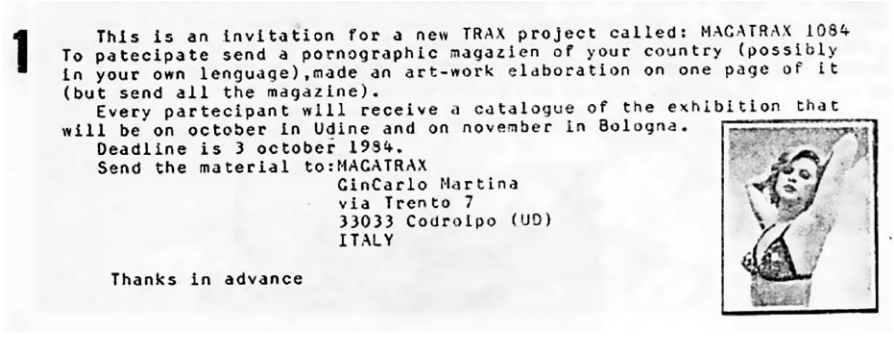
1

This is an invitation for a new TRAX project called: MAGATRAX 1084
To patecipate send a pornographic magazien of your country (possibly in your own lenguage),made an art-work elaboration on one page of it (but send all the magazine).
Every partecipant will receive a catalogue of the exhibition that will be on october in Udine and on november in Bologna.
Deadline is 3 october 1984.
Send the material to:MAGATRAX
GinCarlo Martina
via Trento 7
33033 Codroipo (UD)
ITALY

Thanks in advance

*

Desanka Maksimović dobila Njegoševu nagradu.

*

Katalog španskog umetnika Antoni Masa.

*

„Najveći broj spomenika podigao je sam sebi generalisimus Truhiljo, diktator Dominikanske Republike. Za života je inaugurisao preko dve hiljade svojih spomenika (ne računajući biste po javnim zgradama). Najveću planinu u zemlji je prekrstio u Piko Truhiljo, dve provincije prozvao po samom sebi, a odani podanici su ga nagovorili da promeni čak i ime prestonice u Sijudad Truhiljo. Nakon što je nestao sa istorijske scene, narod je izbrisao sve tragove omrznutog diktatora — spomenici su srušeni, a glavnom gradu je vraćeno ime Santo Domingo."

(„Politika")

*

Izdavač Hundetmark iz Kelna piše mi da ima dva broja revije „Signal" hteo bi i ostale brojeve, da kupi, ili zameni. Šalje obiman katalog svojih izdanja za eventualnu zamenu.

*

Jedan od bisera iz čuvene „Zelene knjige" velikog brata Muamera El Gadafija: „Žena je ženskog pola, a muškarac je muškog pola. Prema ginekologu, žena dobija menstruaciju odnosno pati od slabosti svakog meseca, dok muškarac ne dobija menstruaciju zato što je muškog pola. Prema tome, on ne pati od slabosti svakog meseca, jer ne dobija menstruaciju. Ova ciklusna slabost, tj. mesečna slabost je ustvari gubljenje krvi. To znači da je žena kao ženski pol po prirodi podložna slabosti zbog gubljenja krvi svakog meseca. Kada žena ne dobije menstruaciju, ona je trudna. A kada zatrudni, slaba je, po prirodi stvari, skoro godinu dana. Tada je njena prirodna aktivnost ograničena sve dok se ne porodi. A kada se porodi ili pobaci tada nastaju babinje, a to je slabost koja prati žene nakon svakog porođaja, ili pobačaja. Muškarac ne može da zatrudni, pa je prirodno da se i ne porađa. Zato on nije podložan toj slabosti kao što je slučaj sa ženom, jer je ona ženskog pola. Posle toga žena pristupa dojenju novorođenčeta koje je rodila. Dojenje traje skoro dve godine. Prirodno, dojenje znači da se beba ne odvaja od majke i ova ostaje uz nju tako da njena aktivnosti biva ograničena jer postaje neposredno odgovorna za novo ljudsko biće kome ona pomaže da obavlja svoje fiziološke potrebe, bez kojih bi umrlo. Dok muškarci niti zatrudne niti doje".

*

Četvrta vežba: stanite u stav na levoj nozi, desnu podignite napred skoro do vodoravnog položaja, obe ruke opružite napred do vodoravnog položaja, kako se to vidi na crtežu 'a'. Vežbajte na taj način što gornji deo tela sagnete što više napred i opruženim rukama dotaknete tlo ispred sebe, a desnu nogu zabacite visoko nazad — gore tako da se gornjim delom tela i rukama čini jednu liniju. Sve je opruženo ('b'). Posle toga se vratite u položaj opisan pod 'a', pa opet ponovite i to 6–8 puta, ali isto toliko puta i drugom nogom.

*

„Broj teških zločina u Sjedinjenim Državama opao je prošle godine za sedam procenata, što predstavlja najveći pad u poslednje 23 godine, saopštio je Federalni istražni biro (FBI). U izveštaju FBI se kaže da je prošle godine bilo 12.070.200 teških krivičnih dela. U tom periodu registrovano je 19.308 ubistava, što je za osam procenata manje nego prethodne godine.“

*

Počeo sam sa pripremama za svoju oktobarsku izložbu u Salonu Muzeja savremene umetnosti.

*

Ovaj rad sam poslao Arnu Artsu za njegov projekat ARTS ON THE MOVE:

*

Naša je *zemlja*. Na vidiku. U jesenjem *sutonu*. Zmijska košuljica. *Svetlost* srdžbe. U grlu. *Glas* mi se. Zaledio. *Zvon* potajca. Iz rane. *Štakori* nam se. U kostima pare. *Možeš li* još uvek. Da *izgovoriš*. Reč. Izgnanstvo.

*

„Jedna od tragičnih činjenica života jeste to što zahtevi našeg fizičkog ličnog ja i ciljevi našeg mentalnog ličnog ja mogu da dođu u sukob; to jest, što možda moramo da žrtvujemo svoje fizičko lično ja da bi smo potvrdili integritet svog duhovnog ličnog ja."

(Erih From)

Nedelja, 30. septembar 1984.

Nevolje oko vitrina u Salonu MSU pošto ću pored radova, (oni idu pod staklo), izložiti još i knjige, kataloge, antologije, mejl–art karte. Kustos Jovan Despotović obaveštava me da je Istorijski muzej Srbije obećao da im pozajmi svoje vitrine koje su u nekom depou u Batajnici.

*

U izdavačkom planu „Grafosa" za 1985. godinu moja knjiga „Dan na devičnjaku ili Rumen gušter kišu pretrčava". Vita je uspeo iz nje da izbaci sve vizuelne pesme i da je svede na jedva četrdesetak strana. Zašto sam pristao da se tako osakaćena knjiga uopšte pojavi sam će bog znati.

*

„Monstruozni ubica Čarls Menson nastradao je i sam zbog toga što se oko vere posvađao sa kolegom sa kojim deli zatvorsku ćeliju. Menson je zaslepljen verskim ubeđenjem 1969. godine na najsvirepiji način ubio glumicu Šaron Tejt i još osam njenih gostiju zbog toga je osuđen na doživotnu robiju. Pokušao je i u zatvoru da propoveda svoju veru, ali ga je, posle dugog ubeđivanja, ćelijski kolega u besu polio razređivačem i zapalio. Menson je pretrpeo opekotine drugog i trećeg stepena, uglavnom po licu, glavi i rukama. Do duela je došlo u zatvorskoj prodavnici materijala za bavljenje hobijem, u kojoj je Menson radio. Monstruozni ubica je smešten u bolnicu, jer mu je 18 odsto površine tela izgorelo."

*

„Prvi carski rez na živoj ženi poduzeo je 1540. godine vidar Kristof Bain u Italiji. Dete je, međutim, već bilo mrtvo. Istorijski nepotvrđen je podatak da je švajcarski svinjar Jakob Nufer svojoj ženi uradio carski rez i omogućio da mu se rodi živ sin."

*

„Sovjetski naučnici izradili su specijalni hirurški sto za izvođenje operacija u uslovima bestežinskog stanja. Kako je izjavio saradnik moskovskog Instituta za istraživanje medicinsko — bioloških problema Igor Gončarov, 'svemirski' sto je neka vrsta kofera koji se sastoji od samog operacionog stola i izolacione komore. Tu je, takođe, sav neophodan hirurški pribor, kao i uređaj za dobijanje sterilnog vazduha."

*

Prema podacima koje je objavio italijanski nacionalni institut za statistiku, prošla godina u Italiji je bila rekordna po malom broju novorođenčadi. Naime, 1983. godine rođeno je nešto malo više od 600.000 dece, što je manje čak i od 1918. godine, kada je posle prvog svetskog rata u Italiji rođeno 655.000 dece.

Statistike kažu da je ovo najniža stopa priraštaja u poslednjih 120 godina u Italiji.

*

„Savremeni Liban ima veliki broj religija, na žalost s fanatičnim sledbenicima, koji razvijaju versku netrpeljivost i doprinose razjedinjenosti ovog arapskog naroda. Popis stanovnika Libana nije vršen skoro pola veka, ali je 1977. godine jedna francuska organizacija utvrdila da na 10.400 kvm ove države (manje od SR Crne Gore) živi oko 3,2 miliona građana podeljenih u 7 vera. Tu su tri ogranka muslimana: šiiti (28%), suniti (19%) i druzi (8%) i četiri ogranka hrišćana od kojih su dva unijatska odnosno katolička: maroniti (24%) i grko–katolici (6%) i dva pravoslavna (autokefalna): pripadnici grčko–pravoslavne crkve (9%) i jermenske gregorijanske crkve (5%). Ova mala zemlja, zajedno sa susednom Sirijom, nalazi se na području gde su nicale — vezane za pojedine verske vođe (Darozije u 11. veku, Maron u 5. veku i sv. Gregorije u 4. veku) razne sekte, koje su često uzajamno ratovale i doprinele tako izuzetnom verskom šarenilu."

*

Magens Otto Nielsen iz Arhusa, Danska šalje svoj POCKET OBJECT i poziva me da učestvujem na izložbi koju organizuje.

*

Pred jutarnjim *žrtvencima*. Lik i uzdah. Leptiri sa nežnih *krila*. Prah stresaju. Sada je dan. Stotinu *cvetova*. Kasno proleće. *Tvoj glas*. Iz ponora. Iz jama. *Odjekuje*. Šiklja sveža krv. *U vedri*. Junski dan. Preplavljuje *nebesa*. U njoj zvezde plivaju. Razuzdani *jezici*. Lome svet. Prekrajaju *planetu*. Sen tvoja. Na golometini. *Obajniče* zeleni.

Četvrtak, 11. oktobar 1984.

„Nokaut“ krenuo posle dužeg zastoja. Puno tehničkih grešaka u špiglu koje moram sam da ispravljam.

*

Otvaranje izložbe uveče u 7 sati. U prepunom Salonu MSU. Radostan i uzbuđen.

Salon Muzeja savremene umetnosti
Pariska 14, tel. 630-940
radno vreme: 10—14 i 17—20 časova
utorkom zatvoreno

MIROLJUB TODOROVIĆ

SIGNAL ART

otvaranje izložbe u četvrtak 11. oktobra 1984. godine
u 19 časova
izložba će biti otvorena do 31. oktobra

„Signal art“ predstavlja sažet pregled mog dvadesetpetogodišnjeg rada u likovnoj umetnosti i delom u literaturi (vizuelna poezija), od crteža s početka šezdesetih godina do mejl–art akcija iz ove godine. Pod 40 stakala velikog formata 80×130 smešteno je oko 200 radova. U 11 vitrina mogu se videti sve moje knjige, časopis „Signal“, katalozi sa izložbi i dobar deo važnijih stranih antologija i časopisa gde sam objavljivao. Dve vitrine (od pomenutih 11) rezervisane su za objekte i mejl–art (dopisnice, artists’ books, itd.).

*

„Iz astronomskih posmatranja poznato je da svemir sadrži oko 100 milijardi galaksija i da svaka galaksija približno ima 100 milijardi zvezda kao što je Sunce, čija je masa 2×10^{33} grama. Tako sledi da je ukupna masa svemira: $10^{11}\times10^{11}\times2\times10^{33}$ grama, tj. 2×10^{55} grama. Međutim, to je samo masa koja se može posmatrati. Postoji i skrivena masa svemira koja je 10 do 100 puta veća od navedene mase! Na osnovu čega naučnici tvrde da postoji 'skrivena masa' u svemiru i šta nju čini?

Posmatranje ponašanja gromadnih oblika materije — rojeva galaksija pa i samih galaksija — otkriva da se njihovo kretanje može objasniti samo ako se pretpostavi da postoji skrivena masa, koja svojom gravitacionom silom sprečava 'razletanje' rojeva i galaksija. Do ovog zaključka relativno se lako došlo, ali je sada mnogo teže dati odgovor na drugi deo pitanja. Naučnici smatraju da postoji više 'kandidata' koji bi mogli da objasne postojanje 'skrivene mase'. To su, prvo, neutrino čestice (čestice izuzetno male mase) koje možda formiraju omotače oko galaksija, zatim, to bi mogli biti monopoli (čestice milionima puta veće mase od mase protona, sa neobičnom osobinom posedovanja samo jednog magnetnog polja — 'naboja'), primordijalne crne rupe ili neki još neotkriveni oblici materije.

Mi danas poznajemo samo 1 do 10 odsto materije u svemiru, 90 do 99 odsto materije skriva se od našeg pogleda i detektora. To nam kaže da možemo da očekujemo velika otkrića u području fizike elementarnih čestica i u astrofizici. Naša slika neba prilično je nepotpuna. Jedno, ipak, znamo — da prava masa svemira iznosi od 2×10^{56} do 2×10^{57} grama."

*

Poziv od Tišme koji ima izložbu pod nazivom „Umetnost komunikacije" u Likovnom salonu Tribine mladih u Novom Sadu.

*

„Istraživači kanadskog univerziteta Alberta pronašli su na večito zaleđenom severu Kanade telo jednog oficira, člana Franklinove arktičke ekspedicije koja je završena neuspehom pre 138 godina. Telo umrlog oficira potpuno je očuvano, uprkos činjenici da je od njegove smrti prošlo skoro vek i po. Odeća oficira, koji je imao oko 20 godina, takođe je izvanredno očuvana. Kanadski naučnici sada žele da ispitaju unutrašnje organe na pronađenom telu i tako utvrde zašto je propalo svih 129 članova Franklinove ekspedicije."

*

„Radio Sofija je objavila da je pet lica poginulo u seriji bombaških napada u Bugarskoj u aprilu ove godine. Radio javlja, citirajući saopštenje Vrhovnog tužilaštva, da je izvesni Plamen Penčev kažnjen smrću i pogubljen zato što je na različite adrese slao eksplozivna pisma.

Smrtna kazna izrečena je Penčevu 4. jula u Sofiji, saopštava radio, pošto je utvrđeno da je on poslao pisma — bombe koja su ubila petoricu ljudi i ranila devet drugih osoba u dva grada severoistočne Bugarske. Radio ne kaže ništa o žrtvama, ni o motivima napadača?“

Da ovaj Bugarin nije nekakav razočarani mejlartista?

*

U galeriji Sebastian u sledeći četvrtak otvoriće se izložba slikara Oskara Hermana.

*

Bob Dog Galleries iz San Franciska pozivaju da pošaljem svoje radove za izložbu MARS INVADES EARTH. Krajnji rok sredina novembra.

*

Guy Bleus obaveštava o projektu AEROGRAM:

Het College van Burgemeester en Schepenen der stad Tienen heeft
het genoegen U uit te nodigen tot de receptie naar aanleiding van
de tentoonstelling

A E R O G R A M M E N

een Mail-Art project van Guy Bleus
op vrijdag 19 oktober 1984 om 20u.

De tentoonstelling is toegankelijk tot 18 november 1984
STEDELIJK MUSEUM "HET TOREKE" Grote Markt - TIENEN
Openingsuren: ma. tot vr. 8u30 - 12u30 en 13u30 - 17u
di. 18u - 20u en za. en zond. 14u - 18u

*

Dva poziva mejlartiste Chucka Stakea iz Calgarya, Kanada. Jedan je za izložbu GLOBAL MAIL ART SHOW (Ring Hous Gallery) sa temom „peace — earth — peace“, a drugi za izložbu FAMOUS PLACES — FAMOUS PHOTOS.

*

Luciano Caruso, stari drugar iz sedamdesetih, šalje katalog kuće „Belforte Editore Libraio“ sa potpisom edicije „Le brache di Gutenberg“ koju, inače, on uređuje. Među objavljenim knjigama puno dela futurista: Marineti, Carra, Prompolini kao i pripadnika posleratne italijanske avangarde.

*

UDRUŽENJE KNJIŽEVNIKA SRBIJE
Francuska 7, 11000 Beograd
Tel. 626–081
Broj: 999
1. oktobra 1984. godine

Cenjena koleginice,
Poštovani kolega,

Veliko nam je zadovoljstvo da Vas pozovemo da učestvujete u radu ovogodišnjeg, 21 međunarodnog OKTOBARSKOG SUSRETA PISACA koji će se održati u Beogradu od 16. do 20. oktobra.

Naša tema ove godine glasi: UNIVERZALNO I REGIONALNO U KNJIŽEVNOSTI DANAS.

Kao i prethodnih godina, prvog dana skupa, u utorak, 16. oktobra, u sali Narodne biblioteke SR Srbije, održaće se svečano otvaranje naše manifestacije i prve dve plenarne sednice. Tom prilikom čućemo unapred pripremljena izlaganja naših i stranih književnika. Napominjemo da će početak druge, poslepodnevne sednice biti posvećen delu Desanke Maksimović.

U sredu, 17. oktobra, drugog radnog dana, razgovori će se nastaviti u prostorijama Udruženja književnika Srbije, za okruglim stolovima na engleskom, francuskom, ruskom i srpskohrvatskom jeziku.

Izveštaje o razgovorima vođenim za okruglim stolovima čućemo na završnoj plenarnoj sednici u petak, 19. oktobra.

Uz ovo pismo dostavljamo Vam i program SUSRETA u kojem smo naveli sva zbivanja za koja smo uvereni da će Vas zanimati.

Očekujemo Vas i drugarski Vas pozdravljamo.

Miodrag Bulatović
Predsedavajući Predsedništva

*

XXI MEĐUNARODNI OKTOBARSKI SUSRET PISACA U BEOGRADU
16 — 20. oktobar 1984. godine

UNIVERZALNO I REGIONALNO U KNJIŽEVNOSTI DANAS

Utorak, 16. oktobar

10.00 — Svečano otvaranje XXI OKTOBARSKOG SUSRETA I MESECA KNJIGE

10.30 — Otvaranje izložbe STARA SRPSKA RUKOPISNA I ŠTAMPANA KNJIGA

11.00 — 13.00 Prva plenarna sednica

17.00 — 19.00 — Druga plenarna sednica (Delo Desanke Maksimović)

Sreda, 17. oktobar

10.00 — 13.00 Okrugli stolovi
17.00 — 19.00 Okrugli stolovi
20.00 — Književno veče na Kolarčevom narodnom univerzitetu

Petak, 19. oktobar

16.00 — 18.00 — Završna plenarna sednica
19.00 — Tribina FRANCUSKA 7

Subota, 20. oktobar

10.00 — Polaganje venca na Groblju oslobodilaca Beograda
12.00 — MITING POEZIJE na Trgu Republike

— Narodna biblioteka SR Srbije, Skerlićeva 1
— Udruženje književnika Srbije, Francuska 7

*

Kada jezik prerasta u govor?

Konstruktivni elementi uma u tehnološkoj civilizaciji i eliminisanje vrednosti pojedinačne egzistencije.

Prema Herbertu Markuzeu kultura se u našem vremenu nalazi u procesu desublimacije.

Četvrtak, 18. oktobar 1984.

Češki pesnik Jaroslav Sajfert dobitnik Nobelove nagrade za književnost.

*

Juče pre podne u Udruženju, za okruglim stolom sa temom „Univerzalno i regionalno u književnosti danas“, susret sa Julijanom Kornhauzerom. On je, između ostalog, bio i jedan od najboljih izlagača na ovu temu. Dogovorimo se da se nađemo u petak pošto će danas Kornhauzer biti na književnoj večeri u Valjevu.

*

Uveče na otvaranju 25 jubilarnog Oktobarskog salona na kome izlažem mejl–art (tri poštanske karte koje sam letos poslao Živanu).

*

Kriza u zemlji se još više produbljuje. Prve javne polemike i otvorene svađe u političkoj (partijskoj) vrhuški.

*

Pismo iz Njujorka:

43 West 27th St., #6f
New York, New York 10001 USA

Many thanks for your contribution to the Second International Portfolio of Artists' Photography, which has arrived safely. The book is going well. I expect to continue receiving negatives through January, 1984, and to begin printing shortly thereafter. I'll be in touch with you as the work progresses.

At this time I am planning to hold a preview exhibition during October/November of the work that I have already received. If your image demands any special printing methods, and you have not already informed me of them, please do so as soon as possible. I will print all images by artists from whom I receive no special instructions with a black border. I hope to make large (possibly 20 x 24 inches) prints of all images used for exhibition.

Many artists participating in the Second International Portfolio have sent documents and printed matter along with their photographic contributions. Although I doubt that this material will be used in the catalogue of the Second Portfolio, I hope to present it in exhibitions of the work received. Therefore I urge all artists who have not done so, and wish to, to send whatever printed material you feel might best accompany your photographic material. Unless otherwise requested, I will place all printed matter in one of the several Archives working with me on this project. As well, I will be pleased to consider any written statements on the state of photographic activity in Eastern Europe today for publication on the exhibition catalogue. It appears at this time that I will be making a large offset catalogue of the photographs that I receive, as well as an edition of perhaps ten portfolios of original prints. It is my hope that the price of the portfolios of originals will cover the very large cost of printing the offset edition, and that the offset edition will be available to the exhibition audience.

At this time I have received photographs from East Germany, Czechoslovakia, Yugoslavia, Bulgaria, Rumania, Poland, Hungary and the USSR. The contributions are thoughtful and beautiful, and I believe that the exhibition will be of great significance in this time of difficult East - West relations. Again, I wish to thank all of you who have helped and/or contributed. If you know of other artists who might wish to participate, please feel free to extend my invitation to them. The deadline for all contributions is January 1, 1985.

xxx PHILIP

*

Poziv iz Stokholma od Postmuseuma (Poštanski muzej) da učestvujem na mail art izložbi posvećenoj THE INTERNATIONAL YEAR FOR YOUTH 1985.

*

„Nemam novaca, nemam prihoda, nemam nade. Ja sam najsretniji čovjek na svijetu. Prije godinu dana, prije šest mjeseci, mislio sam da sam umjetnik. Više to ne mislim, *sad jesam*. Sve što je literatura, otpalo je od mene. Nema više knjiga koje treba napisati, bogu hvala."

(Henri Miler)

Subota 20. oktobar 1984.

Kornhauzer se razboleo, uopšte nije išao u Valjevo. To saznam juče kada sam mu telefonirao. Po hitnoj pomoći, koja je odmah po pozivu došla, imao je napad bubrega. Iz razgovora s njim, (odmah sam otišao do hotela „Slavija" gde je odseo), zaključimo obojica da se ipak radi o napadu žuči. On je nedavno preležao žuticu, bio je na strogoj dijeti. Ovde je dijetu prekršio pa su žuč i jetra reagovali. Razmenili smo knjige. Dobio sam dva primerka njegove antologije „Tragarze zdań" („Nosači rečenica") a dao mu jedan zbornik, (koji već ima), „Signalizam u svetu" i drugo izdanje „Gejaka".

Bolestan s jakim bolovima u predelu jetre, žuči i bubrega i stalnim nagonom za povraćanjem Kornhauzer je zažalio što situacija nije drugačija da možemo više da se ispričamo. Ovako sve je to ostalo za neku drugu priliku.

*

Iz Brazila (Cuioba, Mato Grosso) opet jedan poziv za izložbu koji je debelo zakasnio.

*

„Najstariji rečnik su pronašli italijanski arheolozi 1976. godine, prilikom iskopavanja u Tel Mardiku, u Siriji. Rečnik je bio ispisan na glinenim pločama, sumerskim klinastim pismom, gde je sumerskoj reči odgovarala po jedan reč tada nepoznatog jezika. Arheolozi su taj prastari jezik krstili imenom 'eblajski', po drevnoj kraljevini Ebla."

*

Javlja se S. Pavićević:

15. oktobar 1984. Kragujevac

Dragi Miroljube,

Vraćam Ti zadnje dve MAIL–ART (raz)glednice. Bio sam odsutan cele prošle nedelje (Zaječar, sva sela okolo, Kopaonik, Kriva Reka), pa zato, kao što ni mene nije bilo, nisu ni ove dve (raz)glednice stigle na tvoju izložbu. Ipak, do 31. oktobra (ići ću u Beograd i sve to pogledati).

Danas ti šaljem svoju prvu SP pošiljku. Javi se.

Srdačni pozdravi,
tvoj Sloba.

*

Na izložbi u Salonu bio je Stevan Pešić pa mi kod kustosa, (pošto mene tamo nije bilo, uopšte retko i samo uveče oko 19 h navraćam), ostavlja ovo pisamce:

18. oktobar 1984. godine

Dragi Miroljube,

Bio sam na tvojoj izložbi, gledao i uživao. I, ponovo sam se setio „Zvezdalije" — one davne, a tako još uvek nove, lepe i proročke. Ti si sjajan slikar, to se tek sada vidi kada je tu tako na okupu mnogo stvari.

Puno pozdrava. I hvala ti na ovoj izložbi, i knjigama. Danas je tako malo ljudi koji se drže puta i ostaju verni sebi.

Tvoj Steva Pešić

*

Pojavio se novi časopis za vizuelne medije „Moment". U prvom broju udarna tema „Zenit i avangarda dvadesetih godina".

*

Dolaze nam. *U goste*. Bršljan i severnjača. Ledne *katedrale*. Dah svemira. Bacio sam *u vatru*. Smernog Tutankamona. Još jednog umišljenog. *Gospodara* muva. Odaj mi tajnu. *Kolevke* i pesme. Iz *knjiga* nas priziva. Troglavo čudovište.

Petak, 26. oktobar 1984.

Prvi prikazi izložbe u „Politici" Z. Markuša i u „Borbi" D. Đokića kojima nisam baš preterano zadovoljan.

*

Sajam knjiga čini mi se manje bučan, ali nekako, ipak, zamorniji nego prošlih godina.

*

Krenuo Ninov „Književni glasnik". Za ono čemu je namenjen odličan je.

*

Od Marije Majdak dobijam pismo koje je Kulturni centar Beograda još proletos primio:

UNIVERSITY OF OXFORD

TAYLOR INSTITUTION LIBRARY

SLAVONIC DEPARTMENT
47 Wellington Square, Oxford OX1 2JF

Telephone: Oxford 53152

Kulturni Centar Beograda,
Knez Mihajlova, 6,
Belgrade,
Yugoslavia

23rd May 1984

Dear Sir,

I am writing to acknowledge, with very many thanks, receipt of your book Signalizam avangardni stvaralacki pokret, 1984. It is a valuable addition to our collection and will, I am sure, be much appreciated by our readers.

Yours faithfully,

D.L.L.Howells

D.L.L.Howells

*

Nedavno sam završio „Enciklopediju mrtvih“ Danila Kiša, odlične priče, odlična knjiga, ali ipak kao da joj nešto nedostaje da bi bila ono: izuzetno. Na mom stolu trenutno leže Židov „Dnevnik“ (koji se čita povremeno i natenane), „Potkultura: značenje stila“ Dika Hebidža, „Iliri i Dačani“ katalog Narodnog muzeja u Beogradu obiman i informativan, „Radovi na putu“ Slobodana Pavićevića (odlične pesme), „Iščekivanje sjaja i dobrodošlica“ posthumna zbirka Desimira Blagojevića koja me je potpuno razočarala, novi broj (60) III programa sa manifestima međuratne poljske avangarde, „Trip“ (vodič kroz savremenu američku poeziju) nedavno kupljen, i veoma zanimljiva „Istorija mađarske književnosti“ Imre Bana, Janoša Barta i Mihalja Cinea.

*

„Mirjam Glikson s nacionalnog univerziteta u Kanberi, uz pomoć elektronskog mikroskopa koji povećava dve stotine hiljada puta, uspela je da načini snimke onog što bi se moglo smatrati 'početkom života na Zemlji'. Ova mlada naučnica otkrila je fosile organizama, primitivnih bakterija, starih 3,4 milijarde godina i uspela da ih preciznim foto–aparatom prenese na hartiju. Prema mišljenju geologa sa nacionalnog univerziteta te fotografije, odnosno nalazi Gliksonove, potvrđuju tezu da su fosilna goriva, nafta i prirodni gas, mogli nastati raspadanjem bakterija još u vreme formiranja Zemljine kore."

*

„Tajanstveni prsteni oko Saturna su neverovatno tanki, a na ivicama 'oštriji' nego nožići za brijanje. To je jedan od miliona rezultata istraživačke misije američke svemirske sonde 'Vojadžer 2', koja je 1981. godine prošla pored ove goleme planete. Kako kažu naučnici, kad bi se običan žilet uveličao do razmera tih krugova, njegovo sečivo bi bilo neuporedivo deblje od njihove stvarne debljine."

*

„Najobimnije privatno pismo sadrži 1,1 milion reči i pisano je osam meseci. U njemu se gđa Žaklin Džons iz Teksasa ispoveda svojoj sestri Džin Stjuart iz Mejna."

*

Probudila me *zora*. Anđeo na zemlji. Vetar sa istoka. *Nailazi*. Snežni april. Tvoja je *priča*. Čudni. Gvozden konj. Tek otkrivena *planeta*. Čaj od majčine *dušice*. Dok grizeš. Usne okrvavljene. *Dželat*. Oštri nož.

*

„Koliko se misli sakriva odjednom, i koliko se postupaka duha bez oklevanja uništava."

(Valeri)

Sreda, 31. oktobar 1984.

Poslednji dan SIGNAL–ARTA u Salonu.

*

Iz Niša dobijem prikaz u „Narodnim novinama", o izložbi, (posebno o signalizmu), piše mlađi likovni kritičar iz Beograda M. Mušić.

*

„Svemirska sonda 'Galilej', koja će da krene sa Zemlje 1986. godine da se nađe, dve godine kasnije, u orbiti Jupitera, ima dva dela. Prvi je sama

sonda, a drugi uređaj, koji će iz orbite da zaroni u atmosferu najveće planete Sunčevog sistema da bi podrobno ispitao njen sastav. Reč je o napravi prečnika 125 cm i teškoj 335 kilograma. Glavni instrumenti u njoj su:

- analizator atmosfere (4 kg) koji će da meri temperaturu, pritisak, gustinu i molekularnu težinu gasova;
- spektrometar (11 kg) će da meri hemijski sastav Jupiterove atmosfere;
- ispitivač gustine helijuma (1 kg) meriće učestanost ovog elementa u atmosferi;
- nefelometar (5 kg) utvrdiće mikronske veličine čvrstih, odnosno tečnih delića tamošnjih oblaka;
- radiometar (3 kg) meriće snagu toplotnih i svetlosnih zrakova;
- detektor munja (2 kg) utvrđivaće gustinu munja i sastav unutrašnje magnetosfere.“

*

U toku 1984. godine u Srbiji je odstreljeno nekoliko šakala. Ovih dana, međutim, stižu vesti da su se u Bugarskoj i Rumuniji šakali namnožili i da pričinjavaju velike štete stočarima. Računa se da trenutno u Bugarskoj ima oko 4.500 šakala, a u Rumuniji samo nekoliko stotina manje.

Lovni stručnjaci tvrde da su u pitanju takozvani zlatni šakali, koji žive u zemlji severne Afrike i Bliskog istoka. Ova noćna i oprezna životinja veoma brzo osvaja nova prostranstva na Balkanu.

*

„Najveća piramida na svetu je građevina posvećena astečkom božanstvu Kecalkoatlu i nalazi se u Čoluli de Rivadabja, na 100 kilometara od glavnog grada Meksika. Visoka je 54 metra, a prostire se na površini od 18,2 hektara. Ukupna zapremina piramide se procenjuje na oko 3,3 miliona kubnih metara (čuvena Keopsova piramida ima 2,5 miliona kubnih metara).“

*

Vest sa radija: od svojih čuvara Sika ubijena Indira Gandi.

*

Giancarlo Politi poziva da se pretplatim na „Flash art“ i „Art diary“.

*

Iz Brazila, opet Cuiaba, Universidade Federal de Moto Grosso šalje 15 komada „Boletim Diario do Museu de arte e cultura popular“ sa različitim projektima od vizuelne poezije preko konceptualne umetnosti do mejl–arta.

*

Polemički tekst Sarenka, na italijanskom, štampan u vidu letka. Sarenko mi šalje i program svog boravka u Njujorku idućeg meseca.

*

„Jesen, i život bez smisla. Proveo sam noć u zatvoru sa nekim Ciganima. Vučem se po kavanama. Sednem do prozora i zagledam se u maglu, i u rumena, mokra, žuta drveta. Gde je život?“

(Crnjanski)

Utorak, 6. novembar 1984.

„Teleskop i mikroskop su produžeci naših očiju, puška i plug naših ruku, a vozila celog tela, (...) knjiga je ekstenzija memorije i imaginacije.“

(Borhes)

*

Počele da stižu postcards S. Pavićevića.

*

U kući majstori uređuju kupatilo. Trka za cevima i ostalim materijalom koga čas ima čas nema. Spisak ‘stvari koje moram nabaviti vodoinstalateru:

1. Cev fi ½ cola 6 metara (dva puta po 3 metra).
2. Kolena fi ½ cola 15 komada.
3. Propusni ventil ½ cola sa niklovanom kapom.
4. Nipl dupli fi ½ cola deset komada.
5. Te komad fi ½ cola 4 komada.
6. Kudelja jedno pakovanje 300 grama.
7. Firnajz ½ litra.
8. Cev olovna fi 6/4 cola (jedna cela, mekša 2,20 m).
9. Kada 1,40 m bez nogu jer se podziđuje.
10. Cev olovna fi 5/4 cola od 1,5 metra.
11. Odlivni i prelivni ventil za kadu.
12. Umivaonik, bez postolja, širine 58 cm.
13. Šavovi za umivaonik (držači).
14. Sifon za umivaonik.
15. We–ce šolja sa gumom koja ide pod šolju i držačima.
16. Vrata za kadu, itd, itd.

*

Zahtev:

SAMOUPRAVNOJ INTERESNOJ ZAJEDNICI KULTURE
Likovnoj komisiji

Beograd, Tiršova 1

U Salonu Muzeja savremene umetnosti imao sam samostalnu izložbu pod nazivom „Signal art“ (11. — 31. X 1984). To je moja deseta samostalna izložba i predstavlja retrospektivu mog umetničkog rada za proteklih 25 godina.

Pored deset samostalnih izložbi izlagao sam i na brojnim kolektivnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Od domaćih izložbi posebno izdvajam IV beogradski trijenale savremene jugoslovenske umetnosti MSU 1970, X jesenji salon — globalno i lokalno u savremenoj likovnoj umetnosti Jugoslavije, Dom kulture, Banja Luka 1981 (izbor Zoran Markuš), Izbor 1982, Paviljon Cvijeta Zuzorić, 1982 (izbor Zoran Markuš), 25 oktobarski salon, Paviljon Cvijeta Zuzorić, 1984. Od stranih izložbi izdvajam svoja izlaganja na Dokumentima 6, Kasel 1977, u Van Gogovom muzeju, Amsterdam 1975, Internacionalna izložba crteža, Seul 1983, VI međunarodni bijenale grafike, Palazzo Srozzi, Firenca 1978, XVI bijenale u Sao Paolu 1981. godine, itd.

Na svojoj retrospektivnoj izložbi u Salonu Muzeja savremene umetnosti izlagao sam crteže, kolaže, vizuelnu poeziju, fotodokumentaciju akcija, mejl–art i objekte. Obzirom da sam oko priprema izložbe imao dosta troškova molim SIZ kulture Beograda da participira u ovim troškovima. Napominjem i to da je ova moja izložba do sada veoma povoljno prikazana (ocenjena) u „Politici“ (Zoran Markuš), „Borbi“ (Dušan Đokić) i „Narodnim novinama“, Niš (Miroslav Mušić).

Prilog: katalog izložbe.
6. XI. 1984.

Miroljub Todorović, Dobrinjska 3 Beograd

Žiro–račun: 60811–620–16–300–50–138–55 Beobanka, Beograd

*

Nesporazumi sa Vitom oko knjige. Pokušava da svoju neurozu prenese i na mene što mu delimično i uspeva.

*

Karl Kempton i Loris Essary obaveštavaju o svojoj novoj (zajedničkoj) knjizi konkretne poezije.

*

„Najteži kralj, u bukvalnom smislu te reči, na svetu je monarh Taufahau Tupu IV, vladar ostrva Tonge. Ovaj stasiti suveren je visok metar i devedeset i teži 209 kilograma. Da li se posle tog merenja još više 'popravio' nije poznato."

*

„Najstariji pisani jezik je egipatski. Jedna tabla iz Narmera, pisana hijeroglifima, je nastala oko 3100 godina pre naše ere. I dan danas se taj egipatski jezik, znači nakon više od 5000 godina, koristi u crkvenom jeziku Kopta. Doduše, više se ne upotrebljavaju hijeroglifi, koji su se koristili samo do 394. godine naše ere."

*

„Svami Maudžgiri Maharidž, iz Sahdžanhanpura u Indiji, je neprekidno stajao preko 17 godina — od 1955. do novembra 1973. godine. Da bi spavao, on je dozvoljavao komoditet da se nasloni na jednu dasku. Svami je smatrao da će na taj način iskupiti neki stari greh. Umro je 1980. godine."

*

Iz Budimpešte, Klub mladih umetnika (Club of Young Artists) šalje veoma dobar katalog izložbe INTERNATIONAL MAIL — ART EXHIBITION BUDAPEST 1984 koja je u ovom klubu bila održana u septembru. Reprodukcija moga rada, (jedna vizuelna pesma), na strani 52.

*

„U poeziji se mora biti sâm, videti nadaleko, ako je moguće preko vode, i privlačiti reči, reči guste od sadržaja, otežale od istorije, tragične reči, realne kao živo biće."

(Gotfrid Ben)

Ponedeljak, 12. novembar 1984.

„Intelektualci će u društvu zauzimati mesto koje im pripada kada to društvo bude dovoljno razborito da bi shvatilo kako postoji apsolutni identitet između snaga tela i intelekta i da je duh rešeto života. Ja ne tvrdim da je duh jednako koristan kao i telo. Ja tvrdim da nema ni tela ni duha, već postoje modaliteti jedne snage, jednog delovanja koji su jedinstveni. I pitanje rivalstva ta dva modaliteta ne sme se postavljati."

(Antonen Arto)

*

„Prilikom vađenja nafte sa jedne platforme u Severnom moru, pronađen je fosil ribe star 150 miliona godina. Stručnjaci britanskog Prirodnjačkog muzeja kažu da je to dva puta stariji fosil ribe od do sada poznatih."

*

Umro je veliki francuski pesnik Anri Mišo. Njegov likovni tašizam, kao čista znakovna struktura inspirisana kineskom i japanskom kaligrafijom, ranih šezdesetih godina znatno je uticao na moja tadašnja vizuelna opredeljenja. U njegovoj poeziji, nažalost, nisam mogao naći poticaj i bliske inspirativne izvore. Zapravo nije me dotakla „poražavajuća iskrenost Mišoovih tekstova" kako je jednom prilikom zabeležio Jovan Hristić. Moje pesničke ikone u to vreme bili su: Dilen Tomas, Sen Džon Pers i T. S. Eliot.

*

Posle osamnaest godina emigracije Svetlana Staljin se vratila u Moskvu. Prezidijum Vrhovnog sovjeta SSSR odlučio da Staljinovoj kćeri Svetlani Alilujevoj vrati sovjetsko državljanstvo koje joj je oduzeti odlukom istog ovog organa 1970. godine.

*

„Pred beogradski Okružni sud juče je izvedena grupa od šest lica — Vladimir Mijanović, nesvršeni student; Miodrag Milić, bez stalnog zaposlenja; Dragomir Olujić, službenik; Gordan Jovanović, student; Pavliško Imširović, nesvršeni student, i Milan Nikolić, sociolog — da odgovaraju zbog udruživanja radi neprijateljske delatnosti.

Pre početka suđenja optuženi i njihovi branioci zatražili su izuzeće sudskog veća kome predsedava sudija Zoran Stojaković, zbog toga što smatraju da su im neka procesna prava uskraćena. Suđenje je odloženo da bi se donela odluka.

Odluka predsednika Okružnog suda, koji će odlučivati o zahtevu za izuzeće biće saopštena danas u 9 časova, kad će i pretres biti nastavljen.

Suđenje ovoj grupi održava se u najvećoj sudnici Okružnog suda uz prisustvo većeg broja stranih i domaćih novinara."

(„Politika")

*

Pismo iz Zagreba:

L I K O V N A E N C I K L O P E D I J A J U G O S L A V I J E
Zagreb, 5. XI 1984.

Poštovani kolega Miroljube,

Javljam Vam se ovim dopisom sa jednom molbom. Naime, naš zavod priprema i izdaje Likovnu enciklopediju Jugoslavije (prvi svezak upravo je objavljen, u pripremi su još dva) u kojoj ćemo objaviti i tekst o Vama, a također obraditi i pojmove SIGNALIZAM, MAIL–ART i sl. Da bi tekstovi bili što bolji, ažurniji i kompletniji zamolili bismo Vas za izvjesnu direktnu pomoć. Da li biste nam, možda, mogli poslati neki od Vaših kataloga, signalističkih publikacija ili revija u kojima ste predstavljeni (mogu biti fotokopije, ukoliko nemate po više primjeraka originala), što nam može korisno poslužiti kao izvor podataka, a možda i ilustracija za spomenute natuknice... Prije desetak dana vidio sam Vašu izložbu u Beogradu (u Pariskoj ulici) tako da taj katalog imamo, no vjerojatno biste nam mogli poslati neke druge materijale. JAVITE NAM, MOLIM VAS, DATUM I MJESEC VAŠEGA ROĐENJA, u katalogu je navedena samo godina (1940)!

Nadam se da Vam neće biti teško da nam se javite i pošaljete nešto dokumentacije o Vašem radu, i pokretima kojima pripadate, a mi ćemo nastojati da (uz pomoć naših suradnika iz Beograda) Vaše kompleksno i bogato djelovanje, koje je uz to i problemski veoma poticajno, što bolje predstavimo u enciklopediji. Očekujemo Vaš odgovor i srdačno Vas pozdravljamo — unaprijed hvala.

ZA LIKOVNU ENCIKLOPEDIJU JUGOSLAVIJE:
(prof. Željko Sabol)

*

Saša Vereš u svom „Iverju“ u „Oku“ za Likovnu enciklopediju kaže da je „najmagnetičnija knjiga Jugoslavenskog leksikografskog zavoda“.

*

Obaveštenje i pozivnica za internacionalnu izložbu vizuelne i zvučne poezije AMBIENTAZIONE POETICA na kojoj učestvujem. Izložba je otvorena u galeriji Artestudio via S. Bernardino 88 — Ponte Nossa (BG), trećeg novembra.

*

Marcello Diotallevi iz Italije šalje mi svoju veoma lepo opremljenu mejl–art book „Lettere al mittente“.

*

Galerija Sincron iz Breše javlja da će na izložbi YEAR OF THE ETRUSCANS učestvovati 38 umetnika. Nisam poslao radove za ovu izložbu iako sam čak dvaput bio pozvan. Šteta.

*

U „Književnoj reči“ izložbu SIGNAL–ART veoma pozitivno prikazuje Balša Rajčević.

*

Negativan prikaz signalizma i zbirke „Chinese erotism“ u „Savremeniku“ piše Đorđe Janić.

*

„Knjiga Ezre Paunda i Doroti Šekspir: Njihova pisma: 1909–1919. sadrži samo jedan deo od 3000 pisama koje je Ezra Paund napisao svojoj ženi, u toku 60 godina braka. Oni koji su ih čitali kažu da su najlepša ona koja je Paund pisao Doroti dok je u Veneciji živeo sa svojom ljubavnicom Olgom Rudge.“

*

(San)

Stojim na mostu kraj tvrđave u Nišu. Posmatram reku. Široka je i mirna, mnogo veća od Nišave.

Na izbočini, kraj same vode, trnovit žbun sa lepim narandžastim cvetovima. Takav žbun i takve cvetove do sada nisam video.

Silazim niz strminu ka reci. Zemlja pod nogama je blatnjava i skliska, natopljena vodom.

Oprezno, da se ne ubodem, uzberem jedan cvet, a onda s teškom mukom, skoro bauljajući, penjem se uz visoku i klizavu stranu rečne obale ponovo ka mostu.

*

„Radost je stvaralac, celom bi stvaralaštvu da sebe potvrdi. Sve bi da privuče sebi, sve da prisvoji. Onda se od sna pravi stvarnost.“

(Nastasijević)

Sreda, 14. novembar 1984.

Bio do Bandića, na fakultet, u subotu. Razgovori oko izbora moje poezije koju on treba da napravi za „Partizansku knjigu“. Urednica ove kuće obavestila ga je da je objavljivanje izbora pomereno za 1986. zapravo još nismo sigurni da će do objavljivanja ovog izbora uopšte doći. Bandić, kako

mi kaže, trenutno radi na dve kapitalne knjige: „Istorija srpske književnosti XX veka“ i „Književnost NOB Jugoslavije“. Ovo drugo, prema njegovim rečima, obuhvata preko 400 strana. Na moje pitanje kako (s’ čime) je započeo srpsku književnost XX veka Bandić odgovara: analizom Srpskog književnog glasnika, (časopis startovao 1901), poezijom Jovana Dučića i jednim, meni do tog trenutka nepoznatim, sastankom pisaca okupljenih oko Mostarske „Zore“ s početka veka.

*

Vesi Iliću objavljena izvanredna knjiga „Rad kao kultura“ u poznatoj biblioteci „Kultura i društvo“ izdavačke kuće „Vuk Karadžić“.

*

Mićina „Knjiga i himni“ doživljava nezapamćen publicitet.

*

Iz Udruženja primenjenih umetnika ponovo me pozivaju da učestvujem na izložbi „Zlatno pero“. Odnosim vizuelne pesme iz knjige „Chinese Erotism“.

*

Pismo i pošiljka Julijana Kornhauzera:

Krakow, 5. XI

Dragi Miroljube,

Šaljem Ti svoju knjigu sa iskrenim pozdravima. Šteta što nisam mogao zbog bolesti normalno popričati s Tobom. Sada osećam se dobro iako sam imao posle mog povratka nekoliko napada. Pijem tvoj biljni čaj i sećam se tvoje posete u hotelu kada sam otvarao vrata od utrobe. Bio si takav starateljski i miran. Divim se tvojoj jasnoći i spokojstvu. Živela avangarda!

Tvoj
Julijan Kornhauzer

Julijan mi šalje svoju knjigu „Wspólny jezyk“ („Zajednički jezik“) s podnaslovom Jugoslavica. Na 272 strane knjiga sadrži 18 eseja o ključnim problemima i ličnostima iz srpske, hrvatske i slovenačke literature. Pojedini naslovi: „Mit o hrvatskoj modernističkoj poeziji“, „Moralna akcija — poezija Marka Ristića“, „Tajni plamen Dušana Matića“, „Tomaž Šalamun i slovenačka avangarda“, itd. Najobimniji esej je o mom pesničkom radu pod naslovom „Signalistička poezija Miroljuba Todorovića“ i obuhvata ukupno 72 strane.

*

Ispravke i primedbe koje sam uputio tehničkom uredniku i štampariji posle pregleda otisaka zbirke „Nokaut“ pred davanje odobrenja za štampu:

1. Zašto je treća strana prazna? Tu dođe glavni naslov sa korica.
2. Na strani 19 treba malo v. Odvojiti redove naslova 2,5 cic.
3. Strana 24: iskrivljena slika.
4. Strana 23 nema paginaciju. Isto str: 26, 27, 30 i 31.
5. Strana 34 treba da bude cela u negativu.
6. Na strani 49 nije otisnuta pesma „Posmatrajte“. Film naknadno pronađen u prvom špiglu. Kako je mogao da se zaturi?
7. Zašto paginacija na stranama 47 i 48?
8. Od strane 49 pa nadalje pesme nisu uvučene 4 cic. kako je ranije bilo naloženo.
9. Str. 53 prelom nije u redu. Deo pesme 7 (Horoskop) prebaciti na sledeću strane.
10. Na strani 65 treba malo g.
11. Zašto paginacija na stranama 65 i 66?
12. Gde su naslovi gestualnih i objekt pesama na stranama 67, 68, 69, 70, 78 i 79.
13. Izbaci paginaciju sa strane 79 i 83.
14. Na strani 87, (i još nekim ranijim stranama), vide se ivice filma lepljene paginacije. Ova strana je još i prilično mutna. Da li je snimak u redu:
15. Na strani 94 film je naopako okrenut.
16. Stavi paginaciju na stranu 105.
17. Otkloniti bele linije s filma na str. 104.
18. Molim da mi se vrate originali (postcards) koje sam dao zbog naknadnog snimanja strana: 105, 106, 107 i 108.
19. Strana 109 treba da bude u negativu. Izbaciti paginaciju sa te strane.
20. Na strani 108 ukloniti ivicu (senku) sa otiska poštanske karte.
21. Izbaci paginaciju sa strane 111.
22. Pesme iz ciklusa *Kiborg* uvući samo 2 cic. a ne 4 kao prethodne.
23. Sa strane 137 izbaci paginaciju.
24. Vizuelna pesma sa strane 141 nije dobro snimljena, ponovo je snimiti.
25. Ukloniti mrlju sa filma na 144 strani.
26. Na strani 152 umesto običnog u reči bat a sa akcentom ä.
27. Ciklus „Hlebnjikovljevo oko“ uvući 4 cic.
28. Sa strane 159 izbaciti paginaciju.
29. Na strani 171 nedostaje naslov.
30. Str. 172 izbaci paginaciju.
31. Na stranama 175 i 181 oštećena slova koja otežavaju pravilno čitanje reči. Zameniti ih.
32. Na strani, 184. ukloniti mrlju s filma.
33. Zašto na strani 186 nema više od pola pesme?
34. Složiti sadržaj, str. 189.

*

Najveći insekt praistorije bio je jedan vilin konjic, koji je leteo po barama pre oko 280 miliona godina. U nauci poznat Meganeura monyi dostizao je promer krila i do 70 cm, kako potvrđuju okamenjeni ostaci, pronađeni u Francuskoj.

*

„Kao sveštenicama boginje Veste u drevnom Rimu, dužnost vestalki bila je da u njenom hramu čuvaju večnu vatru, koju je, po predanju, munjom zapalio Jupiter. Za tu službu birano je šest devojčica, od 6–7 godina, iz najuglednijih rimskih porodica. U toku trideset godina, koliko su provodile u hramu, vestalke su morale da poštuju zavet čistote. Ona koja bi ga prekršila, bila bi živa pokopana. Uživale su veliki ugled — zločinac koji bi, dok su ga vodili na pogubljenje, sreo vestalki, bivao je pomilovan."

*

„Najveći broj samoglasnika ima jezik sedang, koji se govori u centralnim delovima Vijetnama. Tamo se ljudi služe sa ukupno 55 različitih samoglasnika. Opet u Aziji, na Kavkazu, postoji jezik sa najmanje vokala — to je abhaški jezik — koji ima samo dva, samoglasnika.

Ubiauai, jezik Indijanaca iz brazilske države Para, sastoji se samo od sedam samoglasnika."

*

Borba sa „Beogradskom knjigom" oko honorara za „Nokaut" koji direktor izbegava da plati.

*

„Za akmeiste svesni smisao reči, Logos, jeste isto tako lepa forma kao i muzika za simboliste. Ako kod futuristâ reč kao takva još puzi četvoronoške, u akmeizmu ona po prvi put dobija dostojniji, vertikalni položaj i stupa u kameno doba svoga postojanja."

(Osip Mandeljštam iz manifesta „Jutro akmeizma")

*

Budi *zvezdana*. Arijadna. Obgrljenica mira. U tami tvojih *reči*. Maslačak i maslina. Bruj *uspaljenog* mora. Izašao sam iz *plamena*. Ledolomac. Na sunčanoj *stazi*. Zaustavio *revoluciju*. U pola sedam. Izjutra. *Otvorio* vene. Mravima i *mrestilištu*.

*

„Apsolutno je podjednako realno biti u snu ili biti na javi."

„San je prirodni deo nadrealnog, a nadrealno je stvarnost."

(Marko Ristić)

Subota, 17. novembar 1984.

Bio sa Alekom do Š–a zbog Božine knjige „Interpretacije II“.

*

U dramatičnoj i spektakularnoj operaciji posada šatla „Diskaveri“ uspela da u kosmosu uhvati satelit „Palapu“ i da ga montira na svoju palubu. — Satelit će biti vraćen na Zemlju, opravljen i ponovo lansiran.

*

„Osnovno javno tužilaštvo u Ljubljani donelo je odluku o privremenoj zabrani distribucije 40. broja nedeljnika „Mladina“. U njemu je objavljen prilog pod naslovom „Okruženi ljubavlju“, koji svojim sadržajem, prema mišljenju Osnovnog javnog tužilaštva u Ljubljani, šteti ugledu Skupštine SFR Jugoslavije. Istovremeno je Osnovnom sudu u Ljubljani predloženo da se distribucija 40. broja nedeljnika „Mladine“ potpuno zabrani, o čemu će konačnu odluku doneti sud u Ljubljani.“

*

„Svaka dva i po časa jedan Italijan oduzme sebi život. Godišnji prosek iznosi oko 3500 samoubistava i pojava je u porastu. Više samoubistava ima u gradu nego na selu, više na severu Italije nego na jugu. Preko 70 odsto samoubica imaju više od 45 godina života. ‘Mračno zlo’ industrijske civilizacije kako to kažu istraživači pogađa više muškarce nego žene i češće slojeve sa nižim obrazovanjem. Svaki osmi pokušaj samoubistva biva uspešan. Pojava je evidentnija u proleće i leto nego u jesen i zimu. Svi podaci, ipak, ne objašnjavaju dovoljno širenje pojave, kao što dovoljno to ne čini ni globalni pojam otuđenja ličnosti u modernom industrijskom društvu.“

*

„Pisanje zarobljava. Čuvaj svoju slobodu.

(....) Hoću li se isprazniti u reč? (....)

Moja književna težnja sastojala se u pisanju sa tačnošću. Sadržaj nevažan.

(....) Cilj jednog dela — pošten — je jednostavan i jasan: navesti na razmišljanje. Navesti na razmišljanje uprkos njemu, čitaocu. Izazvati unutrašnja dejstvovanja. (....)

(....) Književnost nije instrument ni jedne potpune misli ni jedne organizovane misli.

(....) Pisati — to što pišem nije pisanje, to je pripremanje da se piše jednog mogućeg dana.“

(Pol Valeri)

Poslednju izreku Valerija, bar što se tiče ovog Dnevnika, prihvatam bez zadrške.

*

Najčešće prezime na svetu je Čang, i njega nosi oko 104 miliona Kineza, oko 10 odsto stanovnika najmnogoljudnije države na svetu. To znači da živi više Čangova nego ukupno Engleza, ili Nemaca.

*

Napadajući žestoko instituciju Nobelove nagrade i „birokratsku gospodu" koja je dodeljuje, posebno naglašavajući njihovu neinventivnost i literarnu neosetljivost, profesor Univerziteta u Ženevi Džordž Štajner zaključuje: „Uzalud u Nobelovom registru tražimo eksperimentalna, protivurečna, subverzivna kretanja u formi i tekstovima modernizma. Nijedan nagrađeni nadrealista, nijedno veće ekspresionističko ime, niko iz sveta Dade i apsurda (A. Breton, Gertruda Stein).

*

Prema Vuku Krnjeviću („Pristup pjesništvu srpskih pjesnika XX vijeka"), „Za razliku od drugih nacionalnih literatura na našim teritorijama, Hrvatske, Slovenačke, futuristički pokret nije u srpskoj literaturi imao nikakvoga uticaja u pjesničkoj praksi" ... I još dalje: „... ekspresionistička nastojanja (zenitizam, hipnizam, sumatraizam, kosmizam) su samo varijacije na osnovnu ekspresionističku ideju, sa potenciranjem pojedinih elemenata."

*

„Ako imate teglu sa patent zatvaračem, upotrebite je za pranje hulahopa i drugih tankih čarapa i to ovako: stavite u teglu malo deterdženta, mlake vode i čarape, pa teglu zatvorite i promućkajte nekoliko puta. Čarape će biti besprekorno čiste, bez rizika da se u toku pranja oštete."

*

„Neko prazno mesto, neko prazno vreme, jesu nepodnošljivi."

(Valeri)

Utorak, 20 novembar 1984.

U štampariji po drugi put, od letos, zaustavljen rad na zbirci „Nokaut" zbog toga što izdavač nije platio račune za neke ranije štampane knjige.

*

Prepisujem jučerašnji papirić–podsetnik:

1. Uzeti tranzistor sa opravke.
2. Šibalićka (korice za „Signalizam u svetu").
3. Autorska agencija.
4. Žiro račun.
5. Zvati Vitu zbog knjige.

6. Otići do Udruženja zbog članske karte (poneti fotografiju).
7. Odvesti dete lekaru. 683–850 Školski dispanzer u Grčića Milenka — doktorka Vukman.

Ispod svega Viktor je na kraju papirića zapisao: „Milivoje je zvao tatu“.

*

U broju 35 (1983) časopisa „Život umjetnosti“ zanimljiva pisma Ivana Tabakovića iz 1930 /31 godine, dnevnički zapisi Julija Knifera poznatog hrvatskog minimaliste i prikaz izložbe „Zenit i ideja avangarde“ Zvonka Makovića.

*

„Petostruki ubica, 26-godišnji staklar Ladislav Hojer, osuđen je u Pragu na smrt. Hojer je između 1978. i 1981. godine u raznim delovima Čehoslovačke ‘iz seksualnih pobuda’ usmrtio pet žena.

Takođe je optužen za tri silovanja i više krađa. Hojer je tri žene zadavio (20, 30 i 51 godina), studentkinju medicine (25) ubio je u vozu, a nepoznatu ženu zavezao je žicom i bacio u reku.

Ovo je jedan od najvećih zločina u Čehoslovačkoj, gde su, inače ređa nasilja i razbojništva.“

*

Poziv iz MSU na otvaranje izložbe „Mlada slovačka umetnost“ u četvrtak 22 novembra u 18 h.

*

Solofish iz Santa Barbare, SAD šalje svoju Postcard for peace i moli me da uputim poruku Ronaldu Reaganu, White House, Washington i Konstantinu Chernenku, The Kremlin U. S. S. R, sa rečima: NO WAR IN MY PLACE PLEASE!

*

Iz „Nedeljnog jelovnika porodice Ji“:

Utorak

Supa od zimske dinje.
Pile s pečurkama kuvano u pari.
Prženi račići s hoj sijen žengom.
Pržen bakalar s klicama pasulja.
Pirinač.
Čaj.

*

Na međunarodnom skupu o Utopiji, koji je održan u Atini, Stefan Moravski podržava utopijsko mišljenje neoavangarde: Bojs, Malina i dr. Prema rečima Moravskog „Svi su pretrpeli poraz, ali oni ne odustaju od svojih projekata, oni ostaju ubeđeni da autentični poziv današnjeg umetnika, kao i svakog čoveka koji misli, zahteva neprekidnu utopijsku transcendenciju.“

*

Pismo iz Meksika:

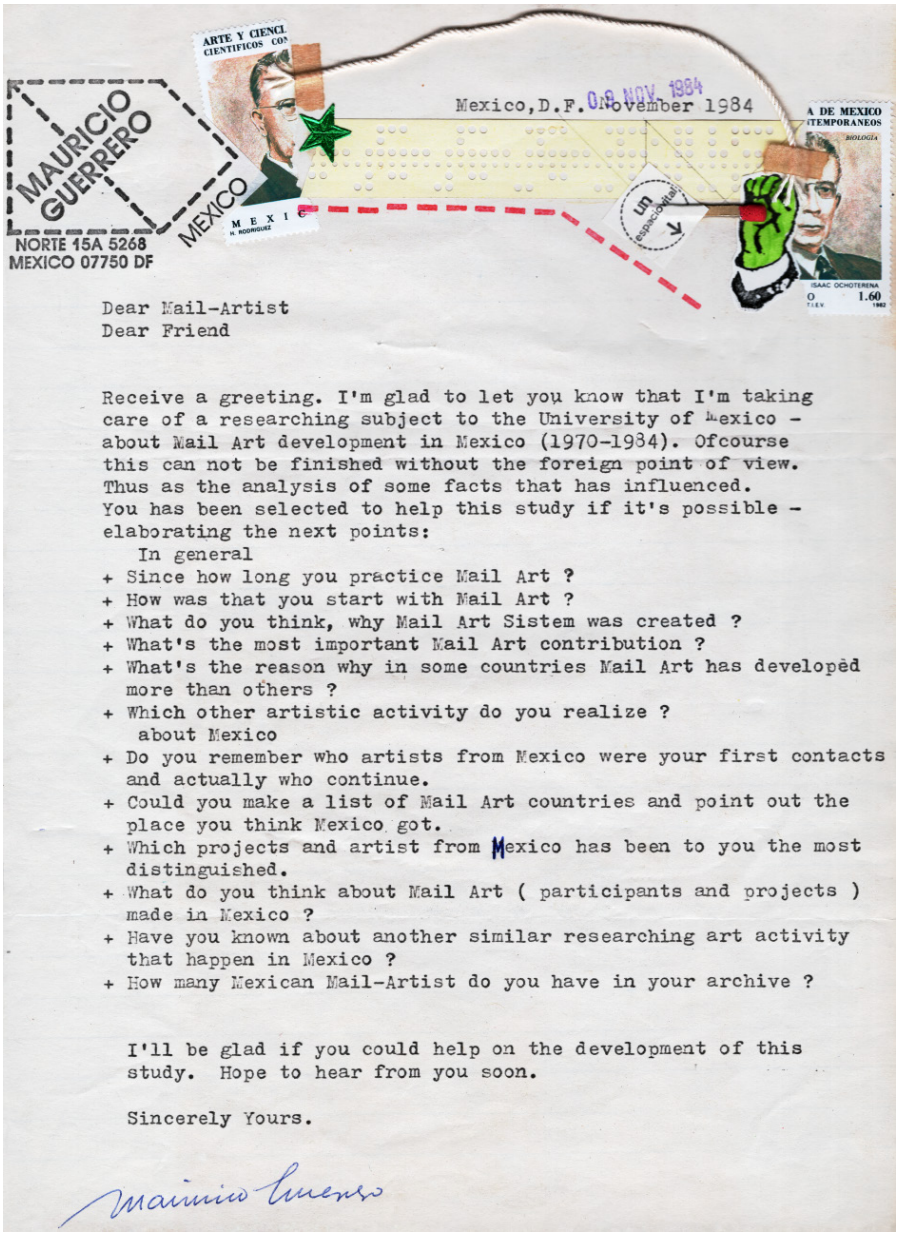

*

Pismo Dobrice Ćosića s porukom Odbora za odbranu slobode misli i izražavanja u zagrebačkom omladinskom listu „Polet“.

Redakcijama:

Tanjugu, Politici, Borbi, Ekspres Politici, Večernjim novostima, Ninu, Vjesniku, Književnim novinama, Večernjem listu, Danasu, Oku, Delu, Večeri, Mariborskom tedniku, Novoj reviji, Oslobođenju, Pobjedi, Novoj Makedoniji, Dnevniku, Jedinstvu, Rilindji, Slobodnoj Dalmaciji, Radiju i Televiziji Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Titograd, Skoplje, Priština, Novi Sad, Dugi, Novosti osam, Komunistu, Startu, Poletu, Novim omladinskim novinama, Studentu, Književnoj reči, Mađar sou.

Uvereni da je u interesu stvaranja demokratskog javnog mnjenja u našem društvu i objektivnog i pravovremenog obaveštavanja jugoslovenske javnosti o događajima opšteg društvenog značaja, šaljemo vam obaveštenje jugoslovenskoj javnosti Odbora za odbranu slobode misli i izražavanja, a predlogom da ga objavite.

10–XI–1984
Za odbranu slobode misli i izražavanja
Dobrica Ćosić

SKUPŠTINI SFR JUGOSLAVIJE
SKUPŠTINI SR SRBIJE
JUGOSLAVENSKOJ JAVNOSTI

Suđenja ljudskom mišljenju, ne samo ‘verbalnom deliktu’, nego i zaplenjenim rukopisima, učestala su u našoj zemlji, postajući ideološki i pravno legitiman metod političkih obračuna vlasti sa svojim neistomišljenicima. Vladavina birokratske samovolje svagda onemogućuje vladavinu prava i nezavisnost sudstva, tih pretpostavki demokratskog i civilizovanog društva. Drakonska kazna Vojislavu Šešelju, za sadržinu zaplenjenog rukopisa (osam godina robije!), hapšenje beogradskih intelektualaca i suđenje šestorici — Vladimiru Mijanoviću, Pavlušku Imširoviću, Miodragu Miliću, Milanu Nikoliću, Dragomiru Olujiću i Gordanu Jovanoviću, za intelektualne dijaloge u privatnim stanovima i rukopise policijom zaplenjene, kao i neke ranije sudske presude u drugim krajevima Jugoslavije, zatim progoni sa radnih mesta ‘moralno–politički nepodobnih’ građana, moraju ozbiljno da zabrinu svakog mislećeg i časnog čoveka. Ta suđenja i hapšenja predstavljaju očito gaženje osnovnog ljudskog prava — prava čoveka da slobodno misli i javno saopštava svoje mišljenje. Suđenja ljudskom mišljenju i onemogućavanje slobode izražavanja, na našem prostoru istorijski znače ne samo povratak u davno prošla vremena, nego i kršenje Ustava SFR Jugoslavije, Univerzalne deklaracije o pravima čoveka Ujedinjenih nacija, Helsinških i drugih međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima, na čije se poštovanje potpisom obavezala SFRJ, kao država.

Subjektivna javna prava su u jugoslovenskom prostoru redukovana i izvesnim nedemokratskim zakonima (Zakon o sprečavanju zloupotrebe štampe i drugih vidova javnog informisanja, Zakon o osnovama državne bezbednosti, pojedine odredbe Krivičnog zakona SFRJ, republički zakoni o javnom informisanju i izdavačkoj delatnosti i dr.), suštinski suprotstavljenim slovu i duhu Ustava SFRJ, pa su time ta prava ostala i bez zakonske zaštite. Građani su lišeni širih realnih mogućnosti da brane i zastupaju pravo na slobodu mišljenja i dostojanstvo čovekovo, njegovo neprikosnoveno pravo na svoje uverenje, istinu, pravdu, stvaranje. Takvo stanje ruši ugled naše zemlje pred demokratskom svetskom javnošću; prijatelji Jugoslavije i svi oni koji su sa moralnom podrškom i nadom u demokratski i humani socijalizam gledali u našu zemlju, danas bivaju i zabrinuti za budućnost jugoslovenskog društva.

Pobuđeni humanističkim i socijalističkim razlozima, odlučili smo da osnujemo Odbor za odbranu slobode misli i izražavanja. Odbor će delovati na ovim opštim načelima:

Sloboda ljudskog mišljenja i izražavanja, jedna od osnovnih tekovina civilizacije u kojoj živimo, potvrda naše građanske i ljudske emancipacije, osnova i izraz integriteta i identiteta ljudske ličnosti, elementarna je pretpostavka društvenog i kulturnog života, naučnog i umetničkog stvaralaštva.

Sloboda mišljenja i izražavanja nije vlasništvo, dar i privilegija nijedne klase, društvene grupe, partije i državne vlasti; ta sloboda i to pravo je sveljudsko, pa je njihovo ostvarivanje ili ugrožavanje stvar umnosti i savesti svih građana društvene zajednice. Na toj se pretpostavci i obrazuje Odbor za odbranu misli i izražavanja.

Odbor za odbranu misli i izražavanja, predstavlja slobodnu zajednicu kulturnih, naučnih i javnih radnika, spremnih da javno brane slobodu mišljenja i izražavanja. Odbor to čini u veri da sloboda misli, kao temeljno ljudsko pravo, predstavlja jedan od bitnih uslova svih drugih sloboda i prava, izraz ljudskog dostojanstva, koje se ispoljava i saglasnošću između misli i javne reči, između javne reči i ljudskog dela.

Odbor smatra da svaki čovek ima neprikosnoveno pravo na svoje mišljenje i izražavanje na temelju Ustava SFRJ i Univerzalne deklaracije Ujedinjenih nacija, kao i dužnost da takvu slobodu prizna drugima. Državna i politička vlast ne dodeljuje to pravo građanima po svojoj volji, niti ga može uskratiti po vlastitom nahođenju i političkoj koristi, već je dužna da ga dosledno garantuje i praktično omogućuje.

Odbor će pružati podršku građanima koji su izloženi progonu zbog iznošenja vlastitog mišljenja. U svom delovanju oslanjaće se na sudska akta, novinske i druge izveštaje, nalaze pravnih stručnjaka i pomoć ljudi dobre volje i osetljive savesti, spremnih da na odgovarajući način doprinesu slobodi mišljenja. Odbor će se zalagati za oslobođenje ljudi uhapšenih zbog svojih uverenja. Odbor neće braniti nikog koji propoveda nasilje, mržnju i suprotstavljanje osnovnim ljudskim i građanskim pravima, utemeljenim Ustavom SFRJ i Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija.

Odbor će nastojati da o svojim akcijama i stavovima obaveštava javnost. Odbor se nada da će time doprinositi unapređivanju i zaštiti ljudskih, građanskih, političkih i kulturnih prava. Odbor će svoje zahteve i stavove iznositi javno i odgovorno. Oblike i metode delovanja Odbora, zasnovane na izloženim načelima i međusobnom poverenju članova, kao i izbor potpisnika javnih dokumenata, određuju i vrše članovi Odbora.

Članovi Odbor za odbranu misli i izražavanja:

Dimitrije Bogdanović, prof. univer., član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Matija Bećković, književnik, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Ivan Janković, naučni radnik.

Neca Jovanov, prof. univer.

Mihailo Marković, prof. univer., član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Andrija Gams, prof. univer.

Nikola Milošević, prof. univer., član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Borislav Mihajlović, književnik.

Dragoslav Mihajlović, prof. član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Tanasije Mladenović, književnik.

Dr Gojko Nikoliš, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Predrag Palavestra, književnik, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Mića Popović, slikar, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Radovan Samardžić, prof. univer., član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Dragoslav Srejović, prof. univer., član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Mladen Srbinović, slikar, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Ljubomir Tadić, prof. univer.

Dobrica Ćosić, književnik, član Srpske akademije nauka i umetnosti.

Kosta Čavoški, naučni radnik, predsednik Srpskog filosofskog društva.

*

I tamo i *ovde*. Gori. Zapaljena livada. Kladenac. *Vrtlog*. Iksione ti si snaga meseca. Krv i limfa što *oplode* zemlju. Tražiš moju senku. *Razvođem*. Bezgranicom. Na vatrenom točku sam. *Besan*. Znojan. *Mirišu* kraljevi. Sunce *uzavrlo*. Kraj planete.

*

„Ljudski govor je komplikovana stvar, komunikacija je varljiva, pesnički govor ne može postojati a da ne pokušamo uvek iznova da ga učinimo preciznijim, svežim, življim i punim relevantnog smisla."

(Miodrag Pavlović)

Subota, 24. novembar 1984.

„Jelen ima pogled divlji, ostari za pedeset leta. Kada oseti starost svoju, ište po gorama zmijsku rupu i prinjuškuje; pa kada nađe zmiju koja se triput svlačila, pozna je i kopa zemlju; ako je u kamenu, nosi vodu u ustima i zaliva; a ako je izmije, proguta je celu i beži uveliko u vodu i potopi se sav; i izašavši, leži na suncu tri dana i podmlađuje se, i bude kao nekad mlad."

*

Nenad Bogdanović šalje mali katalog izložbe „Jugoslovenska umetnost telegramom" koja se održava u Sali M. Z. Odžaci od 23–28.11.1984. U katalogu je reprodukovan moj telegram koji sam Bogdanoviću uputio s porukom. „Razmišljaj o signalizmu".

*

Iz Matice srpske javljaju da će, posle dobijanja sredstava od RZK Srbije, nastaviti sa redovnim objavljivanjem sledećih tomova kapitalnog „Leksikona pisaca Jugoslavije".

*

„Prekid struje koji je pogodio trideset miliona ljudi i koji se prostirao na više od 200 hiljada km^2 zbio se 9. i 10. novembra 1965. godine u području severnih delova SAD i Južne Kanade. Tih 30 miliona ljudi, ne samo da je sedelo u mraku — što je za njih bila novost — nego je bilo zaglavljeno u liftovima, metroima i sl. Zabeležena su samo dva smrtna slučaja, kao posledica neplaniranog 'isključenja'. Devet meseci kasnije je rođeno znatno više dece nego što je prosek."

*

„U jednom podzemnom nalazištu uglja u centralnoj Aziji već više od 3.000 godina stalno bukti vatra, kažu sovjetski naučnici. Iz padina planine Ravat u Tadžikistanu stalno se dižu oblaci pepela i gasova o kojima je prvi pisani trag ostavio još rimski istoričar Plinije pre 2.000 godina. Slične podzemne vatre postoje i drugde u svetu — u američkoj državi Ohajo još od 1884. godine gori jedna podzemna vatra dok druga slična velika vatra bukti u Mongoliji već 50 godina."

*

Stonoga sa najvećim brojem nogu je jedna neidentifikovana vrsta, pronađena u južnim delovima Afrike. Taj insekt je imao ukupno 355 pari udova — ili 710 nogu.

*

Sloboda reči. Moje grlo *sažeže*. Gadna požuda. Otpadna *izobličenja*. I grizeš leš. Zatamnelo *slogomerje*. Abderićanine. Poslednja otirnjačo. Gde je raj komunizma? U *sibirskim* vrtovima. U opak*oj* ideologiji. Tvoja usirena *krv*. Mračne utvare. Žbun uvenulih ruža. U *stakleniku*.

Utorak, 27. novembar 1984.

„Ko si ti? Ko si ti, sa toplim žutim očima u večernjoj magli?“

(Crnjanski)

*

Ponovni, doduše tek posle dužeg vremena, veoma jak napad depresivnog straha i uznemirenosti izazvan, verovatno, stresom oko „Beogradske knjige“.

*

Novi broj „Književnih novina“ prepun polemičkih tekstova gde se posebno izdvaja Nikola Milošević sa svojom „Nežnom muzom Oskara Daviča“. Pošto je citirao Davičove stihove iz ode Aleksandru Rankoviću i policiji (Službi bezbednosti) Milošević zaključuje da je ovaj pesnik „izumitelj čitavog jednog književnog pravca, takozvanog ‘policijskog realizma’.“

*

S’ velikim interesovanjem pročitao informativan tekst Milivoja Jovanovića „Nasleđe Andreja Belog“.

*

Slobodan Stojadinović Čude u svojoj rubrici kraćih prikaza, pod inicijalima S. S., u „Književnim novinama“, pokušava da ocrta u par rečenica „Štep za šumindere“.

*

Milo Petrović mi donosi pismo Udruženja bivših Jugoslovenskih dobrovoljaca Španske republikanske vojske koje umnoženo kruži po zemlji a Dinki: „Praksis“ sa dokumentima o revolucionarnoj studentskoj 1968. godini. Pismo mi je nezanimljivo; među „dokumentima“ nalazim i svoju „Koračnicu“; intenzivna sećanja na taj period kada sam radeći u „Vidicima“ bio takoreći u srcu revolucionarnih zbivanja. Trebalo bi pronaći negde među hrpama novina i papira dokumentaciju iz tih dana i napisati nešto dok su slike i sećanja još sveža.

*

„Životinje reaguju različito na uslove nulte gravitacije u vasioni, ali ona, kako se čini, ne utiče na njihov embrionalni razvoj, izjavio je sovjetski akademik Oleg Gaženko na međunarodnom simpozijumu o vasioni i biologiji, koji se održava u Moskvi. Gaženko je naveo da su se životinje, koje su bile u fazi embriona pre odlaska u vasionu, po povratku na zemlju rodile u normalno vreme i kasnije imale zdravo potomstvo. Sovjetski naučnici su, takođe, pratili fiziološke reakcije životinja na beztežinsko stanje tokom eksperimenta u kome su učestvovala dva majmuna, jedna riba i druge manje životinje.“

*

Serse Luigetti šalje dosta vizuelnog materijala i veliki plakat izložbe „Mail art per la pace“ održanoj u Peruđi od 17–21 jula ove godine. Tu su i plakati sa izložbi „Visual music“ i „Paper mail art“ u organizaciji Luigettija na kojima sam, takođe, učestvovao. Ovaj poznati italijanski mejlartista u kraćem pismu moli me da mu pošaljem dokumentaciju o svojim akcijama kao i antologije u „Delu“: „Konkretna, vizuelne i signalistička poezija“ (1975) i „Mail–Art — Mail Poetry“ (1980).

*

„Samo čovek misli, ali mišljenje misli čoveka.“

„Šta je čovek? Ko je čovek? Živo biće koje se, govoreći, misleći, suočava sa bićem sveta oblikujući ga.“

„Igra kojom se drže povezani čovek i svet jeste vreme.“

(Akselos)

Sreda, 28. novembar 1984.

Iznenada, kada se tome uopšte nisam nadao iz Beogradske knjige me obaveštavaju da je iz štamparije stigao „Nokaut“. Knjiga je, konačno, posle svih peripetija štampana. Uzimam je u ruke gotovo ravnodušno kao da sam je već prežalio. Inače, lepo izgleda i prvi utisak je da je to jedna od mojih boljih knjiga.

*

Poziv iz San Franciska na mejl–art izložbu koja bi trebalo da se održi polovinom januara sledeće godine. Organizator pored izložbe obećava i knjigu u kojoj će biti objavljen deo primljenog materijala.

*

„Prvi put posle više od pedeset godina britanske vlasti su dale odobrenje za prevoz putnika dirižablom. Letelica ‘Skajšip 500’ imala je do sada dozvolu samo za izviđačke i posmatračke letove i reklamiranje. Prototip ovog dirižabla leti već tri godine, dug je 30, 3 metara, ima prečnik 7, 9 metara i može da preveze, pored posade, osam do deset putnika. Dirižabl leti brzinom od 62 čvora (100 kilometara na čas).“

*

„Najveća fatamorgana primećena je 1913. godine, u području Severnog pola. Fatamorgana ili vazdušna refleksija, pojava poznata iz brojnih karikatura, te je godine, kao je zabeležio Donald B. Mak Milan, prikazivala bregove, doline i snegom pokrivene planinske vrhove jedne oblasti, koja je otkrivena samo šest godina ranije, udaljene desetinama kilometara od posmatrača.“

*

„Svako ima svoju ličnu tragediju. Svima je to danas u krvi — nevolja, umor, bol, samoubistvo. Atmosfera je zasićena nesrećama, razočaranjima, jalovošću. (...) Ali ipak, to na mene deluje uzbudljivo. Umesto da se obeshrabrim ili da budem potišten, ja u tome uživam.“

(Henri Miler)

Četvrtak, 6. decembar 1984.

Sastao se sa Živanom, dao mu „Nokaut“.

*

Pozivnica sa izložbe u Americi gde, po izveštaju organizatora, izlažem jedan rad.

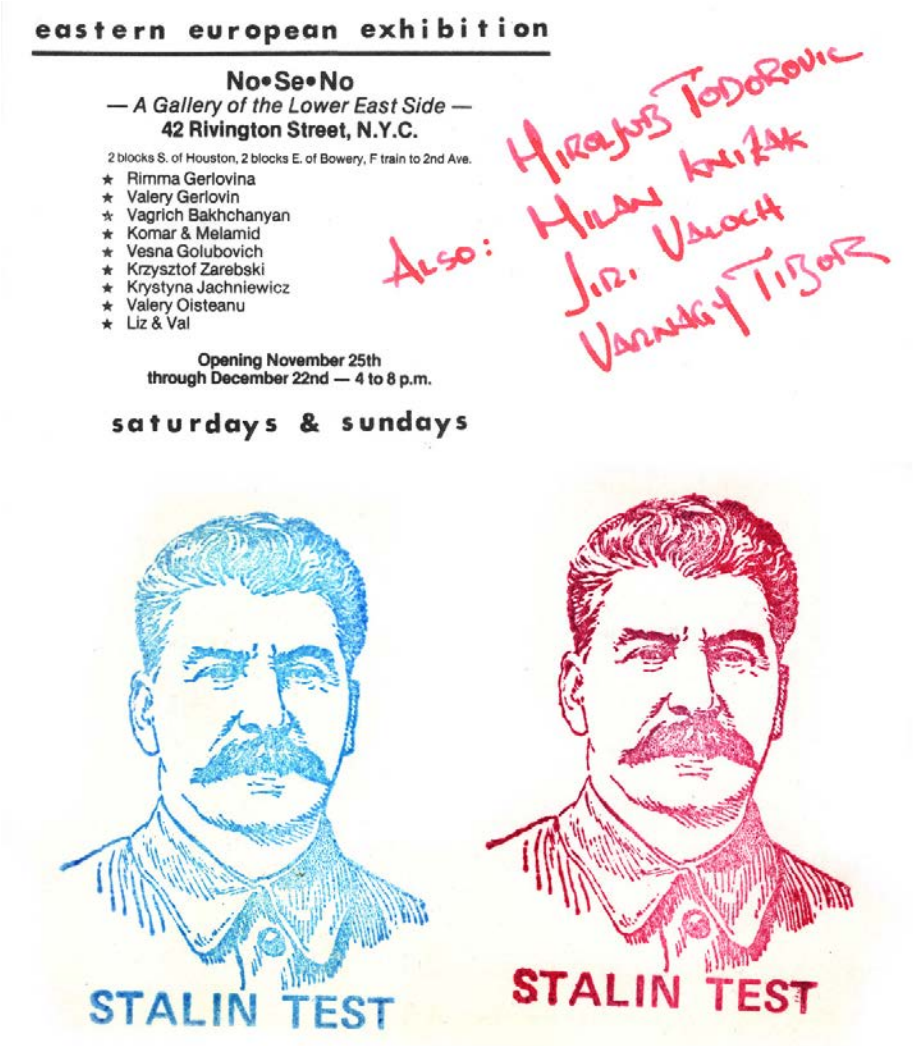

*

Štampanje „Dana na devičnjaku“ privodi se kraju. Kako je ta zbirka pesama osakaćena od izdavača izbacivanjem ciklusa konkretne i vizuelne poezije njen izlazak me uopšte ne raduje.

*

Spoljni pritisci, bolest, problemi u porodici, višemesečni zastoj u radu, (nemogućnost izolovanja, koncentracije, itd), uveravaju me da bi, možda, trebalo raskinuti sa svim, pobeći negde, usamiti se i nastaviti sa ostvarivanjem onih grandioznih literarnih ideja i planova čije sam obrise postavio još pre više od dvadeset godina.

*

Papirić podsetnik s datumom od 3. decembra:

1. Kupiti izolacionu traku.
2. Platiti kiriju, struju, ishranu za Viktora.
3. Popodne otići kod dr Đorđevića zbog bolova u bešici i desnom bubregu.
4. Videti, konačno, za očnog lekara.
5. Videti za reumatologa.
6. ULUPUDS.
7. Zvati Živana.
8. Uzeti radove iz Kulturnog centra.
9. „Cvijeta Zuzorić“ — uzeti rad sa Okt. Salona
10. Naoštriti makaze.
11. Žiro račun.
12. Autorska agencija (honorar za „Nokaut“).
13. Infostan (priznanice).
14. Autobuske karte za Dinku i dete za Bijeljinu.

Tim papirićima poslednjih godina puni se moja dokumentacija. To, izgleda, postaje moj najvažniji „literarni“ rad.

*

Pismo Sabolu:

5. XII. 1984.
Beograd

Dragi Željko,

Dobio sam Tvoje pismo, (mi smo pre sedamnaest godina bili na Ti pa se nadam da se slažeš da i dalje ostane tako), i veoma sam Ti zahvalan na pozivu i uvrštenju u zaista izuzetnu Likovnu enciklopediju Jugoslavije, „najmagnetičniju knjigu JLZ“ kako je Saša Vereš u „Oku“ naziva. Datum mog rođenja je 5. III (mart) 1940. Ostali podaci su u katalogu MSU koji, kako si mi pisao, imaš. Šaljem Ti zbornik „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“, katalog „Razmišljajte o signalizmu“, katalog KOV, Vršac, „Signal Art“ bibliofilsko izdanje, „Chinese Erotism“ i „Štep za šumindere“ (polemike). Iz ove poslednje knjige videćeš da sam u bespoštednom ratu s nekim ljudima pa ne bih želeo da iko iz Beograda obrađuje pojam signalizam. Moja molba je da taj pojam obradiš Ti na osnovu materijala koji šaljem i uz moju punu pomoć, koju ćeš imati.

Signalizam je kao pokret startovao upravo sa slikarima (Marina Abramović, Neša Paripović, Zoran Popović) vidi časopis „Signal“ no 1. (1970), „Štep za šumindere“ str. 50–52, Zoran Markuš u zborniku „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“ str. 9–10, kao i u mojoj knjizi „Signalizam“, 1979, str. 33.

Mislim da bi u Likovnu enciklopediju Jugoslavije trebalo da uđu i časopis „Signal“ (1970–1973) i Signalistički dokumentacioni centar (prilozi fotokopije). O mail artu ima dosta u mom tekstu (fotokopija iz Književne reči) u bibliofilskoj knjizi „Signal Art“, kao i u tekstu Dr Klausa Groha u zbirci „Chinese Erotism“ str. 68–70. Posebno sam o mail artu pripremio čitav jedan broj časopisa „Delo“ (no. 2, 1980) sa dosta priloga i teoretskih tekstova. Ako postoji mogućnost ovaj pojam bih sam obradio za Likovnu enciklopediju. Napominjem da sam pojmove: mail art, konceptualna umetnost, letrizam, Fluxus, konkretna poezija, vizuelna poezija, spacijalizam i Branko Ve Poljanski obradio za novo izdanje Prosvetine male enciklopedije koje uskoro treba da idu u štampu.

Signalizam je do sada, koliko znam, obrađen u sledećim izdanjima: Jovan Ćirilov Rečnik novih reči str. 197, Mala enciklopedija Prosveta, treće izdanje 1978, sveska 3, strana 191; Jugoslovenski književni leksikon, Matica srpska 1983, strana 740–741. Sam sam ga obradio i za Rečnik književnih termina koji radi Institut za književnost i umetnost iz Beograda i koji treba da se pojavi u Nolitu. To je detaljna obrada na četiri gusto kucane strane, ali ni njome nisam zadovoljan (urađena je pre više godina) pa ću je, verovatno dopunjavati.

Šaljem Ti fotokopije prikaza poslednje izložbe kao i dva predloga za ilustrovanje: kod mene „S jagodama reći ću vam ili u kavezu crvendać“, kod odrednice signalizam rad „Signal“ iz 1970 godine. (u boji).

Nadam se da ćeš mi se javiti kada dobiješ pismo i knjige i da ćemo se oko mnogih stvari u sledećim kontaktima detaljnije dogovoriti.

Primi najtoplije (najsignalističkije) pozdrave,
Miroljub

Telefon: 631–683

*

Od Guya Bleusa „Commonpress“ no. 56 koji je ujedno i katalog izložbe AEROGRAMME gde sam učestvovao. „Commonpress“ (katalog) sadrži Bleusova veoma zanimljiva teoretska razmatranja o mejl–artu počev od etimologije same reči, preko istorije do filozofije ovog novog oblika umetnosti. Posebno su izdvojeni odeljci posvećeni Pawelu Petaszu osnivaču „Commonpressa“ i Geraldu Jupiteru Larsenu. Na kraju Bleus daje pregled svih do sada objavljenih (ili planiranih), neki nisu objavljeni „Commonpressa“. Radovi učesnika mejl–art izložbe AEROGRAMME nalaze se na mikrofilmovima koji su priloženi uz ovaj zaista izuzetan katalog.

*

Iz Kanade:

You are invited to participate
in the

FIRST VANCOUVER INTERNATIONAL HEARTBREAK HOTEL VALENTINE'S DAY SWEETHEART MAIL ART SHOW

by

Sending an original, any medium, Valentine's card
and envelope & return address to:

MUSEO INTERNAÇIONALE DE NEU ART

Box 3655
VANCOUVER
CANADA V6B 3Y8

by
Feb. 1st, 1985
Catalog to
all
participants

*

„Najproduktivniji slikar je, do sada, bio slavni Pablo Pikaso. Procenjuje se da je tokom svoje 78–godišnje karijere stvorio oko 13. 500 slika i crteža, 100 hiljada litografija, bakroreza i grafika, 34 hiljade ilustracija za knjige, 300 skulptura i keramičkih predmeta. Vrednost njegovog celokupnog opusa iznosi oko 500 miliona funti sterlinga (što je skoro 120 milijardi novih dinara).“

*

Istraživačka faza jednog umetnika traje onoliko dugo koliko traju izvori njegove kreativne reproduktibilnosti i samosvesti.

I stvari nam omogućavaju da se identifikujemo.

Ja znam ono što znam da izrazim.

Petak, 7. decembar, 1984.

U „Dokumentima“ jun–lipanj 1968, „Praxis“ 1–2 iz 1969, koji ovih dana prelistavam, izjava Dušana Matića:

„Pozvali ste me da čitam pesmu.

Nisam otišao iz prostog razloga što smatram da vreme nije za književne večeri. Da li sam sa vama? Pa s kim bih mogao biti u ovom trenutku! Vi ste kao plamen koji je za tili čas poremetio sve jedinospasavajuće i kamatne pregrade i podele gde su se za tili čas svi, od Sežane do Đevđelije, pokrenuli, promucali i progovorili. Svejedno kako.

Na meni nije da govorim. Na vama je. Vašem pokretu, ako ni za šta drugo, a ono hvala što je trgao SIV da predloži Zakon o podizanju minimalnih ličnih dohodaka od 15 na 30.000 s. dinara. Zato zaslužujete da uđete u političku istoriju ne samo ovog grada već i cele zemlje.

Mirno pregovarajte, ali dostojanstveno.

Zaboravite stare reči, izmislite nove reči, zašto ste mladi.

Mladost je inventivna.

Pronađite svoj novi rečnik.

Progovorite jezikom novog vremena.

Mladići i devojke za ljubav stvoreni. Tako se obratio despot Lazarević, u XV veku, u prvoj svetovnoj pesmi. Danas mladići i devojke za borbu stvoreni, pozdravlja vas vaš

Dušan Matić“

*

Hladni i suvi decembarski dani. Temperatura od –2 do +2. Prvo inje po drveću i ostacima trave u prljavom parkiću preko puta Ekonomskog fakulteta poznatom svratištu beogradskih kurvi. Dugačke gaće, bolovi u bešici, uvin čaj; opet kičma, napadi straha, brufeni, palin, apaurini.

U Dobrinjskoj boluje majka Stole, mučno i teško. Kopni. Telo joj se prosto rastače, mesecima. Bila je visoka, prava, lepa žena. Sada joj na leđima zbog spontanog pucanja kičmenih pršljenova, kako nam rekoše lekari na Banjici, izrasta grba. Užasni bolovi, malaksalost, slabljenje, nesanica. Ogluvela, poluslepa već godinu dana ne izlazi iz stana. Prosto vapi da umre, ali nema ni smrti ni života. Najviše boli što gotovo ničim ne mogu pomoći svojoj majci.

*

Paul Esting iz Aalborga, Danska šalje veliki i lep plakat mail art izložbe koju je organizovao aprila ove godine. On ujedno poziva da mu se pošalje jedan slajd sa temom MOTHER EARTH za novi mail art show.

*

„Marks je autoritativni i centralistički komunista. On želi što i mi: potpuni trijumf ekonomske i socijalne jednakosti, ali u državi i državnom silom, putem diktature veoma jake i takoreći despotske provizorne vlade, to jest negacijom slobode. Njegov ekonomski ideal jeste država kao jedini posednik zemljišta i imanja i svakog kapitala, zemlju obrađuju dobro plaćene poljoprivredne organizacije na čelu sa njenim inženjerima a kapital bi vladao svim industrijskim i trgovačkim organizacijama.

Mi želimo jednaki trijumf ekonomske i socijalne ravnopravnosti i to ukidanjem države i svega onoga što se naziva juridičkim pravom i što po našem mišljenju predstavlja permanentnu negaciju ljudskog prava. Mi želimo ponovnu izgradnju društva i konstituisanja jedinstva čovečanstva, ne odozgo na niže, putem nekog autoriteta i putem socijalističkih činovnika, inženjera ili drugih službenih naučnika — već odozdo naviše, putem slobodne federacije radničkih organizacija svih vrsta, oslobođenih jarma države.“

(Iz pisma Mihaila Alesandroviča
Bakunjina Ludoviku Nabruciju).

*

Javlja se Bernd Lőbach povodom izložbe „Marke umetnika“.

Museum für moderne Kunst Weddel

3302 Weddel · Nordstrasse 31 · West Germany · Tel.: (05306) 4042

The greatest exhibition about
"ARTISTS' POSTAGE STAMPS" January and February 1985.
Up to this time are participants:

Larry Ashe, USA
Hans Alvesen, BRD
Volker Anding, BRD
Mimi Acosta, USA

Paulo Bruschy, Brazil
Russell Buttler, USA
Vittore Baroni, Italy
Patrick Beilmann, USA
Bedeschi & Ponzi, Italy
Keith Bates, England
Peter Below, BRD
Hanryk Bzdok, Poland
Bart Boumans, Netherlands
Anna Banana, Canada
Vittorio Baccelli, Italy
Guy Bleus, Belgium
Mark Bloch, USA
Mike Bidner, Canada
Charlton Burch, USA
H.P. Brehmer, BRD
Sebastian Brehmer, BRD

Gugielmo Achille Cavellini, Italy
Billy Curmano, USA
Cracker Jack Kid, USA
Robin Crozier, Great Britain
Bruno Chiarlone, Italy
Ryosuke Cohen, Japan
Michael Corfou, France
Carl Chew, USA
David Cole, USA
Lamberto-Lambi Caravita, Italy
Sas Colby, USA
Leonhard Frank Duch, Brazil
Albrecht D. BRD
Marcello Diotallevi, Italy
Eddy Devolder, Belgium

Jo-Ann Echevarria Myers, USA
Manuel Escobar, Belgium
Poul Estings, Denmark
Leif Eriksson, Sweden

Nicola Frangione, Italy
Ken Friedman, USA
Filimir, Jugoslavia
Arturo Guiseppe Fallico, USA
Harry Fox, USA
James Warren Felter, Canada
Pat Fish, USA
H.R. Fricker, Switzerland

Gino Gini, Italy
Ubaldo Giacommucci, Italy
Rolf Glasmeier, BRD
Johann van Geluwe, Belgium

Scott Helmes, USA
E.P. Higgins III, USA
Willi Hölzel, BRD
Harley, USA

Alex Igloo, USA
Franz Immos, Netherlands

Ko de Jonge, Netherlands
Ruud Janssen, Netherlands
G.X. Jupitter-Larson, Canada
Davis J. Jarvis, Great Britain
Steffen Jacob, DDR

Eleanore Kent, USA
Jo Klaffki, BRD
Joey Know, USA
Dobrica Kamperelic, Jugoslavia
Klaus Groh, BRD

Kowa Kato, Japan
Frieder Kerler, BRD
Klaus Kux, DDR
Detlef Kappis, DDR
Bob Kirkman, USA
Dislokate Klammer, USA

Gene Laughter, USA
Bernd Löbach-Hinweiser, BRD
Petra Lee, BRD
Hok Wai Lee, BRD

Metallic Avau, Belgium
Midnight and Roy Radio, USA
Minoy, USA
Ruggero Maggi, Italy
Emilio Morandi, Italy
Henning Mittendorf, BRD
Dragan Mojovic, Jugoslavia
Erich Molkow, BRD

Paul Nicholson, Great Britain

Jürgen O. Olbrich, BRD
Bernd Olbrich
Jorge Orta, Argentinia

Michelle Perfetti, Italy
Bern Porter, USA
Carlo Pittore, USA
Pawel Petasz, Poland
Clemente Padin, Uruguay
JoséM. de la Pezuela, Spain
Teresinka Pereira, USA
Janice Peshke, Canada

Steen Møller Rasmussen, Denmark
J. Rabascall, France
Radio Free Dada, USA
Robert Rockala, USA
Steve Random, USA
Stephen Ronan, USA
Rudolf, USA
Marilyn R. Rosenberg, USA

Chuck Stake, Canada
Lon Spiegelman, USA
Jaroslav Supek, Jugoslavia
Guy Schraenen, Belgium
Eric Stenmans, Belgium
Larry D. Smith, USA
Elene Siff, USA

Willy J. Scholte, Netherlands
Roland Szefferski, Poland/BRD
René Stettler, Switzerland
Guy Stuckens, Belgium
Anne Sharp, USA
The Spitter, USA
Joachim Stange, DDR

F. Tóth Arpad, Hungary
Thierry Tillier, Belgium
Bruno Talpo, Italy
Miroljub Todorović, Jugoslavia
Endre Tót, Hungary/BRD
Benedict Tisa, USA
Patrick T, USA
Andrej Tisma, Jugoslavia
Laurent-Nicolas Tammam, France
Gerhard Trommer, BRD

Ed Varney, Canada
Victor Vincent of America, USA
Edgardo-Antonio Vigo, Argentinia

Rudi Wilderjans, Belgium
Emett Walsh, USA

If you are interested to take part in this exhibition please send your postage stamp sheets with your signature or other postage stamp works to:

Prof. Bernd Löbach, Museum of Modern Art Weddel
Nordstrasse 31, 3302 Weddel, West Germany

Deadline for your contribution: December/30th/1984
Each participant recive a catalogue.

Pored ovoga Lőbach šalje i kraće pisamce uz koje je zalepio i kopiju moje dve umetničke marke, verovatno iz nekog kataloga ili knjige koju ja, inače, nisam dobio:

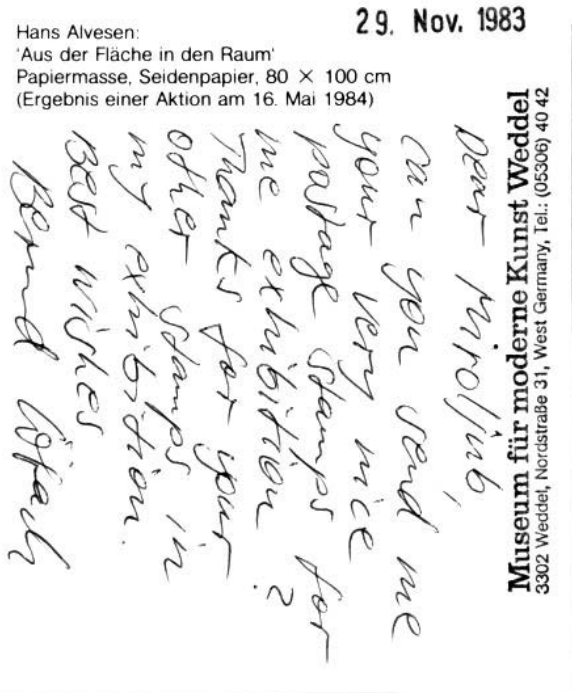
Hans Alvesen:
'Aus der Fläche in den Raum'
Papiermasse, Seidenpapier, 80 × 100 cm
(Ergebnis einer Aktion am 16. Mai 1984)

29. Nov. 1983

Dear Miroljub,
can you send me
your very nice
postage stamps for
me exhibition ?
Thanks for your
offer. Stamps in
my exhibition.
Best wishes
Bernd Löbach

Museum für moderne Kunst Weddel
3302 Weddel, Nordstraße 31, West Germany, Tel.: (05306) 40 42

Miroljub
Todorović

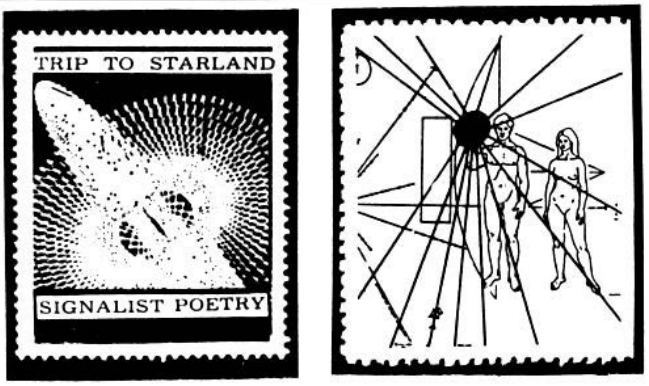

Miroljub Todorovic, *Signalist Project Cosmic Communication*, Yugoslavia, 1972. Postcard.

Pre par meseci, mislim negde maja ili juna, poslao sam Lőbachu više umetničkih maraka čak i dva originala. Danas sam mu ponovo poslao gotovo sve marke koje sam štampao (umnožio). Nadam se da će biti zadovoljan.

*

Opširno pismo iz Kanade Dr Novice Lošića u kome piše da je od izdavača naručio i dobio „Textum“ i „Algol“ a da od „Gradine“ očekuje knjigu eseja „Signalizam“. Posebno ga je impresionirao „Textum“. Zahvaljuje se na zborniku „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“, koji sam mu poslao, iz koga je, kako kaže, puno saznao o signalizmu kao pokretu. Interesantna su njegova razmišljanja o vasioni i haosu. Nagoveštava da će mi uskoro, pored onog što mi je ranije slao, poslati i svoje nove radove u kojima ima dosta matematike, egzaktnih činjenica i vizuelnog.

Lošić će se krajem godine preseliti iz Kanade u Ameriku, pošto je na univerzitetu u Wisconsinu dobio mesto profesora.

*

Slivaju se reči. *Uzvodno* otimanje. Brestik. Golotok. *Jurka*. Krikneš u psovci *zatamnjenoj*. Prašina vaseljene. *Odzvanja* tvoj hod. U jeziku. U muklini klečim pred guvnjačom. *Neprepoznatljiv*. Modar. Glasine tvrdokorne. Trenutak otkrivanja zablude. *Gorčina istorije*. Još jednom u vučijem zovu. *Svetlost* zemlje srpske.

*

Dugo putovanje kroz jezik.

Teror večnosti.

Subota, 8. decembar, 1984.

Posle masovnog trovanja gasom u indijskom gradu Bopalu, gde je život izgubilo oko 2.000 ljudi a više desetina hiljada je unesrećeno, strah od ekološke katastrofe proširio se svetom. Masovni protesti, zabrane, glasni i kategorični zahtevi da se stane na put nemaru, spreče slične tragedije i sve bezobzirnije zagađivanje i trovanje naše planete.

*

Peđa Nešković dobio prvu nagradu iz fonda Ivana Tabakovića koji je osnovan pri Srpskoj akademiji nauka i umetnosti.

*

U Ljubljani Društvo estetičara Slovenije organizovalo je dvodnevnu raspravu o avangardi od 1910. do 1930. godine. Prema rečima Aleša Erjaveca:

„O slovenačkoj avangardi do sada se jedva ponešto znalo. Izuzetak je knjiga poezije Srečka Kosovela *Integrali*. Slovenačka avangarda je deo slovenačke kulture, ali potpuno zapostavljena. Ljubljana nije bila nikakav centar, već periferija avangardnih zbivanja. Ali ta zbivanja imala su značajan uticaj na slovenačku kulturu. Avangardni uticaji dolazili su, pre svega, iz Pariza, Praga, ali i iz Beograda, posebno od *Zenita* Ljubomira Micića i zenitizma uopšte. Naročito je vidljiv Micićev uticaj na Kosovela, a u likovnoj umetnosti na Edvarda Stipančiča.“

*

Najsnažnije zube na svetu ima „Herkul“ Džon Masis (rođen kao Vilfrid Oskar Morbe, 1940. godine u Belgiji). On je 19. marta 1977. u Francuskoj uspeo da zubima podigne težinu od 233 kilograma na visinu od 15 santimetara.

*

D. K. me obaveštava telefonom da je dobio, pre nedelju dana, neki zbornik godišnjak od Waldenira Dias Pina iz Brazila u kome je objavljena vizuelna poezija Marine Abramović i moja. Verovatno reprodukovanje iz starih brojeva „Signala“ koje Pino ima.

*

Prema istraživanjima francuskih estetičara (R. Escholiex, Henri Focillon) enformel i tašizam mogli bi svoje korene da pronađu još u Viktoru Igou koji je imao običaj da prospe nekoliko kapi kafe ili mastila na papir pa da ih onda s pravom stvaralačkom strašću razmazuje.

*

„Telo je velika pesma.“

„Pesnik je sveštenik nevidljivog.“

(Volas Stivens)

*

Ručak u restoranu „Zagreb“: supa, pljeskavica sa graškom, sutlijaš i parče hleba. (188 din.).

*

(San)

Tmurno, prohladno veče. Pomalo prska kiša. Oseća se pritisak u vazduhu, kao da će nevreme.

U prigradskom naselju tražim čoveka po nadimku Čif. Ne poznajem ga. Nemam njegovu tačnu adresu. Znam mu samo nadimak i da živi ovde. Rečeno mi je da ga moram hitno pronaći.

Naselje je veliko, sa nizom jednospratnih već oronulih zgrada. Ulice neuređene, pune blata, teško prohodne. Tragajući za Čifom nervozno lutam. Sve je pusto. Kuće i retke prodavnice zatvorene. Ulice prazne.

Odjednom, tik iza mene, stvore se dva čoveka. Ogromnog su rasta, obučeni u crna odela sa dugim kožnim jaknama. Na desnom boku visi im po velika mesarska satara. Iz njihovog glasnog razgovora (kao da žele da ih što bolje čujem), saznajem da je prošle noći ovde, u naselju, izvršena serija groznih ubistava. Na svirep način iskasapljene su čitave porodice.

Dok ovo pričaju moji pratioci se smeju, izvaljuju neumesne šale na račun pobijenih, kao da uživaju u detaljnom opisivanju scena zločina.

Uplašen, ubrzavam hod i skrećem u prvu ulicu s namerom da ih izbegnem. To mi ne uspeva. Onda potrčim. Napunim pluća vazduhom, zategnem mišiće, zamahujem rukama, odvojim se od zemlje i poletim.

U početku paničan i grčevit moj let ubrzo postaje miran i siguran. Više ne vidim svoje pratioce. Uživam lagano leteći iznad naselja koje sve više tone u tamu.

Sreda, 12. decembar, 1984.

L I K O V N A E N C I K L O P E D I J A J U G O S L A V I J E
Zagreb, 10. XII 1984.

Dragi Miroljube,

Najprije Ti želim zahvaliti na svemu što si nam poslao, sada imamo o Tebi i Tvojim akcijama mnogo kompletniju dokumentaciju, nego što smo imali ranije. S posebnim sam interesom pročitao knjigu Tvojih polemika (ŠTEP ZA ŠUMINDERE) u kojoj, osim izvanredno duhovitih analiza i komentara, ima i korisnih podataka o signalizmu itd. I sve ostalo ću, tokom vremena, pažljivo pročitati! Sada bismo se mogli nešto dogovoriti: bilo bi dobro da nam pošalješ Tvoj tekst o signalizmu, napisan za *Rečnik književnih termina*, dopunjen novim podacima i možda nešto više koncentriran na LIKOVNU dimenziju i djelatnost pokreta. Naravno, mi ćemo nastojati da Tvoj tekst uskladimo s našim leksikografskim normama, no najvažnije je da se u njemu nađu svi relevantni podaci, godine, akcije, imena, publikacije, izložbe i sl. Nadam se da ćemo na taj način, zajedničkim snagama, doći do objektivnog (enciklopedijskog) prikaza pokreta kojemu stojiš na čelu... Mi ne možemo imati posebne natuknice *Signal* ili *Signalistički dokumentacioni centar*, pa Te molimo da sve to spomeneš u okviru jedinstvenog članka. Sa što više konkretnih podataka, godina itd. Također, pojam *Mail art* spominjemo u članku o konceptualnoj umjetnosti (u širem smislu), pa ga nećemo posebno obrađivati. Prema tome, ako je moguće da nam pošalješ tekst SIGNALIZAM, učinit ćeš nam uslugu i pomoći u radu. Možeš li to učiniti negdje do 1. III 1985. za sada nam to nije hitno? Vjerojatno ćeš se složiti s našim prijedlogom, pa Te srdačno pozdravljam i unaprijed zahvaljujem na svemu što ćeš (za nas) još učiniti.

ŽELIM TI USPJEŠNU (SIGNALISTIČKU) 1985. GODINU!!! SRETNO...

Željko Sabol

*

Juče u „Grafosu“ uzeo prelom „Dana na devičnjaku“. Ispravio neke greške koje sam prošlog puta propustio. Danas vraćam. Knjiga će možda pre Nove godine.

*

„Desetog decembra 1948. Generalna skupština Organizacije ujedinjenih nacija u Parizu, u palati ‘Šajo’, usvojila je Deklaraciju o pravu čoveka, pa se taj dan u mnogim zemljama, članicama OUN, slavi kao Dan prava čoveka. Ova Deklaracija predstavlja jedan od izvora iz kojeg nacionalna

zakonodavstva crpu osnovna načela o pravu čoveka i sadrži 30 članova koji se odnose na građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna njegova prava. Važno mesto u Deklaraciji zauzimaju građanska i politička prava ljudi — pravo na život, slobodu i ličnu bezbednost. Pravo da čovek pred zakonom bude priznat kao ličnost, da ima svuda podjednaku zakonsku zaštitu, pravo na efikasnu pravnu zaštitu, zaštitu od proizvoljnog hapšenja, pritvaranja i proterivanja, pravo da bude smatran nevinim dok se ne dokaže krivica itd. — Od 58 članica Organizacije ujedinjenih nacija, za Deklaraciju je glasalo 48, dva predstavnika su bila odsutna, dok se osam država, među njima i Jugoslavija, uzdržala od glasanja. Naša zemlja se uzdržala jer u Deklaraciji nisu u dovoljnoj meri razrađena prava čoveka u socijalnoj, ekonomskoj i kulturnoj oblasti društvenog života. Ali, i pored toga, Deklaracija se u našoj zemlji smatra opštim izvorom međunarodnog prava i Jugoslavija se na nju poziva u svojim spoljnopolitičkim aktivnostima."

*

„Značaj i uticaj univerzalne deklaracije o ljudskim pravima danas se više nego ikada osećaju jer sve veći broj ljudi postaje svestan svojih urođenih prava i insistira da se ona poštuju poručio je generalni sekretar Ujedinjenih nacija Peres de Kuljear povodom dana ljudskih prava desetog decembra. 'Tvorci deklaracije', kaže se u poruci generalnog sekretara, 'imali su pre svega na umu potrebu za zaštite pojedinca i da obezbede neke osnovne preduslove za garantovanje vrednog i dostojanstvenog života. Među ovim preduslovima je najvažniji pravo na život slobodan od svireposti i ugnjetavanja.'

'Naša je prva dužnost', naglašava Peres de Kuljear, 'da učinimo sve što je u našoj moći za obezbeđenje ljudskog života i sprečavanje fizičke i psihičke svireposti'. U tom smislu generalni sekretar je ocenio kao jedan od značajnih međaša u istoriji svetske organizacije usvajanje konvencije protiv mučenja.

Peres de Kuljear je izneo da je 'sloboda mišljenja i izražavanja, religije i verovanja sveta za svakog pojedinca. On je, isto tako, poručio da se ne može opravdati nepravda potekla iz mržnje i klasnih razloga. Ne smemo, najzad, naglasio je generalni sekretar da zaboravimo glad i siromaštvo koji uništavaju živote i šire očajanje i nesreću. Peres de Kuljear se na kraju poruke založio za uvođenje učenja o pravima čoveka u školske programe."

*

„Najtiša prostorija na svetu nalazi se u sklopu laboratorija koncerna Bel–telefon u SAD. Ta soba, veličine 10,67×8,50 metara, tako reći je potpuno 'gluva' i nema odjeka, jer se 99,98 odsto reflektovanog zvuka prigušuje specijalnim izolacionim materijalima. Ona služi za raznorazne eksperimente."

*

U UKS–u sastanak Statutarne komisije. Na sastanku rasprava oko prilagođavanja Statuta Udruženja novim zakonskim propisima. Posebno se vodila diskusija oko ukidanja postojećih sekcija.

*

Široki *zagrljaj*. Životinje. Životinje. Bićeš kraj i *početak*. Sanjač istorije. Ars poetica. U pismu *vidovitog* beskonačno praskozorje. Iz majčinske unutrašnjosti. *Jedrov sok*. Strujanje protoplazme. To je tvoje *rođenje*. Sjaj govora. Nad peskom pustinje. *Ustreptao*. Zvezdan. *Slušaš*. Kužnu oluju.

*

Ako se misao otelovljuje u reči u spoljašnjem govoru, prema Vigotskom, reč umire u unutrašnjem govoru rađajući misao. Unutrašnji govor je, za ovog psihologa, „mišljenje čistim značenjima".

*

„Svest se odražava u reči kao Sunce u maloj kapi vode. Reč se odnosi prema svesti kao mikrokosmos prema makrokosmosu, kao živa ćelija prema organizmu, kao atom prema vasioni."

(Vigotski)

Subota, 15. decembar, 1984.

Sastanak sa Alekom u kafani „Stari grad" i dogovor da konačno raskrstimo s „Beogradskom knjigom". Šaljemo preporučeno pismo. U ponedeljak ćemo pismo slične sadržine odneti u opštinu i Okružni privredni sud.

TRZP BEOGRADSKA KNJIGA

Beograd, Pančićeva 8

Obaveštavamo TRZP „Beogradska knjiga" da više ne želimo da figuriramo kao njeni osnivači. Stanje u „Beogradskoj knjizi" poslednjih meseci više je nego ozbiljno. Napominjemo da do sada nismo uopšte obaveštavani o radu Trajne radne zajednice, posebno o njenom poslovanju. U međuvremenu posumnjali smo da „Beogradska knjiga" posluje suprotno zakonskim normama i onim načelima zbog kojih je osnovano. Ne želeći da snosimo ni materijalne ni moralne posledice takvog poslovanja, na koje, to još jednom naglašavamo, nismo mogli nikako da utičemo, odlučili smo da povučemo svoje potpise sa osnivačkog akta TRZP „Beogradska knjiga"

U ovoj svojoj odluci obavestićemo SIZ kulture Opštine Stari grad i Okružni privredni sud u Beogradu.

U Beogradu

15. XII 1984.

Alek Vukadinović, književnik
II bulevar 107, Novi Beograd

Miroljub Todorović, književnik
Gavrila Principa 25, Beograd

*

Iz Moskve vest da je u 92. godini umro Viktor Šklovski.

*

Prvo lično ime, koje nam je ostalo zabeleženo, jeste — kako se tvrdi — ime jednog predinastijskog kralja Gornjeg Egipta, koji je živeo oko 3050. godine p. n. e. Njegov hijeroglif predstavlja škorpiona i verovatno se zvao Senen.

*

„Najskuplji rukopis koštao je 2,2 miliona funti (oko 536 miliona 'novih' dinara). Toliko je, naime, decembra 1980. godine platio multimilijarder, uspešni posrednik između kapitalizma i socijalizma i mecena Armand Hamer, za 36 stranica manuskripta, tzv. 'Kodeks Lester', delo Leonarda da Vinčija, nastalog 1507. godine.

*

Mejl–art Poštanske štedionice u mojoj obradi:

*

„Predsedništvo Udruženja književnika Srbije izdalo je juče sledeće obaveštenje:

'Redovna sednica Predsedništva Udruženja književnika Srbije, održana na dan 7. decembra 1984. godine, grubo je prekinuta upadom dvojice milicionera, što predstavlja slučaj bez presedana u celokupnoj dosadašnjoj istoriji Udruženja književnika Srbije, a verovatno i u istoriji celokupne književne organizacije Jugoslavije'

Predsedništvo Udruženja književnika Srbije odlučno protestuje protiv ovakvog načina mešanja u poslove jedne legitimne književničke i društvene organizacije i zahteva da se inspiratori ovog nečuvenog postupka imenuju i u najskorijem mogućem roku pozovu na odgovornost."

(„Politika")

*

Bio do Bandića, odneo mu „Nokaut".

*

Posle podne poslao knjigu Blagoju Gloziću koji će je verovatno prikazati u „Narodnim novinama". Istovremeno Denisu Ponižu pored „Nokauta" poslao sam i „Signalizam u svetu".

*

Najveća umetnička galerija na svetu jeste Zimski dvorac i susedni Ermitaž u Lenjingradu. Da bi se obišle sve 322 galerija valja prepešačiti 24 kilometra, a da bi se makar pogledali svi eksponati — i ukupno ih ima tri miliona — valjalo bi potrošiti mnogo vremena. Ako se svaki predmet zagleda samo jednu sekundu — poseta izložbi bi non–stop trajala preko 35 dana!

*

„Nužda je metoda za istraživanje istine stvari."

(Dekart)

*

„Ali ko sam ja? Šta mi daje pravo da sudim o stvarima?"

(Žan Žak Ruso)

*

„Pa šta je uistinu stvar, ukoliko je stvar? Kad tako pitamo, hoćemo li upoznati stvarnost stvari?"

(Hajdeger)

Petak, 21. decembar, 1984.

U sredu bio sa Adamom i Slobom Pavićevićem kao član Statutarne komisije Udruženja književnika, u Socijalistički savez na sastanak s vrhuškom zbog izmena u Statutu. Tri sata sedeo u jednoj od toplih pregrejanih prostorija prekosavske zgrade popularno zvane CeKa i slušao isprazna lupetanja ljudi koji su se neverovatno izveštili u tome. Ono najstrašnije u celoj stvari je to što ti već poodavno profesionalizovani pričaoci odista uživaju u svojim frazerskim kaskadama.

*

„Najveći broj duhova, utvara i prikaza beleži se svake godine — naravno — širom Velike Britanije. Kako piše jedna publikacija, posvećena tim pojavama, ni duhovi nisu besmrtni, već im je vek trajanja oko 400 godina. Izuzetak od ovog 'pravila' su duhovi nekih rimskih legionara, koji i nakon 19 vekova i dalje redovno marširaju kroz podrume jedne građevine u Jork Minsteru!"

*

„Sugestopedija je nov način učenja, naročito stranih jezika, kojim se učenje ubrzava i do pet–šest puta. Metod je potpuno originalan, a koristi posebno 'alfa stanje' u koje učenika dovodi muzika. Uz umirujuću klasičnu muziku (Mocart, Šopen, Brams, Čajkovski itd) sugestijom: 'Opustite se i mislite samo na muziku koju slušate! ', učenici se dovode u takozvano alfa stanje. Reč je o pospanosti s prelaznim stanjima između budnosti i sna, odnosno stanju prilikom buđenja, pre potpuno budnog stanja. Tada se lako uči, odnosno brže se pamte strane reči čitane tihim glasom. — Na Međunarodnom simpozijumu u Vašingtonu, Rusi su prikazali metod sugestopedije primenjen u jednoj školi za strane jezike u Moskvi, gde se za dva časa rada dnevno zapamti veći postotak novih reči. Normalnim učenjem dnevno se u proseku upamti po dvadesetak. U pitanju je podsvesno zapamćivanje, jer se pod uticajem muzike, kroz stvoreno alfa stanje, opšti sa podsvešću i tako oslobađaju nove sposobnosti za učenje. — U istom stanju su mogućna i psihoterapijska delovanja i izlečenja lakših neuroza. Kursisti sugestopedije su na kraju kursa izjavljivali i da se odlično psihički osećaju, opušteniji su i emocionalno uravnoteženiji."

(„Politika")

*

„Juče posle podne je sa poznatog kosmodroma Bajkonur lansirana u vasionu automatska međuplanetarna stanica 'Vega 1', čime je obeleženo jedno od nesumnjivo najinteresantnijih dostignuća u kosmičkim letovima bez ljudske posade. 'Vega 1' će obleteti planetu Veneru sredinom juna iduće godine i tamo spustiti najmodernije naučne instrumente za izučavanje atmosfere 'jutarnje zvezde'. Zatim će 'nastaviti put' ka 'najzagonetnijoj od svih kometa' sa kojom će se susresti u martu 1986. godine. (...)

Prvi put ta kometa je pomenuta u letopisima iz 240. godine pre naše ere. Zanimljivo je da je pojava opisana u raznim podnebljima uvek na isti, zastrašujući, način. Primitivni i neuki čovek je u tom stravičnom plamenu na nebeskom svodu video neku kobnu pretnju i zato je opisivao kao 'rep zmije', iskrivljenu božju sablju' i slično.

Šta će se dogoditi u martu 1986. godine? Scenario je tačno zapisan i nepromenljiv. Na 150 miliona kilometara od zemlje i 10 do 30 hiljada kilometara od jezgra komete susrešće se dva nebeska tela — prirodno. Halejeva kometa i veštačko 'Vega 1', koja je juče posle podne uspešno krenula u vasionu. Uzajamna brzina u trenutku susreta će iznositi 80 kilometara u sekundi. Naučnici napominju da pri takvim brzinama zrno prašine ima prodornu moć artiljerijske rakete ako u nešto udari. Sva nada je u tome da tamo nema prašine!

Pre ovoga susreta u vasioni majušna 'Vega 1' koju je smislio nemirni čovekov um putovaće tačno 440 dana i nalaziće se od jezgra komete 'samo' 10.000 kilometara, što je mereno astronomskim ciframa veoma blizu. U tom šesnaestom delu sekunde, koliko će 'susret' ukupno trajati, svi godinama pripremani aparati na 'Vegi 1' radiće 'punom parom'.

Poznati sovjetski stručnjak V. Rebrov objašnjava šta će oni sve zapisati u tom, ako se tako uopšte može nazvati trenutku. Odrediće strukturu jezgra komete, tako dobijene karakteristike će objasniti ceo sastav 'Haleje' i prirodu njenog ponašanja, ispitaće se hemijski sastav prašine i gasa koje kometa izbacuje, ustanoviće se sastav čestica koje okružuju jezgro a one su do sada sprečavale da se saznaju mnoge tajne ...

Kao 'uzgredni posao' posao 'Vega 1' će pomoći ljudima da shvate i šta se u stvari događa na 'jutarnjoj zvezdi' — Veneri. Tu će se u junu iduće godine, automatski, spusti, posebni aparati padobranom, ispušteni iz 'Vege'. Oni će prikupiti uzroke površinskog sloja i 'napraviti analize'. Tako će naučnici primorati i 'jutarnju zvezdu' da otkrije deo svog zagonetnog vela, jer na zemlji Venera je, kao što je poznato uvek iz neobjašnjivih razloga podsticala na golicava razmišljanja."

(„Politika")

*

Živan sakupio u knjigu sve do sada napisane tekstove o meni i pokretu i nazvao je „Svedočanstva o signalizmu".

Kako me je obavestio „Svedočanstva" obuhvataju: „Signalizam danas i ovde", („Letopis"), „Prostori poetskog" („Venac"), „Poezija i akcija" („Književna reč"), „Chinese erotism" („Polja"), „Signalizam draž zaumnog" („Borba"), „Gejak glanca guljarke po drugi put" („Venac"), „Signalistička poezija — nova pesnička disciplina" („Književnost i jezik), „Mail art umetnost komunikacije" (Zbornik), „Signalizam u svetu" (prikaz), „Ironija i poezija" (prikaz „Nokauta") i „Signalizam i književna kritika" (duži tekst sa simpozijuma dat „Književnosti" još pre godinu dana). Knjižica ima oko sto strana. Videćemo da li će uspeti da nađe izdavača?

*

Najveća dubina je zabeležena na Pacifiku, 1959. godine. Sovjetski naučnoistraživački brod „Vitjaz“ je ultrazvukom izmerio da od površine do dna ima 11.033 metra. Izračunato je da bi metalnoj kugli od 500 grama trebalo 63 minuta da sa površine dodirne dno.

*

„Red i veza ideja jesu isti kao red i veza stvari.“

(Spinoza)

*

„Istina je, dakle, više u stvarima nego u umu.“

(Toma Akvinski)

*

Košnica u *pčelinjaku*. Siva mačka. Pustiš da *pobegne* dan. Pa ga opet vratiš. *U dom*. U znak. Onaj što se krije. *Devica*. Položajnik. Sadi *mlečiku*. Ako hoćeš. *Možeš sam*. U podkarpatskim šumama. Riču *goveda*. Jeleni i masline. Ti si zmija. *Zapalim* šumu. Spasiš se njenog zagrljaja. Vlažan grob. Nisi *telo*. Sablasna si energija. Pali *anđeo*.

Subota, 22. decembar, 1984.

Pokušao da držim neku dijetu sa intenzivnim gladovanjem i konzumiranjem samo povrća i voća. Posle tri dana mučenja odustao. Ne daj bože da dođem u situaciju da nemam šta da jedem, ili da moram da jedem ono što, inače, ne jedem.

*

ŠESTI KVARK

„Iz godine u godinu naša slika mikrosveta postajala je sve složenija. Tako je početkom šezdesetih godina ovog veka već bilo poznato preko 100 elementarnih čestica i antičestica. Iz tih razloga 1963. godine Gel–Man i Cvajg postavljaju hipotezu o kvarkovima, subelementarnim česticama. Ubrzo ova hipoteza postaje eksperimentima potvrđena, da bi kasnije bila proširena sa 3 na 6 kvarkova. Završni ‘akord’ ovog saglasja predstavlja otkriće šestog kvarka, tzv. ‘istinitog kvarka’, koje se desilo nedavno u CERN–u kraj Ženeve.

Posle epohalnog otkrića intermedijalnog vektor bozona W^{-+} i zed–nula čestice (Z^0), koje su učinili fizičari CERN–a pomoću svog gigantskog superproton–sinhrotona, isti naučnici ustanovili su postojanje šestog kvarka na zaista zadivljujući način.

Prvi korak predstavljalo je ubrzavanje protona i antiprotona do energije od 27 milijarde elektron volti. Ovako ubrzane čestice 'čeono' se sudaraju i pritom stvaraju kvarkove i antikvarkove. U nekim slučajevima ovi se sjedinjuju i grade W–čestice. Ove čestice žive neko vreme, 10–17 sekundi, a zatim se raspadaju na elektrone (ili mione) i neutrino čestice. Događaj se odvija pod budnim 'okom' džinovskog detektora UA sastavljenog iz različitih detekcionih sistema, koji su u stanju da prepoznaju vrstu emitovane čestice, da odrede njenu energiju, vreme emitovanja itd.

I tako je primećena 81 W–čestica. Od ovih 6 čestica je pretrpelo radioaktivni raspad u kome su naučnici otkrili prisustvo 'istinitog kvarka'. I ovo otkriće kao i prethodna dva do kojih je došlo u CERN–u napravio je veliki tim naučnika, njih 151!

Zahvaljujući poslednjem uvidu naša slika mikrosveta postala je izuzetno jednostavna i skladna. Mi sada znamo da 'opeke Prirode' čine dve grupe čestica — 6 kvarkova i 6 leptona. Da li će i ova slika biti privremena, pokazaće novi eksperimenti na visokim energijama."

(„Politika")

*

Wlademiru Dias Pinu avionom karta s molbom da mi pošalje *Boletim Diário* (podebelu knjigu–katalog) u kome objavljuje jednu moju i dve Marinine vizuelne pesme.

*

Postcard i Holanđaninu Ruudu Jansenu u kojoj tražim da mi pošalje svoj informativni bilten „Tam".

*

Najsporiji kopneni sisar je troprsti lenjivac (Bradypus tridactylus), koji obitava u tropskom delu Amerike. Njegova prosečna brzina kretanja varira između 1,93 i 2,44 metra na minut (0,109 do 0,158 km/čas). Kada uspe da se lagano popne na neko stablo, on naglo ubrzava i može da „juri" i sa 0,272 km/čas.

*

Iz Niša stiže paket sa dva primerka „Gradine" broj 11, u njemu moj polemički tekst i odmah zatim odgovor Dragoljuba Jankovića. Redakcija (čitaj S. H. Tančić) ovo opravdava mesečnim izlaženjem lista (da publikum ne čeka). Kolebam se da li uopšte da odgovaram, da jednostavno otćutim, ili proširim polemiku na redakciju (odnosno S. H. Tančića) M. Milenkovića i druge. Način na koji je plasiran tekst i ranija iskustva sa ovom redakcijom govore mi da ću imati silne peripetije ako se odlučim za ovu drugu varijantu.

*

Američki astronomi tvrde da su posebnim teleskopima otkrili prvu planetu izvan Sunčevog sistema. Prema njihovim procenama ova planeta je nešto manja od Jupitera, (najveće planete u Sunčevom sistemu), udaljena je od svoje zvezde 972 miliona kilometara a temperatura na njenoj površini iznosi 933°C.

*

„Jutro se pomaljalo iz okana, olovno, prokleto jutro zimskog dana, kada sam najzad legao u postelju, ponevši sobom svoju odluku. Ali pri samom, na samom rubu svesti pre sna, za trenutak blesnu preda mnom onaj čudni odeljak u knjižici o stepskom vuku u kome se govori o besmrtnima, a na njega se odjednom nadoveza sećanje da sam se ponekad, eto, još nedavno, osećao toliko blizak besmrtnicima, da sam u jednom taktu starinske muzike iskusio svu njihovu hladnu, jasnu mudrost, koja se tako neumoljivo smešila. Iskrslo je to preda mnom, zablistalo i ugasilo se, a san se spustio na moje čelo, težak kao planina."

(Herman Hese)

1985

„Život je porok nekog boga koji ostaje skriven.“

Gotfrid Ben

Ponedeljak, 7. januar 1985.

„Biti umjetnik znači: računati i ne brojiti: sazrevati kao što sazreva drvo, koje ne goni svoje sokove i spokojno stoji usred prolećnih bura, bez straha da iza toga može i da ne dođe leto. Ono će ipak doći. Ali dolazi samo onima koji su strpljivi, koji žive kao da je večnost pred njima, tako bezbrižno mirni i daleki. Ja saznajem svakodnevno, saznajem u bolovima kojima sam zahvalan: *strpljenje* je sve!“

(Rilke)

*

U poslednjim brojevima „Oka“ polemika Zagoričnik — Tišma u kojoj sam pominjan, istovremeno teče i mejl–art polemika umnoženim, otvorenim pismima između Supeka — Tišme i D. Kamperelića. Ova druga je na dosta niskom nivou.

*

Denis Poniž čestita Novu godinu, zahvaljuje se na knjigama koje sam mu poslao i najavljuje svoj dolazak u Beograd.

*

Već danima nepodnošljivo niske temperature od minus 10 do minus 13 stepeni, sneg, kolaps gradskog saobraćaja, šokovi stalnih poskupljenja, užasni bauk galopirajuće inflacije.

*

Rácz Janos iz nekog vojvođanskog sela poziva na novu telegram izložbu.

*

Supek šalje kartu sa poništenom 1984. godinom.

*

Od Nenada Bogdanovića „Second Manifesto“ No: 1, mail art magazine, umnožen sa tekstovima i informacijama na engleskom i srpskom jeziku.

*

S Milivojem, u fotokopirnici pokraj Palate pravde, umnožavam (ilegalno u 2 primerka) zabranjenu knjigu Ž. Pavlovića „Ispljuvak pun krvi“ na račun njegove firme „Radnička štampa“.

*

Poziv na mail art izložbu u Izraelu:

*

„Najveća inflacija na svetu zabeležena je 1946. godine u Mađarskoj. Tada je jedan zlatni penge iz 1931. godine vredeo 130 triliona papirnih pengea. Trećeg juna te godine je u promet puštena novčanica od 100 triliona penga, a već 11. jula je povučena iz opticaja. Državna štamparija je bila odštampala i monete od hiljadu triliona, ali nisu izašle iz sefova. Inače hiljadu triliona se u matematici obeležava ovako: 10×10^{20}."

*

VODA OD KROMPIRA

„Posle barenja oljuštenog krompira vodu ne bacajte. Dobro zagrejana poslužiće vam da u njoj operete posuđe bez deterdženta.

U istoj vodi, pod uslovom da nije soljena, lepo ćete oprati i veoma osetljivo rublje. Ne samo da će rublje posle pranja biti lepo i čisto već i blago uštirkano.

Slanu vodu od barenog krompira takođe možete upotrebiti i za natapanje bolnih otečenih nogu. Uveče je samo dobro zagrejte i držite u njoj noge oko petnaestak minuta. Rezultat će vas iznenaditi.

Kada se na prozorima automobila nahvata led, nemojte ga strugati i na silu odstranjivati. Dovoljno je stakla pretrljati sirovim krompirom i led će nestati."

*

„Marks koji je već sam po sebi naginjao samoobožavanju, upropašten je definitivno idolopoklonstvom svojih učenika, koji su od njega napravili neku vrstu doktrinarnog pape, a ništa nije za duhovno i moralno zdravlje čak i veoma inteligentnog čoveka kobnije nego kad ga kao boga obožavaju i proglase za nepogrešivog. — Sve je to Marksa učinilo još ličnijim, tako da se gnuša svakog ko neće da pred njim povije kičmu.

Ovo je glavni razlog zašto nas Marks i Marksijanci mrze. Tome treba dodati, da kad oni nekog čoveka mrze, onda veruju da sebi mogu protiv njega dozvoliti svaku gadost. — Ne postoje odvratnosti, kletve i laži koje protiv njega ne bi širili u svojoj privatnoj prepisci, kao i u novinama. To je način na koji se Nemci a naročito nemački Jevreji bore protiv svojih protivnika. Marks je nemački Jevrejin, poput mnogih drugih vođa ili njihovih pomoćnika iste partije u Nemačkoj — u tom pogledu Macinijanci počinju da liče na Marksijance. Reklo bi se, svi autoritativci liče jedni na druge."

(Iz Bakunjinovog pisma Nabruciju)

Pismo iz Pariza:

J.Rabascall
67 rue Vergniaud
75013 Paris
France

Cher ami(e)

Actuellement je m'occupe d'un projet concernant l'ètude et la classification de la carte postale dans l'art contemporain.

J'aimerais recevoir, si possible, deux exemplaires de toute carte postale liés à votre oeuvre ou à votre activité artistique.

Merci beaucoup d'avance.

N.B. Si cela n'est pas explicite dans la carte postale elle-même, indiquer:

1) lieu et date de l'edition et, si possible nombre d'exemplaires edités

2) A quelle occasion cette carte postale a été editée.

3) S'agit-il de la reproduction d'une oeuvre ou d'une carte postale originale.

4) S'agit-il d'une carte postale destinée à des circuits resterints (mail art, par exemple) ou commerciaux.

5) Sinon: faite à la main, détournement d'une carte dejà editée, Photocopie, tirage limité , etc.

*

„Svetski rekord u dugotrajnom pljeskanju — po 140 udaraca dlanom o dlan na minut — iznosi 50 sati i 17 minuta, a postigao ga je 1981. godine Asrita Furman, iz Jamajke, koji trenutno boravi u Njujorku. Da bi rekord bio priznat, pljesak je morao stalno da se čuje na daljinu do 91 metar."

*

Najstarija poznata i sačuvana pesma je „Saduf", koji još od pamtiveka pevaju ljudi koji pokreću naprave za navodnjavanje u dolini Nila, u Egiptu. Ta pesma je pevana i u doba faraona, i pod raznoraznim okupacijama, a peva se i dan-danas, jer je sistem navodnjavanja, uglavnom ostao isti, i zavisi umnogome od ljudske, a i stočne radne snage.

*

Prožet melanholičnim osećanjem nepomirljivog sukoba sa stvarnošću.

*

„Pravi pravcati nezasit je Mišel Lotito, iz Grenobla, u Francuskoj. Od svoje devete godine je počeo da konzumira metal i staklo, a lekari koji su ga pregledali nisu našli objašnjenje za njegovu doista neobičnu sklonost. U međuvremenu on je pojeo sedam bicikala, jedna kolica iz samousluge (prazna), sedam TV prijemnika i — kao vrhunac — sportski avion tipa: 'cesna'."

*

„Univerzitetska biblioteka 'Svetozar Marković' u Beogradu nedavno je javnosti pokazala jedan dragocen legat: Dimitrije Mitrinović (1887. Donja Potplata kod Stoca — Ričmond, 1953) zaveštao je deo svoje bogate biblioteke ovoj instituciji. To je jedan od najdragocenijih darova koje je biblioteka primila — skoro svaka knjiga je dragocenost. Jer, to su prva izdanja Kanta, Bekona, Šopenhauera, Pastera, ali i Marksa i Engelsa, Lenjina, Staljina, Lukača, a posebno dela psihoanalitičara, kao što su Frojd, Jung i Adler.

Ova biblioteka je, po rečima Stanije Gligorijević, upravnika, svedočanstvo jednog svetskog, nemirnog i tragalačkog duha kakav je bio Dimitrije Mitrinović. Jer, među ovih 2200 knjiga, koliko je stiglo iz Londona u Beograd, nalaze se mnoge dragocene knjige iz istočne filozofije i religije, sa Mitrinovićevim opaskama, zatim mnogobrojni rečnici, od sanskritskog do koptskog, ili pak, uporedni rečnici indoevropskih jezika. U ovom poklonu su i vredne knjige iz naše prošlosti, štampane u XVIII i XIX veku, ali i studija Mihaila Petrovića Alasa o matematičkoj fenomenologiji, *Flora kneževine Srbije* Josifa Pančića, celokupna dela Vojislava Ilića, pesme Sibeta Miličića, Milutina Bojića, Momčila Nastasijevića, Svetislava Stefanovića ili nadrealistička knjiga Koče Popovića i Marka Ristića *Nacrt za jednu fenomenologiju iracionalnog*.

Rođeni Hercegovac, Mitrinović je prvi svoj književni rad objavio 1905. godine. Bio je jedan od zapaženijih saradnika u *Bosanskoj vili* i *Brankovom kolu*, a još kao srednjoškolac u Sarajevu bio je oduševljen nacionalno–revolucionarnim radom, tako da je Mitrinović, po rečima njegovog savremenika Ive Andrića, bio jedan od najvatrenijih pristalica 'Mlade Bosne'. Studirao je filozofiju u Zagrebu, oduševljavao se delima Ivana Meštrovića, sa strašću pisao o ovom vajaru, ali o Ruđeru Boškoviću, Heleni Keler, Marku Aureliu, Vladimiru Vidriću, Veljku Petroviću, pa o muzici, slikarstvu, itd."

(„Politika")

*

Čudna je *zemlja*. Kostožderi vrebaju poskoke. To je moj *nemir*. U kupini. Strah od govora. *Zamka* za risove i ljude. Porekni *brodolome*. Razori crvena nebesa. Tamo klija seme. Zov *gladne* materice. Saplešću se o tvoje telo. Na *granici* sablasne Nedođije.

Subota, 12. januar 1985.

Blagoje Glozić šalje iz Niša „Narodne Novine“ (5–6 januar) sa svojim prikazom „Nokauta“ pod naslovom „Signalistički kolaž“.

*

Još nikako da kompletiram materijal kako bih odgovorio Dragoljubu Jankoviću. Nedostaje mi jedna Vesina polemika iz 1963. na kojoj ću zasnovati svoju tvrdnju, da je Jankovićeva „Hronika“ krnja.

*

Telefonira Vita, poziva me da u ponedeljak u 11h dođem u „Grafos“ jer su mu javili da će „Dan na devičnjaku“ stići iz štamparije.

*

Broj 11/12 „Bagdale“ pojavio se, ali bez najavljenog bloka sa signalizmom.

*

Materijali ARTPOOL–a iz Budimpešte.

*

Ruud Janssen iz Tilburga, Holandija šalje svoj informativni bilten TAM i obilje mejl–art radova.

*

Javlja se Robert Rehfeldt iz Berlina–Pankova, s jednim crvenim „Sretna nova godina“

*

„Bauk besnila hara Evropom te je neophodno učiniti sve da se pravilno primene mere koje će sprečiti širenje epidemije: vakcinacija, eliminisanje pasa i mačaka lutalica, drastično smanjenje lisičje populacije. Na ovo su upozorili stručnjaci okupljeni na evropskom seminaru o zaštiti od besnila, održanom nedavno u Strazburu. Prema podacima saopštenim u Strazburu, u toku 1983. godine u SR Nemačkoj je zabeleženo gotovo sedam hiljada slučajeva besnila, više od 2.500 u Francuskoj, 2.000 u Čehoslovačkoj, 1.300 u Austriji.“

*

Poziv iz Meksika:

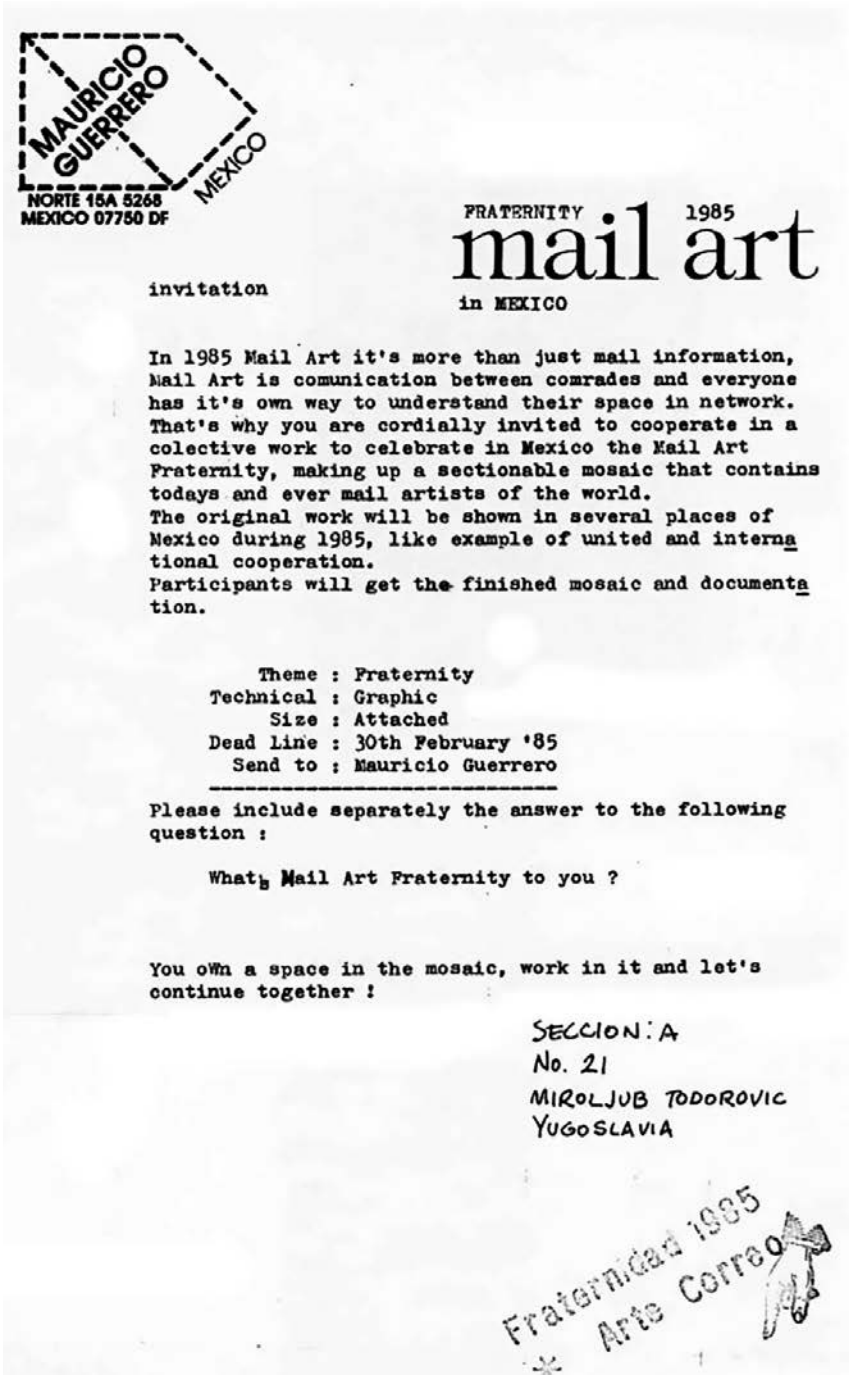

MAURICIO GUERRERO
MEXICO
NORTE 15A 5268
MEXICO 07750 DF

FRATERNITY 1985
mail art
in MEXICO

invitation

In 1985 Mail Art it's more than just mail information, Mail Art is comunication between comrades and everyone has it's own way to understand their space in network. That's why you are cordially invited to cooperate in a colective work to celebrate in Mexico the Mail Art Fraternity, making up a sectionable mosaic that contains todays and ever mail artists of the world.
The original work will be shown in several places of Mexico during 1985, like example of united and interna tional cooperation.
Participants will get the finished mosaic and documenta tion.

Theme : Fraternity
Technical : Graphic
Size : Attached
Dead Line : 30th February '85
Send to : Mauricio Guerrero

Please include separately the answer to the following question :

What is Mail Art Fraternity to you ?

You own a space in the mosaic, work in it and let's continue together !

SECCION: A
No. 21
MIROLJUB TODOROVIC
YUGOSLAVIA

Fraternidad 1985
Arte Correo

*

„Najveći optički teleskop na svetu kroz koji će se, kako kažu astronomi, moći da vidi i plamen sveće na Mesecu, biće postavljen na jednom ugašenom vulkanu na Havajima. Izgradnja teleskopa, koji će imati 36 šestougaonih ogledala prečnika 1,8 metara, počeće naredne godine i biće završena 1992. godine. Astronomi taj teleskop nazivaju i 'mašinom za putovanje kroz vreme' zato što će kroz njega moći da posmatraju zbivanja koja su se dogodila još pre 12 milijardi godina, odnosno svetlost koja je u pradavna vremena pošla sa jako udaljenih objekata koji su, možda, već odavno nestali."

*

„Svršeno je samnom. On urliče na krstu. Drži se gore nego što sam mislio. Verovao sam da neće kao drugi da plače i da moli da mu neko milostivim nožem prekrati muke.(...) Ali on me izigrao: govorio je da neće da urla na krstu. Prenerazio me je. Zna on svakome šta treba da govori. On ume da obrlati čoveka. Nijedna žena nije me tako obrlatila kao on. Verovao sam. A sada, on je plakao, prenemagao se. Molio je. Čuo sam kako je tražio da mu daju vode. Dadoše mu octa. Eto. Smejao sam se u šiblju, sakriven. Umalo što nisam istrčao odande, i što mu nisam rekao: Zar plačeš? Zar se nisi hvalisao da na krstu nećeš da plačeš."

(Rade Konstantinović)

*

„Pesnik je onaj koji inspiriše, mnogo više nego onaj koji je inspirisan."

„Poezija je zarazna."

(Pol Elijar)

Nedelja, 20. januar 1985.

Nekoliko dana potrošio na čitanje veoma zanimljivih Kropotkinovih memoara, koje je Milo poklonio Dinki za rođendan. Da li tu završiti svoja interesovanja za anarhizam ili ih proširiti obimnijim proučavanjem anarhističkih dela ?

*

„Astronomi iz četiri zemlje, među kojima su SAD i SSSR, stvorili su model zvezde koji će omogućiti da se bolje objasni proces nastajanja planeta. 'Radio–astronomi iz SSSR, Zapadne Nemačke, Švedske i SAD uspeli su da stvore model jedne od zvezda u nastajanju u maglini sazvežđa Oriona' — rekao je šef ekipe sovjetskih radio–astronoma Leonid Matvijenko. Naučnici su postavili mrežu radio–teleskopa oko sveta koja je omogućila registrovanje rađanja zvezde u pomenutoj maglini. Informacije koje teleskopi sakupljaju prenose se na Zemlju i obrađuju u kompjuterskim centrima."

*

U četvrtak, 17. januara u 19h pozvan na otvaranje izložbe slika Ksenije Marić u galeriji Sebastian.

*

Karta Željka Sabola iz Zagreba. Primio je članak o signalizmu, na osnovu koga će on i redakcija obraditi ovaj pojam za Likovnu enciklopediju Jugoslavije, srdačno zahvaljuje.

Tekst koji sam poslao Sabolu:

SIGNALIZAM (od lat. signum — znak) — avangardni stvaralački pokret, nastao u Jugoslaviji, sa težnjom da revolucioniše literaturu i likovnu umetnost unoseći neke vidove egzaktnog načina mišljenja i otvarajući nove procese u kulturi radikalnim eksperimentima i metodama u jednoj permanentnoj stvaralačkoj revoluciji na koju su naročito uticale tehnološka civilizacija, civilizacija znaka, sve veća primena nauka i naučnih metoda u različitim oblastima ljudskog života i pojava kompjutera kao novih stvaralačkih instrumenata, inspiratora i realizatora umetničkih ideja. *S.* je intermedijalni, interdisciplinarni pokret koji omogućuje saradnju svih medija, umetnosti i nauke. On nastoji da promeni uslove čovekovog življenja, celokupni ljudski emotivni i nagonski aparat, stalno pomerajući granice ljudske svesti i senzibiliteta. Kako je naša civilizacija na samom početku elektronske i kosmičke ekspanzije mutacija društva i čoveka je neminovna. *S.* ukazuje na moguće puteve te mutacije, na korenite i totalne promene u ljudskom mišljenju i stvaranju. U *s.* se ukida većina dosadašnjih (tradicionalnih) načina izražavanja, menjaju se jezici, sistemi, sredstva komuniciranja shodno novoooznačenim funkcijama umetnosti. Umetnost se desubjektiviše. Paralelno sa skidanjem mitskog i mistifikatorskog oreola naglašena je njena masmedijalnost i potrošljivost. Odbijajući da bude posvećena signalistička umetnost skida masku sa lica mumificirane tradicionalne umetnosti i njenu „svetu“ nemoć uništava stvaralačkom subverzijom i gradilačkom akcijom. Na taj način signalistička umetnost postaje deo života, stvarnosti, jedan od njenih oblika, mnogo kondenzovaniji, sa jasno ocrtanim obrisima, organizovaniji ali i agoničkiji, refleksivniji i kritičkiji od ostalih oblika; nabijena mnoštvom informacija, ona je znatno više negetropična nego što je to sama stvarnost. Počeci *s.* se vezuju za 1959, (prva faza scijentizam), i ogledaju se kako u eksperimentisanju u jeziku, tako i u uvođenju grafičkih i vizuelnih simbola: fizike, matematike, hemije, biologije i drugih egzaktnih nauka u poeziju i likovnu umetnost. Vidan je i napor da se izvrši jedna od mogućih sinteza literature i likovne umetnosti. Prave dimenzije pokreta *s.* dobija krajem

šezdesetih godina objavljivanjem tri signalistička manifesta (1968, 1969 i 1970), osnivanjem stvaralačkih grupa (1969) u kojima deluju pesnici, likovni umetnici, istoričari umetnosti, mladi naučnici i dizajneri, kao i pokretanjem časopisa *Signal*. Tih godina signalisti se povezuju s avangardnim umetnicima iz drugih zemalja i veoma aktivno učestvuju na brojnim međunarodnim izložbama konkretne i vizuelne poezije, konceptualne umetnosti i mail arta. Pored časopisa *Signal* (1970–1973) dolazi i do osnivanja „Signalističkog dokumentacionog centra" gde se sistematski prikupljaju publikacije, knjige, raznovrsna dokumentacija i originalna dela signalista, konkretnih i vizuelnih pesnika, konceptualnih umetnika, mejlartista i ostalih avangardnih umetnika iz Jugoslavije i sveta. Do sada je u okviru signalističkog pokreta održano pet zajedničkih izložbi signalista: „Poesia signalista Jugoslava" (Milano 1971), „Signalizam" (Zagreb 1974), „Signalizam" (Beograd 1975), „Signalizam '81" (Odžaci 1981) i „Signalistička istraživanja" (Beograd 1982). Pored osnivača i teoretičara s., srpskog pesnika i likovnog umetnika Miroljuba Todorovića, u pokretu aktivno učestvuju: Marina Abramović, Neša Paripović, Zoran Popović, Milivoje Pavlović, Ljubiša Jocić, Spasoje Vlajić, Jaroslav Supek, Vlada Stojiljković i drugi umetnici. LIT.: Miroljub Todorović „Signalizam", Niš 1979; Julian Kornhauser *Sygnalizam — Propozycja serbskiej poeziji eksperimentalnej,* Krakow 1984; *Signalizam — avangardni stvaralački pokret* (zbornik), Beograd 1984; Miodrag B. Šijaković (priredio) *Signalizam u svetu*, Beograd 1984; Ljubiša Jocić *Signalizam i jezik*, Književna reč, 26. IV 1976.; Denis Poniž *Eksperimentalno i avangardno u signalizmu*, Gradina 1980, 8; Mila Kostić *Igra oblicima ili oblik igre?*, Književne novine, 4. II 1982.; *Signalizam — pitanja i odgovori,* Koraci 1982, 1–2; Ljubiša Jocić *Pozicije signalizma*, Književna reč, 10. III 1982.; Živan S. Živković *Signalistička poezija — nova pesnička avangarda,* Književnost i jezik 1984, 1; *Signalizam*, Književna kritika 1984, 2.

*

„Ljudski mozak postaje sve teži i teži. Postmortalna istraživanja su ustanovila da je prosečna težina mozga odraslog muškarca za poslednjih 120 godina porasla sa 1372 grama na današnjih 1424 grama. I mozgovi u glavicama lepšeg pola su otežali — sa nekadašnjih 1242 na današnjih 1265 grama. U proseku — naravno."

*

Pismo iz Udruženja kojim me pozivaju da, kao član Komisije za statutarna pitanja, neodložno dođem na sastanak Komisije zakazan za sredu 23. januara u 9 sati u prostorijama UKS–a.

*

Kuru, ili bolest smeha, napada isključivo pleme Fore, na Novoj Gvineji i od nje umire skoro svaki oboleli. Opaka bolest je posledica ljudožderskog običaja da se proždere mozak ubijenog neprijatelja — a tako se prenose i smrtonosne klice.

*

Živan je predao knjigu „Svedočanstva o signalizmu“ — „Noveli“. Recenziju je dosta brzo i dosta dobro napisao M. P. Njegov predlog da se izmeni i nađe „atraktivniji“ naslov, Živan je kategorički odbio. Ja sam ga, moram priznati, u tome svesrdno podržao.

*

„Viljem Fokner je želeo da mu na grobu stoji epitaf: ‘Napisao je svoje knjige i umro’. Sličnu želju je imao i T. S. Eliot čija je povučenost bila gotovo legendarna. Ali jedna kritička biografija koja se pojavila krajem prošle godine razrešila je mnoge enigme u vezi s ovom džinovskom figurom književnog modernizma. ‘Želeo sam da izbegnem svaku simplicističku jednačinu između života i umetnosti — tvrdi Piter Akrojd, Eliotov biograf. Mislim da se usamljenost i nesreća reflektuju u poeziji, ali o tome ne bih određenije govorio…’ Sudeći po ovoj biografiji, koja je na obe strane Atlantika dočekana kao prvorazredni književni događaj, sterilnost *Puste zemlje* manje je podstaknuta propašću Zapada, a više katastrofalnim bilansom Eliotovog prvog braka u kojem gotovo da nije imao intimne odnose sa ženom.“

*

Kazunori Murakami iz Hyogo–Kena (Japan) šalje nekoliko lepih crteža i kolaža. Koverat njegove pošiljke načičkan markama i umetničkim pečatima verovatno ću obraditi u okviru jednog svog mejl–art rada.

*

Po ko zna koji put prelistavanje i čitanje delova Skerlićeve „Istorije nove srpske književnosti“, izdanje „Prosveta“ 1967.

*

Živan pre nekoliko večeri javlja telefonom da mu je fakultetska komisija, (ili nešto slično), još 19. decembra odobrila da radi tezu o signalizmu. Članovi komisije pred kojom će tezu braniti su: Jasna Janićijević, Slobodan Ž. Marković i Miloš Bandić koji će mu ujedno biti i mentor.

*

Fizička slabost: reumatični bolovi i bolovi u bubrezima, ponovni napadi iracionalnog straha.

*

Kroz naš Sunčev sistem „duva“ jedna vrsta međuzvezdanog vetra koji, možda, u svom sastavu ima elemente koji bi mogli izazvati obilne padavine na Zemlji i, čak, promeniti njenu klimu, tvrdi jedna američka naučnica. Prisila Friš astronom sa univerziteta u Čikagu dodaje da bi prema ovoj njenoj prognozi, klimatske promene nastupile za 250 000 godina.

*

„Treba zapisivati javu kako je sanjamo kad smo budni ili sne koji nas progone, istinitije od svake stvarnosti: jedno i drugo je trajanje podjednako sablasnog motiva, izraženog fiktivnim sanjarijama na javi i mračnom stravičnošću u snu. Kako se utisci istine (snene ili budne, svejedno) urezuju, tako ih treba pohranjivati u pamćenju.“

(Krleža)

*

U kojoj meri gramatičko načelo osigurava jeziku za komuniciranje neophodnu postojanost njegovih struktura?

Ćutnja koja govori ili govor koji ćuti?

Duboka, inspirativna višeznačnost apejronističkog poetskog vrela.

Ponedeljak, 5. februar 1985.

Dinka i dete na Zlatiboru. S majstorima (parketarima) pokušavam da od dela male trpezarije napravim radni prostor. Tu ću, nadam se, moći da se izolujem kako bi miran i neometen mogao da radim.

*

„Juče posle čitanja, sav uznemiren, nikako nisam mogao da zaspim, pa sam u pola 1 uzeo 1 fanodorm i posle toga sam dobro i poduže spavao. Pisao jednu stranicu dalje; živahniji. (...)

Popodne obavljao raznu korespondenciju. Dijareja usled uzimanja aragola. Uveče čitao časopis.“

(Iz Dnevnika Tomasa Mana,
Nedelja, 21. I ‘34.)

*

„U Šangaju je organizovana lutrija u kojoj je cena tiketa — mrtav pacov. To je najoriginalniji podstrek stanovništvu da se priključi akciji istrebljenja ovih životinja koju je pokrenula kineska vlada. Za potrebe tog rata u provinciji Šanlong je zaposleno 140 profesionalnih ubica

pacova. Prošle godine u Kini je uništeno 526 miliona ovih štetočina. Tako je sačuvano pet miliona tona žita i semena uljarica koje bi u protivnom pojeli pacovi."

*

Pismo Klausa Groha u kome me obaveštava da je izložba „the book as a container of ideas", koja je trebala da se održi decembra 1984. na Univerzitetu u Oldenburgu, zbog tehničkih razloga odložena za maj 1985.

*

„Najduže pozajmljena knjiga iz biblioteke vraćena je posle 145 godina. Reč je o udžbeniku koji je 1823. godine izvesni Ričard Dob, student medicine, pozajmio iz univerzitetske biblioteke u Sinsinatiju, SAD. Ta knjiga je pošteno vraćena — neoštećena 1968. godine, kada su potomci preturali po tavanu i tamo je pronašli. Biblioteka, zadovoljna zbog povratka knjige, velikodušno je oprostila kaznu, u visini od 2.264 dolara."

*

Završio polemički tekst za „Gradinu" pod naslovom „Niške animoznosti" i poslao ga redakciji preko Jevtića. Odmah su usledile prve neprijatnosti i nerviranja. Naravno, krajnje je neizvesno da li će tekst uopšte biti objavljen obzirom da polemišem sa redakcijom i glavnim urednikom.

*

Javio se pesnik Voja Krasić iz Prokuplja, traži da mu pošaljem priloge za „Tok", on će mi poslati izbor iz poezije Radeta Drainca.

*

Književno veče u „Đuri Salaju" povodom knjige „Signalizam u svetu". Nisam prisustvovao.

*

„Najbolji mišolovac svih vremena bio je zaslužni mačor Miki, 'zaposlen' u magacinu firme 'Šeperd i sinovi' u Engleskoj. Tokom 23–godišneg veka Miki je ulovio ukupno 22 hiljade miševa i time sprečio velike štete svojim gazdama."

*

(San)

Negde sam na severu. Sneg i led unaokolo. Ipak, ne osećam hladnoću.

Prekrasna plavičasta svetlost koja obasjava taj sleđeni svet kao da me greje...

Sada sam u ogromnoj zgradi, usamljenoj na snežnoj ravnici.

Zgrada je napravljena od materijala sličnog ledu. Nema krova. Gotovo prozirni zidovi.

Šetam prostranim sobama bez nameštaja. Dodirujem zidove i osećam blagi udar struje.

Iznad mene, odjednom, preleću čudna bića — ljudi–senke. Izranjaju odnekud iz ledene pustoši. Jedva ih nazirem. Nemaju krila. Lebde kroz vazduh lagano, bez napora, kao da plivaju.

*

„Jedan od onih snova izvanredan po jasnosti i neporecivoj inventivnosti naročito po mome zapažanju — buđenje — u pravi čas."

(Valeri)

Sreda, 7. februar 1985.

„Uobičajeni svakodnevni izrazi smetaju Malarmeu, ne stoga što on u njima nalazi samo reči, nego naprotiv što su u njima reči iščezle."

(Moris Blanšo)

*

Iz Brisla CREATIF ART REVUE, No., 8 octobre/novembre 1984, periodique bimestriel, umnožen na kseroksu.

*

Prof. Bernd Lôbach šalje zaista impresivan katalog izložbe koju je organizovao u svom Muzeju za modernu umetnost u Weddelu. Brojni umetnici sa reprodukovanim umetničkim markama u ovoj podebeloj knjizi koju je Lôbach već nazvao „THE BIBLE of Artists' postage Stamps".

Reprodukovane su mi dve marke: *Trip to starland* (signalist poetry), The moon's sign (signalist poetry) i pečat Think about mail art.

Lôbach poziva na novu izložbu koja če se održati sledeće godine sa istom temom „marke umetnika" i obećava katalog „The bible of Artists' postage Stamps / part 2."

*

„U Vašingtonu je potpisan američko–sovjetski memorandum na osnovu kojeg će istraživači iz dve zemlje još godinu dana zajednički proučavati teoriju „nuklearne zime". Prema rečima Judžina M. Birlija, direktora Odeljenja za atmosferska istraživanja američke nacionalne naučne fondacije, sovjetske analize teorije ‚nuklearne zime' na osnovu američkih matematičkih modela atmosfere uglavnom potvrđuju teoriju. Prema ovoj teoriji, nastaloj u SAD, mnogobrojne nuklearne eksplozije, do kojih bi tokom eventualnog nuklearnog rata moglo doći, proizvele bi toliko prašine i dima da bi klima na Zemlji mogla biti trajno izmenjena usled ogromne redukcije Sunčeve svetlosti."

*

Pismo iz San Franciska:

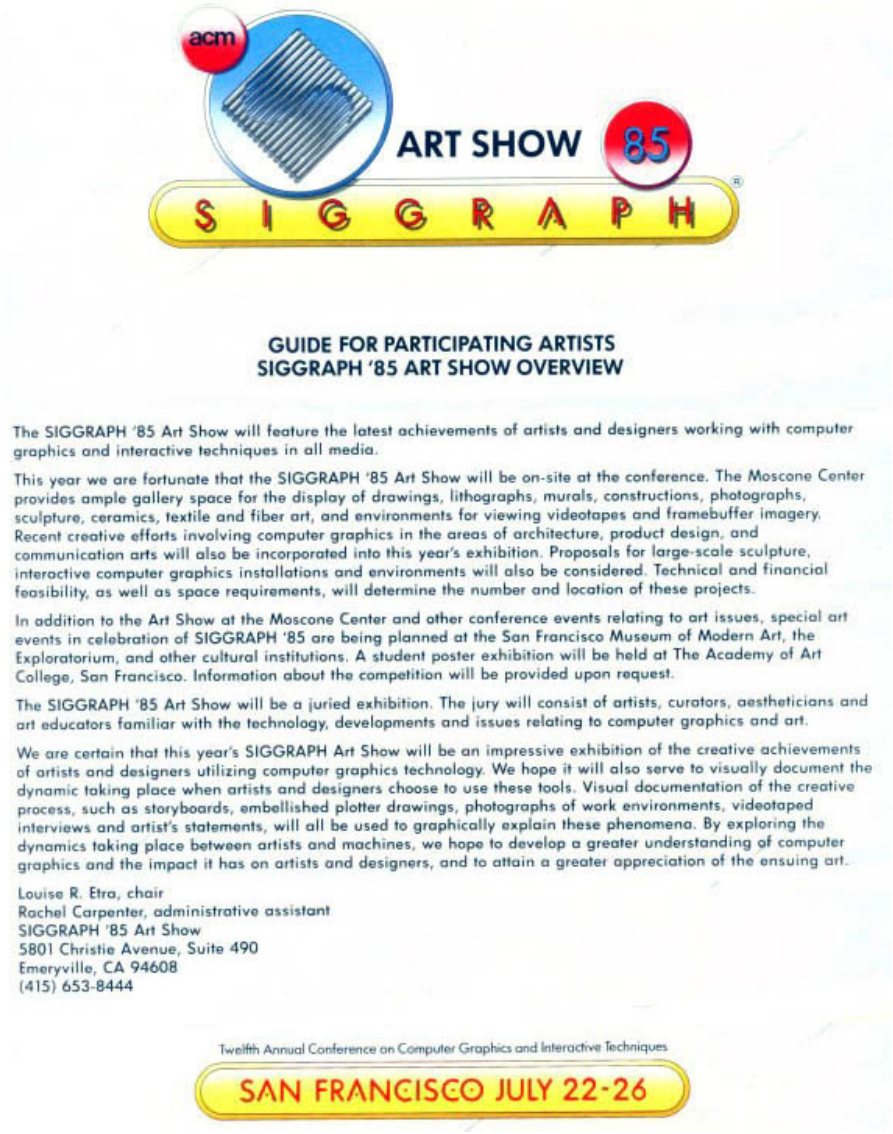

ART SHOW 85

SIGGRAPH

GUIDE FOR PARTICIPATING ARTISTS
SIGGRAPH '85 ART SHOW OVERVIEW

The SIGGRAPH '85 Art Show will feature the latest achievements of artists and designers working with computer graphics and interactive techniques in all media.

This year we are fortunate that the SIGGRAPH '85 Art Show will be on-site at the conference. The Moscone Center provides ample gallery space for the display of drawings, lithographs, murals, constructions, photographs, sculpture, ceramics, textile and fiber art, and environments for viewing videotapes and framebuffer imagery. Recent creative efforts involving computer graphics in the areas of architecture, product design, and communication arts will also be incorporated into this year's exhibition. Proposals for large-scale sculpture, interactive computer graphics installations and environments will also be considered. Technical and financial feasibility, as well as space requirements, will determine the number and location of these projects.

In addition to the Art Show at the Moscone Center and other conference events relating to art issues, special art events in celebration of SIGGRAPH '85 are being planned at the San Francisco Museum of Modern Art, the Exploratorium, and other cultural institutions. A student poster exhibition will be held at The Academy of Art College, San Francisco. Information about the competition will be provided upon request.

The SIGGRAPH '85 Art Show will be a juried exhibition. The jury will consist of artists, curators, aestheticians and art educators familiar with the technology, developments and issues relating to computer graphics and art.

We are certain that this year's SIGGRAPH Art Show will be an impressive exhibition of the creative achievements of artists and designers utilizing computer graphics technology. We hope it will also serve to visually document the dynamic taking place when artists and designers choose to use these tools. Visual documentation of the creative process, such as storyboards, embellished plotter drawings, photographs of work environments, videotaped interviews and artist's statements, will all be used to graphically explain these phenomena. By exploring the dynamics taking place between artists and machines, we hope to develop a greater understanding of computer graphics and the impact it has on artists and designers, and to attain a greater appreciation of the ensuing art.

Louise R. Etra, chair
Rachel Carpenter, administrative assistant
SIGGRAPH '85 Art Show
5801 Christie Avenue, Suite 490
Emeryville, CA 94608
(415) 653-8444

Twelfth Annual Conference on Computer Graphics and Interactive Techniques

SAN FRANCISCO JULY 22-26

*

„Najveći dinosaurus je bio Diplodocus, koji se kretao po severnim delovima naše planete pre oko 150 miliona godina. Rekonstrukcija kostiju jednog od ovih grabljivih saurusa, koja se čuva u Karnegi muzeju u Pitsburgu, SAD, nam ukazuje da je ukupna dužina ovog monstruma bila preko 26 metara, a da je dostizao visinu od 3,60 metara.“

*

Svako postojanje je relativno.

Stvaralaštvo je pravi smisao u, kako reče jedan filozof, „besmislenom postojanju“.

Utorak, 12 februar 1985.

Pismo iz „Nolita“ kojim mi odbijaju rukopis zbirke „Hlebnjikovljevo oko“. Tu zbirku sam, inače, u međuvremenu, već objavio u „Beogradskoj knjizi“ pod nazivom „Nokaut“.

*

Tišma me dopisnicom obaveštava da je dobio „Nokaut“ (koji je za njega „uzbudljiva knjiga“) i da će ga prikazati.

*

Sastanak sa Živanom. Dao mu „Telezur“, „Kiberno“ и fotokopije prikaza šatrovačke poezije o kojoj će pisati za Zbornik Pedagoške akademije. On mi daje kopiju odobrenja Veća Filološkog fakulteta za odbranu doktorske disertacije o signalizmu.

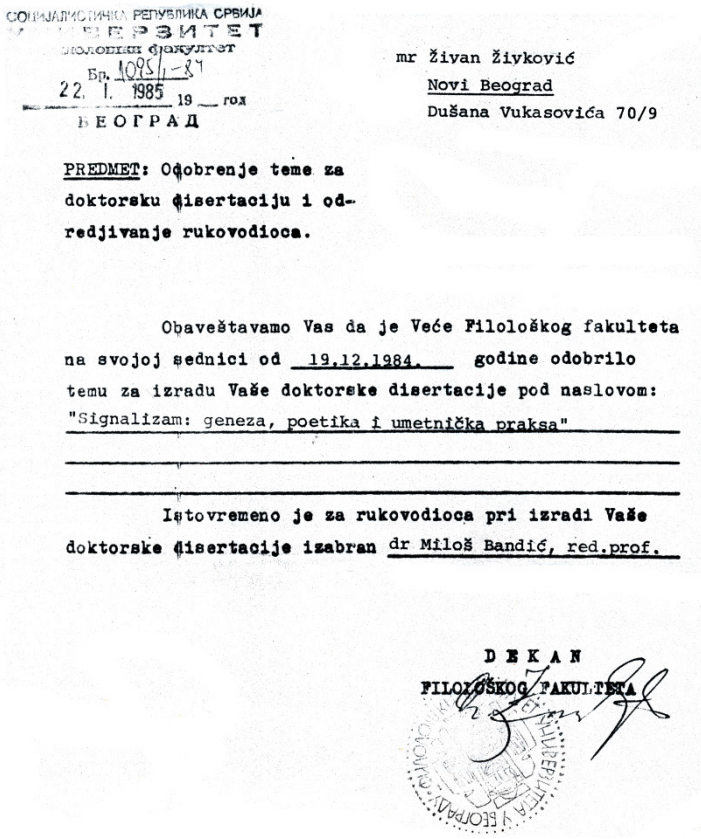

СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 1095/1-84
22. I. 1985 19 год
БЕОГРАД

mr Živan Živković
Novi Beograd
Dušana Vukasovića 70/9

PREDMET: Odobrenje teme za doktorsku disertaciju i odredjivanje rukovodioca.

Obaveštavamo Vas da je Veće Filološkog fakulteta na svojoj sednici od 19.12.1984. godine odobrilo temu za izradu Vaše doktorske disertacije pod naslovom: "Signalizam: geneza, poetika i umetnička praksa"

Istovremeno je za rukovodioca pri izradi Vaše doktorske disertacije izabran dr Miloš Bandić, red.prof.

DEKAN
FILOLOŠKOG FAKULTETA

*

Iz Udruženja pozivaju na sastanak, savetovanje svih članova, povodom izmena i dopuna Statuta UKS.

*

Sa jučerašnje ceduljice–podsetnika:

1. Kupiti osigurač (patron) od 20 ampera.

2. Otići do lekara zbog lekova za majka Stoleta: brufen forte 400, apaurin, vitamini.

3. Zvati Ranka Mitrovića.

*

U subotnjoj „Politici“ napad Bandića na roman „Grešnik“ Dobrice Ćosića. Prema mnogobrojnim komentarima ovaj napad podseća na posleratne (1948, 1950, 1952) obračune s pojedinim piscima i njihovim nepoćudnim delima.

*

„Reganova votka“, proizvedena u Sovjetskom Savezu i prvobitno namenjena američkom tržištu, pojavila se u više moskovskih velikih trgovina, na veliko iznenađenje i zadovoljstvo potrošača. Potrošači su novu votku prekrstili u „reganovku“. Za razliku od votke koja se uobičajeno može naći na sovjetskom tržištu, čija jačina iznosi 40 stepeni, „reganovka“ ima 45 stepeni. Cena joj je 12 rubalja. Ako je verovati poštovaocima votke, „reganovka“ je bolja od drugih votki, uključujući i „andropovku“, koju su Sovjeti tako prozvali zato što se pojavila za života bivšeg sovjetskog predsednika Jurija Andropova.

*

Japanski časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju SHISHI broj 12.

*

Kanadski umetnik Gerard P. Pās šalje mi dve pozivnice za svoju izložbu BEAST / BEAUTY u Mercer Union, Toronto od 25. februara do 23 marta 1985.

„U intervjuu pariskom ‘Mondu’ Alen Rob–Grije, čija autobiografija uskoro treba da se pojavi u francuskim knjižarama, govori o svom shvatanju ove književne vrste: ‘Klasična autobiografija’ — Šatobrijanova ili De Golova — to je statua od armiranog betona. Nasuprot tome, jedan Bart piše fragmente koji uzimaju oblik aforizama. Ja želim da stvorim strukturu u pokretu.“

*

„Ležala sam jedared teško bolesna, u vatri i zanosu groznice. Priviđalo mi se da nema ni tavanice ni krova, i da iz velike visine, brzo, i okrećući se oko svoje osovine, pada neka grdna svetla metalna lopta. Odjedared se zaustavila, zaglavila, zastala, lebdeći u vazduhu. Zatim, u pravcu jednog meridijana, načinila se uska pukotina, a mene nešto podiglo, i, kao da sam perce, utisnulo me kroz usku pukotinu u loptu, i lopta se opet zatvorila."

(Isidora Sekulić)

*

Kako stvaralački delovati u ovom i ovakvom svetu?

Stvarajući čak i najfantazmogoričnije slike i svetove, relacije, odnose i likove književnost se, najvećim delom, mora osloniti na stvarnost koja je njen permanentni kreativni izvor i poticaj.

Da li se kao jedini i „realni" izlaz iz krize savremenog čoveka i društva može prihvatiti ideja o samouništenju koju nam serviraju pojedini pisci predstavljajući u svojim delima svet kao ogromnu, nepojmljivu i nepopravljivu kloaku?

Petak, 15. februar 1985.

Pismo Aleksandra Flakera:

ZAVOD ZA ZNANOST O KNJIŽEVNOSTI
FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU
ĐURE SALAJA 3
41 000 ZAGREB

12.o2.85.

Poštovani druže Todoroviću,

red je da Vam zahvalim na priposlanim knjigama.Hvala!

Posdjetile(volite li tiskarske greške?) su me na Vaše jako davnašnje pismo u kojemu ste me zamolili da Vam pošaljem adresu kolegice Burckhardt i druge adrese ljudi koje bi "Signalizam" mogao interesirati.Evo nekoliko njih:

- Ralph Bogert,14 Waldo Avenue,Sommerville,Ma.o2143,USA
- Dr.Dagmar Burkhart-Chatzeliades,Riemeisterstrasse 39b, looo BERLIN 37,Zapadni Berlin.
- Maria Dabrowska-Partyka,os.looo-lecia 6o/63,Kraków,Poljska
- Tom EEkman,818,22nd Street,Santa Monica,Ca.9o4o3,USA
- Dr.Karl Eimermacher,Wienkopp 16,D-463 Bochum,SRNjemačka
- Jerzy Faryno,ul.Gen.Zajaczka 21 m.52,o15o5 Warszawa,Poljska
- Silvio Ferrari,via Risso 42,Camogli(Ge),Italija
- Douwe Fokkema,Institut voor Vergelijkende Literaturwetenschap, Rijksuniversiteit Utrecht,Ramstraat 31,3581 HD Utrecht, Nizozemska
- Rainer Grübel,25o1 Utrecht,Stathoulderslaan 17,Nizozemska
- Mojmir Grygar,Voltastr.15,1171BP Badhoevedorp,Nizozemska
- Hans Günther,Arockhauserstr.11o,463o Bochum,SRNjemačka
- Thomas Herder,Steubenstrasse 22,565o Solingen 12,SRNjemačka
- [illegible]
- Barbara Lönnquist,Köpenhamnsgatan 8,16342 Spånga,Švedska
- Ursula,Jürgen-Link,Kampstr.11,432o Hattingen 16,SRNjemačka
- Marzio Marzaduri,vila Savenella 4o,I-4o124 Bologna,Italija
- Nils Ake Nilsson,Tegnerlunden 12,11359 Stockholm,Švedska
- Alice Parmeggiani,Via Tullio 24/D,331ooo UDine,Italija
- Miklos Szabolcsi,Budapest XII.,Németvölgyi ut 75/A,Madžarska
- Jean Weisgerber,17 place Guy d'Arezzo,boîte 3,1o6o Bruxelles, Belgija
- Jan Wierzbicki,oo785 Warszawa,ul.Grottgera 18 m.11.Poljska.

S + označeni ne znaju naš jezik,ali se zanimaju za suvremena kretanja s komparatističkoga gledišta!

Želim mnogo novih uspjeha!
A. Flaker

*

„Donedavno, smatralo se da je najhladnija tačka na Zemlji grad Verhojansk u Jakutiji, gde mrazevi dostižu minus 69,8 stepeni. Zatim je još niža temperatura zabeležena u Ojmjakonu, 700 kilometara jugoistočno od Verhojanska (–71). Ipak, pravi pol hladnoće otkriven je u Antarktiku. Sovjetski polarni istraživači iz stanice Vostok registrovali su na Antarktiku najnižu temperaturu od –88,3 stepeni po Celziju."

*

Udruženje likovnih umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Srbije i Umetnički paviljon „Cvijeta Zuzorić" pozivaju na otvaranje izložbe „Zlatno pero Beograda '84." u utorak 19. februara u 18h, izložba će trajati do 5. marta.

*

„**Niči niči kore ko niči: Svaki dan je divan dan**
Šta ako postavim trideset i dva pitanja ?
Šta ako tu i tamo prekinem da ih postavljam ?
Da li će to razjasniti stvari ?
Da li je komunikacija nešto što je razjašnjeno ?
Šta je komunikacija ? „

(Džon Kejdž)

*

„Naučnici zemalja EZ smatraju da problem nestašice vode prvenstveno stvaraju ljudi 'krajnje neracionalnim trošenjem' i da trećini čovečanstva, pretežno zemljama u razvoju već danas nedostaje voda za piće. Oskudica pogađa i jednu trećinu industrijski razvijenih zemalja, naročito milionske gradove u kojima se potrošnja vode u toku ovog veka povećala „za više od 100 puta". Godišnja potrošnja vode u svetu kreće se od 1.000 do 1.300 kubnih kilometara pitke vode. Savremeni grad, kako je konstatovano na naučnom simpozijumu u Atini, troši dnevno za životne i sanitarno–komunalne potrebe oko 500 litara vode po stanovniku, što je 20 puta više od potrebnog minimuma od 25 litara kojim može da se zadovolji čovek."

*

Ponovni ledeni udar. Najniža temperatura ove zime -14^0C, ali i prethodnih nekoliko godina. Nevolje sa saobraćajem, vodom, odnošenjem smeća. U januaru najviša mesečna stopa inflacije od kako traje privredna kriza.

*

Sanjati *svetlucave* jaglace. Krležu u Panonskom moru. Petnaestog *februara* hiljadudevetstoosamdesetpete. Bolnice i *klanice*. To je u suštini stav *radikalne* avangarde. *Kosmička* revolucija. Levo od centra sveta. Ćutnja vlada. Kisela zemlja. *Kostojedica*. Ali to nije način. U sve da se sumnja. Lavina si. Iz koje *izviru* reči. Opake i teške. Niz ud. Niz strminu.

Petak, 22. februar 1985.

„Postoji izvesna tačka zrelosti misli pre ili posle koje se rečenica što je zaodeva prenapne ili smežura. Važno je uzbrati je u pravom trenutku."

(Andre Žid „Dnevnik",
10. novembar 1927.)

*

U biblioteci grada tražim knjigu Mirka Žeželja o Dragi Ivaniševiću, pošto je nema, uzmem od istog pisca Matošev životopis. Nakon toga, čitanje Matoševih *Izabranih djela* iz moje biblioteke, usput prelistavanje Kranjčevića, Skerlića, Sime Pandurovića, itd. Mnoge se stvari, u tom čitanju, razmrse a poneke i zamrse. Puno političkog bljuvanja kod Matošu, šarlatanstva, jada i bede. Sve je to posle šezdesetak godina dobilo nove, veće dimenzije, guši i truje; odavno truje a da to niko sa ove strane jasno i glasno ne kaže. Anton Gustav Matoš je preispoljna ljudska i književna fukara a ne pisac.

*

Povodom polemike Tucić — Radović u „Poljima" M. Nenin u „Književnim novinama" s pravom drži lekciju Tuciću. Prvo citira Lasića „jer ovaj kao da piše povodom Tucićevog teksta": „Praktički on se u svojoj terorističkoj akciji *mahom* služi sredstvima kojima se bitka ne dobiva: sredstvima društvene prisile". Nenin onda navodi Tucićeve polemičke „argumente" da bi na kraju završio kako oseća „jezu pred tim književnim argumentima."

*

U galeriji Sebastian sinoć otvorena izložba slika Zlatka Price.

*

Po pozivnici koju sam dobio, u subotu, 23. februara u 18h u galeriji Sincron via Moretto, 31 Breša — Italija otvara se izložba OMAGGIO AGLI ETRUSCHI.

*

Postcard iz Bratislave:

Dear Fiend,
We would be very pleased you could send us voluminous information materials about your and your friends new are activity!

Yours sincerely
R.F. Hrabal F.P.H.S
Mrs. Elena Gibalova

*

Iz Palerma Biblioteca Centrale della Regione Siciliana šalje katalog izložbe IL NON LIBRO (Bibliofilia ieri e oggi in Italia) koja je održana od 24. januara do 20 februara 1985. u prostorijama biblioteke. Mali uvodnik Mirelle Bentivoglio vizuelne pesnikinje i kritičarke sa listom učesnika.

Protagonista di questa mostra è il volume-oggetto, ossia il libro che ha totalmente o in parte perduto la sua funzione di contenitore di messaggi, ed è stato trasformato esso stesso, come oggetto, in messaggio. Viene qui offerta per la prima volta, a grandi linee, una storia del volume-oggetto in Italia, con una ricerca delle radici di questo tipo di sperimentazione, che ha raggiunto il suo massimo sviluppo negli ultimi dieci anni. Sono inclusi nell'esposizione alcuni libri-inganni e libri-scultura dei secoli passati e dell'inizio del nostro secolo, e i primi volumi realizzati in materiale atipico, i libri di latta futuristi dell'inizio degli anni Trenta.

Attraverso la rimozione della parola, effettuata, negli anni Sessanta, da poeti visuali e artisti concettuali, e determinata da una presa di coscienza della crisi linguistica, si è giunti a questa radicale conversione del ruolo del libro, con un coinvolgimento di valori tattili, visivi, fonici, semiologici. È così rivitalizzato come simbolo, al di là del linguaggio verbale, un rituale strumento di comunicazione, la cui immagine si è stratificata nella coscicenza dell'uomo occidentale attraverso secoli di cultura.

MIRELLA BENTIVOGLIO
Curatrice della mostra

*

Teatar poezije pozvao me na premijeru igre QUO VADIS HOMO? Tekstovi: Branislav Veljković „Radna površina“, Sinan Gudžević „Obuka mladih vozača“ i Nemanja Mitrović „Rase“. Predstava je bila 20. II u 20^{15} h. Nisam išao.

*

U „K. reči“ Mića Danojlić uz pomalo rezigniranu belešku: „Na kraju dugog dana, u kojem sam čuo prilično ljudi i pročitao podosta stranica, najzad mi neko govori sve, do kraja. Izrečen pre nekoliko vekova, taj govor mi izgleda mnogo življi i *aktuelniji* od svega što sam, u toku večeri, po listovima i časopisima nalazio“.

Miću je uzbudila pesma „Le monde est ennuyė de moy“ Šarla Orleanskog (1394-1465).

Dosadio sam svemu i svima,
A i meni dosadiše već sve stvari;
Za mene niko sad ne mari,
Nit mene na svetu išta zanima.

Kud pogled bacim u svim pravcima
Isti poredak, mučan i stari.
Dosadio sam svemu i svima,
A i meni dosadiše već sve stvari.

Iskrenost se plaća dukatima,
Nju niko neće da vam podari;
Tužan sam, jer znam sve te stvari;
Za tugu mnogo razloga ima:
Dosadio sam svemu i svima.

*

„Da li je moguće da je Albert Ajnštajn bio genije zato što je njegov mozak imao više ćelija i što su one bile bolje hranjene nego kod običnih ljudi? To se, naravno, ne može pouzdano utvrditi ali je jedna američka naučnica iznela zanimljivu pretpostavku o poreklu Ajnštajnove genijalnosti.

Merien Dajmond, profesor anatomije na Univerzitetu u Kaliforniji, ispitivala je četiri godine uzorke Ajnštajnovog mozga, koji je, inače, sačuvan, i u časopisu *Sajens* objavila rezultate svojih dosadašnjih ispitivanja. Profesorka objašnjava da u mozgu postoje dve vrste ćelija: neuroni, koji stvaraju i provode nervne impulse dakle 'misle' i glijalne, odnosno potporne ćelije, koje hrane mozak. Merien Dajmond je utvrdila da u Ajnštajnovom mozgu ima mnogo više — 73 odsto, precizno govoreći — glijalnih ćelija nego kod normalnog čoveka. Ipak, naučnica priznaje da ne sme pouzdano da tvrdi šta znače rezultati koje je dobila."

*

„Pacifik je, po svemu sudeći jedini okean na svetu koji je nastao kada i Zemljina kora. Ovo je na osnovu dosadašnjih istraživanja pretpostavka sovjetskog geologa Jurija Puščarovskog. Zvanično stanovište nauke je, za sada, da je Pacifik star 150 miliona godina, ali Puščarovski navodi da brojni podaci, prikupljeni za vreme ekspedicije u pacifičku oblast, svedoče o njegovoj daleko većoj starosti.

Iako direktni dokazi još nisu pronađeni, Puščarovski polazi od činjenica da su silikatne stene planine Juno na jugu ostrva Sahalin okeanskog porekla i da su stare 135 miliona godina. Ako su nastale u okeanu, smatra sovjetski geolog, one moraju biti mlađe od okeana, što znači da je sam Pacifik star najmanje 240 miliona godina."

*

Tek posle dužeg mrcvarenja. *Pesma*. U limfi. U žlezdama. Put je *tegoban*. Pun *prepreka*. Gde je dolina kraljeva? Neka otvori *bezuba* usta. Proguta sluz. *I krv*. Istina je u kostobolji. Ledeni potoci očiste paučinu i strv. Zlatne *prestole*. Kotrljaju ka *moru*. To je osveta istorije. *Žednim*. Iznad faraonskih nozdrva. *Perunika*. Frkću gojni pacovi. U pepeljuši.

Ponedeljak, 25. februar 1985.

Nekoliko dana intenzivnog pisanja poezije. Uzbuđen i prepun planova kao i uvek u takvim situacijama koje su poslednjih godina sve ređe.

*

Živan javlja da je završio obiman (oko 19 str.) tekst o šatrovačkoj poeziji i da ga je predao uredniku „Zbornika „gde će do leta biti objavljen.

*

Poziv iz Engleske na neku mail art akciju.

*

SKZ me poziva da se pretplatim na knjigu Feliksa Kanica „Srbija — zemlja i stanovništvo“ I–II (od rimskog doba do kraja XIX veka).

*

Iz Slovenije:

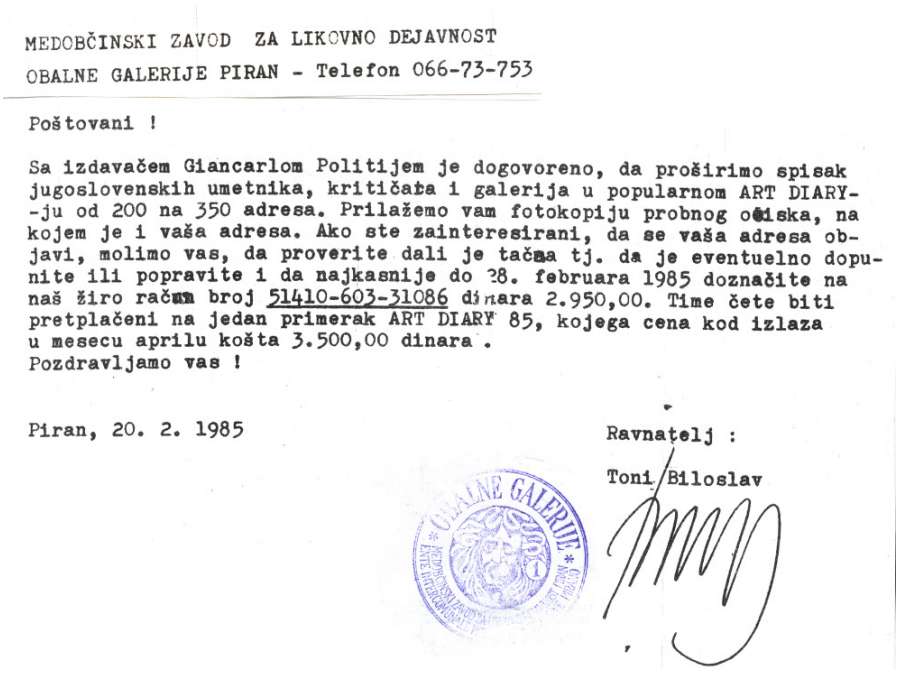

MEDOBČINSKI ZAVOD ZA LIKOVNO DEJAVNOST
OBALNE GALERIJE PIRAN - Telefon 066-73-753

Poštovani !

Sa izdavačem Giancarlom Politijem je dogovoreno, da proširimo spisak jugoslovenskih umetnika, kritičara i galerija u popularnom ART DIARY-ju od 200 na 350 adresa. Prilažemo vam fotokopiju probnog otiska, na kojem je i vaša adresa. Ako ste zainteresirani, da se vaša adresa objavi, molimo vas, da proverite dali je tačna tj. da je eventuelno dopunite ili popravite i da najkasnije do 28. februara 1985 doznačite na naš žiro račun broj 51410-603-31086 dinara 2.950,00. Time čete biti pretplačeni na jedan primerak ART DIARY 85, kojega cena kod izlaza u mesecu aprilu košta 3.500,00 dinara .
Pozdravljamo vas !

Piran, 20. 2. 1985

Ravnatelj :
Toni Biloslav

OBALNE GALERIJE

U Art Diaryju, (prema priloženoj fotokopiji), greška: umesto Dobrinjska — Debrinska kao i Todorovič. No, ova stvar me već odavno ne zanima.

*

Evo nečeg interesantnijeg:

„Večni pokoj postaje staromodan. Ima ih kojima je privlačnije da uđu u nebeske sfere, uprkos ponašanju na Zemlji, ne uz pomoć ključeva svetog Petra već na sigurniji način — lansiranjem u svemir! Za to se pobrinuo Donald Slejton, bivši astronaut, predsednik Kompanije za svemirske pogrebne usluge iz Hjustona. Za oko 3900 dolara u jednom pravcu pepeo voljenog pokojnika stiče pravo da u specijalnoj, pozlaćenoj, kapsuli od magnezijuma bude lansiran u orbitu, gde će se vrteti možda večno ili bar nekih šezdesetak miliona godina. Prvi svemirski pogreb izvršiće se, verovatno, već iduće godine, lansiranjem 12.000 kapsula sa pepelom pokojnika na visinu od 1.900 milja iznad Zemlje."

(„Politika")

*

Na mome stolu pravi pesnički karneval. Knjige Drage Ivaniševića: „Poezija" (1964), „Glasine" (1969), (ne oduševljavaju me), Daneta Zajca i Edvarda Kocbeka. Od ove druge dvojice možda će biti nešto više.

*

„Prostor u kojem se kreće liričar je laboratorija, laboratorija za reči. Tu on reči modeluje, fabrikuje, otvara, razbija, mrvi da bi ih opteretio tenzijama čija suština zatim traje nekoliko decenija."

(Gotrid Ben)

*

„Najnovijom izjavom direktora Zdravstvenog instituta u Parizu da je 'epidemija bolesti sida verovatno najopasnija s kojom se ljudska vrsta suočila još od svog postanka', kao i konačnim utvrđivanjem sastava virusa 'lav' koji izaziva ovu opaku imunološku bolest našeg doba — otvorena je nova faza u borbi protiv zla koje je još nedavno mnogima izgledalo bezopasnije nego što izgleda danas.

Od ove virusne bolesti, čija je suština naknadno stečeno slabljenje imunoloških (odbrambenih) svojstava ljudskog organizma, moglo bi prema upozorenju koje je upravo objavljeno u Parizu, za narednih pet godina oboleti više od 300 miliona ljudi širom sveta! Naučnici Pasterovog instituta u Parizu, za koje se u međunarodnim naučnim krugovima potpuno pouzdano tvrdi da su nekoliko meseci pre Amerikanaca, pronašli virus koji izaziva i prenosi sidu — upravo su objavili nove pojedinosti o karakteru i razvoju bolesti. One upućuju na zaključak da se munjevitom brzinom širi krug ljudi koji su već dolazili u dodir sa izazivačem side, virusom pronađenim u pariskom institutu 'Paster'. Pošto su u Pasterovom institutu upravo otkriveni novi metodi otkrivanja antitela u ljudskoj krvi, posle dodira sa izazivačem side, sada se potvrđuje i to da je sve veći broj ljudskih organizama, pogotovu na Zapadu, bio u direktnom dodiru sa izazivačem side,

tokom poslednje dve godine. Francuzi su juče — kroz usta poznatog pariskog doktora Eskofije–Lambrioša — objavili da se procenjuje da već danas ima više od 500.000 slučajeva zaraženosti virusom side samo na teritoriji Sjedinjenih Država.

Reč je o pacijentima u SAD kod kojih je već izvršena proba traganja za antitelima. Tih antitela protiv izazivača side ne bi moglo biti u njihovoj krvi bez prethodnog dodira sa samim virusom. I u Francuskoj se ovaj broj neočekivano brzo povećava. Jedna ozbiljna studija sprovedena anonimno na grupi od 5.000 homoseksualaca pokazala je nedavno da je više od 80 odsto njihovih organizama već došlo u dodir s virusom, jer u njihovoj krvi postoje odgovarajuća, sasvim specifična antitela. Prema najnovijoj analizi Pasterovog instituta najviše, ipak, zabrinjava podatak da je još samo pre dve godine u toj istoj grupi ispitivanih pacijenata bilo samo jedan odsto onih koji u organizmu imaju antitela protiv virusa side! Epidemija se, dakle, širi neočekivanom i nepredviđenom brzinom. Dug period inkubacije, kao i neki drugi elementi u borbi protiv bolesti sprečavaju, međutim, puni uvid u epidemiju koju, eto i ozbiljni naučnici nazivaju 'zdravstvenom dramom čovečanstva'."

(„Politika")

*

Iz Portugalije:

Dear Friend

MANDRAGORA is a cultural Association devoted to several research artistic activities, mainly the promotion of theatrical visual spectacles and Mail Art exhibitions.

We thank all your kind collaboration till now but, once more, we need it to put into practice our two new creative ideas: a theatrical spectacle/exhibition with the subject "PIRATES" and another exhibition with the subject "SEA AND SAILORS". For the first project we need that the mail artists (you) help us to stage the spectacle, sending, till 01.03.85, artistic proposals and materials, photos, films, drawings, texts, etc. For the second project we need, till 15.05.85, the usual collaboration for a Mail Art exhibition. As usual, we shall send a catalog and a poster to all participants.

Best Regards

Mário M. Rio

apartado 187 • 2752 Cascais codex • Portugal

*

„Ne može se reći da drugi saznaju moja osećanja *samo* na osnovu moga ponašanja — jer se ni za mene ne može reći da ih saznajem. Ja ih *osećam*."

„'Misao, ta čudnovata stvar' — ali ona nama ne izgleda čudnovata onda kada razmišljamo. Nama se misao ne čini tajanstvenom dok mislimo, nego samo onda kad u neku ruku retrospektivno kažemo: 'Kako je to bilo moguće?' Kako je bilo moguće da se misao samostalno bavi tim predmetom? Čini nam se kao da smo pomoću nje ulovili realnost."

(Vitgenštajn)

Utorak, 26. februar 1985.

„Samo za velikog umetnika umetnost je sama sebi cilj, to jest čista funkcija, bez koje ne živi i zbog koje ne odgovara. (...)

U suštini čitav pesnikov rad sveden je na izvršenje, fizičko ostvarenje duhovnog (ne svog) zadatka. Kao i sva pesnikova volja — radna volja ostvarenja. (Ne postoji sopstvena stvaralačka volja)...

Svaki pesnik je na ovaj ili onaj način sluga ideja ili stihija. Često samo stihija. Ali i u ovom poslednjem slučaju, on je ipak nečije prvo nisko nebo: istih stihija, strasti. Preko stihije reči koja je jedina od svih stihija oduvek osmišljena, to jest produhovljena, nisko blisko zemaljsko nebo. (...)

U odnosu na duhovni svet — umetnost je neki fizički svet duhovnosti.

U odnosu na fizički svet — umetnost je neki duhovni svet fizičkog.

Stvaralački trenutak je halucinantno stanje. Pre nego što počne obsession — dok ne završi — possession. Nešto, neko prodire u tebe, tvoja ruka nije tvoj izvršilac. Ko je on? Ono što hoće da postoji kroz tebe."

(Marina Cvetajeva)

*

Viktoru kupljen prvi sat — srećan je kao vrabac.

*

Živan izmenio naslov svoje knjige „Svedočanstva o signalizmu" u „Orbite signalizma" Pored toga znatno je proširio uvodni deo (prolog autora). Knjizi je dodao još dva, u međuvremenu napisana teksta, „Korak ka izvoru stvari" (prikaz „Dana na devičnjaku") i „Šatrovačka poezija Miroljuba Todorovića".

*

Kiš u intervjuu na televiziji govori čak „o neophodnosti autocenzure, koja je (za njega) putokaz ka metafori i književnom izražavanju, za razliku od direktnih iskaza."

*

Evo jednog u čijoj zemlji, kako stvari stoje, „nema autocenzure“, pa znači ni metafora, jer su svi pod „velikim vođom“ (bratom) srećni i jednodušni.

„Predsednik Demokratske Narodne Republike Koreje Kim Il Sung dobio je sto posto glasova na provincijskim i lokalnim izborima, javlja danas severnokorejska novinska agencija (KCNA). Prema tom izveštaju, na biралишта su juče izašli svi glasači, osim onih koji se trenutno nalaze van zemlje.“

*

Mladi niški pesnik Goran Stanković, u jednom razgovoru pokušava da definiše fizizam, književni pravac koji je sa još nekolicinom svojih drugova osnovao:

„Posmatrajući fizizam sa ove distance od nekoliko godina došli smo do zaključka, ja i oni koji su ga pokrenuli Stevan Bošnjak i Zoran Pešić — Sigma, da je to na jedan način projekat utopijske misli. To je bio ironijski pokušaj gledanja na svet, pokušaj da se mehanizam sveta drugačije objasni, izvan ustaljenih estetskih gledišta, izvan sadašnjeg represivnog pogleda na svet.“

*

Prema Solomonu Markusu preimućstvo pesničkog jezika nad naučnim ogleda se i u proučavanju sekundarnih smislova, koji su posebno važni u poeziji. Tu on misli „na jednu od najznačajnijih suprotnosti između naučnog i pesničkog jezika, na suprotnost između denotacije i konotacije“.

Sreda, 6. mart 1985.

„Da bi valjano vršio svoj zanat, pisac mora imati mogućnost da bude u neku ruku disident, pa čak i defetist, u odnosu na državu i institucije, na naciju i autoritete. Negacija je njegov familijarni oblik prihvaćanja svijeta.“

(Miroslav Krleža)

*

„Softver, izraz koji stručnjaci često upotrebljavaju, nije ništa drugo nego zbir „intelektualnih“ programa unesenih u računare, na osnovu kojih oni i rade. Nevidljivi su za ljudsko oko. U suštini predstavljaju funkcionalne, misleće mogućnosti elektronskog mozga računske mašine.

Hardver je, u stvari, opipljiv, fizički deo kompjutera, koji, simbolično rečeno, izvršava naređenja i radi po instrukcijama iz programa.

Stvoren je, u najnovije vreme, i treći izraz — fermver. Njime su softver i hardver ujedinjeni u jednu celinu.“

*

Juče uveče u 18h u Domu kulture na Banovom brdu prof. Voja I. Ilić imao je književno veče povodom svoje knjige pesama „Nebo može da čeka“. Prepuna bioskopska sala specijalno zakupljena za ovu priliku. Preko 400 ljudi, uglavnom bivših Vojinih učenika i studenata. Žagor, česti aplauzi, profesor deli poljupce, klavirska muzika, glumica Radmila Andrić i recitator Rale Damjanović, kritičari Paunović i Šijaković preozbiljni pod reflektorskim svetlima. Sačekam petnaestak minuta, pa iskoristivši opšte uzbuđenje i gužvu umaknem sa ove fešte. Napolju prohladna martovska noć, neosvetljeno Banovo brdo i grozni autobus 53 čiju vožnju do Zelenog venca, do kuće, jedva izdržim.

*

Belgijski istraživači su uspeli, prvi u svetu, da genetskim manipulacijama dobiju biljku koja sama proizvodi insekticid. Ekipa genetičara i biologa iz belgijskog grada Gana uzgajila je duvan sposoban da proizvodi insekticid koji ubija gusenice. Sledeći zadatak koji su sebi postavili naučnici jeste da dobiju žitarice koje će biti sposobne da same proizvode insekticide.

*

Mala opuštenost i rad na poeziji zastaje.

*

U „Poljima“ br. 311 odvratan tekst V.R. Tucića u kome na mnogo mesta osećam Kisićevu ruku. Ovog puta su, izgleda, udružili snage. Od teksta se ograđuje čak i redakcija. Pravo blamiranje, bljuvanje po posleratnoj Jugo–avangardi. Na jednom mestu pominje i kompjutersku poeziju Miroljuba Todorovića. Na koji način taj izbljuvak sprati sa sebe?

*

Američka vlada je naredila da se krene u lov na ratnog zločinca doktora Mengelea, poznatijeg kao „anđeo smrti“ iz Aušvica, koji je direktno odgovoran za smrt 400.000 Jevreja u gasnim komorama. Pozivajući se na izjavu predstavnika Centra Simona Vizentala, vodećeg lovca na ratne zločince, određena je nagrada od milion dolara onome ko doktora Mengelea uhvati. Nagradu je ponudila jedna grupa koja želi da ostane anonimna. Ta grupa je uz nagradu postavila dva uslova: da doktor Mengele bude uhvaćen živ i da bude izručen ili SR Nemačkoj ili Izraelu zbog suđenja.

*

U Muzeju savremene umetnosti otvorena je izložba Mana Raya (fotografije i filmovi), na čije otvaranje nisam stigao da odem.

*

Postcard Dirka Hinea iz Blumingtona SAD.

*

Serse Luigetti šalje neki mejl materijal koji trebam da obradim, pa da mu vratim za izložbu koju priprema. Pošto mu se dugo nisam javljao pita da li je sve u redu.

*

Najskuplji šešir na svetu je pre 15 godina koštao 165 hiljada francuskih franaka. Toliko je naime platila firma Moet et Chandon — čuveni proizvođač šampanjca — da bi postala vlasnik šešira koji je slavni Napoleon poslednji put stavio na svoju carsku glavu 1. januara 1815. godine.

*

Umberto Eko u intervjuu pariskom „Mondu“: „Ako bih pisao knjigu o kamenom dobu, u njoj bi se našla hiljadu i jedna podudarnost sa savremenim problemima. Ja zastupam gledište da je terorizam jedan religiozni fenomen, mističan, koji nema ništa s marksizmom, ali veoma mnogo s hiljadugodišnjom tradicijom hrišćanstva. To je razlog što čitalac vidi analogije: nisam ja kriv, kriv je terorizam“.

*

Iz „Književne reči“:

Srozavanje

Na oglasnoj tabli jednog naučnog instituta (u zapadnoj Evropi) istaknuta je lista na kojoj su popisane faze kroz koji prolazi svaki naučni projekt. Red tih faza izgleda ovako:

Divlje oduševljenje.
Razočaranje.
Totalna konfuzija.
Potraga za krivcem.
Kažnjavanje nevinih.
Unapređivanje onih koji nisu učestvovali.

Zar i mnogi drugi naši poduhvati, od ljubavnih odnosa do socijalnih revolucija, ne prolaze kroz iste faze?

(Milovan Danojlić)

Nedelja, 10. mart 1985.

U četvrtak bio do redakcije „Književnosti“. Veliki, debeli drug s lulom ovog puta obećava da će se blok sa signalizmom pojaviti u junskom broju. Ne verujem mu.

*

U Poljskoj vlada grip, pa pošto nema limuna, odgovorni organi upućuju narod da jede beli luk.

*

Američki sud doneo odluku da ustaški zločinac Artuković može biti izručen Jugoslaviji.

*

„Dva biografska romana u kojima se iznose ‘novi momenti’ iz života velikana ruske književnosti F. M. Dostojevskog nisu dobro primljena u Sovjetskom Savezu. U knjizi *Račun do jedinice — Fjodor Dostojevski pod bremenom strasti i dilema* autorka D. Bregova opisuje ljubavne avanture slavnog romansijera, dok u knjizi *Život za život* P. Kosenko otkriva da poslednja saputnica Dostojevskog Ana Snitkina nije bila ‘beskrajno dobra’ kao što je tvrdio piščev brat Nikolaj Mihailovič. Tim povodom *Literaturna gazeta* je objavila napis u kojem se pisac K. Stepanjan pita ne bi li trebalo da se svi dokumenti koji se odnose na život klasika čuvaju u betoniranim skladištima, gde bi imala pristup samo lica s diplomama doktora filoloških nauka.“

*

Prema „Politici“ arhivisti SANU, posle četvorogodišnjeg rada, pregledali su i sredili oko deset hiljada dokumenata koliko ih je bilo u zaostavštini Ive Andrića. Otvoriće se i biblioteka Centra za dokumentaciju, u kojoj se čuvaju knjige, časopisi, novinski članci, arhivska građa i fototeka.

*

„Afričke zemlje moraju da organizuju zajedničku borbu protiv muve ce–ce, istaknuto je u Harareu, na otvaranju međunarodnog naučnog skupa o suzbijanju i kontroli tog insekta. Prema podacima, oko 23 vrste muve ce–ce, koja izaziva bolest spavanja, sada ugrožavaju oko deset miliona kvadratnih kilometara u 37 zemalja Afrike. Više od 35 miliona ljudi neposredno je izloženo opasnosti od te bolesti.“

*

Pismo:

Beograd, 9. 3. 1985.

Poštovani gospodine Ekman,

Šaljem Vam zbornik „Signalizam“ — avangardni stvaralački pokret“, časopise sa napisima o signalizmu, kao i dve svoje knjige u nadi da ću Vas zainteresovati za ovaj jugoslovenski književni pokret. Vašu adresu dobio sam od profesora Aleksandra Flakera iz Zagreba, koji me je uputio na Vas kao vrsnog poznavaoca naše literature, naučnika i kritičara koji bi, možda, poklonio pažnju signalizmu, avangardnom pokretu što se pojavio (rodio) i razvija u našoj književnosti.

O signalizmu je, inače, dosta pisano, a na katedri za jugoslavistiku Jagjelonjskog univerziteta u Krakovu (Poljska) Julian Kornhauser odbranio je doktorsku disertaciju sa temom „Sygnalizm — propozycja serbskiej poezji eksperymentalnej“, koja je 1981. godine objavljena kao knjiga.

Signalisti su tokom proteklih 15 godina uspostavili dobre odnose sa nizom američkih avangardnih stvaralaca kao sto su Richard Kostelanetz, Dick Higgins, etc. Dobar deo signalističkog materijala: časopis „Signal“ (1970–1973), antologije, katalozi, knjige i ostalo nalazi se u Archivu Jane Brown, Tyringham, Mass.

S nadom da će se naša saradnja nastaviti, primite moje iskrene pozdrave,

Miroljub Todorović

Miroljub Todorović
Dobrinjska 3
11000 BEOGRAD

Trinaest pisama (uključujući i ovo), sa odgovarajućim varijacijama prema primaocu, i trinaest paketa sa „Signalizmom“ (zbornik), „Čorbom od mozga“, zbirkom „Svinja je odličan plivač“ i časopisima „Književnost i jezik“ i „Književna kritika“ uputio sam slavistima na adrese koje mi je dao Flaker. Italijanima sam, zbog D’Ambrosia, poslao još pride i katalog „Think about Signalism“. Većina paketa i pisama (11) otišla je u petak 8. 3., a preostala dva, oba američkim profesorima 9. 3. Od onih za koje mi je Flaker naznačio da znaju naš jezik (ukupno 15) nisam poslao samo gđi Burkhart i Wierzbickom, njima ću se možda naknadno javiti i sa drugim materijalom pošto ovaj delimično imaju ili, pretpostavljam, poznaju. Isto tako trebalo bi se javiti i Jeanu Weisgerberu i poslati mu materijal koji je preveden na engleski i francuski.

*

„Jedini neizabrani parlament u demokratskom svetu je engleski Dom lordova (House od Lords), kome pripada 1150 lordova. Nasledno plemstvo šalje oko 800 delegata, a ostatak su biskupi državne crkve i lordovi koje imenuje kraljica — odnosno suveren. U Domu lordova ima više nobelovaca nego u bilo kom drugom parlamentu sveta, pa čak i u mnogim državama.“

*

Prof. Bandić je, izgleda, postao službeni isterivač đavola iz srpske književnosti. Njegova najnovija žrtva je Mladen Markov.

*

(San)

U maloj sam, skučenoj prostoriji sa niskom tavanicom. Za nezgrapnim, grubo otesanim, drvenim stolom, sede čovek i žena. U rukama čoveka omanja sprava sa ručkom veoma nalik onim starim kućnim mašinama za mlevenje mesa. Pred njima na stolu je i gomila papirića.

Čovek mi se obraća i predloži da uzmem jedan papirić i zabeležim neki broj. On će, kaže, pogoditi broj koji sam zabeležio.

Uzimam papirić, zabeležim broj 11, stavljam ga ispred sebe i pokrivam šakom.

On okreće ručku one sprave. Iz nje izlazi žuta izbušena traka identična traci koju su imali kompjuteri Ekonomskog i Matematičkog instituta na kojima sam 1969. i 1970. pravio kompjuterske pesme. Onda uzima traku, pažljivo je zagleda, došaptava se nešto sa ženom i kaže:

— Vaš broj je 11, izgubili ste hiljadu dinara.

Pobunim se i odgovorim da se nismo kladili.

— Jeste — kaže on — igra je takva, ako želite da povratite novac pokušajte još jednom.

Beležim na papiriću, krijući ga, nemoguću cifru, sa više desetina nula, i stavljam ga u džep.

Čovek opet drnda sa onom spravom. Još pažljivije proučava traku koju je ona izbacila, onda uzima papir sa stola, beleži nešto na njemu i dodaje mi ga. Upoređujem cifre sa mog i njegovog papira. Istovetne su.

— Ponovo ste izgubili! — kaže on pobedonosno.

Utorak, 12. mart 1985.

„Pjesnik je izgnanik iz raja prvih obasjanja. Bačen u kišu i grmljavinu. Na otpadu je. Otuđen i sam pred zidom koji zatvara vidik. Kako pisati? Kako pripadati sebi?“

(J. K.)

*

Ponovo bolovi u grudima, kičmi, noćne more, buđenja, potom besanica i bdenje. Preko dana užasna iscrpljenost, nemogućnost da radim, da dišem.

*

Prvi broj nove serije „Savremenika“ sa Srbom Ignjatovićem na čelu. Tekst koji mi je odmah privukao pažnju — „Avangarda“ rumunskog kritičara Adriana Marinoa.

*

Nabavio zbornik „Moderni pravci u književnosti“ Radovana Vučkovića. Veoma informativna knjiga napravljena u okviru lektire za I godinu srednjeg usmerenog obrazovanja. Osnovna poglavlja: futurizam, ekspresionizam (zauzima najviše prostora i najviše autora), dadaizam, nadrealizam i socijalna književnost. Iako u predgovoru kaže da je „filozofija zenitizma bila u suštini ekspresionistička“, Radovan Vučković ovaj naš pravac svrstava u poglavlje „Dadaizam“ . U istom poglavlju objavljen je i „Program hipnizma“ Radeta Drainca.

*

Ujutru u we–ceu boreći se sa šuljevima i hroničnim zatvorom prelistavam NIN: „Sednica CK SKJ Kraj opštepartijske rasprave i očekivanje raspleta i jedinstva SK“, „Politička samozavaravanja“, „Riko protiv mafije“, „Zašto Srbija zaostaje“, „Savršen zločin“. Odjednom, kao munja me ošine jedva primetan naslov u rubrici „Periskop“ — „Život i smrt neutešnog pisca“ . Umro je Tom Lah (Dragoslav Petrović), niški pisac i potukač, pijanac i klošar (ako se tako može reći), čovek sa kojim su se sprdali nišlijski kulturno–birokratski šminkeri u svojim šupačkim dupetronima. Tom Lah je živeo za pisanje i umro pišući i gladujući, sam u svojoj sobici smrznuvši se u 45–oj godini mukotrpnog života jednog februarskog jutra ove teške zime.

Sećam ga se s kraja šezdesetih godina, kada smo se upoznali, očerupan kao svračak, polupijan, prepun žalopojki na sve i svakoga.

Neka ti je laka večnost, u koju si tako žarko želeo da uđeš, Tome / Dragoslave.

*

U najnovijoj knjizi o Antonu Pavloviču Čehovu, iz pera francuskog pisca ruskog porekla Anrija Troaja, publikovanoj u Parizu, objavljena su i Čehovljeva sećanja: „Ja u detinjstvu nisam imao detinjstva“. Piščev život, po sopstvenim rečima, uopšte nije bio ružičast. Pre svega bolest, tuberkuloza, koja ga je izjedala i najzad odnela već u 44. godini. Velikodušan i darežljiv, on novac, koji nije lako zarađivao, nije mogao da odbije ni raznim badavadžijama što su ga spopadale i u rođenoj kući. Tako je trenutke za mir i rad, za razmišljanje, nalazio jedino u cik zore, pre buđenja ukućana i dolaska nametljivaca i pacijenata seljaka. Bio je ipak neumoran u pisanju, a i u davanju saveta književnim poletarcima koji ga takođe nisu ostavljali na miru. Jedan od tih saveta glasio je: „Ne plačite sa svojim ličnostima. Pisanju treba pristupiti tek kad se osetite hladnim kao led“.

*

Poslao mejl–art radove za JANCO–DADA MUSEUM u mestu Ein Hod, Izrael.

*

Susret sa Gojkom Tešićem, on sada intenzivno proučava Vinavera „koji je (prema njemu) britko, razložno i bez posustajanja branio i odbranio modernu poetsku misao a da ta njegova odbrana nije prerasla u poetičku dogmu“. Kaže mi da u Institutu za književnost priprema skup o Vinaveru koji će se držati u junu mesecu. Na skup je pozvao i Kornhauzera.

*

Umro sovjetski vođa Konstantin Černjenko.

*

Zašto se nosevi razlikuju po obliku kod raznih rasa i ljudi što žive na različitim uporednicima? Stručnjaci za uporednu anatomiju zaključili su da upravo klima utiče na oblikovanje čovečjeg nosa.

U centralnoj Africi domoroci imaju široke noseve i velike nozdrve da bi lakše mogli udahnuti više vazduha, koji je u tim žarkim predelima ređi. U hladnim predelima nos je duži, a nozdrve uže, kako bi se hladan vazduh ugrejao dok stigne do pluća.

*

Živan mi javlja da je dobio prištinski časopis „Stremljenja“ u kome je udarni tekst prof. Voje Ilića o signalističkoj vizuelnoj poeziji.

*

Puno izložbenih kataloga iz Brazila šalje Museu de arte e de cultura popular.

*

Za najneprohodniju granicu važi pojas između Nemačke Demokratske Republike i SR Nemačke, koji je dugačak 1381 kilometar i zauzima 344 km^2 površine NDR. Celom dužinom je montirano više od 2 miliona mina, preko 80 hiljada kilometara bodljikave žice, izgrađeni su stražarski tornjevi, reflektori i betonske prepreke. Pojedinci ipak uspevaju, tu i tamo, da pređu ovu granicu bez pasoša.

*

Veoma lep katalog iz Francuske sa mejl–art izložbe L'OBJET CULTUREL održane u Pont–a–Moussonu, Lorena. Mnogo učesnika. Poslao sam originalne postcards (naše freske sa mojim mejl intervencijama) koje su reprodukovane u katalogu na 24. strani.

*

Sedimo kod Rodoljuba u Kulturnom centru pijemo i pričamo. Šujica bezuspešno pokušava da me nacrta. Uzimam taj crtež i kažem mu, iako veoma nezadovoljan njegovim crtačkim umećem, kako ću ga uneti u svoj Dnevnik.

*

Sunčana krv. U tvome vinu. Strašno *čudo*. Možda ud anđela. U različitim *vremenima*. Divna eksplozija. Pred *tamnim* šumama. Plašljiv. *Zvezda* sjaj.

Četvrtak, 21. mart 1985.

Pišem teško, mučno, kao što mucam, iskidano. Ali dok pišem izvan sam bolova, strahova, iznad same smrti.

*

„Dok je u Evropi bilo bronzano doba, u Indiji su filozofi već razmišljali o stvaranju Vasione. Naravno, ovo njihovo razmišljanje nije bilo bez uticaja religije, tako da njihova izvorna objašnjenja danas ne možemo smatrati naučnim.

Ali, ako sa ovih objašnjenja skinemo magično–mistični veo, začudićemo se koliko su indijski filozofi bili blizu stvarnosti koju je Zapad otkrio tek u 19. i 20. veku.

U praktičnom životu Indusa najvažnija jedinica vremena bila je solarna godina.

Više solarnih godina davale su veće jedinice vremena. Reč je o jugama. Razlikovali su četiri juge, ali one nisu bile podjednako dugačke.

Četiri juge stvarale su mahajugu (veliku jugu), a 72 mahajuge činile su period mantvantare. Tačnije: jedna mantvantara sastojala se od 71, 428571 mahajuge. A 14 mantvantara sačinjavalo je kalpu.

Preračunato u godine: 1 kalpa = 4 320 000 000 (četiri milijarde i trista dvadeset miliona) godina!

A savremena nauka tvrdi da je zemlja stvorena pre otprilike 4 500 000 000 (četiri milijarde i 500 miliona) godina!

Ne znamo nijednu religiju koja računa sa tolikim vremenom. Jevreji računaju sa 6700 godina, Maje sa najviše 12 000 godina, ali sa milijardama godina računaju (zasad) samo Indusi.

Ipak kalpa nije najveća vremenska jedinica sa kojom su računali indijski filozofi. Po njima kalpa je bila jedan jedini dan Brame.

Šta to znači?

Po staroj indijskoj filozofiji, u praskozorje stvaranja, Brama je iz svojih pluća izdahnuo Vasionu, koja se otada širi, i širiće se sve dok traje Bramin dan.

Kad padne noć, Brama u svoja pluća udiše Vasionu, svu, bez ostatka.

To se događa i narednog Braminog dana, i dana potom, itd.

Tako su Indusi poetskim jezikom opisali nešto što savremena nauka naziva pulsirajućim svemirom.

A takva teorija nastala je na Zapadu tek pre tridesetak godina (Bigbeng).

No, vratimo se Brami i zaprepašćujućim eonima vremena koje nagoveštavaju drevni indijski filozofi. Indusi Bramin dan nazivaju „kalpom“, a isto toliko dugu noć označavaju izrazom pralaja.

Bramina godina sastoji se od 360 dana, to jest 360 kalpi i isto toliko pralaja. A Bramin ceo život traje sto godina.“

*

Primljen u ULUS.

*

U petak se sastao sa Gradom Đurovićem, prijateljem iz studentskih dana, doktorom pravnih nauka, povratnikom iz Švajcarske gde je živeo poslednjih dvadesetak godina. Još 1959. godine njegove prevode Joneska nosili smo Vlaji u „Student“. Grada nije iživeo svoje literarne ambicije. Pokazuje mi prozu, pričice i pesmice za decu, projekat za jedan dečji časopis, itd. I pored dva nervna sloma koje je doživeo poslednjih godina, izgleda čilo. Možda ćemo se viđati.

*

„Naša sudbina na zemlji sva je u borbi protiv kvara, smrti i nestajanja, a čovek je dužan da istraje u toj borbi i onda kad je potpuno beizgledna.“

(Ivo Andrić)

*

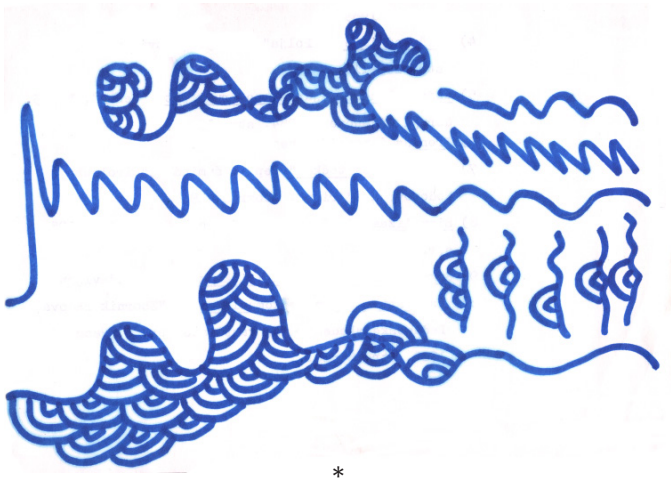

*

Pismo iz Mađarske:

Društvo urbanista iz Mađarske
Organizuje komornu izložbu naslovom
POKRAJ DUNAVA
Adresa izložbe: Budapest, Rákóczi u .7.
Cilj izložbe je popularizirati Dune, kraj Dune, priroda — i štitenja okoline
Na izložbu može se poslati sva vrsta delova bez ikakve vezanosti
Maximalne mere grafike su 50 x 70 cm.
Kod ostalih delova molimo uzmite u obzir da je izložba od karaktera komore.
Delova može se poslati
lično izmedju — 14–17 sati 28. 3. 1985. god.
10–14 sati, 29. 3.
preko pošte do 29 marta 1985 god.
Adresa:
Mut Budapest, Rákóczi u. 7.
Delove procenjiva stručni žiri od 9. do 10 aprila 1985. god.
Delove može se ponuditi za Zadužbinu Razvijanje i Širenje Kulture Okoline

Osváht Miklós
umetnik–slikar
Zakladnik

Barna Gábor
generalni sekretar MUT–a
Sekretar zaklade

Somogyi Győző
grafičar

Kő Pál
vajar

Szenes Zsuzsa
primenjeni umetnik

Lepa moja srpska jeziko.
Poslao im tri crteža u boji.

*

„Kineski lekari uspeli su da, koristeći rskavicu sa uha svinje, naprave novi nos jednom kineskom seljaku kome je pre 25 godina pacov pojeo nos, javlja list *Čajna dejli*. List dodaje da je operacija izvršena u jednoj vojnoj bolnici Džinanu, glavnom gradu provincije Šandong pre 10 meseci i da seljak sada normalno diše i oseća mirise. Praveći novi nos, hirurzi su svinjsku rskavicu pokrili kožom sa ramena pacijenta."

(„Politika")

*

Pismo iz Montevidea od starog druga Clemente Padina koji priprema knjigu o svojoj borbi protiv diktatorskog režima u Urugvaju kada je bio proganjan i hapšen.

THE SOLIDARITY TRIUMPH

Jorge Caraballo and Clemente Padín want to publish a book with all the informative material and works that were produced regarding to their encar celation and liberation provoked by their systematic opposition to the dictatorial regime that spouted in Uruguay after the coup d'état in June '73 towards their artistic production. Every artist that has made works, journalistic notes or any other advertisement in behalf of their freedom, send them before May 1st.,1985 to:

Clemente Padín
Lindoro Forteza 2713/3
MONTEVIDEO URUGUAY

so as to be compilated and published.
Thay want to homenage the international artistic community that with their effort made their freedom possible before their total sentence that the military fiscal sued and in meantime, they made haste the democratization lapse of time in Uruguay, happening in November 1984 with the end of the facist dictatorship. This is how the solidarity is forged.

*

Šetnja s Viktorom gradom do galerije SANU (Peđa Nešković), Grafičkog kolektiva (Nada Vitorović), galerije Kulturnog centra Beograda (ime autora zaboravio) i galerije Kolarčevog narodnog univerziteta (prva samostalna izložba Nikole Pilipovića, crteži koji mi se nisu dopali).

Za Njujorški ciklus crteža Nade Vitorović pod nazivom „Ptice“ prof. Dr. Katarina Ambrozić kaže u predgovoru kataloga da je „u njima sakupljeno iskustvo senzibilnog slikara, maštovito razgranata invencija umetnika i sva neobična višeznačnost vizionara nadahnutog uverenjem simboliste da je realnost samo privid onostrane poezije i lepote“.

*

„Na Antarktiku su otkriveni meteoriti koji su, bukvalno, pali sa Marsa i Meseca. Jedan kamenčić, pronađen 1981. godine, u potpunosti odgovara karakteristikama kamenja koje je sa Zemljinog satelita svojevremeno donela posada Apola 16. A jedan drugi meteorit veoma liči — u svim detaljima — na minerale koje su na površini Marsa proučavale automatske sonde serije Viking.“

*

U bjelopoljskim „Odzivima“ Žarko Đurović piše o „Signalizmu u svetu“. U zagrebačkom „Poletu“, sada, inače veoma čitanom listu, sarajevski pesnik Goran Simić vrlo korektno prikazuje zbornik „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“.

*

„K. je išao dalje, očiju uprtih u zamak, jer ga ništa drugo nije zanimalo. Ali kad je prišao bliže, zamak ga je razočarao. Bila je to jedna zaista bedna varošica, sklepana od seoskih kuća, koja se odlikovala samo po tome što je valjda sve bilo zidano od kamena, ali malter beše odavno otpao i kamen je počeo da se kruni. K. se letimično seti gradića iz svog zavičaja: jedva je zaostajao za ovim tobožnjim zamkom.“

(Kafka)

*

Da li je odlazak savremenog čoveka i umetnika u mit i mitologiju ključ za rešavanje problema naše civilizacije, posebno umetnosti u njoj?

Kada kultura postaje jedna od osnovnih tvari novih društvenih celina a umetnost nova relacija vrednosti u rastakanju?

Privremeni izlaz iz smetlišta civilizacije i kulture pronađen u humoru i parodiji.

Utorak, 26. mart 1985.

Irak i Iran bombarduju jedan drugom gradove. Rakete zemlja–zemlja na Bagdad, avioni na Teheran.

*

U novinama podsećanje na godišnjicu smrti (samoubistva) Branka Ćopića.

*

Prilično, bar za mene, bled broj „Književne reči".

*

U punom zamahu je vreme proze. Tiražni romani „Grešnik" i „Hazarski rečnik", odabrana i sabrana dela proznih pisaca na prvim i poslednjim stranicama su revija i malog ekrana. Poeziju, izgleda, više niko ne čita čak ni sami pesnici.

*

Juče popodne s Viktorom kao i svakog ponedeljka na engleski. Krećemo oko 5h ulicom Gavrila Principa prema mostu, skrećemo desno pored niške banke i Manakove kuće prečicom, stepenicama, u Kraljevića Marka pa onda u Jug Bogdanovu i na Zeleni venac. Ovde prelazimo na suprotnu stranu opet stepenicama na plato u Brankovoj kod „Kompasa". Čekamo zeleno svetlo na opasnom prelazu pa preko Brankove žurimo ulicom Carice Milice do Topličinog venca. Odande skrećemo prema Tanjugovoj zgradi, očešemo malo i Obilićev venac pa uđemo u Đure Jakšića. Tu nam je već lakše jer više ne idemo uzbrdo. Pored knjižare „Prosveta" i Akademije nauka ulazimo u Knez Mihailovu da bismo je odmah presekli i pored zgrade SDK–a našli se u Vuka Karadžića. Ispred Kapetan Mišinog zdanja prelazimo prometnu ulicu Vase Čarapića pa se kroz park ka Studentskom trgu spuštamo do Braće Jugovića. Ovde kraj Prirodno matematičkog fakulteta idemo levo u strmu Višnjićevu. Iako već žurno koračamo u strahu da nismo zakasnili, presecamo Siminu, Jevremovu i ulazimo u Jovanovu gde je Institut za strane jezike. Istim putem se vraćam, lutam po knjižarama i galerijama u krugu Kalemegdan–Terazije dok ne prođe jedan sat koliko traje engleski pa se ponovo nađem u dvorištu zgrade 25 u Jovanovoj, prihvatam dete da bi zatim drugim putevima i u drugačijem raspoloženju krenuli kući.

*

Poziv iz Pariza na koji, na žalost, zbog vremenskog tesnaca neću moći da odgovorim:

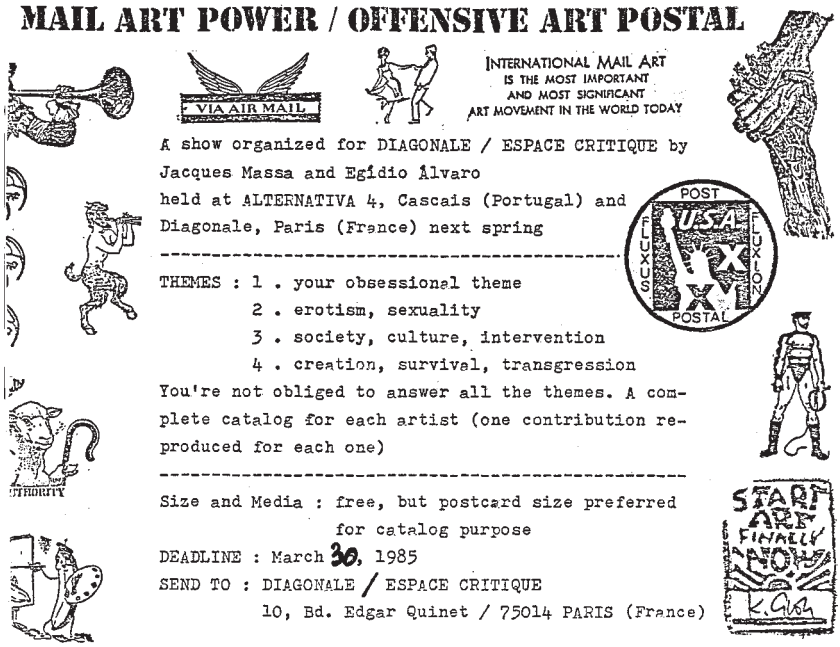

*

Biblijske pouke i poruke mogle su se prošle godine čitati na 1.808 jezika navodi Svetska unija društva za proučavanje Biblije, sa sedištem u Cirihu. Biblija je u celosti objavljena prošle godine na 286 jezika, Novi zavet na drugih 594 jezika, a parcijalni prevodi Biblije pojavili su se na dodatnih 928. jezika. Potpuni prevodi Biblije mogli su se naći na 109 afričkih, 90 azijskih i 55 evropskih jezika. U Latinskoj Americi Biblija je prevedena na španski i portugalski, a celovite verzije na dva jezika južnoameričkih Indijanaca pojaviće se uskoro.

*

Antropolozi su dokazali da neandertalski čovek nije bio u stanju da komunicira na način koji bi se mogao porediti sa današnjim jezikom. Ti praljudi su imali, naime, zakržljale glasnice i ždrelo, slično majmunima i malenim bebama. Međutim, već je Kromanjonac, pre oko 40 hiljada godina imao razvijen pribor za govor.

*

Nahranio si *planetu*. Nezrelim plodovima. Prolećnim *praskozorjem*. Iz kupinove vreže. *Javlja se* mesečar. U kostretnoj *haljini*. Anđeo u polju. Pomračenje sveta. *Pronađimo ga*. U zelenom bezmerju. U osakaćenoj *reči*. Došao je čas. Orgazma.

*

„Život je mnogo bogatiji no što to znaju Horacijevi filozofi, i Hamlet mu to i kaže: između neba i zemlje događaju se stvari koje oni i ne slute. Mnogolikost u pokretu."

„Ljudska materija ima toliko neuobličenog, što je samo dato kao puka mogućnost uobličavanja."

„Slučaj, dakle, odgovara tu onome što smo mi nekada zvali 'nadahnuće'."

„U stvari, vreme je jedini i glavni ponor naš. Ponešto od njega spasemo. Mi volimo da spasavamo. Spasavamo sebe."

(Vinaver)

Sreda, 27. mart 1985.

Prolećna opuštenost, mrtvilo, osećaj promašenosti i praznine, zapitanost nad svim, smislom sopstvenog stvaralaštva pak čak i života.

*

Ekonomska i politička situacija u zemlji očajna. Porodično smo, sa nepunih pet miliona starih dinara, i bukvalno na ivici egzistencije.

*

Iz Amerike (Bellingham) Robert Asworth poziva na mejl–art izložbu.

*

Nenad Bogdanović šalje svoj „Second Manifesto" 2 sa informacijama, odlomcima tekstova na srpskom i engleskom, itd. U jednom od njih Jaroslav Supek pomalo naivno i nevino zaključuje kako „dela poštanske umetnosti nisu večna — ona odlaze u večnost".

*

U Salonu muzeja u četvrtak 28. marta u 19h otvaranje izložbe Dragana Karadžića „Tragovi prostora".

*

Iz Holandije (Utrecht) vratio mi se paket sa knjigama upućen, po Flakerovoj preporuci, Raineru Grűbelu; isto tako vratilo se i pismo upućeno prof. Mojmiru Grygaru. Primaoci su se odselili.

*

„Mi jedno očekujemo, a drugo nas iznenadi; ali u lancu razloga ima kraja."

(Vitgenštajn)

*

Poisson Soluble Gallery, iz Madrida, uz pomoć Ministarstva za transport, turizam i komunikacije, organizuje izložbu SOLUBLE MAIL. Radove poslati do 15. aprila.

*

„Čuvena akcionarska kuća 'Kristi' ponudila je 1972. godine jedan predmet na licitaciju, koji je u katalogu bio ovako opisan: 'Mali sasušeni predmet, dugačak oko 3,5 santimetara, sličan malenom morskom konjiću'. Početna cena je bila 13.300 funti, ali se nije našao zainteresovani kupac. Tek 1977. godine je dotični sasušeni objekt kupio jedan američki urolog za 3.800 dolara. Tako je taj lekar postao vlasnik — sasušenog penisa moćnog Napoleona!"

*

Sarenkovo pismo kojim obaveštava o pokretanju nove, treće serije, svoje „Pesničke borbe".

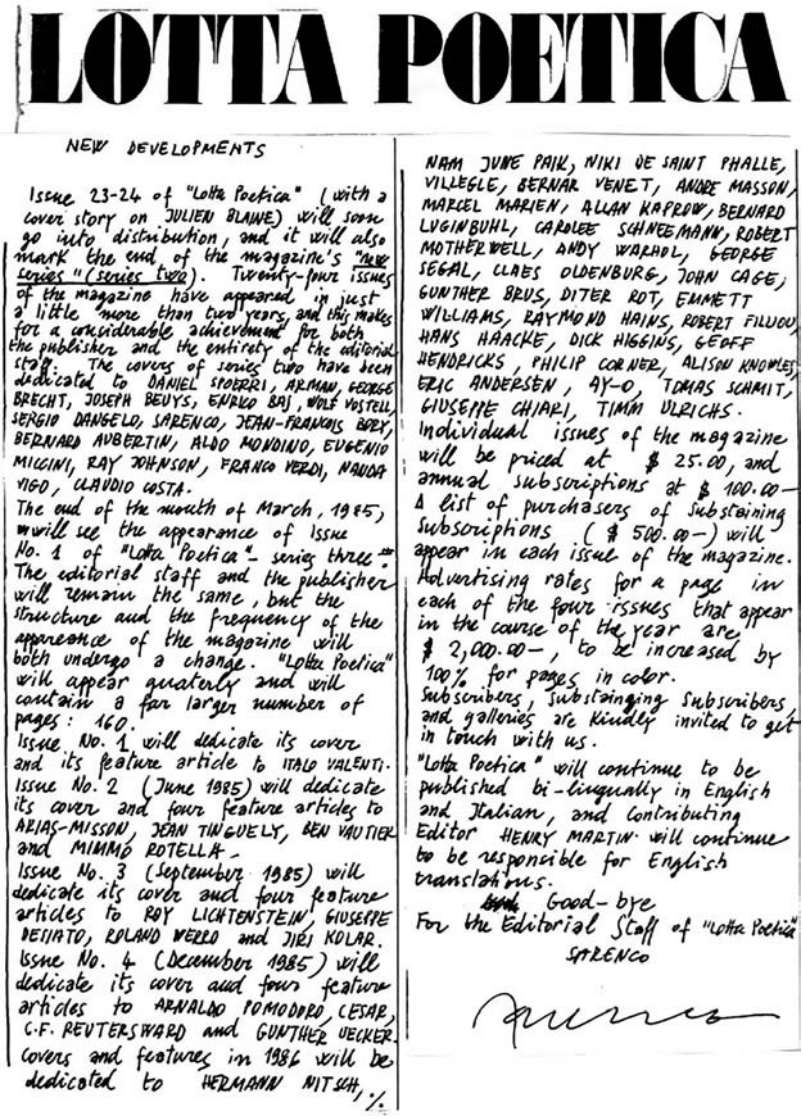

LOTTA POETICA

NEW DEVELOPMENTS

Issue 23-24 of "Lotta Poetica" (with a cover story on JULIEN BLAINE) will soon go into distribution, and it will also mark the end of the magazine's "new series" (series two). Twenty-four issues of the magazine have appeared in just a little more than two years, and this makes for a considerable achievement for both the publisher and the entirety of the editorial staff. The covers of series two have been dedicated to DANIEL SPOERRI, ARMAN, GEORGE BRECHT, JOSEPH BEUYS, ENRICO BAJ, WOLF VOSTELL, SERGIO DANGELO, SARENCO, JEAN-FRANCOIS BORY, BERNARD AUBERTIN, ALDO MONDINO, EUGENIO MICCINI, RAY JOHNSON, FRANCO VERDI, NANDA VIGO, CLAUDIO COSTA.

The end of the month of March, 1985, will see the appearance of Issue No. 1 of "Lotta Poetica" - series three. The editorial staff and the publisher will remain the same, but the structure and the frequency of the appearance of the magazine will both undergo a change. "Lotta Poetica" will appear quarterly and will contain a far larger number of pages: 160.

Issue No. 1 will dedicate its cover and its feature article to ITALO VALENTI.

Issue No. 2 (June 1985) will dedicate its cover and four feature articles to ARIAS-MISSON, JEAN TINGUELY, BEN VAUTIER and MIMMO ROTELLA.

Issue No. 3 (September 1985) will dedicate its cover and four feature articles to ROY LICHTENSTEIN, GIUSEPPE DESIATO, ROLAND WERRO and JIRI KOLAR.

Issue No. 4 (December 1985) will dedicate its cover and four feature articles to ARNALDO POMODORO, CESAR, C.F. REUTERSWARD and GUNTHER UECKER.

Covers and features in 1986 will be dedicated to HERMANN NITSCH, NAM JUNE PAIK, NIKI DE SAINT PHALLE, VILLEGLE, BERNAR VENET, ANDRE MASSON, MARCEL MARIEN, ALLAN KAPROW, BERNARD LUGINBUHL, CAROLEE SCHNEEMANN, ROBERT MOTHERWELL, ANDY WARHOL, GEORGE SEGAL, CLAES OLDENBURG, JOHN CAGE, GUNTHER BRUS, DITER ROT, EMMETT WILLIAMS, RAYMOND HAINS, ROBERT FILIOU, HANS HAACKE, DICK HIGGINS, GEOFF HENDRICKS, PHILIP CORNER, ALISON KNOWLES, ERIC ANDERSEN, AY-O, TOMAS SCHMIT, GIUSEPPE CHIARI, TIMM ULRICHS.

Individual issues of the magazine will be priced at $ 25.00, and annual subscriptions at $ 100.00—. A list of purchasers of Subscribing Subscriptions ($ 500.00—) will appear in each issue of the magazine.

Advertising rates for a page in each of the four issues that appear in the course of the year are $ 2,000.00—, to be increased by 100% for pages in color.

Subscribers, Subscribing Subscribers, and galleries are kindly invited to get in touch with us.

"Lotta Poetica" will continue to be published bi-lingually in English and Italian, and Contributing Editor HENRY MARTIN will continue to be responsible for English translations.

Good-bye

For the Editorial Staff of "Lotta Poetica"

SARENCO

*

Najveća ptica letačica praistorijskog doba bio je divovski Teratornis, koji je pre oko šest miliona godina naseljavao područje sadašnje Argentine. Fosilni nalazi nam kazuju da je ova leteća grdosija imala prečnik krila između sedam i 7,60 metara, dok mu težinu naučnici procenjuju na 120 kilograma.

*

„Sve je oblik, i život je oblik“

(Balzak)

*

„Najubitačniji zemljotres savremenog doba zabeležen je 28. jula 1976. godine u istočnokineskoj provinciji Tanšan. Pošto do sada nisu objavljeni zvanični podaci o žrtvama, to se špekuliše sa brojkama između 242 i čak 750 hiljada poginulih! Znatno bolje sreće, što se zemljotresa tiče, su Nemci (posebno oni zapadni), jer je tamo u proteklih 830 godina zabeleženo samo 9 smrtnih slučajeva u zemljotresima.“

*

„Kolaž nije više delo u nasleđenom smislu reči, nedostaje mu unutrašnje jedinstvo i koherencija. Izrađivati i praviti — a to odavno ne vredi više samo za umetničku delatnost — u sve većoj meri prelazi u otkrivanje, zapažanje, pronalaženje, sretno odabiranje, sakupljanje, navođenje i sastavljanje. Monter, subjekt montiranog zapažanja, na kraju spoznaje i samoga sebe kao montažu i kolaž.“

(Hannes Bőhringer)

*

Više od četvrtine svetskog stanovništva, ili 1,4 milijarde ljudi, govori engleski jezik manje ili više tečno, piše novi britanski časopis ‘Ingliš tudej’. Časopis, koji će izlaziti četiri puta godišnje, odnedavno izdaje univerzitet u Kembridžu, baviće se pre svega, proširenošću engleskog jezika, ali i lingvističkim pojavama vezanim za ovaj jezik.

*

„Može li se misliti a da se ne govori? — I šta je *mišljenje*?“

„Kad mislim rečima, meni pored jezičkog izraza ne dolaze u svest i ‘značenja’ već je sam jezik nosilac mišljenja.“

(Vitgenštajn)

*

Skrivaš se. U *mesečevom znaku*. U ožilištu. Iz opipljivog kosmosa. *Žig svetlosti*. Eksplodiraju sunca. Kao hrušt. *U lobanji*. Zlatni prsti Ovidija. Odblesak. Crnog mora. Tvoja *žučljiva* krv. Anagramsko *pismo*. U mirisu breskve se: razlistava.

Subota, 30. mart 1985.

Bio juče do Udruženja, našao se sa Alekom, uzeo novi broj „Relations–a“, sedeo, pričao s nekim polupiscima. Posle toga osećao se nekako jadno, prljavo. Trebalo bi izvesno vreme da izbegavam zgradu u Francuskoj 7.

*

„U početku beše Zervan, princip Vremena. Iz njega nastade Aion, beskonačno Vreme; i on rodi dva blizanca, ‘koji se po vlastitoj izjavi nazivaju čistim i nečistim’ (Yasna) prvorođeni (‘čisti’) beše Ahura Mazda, ali se (‘nečisti’) Angra Mainyu predstavi svome ocu kao prvorođeni, i prema tome, kao njegov punopravni naslednik. Međutim, za razliku od priče sa sličnim motivom iz hebrejske mitologije, Aion je otkrio obmanu. I, mada nije svom zlom sinu mogao oduzeti svu moć, učinio je snagu Ahura Mazde jednaku njegovoj i prorekao da će na kraju vremena Angra Mainyu biti konačno poražen; i u novom kosmosu koji će stvoriti Ahura Mazda (‘dobri Gospod’) postojaće samo Svetlost i Dobro.“

(iz Mitraističke religije)

*

Pojavio se novi broj „Književnih novina“, opet tanušne. Ni u zagrebačkom „Oku“ nema šta da se čita.

*

„Slikar Mark Šagal umro je večeras u svom domu u francuskom letovalištu Sent Pol Dvens. Jedan od najznačajnijih slikara ovog veka umro je od srčanog udara u 97. godini.

Mark Šagal rođen je 1887. godine u gradu Vitebsku u Rusiji. Bio je jedan od najoriginalnijih slikara epohe, vanredan kolorista. Jedna od glavnih tema njegovih fantastičnih kompozicija bio je život Jevreja i ruskih seljaka. Od 1910. godine uglavnom je živeo i stvarao u Parizu.“

(„Politika“)

*

„Najobimnija objavljena publikacija se zove *Dokumenti britanskog parlamenta* i broji hiljadu i 112 tomova. Čitaocu željnom znanja trebalo bi šest godina da pročita sve objavljene skupštinske akte, pod uslovom da svakog dana čita 10 časova. Knjige teže 3,3 tone i zbirka je koštala 32 hiljade funti, te je stoga i prodat samo ograničen tiraž, odnosno 500 kompleta.“

*

Javlja se pismom Silvio Ferrari iz Kamolja (Đenova), dobio je zbornik, knjige i časopise. Kaže da je „po naslovima vidio da se radi o zanimljivim stvarima“, pročitaće pesme, zahvaljuje se na pošiljci.

*

Nepostojeće *granice*. Zelene zemlje. Prihvatam *novo značenje*. Providan kostur. Kukca. Šumsku *stazu*. Tom biću. Sa druge *planete*. Ovlažiti jezik. Usred. *Nepregledne* vatre. Ne fiksirati. Njegovo *postojanje*. Probudiće se. U *senci* smrče. Sa srebrnim zenicama. *Novorođenčeta*.

*

„Mudrošću jezika odavno je već otkrivena svetlosna priroda sveta."

„Stvaranje reči je eksplozija jezičkog ćutanja, gluvonemih jezičkih slojeva."

(Hlebnjikov)

Utorak, 9. april 1985.

„Kada se izgubi ego, gubi se i moć nad jezikom."

(V. H. Odn)

*

„RO 'Jugoart' Vas poziva da prisustvujete promociji knjige 'Svetlosna formula' Spasoja Vlajića. O knjizi će govoriti prof. Vojislav Ilić. Promocija će se održati u četvrtak 11. aprila 1985. godine u $19.^{00}$ časova u Sava Centru (Japanski salon), Milentija Popovića 9."

*

Dob Kamper šalje svoj Open World no 2.

*

„Pošto je prošla čuvena Orvelova 1984. godina, uprava muzeja voštanih figura 'Madam Tiso' u Londonu odlučila je da statuu Džordža Orvela povuče u sklonište zajedno sa tablom njegove vizije te godine. Orvel se tako našao među 'bivšima', kao što su na primer, američki predsednik Ričard Nikson i Džimi Karter. Međutim, uprava muzeja je na konferenciji za štampu nagovestila mogućnost da se Orvel preseli u 'istureno odeljenje' u Somersetu. Tu se inače, nalaze i figure britanske kraljevske porodice, ali iz mlađih dana."

*

„Koliko bi čovek hteo da zna šta će biti sutra, toliko mu je teško da odredi gde se zapravo nalazi danas. Pitanje o krizi iskazuje njegovo nespokojstvo."

(Miodrag Pavlović)

*

Savet izložbe i Udruženje likovnih umetnika primenjenih umetnosti zahvaljuje mi se jednom lepom plaketom za učešće na izložbi „Zlatno pero Beograda za '84". Kako reče Dinka, a što je zvučalo mnogo ozbiljnije nego kada zapisujem ovde, „Dirljivo od njih".

*

G. Galantai osnivač arhiva „Artpool“ iz Budimpešte šalje sa posvetom („For Miroljub Todorovič“) svoj zaista impozantan katalog umetničkih maraka WORLD ART POST u čijem me podužem predgovoru („Postal Modernism“ — Artists Stamps and Stamp Images) Amerikanac Peter Frank spominje uz desetak drugih značajnijih evropskih umetnika. Galantai šalje (opet s posvetom još i marke koje je napravio s likom prvog mejlartiste Raya Johnsona i u kraćem pismu poziva na dalju saradnju.

*

Poziv iz Brazila na mejl–art doček Halejeve komete:

STOP THE STAR'S WAR

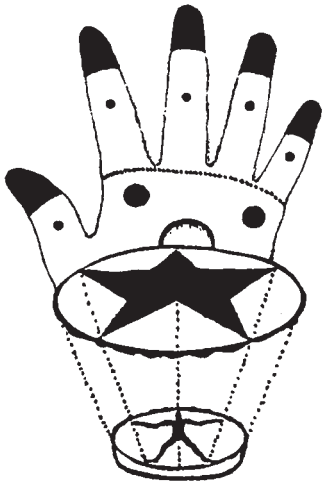

WELLCOMET MR. HALLEY

an international mail art exhibition
mostra internacional de arte postal
casanova DCE - unicamp AUGUST 1985
AGOSTO 1985
any size - any format
qualquer tamanho e formato

send to:
para: WELLCOMET MR. HALLEY
a/c gilbertto prado
caixa postal 6071
13100 campinas-s.p.
Brasil

deadline: june,30,1985
envio até: 30 de junho de 1985
catalogue to all participants
catálogo para todos os participantes

*

„Svetski jezici se uzajamno znatno razlikuju i po svojim fonetskim osobinama. Tako polinezijski havajski jezik ima samo 8 suglasnika (konsonanata) i 5 samoglasnika (vokala). Nasuprot tome, ekstremno složeni abhaski jezik, kojim se govori na Kavkazu, ima 66 suglasnika a samo 2 samoglasnika. Radi sravnjenja: većina evropskih jezika ima od 25 do 30 suglasnika i do 10 samoglasnika."

*

Bio do „Grafosa", uzeo još desetak primeraka „Dana na devičnjaku", naravno, platio u gotovom s popustom od 30%.

*

Konačno iz Prištine „Stremljenja" sa esejom V. I. Ilića „Signalistička vizuelna poezija". Grešaka štamparskih u tekstu toliko da ga je degutantno čitati.

*

„Britanska služba za borbu protiv droge predložila je britanskoj vladi da sa liste 'teških narkotika' skine marihuanu i da je na taj način legalizuje. U predlogu, koji je objavljen u policijskom magazinu, rečeno je da bi takav potez olakšao dalji rad službe za borbu protiv droge, posebno u pogledu otkrivanja rasturača mnogo opasnijih narkotika heroina i kokaina. Policijska služba za borbu protiv droge tvrdi da je marihuana toliko rasprostranjena u Velikoj Britaniji da više nema smisla kažnjavati one kod kojih se pronađu samo male količine te droge i to za 'ličnu upotrebu'."

*

Nesanica, malaksalost, noćne more, gušenja i opšta bezvoljnost i dalje traju.

*

U Narodnoj biblioteci Srbije festival naučne fantastike FESF. Pokušao s Viktorom da odem da gledam „Ratne igre", nismo uspeli da nabavimo karte.

*

Bio ponovo do „Književnosti" i kao što sam pretpostavio blok posvećen signalizmu neće ići i junskom broju. Vučko se pravda time što u tom broju objavljuje materijale sa okruglog stola o Pekićevom delu. Ovog puta nije ni pomenuto kada bi se signalizam, eventualno, mogao pojaviti ali je izrazito tvrđeno da će tekstovi biti objavljeni. Nisam imao snage da se posvađam.

*

Iz Niša obaveštenje od Jevtića da mi „Gradina“ objavljuje polemički tekst „Niške animoznosti“ (ne zna u kom broju), i da mi „drugovi“ koje sam opajdunuo pripremaju odgovore.

*

Sedim u parku na stud. Trgu, čekam Viktora koji ima čas engleskog i prelistavam knjigu „Simbolizam“ A. Belog koju sam neposredno pre toga uzeo u biblioteci. Prilazi mi akademik Dragoslav Mihailović, šeta kerove. Razgovaramo. Hvali moju šatrovačku poeziju, odvraća me od signalizma. Kažem mu da je i šatrovačka poezija signalizam. Ne shvata, kao i mnogi drugi, uostalom. Za njega je signalizam oličen samo u vizuelnom.

*

Čuješ li? *Glas moj?* Iz ledene rose. *Odzvanja*. Kao plahe ptice. Mostovi i *vodoskoci*. Očigledna svežina. Ne Zaboravi. Da postoji. *Slepa zemlja*. Kraljevstvo nevidljivo. *Talasi i pena*. Na vrhu Olimpa. *Smušeni* bogovi. Vazduh koji *plamti*. U tvojim nozdrvama.

*

Za Malarmea čisto pesničko delo podrazumeva izražajno iščeznuće pesnika „koji prepušta inicijativu rečima stabilizovanim sukobljavanjem njihove nejednakosti.“ Te reči se „pale od međusobnih odsjaja kao moguć vatreni trag po draguljima“ zaključuje on.

Petak, 12. april 1985.

Danas na prvim stranicama naše štampe: „Umro Enver Hodža“.

*

„Na Fakaofou, jednom od tri atola ostrvlja Tokelau, u Južnom moru, žive svinje koje plivaju i love ribu. Tri stotine tih životinja sa atola ulaze u more i u plićaku jedu veće puževe, razne mekušce i zaista love ribu, čak do 15 centimetara dužine. Neke od njih su vrlo dobri plivači.

Niko ne zna kako i kada su te svinje dospele na Fakaofo, ali je sigurno da su se vremenom privikle na hranu iz mora, jer druge, za njih pogodne, na atolu nema.“

*

Profesor Voja Ilić obaveštava me da ima nameru da od tekstova koje je napisao o meni, Milivoju, Spasojevoj „Svetlosnoj formuli“ (u radu su mu eseji o šatrovačkoj poeziji i signalističkom udelu Ljubiše Jocića), načini manju knjigu (stotinak stranica), o udarnim aktivistima i aktivnostima signalizma. Kao izdavač pominjan je izdavač Spasojeve knjige „Jugoart“.

*

Ка »пластичном« човеку

Више од милион људи само у САД „добије“ годишње вештачке уместо оболелих делова тела и органа — од пластичног зглоба до сочива. „У скорој будућности бићемо у могућности да заменимо скоро све оболеле органе човека оним пластичним“, наговештава др Колф са универзитета Јутах. Трепутно, истраживачи су концентрисани (бар у Америци) на потрагу за најбољим пластичним копијама следећих органа: за ВЕШТАЧКИМ ПАНКРЕАСОМ који ће помоћи милионима дијабетичара; за ВЕШТАЧКИМ УВОМ — који би вратио звук око 200 хиљада потпуно глувих Американаца, али и онима широм планете; за ВЕШТАЧКИМ ОКОМ — засад се врше експерименти са „убацивањем“ електрода у мозак на Институту за вештачке органе у Њујорку; ВЕШТАЧКОМ КОЖОМ, која се „гаји“ у лабораторијама — и која је већ спасла троје људи са опекотинама високог степена; ВЕШТАЧКИМ КРВНИМ СУДОВИМА од полиетилена који су неопходни при операцији бајпаса или тешко оболелих вена на нози... Делове човечјег тела који се већ успешно мењају пластичним видите на овој шеми коју је објавио „Ју Ес њуз“ ...

*

„Jezik se, dakle, kruni, izvitoperuje, stalno i stalno se traži neki jači jezik.“

(Vinaver)

*

„Umetnik uopšte nije važan. Važno je samo ono što stvori, jer ništa novo ne može se kazati.“

(Fokner)

*

„Aktivnu besmrtnost poseduje književno delo sve dotle dok je u stanju da se menja u svesti novih pokolenja.“

(Parandovski)

*

Polemički tekst protiv tradicionalista i neotradicionalista, koji sam davno započeo a nikako da ga završim, postaje prava mora koja preti da paralište moj stvaralački rad.

*

„Moje stvaralaštvo je bomba koju bacam; život koji leži izvan mene — bomba bačena u mene; udar bombe u bombu — mlazevi opiljaka, dva niza presečenih postupnosti; opiljci mog stvaralaštva su forme umetnosti; opiljci spoljnjeg sveta likovi su nužnosti, koji razbijaju lični moj život.“

(Andrej Beli)

*

„Prema podacima što ih objavljuje italijanska štampa (povodom kampanje za pomoć gladnima u Africi), sada u svetu postoji višak od 20 miliona tona žitarica, tri miliona tona šećera, 500 hiljada tona krompira, 600.000 tona butera i 70.000 tona zejtina. U poslednjih pet godina proizvedeno je 400.000 tona mesa ‘više nego što je bilo potrebno’.

Voća se toliko proizvodi da se dobar deo ili prerađuje ili uništava. 1983. godine, 1.900.000 tona voća nije dospelo do ruku potrošača niti je prerađeno — jednostavno je uništeno. Prošle godine je proizvedeno 12 milijardi litara vina više nego što je moglo da se popije.

Reč je, razume se, o viškovima hrane u tzv. industrijski razvijenom svetu gde je proizvodnja hrane poslednjih godina dostigla takav nivo da je ponuda obilato nadmašila potražnju.“

*

„Frojd ne vidi kulturu kao rezultat kompleksnih socijalnih procesa već kao produkt potisnutih ili sublimiranih bioloških nagona protiv kojih su izgrađene reakcijske formacije. Potpunije potiskivanje ovih nagona to je viši kulturni razvoj."

(Karen Hornaj)

*

U broju 2 (1–2, 1985.) nove serije „Savremenika" na prvim stranicama analiza francuske teoretičarke Dore Valije jedne zaumne (po meni foničke), pesme Romana Jakobsona koju je ovaj još kao devetnaestogodišnjak objavio u Kručonihovoj plaketi „Zaumnaja gniga" 1916. godine, pod pseudonimom Aljagrov.

Prema Dori Valije „dok Kručonih, preko *zauma*, ima u vidu samo rasprskavanje jezika, dok izglobljenje reči jeste za njega samo cilj po sebi obeležen humorom sa naglascima Dade, dok za Hlebnjikova slomiti jezik znači učiniti da likuje poezija pozvana da živi u novim rečima i da se sasvim ostvari u potpunoj raspoloživosti zvukova, sasvim je drugačije što se tiče Jakobsona." Za tada mladog, avangardnog pesnika, kasnije velikog lingvistu „zaum je, zaključuje francuska teoretičarka, prosto detonator koji ga goni da izbliza analizuje proces rasprskavanja jezika, i to sistematskim sredstvima lingviste što se odaje smišljenoj manipulaciji elementima koji su u igri".

*

„Indukcija ima razna značenja u raznim naukama u smislu uvođenje, unošenje nečega. U psihologiji označava zanimljivu pojavu prenošenja misli i osećanja na drugu osobu. Frojd kaže da se 'duševna zbivanja u nekoj osobi, predstave, uzbuđenja, voljni impulsi, mogu slobodnim prostorom preneti na neku drugu osobu a da se ne upotrebe poznati putevi saopštavanja rečima ili znacima'. — Obično je reč o osobama koje su bliske i emocionalno vezane, na primer, roditelji i deca ili muž i žena među kojima se katkad ne mora ni reč izgovoriti, a da se ljutnja, napetost, uzbuđenje 'osete' i prenesu na onog drugog. Jake emocije mogu se posebno brzo indukovati drugoj osobi i kod zdravih ljudi, a naročito kod pojedinih bolesnih stanja ili za vreme hipnotičkih seansi, u bolničkim ustanovama itd."

*

Noću. Nad *nevidovnim* lazinama. Sa zvezda. *Seva*. Seva. To je trag Odiseja. *Izgubljenog*. U zakriljenoj zemlji. Punog žudnje. I gorčine. Dok hoda, po užarenim *kristalima*. Novembar. Predznak tihog raspadanja. Gordi *ratnici*. Već najavljuju dan. Trenutak. Novog *pomračenja*.

Utorak, 23. april 1985.

Pre nekoliko noći sanjam s prekidima tri različita sna. U prvom: nalazim se u nekom gradu, tražim pesnika Slobu Pavićevića. Grad bi trebalo da bude Kragujevac, pošto Pavićević tamo živi, ali nije. Prisećam se da je to grad (gradić) iz nekih mojih ranijih snova. Ne mogu da ga identifikujem. Grad je na visoravni sa dva tri brežuljka, velike, masivne bele novogradnje kraj puta sa dosta ljudi. Sve to okrenuto prema nekoj širini, prostranstvu koje uzbuđuje. Samo je nekoliko zgrada sa leve strane puta. Ostatak grada ne vidim ili on možda uopšte ne postoji. Idem putem pa onda između zgrada, pitam ljude ali svog prijatelja Pavićevića ne nalazim.

U drugom snu koji je usledio odmah posle kratkotrajnog polubudnog stanja živim u Njujorku. Zapravo pokušavam da živim od prodaje svojih crteža, kolaža, mejl–arta i drugih intermedijalnih dela.

Dobro ide, dosta dolara, Kostelanec mi je menadžer.

U trećem snu, pred samo jutarnje buđenje, moj deda Aćim sedi, na nekom širokom vijugavom drumu, sam. Idem mu u susret. Srećan je što me vidi, i kad mu pridem ustaje i grli me. I ja ga grlim i već skoro budan čudim se i radujem tom susretu sa dedom koga znam samo po pričanju, i po porodičnim fotografijama, jer je umro 1935. godine, pet godina pre mog rođenja.

*

„'Intelektualci su u opoziciji' — smatra Filip Soler, pisac knjige Portret igrača. — Po definiciji. Po fizičkoj neophodnosti. Iz uživanja. 'Neće se svi složiti s ovakvim uopštavanjem, ali Soler, čiji su prvi roman Jedna čudna samoća 1958. hvalili Fransoa Morijak i Luj Aragon, tako vidi sebe. On je prirodni disident ko god da je na vlasti ili u modi. Ideje, po njemu nemaju suštinsku vrednost, one su samo žetoni u složenoj igri. U ovom autobiografskom romanu Soler opisuje svoje detinjstvo u Bordou i otpor koji je pružao jezuitskom vaspitanju da bi dalju naraciju nastavio u obliku intervjua datog nekom novinaru, uz mnoge digresije, refleksije, beleške istrgnute iz konteksta i izmešane stranice dnevnika. Knjiga je dobila naslov prema jednoj Pikasovoj slici mada se autor i tu poigrao s čitaocima. Reč jouer na francuskom znači igrač, kartaš, kockar, izvođač."

*

„Stigao je do kraja neopisivog puta. Na poljani nagnutoj tri polja prema moru, plava devojka je zastirala pljosnati kamen belim čaršavom. U jednu od mnogih šolja sipala je mleko i čaj, i tako je tanko sekla hleb da je kroz njega mogla videti London.(...)

On koji je sanjao da su se stotine voćnjaka upalili, video je kako vatreni jezici liže kroz cveće. Drveće oko njih gorelo je i pucketalo na suncu, ptice su uzletale kad bi mali crveni oblak narastao iz svake grane, kora je gorela kao vres, nerođene upaljene jabuke padale su i vatra ih je gutala."

(Dilen Tomas)

*

Kič izložba Mira Glavurtića u galeriji Sebastian.

*

Pored čoveka na našoj planeti, po proračunima kompetentnih naučnika, živi još ukupno 3000 kvintiliona živih bića. Ljudi ima, zna se, samo oko 4 i nešto milijarde.

*

U četvrtak bio na otvaranju izložbe „Francusko slikarstvo 1960–1985“. Nije me mnogo oduševilo. Naprotiv, potvrđuje činjenicu da su Francuzi odavno izgubili primat u svetskom slikarstvu.

*

Sve više mi se čini da na ovaj svoj Dnevnik ne gledam kao na nekakav zbornik dnevnih zapisa i sećanja već u njemu vidim jedan novi literarni produkt, dakle, delo formalno i žanrovski neodređeno i neomeđeno.

*

„Možda u dalekoj budućnosti svetluca i veličanstvena uloga za superbakterije koloniste svemira. Atmosfera Venere sastoji se od vrelih para sumporne kiseline pod strahovitim pritiskom. Možda bi neka superbakterija sa vrelog izvora na okeanskom dnu mogla da preživi u takvim uslovima. Kad bi se to dogodilo, mogla bi da započne menjanje atmosfere kao što su to arhibakterije učinile na Zemlji pre više od tri milijarde godina i prilagodile je čoveku. Neke koristi mogle bi se pronaći i na smrznutoj površini Marsa. Pod površinom sasušenih stena Antarktika žive bakterije i fermenti. Ako se temperatura popne do tačke topljenja oni umiru od vrućine. Zašto da ih ne pošaljemo sledećom misijom na Mars?“

*

Poziv iz Italije:

Roma, 29.1.1985

Presso il Centro Documentazione Artein è in preparazione una mostra internazionale del libro d'artista alla quale sei invitato a partecipare.

La manifestazione si svolgerà nel periodo settembre 1985 - dicembre 1986 con inizio a Roma, per poi toccare le principali città italiane.

Per l'occasione sarà pubblicato un catalogo generale con le riproduzioni delle opere inviate.

Le opere dovranno pervenire entro il mese di maggio 1985 e alla fine della manifestazione resteranno in esposizione permanente presso il fondo artistico del Centro Documentazione Artein.

Con l'occasione porgiamo i più cordiali e sinceri saluti.

Centro Documentazione Artein

*

The Department Of Studio Arts at the University of Minesota poziva me da uzmem učešće u međunarodnoj mail art izložbi MISCELLANEOUS.

*

Galerija SINCRON šalje nove informacije o izložbi „U čast Etruraca".

*

Nabavio sam (zamenom za šest „Štepa") u knjižari „Kultura", veoma dobru knjigu Radovana Vučkovića „Avangardna poezija".

*

K. P. Dencker šalje mali katalog svoje izložbe VISUELLE POESIE otvorene 31. marta u galeriji Krőger, Kirchheim unter teck.

*

Viktor, koji je od petka na rekreativnoj nastavi na Goču, javlja se razglednicom:

„Dragi mama i tata put na Goč je bio truckav i zato sam malo povraćao u kesu za povraćanje. Kad smo stigli lepo smo se osećali, veoma je lepo mada je padala kiša. Šalje vam puno pozdrava, Viktor“.

*

Između *vrela*. I šume. Svetlucavo. *Plavetnilo* vode. Poljske ševe. *Pevaju*. Reka čarovita. *Plamen* u planini. *Gazio sam* po ledinama. Zamišljenom licu. Sveta. Gore. *Blagdanski* vrtovi. Noćnici pritajeni. Mirisna zvezda. U tvome *čelu*. Spava.

*

„Cilj svakog umetnika je da zaustavi kretanje, što znači — život, veštačkim sredstvima, i da ga zadrži u stanju nepokretnosti, tako da se on posle stotinu godina, kad ga stranac pogleda, nanovo pokrene, jer je život.“

(Fokner)

Petak, 26. april 1985.

Potpuno sâm u kući. Dete na Goču, Dinka od sinoć na ekskurziji u Sarajevu. Pokušavam da nastavim sa pisanjem polemike koja je zastala još juna prošle godine. Tek danas jedna stranica novog odeljka „Kliker–štrikeraj Jasmine Lukić“.

*

Konačno putem Autorske agencije i suda utužio honorar za „Nokaut“ od Beogradske knjige, nešto preko 22 stara miliona.

*

M. Đ zatražio pesme za neku antologiju srpske poezije koju će izdati Litvanci. Posle kraćeg konsultovanja sa svojim knjigama odlučio se za izbor iz „Planete“, „Putovanja u Zvezdaliju“, „Poklon–paketa“, zbirke „Svinja je odličan plivač“, „Telezura za trakanje“, „Dana na devičnjaku“ i pesme „Hlebnjikovljevo oko“ iz „Nokauta“. Ukupno je ispalo oko 20 pesama. Naravno, Litvanci će po rečima M. Đ–a, ovaj izbor po svom nahođenju suziti.

*

„Najstariji poznati pisani tekst je sumerski natpis sa hijeroglifima, nastao oko 3100. godine p. n. e. U blizini biblijskog Jerihona su pronađeni sumerski svici papirusa, na aramejskom jeziku, sastavljeni u IV veku p. n. e.“

*

„Istraživači Univerziteta u Arizoni i Kembridža zapazili su jedno novo nebesko telo, svetlije od svih dosadašnjih. Reč je o kvazaru S 5 001431, koji su nemački istraživači 1981. godine otkrili radio–teleskopom, a potom su nastavili da ga ispituju na drugim talasnim dužinama sa opservatorije Stjuart u Arizoni.

Iako crveni pomak ovog kvazara iznosi 3,4 — to jest, ubraja se među najjače poznate (te se, prema tome, na ogromnoj daljini užasno brzo udaljava od Zemlje), njegov sjaj je ipak neshvatljivo velik: 16,5 magnitude, što u ovom slučaju znači 3×10^{41} vati.

Reč je, dakle, o dosad najsjajnijem otkrivenom kvazaru, odnosno, o najsjajnijem nebeskom objektu uopšte, čiji sjaj može da se poredi sa sjajem 10.000 galaktičkih sistema, sastavljenih od zvezda prosečne veličine."

(„Politika")

*

Prema rečima dr. Jovana Deretića na 22 sednici Centralnog komiteta SK Srbije: „Dezintegracioni procesi koji zahvatili naše društvo udaljili su ne samo narode od naroda nego i delove istih naroda jedne od drugih. A sve se to ispoljilo i tamo gde bi se najmanje moglo očekivati, u kulturi. Logika tog razvoja u našoj Republici je dovela u pitanje, na primer, jedinstvo srpske kulture. Osporava se legitimnost svakog povezivanja na nacionalnoj osnovi, a to faktički znači da srpska kultura u SR Srbiji ne može funkcionisati kao jedna nacionalna kultura, već i ona mora postojati na jedan način na užem području Republike, a na drugi u pokrajinama".

*

Iz Mađarske poziv na otvaranje izložbe A DUNÁNAL.

*

„Izbor vizantijskog cara 'božanskom odlukom' značila je da nije moglo da bude ustavnog regulisanja tog pitanja. A ono što je 'bog dao', to je mogao i da 'uzme', pa se događalo da car bude nepredviđeno i naglo lišen prestola, uz odmazdu isto tako strašnu kao da je pokušao da presto bespravno prigrabi. Svrgnutog Andronika I Komnina, 1185. godine su danima držali vezanog za stub srama i strahovito tukli. Zube su mu izbili čekićima, a jednu ruku odsekli. Zatim su ga vezali na leđa kamile i prikazivali po carigradskim ulicama. Pošto su mu lice polili vrelom vodom i iskopali mu jedno oko obešen je na hipodromu radi daljih mučenja. Najzad je dočekao 'spas' od mača, kojim su mu proboli utrobu."

(„Politika")

*

Uveče sa Dušanom Đokićem, na otvaranju jubilarne izložbe ULUS–a „Proleće 1985". Ogroman broj učesnika, paviljon „Cvijeta Zuzorić" pun kao oko. Izložba, inače, standardna.

*

Sanjam kuću u Mačvanskoj 10 u Nišu. Sa majkom i sestrom sam, ali nismo u stanu već u nekoj prostoriji izdignutoj iznad krova kuće. Prostorija je načinjena od staklastog, providnog materijala. Pred nama, kao na dlanu, vidi se obližnji park i pozorište sa trgom, iza nas su Nišava i Tvrđava.

Ja stojim, majka sedi na stolici skrštenih ruku, sestra je za klavirom. Ćutimo. Ne vidim sestrino lice samo njene ruke koje hitro preleću po dirkama. Zvuci klavira se ne čuju. Prilazim joj. Ona podiže glavu. U očima joj neka radost, neka svetlost. Presrećan sam što je vidim posle toliko godina, što je opet sa nama, što svira, što se raduje iako znam da je ovo samo san, da je moja sestra odavno mrtva.

*

„San treba definisati kao verovanje, na osnovu sećanja, u *minulo postojanje* nekog zbivanja ili pustolovine ili dela života — odvojenog od ostalog života — nastalo unutar granica spavanja i koje predstavlja jedno iskustvo koje se može mnogo razlikovati od iskustva budnog stanja mada je *sve što možemo dati kao opis toga* pozajmljeno od budnog stanja."

(Valeri)

*

U Pandorinoj kutiji. *Rađanje* vaseljene. Iz paralelnog vremena. Ovde. Negde. U ovoj *pustolini*. Spavaj. Stisnutih *pesnica*. Kao u grobu. Otvaranje *svečanika*. Tama nas *udvaja*. Kraj ustreptale zemlje. Kristalizacija mora. *Eterički* oblici. Ljubavi. U tišini. Tog *nedodirljivog* sveta. Ne znam. *Raspored* zvezda.

Petak, 3. maj 1985.

Za ovih desetak dana od polemike nisam uradio onoliko koliko sam, očekivao ali sam ipak nešto uradio, oko sedam kucanih strana. Tu je „Kliker–štikleraj Jasmine Lukić" koji će možda biti još malo dopunjen. Vrlo je važno da sam konačno krenuo u jedan od, bar za mene, ključnih delova polemike „Epigon signalizam" (Milutin Petrović). Ovaj deo će zahtevati još dosta napora ali imam jasnu predstavu kako će se to savladati. Polemika bi se uz jednu malo strožiju radnu disciplinu mogla do kraja meseca i završiti. Kad ovo kažem mislim i na drugu, odnosno, ako za to bude potrebe, čak treću (konačnu), verziju ovog obimnog utuka s čijim istorijskim značajem i težinom ozbiljno računam.

*

„Misao istinski stvaralačka mora, po Artou, da bude potpuno slobodna (pas DESSOUS mais ENTRE les mots), antistilska, to znači antigramatička i antilogička."

(Stefan Moravski)

*

„Dosad se znalo da postoji samo dve Magelanove magline (patuljaste galaksije), udaljene od naše galaksije oko 100 hiljada svetlosnih godina.

Sada su australijski i japanski astronomi otkrili i treću Magelanovu maglinu koju dosad nismo mogli da vidimo, jer se nalazi tačno iza male Magelanove magline.“

*

Dobijam „Gradinu“ 2/3 u kojoj D. Janković objavljuje nastavak svog rukopisa „Polemike u Nišu 1968–1982“. Opet ni reči o Vesi Iliću.

*

„Papska država — Vatikan jedina je suverena država u kojoj uopšte nema prirodnog priraštaja stanovništva (barem ga ne beleži zvanična statistika).“

*

„Najviši vodopad na svetu nalazi se u Venecueli, na reci Karao. Ukupna visina mu je 979 metara. O njemu se zna već duže vreme, ali ga je ponovo otkrio 1937. godine sasvim slučajno američki pilot Džejms Ejndžel, čiji se avion srušio u prašumi, nedaleko od ove prirodne lepote. Lokalni Indiosi vodopad nazivaju Čerun–Meru.“

*

Bio Živan u ponedeljak. Dao sam mu knjigu R. Vučkovića „Avangardna poezija“ pošto želi da o njoj piše. U poslednjem (aprilskom) broju Letopisa on objavljuje prikaze na knjige „Darovi naših rođaka“ Vladete Jerotića i „Simbolizam“ Andreja Belog, koji sam mu, takođe, pozajmio.

Živanov neprestani uspon kao književnog kritičara sve je uočljiviji.

*

Na jednoj književnoj večeri u Domu omladine sretnem se, posle više godina, sa pesnikom Slavkom Pavićevićem. Bogzna kako se obojica obradujemo tom susretu. Slavko je još 1975. startovao u signalizmu. Ima ga u signalističkim antologijama, koje sam pravio, u „Koracima“ 1976. i francuskom Doc(k)su 1978, posle se izgubio nekud. Priča mi sada da je dugo bio u Iraku (on je, inače, završio arapski), oženio se, dobio sina. Žena mu je Aramejka. Prvi put od njega čujem da taj drevni narod nije odavno nestao u vihorima istorije. Sada se Slavko vratio u Jugoslaviju. Vratio se i poeziji. Priča mi da je nudio knjige izdavačima ali bezuspešno. Pun je, kao i ranije, oduševljenja i energije. Viđaćemo se, svakako. Posle sam razmišljao da sa njim i još nekoliko privrženika osnujemo grupu „Apejron“ i krenemo sa apejronizmom novom kosmičkom i mističkom fazom signalizma.

*

„Ali kreativnost prirodnog jezika upravo i zavisi od njegove specifične sposobnosti zgušnjavanja suvišnih pojedinosti i saglasnosti njegovih značenja u tekstualnoj stezi.“

(Jakobson)

*

„Književno delo je čisti oblik, ono nije stvar, nije materijal, već *odnos* materijala.“

(Viktor Šklovski)

*

Izvanredni tereni za rekreativnu šetnju pored Dunava od Muzeja savremene Umetnosti do hotela Jugoslavija i natrag. Počeo sam sa ubrzanim hodom na ovim prostorima pre neki dan i već osećam blagotvorno dejstvo te prirodne terapije.

*

„Nepoznato delo britanskog pesnika lorda Bajrona pronađeno je nedavno u podrumu kuće Bajronovog londonskog izdavača Džona Mareja, javljaju agencije pozivajući se na pisanje najnovijeg *Sandi tajmsa*.

Prema izjavi Bajronovog biografa, koji je rukopis slučajno pronašao listajući po Bajronovoj privatnoj prepisci, Leslija Marčanda, novootkriveno delo je prozna satira o istočnom despotu Tamerlanu. *Tajmsov književni dodatak* najavio je da će objaviti novootkriveni Bajronov spis u celini.“

*

Vasi Milinčeviću poslao poštansku kartu „Kosmička komunikacija“, s porukom da razmišlja o signalizmu.

*

U četvrtak 25. aprila u MSU na otvaranju izložbe Holanđanina Jana Dibetsa. S’ ovim konceptualcem bio sam u kontaktu sedamdesetih godina, imam neke njegove kataloge možda i manje radove, ili tome slično. Izložba mi se nije osobito dopala. Poređenje Dibetsa sa Pitom Mondrijanom, što je učinio holandski zvaničnik prilikom otvaranja, sasvim nesuvislo.

*

Andrzej Dudek Dűrer iz Vroclava poziva da učestvujem u novom METAPHYSICAL TELEPATHIC projektu povodom 514 godina od rođenja Albrechta Durera.

*

Treći je maj. Setim se da sam pretprošle godine bio sa nekim piscima na grobu Rake Drainca. Pomen se održava u 12 sati. Nešto posle jedanaest

krenem pešice ulicom Gavrila Principa, Gepratovom pa Kneza Miloša do Bulevara. Kod Pravnog fakulteta skrenem preko parka u 27 marta a onda u Ruzveltovu. Na grob stignem, kako reče Siniša Paunović, koji je tamo već čekao, „tačno u sekund".

Lepo vreme, koje me je pratilo dok sam išao, polako se pretvara u oblačno i prohladno. Na Rakinom grobu cveće i parče papira s pesmom za koju se kasnije ispostavlja da je Čudetova. Siniša se ljuti jer mu se pesma ne dopada, glasno je čita i komentariše.

Čekamo da se skupi još koji poštovalac „bandita ili pesnika". Nema skoro nikog osim Siniše, Čudeta i meni par nepoznatih ljudi. Daleko je od onog intimnog i pomalo svečarskog skupa pretprošle godine.

Prolazi više od pola sata. Siniša insistira da se sačekaju neki Drainčevi rođaci. Koristim priliku pitam ga o kritici Radeta Konstantinovića na njegovu poeziju u III programu (sada u „Biću i jeziku"), to ga razgoropadi. Psuje Konstantinovića, priča kako je sa njim pre tridesetak godina hteo da se bije zbog nekog romana koji mu je ovaj, takođe, negativno prikazao. Omalovažava „Biće i jezik" kaže „ništa od toga neće ostati" . Onda, da bi sve to ilustrovao, hvata me za ruku i pokazuje jedan grob tik iza nas tu odmah pored puta. Na spomeniku ime: Dragutin Ilić Jejo. Pita me „Jesi li čuo za njega?". Odmahujem glavom. On trijumfalno nastavlja: „E vidiš! A pre rata je bio veoma poznat pisac. Za priču je dobio Politikinu nagradu, a za roman nagradu Srpske kraljevske akademije."

(Uveče potražim ovog pisca u Jugoslov. knjiž. leksikonu. Zabunom, zbog onog Jejo, ne nađem ga odmah. Pronađem ga potom u velikom matičnom Leksikonu pisaca Jugoslavije. Valjevac Jejo sa hitlerovskim, ili, bolje rečeno, čaplinovskim brčićima, humoristično pisac. Jedno od glavnih dela mu je *Ženidba Šarla Šaplina*. U bibliografiji među onima koji su pisali o njemu ime Siniše Paunovića.)

Na groblju već postaje hladno. Preti kiša. Od pesnika samo Čude i ja. Najzad dolazi Drainčeva rođaka (kako reče „sestričina") sa rukama punim cveća i dvema bubuljičavim ćerkama u pubertetu. Siniša unjkavim i nesigurnim glasom čita svoje tanko i konvencionalno slovo o Raki Draincu. Posle toga neki simpatični, mršavi čičica recituje „Nirvanu". Čude me šapatom podseća da sam pretprošle godine sa ovog istog mesta hteo da posetim Micićev grob. „Hoćeš li sada da ga potražimo, kaže, znam parcelu"?

Tu parcelu 66 ne nalazimo baš lako, a onda mučno traganje za grobom. Čude ide cik cak preko povelike površine načičkane spomenicima i zagleda svaki grob. Ja, priznajem, pomalo nesigurno i bojažljivo idem putem, okolo, opisujem krug ili bolje reći pravougaonik, i zagledam samo one spomenike koji su kraj puta. Groba nema pa nema. Kada sam došao skoro do kraja, u tom kruženju, zastajem kraj jednog grma i vičem prema udaljenom Čudetu: „Ima li barbarogenija"? Gotovo istog momenta mahinalno mi skreće pogled levo, kroz grm, i shvatam da stojim pored groba koji tražimo. Barbarogenije se, znači, sam javio.

Micić je sahranjen kraj svoje žene Anuške. Na spomeniku piše „Anuška Ljubomira Micića“ ispod toga stilizovana slova grba SSSS (Samo sloga Srbina spasava). Na kamenoj ploči koja pokriva grob: „Ljubomir Micić, srpski pesnik, tvorac zenitizma“. S' druge strane spomenika iza onog „Anuška...“ uklesano je većim slovima „Vo imja zenitizma“. Čude se svim tim oduševljava. Setimo se da sledeće godine pada petnaestogodišnjica Micićeve smrti i dogovorimo da to na neki način, na grobu, pesnički obeležimo.

Počinje vetar a potom prve kišne kapi. Gotovo trkom bežimo sa groblja, Čude u neku birtiju da se zagreje a ja „trojkom“ kući.

*

Odmičem se. Od *ognja*. Istopljen prsten. Krugovi. Nad *plamenom*. Magično pulsiranje. *Svemira* i sveta. Sazidao sam *mostove*. Iluziju slobode. Ni dan. *Ni noć*. Ispod pepela. Darovi *govora*. Pitome pustoline. *Nesvesnog*. Astralne iluzije. U tvom oku. *Zrače*.

Nedelja, 5. maj 1985.

Salon Muzeja savremene umetnosti poziva na otvaranje izložbe „Beograd 1999“ sutra, u ponedeljak. Galerija Sebastian i Francuski kulturni centar na izložbu „Mode i divote“ (Modes et Merveilles) u sredu 8. maja u 19 časova.

*

Juče na izložbi slika Branka Cvetkovića u galeriji KNU. U katalogu Todor Stevanović beleži: „Slika je znak koji dešifruje tajnu pojave stvari u tajnu njene prolaznosti. Obraćajući se izvoru estetske stvarnosti u objektivnom svetu, umetnik lukavo ponire u njene unutrašnje (oku nevidljive slojeve) — time što vidljivom ubrizgava svoju nevidljivu psihološku stvarnost — svoja uzbuđenja prošlosti i sadašnjosti“.

*

„Obeležavanje 100. godišnjice od smrti Viktora Igoa u Francuskoj neće imati pretežno zvaničan karakter. Niz studija o Igou izišao je ili će izići ove godine. Objavljuju se takođe njegova ostvarenja, uključujući novo izdanje celokupnih dela, neizdati memoari članova njegove porodice, prepiska... Ovome se pridružuju simpozijumi, predavanja, pozorišne predstave, filmske projekcije, koncerti — u više gradova biće izvedena 'Igosimfonija' Pjera Anrija — izložbe i dr. 'Nacionalni komitet Viktor Igo' uzeo je na sebe da objavi brošuru sa spiskom svih manifestacija predviđenih za ovaj jubilej.“

*

„Najstarije slovo je 'O'. Uvedeno je u feničansku azbuku oko 1300. godine pre naše ere, i od tada je nepromenjeno.“

*

„Lemovo interesovanje za fantastično dijametralno se razlikuje od Borhesovog, pa je zanimljivo šta on misli o ovom autoru. Uprkos velikim dometima, Borhes je u suštini ostao bibliotekar koji obrće stvari ili ujedinjuje krajnosti iz nekadašnjeg kulturnog arsenala, smatra Lem. 'Njegovo delo, ma koliko bilo zadivljujuće, locirano je na suprotnom polu od pravca u kojem se kreće naša sudbina'. Ovo mišljenje izneto je u jednom eseju, uvršćenom u knjigu koja je pod naslovom *Mikrosvet* izašla u SAD."

(„Politika")

*

Chuck Stake (Don Mabie) šalje materijale sa izložbe IMAGINE na kojoj sam učestvovao.

IMAGINE Catalogue
Co-ordinator's Notes:

OFF CENTRE CENTRE (OCC) is an artist-run gallery; it is operated by a non-profit society; the Board of Directors of the society are all working artists. OFF CENTRE CENTRE has been in existence since May of 1980; previously (since 1975) the gallery operated as Clouds 'n' Water Gallery.

Over the past four years the gallery has presented a number of correspondence/mail art exhibitions, including: Earth Healing III, Campaign 79, Whatever Happened to the Seventies?, 1984 is coming . . . SOON! and, last but not least, IMAGINE.

In February of 1981 Chuck Stake, of Chuck Stake Enterprises (CSE), made a proposal to the Visual Art Committee of OCC for an exhibition entitled, IMAGINE: The Legacy of John Lennon. The proposal was accepted by the Committee and dates, along with a budget, were set. Stake then approached the Calgary Region Arts Foundation (CRAF) for a special Impressario Grant to assist with the mounting of the exhibition, and the production of a catalogue. CRAF generously granted $3,410. towards the costs of the show and made the production of this catalogue possible. Further attempts by CSE to raise additional funds, to allow for a more extensive catalogue, proved mostly unsuccessful.

Beginning in April, 1981, and continuing through October of '81, 2,000 invitations elicited response in the form of some 600 works from more than 300 artists/participants in 35 countries. The exhibition opened at OCC on December 1, 1981 with 93 people attending; during the month, over 1,000 attended IMAGINE (including a high of 120 on December 5). The exhibition closed on January 2, 1982 with a series of readings, slide presentations, and performances by Calgary artists Marcella Bienvenue, Dennis Hayward and Kirk Miles. The evening was sold out and added to the total of 1,194 who attended the exhibition; IMAGINE has been the best attended exhibition to date at OCC.

IMAGINE then hit the road (actually the rails) and journeyed some 750 miles (not kilometres) west of Calgary to Vancouver, British Columbia, where the exhibition was shown at the Robson Square Media Centre in the heart of downtown Vancouver. The showing in Vancouver was arranged by Art Post (AKA Herb Gilbert). IMAGINE opened there on Sunday, February 14, 1982 with 250 attending. IMAGINE was at Robson Square for only one week but during that time drew an incredible 2,198 people, with a high of 450 on one day. As well, a number of people in Vancouver submitted additional works to the show. Attendance there brought the total to 3,393 people who have viewed IMAGINE. IMAGINE is still available for further exhibition; any galleries or individuals that may be interested are invited to write me at OCC.

IMAGINE attracted a great deal of media attention and drew many visitors who normally do not visit art exhibitions. The show received a tremendous amount of very positive response, and, of course, a few negative reactions. OFF CENTRE CENTRE was pleased to present the show in Calgary, and assist with its exhibition in Vancouver.

John Lennon's tragic death affected many people in many countries in many ways and OCC was glad to have had the opportunity to assist Chuck Stake in presenting some of the feelings of some of these people.

● ● ● Don Mabie, Co-ordinator, OFF CENTRE CENTRE
March, 1982

Chuck poziva na novu izložbu sa temom „Kauboji" za koju nisam zainteresovan .

*

„Sve je planirano, precizirano. Radim pola sata ovde dole, odlazim na sprat — često ojačano. Ležem, šetam oko Trga i vraćam se da bih napisala narednih deset redova. Uvek sa osećanjem da moram da se obuzdavam i kontrolišem. Sinoć sam sedela na Trgu. Gledala lišće sa koga je kapala kiša. Oluju i grmljavinu. Modro nebo. Veoma čudno, veoma neobično leto. Nova

osećanja — poniženje, radost koja i nije moja, stvaralački očaj. Učim ovaj zanat u najžešćim uslovima. Čitajući Floberova pisma ja zaista čujem jecaj svoje duše. Umetnost! Strpljenje! Mislim da su njegova pisma tako utešna i poučna. Ovu knjigu moram da završim sa puno mira, snage i hrabrosti."

(Virdžinija Vulf „Iz dnevnika",
Nedelja, 21. juni 1936).

*

Na Kolarčevom univerzitetu nedeljni promenadni koncert: svira na violončelu Nagi el Habaši iz Egipta (živi inače, u Stokholmu), za klavirom naša mlađa pijanistkinja Nada Kecman. Na programu: Štraus, Šopen i neki meni nepoznat kompozitor. Sala Kolarca puna. Najviše mi se dopao Šopen. Habaši je, ipak, po mom laičkom mišljenju, najbolji i najsigurniji bio u slobodnim varijacijama na muzičke teme kompozitora čije ime nisam uspeo da upamtim.

Posle koncerta, koji je trajao od 11 do 12h, pešački šprint do hotela Jugoslavija i natrag sve u ritmu Šopenovih muzičkih kaskada.

*

„Najviše knjiga na svetu štampa se u Sovjetskom Savezu. Poslednji podaci, dostavljeni međunarodnim organizacijama potiču iz 1981. godine. Tada je u SSSR objavljeno 83.000 naslova, prema 77.000 u SAD u istom periodu. Sa 28 miliona svezaka, biblioteka Lenjin u Moskvi najbogatija je na svetu. Druga je Kongresna biblioteka u SAD, koja ima 20 miliona svezaka".

*

„Odvodna cev lavaboa se vrlo brzo zamasti, pa se može i zapušiti. Da do toga ne bi došlo potrebno je povremeno sipati po malo petroleuma i vrele sapunice".

*

„Postoji naime jedna borbena antiverbocentrična tendencija konceptualističkih djelatnika koji se doduše silom prilika svrstavaju na rubove likovne umjetnosti, ali činjenica da oni prosleđuju djelovanje Josipa Stošića daje nam podjednako pravo da ih smatramo dijelom poetskog polja. Djelatnici kao Vlado Martek, koji se bavi problematikom 'predpoezije', zatim Mladen Stilinović, autor i izdavač unikatnih rukotvornih knjiga kao što je *Pisano krvlju* (naslov treba shvatiti doslovno), i drugi, pišu verbalne poruke, stvaraju konceptualne projekte i prakticiraju druge neverbalne vrste zapisa. Ova je tendencija uspjela sačuvati oporbenu kvalitetu nasuprot književnim konformizmima, pa bi ona jedina donekle zavređivala oznaku avangardnosti."

(Zvonimir Mrkonjić)

Utorak, 14. maj 1985.

Prepisano sa ceduljice:

1. Doktor Đorđević (posle podne).
2. Ulošci za cipele („Sava“, 29 nov).
3. Pošt. šted. zbog penzije majka Stoleta.
4. Cipele (Dinkine i Viktorove od majstora popodne).
5. Komitet za kulturu.
6. Platiti kiriju, struju, ishranu za dete.
7. Zvati H. 336–998.
8. Okružni privredni sud.
9. Otići u ULUPUS.

*

Michel Champendal (Ronen, Francuska) poziva na izložbu sa temom CAT (S).

*

„Supernova se nazivaju zvezde, koje završavajući svoj životni vek zasvetle poput snažne eksplozije. U našoj galaksiji one se pojavljuju pet puta tokom svakog milenijuma. Najsvetlija pojava, zabeležena u istorijsko doba, bila je supernova koja se na nebu pojavila aprila 1006. godine. Tadašnji žitelji naše Zemlje mogli su je posmatrati pune dve godine — naravno pod uslovom da nije bilo gustih oblaka.“

*

Pismo iz Amerike:

UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES
DEPARTMENT OF SLAVIC LENGUAGES
2. V. 1985

Poštovani gospodine Todoroviću,

Vaše pismo je odavno stiglo, ali knjige su stigle tek danas. Odgovaram Vam odmah i najlepše Vam zahvaljujem na tim poklonima, koje vrlo visoko cenim. Knjigu Signalizam — avangardni stvaralački pokret sam, inače, već imao, kupio sam je prošle godine u Beogradu. Daću drugi primerak našoj Univerzitetskoj biblioteci. To znači da znam Vaš pokret, Vašu aktivnost i Vaše stvaralaštvo. Ali nisam do sada čitao nijedan iz Vaših zbornika — zato se iskreno radujem što ste mi poslali dve Vaše knjige. Časopisi su isto dobrodošli. Ne znam da li, gde i u kakvom obliku ću moći da nešto napišem o signalizmu; ako mogu, i kad se bolje upoznam sa signalizmom, rado ću to učiniti.

Želim Vam mnogo uspeha u Vašem zanimljivom i važnom radu, sa srdačnim pozdravom i još jednom mnogo hvala.

Thomas Eekman

*

Ray Pearson iz Coventrya poziva na OPEN ART MAIL SHOW.

*

„U SR Nemačkoj veći broj ljudi izvrši samoubistva nego što pogine u saobraćajnim nesrećama. Prema podacima zapadnonemačkog statističkog biroa za 1981–1983. godinu, godišnje se u proseku ubije 13.200 zapadnonemačkih građana ili oko 2.000 ljudi više nego što ih pogine u saobraćajnim udesima na ulicama i drumovima. U godini 1983. muškarci su bili naklonjeniji samoubistvima, nego žene. Ubilo se 8.500 muškaraca i 4.600 žena."

*

Iz kataloga izložbe „Bečka škola" (Šenberg–Vebern–Berg) u muzičkoj sobi KNU. Fotografija eksponat pod rednim brojem 30.

„Šenbergova kuća u Medlingu kraj Beča

U aprilu 1918. preselio se Šenberg u Medling u kuću Bernardgasse 6 i tamo ostao sve do poziva u Berlin (1925). U Medling su dolazili učenici i prijatelji, tamo se diskutovalo i muziciralo. Šenberg je nalazio vremena za komponovanje i tamo je razvio 'metod kompozicije s 12 međusobno povezanih tonova'. I tako se kuća u Bernhardgase danas slavi kao „rodno mesto" dodekafonske muzike."

*

„Jednu od najvećih zagonetki savremene nauke predstavlja pitanje da li smo sami u Svemiru, da lii postoje druga inteligentna bića u njemu. Da bi odgovorili na ovo pitanje, astronomi pretražuju nebo posvećujući najveću pažnju zvezdama sličnim Suncu koje bi mogle da raspolažu svojim planetarnim sistemima.

Zato je sa velikim oduševljenjem prihvaćena vest da su dr Bradford Smit, sa Univerziteta Arizona u Tusonu, i dr Ričard Teril, iz NASA–ine Laboratorije za mlazni pogon u Pasadeni, SAD, otkrili da zvezdu Beta Pictoris, koja se nalazi na udaljenosti od 50 svetlosnih godina od Zemlje, okružuje prsten sačinjen iz čvrstih čestica.

Ova astronomska 'bomba', o kojoj se čulo u decembru prošle godine, bila je praćena drugim značajnim nalazom — otkrićem masivnog nebeskog tela nalik na planetu u blizini jedne druge zvezde. Njega su otkrili Donald Mak Karti i Frank Lou, oboje sa Univerziteta Arizone, i Ronald Probst, iz Nacionalne laboratorije za optičku astronomiju, SAD.

Ovo masivno telo dobilo je ime VB 8B prema zvezdi oko koje kruži poznatoj kao Van Biesbrok 8. Ta zvezda nalazi se na rastojanju od 21 svetlosne godine od naše planete u konstelaciji Ofijučus. Ona ima prečnik nešto manji od prečnika Jupitera, 30–80 puta veću masu od njega i znatno višu temperaturu. Ali, ipak ona je mnogo hladnija i od najhladnijih poznatih zvezda, ka što su 'crveni patuljci'.

Postojanje takvog objekta astronomi su odavno predvideli, ali je on prvi put tek sada pronađen na nebu. 'Smeđi patuljak' je sada realnost. To znači da su šanse za postojanje planeta na kojima bi moga da postoji život nešto veće od onih za koje smo verovali ranije da važe."

(„Politika")

*

Poziv iz Santa Fea na izložbu AIRMAIL EROS:

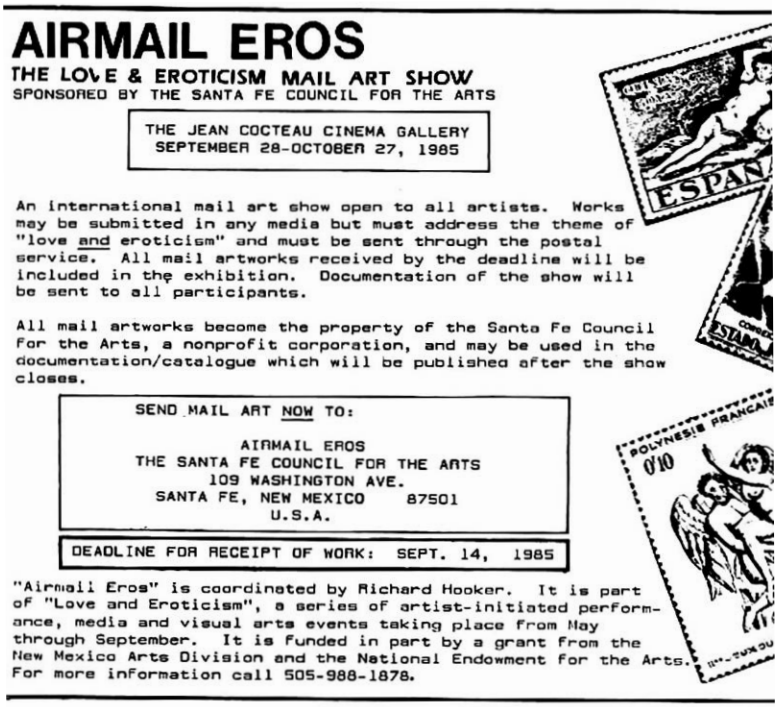

AIRMAIL EROS

THE LOVE & EROTICISM MAIL ART SHOW

SPONSORED BY THE SANTA FE COUNCIL FOR THE ARTS

THE JEAN COCTEAU CINEMA GALLERY
SEPTEMBER 28-OCTOBER 27, 1985

An international mail art show open to all artists. Works may be submitted in any media but must address the theme of "love and eroticism" and must be sent through the postal service. All mail artworks received by the deadline will be included in the exhibition. Documentation of the show will be sent to all participants.

All mail artworks become the property of the Santa Fe Council For the Arts, a nonprofit corporation, and may be used in the documentation/catalogue which will be published after the show closes.

SEND MAIL ART NOW TO:

AIRMAIL EROS
THE SANTA FE COUNCIL FOR THE ARTS
109 WASHINGTON AVE.
SANTA FE, NEW MEXICO 87501
U.S.A.

DEADLINE FOR RECEIPT OF WORK: SEPT. 14, 1985

"Airmail Eros" is coordinated by Richard Hooker. It is part of "Love and Eroticism", a series of artist-initiated performance, media and visual arts events taking place from May through September. It is funded in part by a grant from the New Mexico Arts Division and the National Endowment for the Arts. For more information call 505-988-1878.

*

„A jezik, može li on da bruji? Govor, izgleda, ostaje osuđen na zamuckivanje; pisanje — na tišinu i razmicanje znakova: svakako, uvek ostaje *suviše smisla* da bi jezik ispunio neki užitak koji bi bio svojstven njegovoj materiji. Ali, ono što je nemogućno nije neverovatno: brujanje jezika formira izvesnu utopiju."

(Rolan Bart)

*

„Prigodilo jutro kada zora sveže poli i oteče kroz guste šume borove; da lečnik reče; iziđi od raba božja, od vrha, od glave, od temena, od čela, od očiju, od nosa, od ušiju, od šije, od ramena, od pleća, od ruku, od prstiju, od noktiju, od prsiju, od srca, od pluća, od jetre, od creva, od rebra, od leđa, od bedra, od kolena, od golena, od kostiju, od žila i od krvi i od svih sastava unutrašnjih."

(Rastko Petrović)

*

Pre dva dana zove M. K. Konačno se zaposlila na Televiziji. Ne radi više u Kino–oku već u emisiji kulture Petkom u 22. Predložila je uredniku Zori Korać da obave razgovor sa mnom. Pita me da li gledam emisiju. Iskreno odgovaram: Ne. Dinka je, međutim, gleda i hvali. Kažem M. da razgovor otpada i odmah predložim da ona i Živan govore o signalizmu a da ja uz prikazivanje vizuelnih radove izgovorim nekoliko pesama. Predlog je prihvaćen.

Danas M. ponovo zove. Hitno je. Htela bi da dogovoreni deo o signalizmu već za ovaj petak snime. Morao bi sa Živanom doći u studio večeras u 18^{30}h.

Taj studio 3, i vreme od 18^{30} do 21^{30} ostaće mi u sećanju kao svojevrsno mučilište. Za jedan televizijski trenutak od 5 minuta mrcvarili smo se tri sata. M. profesionalno nonšalantna, strpljiva, divna. Živan i ja već posle dva sata bili smo grogi. Na kraju izdržali smo sva vraćanja, prekide, itd i potpuno ošamućeni izleteli u vetrovitu noć. Kući sam stigao polumrtav sa izgužvanim radovima, pocepanim knjigama, još znojav i poluslep od reflektora, prepun suzdržanog besa.

*

Pevaš na *nepoznatom* jeziku. More u pokretima. Nevidljiva *obrazino* moćnih. Iza modrih *stabala*. Tvoj je nebeski *oganj*. Krik nenadanog *rađanja*. Među ugrušcima krvi. Gde si *umorni* Apolone? Kako *protiče* dan? Tamo gde me nema. *Ljubav* je rana otvorena. Nevoljni *rušioče*. Drhte glagoli. U tvome *gorkom* grlu. Ruka nad *hartijom*,. Još jedna nemoć sveta.

*

(San)

Dobio sam poziv za književno veče u Zagrebu. Odmah polazim. Dugo i zamorno putovanje vozom kroz noć i ravnicu. Predeli koje nazirem kroz prozor potpuno su mi nepoznati.

U maglovito i kišovito jutro na zagrebačkom kolodvoru dočekuje me grupa pisaca. Među njima vidim i svog davno upokojenog ujaka Novaka Simića ali se pravim da ga ne poznajem.

Odvode me negde na periferiju grada u neku baraku gde će se održati književno veče. Ova baraka neverovatno liči na baraku, kraj Maksimirske šume, u kojoj sam sredinom šezdesetih služio vojsku.

Čitam pesme pred pažljivom publikom, a onda odgovaram na pitanja. Pitanja su, uglavnom, vezana za signalizam. U jednom trenutku, iz poslednjih redova, ustaje neka bradata spodoba i viče:

— Ti si povampireni Micić! Ti nas mrziš!

Ovo poređenje me skoro uvredi jer o Micićevoj poeziji nisam imao lepo mišljenje, više sam voleo pesme njegovog brata Branka Ve Poljanskog. Ono o mržnji uznemiri me. Poznato je koliko je Micić mrzeo Hrvate i to javno iskazivao.

Uplašen da mi se nešto ne desi, prekidam književno veče i tražim od domaćina da me što pre vrate na železničku stanicu.

Petak, 17. maj 1985.

Juče s Viktorom na otvaranju izložbe „Žorž Brak — grafike 1907–1963“. Puno Brakovih fotosa s pesnicima: Sen Džon Pers, Reverdi, Kokto Šar, Prever i drugi. Isto tako dosta litografija ilustracija za pojedine zbirke u ograničenim (bibliofilskim) izdanjima koje je Brak radio sa pomenutim pesnicima. Sve u svemu mali deo ogromnog opusa velikana koji se posle prvih eksperimenata i kubizma nije mnogo menjao. Zanimljivo je (što su i drugi primetili), da Brak na mnogim fotografijama fizički neodoljivo liči na Pikasa. Izložbu je pripremila simpatična Francuskinja, pedesetih godina, istoričarka umetnosti, Dora Valije. Kada sam na otvaranju čuo ovo ime odmah me je podsetilo na nešto. Kasnije kući ustanovim da se, izgleda bar po imenu, radi o istoj ličnosti koja je u broju 1–2 nove serije „Savremenika“ analizirala zaumnu pesmu Romana Jakobsona (alias Aljargova).

*

„Izvesne bakterije i gljivice mogu da žive više hiljada godina na temperaturi od -55^0 Celzijusovih.

Ovo su utvrdili sovjetski naučnici iz istraživačke stanice ‘Vastok’ na Antarktiku, koji su specijalnim bušilicama doprli do velikih dubina ledenog pokrivača.

Tako su istraživači iz jednog dubinskog sloja leda izvadili žive mikroorganizme stare oko 12.000 godina (što je utvrđeno na osnovu starosti dubinskog sloja), a na dubini od 85 metara našli su nepoznatu vrstu gljivice, staru oko 2. 000 godina, i nazvali je cardiopsis antarcticus.“

*

„Prosečno američko dete do svog 18. rođendana provede ispred TV ekrana ukupno 710 dana, odnosno 17. 040 časova. Za to vreme ono je svedok oko 15 hiljada ubistava, hiljada automobilskih nesreća, a bombarduju ga i sa preko 350 hiljada reklamnih spotova.“

*

Fanna Roncoroni, iz Italije, šalje spisak mejlartista koji su učestvovali na izložbi LABIRINTO („Capmioni d’ archivio di arte postale“) koju je ona organizovala.

*

Pat Fish iz Santa Barbare, priprema COMMONPRESS 77 sa temom TATOO, poziva me da pošaljem svoj rad „lifesize tattoo design“.

*

„Znati da li je čovek slobodan ne zanima me. Ja mogu da iskusim samo svoju sopstvenu slobodu.“

(Kami)

*

Pismo J. P. Jacoba iz Njujorka:

Miroljub Todorovic
Dobrinjska 3
11000 Belgrade
Yugoslavia

April 5, 1985

Dear Miroljub Todorovic,

Thank you for your contribution to the Second International Portfolio of Artists' Photography. The project is moving along well, though slowly. At this time, I have received over two hundred negatives from artists throughout Eastern Europe. With the assistance of the Franklin Furnace archive I am working on the possibility of large scale funding for the publication of the work received, as well as a travelling exhibition to originate at the Furnace. If all goes according to plan, the funding will be granted in late 1985, and the printing for both the book and the exhibition will begin shortly thereafter. The outline for the book is approximately 9 x 12 inches. Of approximately 100 pages, 75 will be devoted to art and 25 to text. It is hopeful that the cover will be in full color, and that the total edition will number 2500. It is possible, also, that a deluxe, hand printed edition of the portfolio numbering no more than 15 will be created to help offset the cost of the printed edition. Presentation of the exhibition has not yet been decided, though it is likely that a selection of the images will be enlarged to 20 x 24 inches, the balance of the images to 11 x 14 inches, and the printed matter contained in glass cases. Text for the publication will be written by Rimma and Valery Gerlovin, USSR, dealing with the overall state of non-official artwork in Eastern Europe, Henryk Gajewski, Poland, dealing with the difficulties of artmaking for the exiled artist, and, hopefully, (we have not yet finalized an agreement) by Jaroslav Andel, CSSR, dealing specifically with the uses of photography by Eastern artists.

When I began work on this project I was told that it could not be done. Apparently, that information was not correct. The work that I have received is all very beautiful and extremely powerful. As they have arrived, I have made small prints from your negatives and collected them in a book in order to bring this project to the attention of various artists and administrators. Each of the artists and/or administrators to whom I have shown the collection of images has been shocked and excited. Each has offered to help. As a result of their help, the Portfolio has changed in its scope; and it is now possible that your work will be accessible to a far greater audience.

It is also possible that we will be denied funding. If this happens, I will probably turn to other sources. As a last resort, I will print the book myself, though on my own limited budget that would mean lower quality reproduction. In the meantime, I thank each of you for your patience. I will keep in touch with you as the project continues to develop.

Enclosed please find a package of envelopes. This is the invitation to participate in another book project I have been working on for over three years. Each of these envelopes, when altered and returned, is placed in either the Book of Life, the Book of Time, the Book of Death, or the Book of Hunger. These books are made from wood, and at this time contain approximately 150 contributions from artists in 23 nations. I will appreciate the addition of your contribution.

As always, I look forward to hearing from you.

J.P. Jacob/43 West 27th St. #6f/New York, New York/10001/USA

*

Na molbu Spasoja Vlajića da napišem nešto o njegovom signalističkom radu za novinarku Gordanu Brajović koja treba da objavi veći članak o njegovoj „Svetlosnoj formuli“ beležim sledeće:

„Jedan od prvih bojovnika signalizma, srpskog avangardnog stvaralačkog pokreta, u trenucima kada on od usamljene ideje prerasta u borbenu istraživačku grupu, bio je i Spasoje Vlajić. Inspirisan nekim otkrićima iz rane faze signalizma, Vlajić je posle početnih eksperimentisanja i stvaranja scijentističkih pesama, u kojima su dominirali naučna tematika i rečnik, krenuo u dubinska proučavanja jezika sa egzaktnih stanovišta. Pošavši od jedne od osnovnih postavki signalizma, koja je naznačeno još u prvim manifestima, o energiji jezika čije je oslobađanje uslov za stvaranje signalističke poezije, Spasoje Vlajić je pokušao da pomoću matematičkih i drugih modela uđe u suštinu te energije skrivene u jeziku. Rezultati dugogodišnjeg rada u ovoj i ovakvoj signalističkoj laboratoriji nisu izostali. Otkrivajući ‘algebarsku prirodu jezika’ Vlajić je uspeo da dođe do onih slojeva u biću jezika gde su se ocrtavali obrisi jednog mogućeg univerzalnog, odnosno planetarnog govora. Vrhunac napora ovog lucidnog signalističkog istraživača predstavlja *svetlosna formula* kojom je on uspeo da na egzaktan, ali i na jedan pesnički intuitivan način pokaže i dokaže kako ‘nazivi dele kosmičku odiseju imenovanih pojava’.“

*

U Čelarevu blizu Novog Sada pronađeno je ogromno groblje iz 8. i 9. veka naše ere u kojem su uz svojevrsne obrede i ritual sahranjivani pripadnici jednog za ovaj prostor neobičnog i nepoznatog naroda najverovatnije mongolskog porekla. Ono što je najinteresantnije ovaj narod je još ranije primio jevrejsku veru mada nešto izmenjenu. Zbunjeni naučnici za sada jedino znaju da se ne radi ni o Avarima ni o Hazarima.

*

„U Institutu za jezike Akademije nauka SSSR priprema se jedna višetomna enciklopedija pod naslovom ‘Jezici sveta’.

Tvorci ove enciklopedije nastoje da podrobno opišu oko 7.000 jezika, koliko ih ima u svetu, njihovu istoriju, geografski i međusobni uticaj, i tako dalje.

Predviđa se da će posao na ovoj enciklopediji potrajati više godina, ako ne i decenija.“

*

Pet–šest minuta o mojoj poeziji i signalizmu na televiziju u emisiji Petkom u 22, sa svim svojim svetlosnim i zvučnim efektima posle onog snimateljskog šoka i mučenja u utorak delovali su večeras kao melem na još nezalečenu ranu.

*

Želim da *saznam*. Kraj i krv. Zglasje reči. *U cvetu*. Matici. Žud i *sumnju*. Vetar kao bič. Iz tvoje bezdanice. Plivaj. Plivaj. Ka rastočenoj knjizi. Ka svome *taborištu*. Moćnoj Aleksandriji. Znak sam *vremena*. Dub i stud. U *vilin svet* se vraćam. Zelena zmija. Iz tvoje *užarene* kičme.

*

U tim mojim stihovima sve je gotovo slučajno, toliko to lebdi. Uistinu, osnovan mi je utisak da to nije slučaj, nego snovna harmonija."

(Vinaver)

Sreda, 29. maj 1985.

Posle neuspešnog pokušaja da majku smestim u bolnicu na gerijatrijsko odeljenje, bila je potrebna, kao i za sve u ovom ćoravom društvu, debela veza, razgovarao sam sa socijalnim radnikom da joj obezbede mesto u staračkom domu.

Majka Stole je sada sa kičmom relativno dobro, nema jakih bolova, ali zato uobražava da joj komšije prete i „drmaju krevet zracima", čuje kao je iza zida vređaju mada je u međuvremenu gotovo potpuno ogluvela pa se jedva sporazumevamo. Uza sve to ona povremeno pada u tešku depresiju i često govori o samoubistvu. Za mene su to šokovi koji me, kako sam i sam nervno labilan, razaraju i psihički i fizički.

*

„Američki 'medicinski ekolog' Nil Postmen, pisac bestselera 'Nestanak detinjstva', proriče književni smak sveta u godini 2035. 'Ako se škola bude držala slikovnog sveta masovne kulture, situacija će postati beznadežna — upozorava on. — Zadatak škole jeste da prezentira 'jezičkocentrični svet'. Postmen je ubeđen da će se književna tradicija i obrazovanje održati još pedeset godina u Evropi, ali ne i u Americi gde je 'vizualizacija' sveta, sa svim posledicama po život i mišljenje, već dobro odmakla."

*

„Kod ovaca je neobično razvijen osećaj za život. Svaka se od njih ponaša poput poslovice 'Kud svi tu i ja'. Zbog toga ponekad mogu i stradati. Bio je slučaj kad je jedna ovca ko zna zbog čega krenula u more. Na nju se ugledalo celo stado. Čobani su ih vadili napolje, a one su ponovo jurile u vodu. Uz veliku muku — spaseno ih je tek nekoliko."

*

„R. Binzel, mladi astronom na teksaškom univerzitetu, 17. februara ove godine, nešto posle 2 časa ujutro — radeći u opservatoriji Univerziteta — prvi je u svetu ugledao jedini Plutonov mesec 'Haron' kako prolazi ispred diska planete. Ovo 'pomračenje' Plutona trajalo je dva časa i 30 minuta.

Na osnovu njegovih opažanja, sada će tačnije nego dosad, moći da se izračunaju dimenzije najudaljenije planete Sunčevog sistema."

*

U Udruženju sastanak Komisije za statutarna pitanja. Još neka kozmetička doterivanja Statuta Udruženja književnika Srbije i, naravno, ponovna preganjanja. Da li ih ukinuti ili ne?

*

„Ako zagori mleko u aluminijumskom sudu, tragovi zagoretine će se veoma brzo ukloniti kada se u sudu prokuva glavica crnog luka. Posle toga sud treba oprati čistom vodom."

*

„Smatra se da je najproduktivniji komediograf bio Španac Lope de Vega (1552–1635), kojem se pripisuje oko 1.800 pozorišnih komada, pored još oko hiljadu romana soneta i ostalih dela.

*

Obišao sam staračke domove na Karaburmi (Plješevička 2) i Voždovcu (Kačerska 12). Oba lepo izgledaju, smeštaj dobar, nega, kako kažu izvanredna. Majci ću predložiti dom u Plješevičkoj jer ima veoma lep park gde će moći da šeta.

*

Nabavio (zamenom) Flakerovu „Rusku avangardu" i „Srpski simbolizam" zbornik sa simpozijuma u SANU.

*

Obavešten od O. K–a da je Davičo još od kongresa književnika u bolnici. U početku je bio u kritičnom stanju (šok soba), sada se oporavlja. U književnoj čaršiji kruži prilično surov vic da je Oketa skočio iz kreveta tek onda kada su mu rekli da mu u posetu stiže Nikola Milošević.

*

Živanu objavljen prikaz na knjigu S. Pavićevića „Radovi na putu" u „Stvaranju". Crnogorci su mu ijekavizirali tekst. Živan, uzbuđen i opravdano ljut uputio oštro pismo glavnom i odgovornom uredniku.

*

U Kolarčevoj galeriji tematska izložba „Ispričati postupak“ koju je pripremila istoričarka umetnosti Tanja Nikolić. Izlažu mladi, ali već afirmisani umetnici: Krnajski, Manojlović, Milenković, Prodanović, Stevanović i Trajković.

Iz kataloga:

„Onaj koji piše (slika, vaja komponuje) uvek zna šta stvara i koliko ga to staje. Zna da mora rešiti jedan problem. Moguće je da su u početku podaci skriveni, podsticajni, opsedajući, koliko i neka želja i sećanje. No kasnije se problem rešava za radnim stolom, ispitivanjem materije na kojoj se radi — materije koja pokazuje sopstvene prirodne zakone, ali istovremeno nosi sećanje na kulturu kojom je bremenita (odjek intertekstualnosti).“

(Umberto Eko)

„Skrivene podsticajne i opsedajuće podatke o kojima govori Umberto Eko, likovni umetnici najčešće notiraju crtežom, odnosno skicom. Tako nastaju vizuelne beleške, inače teško sagledljivog, gotovo magijskog toka sazrevanja likovne vizije. Njima umetnik ispisuje fluidnu nit koja veže primarnu kreativnu inicijaciju sa gotovim likovnim delom. Katkada je to jedan crtež ili tek kroki, češće, čitav niz crtežom zabeleženih impulsa duha. U suočenju sa materijom, koja nosi sopstvene zakonitosti, te sa uslovnostima tehnike kojom se umetnik izražava, dolazi gotovo neminovno do oscilacija i izmena u odnosu na te predloške. Emocije se intenziviraju ili pak gube, no te nijanse u postupku, mahom ostaju nedostupne posmatraču završenog dela. Koncepcija ove izložbe, samo delimično osvetljava kako te nijanse, tako i sam proces nastajanja likovnog dela, odnosno put od ideje do realizacije. Bez namere da razlaže višeslojnost i spiritualnost stvaralačkog čina, izložba pre svega doprinosi razumevanju tehničkog problema koji postavlja stvaranje likovnog dela.“

(Tanja Nikolić)

*

Mukla *jeka*. Skazaljke zevaju. Spustili ste Hrista. U koren. *U srčiku*. Krug mu zelenkast. Crven *trbuh*. Ruje. Juri. Usov *zemaljski*. Napojen mrakom i grmljavinom. Na *maternjem* jeziku. Bljuje svežu krv. Radije će umreti. U vatrenoj *stihiji*. Pod točkom *mečke*. Sa telom *rastrgnutim*. Nag. Ponižen.

*

Za Rolana Barta „*najrealističnije* delo je ono koje, što je moguće dublje, istražuje *irealnu realnost jezika*.“

Subota 31. maj 1985.

U Egiptu Ministarstvo unutrašnjih poslova zabranilo klasično delo arapske književnosti „Hiljadu i jedna noć“ kao opsceno. Tiraž od 3.000 primeraka je zaplenjen, sud će odlučiti da li će se knjige spaliti a vlasnici knjižara, koji su prodavali „Hiljadu i jedna noć“, kazniti zatvorom.

*

Pariske prostitutke demonstrirale pred vlastima rezidencije predsednika Vlade. Njihove glavne parole bile su: „Vlada je licemerna, jer od nas naplaćuje poreze!“ i „Država hoće za sebe ulogu podvodača!“

*

„U svetu je zabeleženo ukupno 11.000 slučajeva side, od kada je sindrom stečenog nedostatka imuniteta prvi put identifikovan 1981. godine — saopštila je SZO. Od toga je u Evropi do sada prijavljeno ukupno 800 slučajeva, par stotina više u Africi, a oko 9. 000 u SAD. Najmanje slučajeva side zabeleženo je u Aziji, u oblasti zapadnog Pacifika i u Australiji. Stopa smrtnosti obolelih od side je 40 do 50 odsto, ali bi ona, verovatno, iznosila čak 90 odsto, kada bi se klinički identifikovani slučajevi pratili tokom dve do tri godine — navodi SZO u najnovijem izveštaju.“

*

„Najveću cenu za rukopis Biblije platio je Britiš mjuzeum, iz Londona, još 1931. godine — tadašnjih pola miliona dolara, a prodavac je bila vlada Sovjetske Rusije! Rukopis potiče iz manastira Sv. Katarina, sa Sinaja (današnji Egipat) i nastao je oko 350. g. n. e. Na grčkom jeziku.“

*

Dokumentacija potrebna za starački dom:

1. Zahtev potpisan od lica koje se upućuje.
2. Izvod iz matične knjige rođenih.
3. Dve fotokopije lične karte (prednja strana sa slikom).
4. Lekarsko uverenje o zdravstvenom stanju sa specijalnim krvnim nalazom — Vaserman.
5. Ček od penzije.

*

Iz Pariza zajednička (gestualna) poruka Jacquesa Masse i Andreja Tišme.

*

Iz Temerina poziv na mejl-art izložbu „10 takt-a“.

*

„Astronomi u opservatoriji u Medonu, u Francuskoj, utvrdili su da asteroid pod nazivom ‘Lucina’, ima mesec. To otkriće opovrgava dosadašnja verovanja da samo planete mogu da imaju mesec. Astronomska

merenja pokazuju da novootkriveni mesec ima prečnik 5, 7 kilometara i da oko asteroida kruži na udaljenosti od oko 1600 kilometara. Taj mesec je 600 puta manji od Zemljinog pratioca."

*

„Aktuelan je svet, a ne književnost: književnost je samo neizravna svetlost."

„Književnost je sama irealnost; ili, tačnije rečeno (...) *književnost je sama svest o irealnosti jezika...*"

(Bart)

*

U četvrtak bio na sastanku članova ULUS–a (i ovde se konstituišu nekakve sekcije). Sastanak me podsetio na bivše skupštine Udruženja pisaca na kojima su raznorazni neurotici uveseljavali društvo svojim nesuvisnim lupetanjima u stilu sadašnje „literarne" zvezde „Književne reči" Žike Obretkovića.

*

„Spoljni svet postoji. Jedna najslobodnija fantazija ima isto toliko stvarnosti.... Šta znamo o spoljnom svetu? Ono što hoću, ono što mogu da učinim da on bude, ono što zamislim da je on."

(Dušan Matić)

*

Sa golog brda. *Mesečeva kolevka*. Boga ne prepoznaješ. Uveče. Zujavi opnokrilci. *Iznad* tvoga doma. Pas i Agamemnon. *Klize* horizontom. Utvorni *pobednici*. Sanjao sam smrt. *Plamen* grozničavi. Budućnost i nadu. U *trošnim* hodnicima. Iz reči *presečenih*. Diše. Nova *pesma*.

Utorak, 4. jun, 1985.

Čitavo pre podne proveo na Internoj Be klinici pokušavajući majku da smestim u ovu bolnicu pošto je dobila iznenada jake bolove u stomaku. Bez uspeha. Deprimiran.

*

Udine, 26. 05. 1985.

Dragi prijatelju,

Mnogo ste me iznenadili i obradovali svojim pismom i pošiljkom knjiga i časopisa. HVALA! Odugovlačilo sam toliko sa odgovorom ne (samo) iz nepažnje: naime, čekala sam priliku da Vam se na neki način odužim. I stvarno, nedavno sam slučajno otkrila da u mom gradu izlazi jedan časopis, koji Vi možda poznajete, a čije postojanje ja nisam nikad slutila, koji se zove ZETA, rivista internazionale di poesia, Companotto editore, i koji obiluje avangardnim tekstovima. Stupila sam u kontakt sa izdavačem zbog nekih prevoda jednog poznanika i palo mi je na pamet da bi možda bilo interesantno objaviti neki prikaz signalističke umetnosti u ZETI, ukoliko

to nije još učinjeno. Izdavač je to sa svoje strane radosno prihvatio, i imala sam utisak da, ma da on poznaje signalizam, u njegovom časopisu ovaj pokret nije još temeljito zastupljen.

Sada pitam Vas, koji bi bio najbolji „approach"? Prevod pesama mi se čini bez mnogo smisla: možda prevod jednog iz eseja što ste mi ljubazno poslali? Kojeg? Ili prevod nekih odlomaka objavljenih u izdanju Kulturnog centra? Plus nekoliko likovnih priloga istog izdanja? Čekam Vaš doprinos: u stvari imam utisak da je prof. Flaker preterao u svojoj pohvali mog rada, i moram priznati da nisam baš mnogo napredovala u poznavanju srpske i hrvatske književnosti van granica prosečne informacije.

Srela sam signalizam kao poetsku pojavu kada sam još bila student u Beogradu, početkom 70–ih godina. Tada me je interesovala mogućnost da uspostavim direktnu vezu i vremenski kontinuitet između nekih aspekata ruskog futurizma („samovitoe slovo", „samovitaja bukva", važnost grafičkog — čak i slučajnog — izgleda pisane reči, istraživanje na polju „zaumi" i ulične umetnosti ...) i izvesnih postupaka avangardnih pokreta 20–ih i 30–ih g. u Jugoslaviji.

Pošto sam našla dokumentovanu vezu samo u slučaju Zenita (i to više na planu pasivne recepcije) (dok su na primer beogradski nadrealisti već izgubili kontakt sa sovjetskom avangardom i pozivali se isključivo na zapadno umetničko iskustvo), nisam se više bavila tom mogućnošću istraživanja i promenila sam pristup temi. Ali sam i dalje pratila s interesom savremene avangardne pojave u Jugoslaviji: čini mi se da je u njima — i naročito u signalizmu — ponovo pristupačno umetničko i donekle ideološko nasledstvo ruskog futurizma, naravno, zajedno sa mnoštvom drugih elemenata. Za sada se ovaj interes ispoljio samo u radostima čitanja, posmatranja i nesistematičnog razmišljanja: Vi ste dali zamah konkretnijem interesu: zato Vam se ponovo zahvaljuje, i čekam Vaš savet.

Mnogo srdačnih pozdrava,

Alice Parmeggiani

Nova adresa: Alice Parmeggiani, via Pracchiuso 49/6, 33100 UDINE

P. S. Prilažem fotokopije prvih stranica prvog broja ZETE, ako časopis nije Vam poznat.

Alice Parmeggiani je, inače, Flakerov saradnik i u njegovom „Pojmovniku ruske avangarde 2" ima tekst pod naslovom: „Majakovski / srpska i hrvatska književnost".

*

„Uzgoj minijaturnih stabala — ili bonzai — vezan je za jedan orijentalni kult koji se spominje prvi put pre više od 650 godina. Drvene bonzai su prave, žive biljke koje su specijalnim metodama, tako reći, umanjene nekoliko desetina puta u odnosu na 'original'. Postojbina bonzai je Japan, ali odatle se moda uzgoja i uživanja u ovom dekorativnom bilju raširila po svetu, uprkos visokim cenama pojedinog primerka."

*

Pismo Klausa Groha sa materijalima izložbe koju je organizovao. Na izložbi učestvuje preko 200 umetnika iz 28 zemalja.

BIBLIOTHEKS- UND INFORMATIONSSYSTEM

Universität Oldenburg

UNIVERSITÄT OLDENBURG AMMERLÄNDER HEERSTR. 67-99 D-2900 OLDENBURG

Ihr Zeichen, Ihre Nachricht vom

Unser Zeichen, unsere Nachricht vom

Tel.: (0441) 798-0
App.:

Oldenburg, den 21.5.1985

Dear Friend ,

we really have a bad feeling, but again we are forced to postpone the exhibition "Artists' Books". The reasons are various and culminating, but we will surely bring the project to a good end. So we beg your pardon for delaying the exhibition for some months more again. We hope the exhibition will take place in fall this year. The main reason is the financial problem because of making the catalogue which is going to become an art object itself (see the separate information, which international art magazines have already received). The catalogue is to become a big (about 1000 pages volume, triangled) handmate object - very expensive!
Of course you will get your copy, when it will be printed.

We hope on your agreement that all art works, which should be returned, can remain here in a really safe room for some time.

We hope, the next mailing from here will be the big catalogue.

Best wishes

Hermann Havekost

K. Groh
Klaus Groh

*

Zvao Bandić, izgleda da od objavljivanja izbora moje poezije u „Partizanskoj knjizi“, koji bi on priredio, nema ništa. U međuvremenu čuo sam da ova izdavačka kuća ima četiri milijarde gubitka i da će se teško izvući.

*

„Reč je suviše sa nama. Podigao je olovku tako da je njena senka, kula od drveta i grafita, pala na čistu hartiju; uzeo je olovku–kulu polumesec njegovog nokta na palcu izlazio je i zalazio iza grafitnog tornja. Kula je pala, pao je i grad reči, zidovi pesme, simetrična slova. Sa smrkavanjem spazio je rušenje slova, sunce se spuštalo u neko strano jutro, a reč mora prešla je preko sunca.“

(Dilen Tomas)

*

Branislav Prelević uneo me u antologiju srpske poezije koju će izdati „Relations“ za špansko jezičko područje. Biću predstavljen samo sa jednom vizuelnom pesmom zbog čega sam nezadovoljan.

*

„Sporim korakom u tržni centar Hararea ušetao je nedavno veliki nilski konj, ženka teška tonu i po. Izbezumljeni posetioci razbežali su se na sve strane, a hipopotam se zadržao ispred velike prodavnice. Pozvani su stručnjaci zoološkog vrta sa uspavljujućim sredstvom pa je ubrzo neobična ‘mušterija’ sa strelom u leđima klonula i odmah zatim i uginula. Veterinarski stručnjaci ministarstva za zaštitu prirode utvrdili su da je hipopotam već bio teško bolestan i nije izdržao ‘udar’ narkotičkog sredstva.“

*

Još pre petnaestak dana saznam od doktora Đorđevića da je od srčanog udara u 54 godini umro „šumski građanin“, Babi Papuška, junak Mome Dimića, nadripesnik i ortodoksni marksista, čegevarijanac, Radoš Terzić.

Četvrtak, 6. jun, 1985.

Mesiš prstima. *Gromuljicu* zemlje. Oči zažarene. Bacićemo kocku. Kraj *tame* svetilišta. U hleb nedosanjani. Govor *mlečni*. Iz mene izvire. *Mirisna* Panonijo. Naslutio sam te. U krvi *božanskoj*. Okupan sunčanik. Tama *razgrnuta*. Mrvice ljubavi. Među drozdovima. *Ishodiš* iz senke. Mesa ružičastog. Plamičak *ozona*. U ljiljanu. Grad. Prespavaj proleće. Viline konjice. *S plenom* u čeljustima. Izronio je. Dan.

Opčinjen, potpuno, magijom jezika. (Jutro 6.30^{h})

*

„Svaka reč za sebe nešto smera, znači, hoće: ali je konačniji izraz u njihovom ritmu, u načinu na koji su udružene, u onom *čega u rečima nema*.“

(Vinaver)

*

Obavešten sam da sam primljen u Udruženje likovnih umetnika Srbije. U galeriji ULUS–a u Masarikovoj, izložba „Novi članovi“ sa pristojnim katalogom i svečanim uručivanjem odluke o prijemu.

*

Bio do Spasoja Vlajića u Žarkovo. Spasoje gradi trospratnu kuću gde je predvideo specijalne prostorije za sastanke signalista kao i signalističku sobu za rad.

*

U galeriji KNU Slobodan Knežević izlaže veoma zanimljive „Kartone“ koji me neodoljivo podsećaju na neke postkonceptualne radove Čeha J. H. Kocmana iz sedamdesetih godina.

*

„Danas najsuvlji predeli Sahare bili su pre 6–7 hiljada godina — jezero! Ovo senzacionalno otkriće zahvaljujemo kanadskim naučnicima Ajlsu i Ričiju, koji su proučavali depresiju Ojo, na tromeđi Sudana, Egipta i Libije. Ispod debelih slojeva peska, arheolozi su pronašli ostatke blata, drveni ugalj, polenov prah — čime je potvrđena teza da se Sahara, kao i ostale pustinje, sve više širi, jer je to veliko jezero postojalo između 7000–te i 3000–te godine pre naše ere.“

*

Pozivnica za izložbu Mana Raya u MSU koja se još od februara/marta mota po mom radnom stolu.

Marcel Duchamp i Man Ray oko 1965.

Šahovnica nadrealista, 1934. s leva na desno, prvi red: Breton, Ernst, Dali, Arp; drugi red: Tanguy, Char, Crevel, Eluard; treći red: Chirico, Giacometti, Tzara, Picasso; četvrti red: Magritte, Brauner, Peret, Roset; peti red: Miró, Mesens, Hugnet, Man Ray.

*

„Najveće stonoge se mogu naći u Africi i na Sejšelskim ostrvima, u Indijskom okeanu. To su Graphidostreptus gigas i Scaphistostreptus seychellarum. Ovi neugodni stvorovi narastu do 28 cm. Dužine, i dostignu prečnik od 2 santimetra.“

*

Nenad Bogdanović šalje novi broj (4) svog contemporary art review „Total“. Da bi se učestvovalo u „Totalu“ treba poslati 133 kopije (umnoženog, štampanog materijala) jednog rada. Bogdanović sve to povezuje i distribuira.

Total je veoma sličan nizu andergraund revija koje su nicale pre petnaestak godina širom sveta. Ponavljaju se, dakle, neki gestovi avangarde šezdesetih i sedamdesetih godina.

*

Prema Vigotskom smislovi reči su „dinamičniji i širi od njihovih značenja, ispoljavaju drukčije zakone međusobnog spajanja i stapanja od onih koji se mogu zapaziti prilikom spajanja i stapanja značenja“.

*

(San)

Književno veče u moju čast. Dobio sam nagradu za poeziju. Svečano proglašenje dobitnika. Čitaju se pesme iz zbirke *Svinja je odličan plivač*. Voditelj večeri najavljuje dodelu nagrade nekako tajanstveno, nemušto. Prema njegovim rečima nagrada je neobična, pravo iznenađenje. U tom trenutku iza njegovih leđa pojavljuju se dve devojke, donose i ceremonijalno mi predaju u ruke velikog, i od straha svog nakostrešenog mačka.

Ovaj san vezuje se za Ćićevac s` početka pedesetih godina. Stanovali smo u zapuštenoj seoskoj kući prepunoj miševa. Majka je odnekud donela velikog, žutog mačka. Svi smo ga zavoleli. Bio je sjajan lovac i oslobađao nas mišije napasti. Posebnu naklonost mačak je ispoljavao prema meni. Kada sam dolazio iz škole on bi, predosetivši moj dolazak istrčao na ulicu, više desetine metara ispred kuće, i umiljavajući se dočekivao me.

Ja, moram da priznam, ponekad nisam baš bio nežan prema našem ljubimcu. Hvatao bi ga za uši, prislanjao na kućna vrata, i dok se on bespomoćno batrgao i mjaukao, recitovao bih mu pesme.

Subota, 8. jun, 1985.

Otkrivaju se novi momenti o delovanju ruske avangarde posebno njenih ekstremnih zagovornika Ilje Zdaneviča i Kručoniha. Pre tri godine (1982) italijanski rusisti Luiđi Magaroti i Marcio Marcaduri objavili su knjigu „Avangarda u Tiflisu“ gde su otkrili niz novih činjenica vezanih za rusku i gruzijsku avangardu, posebno grupu „41^0“ koja počinje sa radom dolaskom Kručoniha i Zdaneviča u ovaj zakavkaski grad.

*

Posle velikih, tropskih vrućina počinju letnje kiše. Sa Viktorom u bioskopu „20 oktobar“ gledam jedan glupi horor film gde su i naši producenti umešali prste. Po završetku filma uzimamo pljeskavice i odlazimo kod baba Stoleta u Dobrinjsku. Uveče na televiziji košarkaške utakmice.

*

„Lotta Poetica“ 23–24 juli–avgust 1984. Najzanimljiviji je intervju Juliena Blainea (razgovor s njim vodi A. Arias–Misson), kao i nastavak Kavelinijevih (Cavellini) memoara „The Life of a Genius“.

*

„Igra ima veoma važno mesto ne samo u čovekovom životu, nego i u životu životinja. Nesumnjivo je da je igra jedna od ozbiljnih organskih potreba čovekove psihe.“

„Igra je osobena reprodukcija sjedinjenih zakonitih i slučajnih procesa.“

(Lotman)

*

„U bujici postajem jasniji, život me vezuje“

(Paul Kle,
„Dnevnici“ 1898–1918)

*

„Osećao sam miris vlažne zemlje, vrpce korenja su me milovale po čelu i promaja je sušila moj znoj nalepljen na košulju. Onda je došla svečanost izlaska: ispravio sam se dok me je sunce polivalo, otro zemlju sa lica, isprašio odelo, daleko od svih zlopaćenja, zagonetnih pretnji, žalbi i bolesti, bio sam slobodan čovek u prirodi. Stajao sam na brežuljku gde je vetar blago ljuljao udvoričke glave cvetova, i dole je u blagom luku zaokretala reka u koju ću otići da se okupam čim me prođe ovo prvo iznenađenje. Treba sad započeti novi život, mnogo opreznije i sa više iskustva.“

(Miodrag Pavlović)

Ponedeljak, 10. jun, 1985

Sa ceduljice — podsetnika:

1. Odneti majci 2 litra mleka, pitu, kolače, paradajz, jagode, biskvit.
2. „Politika“ — šifra „Strogi centar“ — podići ponude.
3. Zvati R. M–a zbog staračkog doma pošto je obećao da će preko nekih svojih prijatelja lekara pogurati stvar.

*

Zdravstveno stanje majka–Stoleta, poslednjih mesec dana, što se tiče kičme, popravilo se, ali su zato očigledni momenti psihičke nestabilnosti. Ranije su to bili suicidni porivi sa teškim depresijama, sada osećaj da je komšija M. S. progoni, uznemirava pomoću nekih aparata, zrakova.

*

Dao sam oglas za prodaju stana u Dobrinjskoj i zamenu stana u Gavrila Principa. Novcem koji budem dobio od prodaje (deo) moraću da platim još pola sobe ili sobu kod zamene. Za sada najinteresantnija ponuda iz Čegarske ulice na Zvezdari, dvoiposoban od 64m^2 sa velikom lepom terasom.

*

„Američki astronomi su saopštili da su otkrili nov čvrst dokaz da se u središtu naše galaksije nalazi ogromna crna rupa. Jedno od ključnih otkrića tima astronoma sa univerziteta u Kaliforniji kojim rukovodi dobitnik Nobelove nagrade fizičar Čarls Tauns, jeste da se gasovi na unutrašnjim ivicama gasovitog prstena u jezgru galaksije kovitlaju brže nego u drugim delovima galaksije. To kažu, oni, znači da ti gasovi okružuju jedan veliki objekat. Proračuni su, dodaju astronomi, pokazali da je nevidljiva materija na tom mestu tako zgusnuta da je sila gravitacije tu četiri miliona puta veća nego kod Sunca.“

*

Poziv iz Kanade:

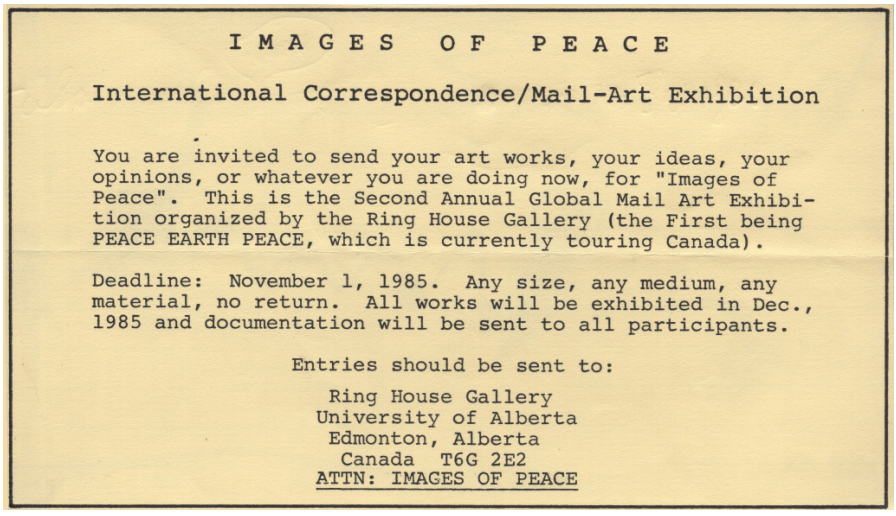

I M A G E S O F P E A C E

International Correspondence/Mail-Art Exhibition

You are invited to send your art works, your ideas, your opinions, or whatever you are doing now, for "Images of Peace". This is the Second Annual Global Mail Art Exhibition organized by the Ring House Gallery (the First being PEACE EARTH PEACE, which is currently touring Canada).

Deadline: November 1, 1985. Any size, any medium, any material, no return. All works will be exhibited in Dec., 1985 and documentation will be sent to all participants.

Entries should be sent to:

Ring House Gallery
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada T6G 2E2
ATTN: IMAGES OF PEACE

*

KAKO JE POSTAO MESEC

(Najnovija studija štampana u časopisu „Sajens“ o nastanku Sunčevog sistema)

„U početku beše haos. Nova studija otkriva da su Zemlja i njene okolne planete nastale u periodu izuzetnog kosmičkog pustošenja.

Ova analiza protivureči prihvaćenom stavu, da se Sunčev sistem stvarao mirno, i da su se planete polagano formirale iz kružećih oblaka prašine.

Studija štampana u časopisu „Sajens“ pruža važne nove detalje naučnicima koji su se nedavno uverili da je stvaranje Zemlje bilo izuzetno burno.

Kompjuterska analiza koju je izvršio dr Džordž Veteril sa Institucije Karnegi u Vašingtonu, otkriva da je pre pet milijardi godina, deset malih planeta kružilo u prostoru gde se danas nalazi Merkur, Venera, Zemlja i Mars.

Milionima godina, one su se međusobno udarale i sudarale. Ponekad bi se neka planeta potpuno raspala, a neki delovi raspršili vasionom. Ponekad bi se sudarile dve planete i formirale novu veću planetu. Na kraju preživelo je samo četiri današnje unutrašnje planete Sunčevog sistema.

Dr Veteril tvrdi, da ova analiza daje odgovor na nekoliko neobjašnjenih, karakteristika Sunčevog sistema, a posebno na jedno od najzagonetnijih pitanja astronomije — kako se formirao Mesec?

'Zemlja je sasvim mala planeta da bi imala tako veliki Mesec i naučnici su se sporili oduvek oko njegovog porekla. Neki su tvrdili da su se Mesec i Zemlja formirali iz istog oblaka, drugi da mesec vuče poreklo iz potpuno različitog dela Sunčevog sistema', kaže dr Veteril.

'Mislili smo da ćemo odgovor dobiti kada se vrati Apolo sa uzorcima stena sa Meseca. Isti sastav bi potvrdio da je prva teorija ispravna.'

Međutim, uzorci su pokazali da je Mesec hemijski sličan Zemlji, ali ne identičan. Mesečeve stene ne sadrže isparljive supstance kao olovo, kalijum i vodu. Ni jedna teorija to nije mogla da objasni.

Sada naučnici veruju da imaju odgovor — teoriju Velikog prskanja. Prema njoj, Mesec se formirao kada je mala planeta udarila u Zemlju. Njeni delovi su se rasuli prostorom i formirali prsten gasa i stena oko Zemlje. Kasnije se to sjedinilo u Mesec.

'Teorija objašnjava zbog čega stene sa Meseca nemaju isparljivih elemenata.' kaže dr Veteril. 'Oni su isparili zbog toplote velikog prskanja.'

Ova teorija takođe objašnjava i druge karakteristike Sunčevog sistema."

(„Politika)

*

Umro veliki francuski slikar Žan Dibife (Jean Dubuffet). Rođen je 1901. a počeo da slika tek u četrdeset i prvoj godini života. Afirmisao se posle drugog svetskog rata. Izvori njegove umetnosti, kako je sam govorio, bili su „instinkti, strast, raspoloženje, nasilje i ludilo".

*

Španci su u Madridu i Barseloni priredili obimnu antologijsku izložbu Fransisa Pikabije (Francis Picabia, 1879–1953). Izloženi su slike, crteži, pesme, scenografski rad i dokumentacija ovog neumornog istraživanja, pokretača dadaizma, urednika čuvenog dadaističkog časopisa „391".

*

Od Mikelea Perfetija katalog L'ECCEZIONE INEFFABILE sa njegovim najnovijim ostvarenjima i osvrtom nekoliko kritičara na njegov rad u vizuelnoj poeziji.

*

Pismo iz Holandije:

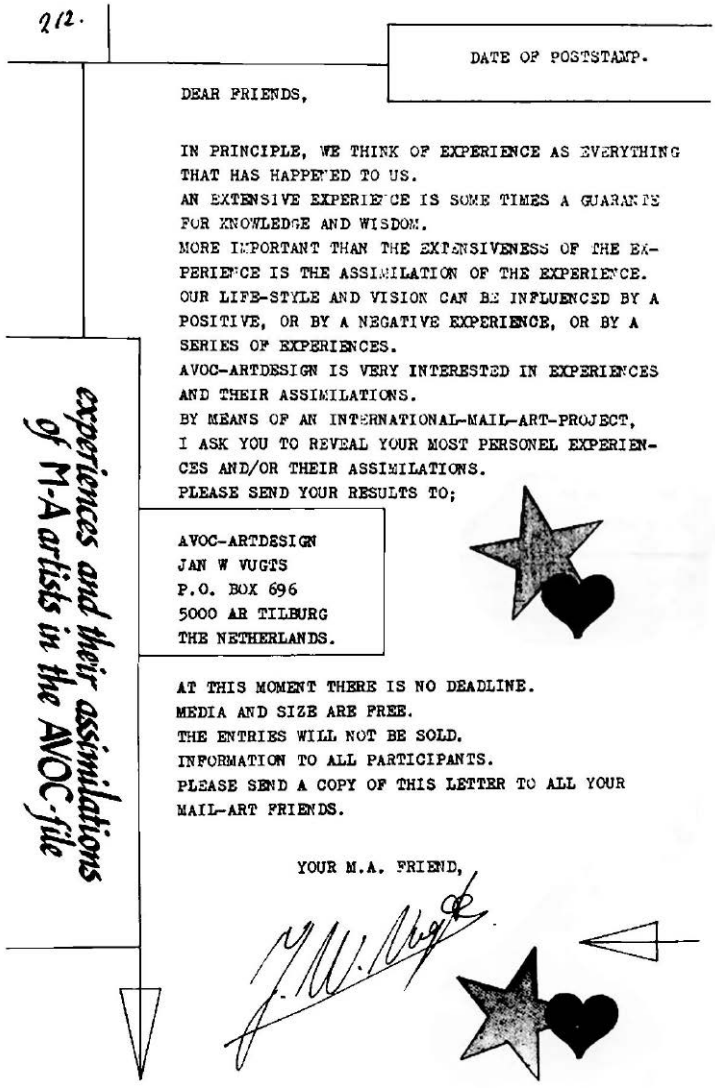

*

„Praktičan život se odvija u sadašnjosti, kontemplativni u prošlosti. Delanje i sećanje.“

„Kada provedeš jedan dan, ne pretpostavljajući i ne uključujući ni jedan svoj postupak, ni u jednu svoju misao prisustvo drugih, možeš sebi reći da se ponašaš herojski.“

„U suštini, tajna života sastoji se u tome da se pretvaramo da imamo ono što nam tako bolno nedostaje.“

(Čezare Paveze)

*

Dobro jutro. Zelena pustinjo. Gradovi razurvani. S' jeguljom *u oku*. Tamo se začinje dan. *Nezaustavljiva* tajna. Lice Boga. *U izvoru*. Gde spavaš s otrovnicom. *Na stazi*. Krivudavoj i uskoj. Prah zemlje ti. Pokriva lice. Pod *santračem*. Pod severnjačom. Uz škripu hrastovine. Zaiskri ožilište. Bezdan si. U dželatovom oku. *Neizbežna* svakodnevnica.

Petak, 14. jun, 1985.

„Kako je velika misao da je svaki napor uzaludan! Dovoljno je da dopustimo da na površinu izbije naše ja, da ga pratimo, da mu pružimo ruku, kao da je reč o nekom drugom. Verovati da su naši životi mnogo određeniji nego što znamo."

(Čezare Paveze)

*

Živan mi donosi „Zbornik radova 9" Pedagoške akademije za obrazovanje vaspitača predškolskih ustanova u kome je objavljen njegov tekst „Šatrovačka poezija Miroljuba Todorovića". Opet obilje štamparskih grešaka u tekstu, propust korektora i urednika zbornika.

*

Flaker dobio (zajedno sa Jurom Kaštelanom), nagradu „Vladimir Nazor" za životno delo. Čestitao mu jednom signalističkom kartom.

*

„Sovjetska međuplanetarna stanica 'Vega 1', koja je lansirana krajem prošle godine, ušla je 9. juna u orbitu Venere, a danas je uspostavljena radio veza sa njenim delom koji se spustio na Veneru — zvanično je saopšteno u Moskvi. Kaže se da sve funkcioniše po planu i da se očekuje da će i druga sovjetska međuplanetarna stanica 'Vega 2' koja je lansirana šest dana kasnije stići u orbitu Venere 15. juna."

*

„Svejedno je da li svemir stavljam u sebe ili sebe u svemir."

(Novalis)

*

U sredu 12. VI na otvaranju izložbe, *Ivan Tabaković*, legat Ratislave Tabaković, u Muzeju savremene umetnosti. Legat sadrži preko 400 dela: ulja, tempera, akvarela, gvaševa, crteža, zatim ciklus fotomontaža „Fenomenologija ili izvori likovnog istraživanja i stvaranja" — Analiza i fotodokumentacija, 1955, „Skriveni svetovi" — Likovne asocijacije i metamorfoze, 1960–1968 i kolaže iz ciklusa „Život, misli, snovi" 1964–1977. Naravno, fotomontaže, zatim „Skriveni svetovi" (isti je naziv i knjige Ljubiše Jocića iz 1960. godine), i kolaži ponajviše su privukli moju pažnju. Ne samo zbog slične tehnike koju primenjujem već i zbog veoma maštovite kombinatorike, interesovanja za egzaktne nauke i duboko pesničkog

razmišljanja o prirodi čoveka, sveta i svemira. Još uvek ne mogu da zaboravim koliko su me iznenadili i uzbudili njegovi kolaži i fotomontaže sa izložbe u Galeriji 73 na Čukarici čini mi se baš 1973. godine kada je galerija otvorena. Dugo sam sa Marinom (Abramović) raspravljao o tim Tabakovićevim radovima pravio poređenja, uočavao sličnosti i razlike sa onim šta smo mi radili posebno stvarajući signalističku vizuelnu poeziju.

*

Poziv iz Stockholma:

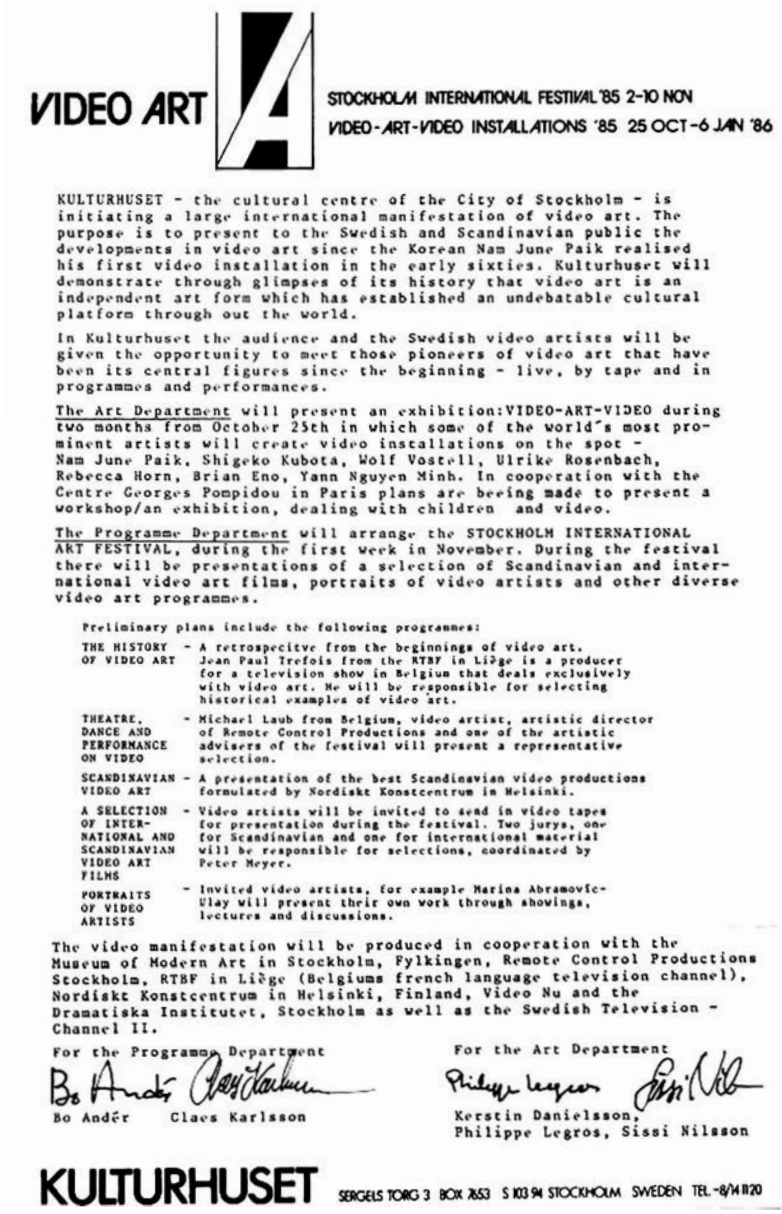

VIDEO ART

STOCKHOLM INTERNATIONAL FESTIVAL '85 2-10 NOV
VIDEO-ART-VIDEO INSTALLATIONS '85 25 OCT-6 JAN '86

KULTURHUSET - the cultural centre of the City of Stockholm - is initiating a large international manifestation of video art. The purpose is to present to the Swedish and Scandinavian public the developments in video art since the Korean Nam June Paik realised his first video installation in the early sixties. Kulturhuset will demonstrate through glimpses of its history that video art is an independent art form which has established an undebatable cultural platform through out the world.

In Kulturhuset the audience and the Swedish video artists will be given the opportunity to meet those pioneers of video art that have been its central figures since the beginning - live, by tape and in programmes and performances.

The Art Department will present an exhibition: VIDEO-ART-VIDEO during two months from October 25th in which some of the world's most prominent artists will create video installations on the spot - Nam June Paik, Shigeko Kubota, Wolf Vostell, Ulrike Rosenbach, Rebecca Horn, Brian Eno, Yann Nguyen Minh. In cooperation with the Centre Georges Pompidou in Paris plans are being made to present a workshop/an exhibition, dealing with children and video.

The Programme Department will arrange the STOCKHOLM INTERNATIONAL ART FESTIVAL, during the first week in November. During the festival there will be presentations of a selection of Scandinavian and international video art films, portraits of video artists and other diverse video art programmes.

Preliminary plans include the following programmes:

THE HISTORY OF VIDEO ART	- A retrospecitve from the beginnings of video art. Jean Paul Trefois from the RTBF in Liège is a producer for a television show in Belgium that deals exclusively with video art. He will be responsible for selecting historical examples of video art.
THEATRE, DANCE AND PERFORMANCE ON VIDEO	- Michael Laub from Belgium, video artist, artistic director of Remote Control Productions and one of the artistic advisers of the festival will present a representative selection.
SCANDINAVIAN VIDEO ART	- A presentation of the best Scandinavian video productions formulated by Nordiskt Konstcentrum in Helsinki.
A SELECTION OF INTERNATIONAL AND SCANDINAVIAN VIDEO ART FILMS	- Video artists will be invited to send in video tapes for presentation during the festival. Two jurys, one for Scandinavian and one for international material will be responsible for selections, coordinated by Peter Meyer.
PORTRAITS OF VIDEO ARTISTS	- Invited video artists, for example Marina Abramovic-Ulay will present their own work through showings, lectures and discussions.

The video manifestation will be produced in cooperation with the Museum of Modern Art in Stockholm, Fylkingen, Remote Control Productions Stockholm, RTBF in Liège (Belgiums french language television channel), Nordiskt Konstcentrum in Helsinki, Finland, Video Nu and the Dramatiska Institutet, Stockholm as well as the Swedish Television - Channel II.

For the Programme Department

Bo Anděr Claes Karlsson

For the Art Department

Kerstin Danielsson, Philippe Legros, Sissi Nilsson

KULTURHUSET SERGELS TORG 3 BOX 7653 S 103 94 STOCKHOLM SWEDEN TEL -8/14 1120

*

ARA	SIGMA	OTAC	PAMIR
NOS	ALAMAN	IKA	KURDI
ŠLAG	TEBA	KONTRA	NOA
KADAR	TOKA	AD	TAT

*

Zvao Gojka Tešića zbog simpozijuma koji priprema o Vinaveru. Simpozijum počinje u utorak 18 juna u 9h u maloj Sali Filološkog fakulteta. Prijavljeno je četrdesetak referata. Gojko očekuje i Kornhauzera koji se, takođe, najavio.

*

Poslednji dani u gimnaziji. Treba još samo malo ići na časove, savladati dodatno gradivo, i dobiti svedočanstvo. Svi moji drugovi redovno odlaze na nastavu a ja to izbegavam. Pravdam se bolešću...

Sada sam u neprilici. Moram da prođem pored škole. Znam da će me profesor i drugovi videti. Usporavam hod, savijam se u pasu i gegam, kao da jedva hodam, imitirajući bolesnika.

U toku noći drugi san.

U Knez Mihailovoj sam ulici pored akademijine knjižare i galerije. U jednom trenutku sa Studentskog trga, iz ulice Vuka Karadžića, nailazi gomila mladih ljudi sa drvenim palicama u rukama. Viču i nasrću na sličnu gomilu koja dolazi iz pravca Topličinog venca. Nastaje strašna tuča, dreka, lomljava i metež.

U rukama su mi dve torbe pune tek štampanih knjiga koje sam dobio od izdavača. Uplašen tučom, lomljavom štapova i kricima povređenih, utrčavam u zgradu Akademije.

*

„Sačuvaj nas, Bože, od ostvarenja snova. Udalji od nas ono što je predmet naših želja, jer telo naše želi svoju sopstvenu smrt."

(Ivo Andrić)

*

Glavinja *drznik*. Kroz mlečnu mećavu. Moja *ruka* je plamen. Orgazmička *Niniva*. U tvom oku. Zatekao sam *zvezdoznanca*. Cara zmijskog. Na pragu. Šta *traži*. U sleđenom vazduhu. *Pesnik* rumenih obraza. S' mednom *košnicom*. Među zubima. Anđeo–dete *nasmešeno*. Reč opora.

Nedelja, 23. jun, 1985.

Poziv iz Portugalije za mejl–art izložbu posvećenu pesniku Fernandu Pesoi:

CINQUENTENÁRIO
DA MORTE
DE FERNANDO PESSOA

I EXPOSIÇAO
INTERNACIONAL
DE ARTE POSTAL

50TH ANNIVERSARY
OF THE DEATH
OF FERNANDO PESSOA

I INTERNATIONAL
MAIL ART
EXHIBITION

ASSOCIAÇÃO DOS JORNALISTAS
E HOMENS DE LETRAS DO PORTO

- Subject: "THE POET IS A FAKER".
- No jury.
- All contributions, in every technique and dimension, will be exhibited and property of the Associação dos Jornalistas e Homens de Letras do Porto.
- Every item should be sent to

"O POETA É UM FINGIDOR",
ASSOCIAÇÃO DOS JORNALISTAS
E HOMENS DE LETRAS DO PORTO,
RUA RODRIGUES SAMPAIO 140,
4000 PORTO, PORTUGAL

until the 31st July 1985.
- Catalogue and other material will be sent to the authors.
- Bring a friend with you.

- The Associação dos Jornalistas e Homens de Letras do Porto is a cultural institution, created in 1882. His members are journalists, writers and artists.

Fernando Pessoa (1888/1935) is considered the leading Portuguese poet.His work,partially still unpublished and signed either with his own name, or with the ones of Álvaro de Campos, Alberto Caeiro and Ricardo Reis,has been studied in Portugal and abroad.Many of his poems,articles and essays,together with some biographies, have appeared in newspapers, magazines and books,or as part of collectives issued in several languages.

*

Pojavila se „Književna kritika“ broj 3 sa temom kućna književnost. Sem odlomaka iz dnevnika Iva Ćipika i Virdžinije Vulf ovaj blok se nije pokazao onoliko zanimljivim koliko sam očekivao.

*

„Televizija, najomiljenija i najpopularnija preokupacija našeg vremena, bila je uzrok jednoj porodičnoj tragediju u Zagrebu. Penzioner Franjo Saraga (56 god.) udavio je rukama svoju suprugu Baricu (45) posle svađe oko toga šta gledati na malom ekranu: da li emisiju ‘Kino oko’ vezanu za tragične događaje nasilja na fudbalskim terenima prikazanu na prvom programu, ili film ‘Ljubavna priča’ koji je emitovan na drugom programu. Epilog je bio tragičan.“

*

Desetak i više dana izgubio na zamenu stana, bez uspeha.

*

Zvučne halucinacije majka–Stoleta se ponavljaju. Sada zamišlja kako je komšija muči pljuskajući neku vodu, stvarajući vodopade, jake šumove slične olujnim pljuskovima. Ovo, međutim, ima svoju realnu osnovu. Ona spava u kuhinji gde su glavne odvodne i dovodne kanalizacione cevi. Ove cevi su, izgleda, neispravne pa često stvaraju jaku buku (klokotanje, vode, šištanje) što bi i zdravog čoveka uznemirilo.

*

„Slika koja se pripisuje poznatom španskom slikaru grčkog porekla El Greku i koja je ukradena iz crkve u selu Titulsija u blizini Madrida u novembru prošle godine, pronađena je zavijena u plastiku na jednom đubrištu 300 kilometara od Titulsije. Veruje se da je slika, koja prikazuje bogorodično vaznesenje, nastala između 1607. i 1609. godine, tokom poslednjih godina El Grekovog života. Ona će kako je saopštilo špansko Ministarstvo kulture, biti restaurirana i stavljena na sigurno mesto."

*

U utorak 18–og bio kraće vreme na prepodnevnoj sednici naučnog skupa posvećenog delu Stanislava Vinavera. Zanimljivo izlaganje Novice Petkovića. Kornhauzer nije došao.

*

Meksički filolog Roberto Salinas Prajs uzbudio je našu i svetsku javnost svojom knjigom „Homerova slepa publika" u kojoj tvrdi da se Troja nije nalazila u Maloj Aziji već na ušću Neretve u Jadransko more gde je sada selo Gabela.

*

Paket sa knjigama i pismo italijanskoj kritičarki:

22. VI 1985.
Beograd

Draga koleginice Parmeggiani,

Moram odmah da kažem da me je Vaše pismo obradovalo pošto sam, na neki način, već izgubio nadu da će te se javiti. Drago mi je što ste se zainteresovali za signalizam a posebno što ste već na osnovu prvih čitanja zaključili da postoje bliske i inspirativne veze između futurizma i signalizma.

Signalizam je, inače, veoma kompleksan stvaralački pokret koji je prema nekim mišljenjima odigrao prekretničku (revolucionarnu) ulogu u srpskoj poeziji krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina. Ovo

se pre svega odnosi na signalistička istraživanja i inovacije u jeziku i sa jezikom jer postoji, u našoj literaturi, opasna tendencija da se signalizam u celini izjednačava sa signalističkom vizuelnom poezijom i kao takav eliminiše iz književnosti. Upravo ovih dana dovršavam jednu veoma oštru polemiku u kojoj ću se obračunati sa srpskim tradicionalizmom i neotradicionizmom čiji zagovornici nedvosmisleno krivotvore istoriju srpskog pesništva protekle decenije umanjujući, ili čak prećutkujući, presudnu ulogu signalizma, u kako je to već jednom prilikom lepo rečeno, menjanju „estetskog kôda srpske književnosti i umetnosti". Revolucija koju je signalizam izvršio u pesničkom jeziku, stvarajući istovremeno nove pesničke postupke, slična je onoj revoluciji koju je ruski futurizam (Hlebnjikov, Kručonih, Majakovski) izvršio u okviru ruske literature, pa i znatno šire.

Naravno, signalizam je isto kao i drugi pravci šezdesetih i sedamdesetih godina (konkretna poezija, francuski spacijalizam, italijanska poesia visiva, etc.) znatno proširio pesničke prostore i granice poetskog uvodeći znak, sliku, pokret, zvuk i gest. Tu treba tražiti porive za signalističku vizuelnu, zvučnu i gestalnu poeziju i ostala istraživanja izvan jezičkih matrica. No, osnova signalističkog poetskog eksperimenta ipak je u jeziku, što je uočljivo već u prvoj fazi signalizma scijentizmu kada su začeti gotovo svi oblici i forme signalističke pesničke revolucije.

Sličnosti i, kao što rekoh, inspirativne veze između ruskog futurizma i signalizma, koje ste već uočili, su velike. One su vidljive kako u signalističkim manifestima tako, možda još i više u pesničkim i drugim radovima. Po meni, a i po nekim drugim proučavaocima (Kornhauser, Živković), koreni signalizma bili bi u futurizmu i dadaizmu. S druge strane, bar onako kako ga ja shvatam, signalizam se u potpunosti suprotstavlja nadrealizmu. Naravno, postoji mogućnost da grešim i da nije sve tako oštro i jasno razgraničeno kao što ovde pokušavam da izložim.

Šaljem Vam ovog puta veći broj svojih pesničkih zbirki i posebno dve knjige o signalizmu (*Signalizam* — manifesti, traktati, etc. i *Signalizam u svetu* — strani estetičari i teoretičari o signalizmu), kako biste mogli što bolje da upoznate i stvorite sopstvenu sliku o ovom srpskom (jugoslovenskom) avangardnom pokretu i njegovim zračenjima u našoj kulturi.

Časopis „Zetu" nisam imao priliku do sada da vidim, ali sam negde septembra 1983. godine dobio jedan poziv od ovog časopisa da učestvujem u manifestaciji *Poets for a thousand*. Poziv je potpisao Carlo Marcello Conti. Tom prilikom dobio sam i jedan plakat na kome je trebalo intervenisati i vratiti ga natrag. Ja sam intervenisao jednim od svojih karakterističnih crteža ali mi se onda to dopalo tako da „Zeti" nisam poslao rad. Ovih dana dok sam se pripremao da Vam odgovorim na pismo pronašao sam taj crtež i sada Vam ga šaljem u znak pažnje s nadom da će se i Vama dopasti i da ćete ga sačuvati.

Što se tiče načina kako da predstavite signalizam u „Zeti" ne znam šta da Vam savetujem. Najviše bih voleo kada biste Vi napisali jedan tekst na osnovu poslatog materijala (ovo posebno nakon čitanja Vašeg izvanrednog eseja „Majakovski / srpska i hrvatska književnost" u Flakerovom

Pojmovniku ruske avangarde), ali za to će, verovatno, trebati još vremena. Za prvu priliku možda bi najbolje bilo prevesti veoma informativan tekst Živana S. Živkovića „Književnost i jezik". Naravno, svaku Vašu odluku prihvatam s punim poverenjem.

Još jednom Vam hvala na svemu.

Primite moje najtoplije pozdrave,

Miroljub Todorović

P. S.

U knjizi „Nokaut", koju Vam šaljem, postoji jedan deo (to je u stvari posebna knjiga u ovoj knjizi), pod naslovom „Hlebnjikovljevo oko" za koji pretpostavljam da će privući Vašu pažnju.

M. T.

Poslate knjige: *Kiberno, Stepenište, Naravno, mleko, plamen, pčela, Poklon–paket, Gejak* II izdanje*, Chinese Erotism, Nokaut, Dan na devičnjaku, Signalizam u svetu, Signalizam* (manifesti, traktati, rasprave), oba separata Živana Živkovića (o mail artu i šatrovačkoj poeziji).

*

Ponoć me zaslepljuje. Krezubi Moloh. Sa *nožem* pod jezikom. Slike *čudesnog* života. Iskočio si iz *kolevke*. Kao plod nebeski. *Plamna* žeravica. Mirisao na stajnjak. *Drhteći* od nežnosti. Jurodivi *neznanče*. Poslednja nam *večera*. Dan modar i vedar. Tvoje *srce* se mrzne.

Utorak, 9. jul, 1985.

Kažu da na grobu Andre Bretona stoji kugla u obliku kristala ispod koje piše: „Tražim zlato vremena". Sintagma „zlato vremena" tipičan nadrealistički kičeraj.

*

Pre desetak dana, u subotnjem dodatku „Politike", M. I. B. prikazuje „Dan na devičnjaku". Povodom ove poeme on pretpostavlja mojoj poeziji poetiku izloženu u fragmentima koji mu se, izgleda, više dopadaju. Nezadovoljan prikazom.

*

Nenad Bogdanović šalje „Second Manifesto" no. 3 a Marijan Čekolj mali katalog sa svojim vizuelnim radovima.

*

„Dugogodišnja istraživanja pokazuju da se u nekim organima kod različitih životinjskih vrsta pojavljuje supstanca koja se ponaša isto kao morfijum. Najveća koncentracija te supstance otkrivena je kod žaba, i to

u njihovoj koži. Kako piše francuski časopis 'Rešerš', istraživanja su pokazala da se kod žaba radi o pravom morfijumu i da ga nema nigde drugde u organizmu osim u koži. Naučnici zasad nisu u stanju da odgonetnu tajnu žaba 'narkomana' jer, ukoliko se žabe 'drogiraju' proždirući ogromne količine maka, onda treba objasniti kakvu bi ulogu morfijum mogao da igra u životu žaba."

*

Sa Dinkom u popodnevnoj šetnji do Konaka Kneginje Ljubice.

*

Potpuna apatija na stvaralačkom planu.

*

„Voda na njoj talasi, na njima brod, na njemu muškarac. Smišljeno još leta 1904. Konstrukcija koja se ljulja."

(Paul Kle *Dnevnici*)

*

Sastajem se sa Svetom Lukićem. Obojica se jadamo na težak penzionerski život. Razmenjujemo knjige: On meni „Razloge" (drugo prerađeno izdanje) i „Kineski pečat", ja njemu „Nokaut" i „Dan na devičnjaku".

*

Živan se javlja razglednicom s mora.

*

„Ležim i gledam ledene vrhove kako se cakle, u rumenoj mesečini."

(Crnjanski)

Četvrtak, 11. jul, 1985.

Iz štampe:

Razgovori Vlajković–Jaruzelski.

U Kragujevačkoj „Crvenoj zastavi" pokrenuta montaža traka „Jugo 55 GV u seriji".

Kalifornijske vlasti naredile da se širom te države uništi oko deset miliona lubenica po piljarnicama jer se veruje da su skoro sve zagađene jednim zabranjenim pesticidom.

Moskva: Trogodišnji matematičar.

Kako zaustaviti pustinju?

Poziv na nacionalno pomirenje u Libanu.

London ukinuo trgovinsku blokadu prema Argentini uvedenu za vreme Foklandskog rata.

Sudan traži izručenje Nimeirija.

U Skupštini Jugoslavije: Nesaglasnost o pokriću kursnih razlika.

Iz gradskog SUP–a: Zoran Pivić, opasan kriminalac, poznatiji kao „Kinez", posle obijanja radnje i pokušaja ubistva milicionera, u bekstvu.

Obnova Tesline kuće.

Kako sputati inflaciju?

Savezni javni tužilac o slučaju Martinović.

Meteorolozi prognoziraju: „Oblačno s kišom".

„Dinastija" do kraja godine.

Vežbe i zdravlje: Jačajte slabinske mišiće.

„Matica srpska traži pomoć".

*

Udruženje likovnih umetnika primenjenih umetnosti zahvaljuje se na učešću na izložbi ZLATNO PERO BEOGRADA 84.

*

„Najveći zemljoposednik na našoj planeti je vlada Sjedinjenih Američkih Država, koja raspolaže površinom od 3,1 miliona kvadratnih kilometara, odnosno teritorijom velikom skoro kao 13 površina Jugoslavije"

*

„Doskoro se verovalo da je od 'Velikog praska' (Big–beng) proteklo najmanje 20 milijardi godina, dok su mnogi astronomi čak i ovu brojku smatrali malom.

Sad je grupa zapadnonemačkih astronoma, pomoću kvazara QSO 0957 + 561, postupkom gravitacionog sočiva utvrdila da je sadašnji svemir star najviše 13 milijardi godina."

*

Sa Dinkom pre neki dan do Narodnog muzeja na izložbu „Od Pikasa do Kaldera". Ovu obimnu izložbu priredio je Muzej savremene umetnosti u Skoplju iz kolekcije dela koja su darovali razni umetnici sveta, posle skopskog zemljotresa, ovom muzeju. Izbor, uglavnom, omogućuje da se vide evolutivni procesi glavnih istorijskih tokova likovne umetnosti XX veka: kubizam, nadrealizam, geometrijska apstrakcija, konstruktivizam, pop–art, lirska apstrakcija, akciono slikarstvo enformel, novi realizam, pop–art, minimal–art, nova figuracija, hiperrealizam... Od umetnika na izložbi: Pikaso, Fernan Leže, Renato Gutuzo, Hans Hartung, Pjer Alješinski, Enriko Baj, Džasper Džons, Kristo, Vazareli, Sol Levit i drugi.

*

„Politika i te kako utiče na formiranje savremenog jezika. Tako su, početkom 1980. godine, kompjuteri u Manhajmu obradili 2,4 miliona nemačkih reči i došli do (ne)očekivanog zaključka. Već tada su 24 hiljade reči istog jezika — nemačkog — imale potpuno različito značenje u svakoj od dve nemačke države. Razlike su najočiglednije u oblastima ideologije, državne uprave i pravosuđa, ali ih sve više ima i u svakodnevnom rečniku.“

*

Majka Stole konačno, posle svih peripetija, u staračkom domu na Bežanijskoj kosi. Nadam se da će se njeno zdravstveno stanje, posebno psihičko, koliko toliko poboljšati.

*

Od Svete Lukića dobio francuski književni časopis „Lettre internationale“ No 5, ete 85. U njemu, između ostalog Jaroslav Sajfert, Česlov Miloš, Ivo Andrić („Une histoire japonaise“), Zbignjev Herbert, Italo Kalvino i Danilo Kiš („Simon le Mage“).

*

Iz Niša „Gradina“ broj 6 sa polemičkim tekstom „Niške animoznosti“. Odgovara mi, opet u istom broju, D. Janković a SHT, nepotpisan, preko redakcijskog predislovija drži predavanje o mojoj tobožnjoj nezahvalnosti prema Nišu, nedobronamernosti, itd. Ono što jasno, sada vidim, to je da u ovoj polemici nemam dostojne protivnike.

*

„Jozefa K. mora da je neko oklevetao, jer je jednog jutra bio uhapšen iako ništa nije skrivio. Kuvarica gospođe Grubah, njegove gazdarice, uvek mu je donosila doručak u osam časova, a toga jutra nije došla. To se još nikad nije desilo. K. je odlučio da još malo pričeka, ali, nalaktivši se na jastuk, ugleda staricu koja je stanovala preko puta i sada ga sa svog prozora posmatrala u nje neobičnom radoznalošću. Začuđen i gladan u isti mah, on pritisnu zvonce. Neko odmah pokuca na vrata, i u sobu uđe čovek koga on još nikad nije video u ovom stanu.(...) „Ko ste vi?“ upita K. i napola se uspravi u postelji.“

(Kafka)

Subota, 13. jul, 1985.

„Evo, ja pišem pesme zato što između tri i četiri časa ne osećam ni za čim drugim potrebu no baš za tim. U jedanaest i po sam gladan, i ni po koju cenu ne bih mogao pevati; potom varim. Ja imam tako mnogo zanosa; ali imam tako mnogo raznovrsnih elementarnih (ili drugih) potreba koje treba njim da zadovoljim. Građenje pesama je jedna od njegovih funkcija: to je kao koračati ili zadrhtati. Tako život u mojoj pesmi nije dovoljan, a bez nje ne bi bio ceo: da bi ova, iako intenzivna kao i ostali pokreti životni, mogla ga sveg zameniti. Život nosi umetnost sobom; da ako umetnost istu okrnjim, neće li i sam život time biti okrnjen.“

(Rastko Petrović)

*

„Genetski inženjering ne može da stvori verne kopije davno umrlih faraona niti drugih bića. Ipak, naučnicima je pošlo za rukom da iz mumije jednog dečaka umrlog pre više od 2.400 godina izdvoje nasledne supstance.

Egiptolog dr Svante Pabe, sa univerziteta Upsala, objavio je u časopisu *Nejčer* rezultate istraživanja 23 mumije i mumificiranih delova tela, od kojih neke potiču iz vremena šeste dinastije (između 2370 i 2160 godine pre naše ere). Kao najpogodnije za istraživanje pokazalo se tkivo sa noge jednogodišnjeg dečaka koji je umro pre gotovo 2.400 godina i čije se mumificirano telo čuva u jednom berlinskom muzeju. Dr Pabe je uspeo da za svoju analizu izdvoji 1.5 grama tkiva iz kojeg je dobio 20 mikrograma dezoksiribonukleinske kiseline, materije koja se nalazi u jedru svake ćelije koja sadrži genetsku šifru organizma. Dr Pabe je utvrdio da su genetske osobine mumije dobro očuvane i da su tokom 2.400 godina pretrpele samo neznatne promene.

Iako je kloniranje genetskih supstanci dobijenih iz mumija najspektakularnije otkriće u primeni molekularne biologije i biohemijske analize, ovo nije prvi put da su iz umrlih bića dobijeni molekuli DNS.

Prošle godine naučnicima je pošlo za rukom da razmnože molekule DNS afričkog sisara zvanog kvaga koji je izumro u prošlom veku. Naravno, na osnovu tog kloniranja nije moguće 'proizvesti' novog sisara iste vrste ali je nauka u stanju, zahvaljujući tome otkriću, da proučava njegove genetske osobine, da ih uporedi sa osobinama drugih vrsta te da na taj način utvrdi veze koje postoje između raznih živih bića.

Rezultati genetskog istraživanja mumija otvaraju egiptologiji donedavno nezamislive perspektive: omogućiće utvrđivanje krvnih veza između pojedinih faraonskih porodica kao i između raznih dinastija. Genetika će najpre pokušati da istraži promene genetskog tipa kod egipatskog stanovništva i da tako dobijena saznanja primeni na polju istraživanja virusa jer bi proučavanje genetskih promena na virusima omogućilo i lakšu proizvodnju odgovarajućih vakcina."

(„Politika")

*

Juče poslao jednu postcard („Vasionski hijeroglifi") Alisi Parmeđani sa porukom „Razmišljajte o signalizmu". Danas su otišli radovi (uglavnom intervencije raznobojnim flomasterima na već umnoženom mejl materijalu), za izložbe: „O poeta é um Fingidor" Porto (Portugal), „Airmail Eros" Santa Fe, kao i J. P. Jakobu (Njujork) za njegove „drvene" artists books: „Knjiga Vremena", „Knjiga Života", „Knjiga Smrti" i „Knjiga žudnje".

*

STEFAN	AK	GAJTAN	EMA	PČELA
KULT	ADAM	LOTO	DABLIN	ČUDO
PARIZ	ZOV	ULIKS	SAM	SUTRA
SEVER	ED	ARIS	NIT	MALARME

*

„Najviši prosek koeficijenta inteligencije imaju mladi Japanci, i to oni rođeni 1960/61. godine; prosek iznosi 115. U SR Nemačkoj, na primer, prosek je 100, a samo 10 odsto stanovništva ima koeficijent iznad 130. (Po nekim proračunima, pesnik Johan Volfgang Gete je bio dvostruko inteligentniji od današnjeg prosečnog Nemca, jer je poeta imao koeficijent inteligencije — 200)."

*

U podne odneo majci u dom stvari koje mi je telefonom tražila: novac (desetohiljadarke); sat — budilnik (koji ona poslednjih godina obožava a meni se činilo da sa svakim njegovim bučnim otkucajem ističe neko njeno vreme; oligovit, makaze, „Kremansko proročanstvo", kilogram bresaka, olovke i hartiju, telefone njene braće Dušana i Sretena, tri držača (ofingera) za odelo, naočare, čaj protiv zatvora, kilogram meda i jednu kašičicu.

*

Prema Umbertu Eku:

„Iz naslova knjige zrači utisak koji vlada čitavim štivom. Ako čitaš *Crveno i crno*, teško ćeš moći da se odupreš sugestiji ovoga naslova. Da je Danteova *Komedija* nazvana *Tragedijom*, šta bi bilo sa teologijom spasa koju ova knjiga nosi?“

*

Razgledao fasciklu s rukopisom „Dnevnik avangarde“. Prema beleškama u fascikli on se kuva još od jeseni 1980, tada sam već imao u glavi viziju te knjige. Činiće je tri dela: prvi „Signalizam u akciji“ sa nosećim tekstom koji još nije završen, „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“, u drugom delu biće sakupljeni, uglavnom, tekstovi o mejl–artu, dok će treći nositi naziv „Dnevnik avangarde“. U njemu će biti one stvari (beleške) koje sam objavljivao u „K. reči“ i „K. novinama“ o avangardi i još neki neobjavljeni dnevnički zapisi. Knjigu bi trebalo dobro ilustrovati mejl–art i drugim materijalima.

Razmišljao o svom daljem radu. On bi se sav morao okrenuti poeziji i samo poeziji. Nova istraživanja u jeziku, nova poezija koja bi činila deo mene, mog svakodnevnog življenja. Potpuno se predati poeziji, sve iskazivati pesmom. Izuzetak bi bili samo fragmenti o signalizmu na kojima bih povremeno radio i koji bi predstavljali neodvojivi deo od poezije kao i ovaj Dnevnik koji, izgleda više nemam hrabrosti da prekinem.

*

Strast, žudnja, nemir, rezignacija — odblesci jedne kreativne čarolije.

Ka samom vrelu stvaralačke imaginacije probijajući poznate (ustaljene) granice ljudskog iskustva.

Prema Rolanu Bartu istraživanje jezika tek počinje i ono pruža beskrajno bogate mogućnosti stvaranja ne samo u poeziji već i u prozi jer, kako on naglašava, „čitava književnost je, u stvari, problematika jezika“.

„Nedorečenost sistema označavanja“ je za Barta najzrelija forma književnosti.

*

Uveče šetnja, za ove julske, godišnjeodmorske dane, ne baš tako praznim gradom. Svuda prašina, prljavština i osećaj i nekakve porazne obamrlosti, pomirenosti sa zlom sudbinom. U izlozima izabrana dela M. Pavića (među kojima dominira „Hazarski rečnik“), nove pesme Oskara Daviča, „Prosvetina“ edicija domaće proze na čelu sa Selenićevim „Očevima i ocima“, itd.

U galeriji Kulturnog centra razgledam nova platna Borisa Dogana sa pomešanim osećanjima, posle razgovor sa vajarom Milijom Nešićem lucidnim čovekom i oštrim, kritičarem našeg društva. Milija u ovoj galeriji samo što nije postao eksponat, toliko ga tamo često viđam, povremeno i čuvare zamenjuje.

*

„Čak i stari narodi su znali za antiseptičko dejstvo šećera, što su brazilski naučnici ovih dana samo potvrdili.

Evo kako se to radi.

Pošto se rana očisti, prekrije se šećerom u prahu. To se čini jedanput u toku 24 časa. Po tvrđenju brazilskih naučnika, nijedna štetna bakterija ne može da se razvije u gustom šećernom soku u rani."

*

Pisanje Dnevnika do duboko u noć. Svako moje pisanje, posebno početak pisanja, skopčano je sa nekom mukom, grčem, krajnjom neodlučnošću i beskonačnim, iritirajućim odlaganjima i odustajanjma. Ponekad mi se učini da je i čitav moj život samo jedno veliko odustajanje. Od čega !?? I zbog čega?!!

*

Ka *vatri*. Ka smrti. Sa mukom. Od zelenog zlata. Plod sam *praskozorja*. Okovan znamenjem. Miriše *nesanica*. Talasi u stakleniku. Tvoja *kišna* duša. Pobegla iz raja. *Bičevana* jezikom. Nežnošću osenčena. Čujem *grmljavinu*. Zov zemlje vetrovite. Grč i *nagon*. Kraljica *omamljena*. U žbunu joj *mirisnom*. Bulbul i ljubičice.

Petak, 19. jul, 1985.

Poslednjih nekoliko dana gotovo bolesna nesanica. Iskidan, izmučen njome posle ceo dan nesposoban za bilo kakav rad.

*

Na Londonskom Vembliju i stadionu „Džon Kenedi" u Filadelfiji održan je jedinstven pop–festival za pomoć gladnima u Africi. Koncert koji su prenosile televizije 160 zemalja, pratilo je milijardu i po ljudi. Organizator ovog fascinantnog spektakla, irski pevač Bob Geldof, predložen da dobije Nobelovu nagradu za mir.

*

Misteriozni narod Hazari, čiji je jezik izumro, iza sebe su ostavili jednu jedinu pisanu reč. Sudeći po 'Velikoj sovjetskoj enciklopediji' ta reč je: 'okurim' — što bi značilo: 'Ja sam čitao'."

*

„Reči, poezija i književnost suština su života",

(Borhes)

*

Odneo majci u Dom nove stvari: 1. filcane papuče, 2. dva jastučeta, 3. tanjir (plehani) koji joj, kako je rekla treba za voće, 4. čarape–kratke (dva para), 5. crvena, nova domaća haljina.

*

„Prvu ljudsku ekspediciju na Mars, bilo bi moguće izvesti 'već' početkom narednog stoleća, smatraju stručnjaci. To je zajedničko mišljenje američkih i sovjetskih kosmonauta koji su se sastali u Vašingtonu povodom desetogodišnjice svemirskog SAD–SSSR projekta 'Apolo–Sojuz'. Prema predviđanjima, u misiji bi učestvovalo šest do deset astronauta i oni bi eventualno na Marsu proveli godinu dana a na putu dve godine."

*

U sredu poslata druga postcard (Lunomer) Alisi Parmeđani sa porukom da razmišlja o signalizmu.

*

Vesa dobio „Gradinu" i, kako mi reče, priprema se da uđe u polemiku.

*

Zove Milovan Vitezović i obaveštava da mu je u „Ježu" objavljen prikaz na „Štepa". Uzimam kasnije taj „Jež", prikaz ne baš preterano duhovit ali simpatičan.

*

Ante Stamać u „Republici" na sledeći način ocenjuje hrvatsku književnu produkciju u 1984.godini:

„Ludizam, naivnost, new sentimentality, literarni rock, tzv. avangarda (bez flakerovskog upozorenja: bez 'optimalne projekcije'), dosjetka, vic, maštovna rasprsnuća putem metafiziciranih obzora bajke; istraživanje postojećih zemljovida; provala neznalica 'postupaka', provala jarosnih psovača, provala domišljatih političkih ulizica; sve je to književnom standardu, njegovu jezičnom, oblikovanom i smisaonom ustrojstvu pribavilo izgled jedne književnosti koja se više ne može mjeriti ni s jednom u Jugoslaviji, a kamoli s nekakvim standardom suvremene Europe kojoj, volimo reći, pripadamo. Književnost, mislim na pisce književnosti, zaboravili su na svrhu pisanja. Neupitanost o bitnim pitanjima i problemima svoga vremena i, s druge strane, destruiranje jednoga izgrađenog jezika rađa literaturom patchworka, krpeži i krparije, jedne dosta nevješto imitirane ležernosti, infantilizma i grubijanstva. Umjesto književnosti visoke kulture, tj. lijepo oblikovana i mnogostruko semantizirana pjesništva, tj. široko zasnovanih proznih zgrada svijeta, tj. dramski oblikovanih suvremenih problema, mi imamo provalu Barbarogenija III, provalu bezobraštine i nekulture. Brahijalna sila ubija nježnost pisanja. Na djelu su new primitives."

*

„Odrediti šta je najsmrdljivije je teško, jer je to stvar mirisa, ukusa, tradicije i sl. Ipak, objektivno se za primat u ovoj kategoriji takmiče dva jedinjenja: etilmerkaptan i butilselenomerkaptan. Ove tvari imaju aromu koju poznavaoci prilika slikovito opisuju kao nešto što liči — i to istovremeno — na miomirise koje emituju: truli kelj, beli i crni luk i isparenja iz sengrupa, u vreme letnje jare."

*

U ovčjem runu. *Ratnik*. Sodoma i Gomora. Trčiš obalom *okeana*. Zaboravljena oplodnica. San *sprženvetrovima*. Sećaš li se? *Božjaka*. Otrova u telu gospodnjem. Visoko gore. Glečeri. Planetarni *kapilari*. Zvezdovečnik usamljen. Sok od velebilja. Budi dah *novorođenoga*. Crveno pomračenje.

Utorak, 23. jul, 1985.

Pre nedelju dana u utorak 16. jula umro je Nobelovac Hajnrih Bel. Zapisujem jednu njegovu misao koja bi, možda, mogla poslužiti i kao moto ovom Dnevniku: „Rođeni smo da bi smo se sećali. Naš je zadatak da se sećamo, ne da zaboravljamo."

*

„Tornado koji uništava sve pred sobom, kreće se 'normalnom' brzinom od preko 200 kilometara na čas. Do danas je najveća brzina ovog razornog vazdušnog strujanja izmerena 2. aprila 1958. u Teksasu, SAD, i to čak 450 kilometara na čas.

*

U petak uveče krenem autobusom za Bijeljinu a već sutradan ujutru sa Dinkom i detetom sam u podmajevičkom selu Zagoni kod Dinkinog ujaka na dvodnevnom izletu. Dobrostojeća seljačka kuća puna svega čak i dece. Šetnja po okolnim livadama i šumama gde ujak Milorad čitav dan pokušava da ulovi srndaća, koji je nedavno viđen, ali bez uspeha. Peče se prase i pije oštra majevička brlja. Uveče priče o zmijama (kojih se Dinka užasava), kopcima i lisicama. Poslednja lisica ubijena je pre dva dana, sa piletom u čeljustima, u kukuruzištu iza kuće. U šumarku uzalud tražimo pečurke, onda beremo hajdučku travu i jurimo veverice. Na puteljku između šume i livade mrtav miš i mala zmija koju su već iznutra oglodali mravi.

Vraćen sam u svoje detinjstvo, pre 35/36 godina, u Lučinu i Golubovac. Drveće, nebo, zemlja, sunce podsećaju me da su večni a da druga polovina moga životnog trena već otkucava.

*

„Lično nikada nisam imala utisak da se bavim nekom profesijom koja se mnogo razlikuje od profesije većine ljudi. To je rad, istraživački rad, rad nad formom, pisanjem, pisanje me interesuje kao što boja interesuje slikara ili zvuk muzičara ili hirurgija hirurga."

(Natali Sarot)

*

„Otkrio sam, naime, da roman pre svega nema veze s rečima. Pisanje romana je kosmološka stvar poput mita o Postanju."

(Umberto Eko povodom
svog romana „Ime ruže").

*

„Narodna mudrost kaže da ponašanje životinja može najaviti oluju: uoči nevremena krave bez razloga ležu na zemlju, mačke se neuobičajeno intenzivno posvećuju 'ličnoj' higijeni, lastavice lete veoma nisko, a muve ujedaju. Veterinar Bonar Mosli, sa univerziteta u Misuriju, utvrdio je naučnim metodama da su sva ova zapažanja tačna, osim onog koje se odnosi na krave."

*

Branku Čegecu koji razmišlja u „Poletu" o najmlađem hrvatskom pesništvu čini se „da je upravo sada vrijeme da se preispitaju mnogobrojna eksperimentalna iskustva i da se, sintetizirano s elementarnim iskustvom književnosti uopće, ponovo omogući povratak tekstu kao temeljnoj književnoj kategoriji".

I dalje: „Nova tekstualnost, uz eksperimentalno razvijanje kompjutorskih tekstova, realna je perspektiva književnosti svršetka stoljeća."

*

Sretnem Rašu Todosijevića, naravno, nerazdvojnog od njegove Marinele, pita me kojoj sekciji u ULUS–u želim da se priključim. Kažem bez oklevanja konceptualističkoj, odnosno kako su je u zvaničnim ulusovskim dokumentima krstili, Sekciji proširenih medija. Ispostavlja se da je on sekretar te tek oformljene sekcije. Priča mi da je dva meseca bio u Parizu. Dogovaramo se da se ponovo čujemo i vidimo.

*

Iz Titograda zove Jovo Dujović kaže da je napisao signalističku poemu od oko 900 stihova o turskim osvajačima naših krajeva, seobi Srba itd, koristeći crkvenoslovenski jezik i tekstove iz starih knjiga primenom rezova i tehnike kolaža. Ujedno me obaveštava da je ovu poemu poslao Vuku Krnjeviću za „Književnost" uz pismo gde se poziva na mene i signalizam s molbom da i ja tu stvar, ako mogu, malo poguram.

*

U Beogradu istoga dana, 21. jula, umiru nadrealista Aleksandar Vučo i Zoran Radmilović nenadmašni Kralj Ibi. Vučo je poživeo dobrih 89 godina. Prema rečima Petra Džadžića, koji se, izgleda, specijalizovao da nadrealistima čita opelo, „u istoriji naše književnosti ostaće zabeležen podatak da je Aleksandar Vučo pokušao da napiše i naš prvi nadrealistički roman „Koren vida" bio je beogradski partner Bretonovoj „Nađi", čedu pariskog nadrealizma koje je iste godine došlo na svet."

*

„Vidio sam da ljudsko sjeme ima dvije noge, grudni koš, dvije ruke.... i kožu navučenu preko glave kao kapu."

(Stephén Hamm, danski liječnik iz XVII vijeka
opisujući što je vidio kroz mikroskop)

*

U znaku *vodolije*. Beli unuci. Znam da si *na rubu*. Zore. Predstava se završava. *Rasap* civilizacije. Ljubav. Pakao. *Izgnanstvo*. Umiven rosom. Ognjene zemlje. *Zastaješ*. Pred vratima. Glas tvoj. Iz bezdna. *Odjekuje*. Na vrh cveta. Nalegne. *Potajni* jezici. Iz tamnila ga bude. *Na početku* smo. Nevidljivog sveta. Ispod crvenih telesa. *Prašuma* čovekova.

*

„Bit Bitka jest sama igra"
„Igra je bez 'zašto.' Igra se, naime, da se igra."
„Jedino igra traje: ona je ono što je najviše i najdublje."

(Hajdeger)

Petak, 26. jul, 1985.

Kraj jula, žarko leto u velegradu. Sunce, opšta obamrlost. I dalje opušten u radu. Jedva prekucao 2,5 kartice nastavka polemike pod naslovom „Pevac sa Bajlon–skvera Slobodan Rakitić".

*

Živan se javlja još jednom razglednicom sa mora. Piše da me je bezuspešno tražio telefonom u prošli petak i subotu.

*

„Roj Valford (Roy Walford), star 56 godina, pobornik je dugog života, i u stalnoj trci protiv vremena traži protivotrov za smrt. Ubeđen je da će otkriti tajnu produženog života ako samo uspe da očuva zdravlje sopstvenog tela još nekoliko godina.

Načelnik grupe za istraživanje starenja u Medicinskom centru UCLA (UCLA Medical Center) dr Valford usporava proces samouništenja tela pomoću strogog režima ishrane. Miševi podvrgnuti neverovatnoj dijeti dr Valforda žive toliko da ekvivalentni ljudski vek iznosi 140 godina!

Valford je i sebe podvrgao sličnoj superdijeti, koja se ne preporučuje za široku upotrebu. On će izgubiti 25 odsto svoje težine u periodu od šest godina. Njegov plan za produženje života je jednostavan: smanjiti masu tela i unošenje hrane u cilju očuvanja energije.

Prema sadašnjim pogledima na starenje, Valfordova revolucionarna niskokalorična, visoko hranjiva dijeta najbliža je biološkom izvoru mladosti — odličan način da se ojačaju oni zdravstveni agensi u telu, čija efikasnost vremenom opada.

DNK — životni kod — centar za upravljanje sistemom za održavanje tela, pod stalnim je napadima toksina i virusa. Čak i sunce i toplota štetno utiču na ovo dragoceno jedinjenje. Neprekidni napadi dovode do toga da se DNK lanci prekidaju i začepljuju.

Enzimi traže oštećene delove i popravljaju ih. Ali vremenom održavanje slabi.

Proces starenja se pojačava.

Slabi imunološki sistem.

Enzimi više ne popravljaju prekide i začepljenja.

Kao posledica, koža se smežurava, mišići se opuštaju i vitalni organi se okreću jedan protiv drugog.

DNK eksperimenti sa jednoćelijskim životinjama postigli su radikalne izmene u procesu njihovog starenja, produžavajući im život na ekvivalentnih 170 ljudskih godina. Dr Valford se nada da će i kod ljudi zaustaviti proces starenja."

(„Galaksija")

*

Pismo iz Madrida:

Arco ARTE CONTEMPORANEO-FERIA INTERNACIONAL DE MADRID **86** 10-15 ABRIL

Madrid, June 1985

Dear Friend:

Once again I contact you to announce the 5th edition of ARCO -- the International Contemporary Art Fair of Madrid -- to be held the 10th through the 15th of April, 1986.

The Committee of ARCO has decided to change the dates of the Fair so as to avoid coinciding with Forum, Internationale Kunstmesse ZUrich, and to permit international exhibitors and visitors to attend both Fairs.

We continue to work toward improving previous achievements, stimulated by the numerous demonstrations of confidence and encouragement we have received.

We feel confident that ARCO'86 will continue to be a required annual rendez-vous for all those involved in the art world, especially the artists.

You will receive information as noteworthy events arise or are projected for the Fair; we count on your visit next April.

With best wishes,

Juana de Aizpuru

Juana de Aizpuru
Director, ARCO'86.

JA/jb.- 61. 1316

*

Peter R. Meyer šalje svoju novu postcard, na njoj slika grupe mejlartista sa susreta u Njujorku 31. marta ove godine. Pored Meyera na ovoj fotografiji mogu se videti: Higgins III, Ken Friedman, Carlo Pittore, J. P. Jacob, Buster Cleveland, Mark Bloch, John Evans i još nekolicina čija mi imena, bar zasad, ništa ne govore.

*

U Smolućkoj pećini kod Tutina, ekipa beogradskih arheologa posle godinu dana istraživanja, naišla je na oruđe i alatke izrađene od kremena čija se starost procenjuje na oko 40 hiljada godina.

U ovom staništu lovaca iskopane su i kosti pećinskog medveda, hijene i nekih sitnih glodara. Reč je o izuzetno retkom nalazu iz perioda srednjeg paleolita.

*

„Cvrkuću lastavice, sele u Karnak, u Dolinu Kraljeva, pod obeliske, cvrkutat će tamo nad faraonskim grobovima. Tromo, blesavo, bezidejno naginje se Zemlja iz dana u dan, sve niže sjeda nad gričke krovove goruća božja zvijezda nad našim glavama, cvrkuću laste oko Krstinog atelijera, toplo veče, hlebinska rakija, ostarjeli smo, sve klepeće koštunjavo, ogroman prostor atelijera je reumatično prazan."

(Krleža, Dnevnik,
avgust, 1967)

*

„Čitav naš sunčani sistem i sva živa bića stvorio je veliki Tvorac u sasvim kratko vrijeme. Mi to zovemo trenutno stvaranje svijeta i života i to energično suprotstavljamo teorijama evolucionista koji tvrde da je za stvaranje onog što danas vidimo u živom i neživom svijetu trebalo pet milijardi godina.... Naša teorija nije u suprotnosti s Einsteinovom teorijom. Znamo koliko je mnogo vremena potrebno da se konstruira i proizvede atomska bomba. Pa ipak, razaranja što ih ona stvori kad eksplodira su trenutačna. Masa se naprosto 'u hipu' pretvori u energiju. Tvorčevo stvaranje svijeta u hipu za koje se mi zalažemo je suprotan proces: pretvaranje energije u materiju. A to se pretvaranje obavilo voljom Velikog Tvorca i bilo je trenutačno....."

(Dorothy Allford, 1978,
kalifornijska znanstvenica i autorica)

*

Čekam pred šalterom opštine da overim važna dokumenta.

Veliki je red. Ljudi ćutke i strpljivo stoje dok službenica na šalteru užurbano, i ne gledajući u njih, potpisuje i udara pečate na papire.

Nesnosna je vrućina. Teško se diše. Sve je više pridošlica.

Posle dosta napornog čekanja već sam blizu šaltera.

Iz gomile tek pristiglih ljudi, sa repa reda, prilazi mi mlađi čovek sa gomilom papira u rukama. Ima čudnu glavu, izbuljene, unezverene oči, usta pretvorena u ptičiji kljun. Otvara ih. Iz njih piskav, isprekidan glas sličan šištanju zmije. Traži da ga pustim preko reda na šalter. Hitno mu je. Zgužvanim papirima, preteći, maše mi ispred lica.

Uplašen, budim se.

Ponedeljak, 29. jul 1985.

„Dospevamo li u područje 'noćne tišine'? Ili sviće dan — i jezik jednog novog zvezdanog hoda?"

(Akselos)

*

Razmišljao o tome da čitav svoj dalji stvaralački napor usmerim ka pisanju jednog i jedinstvenog dela pod nazivom TEXTUM. Bio bi to novi „Tekstum" koji bi obuhvatao poeziju, prozu, fragmente, vizuelne radove i činio kompaktnu celinu. Niz dela koji bi se tokom godina ostvarivao u okviru ovog projekta nosio bi samo brojčane oznake: Textum I, Textum II, Textum III, itd. Ideja nije nova i delimično je već ostvarena u knjizi „Textum" (1981) koja bi, sa novim inovativnim momentima, i poslužila kao model za realizovanje ove zamisli.

*

„Među delima sakupljenim u kolekciji grčkih i latinskih tekstova u biblioteci u Goti, jedan italijanski naučnik je otkrio pesmu velikog srednjovekovnog pesnika i humaniste Frančeska Petrarke za koju se verovalo da je zanavek izgubljena. Rukopis sadrži 142 strofe poeme od koje su bile poznate samo dve. To je pesma koju je umetnik recitovao 8. aprila 1341. godine na rimskom kapitolu.

*

César Espiosa iz Meksika šalje svoj bilten POSTART / POESIA EN CIRCULACIÓN sa malom antologijom od 15 istočnonemačkih vizuelnih pesnika i mejlartista. Od starih znanaca tu su: Carlfriedriech Claus, Rolf Staeck i Robert Rehfeldt. U kraćem tekstu kao veliki prethodnici i začetnici vizuelne poezije u ovoj zemlji navode se: Georg Grosz, John Heartfield i Kurt Schwitters.

Espinoza ujedno poziva i na izložbu:

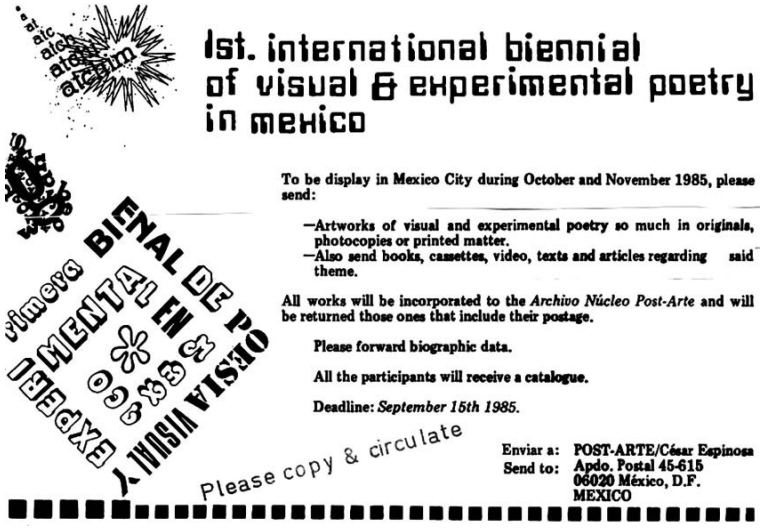

*

„Seks bez klasne svesti ne može pružiti pravo zadovoljstvo i uživanje pa makar se ponavljao u beskraj."

(Aldo Brandirali, funkcioner Italijanske komunističke partije u brošuri „Ponašanje člana Partije" objavljenoj 1973. godine).

*

Otisci *stopa*. U zlatu. U nevremenu. Tvoje srce *gori*. Nad glavom novorođenčeta. *Lavina*. Stena. Stablo. Vetar veka nas *razvejava*. Jutro ljubavi. Zatvorio sam *oči*. Lice svemira *iscrtavam*. Plove brodovi misirski. Od *mora*. Do mora. Svetlost i *rastojanje*. Hod bezmerni. *Tamo*. Gde nam se senke. Ukrštaju. Pronađimo *izvor*. Strepnje.

*

„Pesnik teži da obuhvati celu vasionu."

„Reč trpi, reč kipi, reč taloži se, reč ostaje."

(Vinaver)

Sreda, 31. jul 1985. Ulcinj

Čitav jučerašnji dan od 8 sati ujutru kada smo se našli na peronu 1 beogradske železničke stanice, pa do 19h kada smo se istovarili u Baru, provedeno je uglavnom, u vozu, prepunom, prljavom, zahuktalom pod vrelim julskim suncem. Iz tunela u tunel, umor, žeđ, iščekivanje mora.

U Ulcinju čišćenje garsonjere, proveravanje instalacija, mala opravka struje, obavezno prijavljivanje. Viktorov i moj momački život trajaće ovde dvadesetak dana.

Prvi dan provodimo u šetnji i razgledanju grada u kome već šestu godinu uzastopce letujemo. Registrujemo novoizgrađene objekte, komentarišemo.

*

„U kosmosu su nađeni mnogi neorganski i organski molekuli, kao što su molekuli vode, amonijaka, formaldehida ili cijanovodonika, neki radikali (molekuli sa jednim nesparenim elektronom) i molekularni joni. Stalno se otkrivaju i novi molekuli. Tako su 1982. godine, radio–astronomi u Hercbergovom institutu za astrofiziku u Otavi, u Kanadi, u oblaku koji okružuje jednu zvezdu (CW Leonis) ustanovili jedan visoko nezasićeni molekul (sadrži šest trostrukih veza) sastavljen od 13 atoma: od po jednog atoma vodonika i azota i 11 atoma ugljenika. Taj egzotični molekul, hemijskog naziva cijanodekapentain, najsloženija je hemijska jedinka do danas pronađena u kosmosu."

(„Politika")

*

Uveče nema više Ulcinjskih ćukova ili ih barem mi ne čujemo. Mašina za rezanje drvene građe iz privatne pilane ispod naše stambene zgrade nesnosno zavija. Rezak zvuk pile koja ulazi ili izlazi iz drveta, kao bleštav plameni nož zariva se i svrdla po najskrivenijim uglovima mozga. Gde je ta „metafizička tišina" malih primorskih gradova?

*

Moćne *kandže*. U jetri. Prometeja. Zlatna *tišina*. Večeri. Da li me shvataš? *Zvoni* žensko telo. Kristalna *nedođija*. Cvet i med. Kotrljaju se. U moje *grlo*. U moj drob. *Žustra* srna uskače. Trčali smo. Prema *severu*. Crni stubovi. Na *granicama*. Praskozorja. Mutan sjaj plavetnila. *Jedem* hleb. Isposnički. Pijem. *Gorku* vodu.

Četvrtak, 1. avgust 1985.

NA DANAŠNJI DAN

Danas je četvrtak, prvi avgust, 21–i dan 1985. godine. Do kraja godine je ostalo još 152 dana.

· 1502. — Slavni španski moreplovac Kristifor Kolumbo pristao je uz obalu teritorije koja je kasnije dobila naziv Honduras

· 1798. — Britanska flota pod zapovedništvom admirala Horacija Nelsona uništila je francuske pomorske snage kod egipatskog grada Abukirka, čime je presekla veze Napoleonove armije u Severnoj Africi sa Evropom.

· 1819. — U Njujorku je rođen severnoamerički romansijer Herman Melvil. Ovaj značajan realista–pripovedač i oštrouman kritičar — kroz simbole i alegoriju često je ukazivao na sebičnost i komercijalizaciju društva.

· 1857. — Đuzepe Garibaldi je osnovao „Nacionalno udruženje za ujedinjenje Italije".

· 1874. — Velika Britanija je zvanično ukinula ropstvo u svim britanskim kolonijama.

*

Pre podne nemirno more, vetar i veliki talasi; na plažama se vijore crvene zastave znak opasnosti. Ipak odlučujemo da se kupamo. Naš izbor je skrivena u uvali ljupka plaža hotela „Albatros". Da ne bismo platili ulaznice („porez za budale" što bi rekao Viktor), penjemo se do hotela a onda stepenicama kroz borovu šumu nonšalantno silazimo ka plaži. Pravimo se Nemci. Hotelskim gostima ulaz se ne naplaćuje.

*

„Insekti su važan alternativni izvor hrane, tvrde istraživači, a neki od njih sadrže više proteina od mesa.

U ne tako dalekoj budućnosti, možemo očekivati da umesto šnicle, prženih krompirića i povrća — u tanjiru nađemo jelo od mrava i omlet od bubica.

Dr Hulieta Ramos, sa Instituta za biologiju pri Nezavisnom univerzitetu Meksika, u nedavno objavljenoj studiji kaže da su insekti najbrojnija vrsta na Zemlji.

Oni se izuzetno dobro prilagođavaju klimatskim i geološkim promenama — tako da postoje velike mogućnosti da prerastu u hranu budućnosti.“

(„Politika“)

*

Bol u levoj nozi dok hodam gotovo nepodnošljiv. Duboki nevidljivi uboj na donjem delu pete, danak naglim dugim šetnjama.

*

More u večernjim satima: mnogo mirnije, zatvoreno plave boje, bez vetra. Bride izgorela leđa, malaksalost u mišićima, u čitavom telu. Mrak pada ranije nego u Beogradu. Polako se navlači suton već oko osam. Sedim na glatkom borovom panju ispred malog zaliva sa čudnom bojom vode: zelenocrnom. Otvoren pogled prema pučini. Još uvek cvrčci sa okolnih borova. Kroz pola sata, možda nešto jače, sve će prekriti tama.

Talasi udaraju u stene, izlokane, večne. Preko puta je hridina a iznad nje borova šuma gde smo Viktor i ja prošle godine ubili zmiju.

Ljubavni par na pustoj stenovitoj plaži. Prvo se mlako i mlitavo grle a onda iznenada potpuno nesuvislo izvode nekoliko sklekova i druge gimnastičke vežbe.

Hoće li se pojaviti zvezde ?

Viktor od slomljene suve borove grane zamišlja da je nož, seče njome po vazduhu, rije suvu prašnjavu zemlju punu iglica, mrava i kamenčića.

*

„Na Veneri je otkriven kanjon dubok 4,8 kilometara, širok 280 i dugačak čak 2250 kilometara.“

*

Šta je život? Krletka u kojoj smo zatvoreni?

*

Na rogovima *jelena*. Ognjena ptica. Žar zapada. *Podario* si nam hleb i vino. Na hrastovom *stolu*. Ukus. Priče predaka. Između naših *očiju*. Planinski prevoji. Bela. *Ruža* jesenja. Znam. Džinovske borove. *Godinu* na izmaku. Putovanja nema. *Hladna* je krv. Što iz tebe *teče*.

Subota, 3. avgust 1985.

Prema Elijasu Kanetiju „Princip umetnosti je pronaći više nego što je izgubljeno".

*

Čitav jučerašnji kišni dan proveli smo u kući. Danas ponovo u moru i kraj mora.

*

Tvorac antipsihijatrije Ronald D. Leing u svojoj knjizi „Činjenice života" iznosi hipotetičke uspomene iz vremena kada još nije bio rođen.

*

„Istorija traganja za Neptunovim prstenovima počinje 10. maja 1981. godine a osmatranja izvršena jula prošle godine, po svemu sudeći potvrđuju pretpostavku da ta planeta ima prstenove. Prstenovi koji okružuju planete sastoje se od čestica ili 'kamenčića' različitih veličina koji kruže oko planete i istovremeno se neprekidno međusobno sudaraju. To je sasvim prirodna stvar: svako telo koje se nalazi u blizini planete je izloženo delovanju gravitacionih sila koje su vrlo velike i variraju od tačke do tačke zato što se ne nalaze na istom rastojanju od planete. Znači da je svako telo izloženo 'cepanju' te je jasno da će, na određenoj udaljenosti od planete, svaki satelit (prirodni i veštački) biti razbijen na manje komade. Gomilanje materijala je nemoguće zbog tih istih sila koje deluju poput plime i oseke. Astronome posebno interesuje upravo ta zona u kojoj se neprekidno sudaraju čestice jer te kolizije vode formiranju diska i prstenova u ekvatorijalnoj ravni planete, a to znači da se 'na licu mesta' mogu proučavati događaji koji su odigrali važnu ulogu u formiranju planeta i satelita.

Zanimljivo je saznanje da su sva četiri do sada otkrivena prstena različita. Jupiter je okružen difuznim i prozirnim prstenovima. Saturn ima ceo sistem blistavih prstenova koji se sastoje od hiljada različitih struktura i prostiru na stotine hiljada kilometara a Uran opasuje devet koncentričnih prstenova, tankih i tamnih, debljine samo nekoliko kilometara. Neptun, kako se zasad čini, ima ili fragmenat prstena ili luk.

Neptun je otkriven 1846. godine i još uvek je vrlo malo poznat. On se nalazi na pet milijardi kilometara od Sunca i vidi se samo kao 'tačkica svetlosti'. Zasad su otkrivena samo dva njegova satelita: veliki Triton i mala Nereida. Pošto je, dakle, nemoguće direktno sa Zemlje fotografisati Neptunove prstenove, njih je moguće otkriti samo metodom merenja zamračenja zvezda."

*

Po povratku sa plaže kupiti: pola hleba, lubenicu, paradajz, paprike, sir, dva litra kisele vode, mleko i jogurt.

*

Hajnrih Bel je do pred samu smrt, jula ove godine, strepeo kako će književna kritika na jesen oceniti njegov najnoviji roman „Žene pred rečnim predelom“.

*

Na Albatrosovoj plaži lepa, plavokosa, vitka, ali, rekao bih netipična Nemica ne ostaje ravnodušna pred mojim zadivljenim pogledom punim jasno izražene žudnje.

*

Reči *hoću*. Bele anđele. Na jeziku. Ruše se *kule* od peska. Zvezdane puškarnice. *Zrno* sam ječma. Kap vode na *licu*. Svetionik *ljubavi*. U tamnom vilajetu. *Istočnici* uzavrli. Sunce je na *zalasku*. Zeleni plamen po plazinama. *Dah* Gospodnji.

Nedelja, 4. avgust 1985.

Kažu da naša obala svake godine tone po jedan santimetar. Gledajući na izlokane ulcinjske stene sa Viktorom brzo proračunavamo koliko je obale potonulo kada su Sloveni došli do Jadrana, pretpostavljamo kako je ona mogla izgledati za vreme Rimljana, Ilira a kako pre milion godina.

*

„Andski kondor, ‘kralj svih ptica’ simbol Kolumbije od 1814. godine, sada je na putu istrebljenja, tvrdi kolumbijska Organizacija za zaštitu životinja. Svoju tvrdnju ona potkrepljuje podacima ornitologa: godine 1967. u Kolumbiji je živelo 60 andskih kondora, 1975. njihov broj je spao na 40, 1982. godine na 36, a ove godine ih ima manje od 30.“

*

Crtež pomalo apstrahuje i razliva misao.

(Na plaži zagledan u talase)

*

„Evropski prevodilački kolegijum koji je aprila ove godine osnovan u živopisnom zapadnonemačkom gradiću Štrelen, nedaleko od holandske granice, već uveliko radi. Dvadeset jedan književni prevodilac s nemačkog i na nemački smešten je u kompleksu od pet zgrada s dve biblioteke. Ideja nije samo da se međusobno razmenjuju iskustva već da se prevodilačke inovacije, rešenja koja se ne mogu naći ni u jednom rečniku, registruju pomoću kompjutera koji će s vremena na vreme štampati specijalne glosare. To praktično znači prelaz od intuitivnog ka sistematskom prevodu.

Nemci se hvale da nešto slično nije viđeno već dvadeset tri veka, otkako su se na Farosu kod Aleksandrije okupila sedamdeset dva prevodioca da prevedu Stari Zavet s hebrejskog na grčki.“

(„Politika“)

*

San na suncu pod borovima traje veoma kratko, svega par minuta. Ipak dovoljno da se uplašen nečim što je provirilo iz dubina podsvesti, trgnem i gotovo unezvereno kriknem.

Zašto mi se pred neizmernošću mora, pred neshvatljivošću prirode u jednom trenutku učinilo da mogu razumeti, pa čak i opravdati samoubistvo?

Dosadna muva, na plaži koju pokušavam da uhvatim, maltretirajući i udarajući sopstveno telo, lukavo mi pobegne i gotovo istog trenutka sleće na onu ruku kojom je lovim.

*

„Stari astrolozi verovali su da su sedma i deveta godina, pomnožene, pre svega neparnim množiteljima, pri čemu se dobija rezultat 21, 27, 35, 45, 49, 63 i 81, kritične u životu svakog čoveka. Ove godine nazivali su klimakteričnim godinama, a na njih je navodno imao veliki uticaj Saturn, zla planeta. Broj 63 (koji se dobija množenjem 7 i 9) astrolozi su zvali ‘Veliki klimakterijum’, jer je, po njima, tu godinu uspevao da preživi samo mali broj osoba.“

*

— „Pogledajte paukovu mrežu u uglu balkona — reče Bernard. — Na njoj su biseri vode, kapljice belog svetla.

— Neka senka je polegla po stazi — reče Luj — kao savijeni lakat.

— Ostrva svetlosti plivaju po travi — reče Roda. — Propala su kroz drveće.

— Oči ptica svetle u tunelima između lišća — reče Nevil.

— Stabljike su obrasle grubim kratkim dlačicama — reče Džini — na njih su se nahvatale kapljice vode.

— Gusenica se skoturala u zeleni prsten — reče Suzana — sav nazupčan trupastim nogama.

— Razbuktale svetlosti sa prozorskih okana pale se i gase po travi — reče Luj

— Gori mi nadlanica — reče Džini — a dlan mi je lepljiv i mokar od rose.

— Petao je zakukurikao kao mlaz tvrde, crvene vode u beloj peni — reče Bernard.

— Kada se pojavi dim, san se kao magla skotura niz krov — reče Luj.“

(Virdžinija Vulf)

Ponedeljak, 5. avgust 1985.

Mrav vuče mrtvog insekta bar tri četiri puta većeg od njega samog. Prebacuje ga preko borovih iglica i kamenčića, pada i ponovo se diže, vetar ga vraća na početnu poziciju, poništava sav njegov prethodni napor ali on je uporan i uprkos svemu ide dalje.

*

Da li je moj život, kao što ovog trenutka mislim, život bezbroj propuštenih mogućnosti.

(Na suvoj i posnoj
zemlji, u borovoj šumi,
pod suncem i vetrom)

*

Artur Lovel, Fred Hejz i Džon Svajgert, američki astronauti — članovi posade „Apola XIII“, su ljudi koji su se najviše udaljili od Zemlje. Petnaestog aprila 1970. oni su od naše planete bili udaljeni čitavih 400.187 kilometara, dok su obletali Mesec.

*

Pod naletima vetra sa borova padaju prošlogodišnje osušene iglice. Neprestano zasipaju zemlju, dušek na kome ležim, kosu, prijatno poskoče i bocnu opušteno telo.

*

Svetski rekord u klackanju na stolici drži Engleskinja Morin Veston. Ova paralizovana domaćica je izdržala preko dve nedelje, odnosno 336 časova, neprekidno se ljuljajući u svojoj klackalici, ne spavajući i razgovarajući sa prijateljima.

*

U kafani žamor glasova, prljavi stolnjaci, dim, trka kelnera. Kraj šanka brdo sanduka sa flašama koka kole i piva; na zidu sat koji petnaest minuta ide napred, u teške ramove uramljene kič slike nasmejane Ciganke i nekog imaginarnog (?) predela. Devet je sati i trideset i pet minuta. Sa gomilom ljudi, žena i dece čekamo da počne „Dinastija“.

*

Senke *planina*. Ja sam oblak nebeski. Telo mi se *topi*. Nad gradovima. Nad *progalinama*. Harfa vaseljene. Ja sam zora. Ja sam zemlja. Vetruška nad *visitorom*. Crvene jabuke. Padaju mi u *krilo*. Bog je žudnja. Istekla. Iz zažarenih žlezda.

*

(San)

Na velikom sam brodu usred mirnog, nepreglednog mora. Brod je star, jedrenjak, sa lepim jedrima srebrnastosive boje.

Nema vetra. Nema talasa. Brod stoji. Morska voda je, začudo, snežnobela, slična mleku, puna riba koje jatimice iskaču iznad površine mora obasjane poslednjim zracima zalazećeg sunca.

Na brodu je čudno društvo. Mali ljudi slični pingvinima. Glava im je bez kose, lice ljudsko sa živim, radoznalim očima. Nemaju ruke već izdužena peraja na čijem je kraju nešto nalik na šaku sa tri prsta.

U stalnoj su žurbi. Trčkaju palubom. Tiho pričaju, raspravljaju nešto. Jezik im je razumljiv ali, nekako, razvučen, blag, melodičan kao da pevuše.

Pokušavam da uspostavim kontakt sa njima ali bezuspešno.

Kad ih oslovim zastanu, nasmeše se, a onda se bez reči udalje.

Utorak, 6. avgust 1985.

Najveća kišna glista živi u Australiji i na latinskom se zove megascolides australis. Zabeleženi su primerci dugački 3,3 metra.

*

„Interesovanja su značajni podstrekači ljudske delatnosti. U psihologiji se definišu kao važna motivacija, jer predstavljaju trajnu želju da se bavimo određenom delatnošću ili objektom. Bavljenje onim što čovek privlači povezano je sa zadovoljavanjem nekih unutrašnjih čovekovih potreba. Što je ta potreba jača, interesovanje je trajnije. — Interesovanja zavise i od učenja i vaspitanja, od sredine u kojoj se ličnost razvija, od roditelja, učitelja, ali i od vršnjaka koji u mladosti bivaju glavni faktor za određivanje interesovanja mlade osobe. Najzad, sa godinama, interesovanja se menjaju, i logično, u starijem dobu su sasvim drukčija nego u mladosti.“

*

U lovu na komarce uveče otkrivamo autan. Komarci padaju kao pokošeni.

*

Nemogućnost da izađem iz jedne uobičajene kolotečine da prekinem sa nekim svakodnevnim morama. Poslednjih godina sve manje mogu da savladam izvesnu statičnost svog bića, sklonost ka mediokritetskom građanskom životarenju.

*

Viktor tamani stripove. Zagor i Marti Misterija vladaju njegovom maštom. Kada ga zamore, ili možda zasite lako svarljive slike, uzima i čita Vinetua.

*

„Prema tradicionalnoj kineskoj medicini čovek je deo svemira, u kojem vladaju zakoni suprotnih sila — Jang i Jin. Čovek, preko kože, povezan je sa svemirom i njegovim zakonima koji, opet, upravljaju životom na zemlji, pa i ljudskim telom."

*

Tišina i koncentracija dva su osnovna uslova za stvaralaštvo.

*

Prvak u pljuckanju koštica od lubenice je Australijanac Brajan Dam. On je decembra 1976. godine postigao šampionsku daljinu od 17,9 metara.

*

Brodovi na *vidiku*. Noževi krvoželedni. Zvezdane rečenice. *Zapalio* se okean. Moć Božja. U tvojoj *ruci*. Rajske stepenice. *Prepoznaj* se. U mlečnom putu. U *zrnu* maka. U noćnom leptiru. *Dušo*. Kćeri. Ljubavi. *Zemlju* krvlju natopi.

Sreda, 7. avgust 1985.

„Apsolutna istina nije ni život ni ništavilo. Ona je neshvatljiva."

(Budistička misao)

*

U rano jutro, negde pre pet sati budi me iznenadni početak nevremena. Vetar, kiša, grmljavina, talasi prohladnog vazduha. Ustajem bunovan, depresivan, prepun reumatičnih bolova, zatvaram prozore, pokrivam Viktora koji je po običaju pokrivač zbacio sa sebe. Kiša pljušti, grad je potpuno mrtav pod udarima munja i pretećom hukom vetra. Ponovo ležem pokušavajući da zaspim. Uzalud. Rastu napetost i strepnja. Strah nije spoljni: oluja, grmljavina, toga se nikad nisam plašio. Izvire iznutra iz dubine moga unezverenog bića i preplavljuje svaku ćeliju, svaki atom, zamračuje i zamućuje sve predele duha i tela. Onda kratki iskidani snovi, prepuni grčeva, pomešani sa javom. Ustajem ponovo nakon tri sata mučne borbe sa svojim *Idom* sa teškim osećanjem da su se svi gromovi, oluje, i pljuskovi nad Ulcinjem srušili u meni.

*

„Prošlog meseca, dve sovjetske vasionske letelice bez ljudske posade, Vega 1 i Vega 2, kružile su oko Venere ispuštajući balone u njenu atmosferu i naučne instrumente na njenu površinu. Sada obe lete natrag prema Zemlji. Programirane da se sretnu sa Halejevom kometom 1986. godine."

*

Prema neurofiziologu Luiđiju Anjatiju „naš centralni nervni sistem ne razlikuje se mnogo od onog otkrivenog kod sisara, niti postoje ćelije koje bi bile isključivo karakteristične za ljudski nervni sistem. (...) Za biologa ne postoji čak ni suštinska razlika između rada mozga i rada nekog drugog organa, bubrega, na primer. Naime, i bubreg prepoznaje poruke i elaborira informacije. Karakteristično za ljudski mozak, međutim što je on sposoban da dâ značenje operacijama koje vrši. Nijedan drugi nervni sistem koji se razvio na našoj planeti nije u stanju to da čini."

Anjati je sa još dvojicom svojih kolega izložio i model pomoću koga se objašnjavaju karakteristike koje ljudski mozak čine jedinstvenim u životinjskom svetu.

„Pretpostavili smo da u čovekovom centralnom nervnom sistemu postoji višestrukost nivoa u sistemu elaboracije informacije. Tokom evolucije stvarala su se neprekidno sva manja kola, kao što se događalo i u razvoju kompjutera. Istovremeno, nastala su i nova kola koja su se organizovala po sve višem hijerarhijskom uređenju. Umnožavanje nivoa veza omogućilo je mozgu da prepoznaje sebe, drugim rečima, da stekne svest."

*

„Politika" na kulturnoj strani objavljuje da je u 89 godini umro Nikola Trajković, pisac i prevodilac. Preko njegove knjige prevoda francuske poezije *I večno ritam,* krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina, upoznavali smo se sa glavnim korifejima modernog i avangardnog pesništva. Pre desetak godina povodom zbirke *Gejak glanca guljarke* Trajković me u jednom tekstu, memoarnog karaktera, pomenuo tvrdeći kako je veoma davno pre više decenija i sam nešto napisao koristeći šatrovački govor ali da su to tada urednici odbili da objave.

*

Glas *zebnje*. U visini. Učenje i *neprolaznom*. Zver me progoni. Mračna i *silovita*. Željna krvi. Sliva se *gnoj* zvezdana. Niz moje *lice*. Niz kožu. Mleč i *med*. Mrazna jezera. U *divljini*. Ratnici i ljubavnici. *Stvaranje* je spasenje. Kraj grimiznog *studenca*. Moje oko sneva.

*

„Takva stvar kao što je Umetnost uistinu ne postoji, postoji samo umetnici."

(Ernst Gombrih)

*

Zbunjen, čak užasnut, pred haosom sveta.

(Uveče, gledajući u
tamne vrhove Rumije)

Ponedeljak, 12. avgust 1985.

NIN u novom broju:
Nedeljnik I BOLJIMA JE GORE
Branko Čolanović: KAKO POPITI MORE
Omladinski festival u Moskvi ŠIROKE I USKE PAROLE
Radni staž BOLJE PIJAN NEGO U PENZIJU
Požari JADRAN OPET GORI
Laka, letnja tema KRIZA I SEKSUALNA KONTRAREVOLUCIJA
Šta hoće Fondacija Udruženja književnika Srbije IZGLEDA DA ĆE IPAK USPETI!
Priče iz Staljinovog specijalnog logora JEDVA VEROVATNO!
Petar Bogdanović DAN KADA SU SE SVI SMEJALI
Aranđelovac MERMER I KRICI
Pogledi ŠTA ĆE REĆI NESVRSTANI?
Suđenja CRTA ISPOD PROCESA „ŠESTORICI"
Pisma iz Londona OD OVOG BROJA NIN OBJAVLJUJE INTEGRALNE TEKSTOVE KOJE NAŠ POZNATI PISAC BORISLAV PEKIĆ ČITA NA BIBISIJU
Novi feljton JUGOSLAVIJA 1918–1984.
Da li je trebalo braniti Jugoslaviju 1941.

*

„Život na Zemlji nije potekao iz prvobitnog okeana, već iz ilovače, tvrdi grupa američkih naučnika iz NASA–e. Oni, kako prenosi Francuski časopis *Sajans e avenir* ukazuju da ilovača poseduje dva bitna svojstva za nastanak života: mogućnost da čuva i da prenosi energiju.

Amerikanci tvrde da je moguće da je ilovača, pre četiri milijarde godina, odigrala ulogu 'hemijske fabrike' sintetizujući prve organske molekule iz mineralnih sirovina."

*

Prema nekim novijim tumačima hrišćanstva „Isus je bio harizmatik u pravom smislu te reči. Video je Boga svuda i u svemu. Njegov Bog nije bio izvan sveta, nego je živeo u ovom svetu, a služba božja manifestovala se u običnim i svakodnevnim poslovima. (...)

Prema unutrašnjoj, ličnoj i intimnoj vezi sa Bogom sve ostalo je prolazno i bezvredno. (...) Njegov (Isusov) ideal bila je unutrašnja religioznost, koja se vrši bez posredstva institucija i svešteničke hijerarhije".

*

Totalna opuštenost. Nemogućnost sabiranja energije, njenog propuštanja kroz treperave, prenapregnute filtere duhovnog (imaginacije), nemogućnost stvaranja. Teror tela. Teror materije.

*

„Stanovništvo naše planete se svakodnevno uvećava za oko 208 hiljada novih duša, odnosno više od dve bebe svake sekunde. Procenjuje se da je u proteklih 600 hiljada godina rođeno ukupno 75 milijardi ljudi, a umrlo ih je nešto manje."

*

„Prošlost je grozan, mutan bezdan; što u taj sumrak ode, ne postoji više i nije nikad ni postojalo."

(Crnjanski)

Utorak, 13. avgust 1985.

„Spona sa poreklom i tlom, genetska je i mitska. U ljudskim i umetničkim iskušenjima, ona antejski obnavlja istrošenu snagu."

(Borislav Pekić)

*

„Maslačak–Taraxacum služi u Kini kao sredstvo za čišćenje krvi, jačanje i dobro varenje. U istucanom stanju se upotrebljava i primenjuje protiv ujeda zmija."

*

Mušice, stene, talasi i večnost. Mušice ujedaju do krvi, stene su mrtve, talasi izazivaju vrtoglavicu a večnost je tako daleko.

*

Na današnji dan pre četrdeset i tri godine rođena je moja sestra Nada (Nadežda). Umrla je sa devetnaest godina (1961) a njena bolest (sarkom ždrela) i smrt ostavili su neizbrisivu, užasnu traumu u mom životu.

*

Puca borova šišarka. Iz njene utrobe izleće semenka–padobranac i polako, kružno lebdeći pada na tvrdu, kamenitu zemlju. Hvatam je prstima. Lomi se njen nežni, krhki padobran veoma sličan krilu manjeg leptira.

*

Tišina i *huk*. Breskvin cvet. U *prozoru*. Uplašio si se sopstvene senke. Crnog *jedra*. U daljini. *Uzmičeš* zverima podivljalim. *Svešteniče* žudnje. Prazne su kolevke. *Usovi* na nebesima. Samo znamenja i snovi. Bela ti pena. Na usnama. *Zatvorio se* krug.

*

Za Rolana Barta „moderna poezija je iznalaženje izvesne iracionalnosti" a moderna proza „izvesne neprozirnosti jezika". „Nije li književnost taj naročiti jezik koji od 'subjekta' stvara znak istorije?" pita se on.

Četvrtak, 22. avgust 1985.

Izgleda da mušice ne dosađuju samo meni:

„Međunarodni aerodrom „Marko Polo“ u Veneciji sinoć je, pred najezdom hiljada i hiljada sitnih mušica, bio prinuđen da obustavi rad. Letovi na linijama prema Frankfurtu, Madridu i Amsterdamu upućivani su na aerodrom u Trevizu, a obustava svih noćnih letova važi sve do 17. avgusta. Dotle će službenici aerodroma pokušati da insekticidima unište najezdu mušica koje, privučene svetlošću, preplavljuju sve prostorije na aerodromu. Te mušice, slične komarcima, prava su pošast u Veneciji, a nedavno je zabeleženo da su uspele čak i da uspore železnički saobraćaj. Privučene svetlošću farova lokomotiva one su se u rojevima spuštale na šine tako da su vozovi pri kočenju počinjali da klize po koloseku.“

*

Poslednji dani letovanja prolaze u grozničavom iščitavanju štampe, sunčanju, kupanju, lutanju i priželjkivanju dana kada će se krenuti kući.

*

„Američki projekt o slanju vasionske letelice oko Marsa zbog analize njegove klime i sastava površine, stalno se odlaže: nema izgleda da će krenuti pre 1990. SSSR, u međuvremenu, namerava da pošalje par letelica oko ove planete 1988.“

*

„Među postojećih 50 jezika u Evropi, srpskohrvatski je 11. po rasprostranjenosti, a to je maternji jezik ne samo u Jugoslaviji, nego i u Mađarskoj, Rumuniji, Austriji i Italiji (donekle i Albaniji). Srpskohrvatski (hrvatskosrpski) govori 17 miliona ljudi, što ga čini brojnijim od mađarskog, portugalskog, češkog, grčkog i albanskog jezika.“

*

Viktor hvata vilinog konjica na nekom smetlištu. Čudi se kako ga je lako ulovio i kako se ovaj nije uplašio. Vilin konjic se povremeno trza i lepeće jednim oslobođenim krilom, njegove ogromne buljave oči gledaju nekud u prazno. Oslobađamo ga i bacamo da poleti ali on samo malo lebdi u vazduhu i odmah sleće ili pada na zemlju.

*

Gde *započinje* vrt? Zeleno ograšje. U sumornom *razdanju*. Gnojište gradova. *Poranio si*. S’ kišom i plavim narcisima. Kao *zvezdani* čun. Uz jutarnju *rumen*. Opevaj *tišinu*. Smokvu na kamenu. Granu koja *pupi*. Krticu. I *ljubičicu*.

Sreda, 11. septembar 1985. Beograd

Iz ULUPUDS–a pozivaju da donesem radove za „Zlatno pero 85“. Malo se nećkam (izložba će biti u okviru Sajma knjiga), a onda pravim jedan mejl–art rad i odnosim simpatičnoj sekretarici Vesni.

*

Moma Dimić uzeo Viktorov rukopis „I onda cvetić počne da ima noge“ da ga pogleda i eventualno recenzira. Možda ćemo ga izdati u „Novom delu“.

*

Odneti majci u dom: dve majice kratkih rukava, kutiju nane i kamilice, kratki kaput bez postave, kombinezon i jedno ručno ogledalo.

*

U ULUS–u (Baba Višnjina 19) razgovor sa predsednikom Bobom Stankovićem oko mogućnosti da majčin stan u Dobrinjskoj registrujem kao atelje. Ujedno se i zvanično prijavljujem za Sekciju proširenih medija.

*

Dogfish (Kalamazoo, SAD) šalje poštansku kartu načičkanu svojim markama i pečatima.

*

Karta Marijana Čekolja iz Dubrovnika.

*

Nova knjiga Jaroslava Supeka „Mail–Art Book“ načinjena od povezanih (spojenih) poštanskih koverata u tiražu od 100 primeraka. Dobio sam primerak broj 42.

*

„Bivši američki astronaut Džems Irvin, čovek koji je ‘šetao’ po Mesecu, nije uspeo da nađe ostatke Nojeve barke na Araratu. Irvin (54) je prošle subote krenuo u četvrtu ekspediciju na 5.165 metara visoku planinu Ararat za koju legenda kaže da je mesto gde se, posle 40 dana potopa, nasukala Nojeva barka.“

*

„Ja sam ga poslao na krst. Nisu lagali oni koji su to govorili. I neka im bude. Ja sam uradio da ga tuku, a mnogo su ga bili, i da ga raspnu posle; a jesu li mu kost slomili ili nisu, to ne znam; jer nekima slome (kost) a nekima ne slome, da se obistini pismo; da proroci mogu u grobovima od sreće da zaurlaju.“

(Rade Konstantinović)

*

Ne postoji jedinstveno mišljenje o starosti svemira. Po nekim naučnicima, vaseljena je stara između 12,5 i 16,5 eona (jedan eon ima milijardu godina). Po novijim istraživanjima, pak, proizlazi da neki teški elementi, otkriveni u Mlečnom putu, imaju čak 21 milijardu godina.

*

„Puževi golaći, do sada neviđeni i nepoznati u ovom kraju, namnožili su se u poslednje vreme u Mrkonjić–Gradu i okolini. Za razliku od prošle godine, svima znani crni puž golać kao da je potisnut najezdom ovih puževa narandžaste boje. Životinjica je dugačka do 14 santimetara, ima dva roga, a sa desne strane ima veći otvor koji podseća na oko. Vrlo brzo se razmnožava i pravi je napasnik. Nemilice tamani lišće, stabljike i plodove povrća. Za sobom ostavlja sluzav trag, pa i zbog toga povrtarske kulture preko kojih pređe, ostaju zagađene i neupotrebljive za ishranu. Sa sigurnošću se tvrdi da je ovaj puž već osvojio 50 hektara zemljišta u Mrkonjić Gradu i okolini.

Radinka Radulović, inženjer agronomije i referent za poljoprivredu Skupštine opštine Mrkonjić Grad, rekla nam je da se ni u praksi ni u literaturi nije susrela sa ovom vrstom puževa. Zatražila je stručnu pomoć od Centra za primenu nauke u poljoprivredi u Banjaluci, kao bi se objasnilo odakle potiče ovaj napasnik i kako je moguće uništiti ga. Stanovništvo uništava ovog napasnika tako što ga posipa solju.“

(„Politika“)

*

Iz Italije (Ispica) katalog–plakat sa mejl–art izložbe PACE E LIBERTA’ DEI POPOLI ujedno i poziv da učestvujem na novoj izložbi:

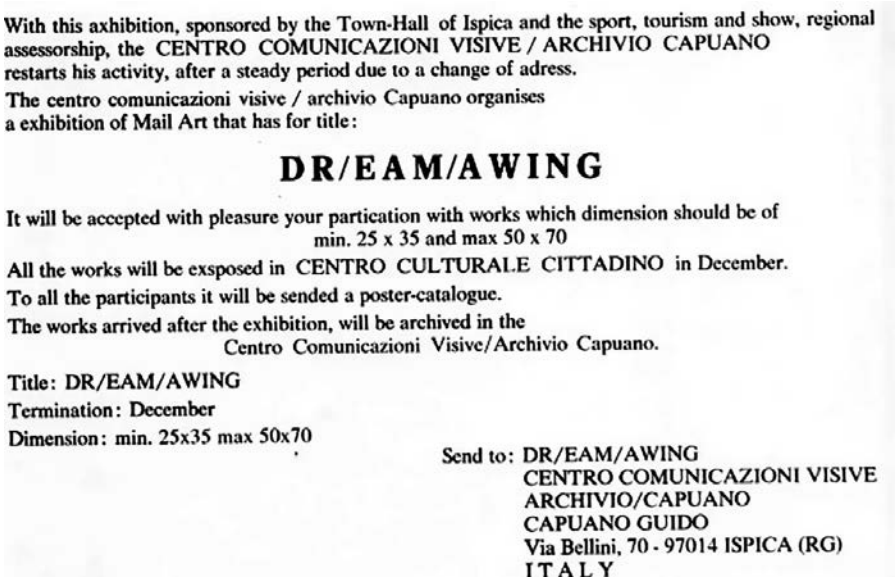

With this axhibition, sponsored by the Town-Hall of Ispica and the sport, tourism and show, regional assessorship, the CENTRO COMUNICAZIONI VISIVE / ARCHIVIO CAPUANO restarts his activity, after a steady period due to a change of adress.

The centro comunicazioni visive / archivio Capuano organises a exhibition of Mail Art that has for title:

DR/EAM/AWING

It will be accepted with pleasure your partication with works which dimension should be of min. 25 x 35 and max 50 x 70

All the works will be exsposed in CENTRO CULTURALE CITTADINO in December.

To all the participants it will be sended a poster-catalogue.

The works arrived after the exhibition, will be archived in the Centro Comunicazioni Visive/Archivio Capuano.

Title: DR/EAM/AWING
Termination: December
Dimension: min. 25x35 max 50x70

Send to: DR/EAM/AWING
CENTRO COMUNICAZIONI VISIVE
ARCHIVIO/CAPUANO
CAPUANO GUIDO
Via Bellini, 70 - 97014 ISPICA (RG)
ITALY

*

„Ako muž i njegova naravno zakonita žena žele da dobiju muško dijete, evo kako moraju postupiti: muž treba da ulovi divlju zečicu, da joj izreže spolni organ, osuši ga i samelje u prah, koji onda popije s vinom; žena mora isto uraditi sa spolnim organom zeca. Poslije toga mogu leći sigurni da će dobiti muško dijete."

(Trotulus, profesor medicine na
Univerzitetu u Salernu, oko 1059 godine).

*

„Ja sebe nalazim u svim vremenima, i bez ikakve svoje sposobnosti da to menjam, stavljen sam u odnos prema svetu, koji, kroz svoje stalne promene, ostaje jedan i uvek isti."

„Ovaj svet činjenica, kako nam već sama reč kaže, ja nalazim tamo izvan, te ga dakle uzimam upravo kako mi se sam daje kao nešto što egzistira tamo izvan."

(Huserl)

Nedelja, 15. septembar 1985.

„Živeti među ljudima znači osećati se kao list na vetru. Osetiš potrebu da se izdvojiš, da izbegneš predodređenosti svih tih bilijarskih kuglica."

(Čezare Paveze)

*

U „Cvijeti Zuzorić" *Crtež i mala plastika* standardna izložba članova ULUS–a. U Salonu Muzeja Mario Điković izlaže *Slike 1966–1985*. Snažno, gotovo mučno slikarstvo, Art brut. U pojedinim momentima podseća na infantilne dečije mazarije ili slikanje umobolnih.

*

Rusi polako sve više otkrivaju Veneru. Kosmički aparati „Vega I" i „Vega II" uspeli su da se spuste u atmosferu Venere u čijem gornjem delu (prema njihovim podacima), duvaju uraganski vetrovi brzine 360 km. na čas. Ranije poslate stanice „Venera 15" i „Venera 16" takođe kruže oko ove tajanstvene planete i šalju zanimljive i dragocene podatke.

Naučnike je naročito iznenadilo bogatstvo geoloških naslaga u arktičkoj oblasti Venere. Primećeni su slojeviti oblici nazvani 'palačinke'. Pretpostavlja se da su stvorene velikim tektonskim poremećajima o čemu svedoče i uočeni tragovi potoka lave na dužini od 300 kilometara.

Primećeni su i čudni krugovi dijametra od 150 do 600 kilometara. Ništa slično nije primećeno na drugim planetama. Primećeni su i paralelni planinski lanci koji se protežu na stotine kilometara i podsećaju na reljefe

uočene na Marsu, Merkuru pa i našoj Zemlji. Mnogo je i kupola ugašenih vulkana.

Otkriveno je dalje da na Veneri uopšte nema vode što znači da i pored stalne visoke oblačnosti nema kiše. Na površini planete, za razliku od gornjih slojeva njene atmosfere gde duvaju uragani nikada nema nimalo vetra. Izračunato je takođe da je starost posmatranih površina planete između 500 miliona do milijardu godina.

*

Crtež, iznenadan, nervozan, eksplozivan, nadam se rečit kao pesma:

*

„Džoto Muiši, žitelj Tokija, specijalista je u minijaturnom slikanju i pisanju. Toliko je precizan, da mu je pošlo za rukom da na jednom zrncetu pirinča ispiše nazive 184 zemlje. A da bi dokazao da to nije tek slučajno, 1983. godine je na jednoj dlaci iscrtao reči 'Japan — Tokio' i to japanskim pismom."

*

Galerija „Sebastian" poziva me na otvaranje izložbe skulptura Šime Vulasa u sredu 18. septembra.

*

Iz Brisela andergraund listić „Creatif art revue“ (mejl–art, vizuelna poezija, adrese, informacije).

*

Najveći broj romana je objavila južnoafrička autorka Ketlin Lindzi, alias Meri Fokner (1903–1973). Ona se, za života, koristila sa šest pseudonima, od kojih su dva bila — muška. Njen opus obuhvata 904 romana.

*

Neke od poruka i replika Nobelovca Česlava Miloša, koji je u četvrtak imao susret sa beogradskom publikom na tribini „Francuska 7“: „Ja sam pesnik koga su okolnosti prinudile da piše prozu“, i „Ako neko može da piše u stihu, bolje je da ne piše prozu.“

*

Od Slavka Timotijevića dobijam veoma luksuzno opremljenu „Beoramu“, vodič kroz aktuelne kulturno–umetničke programe Beograda. Slavko je jedan od urednika a izdaje je galerija Sebastian.

*

„Najveći preistorijski lokalitet Evrope religioznog karaktera, otkriven je 1646. godine blizu Ejvberija, u Engleskoj. Arheolozi su starost lokaliteta procenili na 6600 godina. Ceo kompleks, prečnika 365 metara, sastavljen od monolita, okružuje 12 metara duboki jarak. Proračunato je da je za njegovu gradnju bilo potrebno 15 miliona radnih sati.“

*

„Verner Cobel iz Minhena, ima doista neobičnu ali i praktičnu pasiju — on, naime, sakuplja noćne posude. Do sada njegova zbirka broji 1320 eksponata, koji potiču iz raznih epoha, napravljeni su od raznovrsnih materijala, ali svi imaju jednu funkciju.“

*

Dž. B. Šoa mogli bi mirne duše proglasiti za najvećeg mejlartistu ovog stoleća. Njegova prepiska, prema nekim najnovijim istraživanjima, iznosi preko četvrt miliona pisama i dopisnica.

*

„Ako bi čovečanstvo bilo bez pesnika, igra života bi izgubila najveću draž. Ali, ako čovečanstvo ozbiljno shvatilo svoje pesnike i sledilo ih, izgubilo bi ravnotežu i propalo. Potrebno je mnogo ozbiljnosti, mnogo plitkog idealizma, morala i gluposti ga bi se održala egzistencija čovečanstva i osigurao njegov dalji opstanak. Pesnici se stoga moraju uvek pogrešno shvatiti, takođe i oni najpoznatiji i najomiljeniji: stalno mora neko od stvaralaca da uzme sebi život i neki Helderlin da postane umobolnik.

Postoji mnogo pesnika kojih nema. Mnogo je i pesnika koji u sebi sadrže samo kap, samo jednu od deset strofa. Ali, svi oni, bez obzira da li svet poštuje njihovu slavu ili smrt od gladi, pogrešno su shvaćeni i moraju to ostati.“

(Herman Hese)

Dear friends, Mr. Halley is smiling in the sky!

Thank's all of you who kindly changed my days in a delicious surprises when opening a mail box. There were some works that I really wanna put back in the box to open over and over again.

We are thankful that more them 240 artists from 31 countries Wellcomet our invitation.

I also would like to thank DCE Unicamp and Secretaria Municipal de Cultura,Esportes e Turismo de Campinas that have promoted this exhibition and Texas Instruments for the support. The Mail Art bulletins that have informed this event:TAM of Ruud Janssen, A.U. of Shozo Shimamoto; Nucleo de Arte Postal-Centro Cultural Vergueiro /São Paulo; Vera and Rita from Centro de Convivência Cultural de Campinas; Alberto Reuttenmuller and Célia from Paço das Artes/São Paulo. To Fátima, Sérgio, Vanildo, Zero, Carol, Regina, Lúcia, Cristina, Paulo, Michel and all of my friends that have helped us direc tly or indirectly in this project.

In february in the perielium passage and Carnaval, Mr. Halley will be in the Paço das Artes in São Paulo, and we would like you to keep sending us mail art news. We intend to put in orbit another Wellcomet Boletim.

We greet our guest with an open sky.

Thank you very much;best wishes

Gilbertto Prado

AN INTRODUCTION ABOUT ART AND EXCHANGE BY GUY BLEUS - 42.292

TODAY, THERE IS AN ART MOVEMENT BASED ON ART EXCHANGE. IT IS A PLANETARY NETWORK OF THOUSANDS OF ARTISTS EXCHANGING ART WITH ONE ANOTHER AND USING COMMUNICATION-MEDIA AS ART-MEDIA (POST, TELEGRAPHY, TELEX, TELEFAX, TELEPHONE, COMPUTER, ETC.). THIS ART-CIRCUIT IS PROBABLY THE BIGGEST ART-MOVEMENT, THAT HAS EVER BEEN IN THE HISTORY OF ART. AND IT KEEPS ON GROWING EVERY DAY ... THIS ART-CIRCUIT IS USUALLY CALLED MAIL-ART NETWORK, BECAUSE THE POST-SYSTEM IS MOSTLY USED AS THE EXCHANGE-MEDIUM. YET, THERE DOES NOT EXIST "ONE" ORGANIZED NETWORK. EVERY MAIL-ARTIST OR EXCHANGER HAS HIS OWN MAILING-LIST, WICH COMPRISES HIS (SMALLER OR WIDER) CIRCUIT. WHEN SOMEONE IS TALKING ABOUT "THE" NETWORK, HE IS TALKING ABOUT ALL THOSE (OVERLAPPING) CIRCUITS TOGETHER.

SINCE THE EARLY "SLOW MOTION" CORRESPONDENCE OR ART-EXCHANGE OF FLUXUS AND NOUVEAU REALISME ARTISTS, THE NETWORK HAS EVOLVED INTO A STRUCTURE OF GLOBAL MEASUREMENTS WITH "FAST MOTION" EFFECTS. THOUSANDS OF ARTISTS ARE EVERY DAY (=EVERY NIGHT!) COMMUNICATING WITH ONE ANOTHER. IT IS EVIDENT THAT THIS ENTAILS A LOT OF COMMUNICATION PROBLEMS. FOR INSTANCE, THE IMPOSSIBILITY TO CORRESPOND WITH "ALL" THE OTHER ARTISTS. AND THE PARADOX OF THIS SITUATION IS: THE HARDER ONE WORKS IN THE NETWORK, THE MORE ANSWERS AND MAIL ONE GETS AND THE HARDER ONE HAS TO WORK ...!

FROM AN ECONOMIC POINT OF VIEW,MAIL-ART (OR CORRESPONDENCE ART, OR EXCHANGE-ART) INCLUDES E.G. THE PRODUCTION,DISTRIBUTION AND CONSUMPTION OF MATERIAL AND IMMATERIAL MAIL-ART GOODS IN THE WORLD. TYPICAL HEREWITH IS THAT THESE THREE COMPONENTS (USUALLY) STAY TOGETHER IN THE HANDS OF THE ARTISTS. MAIL-ARTISTS DON'T DISTRIBUTE THEIR ART VIA OFFICIAL GALLERIES, BUT VIA THE "ALTERNATIVE" PLANETARY NETWORK. THE EXISTENCE AND WORKING OF MAIL-ART RETURNS TO AN ANCIENT FORM OF BARTER. IT IS A PRIMITIVE STRUCTURE OF DIRECT /AND FREE BARTER OF ART WITHOUT OUR CLASSIC MEDIUM OF ART-EXCHANGE, THE FETISH "MONEY". IN THIS RESPECT WE MUST AGREE THAT (IN PRINCIPLE) THE ART-EXCHANGERS VALUE THE RECEIVED HIGHER THAN THE EXCHANGED. OTHERWIZE THEY WOULD NOT EXCHANGE! THIS COMES ALSO THROUGH THE FACT THAT THEY (MOSTLY) VALUE THE "ACT OF EXCHANGING" (THE COMMUNICATION) ITSELF HIGER THAN THE "OBJECTS OR INFORMATION OF EXCHANGE". SO THE "EXCHANGE-VALUE" DOES NOT REALLY MATTER. BUT OF COURSE, THIS IS NOT AN ABSOLUTE ASSERTION.

THIS ECONOMIC ASPECT OF MAIL-ART OR ART-EXCHANGE CAN BE INDICATED AS "IDEALISTIC". THE EXCHANGE IS BASED ON MUTUAL TRUST AND BELIEF. BUT THIS IDEALISM IS NOT FOREVER. E.G. WHEN ARTIST B NEVER ANSWERS THE SENDINGS OF A, SOONER OR LATER THE ONE-WAY COMMUNICATION OR "PSEUDO-EXCHANGE" WILL STOP. SO, THE "MATERIALISTIC"ASPECT OF RECEIVING AN ANSWER (IN THE FORM OF A CATALOGUE, A LIST OF ADDRESSES OR A PERSONAL LETTER) IS ESPECIALLY IMPORTANT FOR ITS "PSYCHOLOGICAL" (AND THUS,PRACTICAL) CONSEQUENCES: STAYING IN COMMUNICATION.

MAIL-ART IS A "MULTILATERAL" ART-FORM. IT INCLUDES E.G. ARTISTS'BOOKS, AUDIO- AND VIDEO-ART, PERIODICALS, COPY-ART,ASSEMBLINGS, ARTISTS' POSTAGE STAMPS, LANGUAGE-ART, POSTCARDS, RECYCLING-ART, STAMP-ART, ETC... AS LONG AS A WORK CAN BE TRANSMITTED OR MAILED (INTEGRAL OR IN PARTS) ALL TECHNIQUES, MATERIALS OR METHODS CAN BE USED. MAIL-ART IS ALSO AN "ENCOUNTER-PLACE" OF ARTISTS OF DIFFERENT SOCIAL CLASSES, DIFFERENT CULTURES, DIFFERENT AGES, DIFFERENT IDEOLOGIES, ETC. BUT MAYBE MORE SIGNIFICANT THAN WHAT THEY HAVE DIFFERENT, ARE THE ASPECTS THEY HAVE IN COMMON: WHAT BRINGS AND HOLDS THEM TOGETHER. A MAIL-ARTIST IS OFTEN A DISAPPOINTED ARTIST. NOT DISAPPOINTED IN ART, BUT IN THE ART-INDUSTRY OF THE LEADING GALLERIES AND MUSEUMS. BEING A MEMBER OF A PLANETARY ART MOVEMENT HELPS HIM TO TRANSCEND THIS ISOLATION AND ALIENATION IN ART. IN THE NETWORK HE/SHE IS A PART OF A BIG ART-COMMUNITY BUT WITHOUT LOSING HIS/HER OWN IDENTITY AND INDIVIDUALITY. BUT ESPACIALLY THE THRILL OF WORKING TOGETHER WITH THOUSANDS OF ARTISTS IS AN EXTREMELY NEW EXPERIENCE AND SENSATION IN THE EVOLUTION OF ART.

*

Iz Brazila (Unicamp — Campinas) katalog–plakat mejl–art izložbe WELLCOMET MISTER HALLEY i WELLCOMET BOLETIM sa adresama, informacijama i ostalim korisnim tekstovima, među kojima se nalaze i ovo pismo organizatora izložbe Gilberta Prada i tekst poznatog belgijskog mejlartiste Guya Bleusa.

*

Strah od *zmija*. Strah od gromova. Zar nam isti lik? U *zamrzlom* izvoru. U užarenoj žeđi. *Ide* pusti dan. Žene. Od pesme *nevinije*. Svesne svojih moći. Mukle. *Nebesnice*. Preko crnih stepenika. *Napuštaju* dom.

*

(San)

Pošao sam u ribolov. Umesto štapa za pecanje na ramenu mi je trozubac sličan onim iz antičkih mitova i legendi.

Obala kojom idem je strma sa uskom stazom pored vode. Ceo predeo više liči na morski zaliv nego na dolinu Morave kuda sam, u snu, krenuo.

Ubrzano hodam. Deo obale gde sam odlučio da lovim je mali zaton okružen visokim brdima. Voda u zatonu je mirna, metalnosiva. Na površini vode tri ogromna gavrana.

Rasteraće ribu, pomislim, sagnem se, uzmem oveći kamen i bacim ga na njih.

Gavrani bučno zagrakću i polete na mene. Mašem trozupcem da se odbranim. Sa oštrih vrhova trozupca izbijaju pucketavi plameni mlazevi slični munjama. Uplašeni gavrani izgube se na nebu iznad brda.

Sreda. 18. septembar 1985.

Sa Alekom, prekjuče, u Masarikovu ulicu odnosimo ovu predstavku:

OKRUŽNI PRIVREDNI SUD U BEOGRADU

Uvidom u registar Okružnog privrednog suda ustanovili smo da se naša imena nalaze na osnivačkom aktu Književne trajne radne zajednice pisaca „Novela“ iz Beograda. Naša imena su stavljena na osnivački akt bez našeg znanja a potpisi su falsifikovani. Isto tako date su lažne adrese.

Molimo Okružni privredni sud da nas briše sa osnivačkog akta Književne trajne radne zajednice pisaca „Novela“.

U Beogradu
16. 09. 1985.

Alek Vukadinović, književnik
II bulevar 107, Novi Beograd

Miroljub Todorović, književnik
Gavrila Principa 25, Beograd

*

„Prema zvaničnom saopštenju predstavnika evropskog centra Svetske zdravstvene organizacije za praćenje oboljenja side, čije je sedište u Parizu. U Evropi se nedeljno prijave 22 nova slučaja tog oboljenja. Na osnovu podataka, koje je evropski centar u Parizu prikupio od zdravstvenih službi iz osamnaest evropskih zemalja, do kraja juna protekle godine je u Evropi bilo 1.226 obolelih od side, od kojih je 765 umrlo."

*

„Pre nekoliko meseci na Berkliju u San Francisku, formirana je grupa za ispitivanje planete Mars. Ovu grupu čini nekolicina naučnika koji se drže teorije koja od Persivala Louvela nije imala sledbenika: oni tvrde da je na Marsu nekada postojala civilizacija koja je uništena pre milion godina. Kao potvrda ovoj tezi poslužile su fotografije koje je snimio američki Viking 1976. godine. Na jednoj se razabire ogromno ljudsko lice, dužine jednog kilometra, uklesano u kamenu, sa očima koje su uprte u visine. Na drugoj se vide četiri velike piramide. 'To je poruka civilizacije na umoru, drugim inteligentnim stvorenjima', rečeno je. 'Možda su one nešto kao naš Stounhendž', rekao je Ričard Houglend, jedan od članova pomenute grupe."

(„Politika")

*

Juče uveče u Manakovoj kući na otvaranju izložbe crteža Aleksandra Deroka „Stare seoske i varoške kuće".

*

Marijan Čekolj šalje katalog svoje najnovije izložbe vizuelne poezije, koja se održava u Samoboru pod naslovom „Rezimera".

*

Blagoje Glozić prikazao je „Dan na devičnjaku" u „Narodnim novinama" (14–15. 9), šalje prikaz i kraće pismo.

*

Posle dužeg vremena javlja se Novica Lošić, ovog puta iz Amerike:

September 10, '85.

Dragi Miroljube,

nadam se i želim da ste dobro. Mi smo se preselili u junu. Ako ikad dolazite blizu ovog kraja posetite nas — jako bi voleli.

Zimus su mi se vratile knjige (Semiology of Graphics) i traka (10 ½ reel–to–reel) koje sam Vam (odvojeno) poslao u Beograd. Predpostavljam

da niste bili u gradu, da ih podignete s pošte. Never the less i čuvam ih ovde pa prvom prilikom kad bude bilo mogućnosti da ih izvesno primite — biće Vaši. Na čemu sad radite? Kako je sa signalizmom u B.? Šaljem Vam nekoliko radova.

Meni je ovde bolje nego što mi je ikada bilo (svaki — pa i ovaj — Univerzitet, je oslobođen ekonomije, profita i tržišta i svih tih ubistvenih stvari — i budući zasnovan na nekakvoj ideji — najpribližniji je nekom boljem društvu budućnosti) — no ne treba se ni time zavaravati — naša nam zemlja fundamentalno nedostaje. Zbog toga mi mislimo da se vratimo u Beograd idućeg leta.

Do viđenja tada — ako ne pre toga. Puno Vas pozdravlja Novica s porodicom i želimo Vam svako dobro. Javite nam se.

Adresa: Novica Lošić,
7802 — 23 Avenue,
Kenosha,
Wisconsin 53140
U. S. A.
(tel: (414)–657–7895)

*

„Najveća razlika u veličini između polova jedne iste vrste zabeležena je kod jedne vrste crva (Bonellia viridis). Ako je verovati kompetentnim knjigama, kod njih je ženka teža nekoliko hiljada puta od mužjaka. Naime, dok je bedni predstavnik 'jačeg' pola dugačak jedva deset milimetara, dotle izabranica njegova srca dostiže dužinu i do jednog metra!!."

*

Iz Australije pismo Petea Spencea koji pokreće časopis „Ligne" pa traži moju saradnju. Kaže da ga je na mene uputio Amerikanac Karl Kempton.

*

Ka crvenoj *lađi*. Nastavi da koračaš. *Otrov* u nozdrvama. Smisao preljube. Kroz *trnje*. Kroz pesmu. Vidim *znak*. Dokle dopire *eksplozija*. Kraj jabukovog stabla. *Govori* veličajno. Tamo gde se paklene *rečenice*. Obrušavaju.

*

„Šta je pjesan sama? Kako je smaže smrtnik? Odakle pjeva pjesan? Kako duboko dopire do bezdna?"

(Hajdeger)

Petak, 20. septembar 1985.

Katastrofalan zemljotres u Meksiku sa više hiljada poginulih. U glavnom gradu Siudad Meksiku trećina zgrada porušeno.

*

„Američki satelit 'Ajs' prošao je u 11. 02 časova po Griniču kroz 482.000 kilometara dug i 22.359 kilometara širok rep 'Đakobini–Zinerove' komete. 'Susret' je trajao 18 minuta i odigrao se 70 miliona kilometara daleko od Zemlje. Satelit 'Ajs' je tako postao prva ljudska tvorevina koja je došla u dodir sa jednim od nebeskih tela koja su oduvek fascinirala čovečanstvo."

*

Na desnoj obali Save nizvodno od Jasenovca ponovo pronađena masovna grobnica sa kostima desetine hiljada pobijenih Srba.

*

The Metropolitan Museum of Art iz Njujorka poziva me da učestvujem na izložbi: VISUAL BOOKS: COMMON THREADS an exhibition of unique and limited edition books.

*

Pismo iz Udruženja:

UDRUŽENJE KNJIŽEVNIKA SRBIJE
Francuska 7, Beograd
Broj: 1117 / VII

Poštovani kolega,

Veliko nam je zadovoljstvo da Vas pozovemo da učestvujete u radu ovogodišnjeg, XXII međunarodnog OKTOBARSKOG SUSRETA PISACA koji će se održati u Beogradu od 20. do 26. oktobra o. g. u Beogradu.

Kao i prethodnih godina, i ove godine, tokom ovih susreta želimo da raspravljamo o nekim osnovnim pitanjima književnog rada i položaja pisaca u savremenom svetu.

Glavna tema Susreta 1985. je:

PISAC, ODGOVORNOST I RAZUMEVANJE.

Predlažući ovo, imali smo u vidu i sledeća pitanja koja mogu dovesti do plodonosne razmene misli:

- odgovornost i /ne/ razumevanje književnog stvaralaštva u savremenom svetu
- na kakve otpore i nesporazume nailazi pisac u sredini u kojoj stvara
- pisanje kao monolog ili dijalog sa svetom — javni i tajni jezik književnog pisma
- cenzura i autocenzura
- ideološki i politički interesi pri tumačenju književnog dela
- pisanje kao širenje sporazumevanja i opštenja u današnjem svetu

Kao i prethodnih godina, u ponedeljak 21. oktobra održaće se svečano otvaranje, u sali Narodne biblioteke SR Srbije kao i prve dve plenarne sednice. Tom prilikom čućemo unapred pripremljena saopštenja naših i stranih gostiju.

U utorak, 22. oktobra, drugog radnog dana, razgovori će se nastaviti u prostorijama Udruženja književnika Srbije, za okruglim stolovima na engleskom, francuskom, ruskom i srpskohrvatskom jeziku.

Izveštaje o razgovorima vođenim za okruglim stolovima, čućemo na završnoj plenarnoj sednici, u petak 25. oktobra.

Uz ovo pismo dostavljamo Vam i program SUSRETA, kao i redosled književnih večeri za koje smo uvereni da će vas interesovati.

Očekujemo Vas i drugarski Vas pozdravljamo.

Miodrag Bulatović s. r.
Predsedavajući Predsedništva
Udruženje književnika Srbije

*

Sasvim slučajno u novom broju „Vidika“ (2, 3, 4, 1985), koji sam bio kupio zbog bloka posvećenog nemačkom anarhizmu, ugledam tekst, o meni do sada nepoznate kritičarke Ljiljane Gerasimović, pod naslovom „Signalizam — umetnički eksperiment“. Ista autorka u istom broju potpisuje i tekst „Ekspresionizam i sumatraizam u *Seobama* Miloša Crnjanskog“.

*

Ponešto od „umstvenih bisera“ V. M–a iz poslednjeg broja skadarlijskog lista „Pesnik“:

„Ko sam ja? Ja sam Vulkan V. M. Gladan sam života, ljubavi, pesme. Onakav sam kakav hoću da sam. Ne umem da postojim mlako, na tihan način. Zemaljska kugla, nebo, zvezde, beskraj — moja su veličanstvena igrališta. Na njima igram sve svoje veličanstvene igre duha.

Ja pišem, ja postojim, drsko i ponosno. Niko ne shvata koliko sam mudar i vešt u pesničkom poslu. (....)

Ja sam, uvek, više voleo umnu snagu od telesne, više blagi sjaj istine i čoveštva od bleska laži i nepoštenja. Kad god sam zapadao u nevolje, u velike vlastite pustoši, u unutrašnje praznine, u poeziji sam nalazio leka. To se vidi iz mojih pesama. Pomoću njih sam sebi mir i sigurnost osiguravao. (....)

U početku stvaranja, u mladosti, kad tek kušah prve slasti besmrtnosti, u mojim rečima beše puno plemenite nevinosti. Tad kao krilati skakač preskakah bezdan. Na sredini stvaralačkog puta, u prvoj zrelosti, kad um stavljah ispred svega u svetu, tad u sebi otkrih mudraca, čudesnog kovača snažnih reči i zanosa. Na kraju, daleko, u dubini svoga stvaralačkog hoda, kad sva semena moga uma veličanstvenog ploda davahu, tad u meni se javi nekakva nedefinisana metafizička sila, gladna sveobuhvata i čuda. Odakle potiče ta snaga, ta zaraza novog, zagonetnog stvaranja, ja zaista ne znam. Ona je u meni, daleka, nedosegnuta, kao tajanstvena ruka Boga.“

*

„Velik dio muškog sjemena dolazi ravno iz mozga.“

(Ambroise Paré, francuski liječnik i
kirurg u djelu *De hominis geneatione* 1573).

*

Nisko *nebo* ravnice. Na tajnim *večerama*. Iz kamena. Iz ognja. *Lipti* krv. Svuda samo *pitanja*. Napolju. Puca *led*. Ružičasti đavoli. *Oživljavaju* uspomene. Okusio si *otrov*. Napuštenih domova. Uz prljavi *zid*. Sanjaš. Pogibeljno.

Subota, 5. oktobar 1985.

Sa Viktorom do majke u staračkI dom. Ona se fizički i psihički dosta oporavila. Dočekuje nas sa velikim oduševljenjem, posebno Viktora.

*

Od „Grafosa“ uzmem deset primeraka zbirke „Dan na devičnjaku“ i naručim još deset pošto mi daju sa popustom od 50 % posto. U sredu Dejanu Tadiću, pesniku, proznom piscu i kritičaru iz Vršca, inače veoma simpatičnom čoveku, koji me je obavestio da je napisao prikaz na „Dan“ za „Ekspres“, šaljem „Štep za šumindere“. Istu knjigu sa zbirkom „Dan na devičnjaku“ šaljem M. S. P–u u Smederevo.

*

Šujica dobio sina u pedesetoj godini, izvan sebe je od sreće.

*

Braća Vukadinovići (Čedo i Alek) obećaju mi primerak knjige Bože Vukadinovića „Interpretacije II“ koja se upravo pojavila u „Novoj knjizi“ (borio sam se za tu knjigu da se pojavi u „Beogradskoj knjizi“ iako sadrži jedan veoma perfidan, negativan tekst o mojoj poeziji i avangardi), a onda me izigraju.

*

Prema Živanovim rečima njegova knjiga „Orbite signalizma“ je u štampi i izdavač se veoma žuri da je objavi za Sajam što nama obojici, znajući naše štamparske prilike i neprilike, izgleda zaista nemoguće.

*

„Generalni direktor Svetske zdravstvene organizacije (SZO) Halfdan Maler upozorio je da bi sida mogla postati ‘svetski problem broj jedan’ ukoliko naučnici ne uspeju da pronađu naučno objašnjenje te bolesti.

Maler je, na konferenciji za štampu u Manili, izjavio i to da u svetu ima oko sedam miliona osoba koje u svom organizmu nose virus side i izrazio zabrinutost zbog velikog broja samoubistava među žrtvama bolesti.

On je takođe upozorio da o sidi ne treba govoriti kao o kugi modernih vremena i izrazio žaljenje što se u nekim zemljama oboleli od side smatraju glavnim krivcima za širenje bolesti. U međuvremenu planetom je prohujala vest da je Rok Hadson umro od side."

*

Alarmantno pismo iz Udruženja likovnih umetnika, povodom prinudnog iseljenja iz Baba Višnjine 19, i zahtev da se ULUS–u ponovo dodeli paviljon „Cvijeta Zuzorić" na Kalemegdanu oduzet pre desetak godina.

*

„Sovjetski veštački satelit 'Astron', lansiran u svemir marta 1983. godine, nosi najveći teleskop (80 cm u prečniku) koji ispituje isključivo nebeska tela i pojave vezane za ultraljubičasto zračenje.

Pošto se orbita 'Astrona' udaljava od Zemlje i do 200.000 kilometara, Van Alenov pojas ne utiče na njegove osetljive instrumente.

Po nalazima 'Astrona', zvezda Kapa u sazvežđu Raka sadrži oko sto puta više olova nego što ga ima Sunce. Ovo je velika količina koja se, po sada važećim teorijama, ne da objasniti.

Takođe je neshvatljivo velik sadržaj urana u zvezdi br. 73 u sazvežđu Zmaja. U ovoj zvezdi ima oko 100.000 puta više urana nego u čitavom našem Sunčevom sistemu."

(„Politika")

*

Pakao je u nama. Žedni *brodolomnici*. Iza koprena smrti. *Nežna* ljubičica. Kažemo. Jesmo. *Vrelo* kamenje. Otadžbina. Jelovnik *istorije*. Ovaj zev. Što potvrđuje. *Umetnost* i postojanje. Reč slučajna.

*

„Sve što nam se desilo neiscrpno je bogatstvo. Svako vraćanje na bilo koji doživljaj proširuje njegove granice i povećava, obogaćuje ga odnosima, produbljuje ga.

Godine su jedinstvo uspomena, sati i dana, jedinstvo iskustva."

(Čezare Paveze)

Ponedeljak, 7. oktobar 1985.

„Stvaranje sveta bio je prvi akt sabotaže."

(Nemački grafiti)

*

M. S. P. piše mi da „upravo sa zadovoljstvom, ali zbilja sa zadovoljstvom čita(m) *Štep za šumindere*" o kome će poslati tekst za „Borbu". Kaže još „pročitao sam *Devičnjak* ali nisam u stanju da prodrem u njega. Pokušaću opet".

Napred M. S. P. i ti si mogao da se nađeš među šuminderima.

*

„Sovjetski naučnik Nikolaj Medvedev smatra da će se u 29. veku dogoditi serija snažnih zemljotresa praćenih globalnim promenama klime na Zemlji, kao što se već događalo na našoj planeti. Takve kataklizme se ponavljaju u ciklusima od 18.500 godina.

Medvedev je iz Lenjingrada. On je autor nove teorije o kretanju Zemljinih polova i po njegovom objašnjenju nedavni katastrofalni zemljotres u Meksiku je 'direktna posledica zanošenja jezgra Zemlje i magnetske ose'.

Svoju teoriju o kretanju magnetskih polova, profesor Medvedev je slikovito predstavio kao 'krive putanje koje periodično opasuju Zemlju sa ciklusom od 3710 do 4620 godina'.

Uzrok takvom kretanju sovjetski naučnik vidi u neravnomernom pokretanju jezgra koje se, u odnosu na Zemljinu koru, ponaša kao 'žumance u jajetu'. Pri takvom kretanju dolazi do kolosalne preraspodele gravitacione sile, a to izaziva zemljotrese, izbijanje vulkana, klimatske anomalije itd.."

*

Kao izuzetni izdavački poduhvat pariski „Galimar" najavljuje objavljivanje Sartrove biografije tokom ovog meseca. Biografiju je napisala Ana Koen–Salal. Knjiga ima 780 stranica, a sadrži rečnik od hiljadu dve stotine imena, plod dugogodišnjeg istraživanja u najrazličitijim arhivima (čak i u FBI), kao i niz intervjua sa više od dve stotina ljudi, Sartrovih prijatelja, rođaka, učenika, neprijatelja, protivmišljenika.

*

Iz Toronta Underwhich Edition šalje kataloge svojih novih izdanja sound poetry i eksperimentalne, uglavnom, vizuelne literature (poezije).

*

Obišao izložbe Slobodanke Stupar „Grafike i skulpture" (Kolarčeva galerija), Martina Kizura „Grafike i kolaži" (Galerija Grafički kolektiv) i „4" (Mrđan Bajić, Vesna Viktorija Bulajić, Milan Erić i Dubravka Rakoci)

(Salon MSU). O kolažima Martina Kizura, u predgovoru kataloga, likovni kritičar Ljiljana Ćinkul piše:

„Kolaž, medij našeg stoleća, prihvatio je Kizur u njegovom izvornom obliku — postupak geometrijskog građenja forme proširen slobodnom igrom apstraktnih oblika, sa uspehom izbegavajući pri tom zamku skliznuća u proizvoljnost i šablon. Za kolaž koristi elemente tipične za tu tehniku — isečke iz novina, tipografske znake i druge materijale. Pokatkad, ovu vizuelnu sliku povezuje crtežom, kojim unosi čar svežine i spontanosti u ovaj inače miran zapis. Ovako komponovani, prostudirani u svakom detalju, gde ni jedan likovni moment ne dovodi u pitanje preglednost celine, njegovi kolaži zrače harmoničnim odnosom bojenih površina po kojima su razasuti linearni tokovi i drugi tragovi. U poetskom svetu malih prostora naznačenih u kolažu autor osluškuje složena stanja duha."

*

„Najveći insekti su tzv. bube–golijati iz porodice svetih buba skarabeja, koji obitavaju u ekvatorijalnoj Africi. Odrasli mužjaci dostižu težinu između 70 i 100 grama."

*

„Današnji dan je dan velikog trijumfa. Španija ima kralja. Pronađen je. Kralj sam ja. Upravo sam danas to saznao. Priznajem kao da me je munja obasjala. Ne shvatam kako sam mogao pomisliti i uobražavati da sam titularni savetnik. Kako mi je mogla pasti na um tako luda misao. Dobro je što se tad još niko nije dosetio da me zatvori u ludnicu. Sve je sada preda mnom otvoreno. Sad sve vidim kao na dlanu. A ranije, ne razumem, ranije je sve preda mnom bilo kao u nekoj magli. A sve je to otuda što ljudi uobražavaju da im se mozak nalazi u glavi. Uopšte nije tako: njega vetar donosi s Kaspijskog mora."

(Gogolj)

*

Na isplaženom *jeziku*. Med i so. Jutarnje pčele. Kao *žeravice*. Popljuvo si. Ružu Jerihonsku. *Mahnite* pretke. Nasrtljive *mazgare*. Iznad postelje. Prolama se *zora*. Jedno smo. U *tami*. Nezasitoj.

Utorak, 8. oktobar 1985.

Razgovor sa Goranom Čučkovićem koji ima velike planove sa „Arionom". Traži mi knjigu. Predložio sam mu da objavi izbor iz moje poezije koji priprema Bandić što je odmah prihvatio. Ako stvari krenu kako on to zamišlja, a ja, s obzirom na njegovu upornost, mislim da hoće, objavio bi i Kornhauzerovu studiju o signalizmu.

*

Poziv iz Varšave:

The invitation to :

The international mail art exhibition

"THE WHOLE WORD IS A THEATRE 2"

The exhibition will be held at "The Theatre Gallery" in Poland.
Artistic proposals and material, photos, films, drawing, graphics, text, etc shell be addressed : Fredo Ojda
02-743 Warszawa
ul. Batuty 7a m16
Poland

/The minimum size : 21 cm x 29 cm /

The catalogue will be published and sent to all the artists showing their work in the exhibition .

Deadline : 1985.12.31
Please pass this invitation to your friends .

Thank you - thanks to all of artists who will be contributed .

Best Regards

*

„Ako 9. februara iduće — 1986. godine (ukoliko nebo nije oblačno) oko 9 i 30 časova pogledate iznad sebe, imaćete priliku da posmatrate jedinstven prirodni fenomen — prolazak čuvene Halejeve (Helijeve) komete. Poslednji put nas je kometa posetila 1910. godine i smatrana je kao najava ratova i razaranja."

*

Sreo se sa Bucom Mirkovićem i dogovorio da se sutra oko 12 h nađemo u SKZ kako bih mu dao svoje najnovije knjige.

*

Književna zajednica iz Novog Sada šalje pismo u kome najavljuje izdavanje „Adresara pisaca Jugoslavije" pa traži od pisaca da u roku od osam dana pošalju najosnovnije podatke o sebi i svom radu.

*

Čitanje kao čin potrošnje.

Zamisliti se nad poreklom i funkcijom pisanja.

Za Miodraga Pavlovića „tumačenje je poređenje, dovođenje u vezu, ponovno čitanje sa usredsređivanjem na izvorni smisao, istovremeno logičko i intuitivno poniranje, pokušaj da se probije kora svakodnevnih značenja i prve tekstualne očiglednosti".

Nedelja, 13. oktobar 1985.

Stvaralačka, i uopšte duhovna i zdravstvena kriza u kojoj se nalazim poslednjih nekoliko godina, a koju sam od sebe pokušavam da sakrijem, sve je izrazitija. Nemogućnost kontinuiranog kreativnog rada, potpuno predavanje poeziji (literaturi), za mene je nemogućnost samog življenja.

*

„Na Marsu ima do 100 puta više vode nego što se do sada verovalo a taj podatak će, ako se pokaže tačnim, umnogome olakšati eventualni budući boravak čoveka na Marsu, ustanovili su istraživači NASE. Njihov nalaz plod je mnogih godina proučavanja fotografija i drugih podataka koje su za vreme svojih misija na Mars sakupili vasionska sonda 'Mariner 9' 1971. godine, i vasionski brodovi bez ljudske posade 'Viking 1' i 'Viking 2' 1976. godine. Fotografije pokazuju da na Marsu postoji večiti led, kao i isušene reke i jezera. Ranije se verovalo da na Marsu ima toliko vode da bi ona, kada bi se sve ledene naslage otopile, pokrila čitavu površinu planete u visinu jednog metra. Sada se procenjuje da bi dubina vode u takvom slučaju bila 10 do 100 metara. Mars je, osim Zemlje, jedina planeta Sunčevog sistema sa cikličnim promenama klime."

*

Rade Konstantinović većinom glasova dobio nagradu „Miroslav Krleža" za „Biće i jezik".

*

Nove informacije J. P. Jacoba o izložbi koju organizuje:

Dear Friends,

Except for those whose contributions have been received during the last month, most of you should have received a letter of confirmation by now. Since I have received word that many have not received this confirmation, I am mailing this second letter.

Thankyou for your participation in the Second International Portfolio of Artists' Photography. The Portfolio consists of work by over 75 artists at this time, with a total of well over 200 images. During the first week of November, I will present this material to the Franklin Furnace, an archive for artists' bookworks and materials dealing with language. The Furnace is sponsoring the Portfolio for the funding necessary for publication. If funding is granted, I will get to work on printing the book in January, 1986. The exhibition, to be arranged by the Furnace, should open during the 1986/7 season.

In the meantime, I continue to accept contributions of photography and printed matter. If there is any other way that I may be of help to you, please let me know.

Sincerely,

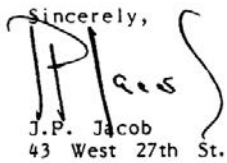

J.P. Jacob
43 West 27th St. #6f, New York, NY 10001, USA/(tel.)212.685.4309

*

U četvrtak u Udruženju, dok razgovaram s prevodiocem Juganom Stojanović, prilazi mi Aca Sekulić i daje svoju najnoviju knjigu pesama „Ovo vam je za ono“. U knjizi posveta: „Dragi Miroljube, naše prijateljstvo je takvo i toliko dugo traje da nam ne smeta ni eventualni ‘antagonizam’ klokotrizma i signalizma“.

Prijateljski Aca Sekulić.
10/10/1985 Beograd

Što se mene tiče nigde i nikada, čini mi se, nisam ispoljio antagonizam prema klokotrizmu.

*

„Od svih sisara čovek (Homo sapiens) ima najduži životni vek. Ni jedan kit ili slon, kod kojih su utvrđene starosti od 80–100 godina, ne može da se meri sa najstarijim ljudima. Kod ljudi postoje dokumentovani slučajevi starosti od preko 115 godina, a i veliki broj staraca od navodno 130 i više godina.“

*

Iz prekjučerašnje štampe: umrli velikani američkog i svetskog filma Jul Briner i Orson Vels.

*

Dok ovo beležim kod suseda na spratu sat otkucava ponoć.

*

„Možda u govoru postoji neko suštinsko srodstvo između smrti, beskonačnog stremljenja i samoreprezentacije jezika. Možda je figura ogledala okrenutog prema beskraju, uspravljenog uz crni zid smrti, fundamentalna za svaki jezik od časa kad odluči da ostavi trag svog pronalaska. Jezik nije tek posle pronalaska pisma pretendovao da sebe sledi do u beskraj; ali nije ni zbog svog straha od smrti jednog dana rešio da se otelovi u obliku vidljivih i trajnih znakova. Štaviše, mora da se, nešto pre pronalaska pisma, desilo promena koja će otvoriti prostor gde bi pismo moglo da teče i da sebe ustanovi, promena — nju u svojem najizvornijem obliku simboliše Homer — koji predstavlja jedan od najpresudnijih ontoloških događaja jezika.“

(Mišel Fuko)

*

Posadi drvo. *Zvezdani* gromobran. Reči više nemam. *Otvaraju* se rane. Iz pukotina. *Izmile* riđovke. Zaledila se krv. Ti mirno *spavaš*. Aljaska podrhtava. Pod mojim *poljupcima*. Zlatni sunčev *čun*.

*

(San)

Stojim pred visokom, gvozdenom kapijom nekakvog širokog, zamračenog prostora, ograđenog debelim kamenim zidom. Naslućujem da se, možda, tu, iza te kapije, iza tog zida, nalazi ono za čim godinama tragam i žudim.

Dok čekam da mi otvore sa strane nailazi čovečuljak sa dugom belom bradom i crvenom kapom na glavi, sličan onim patuljcima iz bajki. O njegovo desno rame visi velika torba. Dok prilazi vidim da mu je torba puna knjiga. Nudi mi jednu. Uzimam je radoznalo i listam. Odmah primećujem da je knjiga napisana meni nepoznatim jezikom i pismom. Kažem to čovečuljku. On mi smireno i samouvereno odgovara:

— Samo ti nastavi da je listaš. Onaj, koji je tu knjigu napisao zna sve jezike ovog sveta. Na kraju ćeš ga razumeti.

Sreda, 16. oktobar 1985.

Za predstojeći Sajam grupa izdavača bučno najavljuje četiri toma dnevnika Enesa Čengića „S Krležom iz dana u dan". Prema „Politikinom" izveštaču:

„Knjige su pisane hronološki onako kako su tekli razgovori s Krležom o temama koje je Čengić podsticao ili ih je sam Krleža podastirao. Prvi zapis datira od 6. decembra 1956. godine, a poslednji je od 4. januara 1982, dakle dvadeset i pet godina. Teme su veoma različite, od Krležinih komentara, najobičnije svakodnevice, do širokih zapažanja o bezbroj tema i njegovih meditiranja o važnim događajima kroz vekove koje Krleža na svoj osoben način posmatra."

*

Kasparov pobedio: Karpova crnim figurama u sicilijanskoj partiji i poveo sa $8^{1/2} : 7^{1/2}$.

*

Narodni muzej iz Niša i Narodna biblioteka Srbije pozivaju me na otvaranje izložbe „Branko Miljković — njim samim" sutra u 13 sati u prostorijama Narodne biblioteke prilaz iz Nebojšine ulice.

*

„Kod grada El–Husainia u guvernoratu Šarkia otkopano je naselje iz drevnog Egipta izuzetne arheološke vrednosti. Pronađeni su grobovi u kojima su nađene dobro očuvane mumije u sarkofazima od alabastera čija se starost ocenjuje na 4.000 godina pre nove ere. To dokazuje da je na ovom mestu postojalo veliko naselje još u doba 'Starog kraljevstva' (oko 3.300 godina pre nove ere).

U grobovima su pronađeni vredni primerci oružja i alata iz tog vremena kao i bronzane statue boga Ozirisa.

Prema izjavama direktora Odeljenja za antiku u guvernoratu Šarkia, Abdul Fataha Ahmeda el–Ananija, arheolozi i egiptolozi su uvereni da su konačno našli čuveni drevni grad 'AMT' o kome se samo znalo na osnovu hijeroglifskih zapisa. Ovaj grad doživeo je svoj najveći procvat u doba dvanaeste dinastije koja je vladala Egiptom od 1991. do 1778. godine pre nove ere. Iz tog perioda iskopane su čitave kuće s više soba, kuhinjom i mlinom za mlevenje žita."

(„Politika")

*

Pismo Kornhauzeru:
16. oktobar 1985.
Beograd

Dragi Julijane,

javljam ti se posle dužeg vremena u nadi da si dobro i sa zdravljem i stvaralački. Moje javljanje vezano je za još jedan momenat. Ti znaš koliko mi je stalo da se tvoja knjiga o signalizmu prevede i objavi ovde. Na žalost uz sve napore to do sada nismo uspeli. Moram da kažem pomalo zahvaljujući i indolenciji Biserke Rajčić koja, uzgred budi rečeno, još nije ni završila prevod. Ostalo joj je neprevedeno oko 50 strana knjige koje ona uz svo moje navaljivanje, da konačno završi, odlaže u nedogled. Moramo je, ipak, razumeti jer izdavača koji bi konačno zagrizao (prihvatio knjigu da objavi), do sada nismo mogli naći.

Ipak rešenje je, izgleda, na vidiku. Mala izdavačka kuća „Arion" koju sam pre godinu i po dana osnovao sa još nekoliko pesnika i proznih pisaca, moći će tvoju knjigu da izda tokom iduće godine. U međuvremenu pojaviće se još neki odlomci iz tvoje studije po časopisima, koje ću ti, naravno, poslati.

Sada ti šaljem svoje najnovije knjige „Nokaut", „Dan na devičnjaku" „Štep za šumindere" (izdanje „Ariona"), koju sam ti možda poslao i ranije ali nisam sasvim siguran. Šaljem ti još jednu „Arionovu" knjigu „Jedenje bogova", roman mlađeg proznog pisca Gorana Čučkovića koju sam recenzirao i kao što ćeš videti iz objavljene recenzije veoma visoko ocenio. Knjiga je postigla lep uspeh, objavljena su tri izdanja a u štampi je i četvrto. Čučković je, inače, direktor ove naše izdavačke kuće i njena osnovna pokretačka poluga. Zamolio bih te, ako ti se roman „Jedenje bogova" dopadne, da ga preporučiš za objavljivanje nekom od poljskih izdavača. Mislim da bi ovaj kraći roman, obzirom na tematiku kojom se bavi i načinom na koji je napisan, bio veoma interesantan i za poljskog čitaoca.

Sa nadom da ćeš se uskoro javiti primi najtoplije pozdrave,

Miroljub

Miroljub Todorović
Dobrinjska 3
11000 Beograd

P. S. Šaljem ti i fotokopiju jednog od prikaza Goranove knjige u „Književnoj kritici".

*

U antikvarnici SKZ slučajno nađem separat (bez oznake gde je objavljen, godine, itd) Ivanke Udovički *Knjiga rada Branimira Ćosića* pisane u okviru istraživačkog rada u Institutu za književnost i umetnost sa naznakom *Studije i građa za istoriju književnosti*. Ova *Knjiga rada,* za koju sam još ranije znao, predstavlja neku vrstu dnevnika u kome Ćosić ispovednički piše o svojim stvaralačkim mukama posebno onim vezanim za pisanje romana *Dva carstva* i *Pokošeno polje*. Svoju *Knjigu rada* ovaj već pomalo zaboravljeni prozni pisac započinje sledećom beleškom: „Uvodim ovu *Knjigu rada* da u nju beležim sve ono što se tiče moga književnog rada; i samo to. Nove zamisli, sižee, tipove, zaključke i rešenja, opaske o ovom ili onom. Do sada sam to činio na raznim parčićima, ili dnevniku. Ovako, na jednom mestu, imaću uvek pod očima sva rešenja ove ili one stvari, a to će mi pomoći da unesem malo discipline i reda u način moga mišljenja i rada. Do sada (ko bi verovao!) ja sam živeo u pravom haosu".

Posle pročitavanja *Dnevnika rada* pronađem u svojoj biblioteci ranije nabavljenu knjigu Nadežde Andrić *Branimir Ćosić u pismima i dokumentima* u izdanju Muzeja grada Beograda gde se, inače, nalaze veći deo piščeve zaostavštine. Među pismima, koje autorica monografije samo prepričava ne donoseći ih u originalu, pisma i dopisnice Riste Ratkovića, Marka Ristića i drugih pisaca onog vremena.

Uzgred da zabeležim i to da sam Ćosićevu knjigu *Pokošeno polje* dobio na dar 1954. godine kao odličan učenik završnog razreda Osmogodišnje škole u Ćićevcu. To je bio dar, kao što je stajalo u knjizi, jedinog ćićevačkog industrijskog preduzeća „Impregnacije drveta".

*

„Najskuplja knjiga na svetu je slavna Gutenbergova biblija (odštampana verovatno 1455. godine), za koju je 1978. na aukciji u Londonu vlada zapadnonemačke pokrajine Baden–Virtenberg platila 4,3 miliona maraka. Tako se redak primerak vratio u domovinu."

*

Prema najnovijim istraživanjima savremeni čovek živi okružen nepodnošljivom bukom koja može da bude uzrok opasnim stresovima. Prihvaćeni „prag“ dnevne podnošljivosti je 65 decibela. Tabela buke sa izvorima:

*

„Poslednji pogled bacio je na najviši sprat kuće koja se graničila s kamenolomom. Kao kad sevne svetlost, tako se brzo tamo otvorilo krilo jednog prozora, neki čovek, na toj daljini, i visini slabašan i tanušan, naže se daleko napred i još dalje ispruži ruke. Ko je to? Prijatelj? Dobar čovek? Neko ko ima saučešća? Neko ko želi da pomogne? Je li to pojedinac? Jesu li to svi? Ima li još spasa? Ima li prigovora koji su zaboravljeni? Svakako da ima. Logika je, doduše, tvrd orah, ali ipak ne može odoleti čoveku koji hoće da živi. Gde je sudija koga on nikada nije video? Gde je visoki sud do koga nikad nije došao?“

(Kafka)

Četvrtak, 17. oktobar 1985.

Ubrzano ispisujem recenziju na rukopis zbirke B. Prelevića koju sutra zajedno sa svojim mišljenjem trebam da predam „Novom delu".

Branislav Prelević: MEKSIČKE PESME

Branislav Prelević, pesnik srednje generacije do sada je objavio tri zbirke pesama, jednu monodramu i jednu antologiju naslovljenu *Dvadeset i tri beogradska pesnika* koju je sam preveo na španski. Iako već dvadesetak godina neprekidno prisutan u srpskoj poeziji, svojim pesmama i svojim prevodima, Prelević još uvek nije dobio ono mesto koje mu, po stvaralačkom daru i značaju pesničke pustolovine u koju se upustio, pripada. Van generacijskih grupa i drugih koterija ovaj pesnika 'brave na svetlosti' često je bio samo 'igrač u vazduhu' pred zapušenim ušima i zatvorenim očima naših kritičara.

Birajući „druga vremena za pesmu" u kojima ga je reč „posunovraćena, zapamtila zaštitila pakla", Prelević je, kako sam kaže, i reči i pesmi „podario (...) pola života". On je pao u reč, u njen misaoni ali ne i zvučni, melodiozni bezdan, pretvorivši se, jednom vrstom simbolističke magije, u taj ponor u koji pada da bi je na kraju uništio kako ne bi došao u iskušenje da sam sebe razori. Zato ovaj pesnik psihološko–lirskih prodora i osvetljenja može bez veće opasnosti od racionalizacije svog pesničkog subjekta i ovako da peva:

Ovaj se jezik u sebi završava
ne ostavljajući drugačijeg traga
osim nepredvidljivih puteva
koji ga čine večnim.

Prelevićev pesnički postupak, u većem delu najnovije zbirke pesama lišen je patetičnosti i poetički stavovi, koje naziremo u gustim, refleksivnim slojevima njegovih stihova, (posebno u prvom ciklusu *Spone*), isključuju konvencionalnu metaforu i buntovno–egotičke gestove estradne poezije. U relativno mirnoj jezičkoj i simboličkoj atmosferi *Meksičkih pesama* oseća se izvesna nadrealna magma, nadrealnost što, začudo, proističe iz veoma precizno osenčenih slika koje, ako ih odvojimo iz konteksta same pesme, ne zrače više tom svojom pritajenom fantazmagoričnošću. Ipak, u osnovi ove poezije je takozvani „misaoni lirizam" gde prvo nadvladava drugo jednom receptivnom i za Prelevića karakterističnom poetskom artificijelnošću.

Na kraju mogli bismo dodati i to da se aluzivni govor *Meksičkih pesama* veoma često, na jednoj višoj imaginativnoj ravni, meša i prepliće sa drevnim astečkim mitovima što svakako još više doprinosi nekoj vrsti

lirsko–refleksivne sinteze kojoj Branislav Prelević očigledno teži i koju veoma uspešno ostvaruje u svojoj poeziji.

Miroljub Todorović

U Beogradu
oktobra 1985.

Recenzije pišem veoma retko i da budem iskren njihovo pisanje mi ne pričinjava baš nikakvo zadovoljstvo.

*

MSU poziva da prisustvujem otvaranju izložbe „Jugoslovenska grafika 1950–1980“ u petak 18. oktobra u 18 časova.

*

„Australijski paleontolozi nedavno su otkrili fosiliziranu lobanju delfina koja baca novu svetlost na evoluciju delfina i kitova. Fosil je pronađen u 4,5 miliona godina starom sloju sedimenta u blizini australijske stanice ‘Dejvis’ na antarktičkoj obali. Otkriće ukazuje na to da su nekada postojale danas potpuno nestale grupe kitova i delfina, i da su one naseljavale antarktičke vode pre nastupanja poslednjeg ledenog doba.“

*

„Utvrđeno je da biljke emituju u atmosferu hiljade hemijskih jedinjenja čija svrha dosad nije bila proučavana. Grupa naučnika sa univerziteta u Vašingtonu i Pensilvaniji, posle trogodišnjih istraživanja listova, utvrdila je, da se stabla međusobno sporazumevaju, naročito u borbi protiv insekata i raznih parazita. Grupa sadnica jablana sa oštećenim listovima držana je u istoj prostoriji s grupom neoštećenih sadnica. Posle 52 sata pojavila su se na listovima obe grupe jedinjenja fenola koja odvraćaju insekte. Povređene sadnice obavestile su nepovređene o opasnosti! Na grupi sadnica u udaljenijoj prostoriji naime, uopšte nije došlo do promena. Slična zapažanja utvrđena su u jednom drugom pokusu s vrbama od kojih su neke bile zaražene gusenicama. I zaražene kao i obližnje nezaražene vrbe, posle 14 dana, zakitile su svoje lišće hemikalijama, zbog kojih ga insekti teško vare, što koči njihov razvoj.“

(„Politika“)

*

Kupujem na nekim rasprodajama odabrana dela Laze Kostića (koga ponovo sa uživanjem čitam), Isidoru Sekulić, izbor iz naše književnosti feudalnog doba, „Sedam lirskih krugova“ Momčila Nastasijevića u izboru i sa predgovorom Vaska Pope. Između ostalog, posle dužeg vremena, opet pažljivo prolistavam knjigu *Tragedija genija*. Knjiga je interesantna isključivo zbog obilja biografskih podataka, posebno onih patografskih.

*

Juče ujutru, oko pola osam, javlja se Milivoje telefonom i obaveštava da se u „Borbi pojavio prikaz M. S. P–a na „Štep“. To je zaista išlo ekspresno. Popodne se javlja i prikazivač, poslaće mi prvi broj novog časopisa „Smederevo“ gde uređuje književnost, traži „Gejaka“ koga nema. Prikaz mu je, inače, dosta šućmurast. Ne sviđa mi se što toliko pominje D. Andrića s čijim vickaroškim knjigama i prevodima nisam baš ponajbolje upoznat a koji je kao što je poznato, „Rečnik žargona“ objavio dve godine posle mog „Gejaka“. Da dodam i to da me je ovaj „jezikoslovac“ više puta posle objavljivanja zbirke u Prosveti zvao telefonom i gnjavio da mu objašnjavam i tumačim pojedine žargonske reči i izraze.

*

„Najveća kajgana je spravljena od 20 hiljada i 117 jaja i pržila se u divovskom tiganju, razmere 9, 1 x 3 metra. Ovaj pažnje vredan događaj se zbio 27. juna 1981, u kanadskom gradu Kalgariju.“

*

Odem na otvaranje izložbe „Branko Miljković — njim samim“, puno sveta ali meni uglavnom, nepoznatog. Nema Brankovih prijatelja iz tog vremena pogotovu nema onih čiji se likovi prepoznaju na fotografijama sa ove izložbe (Dragan Jeremić, Žika Lazić, M. Danojlić, D. Kolundžija, B. V. Radičević). U jednom uglu Brankovi roditelji, stari, smireni dostojanstveni. Buca Mirković u svom poznatom maniru nadahnuto govori o pesniku. Petar Kralj veoma loše, bar po meni, čita Brankove pesme. Naviknut sam na patetiku Miljkovićevih stihova, posebno u „Baladi ohridskim trubadurima“ i sada mi užasno smeta, gotovo me vređa, govorna nonšalancija Kralja. Na izložbi u vitrinama Brankove knjige, rukopisi, pisaća mašina, zbirke pesama sa posvetama prijatelja uveličane fotografije među kojima i jedna veoma lepa sa mladim, bezazlenim i prozračnim likom Gordane Todorović.

*

Čovek (umetnik) u neprestanoj borbi sa svetom (svemirom) za ovladavanje svešću o svom položaju u tom istom svetu i bar delimičnom sagledavanju i određenju svoje sopstvene sudbine.

*

Stiže časopis „Stremljenja“ iz Prištine sa negativnim prikazom R. Tautovića „Da li računari pevaju“, podnaslov „Mogućnosti i granice signalizma“.

*

Zamke svetlosti. *Zamke* noći. Sazvežđa. Iščezavaju. U *kapljicama* kiše. Talože se vekovi. Ali. Ti znaš *put*. Do dna jezika. Đavolju krunu *pesme*. Viziju oluje. U limfi. U žlezdama. Otvara se *svet*. Pred kupinovom *vrežom*. Pred grimiznim grobovima. *Nenadano*.

*

„Ne znam da li je literatura trajanje, ili bivanje. Znam samo da je literatura, kao i jezik, tu, tu negde, na svoj neobjašnjiv način. Da nema tog stvaralačkog predaha, koji je mogao da znači njenu potpunu degradaciju, niti mnogostrahovani kraj umetnosti. Ali izlaženje iz normativne gramatike i iz kanonizovane neo–estetike, sigurno ne znači rasulo i kraj, poslednju krizu kulture."

(Miodrag Pavlović)

Nedelja, 20. oktobar 1985.

Prozrem vas:
jadna jasnota,
umlje, jadna reč,
mračni put grete.

Zamukni mukom skota; —
dostojan spolja lik i um,
unutra zver
i bespomoćno dete.

(Momčilo Nastasijević iz „Poruke")

*

Bio do V. M–a pre neki dan, vratio se iz Frankfurta sa Sajma, ističe da mu je Oskar doneo zbirku pesama koju će odmah objaviti. Kaže kako ga Oskar veoma ceni, preporučuje mi svoja metafizička razmišljanja o poeziji objavljena u „Književnosti", istovremeno iznosi vrlo visoke hvale tog svog teksta koji su mu navodno telefonski ili u četiri oka izrekli: Miodrag Pavlović, B. A. Popović, Dragan Jeremić, Branko Popović, itd. Na kraju žali se na visoku kiriju, struju, grejanje (greje se na mazut), svoje neprijatelje posebno O. K–a s kojim, inače, poslednjih dvadesetak godina nije izmenio ni reč.

*

„Nebo i zemlja, centar i sve oko njega, stvoreno je u istom trenutku, zajedno s oblacima punim kiše... Odmah poslije toga stvoren je i čovjek, i to 23. listopada 4004. pr. Krista u devet sati ujutro."

(Dr John Lightfoot, vicerektor
Sveučilišta Cambridge, 1869).

*

Galerija Sebastian poziva na otvaranje izložbe slika Peđe Milosavljevića u sredu 23. oktobra u 19 h.

*

Pismo od Čekolja:

16. 10. 1985.
Samobor

Dragi Miroljube,

Molio bih vas da mi pošaljete dva primjerka knjige „Signalizam — avangardni stvaralački pokret“, i naročito (bih Vas molio) ako možete negdje u Beogradu naći — Fridrih Niče: „Volja za moć“; — plaćam svaku cijenu (za oboje).

Mnogo Vam hvala.

Pozdrav.

Marijan Čekolj.

Ovaj mladi pesnik šalje još i plakat svoje nove izložbe vizuelne poezije, koja se pod naslovom „Rezimera“, održava u čitaonici Narodnog sveučilišta „Janko Mišić“ u Samoboru.

*

Pozivnica za 27 Zlatno pero Beograda 1985, koje se otvara 24. oktobra kad i Sajam knjiga i u okviru te manifestacije.

*

„Po jednoj novoj teoriji kameni blokovi od kojih su sagrađene egipatske piramide nisu isklesani, već izliveni na licu mesta, dakle, neka vrsta drevnog betona! To je zaključio američki hemičar Džozef Davidovič. Ako je to tačno, piramide su izgrađene s mnogo manje radne snage nego što se dosad pretpostavljalo.

Davidovič smatra da su kameni blokovi načinjeni od samlevenog krečnjaka, čije je brašno zatim vezivano određenim mineralnim rastvorom i sipano u velike drvene kalupe. Tako bi se moglo objasniti prisustvo majušnih vazdušnih mehurića u blokovima piramida, kojih nema u krečnjaku kamenoloma iz kojih je — kako se dosad smatralo — dovlačen materijal za gradnju tih ogromnih faraonskih grobnica.

Ta teorija mogla bi rešiti još jednu tajnu piramida: one su građene oko 2600. godine pre naše ere, a bronzano oruđe, kojim se može obrađivati krečnjak, otkriveno je tek osam vekova kasnije.“

(„Politika“)

*

Javlja se Supek sa novim projektom:

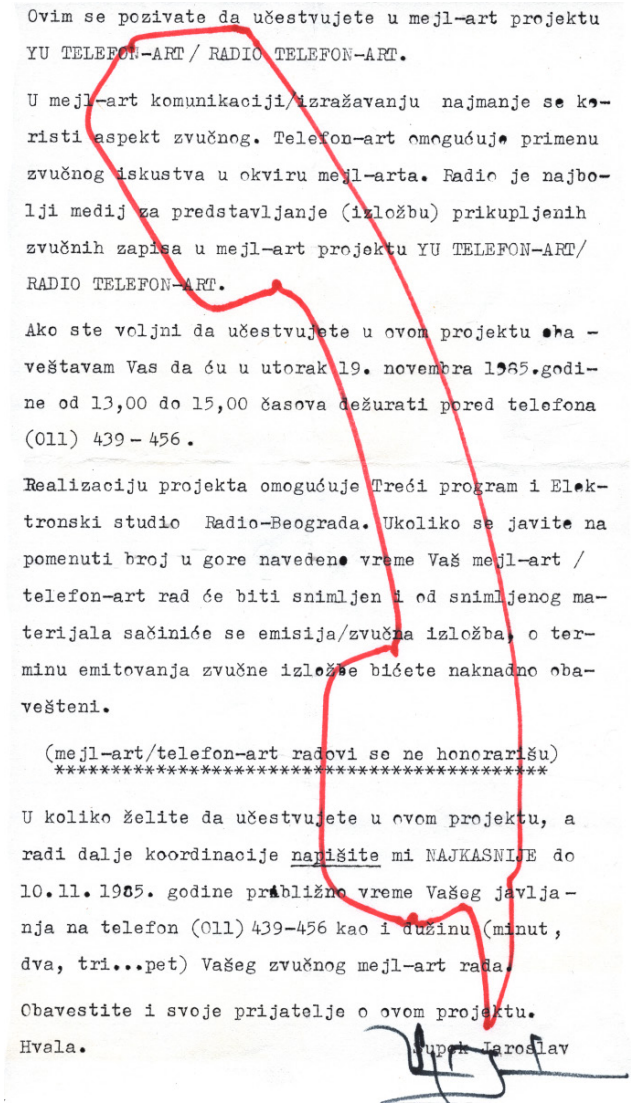

Ovim se pozivate da učestvujete u mejl-art projektu YU TELEFON-ART / RADIO TELEFON-ART.

U mejl-art komunikaciji/izražavanju najmanje se koristi aspekt zvučnog. Telefon-art omogućuje primenu zvučnog iskustva u okviru mejl-arta. Radio je najbolji medij za predstavljanje (izložbu) prikupljenih zvučnih zapisa u mejl-art projektu YU TELEFON-ART/ RADIO TELEFON-ART.

Ako ste voljni da učestvujete u ovom projektu obaveštavam Vas da ću u utorak 19. novembra 1985.godine od 13,00 do 15,00 časova dežurati pored telefona (011) 439 - 456.

Realizaciju projekta omogućuje Treći program i Elektronski studio Radio-Beograda. Ukoliko se javite na pomenuti broj u gore navedeno vreme Vaš mejl-art / telefon-art rad će biti snimljen i od snimljenog materijala sačiniće se emisija/zvučna izložba, o terminu emitovanja zvučne izložbe bićete naknadno obavešteni.

(mejl-art/telefon-art radovi se ne honorarišu)
****

U koliko želite da učestvujete u ovom projektu, a radi dalje koordinacije napišite mi NAJKASNIJE do 10.11.1985. godine približno vreme Vašeg javljanja na telefon (011) 439-456 kao i dužinu (minut, dva, tri...pet) Vašeg zvučnog mejl-art rada.

Obavestite i svoje prijatelje o ovom projektu.

Hvala.

Supek Jaroslav

*

„Jezik može biti određen unutar društva kao produkcioni sistem. O ‘proizvodi’ smisao zahvaljujući svojoj kompoziciji — kompoziciji značenja i kodu koji određuje ovaj raspored. Jezik takođe stvara neograničeni broj iskaza na osnovu izvesnih pravila transformacije i formalne otvorenosti svoje strukture. Dakle jezik ‘kreira’ lingvističke objekte koje uvodi u proces komunikacije.“

(Emil Benvenist)

*

Zaista impresivno izgleda izložba „Jugoslovenska grafika 1950–1980“. U Muzeju sav. umetnosti u prizemlju i na prvom spratu desetine i stotine umetnika i izvanrednih dela od čije množine na kraju, ipak, zaboli glava. Izložbu prati i veoma lepo opremljen katalog.

*

Živan dobio u petak otiske svoje knjige „Orbite signalizma“ na korekturu. Knjiga je već prelomljena, imaće oko 130 strana u normalnom A^5 formatu. Prema Živanovim rečima, grešaka nema mnogo pa će se, možda, već u ponedeljak dati odobrenje za štampu. Razgovarali smo i o grafičkom izgledu. Predložio sam, ako izdavač nema neko ustaljeno rešenje, da traži od tehničkog urednika jednostavno rešenje sa plavim koricama, belim naslovom a ime autora i znak kuće u oranž boji.

*

Na stolu, a onda i na krevetu gde radim, već više dana stoji Valerijeva „Knjiga o Malarmeu“.

Setim se da sam negde pročitao da je Malarme imao sina čijem se rođenju neobično radovao jer je maštao da ga, kada odraste, uputi u pesničke veštine. Malarmeov sin, međutim, rođen bolestan, ili sa nekom manom (nisam siguran), umro je još kao dete. Tako se očev san nije mogao ostvariti. Ovde kod Valerija toga, izgleda, nema. Ne tražim više taj podatak s pažnjom jer sam odjednom siguran da to nisam mogao pročitati u njegovoj „Knjizi o Malarmeu“.

*

Prohladno oktobarsko nedeljno veče. Poluprazan grad, slabo osvetljen, utonuo u mrak, tišinu i dim. Sve to ulazi u nas, u naša pluća, u krv i jede nas iznutra. Svojevremeno nisam voleo svoje blatnjavo, petrolejsko, vašljivo i steničavo velikomoravsko detinjstvo. Sada u velikom gradu, nalik na odvratnu lešinu pacova, poješće nas smrad đubreta, zatrpaće nas tone prašine što neprekidno odnekud veje.

*

Posle čitanja, (štamparskih otisaka u prelomu), Živanova knjiga deluje dosta celovito mada je sačinjena od četrnaest tekstova različite dužine i namene. Ipak, trebalo je malo više povesti računa da se izvesne stvari, koje se u ovakvim, prilikama inače ponavljaju, naknadnim intervencijama pročiste kako bi ta ponavljanja bila uklonjena ili bar manje uočljiva.

*

„Ja sam promašeni pesnik. Možda svaki romanopisac isprva želi da piše poeziju, uviđa da za to nije sposoban onda se okuša u kratkoj priči, koja kao forma postavlja najviše zahteve posle poezije. A kad i tu omane, tek se laća pisanja romana.“

(Fokner)

*

Na *glavi*. Divlji kalem. Sijanje. *Čudesa* tvojih. Noć u paklu. Jabuka *nevidovna*. U alhemiji slovo. *Novorođenče*. Sa krilima. Od zlata. *Zmaj* i zrno. Ljubavnik i zora. Iz *uha*. Mrtvog kralja.

Sreda, 23. oktobar 1985.

Čini mi se, u pojedinim trenucima, da bih želeo čitav da se unesem u ovaj Dnevnik i materijalno i duhovno da se otisnem na njegovim stranicama; da on postane sav moj život sva moja poezija.

*

„Subjektivnost je istina; subjektivnost je stvarnost."

„Egzistencija je uvek ono pojedinačno, apstraktno ne egzistira."

(Seren Kjerkegor)

*

„Šta mislimo kad kažemo da egzistencija prethodi esenciji? Mislimo da čovek, pre svega, postoji, susreće sebe, baca se u svet — posle definiše samog sebe."

(Sartr)

*

Obaveštenje iz Udruženja likovnih umetnika da je postignut dogovor sa Skupštinom grada Beograda o vraćanju paviljona „Cvijeta Zuzorić" ULUS–u.

*

Kupujem „Integrale" Srečka Kosovela u izdanju splitskog „Logosa". Imam negde izbor ovog pesnika koji je sa obimnijim predgovorom sačinio Alek (izdanje, čini mi se, „Jugoslavije") ali ne mogu u svojoj haotičnoj biblioteci da ga pronađem.

*

Pismo Novici Lošiću:

21. 10. 1985.
Beograd

Dragi Novice,

primio sam Vaše pismo, hvala Vam. Dugo se niste javljali pa sam mislio da smo izgubili kontakt. Što se tiče pošiljke koju pominjete na žalost stvar je tekla drugačije. Pozvali su me na carinu i pokušali da mi naplate 100.000 starih dinara ne obaveštavajući me čak ni o kakvoj pošiljci je reč.

Kako sam, ipak, pretpostavljao o čemu se radi napomenuo sam da sam sličnu pošiljku dobio pre par meseci i da mi tada nije naplaćen ni jedan jedini dinar. Onda su mi, naravno, kazali da ne naplaćuju carinu nego pregled. To je prevršilo svaku meru. Bila su uzaludna sva moja ubeđivanja sa našom carinskom birokratijom. Ja Vas molim da mi knjigu i traku sačuvate i date kada se idućeg leta budemo videli u Beogradu.

Drago mi je da Vam je u Americi dobro i da pored, verovatno velikog posla na Univerzitetu, i dalje radite na poeziji. Ja sam, to moram sada da priznam, u nekoj vrsti stvaralačke krize. Imao sam i porodičnih problema tako da mi je gotovo cela godina prošla a da nisam ništa uradio na stvaralačkom odnosno signalističkom planu.

To je ono što me najviše ubija. Skupljam snagu da završim jednu polemičku knjigu čiji je radni naslov „Signalizam u akciji (možda bolje „Dnevnik avangarde"). Ovom knjigom ću se konačno obračunati sa celokupnim našim književnim establišmentom tradicionalista i neotradicionalista koji vladaju i diriguju srpskom kulturom od šezdesetih godina pa do današnjih dana. Knjigu moram predati izdavaču u januaru ili najkasnije do marta. Nakon te knjige potpuno ću se prepustiti poeziji sa željom da što dublje uronim u naš jezik i iz njega, na svoj način, izvučem maksimum poetskog.

Drago mi je što ćemo se iduće godine videti u Beogradu, konačno upoznati i popričati.

Vi i Vaša porodica primite najtoplije pozdrave,

Miroljub

*

Pozivnica za izložbu skulptura Velizara Vase Mihića u MSU sutra u pet sati popodne.

*

Pismo Maria Marzidovšeka iz Slovenske Bistrice. Bavi se eksperimentalnom muzikom, šalje mi pregled svog rada objavljenog u vidu biltena, traži saradnju jer je zainteresovan za konceptualnu umetnost, kako kaže, konkretnu, vizuelnu poeziju i slično.

*

„Najviši svetionik na svetu nalazi se blizu japanskog grada Jokohame. Čelični toranj visok 106 metara, a njegovo svetlo, jačine 600 hiljada vati, vidljivo je sa udaljenosti od čak 32 kilometra."

*

Na izložbi Peđe Milosavljevića u Sebastianu. Slike: utisak da se radi o nešto vispreniјem amateru, ništa više. Kolaži su mnogo interesantniji. Motivi iz zore ljudske kulture: Vavilon, Persija. Ponekad, ipak, u njima zasmeta prevelika doza literarnosti, istoričnosti, anegdotičnosti.

*

„Sprečiti širenje osrednjosti. Radije propast!“

„Želja za rušenjem, promenom, postajanjem može biti izraz obilate snage bremenite budućnošću.“

(Niče)

*

„Strast za rušenjem je stvaralačka strast.“

(Bakunjin)

Ponedeljak, 28. oktobar 1985.

„Pa ipak je život prijatan i podnošljiv. Posle utornika dolazi ponedeljak, pa opet sreda. Svaka godina ostavi trag u čoveku; osećanje svog identiteta se učvrsti; ovo neprestano nadrastanje upije u sebe bol. A čovečji duh reaguje i miruje, miruje da opet reaguje i tako dostiže sve veći sklad i postojanost; dok ne ukroti groznicu i užurbanost mladosti, i čitavo biće ne počne da liči na oprugu u satu koji se ravnomerno skuplja i opruža. Kako brzo protiče struja života od januara do decembra! Nosi nas bujica stvari na koje smo toliko svikli da više za nas nemaju senke. Plovimo, plovimo.....“

(Virdžinija Vulf)

*

Sajam i oko Sajma. Čini se, bar tako kažu da je Sajmu knjiga, i pored opštih restrikcija ove godine krenulo na bolje. Ja to nisam video.

*

„Tajna nestanka dinosaurusa vekovima zaokuplja naučnike. Prema najnovijoj hipotezi istraživača Univerziteta iz Čikaga, njih je ubila, pre 65 miliona godina čađ, koje je, zajedno sa dimom i plamenom, promenila klimu na kugli zemaljskoj. Po njihovoj pretpostavci, na Zemlji je došlo do ogromnog požara, koji je izbacio u atmosferu gust oblak čađi, dima i gareži, koji je zakrilio Sunce i doveo do naglog zahlađenja. Hladnoću i dugu zimu nisu mogli da podnesu veliki gmizavci, navikli na tropsku klimu pa su zato i izumrli. Pretpostavlja se da je do tog požara došlo sudarom naše Zemlje i jedne veće komete. Naučnici sada upozoravaju da bi slična, katastrofalna zima mogla nastati posle upotrebe atomskog oružja. Tada bi, kažu oni, u atmosferi ostalo bar deset puta više čađi, dima, gareži i prašine nego posle požara, koji je ubio dinosauruse!“

(„Politika“)

*

Živanova knjiga „Orbite signalizma“ nikako da se pojavi. Štampana je, kaže tehnički urednik, i korice su gotove, ali zastoj je u knjigoveznici. Zbog povećanog obima poslova štamparije pred Sajam i toku Sajma knjiga.

*

Na pitanje svog „Ekermana“ Enesa Čengića da li je u Dnevniku zabeležio dramatične trenutke iz 1948. godine pošto je bio u društvu najviših jugo–glavešina Krleža odgovara:

„Ne, nisam zabilježio. Zapravo, kad danas gledam svoje dnevničke zapise, vidim da nisam bilježio najzanimljivije stvari.“

*

„Danski crno–beli bik, poznatiji po imenu Soendler Jylland's Jens, ostavio je za sobom ukupno 220 hiljada potomaka, a da se sam nikada nije spojio sa kravom. Ovo čudo je postignuto veštačkim osemenjivanjem, koje je Jens upražnjavao punih 11 godina.“

*

Simpatično pismo iz Pariza:

Françoise Duvivier
18 allée des orgues de flandres
75019 Paris,
FRANCE.

PARIS OCTOBRE 1985

BONJOUR MIROLJUB,

J'ai votre adresse de Guy Stuckens qui a eu l'amabilité de me la donner afin que nous fassions connaissance dans le cadre du "mail-art". En écrivant cette lettre, j'espère que vous pouvez lire et comprendre le français. Ainsi il me plairait de vous connaître et de savoir de vous, de devenir amis si vous le voulez bien, savoir si vous êtes de même artiste et quelle est votre sensibilité en ce domaine. De mon côté, je suis une artiste, une artiste non officielle, non reconnue et qui ne vit pas de son art, mais une artiste malgré tout. Je m'exprime à travers la peinture, mais aussi l'écriture, de même j'expérimente le "collage" et autres formes d'arts graphiques. Bientôt je publirai un livre auto-édité intitulé "L'écran caverneux" qui est un ensemble de poésies et d'images graphiques. Dans cette première lettre, ne sachant pas votre acceuil, je me contenterai de vous envoyer quelques petits signes anodins de ma création, graphisme et autre, mais qui ne représentent pas l'essentiel de ce que je fais. Je vous envoie aussi une vue de Paris avec un clin d'oeil de la capitale où je vis tous les jours.
En espérant de vos nouvelles, dîtes moi ce que vous aimeriez recevoir de moi ou de Paris, quels échanges?. Pour l'instant, je termine ma lettre ici en vous envoyant toutes mes amitiés avec le plaisir de vous lire.

A BIENTOT

Françoise

PS: vous pouvez m'écrire en anglais ou en espagnol car je comprends ces deux langues.

Fransoazin deo Pariza koji mi šalje.

Na žalost neću joj odgovoriti kao ni na druga pismo i pozive koje sam dobio poslednjih meseci. Nisam više zainteresovan za ovakvu vrstu kontakata i saradnje. Jedna faza (do sada najduža), moga stvaralaštva je završena. Čekaju me poezija i fragmenti duboko prodiranje u jezik kome pripadam i koji čini granice moga svemira.

*

Planeta u *previranju*. Probudio sam se. Večna noć. Čupa *utrobu* čovekovu. U bodljama čkalja. *Tajna* knjiga. Mongola. Ti si crveni *bik*. Stvaran i nestvaran. *Plod*. Kataklizmatične evolucije. Nimfe *napuštaju*. Svoje zlatne izvore. *Tiho* kopni sneg.

*

Zemaljski hodočasnik — vaseljenski putnik.

Vizija pesničkog dela oslobođena vremensko–perspektivnih privida.

Unutrašnje podudaranje jezičkog oblika i značenja.

Ritmički, zvučni i ikonički prostori apejronističke pesme.

Subota, 2. novembar 1985.

Zgrada na nekom planinskom vencu, visoko među oblacima. To je, u stvari, granica a zgrada je carinarnica.

Nalazim se u sobi sa policama prepunim knjiga. Kroz širom otvorena vrata sobe posmatram gomilu ljudi koji stoje pred velikom rampom

čekajući da budu pušteni na drugu stranu. U toj gomili prepoznam svog druga iz gimnazije „Stevan Sremac“ u Nišu. Bio je mršav, plav, skoro albino. Zvali smo ga Beli. Prilazim mu. Prepoznaje me i izlazi iz gomile. Ulazimo u sobu. Sa polica skidam jednu od svojih knjiga. Želim da mu je poklonim s posvetom. Držim otvorenu knjigu u levoj ruci. U desnoj mi je olovka. Pognute glave pokušavam da se setim imena i prezimena svog druga ali mi to nikako, i pored ogromnog napora, ne polazi za rukom.

Budim se.

*

„Duševna slika je određen slučaj među psihičkim slikama, koje stvara nesvesno. Kao što se persona, spoljašni stav, u snovima predstavlja slikama izvesnih lica koja odnosne osobine imaju u naročito izraženom obliku, tako se i duša, unutrašnji stav, u nesvesnom predstavlja određenim licima koja imaju sa dušom podudarne osobine. Takva slika se zove duševna slika.“

(Jung)

*

Krajem oktobra u novinama, dosta neupadljivo; preminuo Pavle Stefanović poznati muzički kritičar i pisac. Sećam se negde, čini mi se u ovo vreme, s jeseni 1961. džonjam pred Pravnim fakultetom. Čekam nekog ili samo gledam kako svet prolazi Bulevarom i Beogradskom. Odjednom, Brana Petrović zove me s druge strane Bulevara. Pretrčim, pozdravimo se. Kaže mi, po nalogu redakcije „Vidika“, čiji je član tada bio sa Danilom Kišom, Simovićem, itd, ide do Pavla Stefanovića da uzme ili naruči neki esej. Pavle stanuje tu u blizini u ulici Prote Mateje, pita me hoću li s njim. Pristajem, naravno, ionako nemam šta da radim. Onda kažem da ne znam mnogo o Pavlu Stefanoviću. Brana objašnjava: poznati muzički kritičar sin Svetislava Stefanovića pesnika streljanog odmah posle rata.

Ulazimo u prizemnu kuću negde pri kraju Prote Mateje blizu Slavije. Sećam se polumračnog stana, ljubaznog lica jedne mlađe žene i glasova, senki nekih devojčica. Pavle je iza svega toga u sobici pretrpanoj od poda do tavana knjigama, dočekuje nas sedeći na krevetu u pidžami sa dobroćudnim setnim osmehom koji počinje od očiju i razliva se negde preko njegove sede kratke bradice.

*

„Sve više naučnika veruje da život postoji i van Zemlje. Stručnjaci NASA (američke Uprave za svemirske letove) naveli su više od 40 zvezda oko kojih bi, prema materijalnim formacijama, mogle postojati planete, među kojima i neke slične našoj.

Naučnici sa Univerziteta u Merilendu, pronašli su u jednom meteoritu pet bitnih hemijskih elemenata, od kojih se sastoji čovekov gen, nosilac naslednih osobina.

Otkrića svemirskih letelica ‘Vojadžer’ 1 i 2 ukazuju da se ispod ledenog pokrivača Jupiterovog meseca Evropa nalazi voda, u kojoj bi mogli živeti jednoćelijski biljni organizmi.

Uskoro treba da počne akcija osluškivanja hiljada zvezda novim teleskopima i na novim radio–frekvencijama, uz čiju bi pomoć računari morali prepoznati svaki signal inteligentnih bića u dalekoj vasioni.“

(„Politika“)

*

Pismo iz Rima:

Filieri šalje, zaista, lepu knjižicu sa poezijom Foti Scialoje i crtežima Giacoma la Commare.

Roma Ottobre 1985

Miroljub Todorović
Signalist D.C.
Dobrinjska 3
11.000 Belgrade YU

Si é costituito presso il C.D.A. di ROMA
l'Archivio Internazionale del libro d'artista.
La tua opera "Signal Art" sarà esposta in permanenza
presso la galleria artein di Roma e sarà proposta
in altre situazioni itineranti.

Ricevi il N. 12 di ESTREMO SFOGLIABILE dove
leggerai notizie del lavoro del C.D.A.
Vorrei sapere se il C.D. Signalist può ospitare
una mostra dei libri delle edizioni artein di cui
ricevi una copia.

I libri delle edizioni artein sono a tiratura
limitata e contengono tutti disegni originali.

Distinti saluti

Alfonso Filieri.

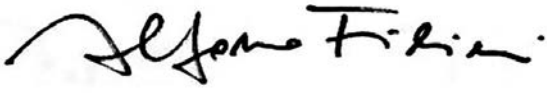

*

„Najstarije leteće stvorenje naseljavalo je Zemlju pre oko 300 miliona godina. Bio je to vilin konjic iz familije Meganeuridae. Otisak njegovog krila u komadu uglja, pronađen 1978. u jednom engleskom rudniku, svedoči da su mu krila imala raspon od 50 do 60 cm."

*

„Mjesto koje se daje Tinu u našoj literaturi za mene je tajna, a ne mogu o tome sada pisati, jer bi mi rekli da se ljutim na veličinu i da govori spomenik protiv spomenika, iako već dugo osjećam potrebu da o tome progovorim."

Loše mišljenje o Tinu Ujeviću, kao pesniku, i posebno kao čoveku, dakle, nemam samo ja, imao ga je, kao što se može videti iz gornje rečenice, i Miroslav Krleža i nedvosmisleno ga je iskazivao.

*

Već *slutim*. Poplaveće. Slepoočnice ratnika. Pred *ostrvima* slonove kosti. Odisejeva *senka*. Još uvek. Sviće jezik. Postavlja *zagonetke*. Grozdu. Obasjanom suncem. Srcu vinogradara. Šta je *sudba*? Kraj grobova stražariš. S' jabukom u ustima. *Providan* i nežan.

*

„Ali u stvari: jasnoća govora uspostavlja se na jednoj tamnoj podlozi."

(M. Merlo–Ponti)

Nedelja, 3. novembar 1985.

Dok pakistanski lekari veruju da sidu mogu prenositi komarci dotle Francuzi već tvrde da su pronašli lek za sidu. Ekipa dvojice profesora pariske bolnice „Laenek" saopštila je da upotreba leka ciklosporin A veoma efikasno deluje na ovu smrtonosnu boljku.

*

„Najstarija biblioteka postojala je pre oko pet hiljada godina, u drevnoj Mesopotamiji. Arheološka iskopavanja su na svetlost dana iznela svitke papirusa i glinene ploče, koji su — već u ono doba — bili sređeni po principu biblioteke."

*

Pozivnica galerije *Sincron* iz Breše za najnoviju izložbu sa veoma reprezentativnim umetnicima.

*

Na veliku molbu profesora Voje Ilića, koji me već nekoliko puta podseća na obećanje što sam ga, pomalo neoprezno, dao početkom godine, pišem preporuku (recenziju) za njegovu zbirku „Nebo može da čeka“.

*

Danas popodne stupio, telefonom u kontakt sa Ljiljanom Gerasimović autorkom teksta (eseja) o signalizmu u poslednjem broju „Vidika“. Neobično se uzbudila što mi se njen tekst dopao. To je, inače, seminarski rad koji je radila kod profesora Joksimovića na opštoj književnosti. Sada je na postdiplomskim studijama. Objavljivala je i druge tekstove, takođe u „Vidicima“. Trenutno se nalazi u lakšoj nervnoj krizi, pije lekove, odlazi na seanse kod psihijatra a u ponedeljak ide nedelju dana na planinu Rudnik na mali oporavak. Dogovaramo se da se posle svega čujemo i vidimo.

*

„Jula ove godine je lansirana evropska svemirska istraživačka sonda ‘Đoto’, koja je usmerena prema Halejevoj kometi. Očekuje se da će ova letelica 13. marta 1986. godine imati veoma blizak susret sa ovom zvezdom repaticom — sonda treba da prođe na samo 500 km od njenog jezgra. Pretpostavlja se da će to dovesti do uništenja ‘Đota’.“

*

Čujem te. *Nad slapovima*. Treperi. Oskoruša. Oluja *munjama*. Oranicu osvetljava. Budi. *Srebrna* lisica. Pod ledenim nebom. *Nema* brave. Za beskraj. Crna *voda* u divljini. Raskovnici. *Riznice reči*. Pod mojim stopalima. Kamen se *rasprskava*.

Utorak, 5. novembar 1985.

„Moj prostor to je vreme.“

(Gete)

*

Ceduljica podsetnik za ovaj dan:

1. Zvati Daču (Danilo Nikolić) zbog Milivoja koji je podneo molbu za prijem u Udruženje. Dača je predsednik Komisije za prijem.
2. „Nolit“ — pretplatno odeljenje — videti šta je sa „Rečnikom termina“, kada će ga isporučiti.
3. Telefonirati sekretarijatu Dinkine škole, reći da se ona večeras vraća iz Sarajeva i da će sutra pre podne biti na nastavi.
4. Sa detetom na ručak u restoran „Zagreb“.
5. Popodne otići do baba Stoleta u Dom.

*

U poslednjem broju „Relations–a“ rubrika „Portrait of a Poet“ posvećena je Ljubomiru Simoviću. Izbor iz poezije ovog pesnika i tekstovi o njemu iz pera Miroslava Egerića, Miloslava Šutića i Zvonimira Kostića (na engleskom).

*

Pismo iz Barija:

Fiera Internazionale di Arte Contemporanea
International Fair of Contemporary Art

ORGANIZZATA DALL'ENTE AUTONOMO FIERA DEL LEVANTE - BARI

Bari, 12th October, 1985

Dear Sirs,

with this letter we are pleased to inform you that the **11th** edition of **EXPO ARTE** will take place in Bari on the Fiera del Levante grounds

from 5th to 9th March, 1986

The Opening Ceremony is planned for the afternoon of Wednesday, 5th March.

As happened at the last edition, the exhibition will take place completely on its own, that is to say, separately from the other exhibitions organized by the Fair Board. Several cultural initiatives will take place at the same time as this Exhibition for which we are now putting the final touches to the programme.

During the previous ten editions, EXPO ARTE promoted numerous events whose aim it was to draw the attention of wider and wider consumer groups to forms of investment connected with the art market, thereby creating new outlets for this market and icreasing its activities in the central and southern regions of Italy.

In the meantime, various cultural initiatives have been organized and prepared to offer the Southern Italian public periodic information on the various forms of art expression and their latest developments in Italy and abroad. In 1985, EXPO ARTE opened its doors to photography, design and art publishing, thereby stimulating new commitments and interests at various levels.

These have been years of intense and fascinating activity, during which, day after day, we have been able to see the growth, the development and the consolidation of this Exhibition and also its drawing-power, both from cultural as well as the commercial point of view.

We intend proceeding along this path with seriousness and responsibility, adjusting our aim from time to time, suggesting ideas, setting up new links and developing opportunities for encounters and trade on a national and international level.

However, before beginning the task of organizing the 11th edition of EXPO ARTE, we feel it our duty to renew our heartfelt thanks to all those who, until now, have followed us with affection: that is, gallery owners, artists, critics, journalists, museum curators and directors of cultural institutions, publishers, collectors, public boards, art trade associations, principals and teachers of Art Academies, and all those who, in one way or another, have assured us of their contributions in ideas and actions, thereby showing us their esteem and friendship. We warmly reciprocate these feelings and hope that we may always count on their decisive contributions.

We shall send you the detailed programme of the initiatives to be decided upon for 1986 very soon and, in the meantime, we remain,

Yours faithfully,

Dr.Giuseppe Giacovelli
General Secretary

Cav.Lav.Stefano Romanazzi
President

*

Iz Poljske, Piotr Rogalski, poziva me da učestvujem na mejl–art izložbi FOUR DIMENSIONAL MAN koju organizuje početkom iduće godine Rogalski mi šalje i dva svoja originalna mejl–art rada.

Sličan poziv i sa državnog univerziteta u Nju Džersiju Rutgers.

*

„U trenutku kada je saznao da je dobitnik ovogodišnje Nobelove nagrade za književnost, Klod Simon je izjavio: 'Otkrio sam da sve znači ništa; na kraju nema ništa da se kaže. Nemam nikakvu poruku'. (...) 'Imam tri problema: da počnem rečenicu, da nastavim rečenicu i da završim rečenicu'."

Morijak o Simonu:

„U svetu Kloda Simona ima zaustavljanja, prožimanja, odsustva, čak i kristalizacije vremena. Stvrdnutog vremena, ako ne uvek zgusnutog u jedan element, prvo providan, pa pihtijast, pa mutan, koji se materijalizuje, na primer, u lampi okačenoj na tavanici, u trapez bezbojne svetlosti, olovne i jasne? Ili se zaustavlja u bezbojnoj skamenjenosti ranog jutra."

*

„Za razliku od nekadašnjih generacija astronoma, današnje lako mogu da izučavaju čak i početak stvaranja jedne galaksije. Na primer galaksije 'novorođenčeta' pod stručnim nazivom II Zwicky 23.

Reč je o galaksiji plavičastobele boje, udaljenoj oko 500 miliona svetlosnih godina od Zemlje.

Na osnovu teoretskih izračunavanja, u II Zwicky 23 godišnje se stvara oko 40 zvezda veličine našeg Sunca.

Najzad, valja imati na umu da je takvo stanje u ovoj galaksiji bilo pre 500 miliona godina, i da je slika događaja tek danas dospela na Zemlju."

*

Na Sajmu knjiga u Frankfurtu pojavila su se Šilerova sabrana dela u 42 toma od čega je samo prepiska štampana u 12 tomova. Interesovanje izdavača za prepisku slavnih književnika je toliko veliko da se pojavilo i 50 tomova Geteovih pisama kao i 15 tomova pisama koja su upućena ovom Nemačkom velikanu. Prošli vek je, izgleda, bio mnogo više mejlartistički nego ovaj naš u kome se mejl–art kao umetnost rodila.

*

Sastao se s Čudetom. Predlaže da pored manifestacije (pesničke) na grobu barbarogenija Micića (iduće godine) privatno, sa još nekoliko zainteresovanih ljudi, objavimo i nešto od spisa ovog pesnika i zenitističkog borca. Rekao sam da bi to mogli da budu oni najpsovačkiji tekstovi gde vređa sve i svakoga, posebno našu zapadnu braću Hrvate koje je kao Krajišnik dobro poznavao.

*

Kod majka Stoleta u sobi (u Domu) još dve starice: jedna Crnogorka u crnini sa crnom šamijom samo ćuti, kao da je svim ovim uvređena, često je okrenuta prema prozoru zagledana nekud u daljinu, u tmurna i maglovita Zemunska polja. Druga, inače najmlađa u sobi (74 godine), teško pokretna, okrugla bezazlena lica, sa naočarima velike dioptrije nikako da se navikne na dom, neprekidno puši, priča o svom životu a kada joj neko dođe u posetu odmah zaplače i počne da se žali. Majka Stole se dobro u svemu tome za sada drži. I ona ima svoju priču ali se ne žali ni na šta, vedra je i često ismeva ili grdi svoju sobnu koleginicu kad ova počne da plače.

*

Biti *planeta*. Tek rođena. Maslačak u polju. *Tmurni* okean. Granice kraljevstva. *Granice* rečenica. Topli slogani *smrti*. Neka vas speru. Žestoki *pljuskovi*. Krv moja. U pesmi. Zvezdana *krčevina*.

Petak, 8. novembar 1985.

Jutro, oko 9 sati. Sam sam u kući Dinka i dete u školi, samo što sam doneo burek, jogurt i novine, punu jutarnju porciju, zvoni komšija Boško, predsednik kućnog saveta, penzionisani potpukovnik, sedi dobroćudni čičica sa grlenim mucavim govorom, doneo obračun za vodu. Pozivam ga unutra, uz rakiju ćaskamo. Po treći put već slušam istu priču o nekom njegovom profesoru fizike iz niže gimnazije, odnosno današnje osmoljetke kako sam naglašava. Priča je o radiju a dešava se, navodno, godine 1938!? u nekom zabitom kutku bivše Jugoslavije (nikad ne kaže gde) a nastavlja tridesetak godina kasnije u kafani „Moskva“ u Beogradu.

Banalna i nezanimljiva priča a trebalo bi, po komšiji Bošku, da bude poučna.

*

„On je naklonost i prisutnost jer je njegov dom otvoren zapenušanoj zimi i žamoru leta, njega je pročistilo pijanstvo i hrana, njega koji je čarolija i razlog što se gubi u daljini i natčovečanska milina kratkih zastanaka. On je privrženost i budućnost, snaga i ljubav koje mi, ispravni u pomami i u jadu, vidimo kako prolazi u pljusku neba i u zastavama zanosa.

On je ljubav, mera savršena i bez granica, čudesan i nepredvidljiv um, i večnost: skup voljenih i kobnih osobenosti.“

(Artir Rembo o geniju)

*

Prema istraživanjima ruskih naučnika čovek odspava trećinu života. Snovi koje sanja najčešće su neprijatni. Skoro u 80 procenata slučajeva čovek u snu provodi noć u svetu negativnih emocija. Svega oko dva odsto snova ima pozitivne tonove dok su ostali neutralnog karaktera.

*

Opet pismo i materijali iz Italije:

Accademia di Belle Arti di Catanzaro

Museodiarte
moderna
Catanzaro

"TOWER OF PEACE"

(an electronic tower for peace – art & science machine)

remarks

The contemporary dynamics of symbolic systems, in their relationship above all with the institutional apparatuses, implies, for the work of art, the acknowledgement of a transverse conflict representing, as an only apparently latent conflict, the point of the greatest interest for the plan of mass communication, of which the investigation into the field of space-visual languages is an orientated part.
The writing of mass communication is selfgrounding.
The project is derived by and for the functions. The aesthetical pattern, or rather its appearance, comes naturally, as a result. Yet, there exists, in practice, a possible reading of a writing, that is, of a code endowed with a violently aesthetical expression-level.
Present-day man has his own style.
It's a strong style, because it's expressed and expresses itself in his daily behavioural mode, both in public and private ways of life.
Thus, there exists a pattern, even if it may be one of contradiction and/or crisises. While such a pattern can be thought of as weak, on the contrary, it is very strong. It even has an outstanding articulated and searching homologation dynamics.
It's a strong code. It can neither be altered, nor controlled from the outside. It can't be invented.
The artist, who is a pattern-maker, can research and point out; he can be engaged in a variety of poetical experiences, nevertheless he's fated not to overcome the boundaries of his particular matters (and therefore to shut himself up out of mass communication canals) if he doesn't manage to seize the orchestration of *machinery,* and therefore of present-day information processing.
Thus, modalities are forms of writing; organization processes turned into a behavioural code, into a style.
Which's a strong style.
Science, in its displaying through the existential practice, is a machine. There exists, then, a near relationship between *art machine and science*. For these reasons, the special poetical sense of the message is more and more attached to its content-level, whereas the aesthetical sense is shown by its expression-level.
The fascinating influence wielded by the writing of media is in fact a tremendous aesthetical importance nowadays.
Over my poetical explorations, from China to Egypt, from Europe to the Americas, from Siberia to White Russia, I have had the opportunity of noticing that the existential forms of life, in the sphere of both emotional and institutional relationships, display unexpected similarities, especially as regard to the intellectual's viewpoint and the relationship between art and society.
Thus, the need arises to fathom, seize and make use of the cybernetic communication system in order to give incisiveness to poetical operations. That's why it's convenient to use the electronic multimedial system for poetical communication by audio-space-visual languages; here is my proposal to the Venice Biennial Exhibition. That's, the suggestion to construct an electronic tower for peace.
Finally, such a suggestion is put forward for the 1986 Venice Biennial Exhibition, when it's 14 years to the year two thousand.

Toni Ferro

*

U Salonu MSU neobično mi se dopala izložba Aleksandra Đurića „Slikarska radionica". Zaista veoma inventivan momak. Prema piscu predgovora u katalogu izložbe Dragoslavu Đorđević, on „Magijom vrcavog duha i spretnih ruku, od upotrebnih predmeta banalne svakodnevice pravi nesvakidašnje istorijske reminiscencije na Mondrijana, Maljeviča, Magrita, Rembranta, Mantenju, Van Goga, na srednjovekovne freske i ikone, na

slikarstvo akcije i op–pop artizam, na angažovano slikarstvo i zidne grafite, na sve čega se njegova svestrana erudicija priseti. Iako samorodno, Đurićevo objektalno slikarstvo, zaključuje Đorđević ima dublje korene i vodi složeno poreklo još od ruske postoktobarske avangarde, dadaizma i redimejda, preko pop–artizma i minimal arta, do konceptualne i postkonceptualne umetnosti i novog trenda nazvanog umetnošću citata."

*

Milivoje mi odnekud donosi 23 svesku „Literarnog leksikona" koju objavljuje Institut za Slovensko literaturo in literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Kada se malo prelista ova sveščica leksikona posvećena konkretnoj poeziji (piše Denis Poniž) ispada maltene da su Slovenci izmislili konkretnu poeziju. Uopšte se ne govori o ovom pesničkom obliku van Slovenije a prema autoru studije „Signalizam" (pod njegovim znacima navoda) samo je autorska oznaka za konkretnu i vizuelnu poeziju.

*

„Iza svakog iskaza nalazi se namera."

(Lav Vigotski)

*

„S moralnog gledišta 'svet je lažan'. Ali ukoliko je i moral sastavni deo ovog sveta, lažan je i moral."

(Niče)

Ponedeljak, 11. novembar 1985.

Pismo u Prištinu glavnom i odgovornom uredniku „Stremljenja" Vladeti Vukoviću:

11. 11. 1985.
Beograd

Poštovani kolega Vukoviću,
dobio sam *Stremljenja* broj 4, na čemu Vam se zahvaljujem. Vidim da je u tomu broju objavljen tekst Radojice Tautovića „Da li računari pevaju" (Mogućnosti i granice signalizma). Taj tekst predstavlja još jedan od niza Tautovićevih, rekao bih, jednostranih napada na signalizam. Protiv tog napada, naravno, nemam ništa sem, razumljivo, potpunog estetičkog nesaglasja, ali mislim da je korisno što je objavljen. Smatram da su oni koji prećutkuju signalizam, a istovremeno preuzimaju mnoga njegova stvaralačka otkrića, mnogo opasniji i protiv takvih, već duže vreme, pripremam jedan oštar polemički tekst.

U istom broju Vašeg časopisa, međutim, pojavio se još jedan članak antiavangardistički nastrojen iz pera Milana Šešlije, pa mi se za trenutak učinilo da se, možda, ne radi o nekoj vrsti sinhronizovane akcije protiv avangardizma, odnosno signalizma. Naravno, tu sam pomisao i odbacio. U početku padalo mi je na pamet da se upustim u polemički okršaj sa dvojicom pomenutih kritičara, ali sam i od toga ubrzo odustao.

Odmah moram da Vam napomenem da nesporazumi, kada je u pitanju signalizam, u ovoj našoj kulturi, traju već dvadesetak godina. Počelo je time što se čak nije ni znalo da je signalizam naš izvorni stvaralački pokret, (ne uvozni *izam*), koji je nastao u srpskoj kulturi, a delovao u jugoslovenskom prostoru pa i šire. Dalji nesporazumi sastojali su se u tome što se signalizam, veoma često, od strane nekih nedovoljno upućenih kritičara izjednačavao i još uvek izjednačava samo sa pojedinim svojim delovima, sa vizuelnom, ili pak sa kompjuterskom poezijom. To su, kao što sam više puta naglašavao, najšokantniji pa samim tim i najpolemičniji oblici signalizma, ali ne i jedini. Signalizam je kompleksan stvaralački pokret. U literaturi, posebno u poeziji, signalizam je delovao ponajviše istražujući u jeziku i sa jezikom. O tome je opširno pisao Julijan Kornhauzer, profesor jugoslavistike na Jagjelonskom univerzitetu u Krakovu. On je 1981. doktorirao sa tezom „Signalizam — program srpske eksperimentalne poezije". Ako se srpski i jugoslovenski kritičari još uvek pitaju šta je signalizam, jedan Poljak im na to pitanje odgovara na preko 200 stranica svoje knjige. Da se o signalizmu, kao srpskom i jugoslovenskom avangardnom pokretu, još uvek zna više van granica naše zemlje pokazuje i knjiga „Signalizam u svetu" (Priredio M. B. Šijaković).

Očigledno je da je signalizam, u sredini gde je ponikao, (u srpskoj kulturi) još uvek jedna nepoznanica, jedna enigma. Za to nije kriv signalizam, kriva je ova sredina i ova kultura.

Iako se, do sada, u našim književnim glasilima pojavilo više blokova posvećenih kritičkom osvetljavanju signalizma kao avangardnog pokreta (*Koraci* br. 1/2 1976 zatim br. 1/2, 1982., *Književna reč*, 26. 4. 1976. i 10. 3. 1982., *Književne novine* 4. 2. 1982, *Književna kritika* br. 2, 1984.), to su, uglavnom, bili tekstovi stranaca koji su nama, što smo stvorili signalizam, objašnjavali šta je to signalizam. Ima li išta paradoksalnije od toga? Ima li išta što može rečitije govoriti o našem kulturnom nemaru?

Zato, predložio bih, kolega Vukoviću, da Vaš časopis *Stremljenja*, u jednom od svojih narednih brojeva, posveti ozbiljnu pažnju signalizmu, odnosno objavi jedan kritičko–esejistički blok u kome bi se sa raznih aspekata analizirao ovaj naš avangardni pokret i njegove istraživačke akcije u literaturi. Mogao bih odmah predložiti i kritičara koji bi napisao osnovni (noseći) tekst za taj blok. To je Živan Živković, naš mladi teoretičar i kritičar, kome je, upravo ovih dana, izašla knjiga pod naslovom „Orbite signalizma". Živković je, takođe, na Filološkom fakultetu u Beogradu prijavio doktorsku tezu *Signalizam: geneza, poetika i umetnička praksa*. Ja bih se potrudio da angažujem još nekoliko kritičara različitih generacija,

kritičkog profila i estetičkih nazora. Zamolio bih i Vas da sa svojim esejističkim prilogom učestvujete, kao i već pomenutog kolegu Šešlju, koji bi ovog puta mogao detaljnije i obrazloženije da iznese svoje kritičke primedbe na avangardu i signalizam. Jer, kao što sam na početku rekao, signalizam ne beži od argumentovane kritike.

Nadam se, kolega Vukoviću, da ćete prihvatiti moj predlog i da ću uskoro dobiti Vaš odgovor.

Primite najtoplije pozdrave,

Miroljub Todorović

Miroljub Todorović
Dobrinjska 3
11000 Beograd

*

Kasparov, efektnom pobedom u poslednjoj partiji meča, postao najmlađi prvak sveta u šahu.

*

Zabrana ćirilice u ustaškoj Endehaziji aprila 1941. godine:

„Par. 1.

Zabranjena je svaka uporaba ćirilice na cijelom području Nezavisne Države Hrvatske. To se naročito odnosi na cijelo poslovanje svih državnih i samoupravnih tijela, na uredbe javnog poretka, na trgovačke i njima slične knjige i dopisivanje i na sve javne napise.

Prema tome naređujem:

da se na cijelom području Nezavisne Države Hrvatske odmah obustavi svaka uporaba ćirilice u javnom i privatnom životu. Svako štampanje ma kakovih knjiga ćirilicom je zabranjeno.

Svi javni napisi pisani ćirilicom imaju se neodvlačno, a najkasnije u roku od tri dana skinuti.“

*

Pre nekoliko dana u Beogradu umro je u 86 godini poznati akrobata i filmadžija Dragoljub Aleksić „prvi srpski supermen“. Jedna od njegovih glavnih akrobatskih tačaka bila je da leti držeći se zubima za avion. Prema Bori Ćosiću Aleksićev film iz 1942. god „Nevinost bez zaštite“ (po kome je i Makavejev snimio film sa istim nazivom) je najznačajniji srpski film sve do pojave novog talasa šezdesetih godina (Petrović, Makavejev, Pavlović).

*

„Na brdu Fergana, u srednjoj Aziji, sovjetski istraživači su otkrili gomilu razbijenih dinosaurusovih jaja, među kojima je bilo i jedno celo. Ova jaja su iz doba Krede, a njihova starost je oko 150 miliona godina.“

*

Krleža negde već pri kraju:

„Sve je trulo u državi Danskoj! Trajne depresije. Probudim se oko prve ili u najboljem slučaju oko druge ure i prelazim u stanje koje je teško odrediti: je li san ili je bunilo, ali počnu me gnjaviti detalji oko nekih lica, lica se pretvaraju u fantome i ti fantomi stoje oko mene sa čitavim nizom detalja iz njihova života, lica na koja nisam mislio godinama. A javljaju se tako da sve postaje veoma živo i onda započinjem razgovore s tim fantomima o najintimnijim glupim situacijama kakve su već bile ili nisu bile, i oni su živi toliko da me uzbuđuju, te s njima temperamentno razgovaram."

*

Spiralna. *Sunčeva* stepeništa. Teku bujice. Prema *jugu*. Prema severu. Pogrešni *zemljokazi*. Žedna klečiš. *Pod breskvom*. Pred Luciferom. U svetu. *Eksplozija*. Krvava vučja krda. Moj ud. *Prodire*. U beskraj. U tvoju *vlažnu*. Mrkolastu. Tamu.

*

„Stroj reči, povorka reči — sva je vrhovna muzika."

(Vinaver)

Utorak, 12. novembar 1985.

Milivoje ima nekih poteškoća da i oficijelno postane pisac pa sa Šujicom upućujem apel Komisiji da našeg prijatelja prime u Udruženje književnika Srbije.

*

Jedan od naših istraživača, dr Ivan Kovačević, tvrdi da je uspeo dešifrovati stare zapise Maja. Prema ovim zapisima Maje su došle na Zemlju iz kosmosa pre oko 1.500.000 godina sa tri svemirska broda sa oko 5–6.000 ljudi spustivši se na jugoistočnoj obali Jukatana.

Evo jednog od tih zapisa za koji Dr Kovačević tvrdi da ga je dešifrovao:

„.... Naiđosmo na
jednu planetu. Život tek počeo je
u moru i rijekama alge, trava
rijetka. Naziru se planine, rijeke,
potoci i sve drugo, ali života
nema. Nema ljudi, životinja, insekata
i drugih živih bića. Koriorch zvijezda
se zove...."

(Zapisao Gramnois, zapovjednik broda
2. VII 172.573 12. ciklusa planete Suklon)

Ovo bi bio dokaz da su Maje dugo lutale kosmosom pre nego što su došle na Zemlju.

*

Iz Brazila Universidade Federal de Pelotas, Instituto de letras e artes poziva me da učestvujem na nekakvoj izložbi. Poziv na portugalskom pa još nečitak.

*

Ti si srebrna *nit*. Stabljiko neugasiva. Između *sveta*. I istorije. Oko. Mrtvog gospodara. Iz *ponora*. Izranja. Olovna *zora*. Ritam jezičke *energije*. Doneo sam darove. *Zemlju*. Crni med. Krv *inorodnog* boga. Na tvojim. *Dlanovima*.

*

Za Nortropa Fraja čovek je dete jezika.

Sreda, 13. novembar 1985.

Konačno, pojavila se Živanova knjiga „Orbite signalizma". Popodne uzimamo nekoliko svežih primeraka iz štamparije. Radnici iz tehničkog odeljenja kažu da će korice morati da se lakiraju jer se skida boja. Knjiga, inače, izgleda jednostavno i lepo. Živan je srećan a i ja sam, čini mi se uzbuđeniji nego kad su se pojavljivale moje knjige poslednjih godina.

*

Teškoće sa prevođenjem jednog teksta („Kompjuterska poezija") iz Kornhauzerove knjige za „Bagdalu". Biserki se, izgleda, više ne prevodi, pokušavam kod Đoleta ali i on nešto prezauzet, upućuje me na Ljubicu Rosić.

*

Telefoniram Latkoviću u Nolit i pitam šta je sa „Rečnikom književnih termina" pošto sam se i na njega pretplatio. Kaže mi da je „Rečnik" štampan i da će ovih dana pretplatnici moći da ga dobiju.

*

„Jednoj običnoj divljoj lisici mogu zahvaliti mađarski arheolozi za otkriće avarskog groblja iz sedmog stoleća. Lukava i oblaporna zverka, prokopala je, jazbinu pod kućom majstora Reineka, kod mesta Kehida, u okrugu Zala, da bi bila bliže spremištu sa hranom. Pri tom je slučajno otkrila nepoznatu grobnicu u kojoj su arheolozi, na poziv vlasnika kuće, našli ostatke drevnog oružja i oruđa nomadskog plemena. Pre toga su morali da oteraju lisicu–pronalazača, koja je srećno pobegla."

*

„U staroj Grčkoj idiotom je bila nazivana osoba kojoj se ne poveravaju bilo kakvi javni, državni poslovi i koja je neuka i neobrazovana. Postojao je izraz 'ili sveštenik ili idiot' (u smislu laik, nestručnjak). U starom Rimu idiot je takođe bio neko ko se ne bavi državnim poslovima, a današnje značenje te reči nastalo je tek mnogo kasnije."

*

Snovi se neverovatno brzo zaboravljaju, trebalo bih ih zapisivati odmah posle spavanja. Već za par sati oni sasvim izblede iz pamćenja tako da ih nikakav dodatni napor i rekonstrukcija, na osnovu par maglovitih ostataka, ne mogu vratiti.

*

„Najteži izmeren mozak pripadao je — za života ruskom književniku Ivanu Turgenjevu (1818–1883), a težio je čak 2012 grama."

*

„U svakom slučaju osobenost današnje svetske literarne ekspanzije, ako je tačna pretpostavka da ona postoji, — bila bi zapravo njena nepreglednost. Mislim da time literatura izlazi iz književnoistorijskih koncepata. Postaje nemoguće, čak i u okviru pojedinih jezika, srediti, kodifikovati, vrednovati, katalogizovati, sve ono što se javlja u ukupnom literarnom fenomenu poslednjih decenija."

(Miodrag Pavlović)

Subota, 16. novembar 1985.

Pismo s pošiljkom glavnom i odgovornom uredniku „Bagdale":

16. 11. 1985.
Beograd

Dragi kolega Petroviću,

šaljem Vam tekstove za blok posvećen signalizmu za januarski broj Bagdale, onako kako smo se dogovorili na Sajmu. Iako smo precizirali 50 stranica, ovde je ispalo nekih tridesetak. Na žalost odlomak iz studije o signalizmu Poljaka Julijana Kornhauzera, koji sam dao da se prevede (oko 7–8 stranica), nije stigao na vreme. Zamolio bih Vas da kolaž–tekst „O signalizmu" ide napred, kao neka vrsta uvoda u blok.

Naša književna kritika stvorila je krivu sliku o signalizmu kao pokretu koji se isključivo zalaže za vizuelno. Ovi tekstovi treba, upravo, da pokažu koliko je signalizam istraživao i otkrivao u jeziku, odnosno da su se glavna signalistička revolucionisanja naše poezije odvijala na planu jezika.

Uz tekstove šaljem i amblem signalizma, koji je redovno pratio naša izdanja i akcije, s molbom da ga stavite na korice Bagdale kada blok bude objavljen.

U nadi da ćemo se uskoro čuti primite najtoplije pozdrave,

Miroljub Todorović

P. S.

Mnogo pozdravite Antonija Marinkovića i Miomira Ristovića.

Miroljub Todorović
Dobrinjska 3
11000 Beograd
Tel. 631–683

Sa pismom su poslati kolaž–tekst „O signalizmu“ (Bandić, Kornhauzer, Milivoje Pavlović), „Signalistička bela pesma“ Vojislava I. Ilića, „Kosmogonija signalizma“ O. Kisića i Živanov esej u kome se govori o signalističkim istraživanjima u jeziku.

*

„Koliko smo blizu mogućnosti da kloniramo ljudsko biće? Osnov principa je da se uzme sveže oplođeno jajašce, da mu se ukloni jezgro sa njegovih 46 hromozoma i zameni se odgovarajućim jezgrom iz ćelije određene osobe. Jajašce će izrasti u kopiju te osobe.

Ovaj proces se neće razviti ako su u pitanju obične ćelije iz kože ili mišića, ali postoje pogodna tkiva i tipovi ćelija. Na Univerzitetu u Ženevi, Karl Ilmenz i Piter Houp su klonirali miša presađujući jezgro uzeto iz embriona miša, starog sedam dana. Njihova metoda otvara vrata istraživanju koje može da otkrije odgovarajuće ćelije kod odraslog miša ili — čoveka.“

*

Čoporativni napad na Bandića na tribini Udruženja književnika prilikom razgovora o savremenoj kritici. Mada mi se Bandićeva kritika u „Politici“ poslednjih meseci zbog jake doze ideološkog naboja, ne dopada, ni ovaj napad, nekolicine njegovih kolega, prepun gorčine i nesuzdržanog besa smatram da nije u redu.

*

Kataklizma u Kolumbiji. U erupciji vulkana Nevada del Ruis, koji je bio neaktivan blizu 400 godina, poginulo preko 20.000 ljudi. Vulkan je lavom, blatom i kamenjem potpuno razorio i zatrpao grad Apmepo.

*

„Anagram predstavlja premetaljku slova ili slogova u istoj reči, pa se tako od latinske reči stela (Stella) zvezda mogu dobiti i ‘velika značenja’, tj. imena: Tales (matematičar i filozof iz Mileta u Maloj Aziji), Tesla (naš veliki naučnik), zatim tesla (T) jedinica magnetne indukcije po Međunarodnom sistemu mera. Tu je i varijanta laste (ptice selice). — Ljudi su u tome pronašli i

začuđujuću simboliku, jer i Tales, i Tesla su dosezali do zvezda svetske slave i 'selili' se željni nauke — Tales u Egipat, da proučava drevnu geometriju uz piramide, Tesla od Like do Amerike, da uvede 'civilizaciju elektriciteta'."

*

Prohladan jesenji dan idealan za šetnju. Knez Mihajlova, Terazije, ul. M. Tita zakrčene šetačima. Ulazim u knjižaru Matice Srpske u Knez Mihajlovoj i kupujem, za neku mizernu lovu na rasprodaji, „Hladno čelo" V. R. Tucića i „Izabrane pesme" Antuna Šoljana.

*

(San)

Noć je. U šumi sam. Ležim u isprepletenoj krošnji tri drveta kao u ptičijem gnezdu. Ovaj deo šume je na stenovitoj litici. Ispod mene je ambis, strmoglavi kanjon iz koga se čuje bučni huk vode.

Drveće u šumi je čudnovato. Stabla su od nekakve plazmatične mase, poluprovidna, grane glatke, savitljive sa mekim, paperjastim listovima. Gnezdo u kome sam, načinjeno od grančica i lišća, prostrano je i udobno.

Na nebu je puno zvezda. Mnogo su veće nego u stvarnosti. Bleštave, vatrene lopte kao da su prikovane o tamni nebeski svod. Najednom jedna od tih zvezda počinje da se kreće. Približava se Zemlji. Sve je veća i veća. Njena pulsirajuća svetlost uskoro obasjava čitavu šumu.

Jasno mi je da to nije zvezda već NLO. Ustajem, mašem rukama, vičem. NLO zastaje tik iznad moga staništa. Vidim njegovu unutrašnjost: prostorije obasjane mlečnobelom svetlošću, mašine i mala čovekolika bića koja se užurbano kreću.

Veoma sam uzbuđen. Hteo bih da im skrenem pažnju na sebe, da im priđem bliže. U tom uzbuđenju i strci neoprezno stajem na ivicu gnezda, okliznem se i strmoglavim u provaliju ispod šume.

*

„San pokušava — i on: da čudo u nama i oko nas — objasni."

(Vinaver)

Utorak, 19. novembar 1985.

Preksinoć porodično, na rođendanu kćerke O. K–a (puni 16 godina) koji, kao venčani kum, nisam mogao nikako da izbegnem. Na ovom skupu mlađi pripovedač V. R., inače zemljak O. K–a sa ženom i decom, žena epizodnog glumca A. Č–a iz susedstva i pesnik i akademik, sekretar Crnogorske akademije nauka R. V. sa uvaženom suprugom. Akademika oslovljavam sa Akademiče, on snishodljivo odvraća da se eto „Akademija i akademika u Jugoslaviji podosta namnožilo". Ne znam da li je to kritika ili samokritika? Domaćica, inače, propala filmska kritičarka, s kraja šezdesetih sada radi u Skupštini grada u komisiji za ispitivanje porekla imovine služi đakonije i piće. S' mlađim pripovedačem odbijam sva pića sem piva, koje potom

delimo iz jedne flaše, on vozi a ja se vadim na reumu. Razgovori, uglavnom, o političkoj i privrednoj situaciji u zemlji. Akademik, borac sa Sutjeske, priča neke dogodovštine iz rata veoma kritički se osvrće na situaciju u Jugoslaviji, žali što se toliko okrećemo Americi i što smo protiv Rusije, plaši se kontrarevolucije i „desnog udara". Domaćin ga u svemu podržava a u mnogo čemu je i radikalniji. Zamolim ih da mi objasne šta podrazumevaju pod „desnim udarom". Njihovo objašnjenje je, naravno, naivno i smešno.

Sa porodicom krećem u 9^{30}h, pretrpim grdnju neurotizovane domaćice što „odlazimo rano" i blagi prekor pomirenog domaćina. Kući, oko dva sata po ponoći, Dinka i Viktor se bude sa bolovima u stomaku, povraćaju, otrovali se hranom.

*

„Tri tigra i jedan lav koji su pobegli iz cirkusa izazvali su pravu paniku na ulicama Rima. Ljudi su se u strahu penjali na drveće, ostavljali upaljene automobile na putu i bežali glavom bez obzira. Petočasovna drama završila se, izveštava UPI, tragično po tri 'velike mačke'. Policija je, naime, ubila lava i dva tigra, posle uzaludnih nastojanja da ih uhvati. Treći tigar prošao je bolje. Jedan stručnjak iz zoološkog vrta pogodio ga je uspavljujućom strelicom. Nakon desetak minuta ojađeni vlasnici cirkusa vratili su ga u kavez."

*

Uz veliki spektakl, u Ženevi, počeli razgovori Regana i Gorbačova.

*

Galerija Sebastian poziva me sutra na otvaranje izložbe slika Gabrijela Stupice.

*

Dok ubrzano prelistavam Dnevnik iz 1983 (peta sveska), naslov jednog isečka iz „Politike", koji odražava nesumnjive i ozbiljne gradske probleme, „Preurediti mrtvačnicu", za trenutak, u magnovenju u mojoj svesti se pretvara u književno manifestni poklič *Preurediti rečenicu*.

*

„U opštoj panici od side koju mnogi nazivaju 'kugom dvadesetog veka', ljudi su gotovo zaboravili pravu kugu, bolest koja je bila strah i trepet u srednjem veku, a koja i danas odnosi ljudske živote. U izveštaju Svetske zdravstvene organizacije (SZO) kaže se da je prošle godine u svetu registrovano 908 slučajeva kuge — od kojih se 66 završilo fatalno. Ove godine otkriveno je 120 slučajeva te bolesti od kojih je 19 bilo smrtonosno.

Statistika kaže da je polovina registrovanih slučajeva otkrivena u Americi i to samo u pet zemalja: u Peruu (413), Sjedinjenim Američkim Državama (31), Brazilu (37), Boliviji (12) i Ekvadoru (7). U Peruu kuga vlada u oblastima Kahamarka i Piura, gde bolest šire zaraženi glodari. U Sjedinjenim Američkim Državama slučajevi kuge su otkriveni u Novom Meksiku, Kaliforniji, Arizoni, Koloradu, Teksasu, Juti i državi Vašington.

Drugo veliko žarište epidemije kuge je Azija, gde je prošle godine registrovano 229 slučajeva bolesti. Na trećem mestu se nalazi Afrika sa 179 slučajeva kuge. Tu su pogođeni Tanzanija, Madagaskar i Libija.

Stručnjaci kažu da je kuga danas bolest koja se antibioticima lako leči ako je blagovremeno utvrđena, prvog ili drugog dana izbijanja bolesti. U suprotnom smrt nastupa posle nekoliko dana. Lečenje streptomicinom daje dobre rezultate i bolesnik se oporavlja posle nekoliko dana."

(„Politika")

*

Iznenadan zimski ledeni udar. Sneg, temperatura ispod nule, jaka košava i kiša koja ledi dah i krv. Pometnja u gradskom i međugradskom saobraćaju, ne lete avioni, kasne vozovi i autobusi. Prekidi struje, grejanja, snabdevanja. Još jedan haos u već haotičnoj Jugoslaviji.

*

Izvanredan broj „Književne reči" posvećen, skoro u celini Velimiru Hlebnjikovu, povodom stogodišnjice rođenja.

*

„Za poslednjih stotinak godina izumrlo je više evropskih jezika. U baltički ogranak baltičko–slovenske jezičke grupe, u kojem su sada još litvanski i letonski, spadao je ranije i *pruski jezik*. Bio je gotovo potpuno potisnut nemačkim jezikom još u 17. stoleću, mada se pominje da je poslednji čovek koji je govorio pruski umro u Istočnoj Pruskoj 1871. godine. Istoričari su takođe zabeležili da je 1889. umro poslednji stanovnik Dalmacije koji je govorio dalmatinskim jezikom. To je bio samostalan romanski jezik koji nije smatran dijalektom italijanskog kao npr. mletački. Nedavne, 1969 godine, umro je poslednji građanin ostrva Men (eng. Man) koji je govorio menski (engl. manx) iz grupe keltskih jezika. (Reč je o samostalnom ostrvu u Irskom moru koje ima svoj parlament i zakone i koje je za Britaniju vezano jedino preko suverena.) — S druge strane stvaraju se i novi jezici. U svetu, naročito u Africi i Aziji zabeleženo je dosad nekoliko desetina tzv. kreolskih ili pidžin jezika koji su nastali kombinacijama pojedinih domorodačkih jezika s jezikom bivšeg kolonizatora — engleskim, francuskim itd. Reč pidžin vodi, poreklo od deformisanog izgovora engleske reči biznis (business.) Jedna varijanta 'pidžin–ingliša' korišćena je i u Kini, kao 'poslovni jezik'."

*

Prema svedočenju R. Konstantinovića pesnika Miletu Jakšića „pred kraj života, opsedali su stari zapisi, anonimnog pisca iz poznog srednjovekovlja, čije odlomke transkribovane na slog i slovo savremenog pisma, ispisivao je u zaglavlje svojih pesama, da bi ispod njih, slobodnim stihom, *pričao* svoj pečal, kao živ sleđen već, i skamenjen, u dvoglasju sa svojim srednjovekovnim bratom."

Sreda, 20. novembar 1985.

Prijem Milivoja u Udruženje još jednom odložen. U međuvremenu on mi daje fotokopiju svoje molbe gde se baš nije pridržavao mog saveta da što manje spominje signalizam i moju malenkost jer u Komisiji glavnu reč vode Milan Komnenić i Milutin Petrović.

*

„Stravična erupcija kolumbijskog vulkana Nevado del Ruis, čije tragične posledice još nisu sagledive, mogla bi da utiče i na promenu vremena u čitavom svetu. To tvrde poznati američki naučnici i stručnjaci geološke i meteorološke službe, na osnovu dosadašnjih posmatranja uzročnih veza između erupcija vulkana i vremenskih promena koje, u suštini, još nisu naučno objašnjene.

Prilikom vulkanskih eksplozija i erupcija, kada tone lave i pepela pokuljaju iz utrobe zemlje, u atmosferi se stvara koprena koja obavija čitavu zemaljsku kuglu i koja, na taj način, znatno umanjuje prodor sunčevih zraka, toplote i energije na zemlju. U slučaju velikih erupcija, kao što je ova u Kolumbiji, u atmosferi se javlja topli oblak prašine i pepela, čije kretanje izaziva promene vremena.

Tako je, na primer, utvrđeno da je prilikom erupcije vulkana Čičon u Meksiku 1982. godine za pet odsto bila smanjena propustljivost sunčevih zraka na zemlju. Do sada je erupcija vulkana Tambora u Indoneziji 1815. i 1916. godine najviše uticala na promene vremenskih prilika zbog stvaranja masivnih oblaka prašine i pepela — na severu SAD su tih godina, poznatijih kao 'godine bez leta', zabeležene ogromne hladnoće koje su izazvale velike gubitke u poljoprivredi, a s druge strane u Evropi su u isto vreme uživali u 'božanstvenim' zalascima sunca, viđenog kroz koprenu u atmosferi.

U određivanju koliko će erupcija vulkana uticati na vremenske prilike, bitnu ulogu imaju i visina na kojoj se vulkansko grotlo nalazi i vrsta lave koja iz njega izbija i koja utiče na promene na površini zemlje. U slučaju kolumbijskog vulkana, koji se nalazi na 5400 metara nadmorske visine i čija je erupcija, izazvala otapanje planinskog snega i bujicu mulja, praćenu obilnom kišom, postoje velike mogućnost za atmosferske promene u veoma širokom pojasu."

(„Politika")

*

Žena mi, nakon povratka iz pozorišta, gde je trebalo da gleda Brehtovu „Prosjačku operu", koja je zbog bolesti Svetlane Bojković odložena, kaže da imamo veoma dobar brak, da me voli, i da je srećna. Posle čujem od nje da se u razgovoru s prijateljicama naslušala priča o mučnim i propalim brakovima.

*

Bože ove planine,
otkrij mi svoje lice
među tim cvećem što pupi!

(Bašo)

*

Sinoć je trebalo da se održi književno veče podružnice profesora SRH jezika u trideset petici na Filološkom fakultetu. Došao sam zbog Živana koji je zajedno sa Novicom Petkovićem predstavljao knjige Aleksandra Jovanovića i Vuka Milatovića. Uzaludno smo se 45 minuta smrzavali u holu (magistri, savetnici, prof. univerziteta, doktori književnosti), portir nije dozvoljavao da se veče održi jer Vuk, koji je sve organizovao, nije imao urednu dozvolu (pečat) Dekanata.

*

Sanjam papu Vojtilu. Sedim sa njim na nekoj poljani, razgovaram. On je sa još jednim svojim čovekom, takođe, crkvenim velikodostojnikom, ali obojica su u građanskim odelima. Ja sam sa majkom, imam utisak da je još neko prisutan, ali ne mogu da razaznam ili da se setim ko. Slike sna su bile toliko jake i upečatljive, toliko su stvarno delovale da sam još tokom snivanja, u produžetku, uveravao sebe kako ovaj „značajan susret" ne smem propustiti a da ga zabeležim u svoj Dnevnik.

Eto, dakle, sanjam i svoj Dnevnik, odnosno, svestan sam toga da glavne stvari propuštam, ne beležim.

*

„Po hipotezi panspermije, život na zemlji razvio se od mirkoorganizama, koji su dospeli iz kosmosa. Mnogi mikroorganizmi su u stanju spora, koje mogu da izdrže ekstremne temperature i zračenja. Nedavno su holandski istraživači ispitali izdržljivost spora bakterije Bacillus subtilis u svemirskim uslovima. Smestili su ih u vakuum i zamrzli ih na 10 kelvina, pa ih na kraju ozračili ultravioletnim zracima. Eksperimenti su iznenadili istraživače. Velika hladnoća smanjila je osetljivost spora na veoma jako ultraljubičasto zračenje (i do 10 miliona jače od zračenja zvezda u svemiru).

Istraživači su ispitali i šta se dešava sa sporama u međuzvezdanim oblacima molekula. Utvrdili su da se od vode, metana, amonijaka i ugljen–dioksida, koji tamo mogu da se nađu, stvara zaštitni sloj na spori, koji ih štiti od zračenja. Istraživači su zaključili da oko 10 odsto spora ostaje sposobno za život i do 45 miliona godina. Prema tome, nije nemoguće da 'putuju' od jednog do drugog nebeskog tela."

*

Sagradio si *kuću*. Od hiljadu lobanja. Sklonište *ljubavi*. U zagnojenoj. Pupčanoj vrpci. *Planete*. Znam te. Revnitelju moj. *Ni nož*. Ni kuršum. U nebeskoj postelji. Znak *rađanja*. Male. Lične mitologije.

Nedelja, 24. novembar 1985.

Započeti sa radom na poemi „Srbija“ (alternativni naslov „Srpske pesme“), ritam „Balade o Zvezdarevoj smrti“ i „Kiborga“.

*

Predsedništvo Udruženja kooptiralo me je u Komisiju za socijalna pitanja i utvrđivanje statusa književnika (Slob. umetnika). U četvrtak (21. XI) učestvovao sam u radu Komisije. Ostali članovi: Vuk Milatović, Dušan Vukajlović, Jovan Pejčić, Ranko Simović, Pavle Kovačević, Slobodan Zubanović i Predrag Bogdanović Ci. Moj zadatak će biti da radim na izmeni zakona kako bi i penzionisani književnici mogli dobiti status istaknutog umetnika i u skladu s tim veće penzije.

*

„Kalifornijski paleobiolozi podneli su naučno saopštenje o svom otkriću koje podržava teoriju da početke života na zemlji treba tražiti u glini, a ne u moru. Oni su utvrdili da ilovača sadrži dve osnovne osobine koje su bitne odlike života: sposobnost uskladištenja i prenošenja energije. Raspolažući energijom, koja je mogla da potekne od radioaktivnog raspadanja i iz drugih izvora, drevne vrste gline mogle su da obavljaju zadatke ‘hemijskih fabrika’ za preradu neorganskih sirovina i njihovo pretvaranje u složenije molekule, iz kojih je nastao život pre više od 3 milijarde godina.“

*

„Jedna od najslavnijih Rembrantovih slika, ‘Čovek sa zlatnom kacigom’, koja je izložena u Muzeju u zapadnom Berlinu, uopšte nije delo velikog holandskog majstora. Stilske analize pokazale su da je reč o slici nekog od njegovih učenika. Naime, u 17. veku nije bilo neuobičajeno da učitelj potpiše rad nekog od svojih đaka.“

*

Pismo iz Prištine od akademika Vukovića u kome me obaveštava da ne može dati blok posvećen signalizmu u „Stremljenjima“. Po njemu, i po stavu redakcije koji prenosi, o signalizmu, i uopšte avangardi, u ovom časopisu se poprilično pisalo. Kaže da u broju 1 za 1986. god. „Stremljenja“ prikazuju „Signalizam u svetu“ a isto tako rado bi prikazali Živanovu knjigu „Orbite signalizma“.

*

„‘Malo ledeno doba’ na Zemlji trajalo je oko tri stoleća, približno od 1500. do 1800 godine. Osetno zahlađenje u navedenom periodu zahvatilo je Evropu, Severnu Ameriku i Daleki istok u Aziji. Najhladniji period ‘malog ledenog doba’ bila je druga polovina 17. veka, kada su zime u Evropi bile za 1,5 do 2,0 °C hladnije nego u našem veku, dok su u Japanu zimske temperature za oko 6 °C a letnje za oko 4 °C bile niže od sadašnjih. — Najhladniji period ‘malog ledenog doba’ poklapa se sa ‘minimumom Maundera’, intervalom dugim 70 godina (1645–1715). To je bio period izuzetno

'mirnog Sunca', odnosno period bez Sunčevih pega, protuberanci i drugih vidova Sunčeve aktivnosti."

*

EPITAF VLATKA VLAĐEVIĆA

„Prije 70 godina sa nekropole stećaka u Vlađevinama kod Rogatice prenesena su u vrt Zemaljskog muzeja u Sarajevu dva spomenika na kojima su uklesani epitafi starom bosanskom epigrafskom ćirilicom. Jedan od tih epitafa se odnosi na uglednog vlastelina Vlatka Vlađevića, a drugi na njegovog vojvodu Miotoša.

Vlatkov stećak ima ove dimenzije: dužina 286, širina 114, a visina 158 cm. Monolitno njegovo postolje je dugačko 350, široko 160, a visoko 68 cm. (...)

Prema tome, ovaj epitaf u transkripciji glasi (u zagradama su slova koja u natpisu nedostaju) ovako:

V' IME OTCA I SINA I SVET(A)GO D(U)HA A SE LEŽI VLATKO VLA(DE)VIĆ KOJI NE MOLJAŠE N(I) JEDNOGA ČLOV(JE)KA TAKMOGNA A OBIDE MNOGE ZEMLJE A DOMA POGIBE A ZA NJIM' NE OSTA NI S(I)N' NI BRAT' A NANJ' USIČE KAMI NJEGOV' VOJVODA MIOTOŠ' SLUŽI G(OSPODI)NA BOŽJOM' POMOĆU I KNEZA PAVLA MILOŠĆU KOJI UKOPA VLATKA POMENU B(O)GA

(...) Po svojim paleografskim i lingvističkim svojstvima, zatim po svom sadržaju i drugim okolnostima, epitaf Vlatka Vlađevića iz Vlađevina može se uvrstiti među nekoliko najznačajnijih bosanskohercegovačkih ćiriličkih epigrafa. Po oblicima slova, po jezičkim terminima i podacima iz istorijskih izvora, a posebno po tome što je Vlatko bio dvorjanin Pavla Radenovića, najverovatnije je da ovaj epitaf potječe s početka XV v, svakako prije 1415. godine, kada je Pavle tragično završio život."

(Šefik Bešlagić)

*

Kada sam svojevremeno video platna Gabrijela Stupice u stalnoj postavci MSU veoma su mi se dopala, sada njegove monohromne neveste u Sebastianu izgledaju mi istrošeno, naivno (u lošem smislu) i neinventivno. Jednostavno iz umetnika je, izgleda, iscurela prvobitna stvaralačko–imaginativna energija i on se neprekidno ponavlja tonući u sve veće sivilo.

*

Senke sna. *Euridika* u ogledalu. I on. Kao Bog. *Zaustavljena* nepogoda. Gde je zlatokosi *dečak*? Opsednut beskonačnošću. *Eksplozija* zore. Na istucalim *usnama*. Panteistička projekcija. Sveta. Obajnici i *jasnovidci*. Pometeni pesmom.

*

Prema Vigotskom misao se ne izražava rečju, već se u njoj ostvaruje. „Misao i reč nisu međusobno povezane iskonskom vezom. Ta veza nastaje, menja se i raste tokom samog razvitka misli i reči" tvrdi on.

Utorak, 26. novembar 1985.

Voja Krasić iz Prokuplja, šalje „Lirsku Vandeju“ Radeta Drainca obećanu još pre par meseci. Knjiga što se tehničkog uređenja tiče, izgleda provincijski stameno i čvrsto ali sa slovnim greškama, i to u pesmama, koje mogu da obeshrabre. Podiđe me mala jeza kada pomislim na blok o signalizmu koji se baš ovih dana slaže u zimskom broju prokupačkog „Toka“.

*

Razgovor sa Srbom da se u „Savremeniku“ objavi jedan blok kojim bi se kritički osvetlio signalizam. Na pitanje koje kritičare imam u vidu odgovaram: Svetu Lukića, Živana Živkovića, njega (Srbu) i Kornhauzera (odlomak iz disertacije). Srba me moli da o svemu ovome detaljnije porazgovaramo početkom januara kada bismo eventualno i precizirali objavljivanja bloka.

*

„Talog od kafe nemojte bacati jer ga možete koristiti za negu ruku. Svake večeri protrljajte ruke talogom kafe, a zatim ih operite i izmasirajte sa malo glicerina. Ovako negovane ruke neće biti crvene i rapave.“

*

Ovaj Dnevnik je samo jedno bekstvo od pisanja, od pravog pisanja, od poezije. Kako ga se otarasiti?

*

„Malo ostrvo jugozapadno od obale Engleske koje je inspirisalo Agatu Kristi za jedan od njenih najslavnijih romana ‘Deset malih crnaca’ — je na prodaju. Ostrvo Burg površine devet hektara, povezano je s kopnom peščanom prevlakom a na njemu se nalazi hotel sa 34 sobe, radnja, pab — i duh krijumčara Toma Krokera koji se, kažu pojavljuje četiri puta godišnje.“

*

„Godine 1916. pobegao je iz zoološkog vrta u Honolulu jedan par australijskih kengura. I razmnožila se potom prava populacija koja se izvanredno prilagodila na havajske uslove. Havajski kenguri su manji od australijskih, imaju svetliju dlaku i — što je začudilo naučnike — hrane se biljkama koje bi trebalo za njih da budu otrovne.

Istraživanja su pokazala da havajski torbari imaju nešto drukčiji sastav aminokiselina jednog od fermenata jetre, što im omogućava da upotrebljavaju za ishranu ‘zabranjene’ biljke. Ovo je izazvalo veliki interes u naučnom svetu kao redak slučaj brze evolucije.“

*

Otmica egipatskog aviona; u borbi komandosa sa poluludim otmičarima, na Malteškom aerodromu, preko 60 mrtvih.

*

U „Odjeku“ Ante Stamać piše o zaboravljenom ilirskom pesniku Pavlu Štoosu (Štoos).

Sećam se kako sam 1966. god. upoznao Stamaća. Služio sam vojsku u Zagrebu. Januara 1966, sa tek objavljenom „Planetom“ krenem iz kasarne na Maksimiru u Savsku cestu negde gde se nalazila redakcija „Razloga“. Pokucam na vrata, otvorim, iznad niskog stola dižu se tri ili četiri glave i iz nekakve gotovo žablje perspektive iznenađeno me gledaju. Među njima, takođe, jedan u vojničkoj uniformi — Ante Stamać. Služio je vojsku u Bitolju, uzdisao je za Zagrebom i zavideo mi što sam u Zagrebu. Nikad se posle toga nismo sreli. Proveravam ga u Jugoslovenskom književnom leksikonu „A. S. rođen u mestu Molat, ostrvo Molat 9. X. 1939.g., pesnik i esejist. Radio kao muzičar, zatim urednik „Razloga“ i „Telegrama“. Vidim nadalje iz te beleške da je Danuta Strašinjska 1973. godine u Varšavskoj „Poeziji“, dakle iste godine kada je prevela moje pesme i pisala o signalizmu, pisala i o poeziji Ante Stamaća kao jednoj „od novih puteva hrvatske poezije“.

*

Preuzeo iz „Nolita“ Rečnik književnih termina. Na strani 717 definicija signalizma koju potpisuje Z(oran) K(onstantinović).

*

Javlja se Ljiljana Gerasimović, odlaže naše viđenje za posle praznika. Njeno zdravstveno stanje je, iz onog što mi priča, znatno ozbiljnije nego što sam pretpostavljao.

*

Nestao sam iz *ognja*. Sa srebrenim zrnom. Zemlje. *U oku*. Sve dublje. *I dublje*. Otvara se obzorje. *Lepet* krila. Jarebice. Razilaze se *raskršća*. Venčavajući gradove. Na tvojim *preponama*. Krvari. Crna *ranica*. Kralj Lir *plače*. Iza kulisa. Mahnit. I *zaboravljen*.

*

„Ali poezija je preobrazljiva, može da bude sve, ipak opstaje kao ona sama, kao poseban oblik mišljenja i vid življenja.“

(Miodrag Pavlović)

Četvrtak, 28. novembar 1985.

Zove Biserka, pravda se što nije zvala ranije, grip. Prevela je esej „Kompjuterska poezija" J. Kornhauzera i napravila je sinopsis/predlog za „Gradinu":

IZDAVAČKOJ RADNOJ ORGANIZACIJI „GRADINA"

Niš

Julian Kornhauser: *Sygnalizm. Propozycja serbskiej poezji eksperymentalnej.* — Kraków, Uniwersytet Jagiellonski, 1981, p. 172.

Studija Julijana Kornhauzera, pesnika, kritičara i profesora jugoslovenske književnosti XX veka na Jagjelonjskom univerzitetu u Krakovu, *Signalizam. Predlog srpske eksperimentalne poezije* rezultat je višegodišnjeg proučavanja srpske avangardne poezije, posebno njenog pravca signalizam. Objavljena je kao 47. sveska edicije Jagjelonskog univerziteta „Habilitacione rasprave". Kornhauzerova studija o signalizmu sastoji se od tri poglavlja: *Konvencija umetničkog eksperimenta, Signalizam Miroljuba Todorovića — programi i manifesti* i *Stilistički pristupi signalističkoj poeziji*. U prvom poglavlju autor se bavi pojmom umetničkog eksperimenta, vrstama eksperimenta, pojmom avangarda i neoavangarda, tretirajući signalizam kao neoavangardu, tj. kao pravac nastao posle drugog svetskog rata, problemom konvergencije u eksperimentalnom stihu. Ono je, prema tome, teorijsko utvrđivanje problema kojim se bavi u kasnijim poglavljima. Drugo i glavno poglavlje, posvećeno Miroljubu Todoroviću, prati razvoj evropske avangardne poezije posle drugog svetskog rata i povezanost, tj. sličnosti i razlike signalističke poezije Todorovića sa avangardnim pravcima u svetu. Zatim daje presek kroz osnovne faze njegove poezije: scijentizam, od scijentizma ka signalizmu, klasifikaciju i tipologiju signalizma: fenomenološka, stohastička, konkretna, vizuelna, kompjuterska, kinetička, sleng i sl. Treće poglavlje posvećeno je stilističkoj analizi signalističke poezije, prema navedenim tipovima, tj. verbalnim i vizuelnim aspektom te poezije, na primeru Todorovićeve poezije kao i ostalih jugoslovenskih pesnika, na ovaj ili onaj način povezanim sa signalizmom: Rešin–Tucić, Despotov, Rošulj, Lj. Jocić, V. Radovanović i dr.

Ukratko, Kornhauzer se u prvom redu bavio pitanjem koliko nov kvalitet poezije utiče na promenu mišljenja i da li uopšte utiče. Jer, kako nam je poznato, sami pojmovi se nisu promenili, ali drugačije „govorenje" o njima donosi nove sadržaje u poeziji.

Svest o promeni književnog materijala dovela je do promena svesti u oblasti teorije književnosti. Njena osnovna preokupacija je bavljenje postupkom, tj. time kako delo nastaje. Kornhauzerov pristup signalističkoj poeziji upravo pripada toj školi, služi se njenom metodologijom i terminologijom. I to veoma konzekventno. U tom smislu njegova studija je

najozbiljniji rad o najbitnijim pitanjima signalizma, rad koji bi mogao poslužiti drugim proučavaocima najnovije avangardne poezije kao primer, kako se umetničko delo može strogo naučno proučavati.

Kao takav rado ga preporučujem za prevođenje na srpskohrvatski, čime bi nam postao bliži i upotrebljiviji.

Biserka Rajčić

Predlog ću poslati Jevtiću da izvidi mogućnost objavljivanja Kornhauzerove knjige. Za „Kompjutersku poeziju“ kažem Biserki da je zakasnila za „Bagdalu“ i da ću videti gde ćemo objaviti taj tekst.

*

„Najveći mormonski hram na svetu, nalazi se u Solt Lejk Sitiju, u SAD. Ova crkva je dovršena 1983. godine i prostire se na površini od 23505 m^2 — što je skoro dvostruko više od površine velelepne katedrale Sv. Petra u Rimu.“

*

„Vatrene pristalice džoginga trebalo bi da se zabrinu: studija nemačkog sportskog pedagoga Edgara Ruemeleja, pod naslovom ‘Seksualnost maratonaca’, nedvosmisleno dokazuje da preterano trčanje ili vožnja biciklom smanjuje želju za vođenjem ljubavi! Trideset osam od četrdeset četiri trkača, koji nedeljno pretrče oko 100 kilometara, izjavili su da im se smanjilo interesovanje za seks otkada se povećalo za džoging.“

*

Bolovi u kolenu, otečeni zglobovi desne ruke, prestajem da kucam, ne mogu čvrsto držati olovku u ruci, teže pišem.

*

U najnovijem broju „Foruma“ (7–8) tekst Pavla Pavličića „Manirizam i avangarda“. Prema ovom autoru „Avangarda nastoji da u umjetnost uključi cijeli svijet, da svijet prikaže kao estetsku kreaciju ili da ga estetskom kreacijom učini. Pri tome se služi sličnim sredstvima kao i manirizam, samo što to čini na nešto zaoštreniji i radikalniji način.“

*

„Gladijatori (gladius — mač) bili su borci koji su se u rimskim arenama borili na život i smrt. U početku su regrutovani od osuđenih zločinaca a prvi put su se regrutovali u pogrebnim ceremonijama 164. godine pre naše ere. Kako je interesovanje gledalaca za borbe u arenama bilo sve veće, počeli su i robove i ratne zarobljenike da koriste kao gladijatore. Oni su obučavani u posebnim školama. Gladijatorske borbe bile su omiljene u svim rimskim provincijama. Ove surove priredbe zabranio je u Istočnom rimskom carstvu car Konstantin 325. godine, a u Zapadnom — car Teodorik, 500. godine.“

*

„Svet u kojem stvarnost protiče, (...) jeste nedeljiv i neponovljiv svet koji se konkretno doživljava: svet koji se vidi, čuje, oseća i osmišljava, sav protkan emocionalno–voljnim tonovima utvrđenog vrednosnog značenja. Nedeljivu neponovljivost tog sveta, ne sadržajno–smisaonu, već emocionalno–voljnu, tešku i gnjavatorsku, garantuje stvarnost i priznanje mog neponovljivog učešća, mog ne–alibija u tom svetu (...)."

(Mihail Bahtin)

*

„Verovatno je tačno da nam čovek ostaje zauvek nepoznat i da u njemu, uvek, ima nešto nedosežno što nam izmiče."

(Kami)

„Čovek je sinteza beskonačnosti i konačnosti, vremenskog i večnog, slobode i nužnosti..."

(Kjerkegor)

*

Planetu i *Putovanje u Zvezdaliju* trebalo bi izdati u jednoj knjizi (odvojeno naravno), dodati im, namerno ili slučajno, ispuštene delove, *Zvezdaliji* crteže, *Zvezdanu sintaksu*, odlomke dnevnika kada je pisana i na kraju mišljenja kritičara.

Petak, 6. decembar 1985.

Bio u Nišu do „Gradine" zbog Kornhauzerove knjige. Samo propali izlet bar što se knjige tiče. Grad me je, inače, očarao. Prvi put sam osetio nostalgiju za Nišem i onim danima od pre 25 i 30 godina. Šetnja tvrđavom i ulicama gde sam nekad kao pubertetlija bazao. Ipak, nisam imao snage da prođem Mačvanskom ulicom i vidim kuću gde sam živeo. Bilo bi to, zaista, previše.

*

U Londonu otkrivena do sada nepoznata Šekspirova pesma iz 1580 godine. Naravno, odmah polemike da li su autentična ili ne?

*

„Bakterije mogu doista da opstanu u svakojakim uslovima. Tako je, 1967. godine, američka svemirska agencija NASA, ustanovila da ova stvorenja mogu da se nađu čak i na visini od 41,4 kilometra iznad površine Zemlje, u tako reći bezvazdušnom prostoru."

*

Nemci leče reumu hladnim (ledenim) oblogama i gimnastikom.

*

U galeriji Sincron (Breša) izlaže Horacio Garcia Rossi.

*

Predsednik Sekretarijata Beogradske sekcije S. R. saziva sastanak članova u subotu 14. decembra u sali Udruženja sa početkom u 11 časova.

*

(San)

Sami smo u stanu. Nešto se čudno dešava. U kuhinji električna peć postaje bučna: podrhtava, trese se, posuđe na njoj se pomera, zvecka, a ona pod navalom struje počinje sablasno da svetluca. Peć je stara. Nekoliko puta smo je popravljali. Novca da se kupi nova nije bilo.

U velikom smo strahu da ne dođe do eksplozije i požara. Niko ne sme da priđe peći.

Odjednom, kao da je iz zemlje iznikla, pojavljuje se neka krupna žena raščupane kose i unezverenog pogleda. Bez reči prilazi peći, koja je već u usijanom stanju, hvata obema rukama električni kabl za glavu i jednim trzajem izvlači ga iz utičnice.

Sreda, 11. decembar 1985.

Divni, pravi jesenji (oktobarski) dani, sa suncem i lakom jutarnjom zimljivošću, u decembru.

*

Galerija — Legat Milice Zorić i R. Čolakovića poziva na otvaranje izložbe VASARELY u petak 13. decembra u 13 časova.

Danas u isto vreme u Galeriji Petra Dobrovića Nova postavka galerije, slike 1933–1942.

*

„Komete i padanje meteora smatralo se znakom nesreće — od kuge do ratova.

Jedna od teorija je da se svakih 26 miliona godina na Zemlju sruči džinovski pljusak meteorita koji stvara neku vrstu nuklearne zime.

U Tunguski 1908, džinovski meteorit je spržio tajgu u centralnom Sibiru: plamen se dizao 20 km uvis, a toplota osećala u promeru od 64 km.

Halejevu kometu su okrivljavali za epidemiju gripa 1910. i za kugu u Evropi 530, za rimsko razaranje Jerusalima 66, građanski rat u Kini 218, invaziju Džingis Kana na Indiju i Kinu 1222. godine.

Papa Kalikstus III je 1456. molio spasenje od komete: izbio je rat između Turske i hrišćanske Evrope.

Šekspirov Julije Cezar zaključuje da ‘kad prosjaci umiru nema na vidiku komete: samo nebo plamenom nagoveštava smrt prinčeva’.“

*

Jon Stefan poziva da učestvujem u njegovom mejl–art projektu „Današnji dan“.

*

Novica Lošić javlja se jednom lepom razglednicom iz San Franciska.

*

Umrli engleski pesnici Filip Larkin (63) i Robert Grejvz (90).

Negde 1973. godine, kada sam boravio u Londonu, kupim čuvenu Larkinovu antologiju „The Oxford Book of Twentieth–Century English Verse“. U njoj su moji miljenici T. S. Eliot i Dilen Tomas bili dobro zastupljeni. Začudo i Robert Grejvz je imao čak desetak pesama, dok je po broju pesama jedan od najbolje predstavljenih, pored Tomasa Hardija, bio V. H. Odn. Antologija se završavala tada mladim liverpulskim pesnikom Brajanom Patenom.

*

„Astronomi su izračunali da zvezda ‘Objekt R 136 a’, u maglini Tarantula, udaljena od nas 179 hiljada svetlosnih godina, ima najveću masu od svih poznatih nebeskih tela. Procenjuje se da je njen prečnik 50 puta veći od Sunca, a da joj je masa veća čak 2100 puta.

*

„Izazvan ‘iskušenjima srpskog naroda’ u aprilskom ratu Stevan Moljević je krajem juna 1941. godine sačinio prvi projekat o velikoj Srbiji u obnovljenoj Jugoslaviji, koji počiva na zalaganju za stvaranje i organizaciju homogene Srbije, sa etničkim područjem na kome su živeli Srbi.

Granice te homogene Srbije obuhvatale su celo etničko područje na kome su živeli Srbi, sa slobodnim izlazima na more za sve srpske zemlje na domaku mora, pod kojima su se podrazumevale: Srbija, ‘Južna Srbija’ (Makedonija), pojačane Vidinom i Ćustendilom, Crna Gora i Hercegovina, Dubrovnik s posebnim statusom, severni deo Albanije, ukoliko ona ne bi dobila autonomiju.

U ‘Zapadnu srpsku oblast’ ušla bi, pored Vrbaske banovine, Severna Dalmacija, srpski deo Like, Korduna, Banije i deo Slavonije. Za ovu oblast trebalo je obezbediti Zadar s okolinom i ostrva radi izlaska oblasti na more.

‘Severnoj srpskoj oblasti’ dala bi se Dunavska banovina, oduzeti srezovi (prilikom reorganizacije Kraljevine 1939. i stvaranja Banovine Hrvatske): Vukovar, Šid i Ilok, s opštinama vinkovačkog sreza (Vinkovci, Laze, Mirkovci i Novi Jankovci), srez i grad Osijek. Ovoj oblasti obezbedila bi se Baranja s Pečujem, istočni Banat s Temišvarom i Rešicama.

‘Središnjoj srpskoj oblasti’ (Drinska banovina) povratili bi se srezovi oduzeti 1939: Brčko, Travnik i Fojnica.

U sastav Srbije ušla bi i Dalmacija sa zasebnim autonomnim položajem. Po ovom političaru, snagu države ne čini prostranstvo, bogatstvo

zemlje i broj žitelja, već nezavisnost pogleda, smisao i ljubav za državu, njenu slobodu i nezavisnost, unutrašnja sloga i duhovna povezanost naroda, sa spremnošću na žrtve.

Ova teza je potkrepljivana iskustvom Srbije i Crne Gore u prošlim ratovima, kao i Grčke u ratu 1940–1941. Moljević je video osnovnu grešku 1918. u tome što nisu bile 'udarene' granice Srbije u Jugoslaviji. Ova proširena Srbija bila bi jedna od tri federalne jedinice, od kojih bi dve činile Hrvatska i Slovenija."

*

KINEZ IZ BOSANSKE ULICE

Svi ga znaju pod tim imenom. Omanji, riđ, sa šeširom natučenim na oči, večito pijan. Vuče za sobom nekakva rashodovana kolica, prenosi robu, obavlja sitne amalske poslove za trgovce, zanatlije, piljare duž Bosanske ulice. Od ugla Balkanske do Kraljevića Marka to je njegovo carstvo.

*

Svet svoju pravu vrednost i smisao skriva ispod površine pojavnosti.

Nova umetnost izlučuje iz svojih stvaralačkih laboratorija ono što uspe da zahvati i oblikuje iz haosa naše savremene civilizacije.

Kako kreativnim metodama, iznutra, re–konstruisati obličje čoveka prikazujući njegovu nepatvorenost?

U kojoj meri, i kako, umetnost (posebno književnost) može da nas opsenjuje i vara?

Petak, 13. decembar 1985.

Nove nevolje sa Živanovom knjigom, ne možemo od izdavača da izvučemo dovoljan broj primeraka za recenzente. Knjige, naravno, nigde nema ni po knjižarama. Ponavlja se slučaj sa „Signalizmom u svetu" i mojim „Nokautom".

*

Iz Sarajeva stiže katalog izložbe Mail–Art Olimpijada. Izložbu je u Muzeju XIV zimskih olimpijskih igara (od 19. nov. do 1. decembra 1985) organizovao Andrej Tišma sa velikim brojem domaćih i stranih mejlartista.

*

Nenad Bogdanović šalje listu učesnika svoje međunarodne izložbe umetničkih poštanskih pošiljaka *Imprimes–Tiskanice*.

*

Novi Supekov poziv:

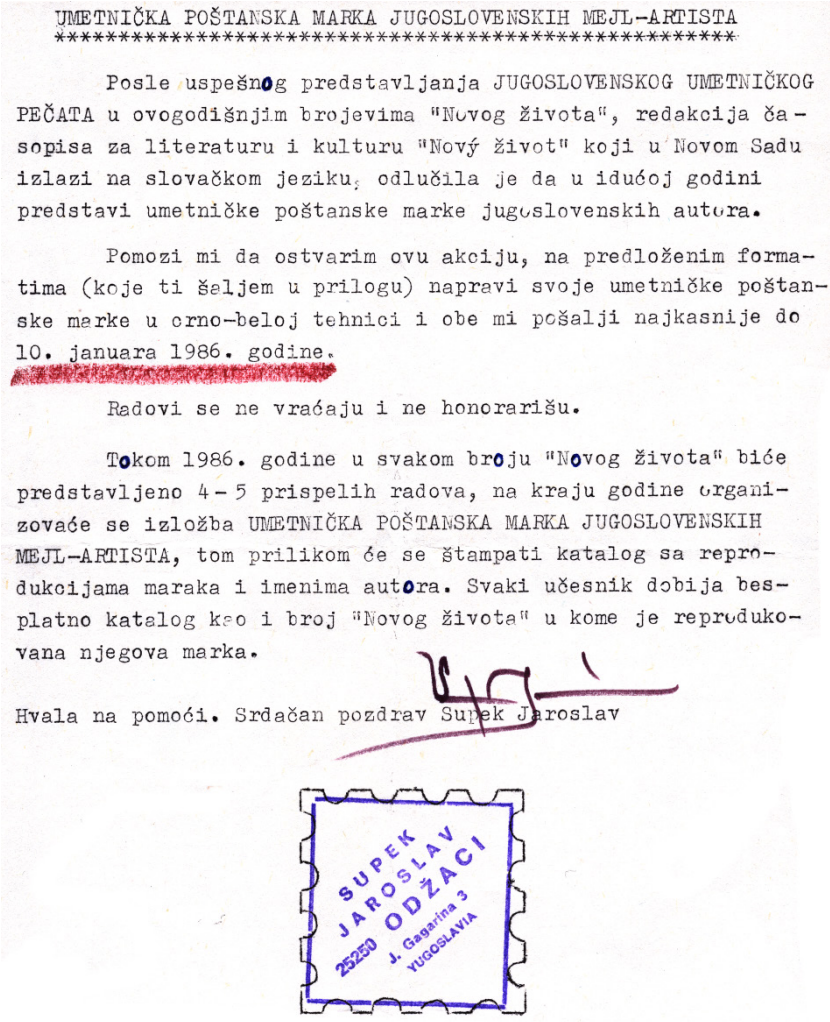

UMETNIČKA POŠTANSKA MARKA JUGOSLOVENSKIH MEJL-ARTISTA
****

Posle uspešnog predstavljanja JUGOSLOVENSKOG UMETNIČKOG PEČATA u ovogodišnjim brojevima "Novog života", redakcija časopisa za literaturu i kulturu "Nový život" koji u Novom Sadu izlazi na slovačkom jeziku, odlučila je da u idućoj godini predstavi umetničke poštanske marke jugoslovenskih autora.

Pomozi mi da ostvarim ovu akciju, na predloženim formatima (koje ti šaljem u prilogu) napravi svoje umetničke poštanske marke u crno-beloj tehnici i obe mi pošalji najkasnije do 10. januara 1986. godine.

Radovi se ne vraćaju i ne honorarišu.

Tokom 1986. godine u svakom broju "Novog života" biće predstavljeno 4 - 5 prispelih radova, na kraju godine organizovaće se izložba UMETNIČKA POŠTANSKA MARKA JUGOSLOVENSKIH MEJL-ARTISTA, tom prilikom će se štampati katalog sa reprodukcijama maraka i imenima autora. Svaki učesnik dobija besplatno katalog kao i broj "Novog života" u kome je reprodukovana njegova marka.

Hvala na pomoći. Srdačan pozdrav Supek Jaroslav

SUPEK JAROSLAV ODŽACI 25250 J. Gagarina 3 YUGOSLAVIA

*

Zvao Milovan Vitezović, još nije završio predgovor za Vikijevu knjigu „I onda cvetić počne da ima noge“. Dogovorili smo da se čujemo u ponedeljak.

*

Živan pita o čemu da piše za svoj Pedagoški zbornik. Predložio sam mu da napiše esej o Ljubiši Jociću što je on oduševljeno prihvatio.

*

Na trgu Republike ispred Narodnog muzeja izložena je skulptura Maksa Ernsta „Kozorog“ (Jarac zodijački znak). U Muzeju remek–dela Nacionalne galerije Zapadnog Berlina.

*

„Setivši se iznenada da od dana bekstva nije spavao, prestao je da trči. Sada je i kiša bila umorna od udaranja u zemlju, pa su se kapi lomile i prskale okolo na vetru kao zrna peska. Ako bude susreo san, san će biti devojka. Poslednje dve noći, dok je hodao i trčao preko napuštene zemlje, sanjao je o tom susretu. Lezi, reći će ona, daće mu svoju haljinu da legne na nju i ispružiće se pored njega. Dok je sanjao, a grančice pod njegovim nogama šuštale kao njena haljina, neprijatelj je vikao po poljima. Trčao je sve dalje ostavljajući san iza sebe."

(Dilen Tomas)

Nedelja, 15. decembar 1985.

„Evo me usred moje ćelije koja mi je istovremeno spavaća i radna soba, floberovska urlaonica, park i pustinja. Ovde mi je dobro, tu se vidim, tu se pronalazim."

(Leon — Pol Farg)

*

„Stručnjaci za aero i astronautiku sa Univerziteta u Koloradu, SAD, pažljivo proučavaju let vilinog konjica. Taj tanani insekt može u vazduhu da lebdi, da poleti u stranu i unatrag, a isto tako, za svoju snagu, neverovatno brzo da krene iz mesta. Jednovremeno, njegov let izuzetno je ekonomičan, jer s malo snage postiže veliki učinak. Tajna vilinog konjica je u tome što on može u letu da menja oblik svojih krila i da time izaziva za let pogodna vazdušna strujanja.

Neobična dinamika leta vilinog konjica, po mišljenju naučnika sa Univerziteta u Koloradu, otvara aerodinamici sasvim nove vidike. Dodavanjem tankih metalnih traka na noseće delove aviona, koje bi izazivale slična treperenja kao krila vilinog konjica, mogle bi se do jedne četvrtine smanjiti površina avionskih krila i tako postići znatna ušteda, ne samo u materijalu, već i u potrošnji goriva."

*

Sa Dinkom, Viktorom, i Nadom do Vazarelijeve izložbe. Impresivno, mada nisam očekivao da me opartistički geometrizam i dalje može oduševljavati.

*

Evo *šake*. Pune rose. I buba. Iz zelenog *bezmerja*. Moje telo je *pesma*. Eksplozija rađanja. Sev *jezika*. Iz zmije u procepu. Diže se *plamen*. I pada. Po *tebi*. Kao srebrn prah. Kao *nesanica*.

*

„Reči, reči — imenice! Potrebno je samo da raširе krila i hiljade godina će izleteti iz njihovog leta „

(Gotfrid Ben)

Petak, 20. decembar 1985.

Vitezović mi daje tekst o Viktorovoj knjižici koji ću upotrebiti kao predgovor:

Viktor Todorović: I ONDA CVETIĆ POČNE DA IMA NOGE
(Crteži i priče četvorogodišnjeg dečaka)

Pred nama je crtežom i razgovorom hvatan tren po tren detinjstva četvorogodišnjeg dečaka, u onom najbitnijem, u mašti. I tako je nastala ova niska crteža i priča Viktora Todorovića.

Priče su nastajale po crtežima, stvaranjem odjednom, provalom mašte, u trenutku ispitivanja šta crteži znače, bolje reći šta kriju. Priče bi se, verovatno, u svakoj drugoj verziji kazivanja razlikovale, međutim Miroljub Todorović, zapisivač, razgovarač i otac dečakov, opredeljivao se za prvu najneposredniju verziju, uveren da ta linija mašte najviše odgovara linijama crteža. Tako ova zbirka crteža i priča četvorogodišnjeg dečaka u svojoj celokupnosti jeste knjiga o detinjstvu mašte, o svetu detinjeg duha u kome je i najčudesnije realno, jednostavno i prosto. Pokazuje nam da se mašta i njeni prostori ne određuju ogradama znanja, ne uslovljava mišlju o mogućem. Iz crteža i priča izbija mašta bez pretpostavki. Tako vidimo da je u pravu narod kad kaže da sa decom i kuća raste.

Kada čovek iščita ove priče nastale po crtežima, nađe se pred pitanjem: Nije li mašta koju kasnije pokazujemo samo mali sačuvani deo onoga što nam je bila umna realnost u detinjstvu? Tako nas priče i crteži Viktora Todorovića vraćaju misli o genijalnosti dece, dok ne počnemo da ih usmeravamo, da ih omeđavamo normama, kalupimo logikom i zatrpavamo mogućim, kada će samo retki uspeti da sačuvaju Tesline gundelje na vrtešci i pretvoriti ih u hidrocentralu na Nijagari.

Zasluge za ove priče i crteže Viktora Todorovića ima njegov otac pesnik Miroljub koji je sačuvao ove crteže i magnetografisao priče. Njegova zasluga nije samo tehničke prirode, jer da bi se crtež nekome opričao, mora se imati i znatiželjan slušalac. Miroljub je bio slušalac, koji je umeo da podstiče, ali ne i usmerava.

Roditelji fotografišu decu i prave album spomenare, Miroljub Todorović je napravio, na ovaj način, duhovni portret svoga sina Viktora u vremenu kad je imao četiri godine.

Viktor Todorović je sada već momčić. Njegova trenutna zanimanja nisu ni književne ni likovne prirode. Međutim, svi mi koji smo imali prilike da vidimo crteže i priče četvorogodišnjeg dečaka Viktora, ostajali smo zadivljeni neobičnošću priča o nacrtanom, čije se neusiljene čudesnosti ne bi postideli ni prvi majstori nadrealizma. Zato, na našu dušu nek idu sve zamerke za ovo objavljivanje, a sve hvale onom ko ih i zaslužuje.

Milovan Vitezović

*

„Smatra se da na našu Zemlju godišnje padne i do 30 hiljada tona ‘svemirske prašine’, odnosno materije svemirskog porekla. Po nekim predviđanjima, nakon prolaska Halejeve komete blizu Zemlje, na proleće 1986. godine, ta količina treba i da poraste.“

*

U Nacrtu izdavačkog plana „Nolita“ za 1987. godinu u ediciji Srpska književnost najavljuje se objavljivanje 28 dela: memoara, autobiografija i dnevnika, od zbornika tekstova iz srednjeg veka, preko Simeona Piščevića i Pere Todorovića do Dnevnika Marka Ristića.

*

Iz sedamstotog jubilarnog broja „Književnih novina“ koje sa svoje 52 strane zaista impresivno izgledaju:

ZAHTEVI 2016 STANOVNIKA KOSOVA

Izloženi nasilju nepoznatom istoriji, mirnodopskih uslova u kolevci svoje otadžbine, mi potpisani Srbi sa Kosova i Metohije činimo poslednji napor da legalnim načinom zaštitimo pravo na život naših porodica.

Situacija u realitetu je poražavajuća: okupiran je deo Jugoslavije, prostor našeg istorijskog i nacionalnog bića, a genocid fašista nad nama Srbima na Kosovu i Metohiji stekao je pravo građanstva. Nije prilika, niti je to moguće uraditi, da iznosimo dosije najcrnjih nedela.

Decenijama traje brutalni pritisak šiptarskih šovinista nad nama i našim porodicama, imanjima, grobljima i svetinjama, na žalost, namerno ili slučajno to je skrivano i zataškavano. Ni njihova otvorena pobuna 1981. godine, protivno svakoj pameti, nije doprinela da vlasti ove zemlje zaustave ostvarivanje ideologije koja po metodama i cilju pripada fašizmu. Ostvarivanje etnički čiste teritorije, a Kosovo i Metohija to skoro jesu, je osnova fašističke doktrine.

Posebna tragedija je u tome, što umesto radikalnih mera suprotstavljanja, vlasti na Kosovu i Metohiji je maskiraju socijalističkom ideologijom.

Dok se nad nama vrši teror iz dana u dan, svuda i na svakom mestu, institucije vlasti u Pokrajini ostaju pasivne. Ne činjenjem one čine, ta pasivna rezistencija je apsolutna i aktivna potpora i legalizacija nasilja. Labavi zaključci igre zajednice o potrebi promena stanja na Kosovu i Metohiji blagovremeno su blokirani opstrukcijom vlasti.

U međuvremenu teror nad nama Srbima se svakodnevno pojačava na očigled Evrope i celog sveta, na sramotu Jugoslavije.

Kuda to vodi?

Uvereni da naša najviša zakonodavna tela neće, ne mogu i ne smeju ostati ravnodušna prema sprovođenju genocida nad nama Srbima na Kosovu i Metohiji, činimo poslednji pokušaj da se ovim načinom stane fašizmu na put.

Zbog toga zahtevamo hitne vanredne sednice Skupštine SFRJ i Skupštine SR Srbije, a za dnevni red prilažemo sledeće naše zahteve:

1. Garanciju ostvarivanja naših osnovnih ljudskih prava po Ustavu SFRJ i međunarodnim konvencijama, a koja su nam apsolutno oduzeta.

2. Da Socijalistička Republika Srbija dobije isti status državnosti kao i druge republike u Jugoslaviji.

3. Da se smesta iz organa vlasti Pokrajine i Republike isključe i podvrgnu odgovornosti velikoalbanski šovinisti, koji su inspirisali, vodili i vode pobunu na Kosovu i Metohiji i omogućili osvajanje teritorije Jugoslavije od strane velikoalbanskih šovinista. Odgovornost zahtevamo i za kadrove srpske nacionalnosti koji su svojim oportunizmom i karijerizmom služili i služe toj ideologiji.

4. Da se javno iznesu imena tvoraca projekta genocida na nama Srbima na Kosovu i Metohiji, bez obzira koji su položaj zauzimali u našoj zemlji. Pouzdano, taj projekat nije rezultat slučajnosti niti je nastao samo u ovom prostoru i u ovoj Zemlji.

5. Da se otkaže dalje gostoprimstvo emigrantima iz Albanije, naseljavanim od 6. aprila 1941. godine do današnjeg dana, bez obzira da li su naseljavani po Musolinijevom programu ili, kasnije, po projektu Envera Hodže. Oni na teritoriji SFRJ, suprotno Zakonu, poseduju nekretnine, a većina njih prednjači terorom nad nama Srbima. Jugoslavija, na žalost, ne zna ni njihov broj, a po našim podacima *ima ih preko 260.000.* Ni jedan jedini Srbin iz Albanije proteklih decenija nije emigrirao u našu zemlju i ako ih je prema poznatim podacima u Albaniji više od 30.000. Izloženi najcrnjem teroru oni u Albaniji jednostavno kao nacionalnost ne postoje. Nikada ranije najodgovorniji pojedinci i tela ove zemlje nisu to pitanje postavili.

6. Da se hitno poništе svi kupoprodajni ugovori prodatih srpskih imanja, bez obzira da li su ih od nas iznudila fizička ili pravna lica.

7. Zahtevamo da se pod nadzorom republičke i saveznih vlasti bez odlaganja sprovede povratak prognanih srpskih porodica.

8. Da se izvrši rekonstrukcija više hiljada 'nestalih' sudskih predmeta, preispitaju sumnjive odluke i izvrše radikalne promene funkcionisanja sudstva.

9. Da se na Kosovu i Metohiji uvede službeni jezik kao na teritoriji cele Republike Srbije. To je naše pravo koje je oduzeto nelegalno.

10. Da se ukine albanska zastava sa simbolima koje sada ima. Mi nećemo u svojoj zemlji da živimo pod tuđom zastavom. Tuđa zastava je uvek bila povod slobodarskim ratovima protiv okupatora.

11. Da se izvrši rekonstrukcija dosijea balista koji žive u zemlji i u inostranstvu a koja su svesno uništena posle 1966. godine. Mere bezbednosti čitave države to nameću kao obavezu.

12. Zahtevamo od najviših partijskih organa da se izvrši rehabilitacija svih kadrova koji su zbog svog angažovanja protiv velikoalbanskih šovinista moralno i politički diskreditovani, pali kao prve žrtve te ideologije koja je obelodanjena.

13. Da se prilikom zapošljavanja i delegiranja suspenduju postojeća nelegalna pravila zastupljenosti po ključu što je suprotno Ustavu i osnovnim ljudskim pravima, i da se pristupi primeni pariteta.

14. Da u radu Skupština po našim zahtevima učestvuje delegacija sastavljena od potpisnika ove peticije koju mi odredimo. Delegacija bi autentično prenela i obrazložila delove koji su nas doveli do ovakvog stanja. Za predvođenje naše delegacije predlažemo drugove: Svetozara Vukmanovića — Tempa, Batrića Jovanovića, Todora Slavinskog i Zariju Martinovića.

15. Apsolutno odocnele promene nalažu da se vanredne sednice Skupštine održe što pre i zahtevamo da to bude najdalje do 30. oktobra 1985. godine u prisustvu javnih glasila.

Dosadašnji razgovori o problemima nas Srba na Kosovu i Metohiji nisu dali rezultate. Sadašnje ponašanje vlasti u Pokrajini oduzima pravni legalitet jednoj državi i forsira bezvlašće.

Broj potpisnika ove peticije je reprezentativnog karaktera. Smatrali smo da veći broj nije ni potreban, a i uslovi pod kojim je nastala ova peticija, koji vama nisu nepoznati, izuzetno su rizični za našu sigurnost. Osvete nad nama i našim porodicama zbog peticije su vrlo očekivane.

Ukoliko i ovom prilikom pozitivne socijalističke snage u Republici i Federaciji budu nadvladane od snaga rđavih namera, mi upozoravamo da više nismo u situaciji da nezaštićeni podnosimo genocid fašista nad nama, našim porodicama.

Tragične posledice neće opterećivati našu savest, jer su iznuđene realnom situacijom, jer branimo gole živote i otadžbinu.

Ugroženost nas Srba na Kosovu i Metohiji znači apsolutnu ugroženost srpskog naroda.

Napomena: Po ovlašćenju potpisnika, sva obaveštenja dostavljati na adresu Kosta R. Bulatović, 38210 — Kosovo Polje, Škerlina broj 3.

Dostavljeno:

— Skupština SFRJ,
— Predsedništvu SFRJ,
— Izvršnom veću SFRJ,
— CK SKJ,
— Skupštini SR Srbije,
— Predsedništvu SR Srbije,
— Izvršnom veću SR Srbije,
— CK SR Srbije,
— SUBNOR–u SFRJ,
— SSRNJ,
— SSRNS,
— SANU,
— Svetozaru Vukmanoviću — Tempu,
— Batriću Jovanoviću,
— Todoru Slavinskom
— Zariji Martinoviću
— Udruženju književnika Srbije

*

Majka Stole, u staračkom domu, beskrajno se raduje Viktoru i meni.

*

Izlažem Živanu ideju da se sakupe svi tekstovi Ljubiše Jocića o signalizmu i objave u knjizi sa njegovim (Živanovim) predgovorom. Kasnije nabrojim negde oko 19 Ljubišinih objavljenih tekstova.

*

„Biblija se može posmatrati i kao medicinski rečnik u kojem ima mesta i za sidu. Britanski hemičar koji radi u Njujorku tvrdi da čitavog života proučava bibliju sa medicinskog stanovišta i da je dosad pronašao 'zapanjujuće paralele' biblijskih i današnjih bolesti. U knjizi brojeva u Starom zavetu piše da je kuga pogodila narod Izrailja pošto je muškinje opštilo s prostitutkama. Bolest je bila zarazna i seksualno se prenosila, mada se ne može dokazati da je to sida — kaže Džon Gvilt.

*

Sve je *u pokretu*. Šum kestenovog lišća. Ostrva u *Sredozemlju*. Slepi kamen. U otvorenom *prostoru*. Energija prirode. Ti mirno *spavaš*. Stražar. Kule *rušne*. Opijen ljubavlju. Pesnik je *istraživač*. Ružičaste *planine*. Sa zlatom. *Među zubima*. Krtica. Pod zemljom.

Subota, 21. decembar 1985.

„Što bismo mi mogli imati zajedničkog s pupoljkom ruže koji dršće jer mu je kap rose pala na list?"

„Što ti je jednom rekao Zaratustra? Da pjesnici i suviše lažu? — Ali i Zaratustra je pjesnik."

„Ah, ima tako mnogo stvari između neba i zemlje o čemu su nešto mogli sanjati samo pjesnici!"

(Niče)

*

Najkonciznija prepiska je zabeležena između francuskog pisca Viktora Igoa i njegovih izdavača. U leto 1862. Igo je sa letovanja poslao pismo, interesujući se za prodaju upravo izašlog romana *Jadnici*, sledećeg sadržaja: '?'. Odgovor je bio u istom stilu: '!'.

*

Prelistavao dnevnike, sveske, fascikle od ranijih godina. Mnogo započetog, ostavljenog, zaboravljenog, onog što traži vreme, inspiraciju i

koncentraciju. Nezavršena knjiga „Dnevnik avangarde“, odavno zamišljeni i započeti „Fragmenti o signalizmu“, rasute sirove pesme, po dnevnicima i drugde, što zahtevaju ponovno čitanje, doterivanje, (za mene mnogo teži rad) i sabiranje. Poslednji redovi polemike napisani su još u junu....

*

„Ne mislim da čovek ne treba da govori o svojim namerama. Naprotiv, mislim da je govor o namerama veoma putokazan, tim pre što su namere, bar kod pravih pisaca, po pravilu promašene. Istinska knjiga je ne samo nešto drugo, nego i nešto više od ovih namera: ona je ostvarenje tih namera njihovim preobražajem. Misao ne postoji pre jezika. Kad pišem, ja ne prepisujem tu misao. Kad pišem, ta misao se rađa, ona postaje. Svakako, ja sam taj koji omogućava, sa svim svojim namerama i iskustvima, ali ona ako je istinita, tek u ostvarivanju, dakle tek u jeziku, otkriva samu sebe, i to svojom imanentnom logikom, tako da neizbežno, mora da bude nepredvidljiva, ništa manje od pesme.“

(Rade Konstantinović)

*

„U pustinjskoj zoni peruanskog departmana Januko otkriveni su ostaci drevnog minijaturnog grada — arheolozi smatraju da je to naselje u kome su nekad živeli kepeci rasta nižeg od Pigmeja. U ‘gradu’ je pronađeno mnogo predmeta iz svakidašnjeg života i oruđa za rad — svi podsećaju na igračke.“

*

„Gde debeli sjajni morž kao umorna lepotica maše sjajnom crnom nogom nalik na lepezu i onda skače u vodu, a kada se ponovo uspne na skelu, na njegovom teškom debelom telu sa bodljikavim čekinjama i glatkim čelom, pomalja se Ničeova glava.“

(Hlebnjikov)

Ponedeljak, 30. decembar 1985.

Posle lepog vremena pad temperature, susnežica i odvratne novogodišnje gužve.

*

Oživeo rad na polemici. Ozbiljno narasta deo naslovljen „Plagirani plagijator ili patašon prelaz Miodraga Perišića“.

*

U svetu pucnjava, atentati suludih palestinskih ubica na putnike aerodroma u Rimu i Beču.

*

Od Ateljea 212 dobijam program — informacije.

„U Pripremi

Pera Todorović novinar, pokretač mnogih listova, prevodilac, socijalista u Srbiji 19. veka, čovek je kome 'nisu dizani spomenici, niti su ulice često dobijale njegovo ime' — kaže Borislav Mihajlović — Mihiz. Pera Todorović je bio čovek ispred svog vremena, možda ispred svakog vremena. 'Slobode nikad nije previše. Ona je ili cela, ili je nema'. Od ove rečenice koju kao mlad novinar izgovara kralju Milanu Obrenoviću, preko progona i izrečenih smrtnih kazni, preko 20 godina dugog trovanja morfijumom, Pera Todorović završava život kao novinar koji za novac piše članke po narudžbini. Jedna moderna sudbina puna prokletstva — bio je i bogat i siromah, i hrabar i kukavica, uvek u senci glasnijih. Izneverili su ga mnogi, a i on poneke. Pera Todorović bio je čovek kakvog može poželeti svaka istorija i nijedna vlast, a desetine drama koje je proživeo svaka pozornica.

Premijera početkom februara.

Autor /Borislav Mihajlović — Mihiz, reditelj /Soja Jovanović, scenograf, /Pavle Jovanović, dramaturg /Sanja Ćosić.

Igraju /Danilo Stojković, Svetislav Goncić, Branko Vujović, Dejan Čavić, Suzana Petričević, Erol Kadić, Vesna Pećanac, Milan Mihailović, Branislav Zeremski, Milutin Karadžić, Aljoša Vučković, Ljubiša Bačić, Peđa Bjelac."

*

Subotnji dodatak „Politike" donosi kraći prikaz Živanove knjige pod naslovom „Studija o signalizmu".

*

Poziv iz Japana:

DEAR FRIEND!
IT IS ORIGINAL PLEASURE OF MAIL ART NETWORK WHICH WE MAKE USE OF ANOTHER PERSONS SEAL OR STAMP AT WILL.
OURSELVES MAY BE LIKEND TO ONE OF THE BRAIN CELL, IT IS CROWED WITHOUT NUMBER AND COMES INTO SUPERB OBJECT.
AT PRESENT ART, FACULTY OF ONLY GENIUS IS NO MORE NECESSITY.
I INTEND TO COLLECT SEAL OR STAMP OF EVERYBODY INTO ONE SHEET AND SEND BACK TO EACH.
PLEASE SEND YOUR SEAL OR STAMP TO ME.

BEST WISHES AND REGARDS,
RYOSUKE COHEN

SEND TO: R.COHEN
I-6 HIYOSHICHO MORIGUCHI-CITY
OSAKA 570 JAPAN

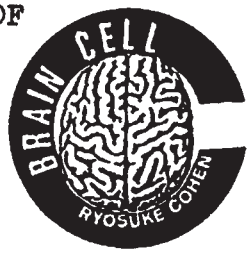

*

Tek pokrenuti časopis za kulturu, umetnost i društveno pitanje „Smederevo“ iz Smedereva u broju 2 objavljuje tekst Ostoje Kisića „Galaktička vizija čoveka“ (O ranom pesništvu Miroljuba Todorovića). Časopis, inače, dosta pristojno izgleda, u ovom broju donosi, između ostalih, prozu Nobelovca Kloda Simona, Miše Pavića, Davida Albaharija, poeziju Judite Šalgo, prevode Kolje Mićevića, osvrt Čedomira Mirkovića na sabrana dela Boška Petrovića i likovnu kritiku Dušana Đokića.

*

U pozivu na pretplatu, u „Politici“, „Književnost“ u prvim brojevima u 1986. godini najavljuje objavljivanje pored okruglih stolova o stvaralaštvu Danila Kiša i Mirka Kovača još i blok o signalizmu. Iz njihovih usta u Božije uši što kaže naš narod.

*

Grupa američkih naučnika (astrofizičara) predvođena Nobelovcem Čarlsom Taunisom objavila je svoja desetogodišnja istraživanja ponašanja materije u blizini centra naše galaksije. Oni su ustanovili da grandiozni gasoviti oblaci materije poniru brzinom od 700.000 km. na čas prema jednom objektu koji se nalazi u centru galaksije, a čija masa iznosi 4 miliona Sunčevih masa. Prema zaključku astrofizičara rezultati njihovih istraživanja govore o postojanju crne rupe u centru Mlečnog puta.

*

Pre nekoliko dana u galeriji SANU, povodom naučnog skupa „Mileševa u istoriji srpskog naroda“, kojim se obeležava 750 godina od osnivanja manastira Mileševe, otvorena je izložba kopija fresaka.

*

IRO „Vuk Karadžić“ najavljuje u svom izdavačkom planu za 1986. godinu sabrana dela Stanislava Vinavera u osam knjiga.

*

U zagrebačkom časopisu „Umjetnost riječi“ broj 1 (1985) Predrag Jirsak piše o češkom avangardnom umetničkom pokretu poetizmu.

*

Urednik „Novog dela“ daje mi tek štampanu knjigu ove izdavačke kuće, nove prevode pesama Majakovskog naslovljene „Ja lično“. Knjiga simpatično izgleda, dugo je prevrćem u rukama ali konačno shvatam da ovog pesnika više ne mogu da čitam.

*

„Često sam opažao da su debla okolnog drveća, voća i drugih stabala, nagnuta kao da žele da pobegnu od vodene žile, odnosno od njenog zračenja. Dogodi li se da se podzemna voda nalazi između dve voćke, obe su nagnute — svaka na svoju stranu — a tamo gde se u dubini sastaje zamišljeni produžetak njihovih debla nalazi se vodena žila. Često sam se kraj ovakvih prizora uverio da nije samo vetar, ili težnja drveta da se vine do svetla, razlog njegovog kosog položaja. To se naročito može zapaziti na mestima gde svako drvo ima dovoljno prostora pa ipak nisu sva nagnuta prema osunčanoj strani, kako bi se moglo očekivati već na suprotnu... Prilikom traganja za vodom nailazio sam i na veoma zanimljivu pojavu da završeci grane neke voćke, koji se pružaju iznad podzemne žile, ne nastavljaju relativno horizontalni rast već se iznenada okomito uspravljaju uvis, kao da su naišle na nevidljivi zid. Ponekad se u prirodi može videti i spiralno uvrnuto deblo. I takvo drvo je u blizini vodenog toka. A spiralu su načinile grane koje su 'težile' da se udalje s područja snažnog zračenja. A mlada, tek posađena voćka iznad vodenog toka brzo se suši. Kao što se suši i kora drveta na deblu s one strane gde su jaka zračenja. Ako neko u svom dvorištu ima zakržljalo drvo ranjenog debla i neprirodno savijenih grana, može mirno da na takvom mestu kopa bunar."

(Beleške jednog rašljara)

*

„Stalno me prati misao o neizbežnosti odlaska sa ovog sveta, prolaznosti svega što postoji. Verovatno sam zato napisala toliko ljubavnih pesama, jer se čovek, svaki čovek, ne samo pesnik, ljubavlju brani od misli da će jednom zauvek otići sa ovog sveta. Od prirode je data ova biološka odbrana, jer verujemo da ćemo se u detetu produžiti. Umetnik veruje, ili se nada, da će ga njegovo delo spasti od potpunog nestanka. Ja mislim da nam mnogo ne pomaže ni jedno ni drugo."

(Desanka Maksimović)

*

„Grgeč iz Nila koji može da poraste do veličine čoveka, napada i ubija većinu drugih vrsta riba u istočnoafričkom jezeru Viktorija, stvarajući tako nemale probleme lokalnim ribarima. Od 1969. godine, kada je grgeč iz Nila, poznat i kao 'vodeni slon', donesen u jezero Viktorija da se tamo množi, ulov ribara opao je za dve trećine, kaže Međunarodna unija za konzervaciju prirode, sa sedištem u Švajcarskoj.

Iz najvećeg istočnoafričkog jezera počele su da nestaju najvažnije riblje vrste visoke tržišne vrednosti, kao i mnoge retke vrste na ceni među vlasnicima akvarijuma. Grgeč, koji može porasti do težine od 100 kilograma, počeo je, osim toga, da ispoljava i 'kanibalski' apetit prema sopstvenoj vrsti, a o njegovom zastrašujućem delovanju na ribare da se i ne govori."

*

Na kraju ovogodišnjeg dnevnika neka se nađe ovaj mali kalendar što sam ga početkom godine dobio od nekog japanskog mejlartiste. Celu 1985. on je proveo u jednoj od pregrada mog novčanika brojeći sve tanje i tanje dinare koje je topila inflacija.

*

„Najbanalnija činjenica, otkrivena u nama, postaje izvanredno zanimljiva. To se dešava stoga što tada ona prestaje da bude banalna i apstraktna i pretvara se u izvanredan spoj stvarnosti i naše suštine.“

(Čezare Paveze)

*

I glas *zanesenog*. Iz zrnevlja u *šaci*. Iz izvora u šumi. *Hajke* neopisive. Poplaveli putevi. *Usporavaš* dan. U očima nevinih. *Bože moj*. Ravnodušni. Tvoj sam *lavirint*. Pljusak po peskuši. *Najžešći*. I najluđi.

1986

Subota, 15. februar 1986.

Mesec i po dana od kako su zabeleženi poslednji retci u ovom Dnevniku; do sad najduži period apstinencije za poslednjih pet godina. Za to vreme završen je konačno polemički tekst „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“ podnaslov „Moja frka sa njima“. Davao sam ga na čitanje Milivoju i Živanu koji su ga veoma visoko ocenili, posebno Živan. Umesto da tekst pošaljem SHT–u u Niš za „Gradinu“, kako smo se dogovorili poslao sam ga, krajem januara, sa ovim pismom Vuku Krnjeviću za „Književnost“:

23. januar 1986.
Beograd

Dragi Vuče,

Tri moja pokušaja da, posle Nove godine, dođem do tebe i dam ti ovaj rukopis nisu urodila plodom, pa sam se odlučio na ovu mejl–art, odnosno poštansku varijantu. Tekst koji ti šaljem je polemički i moja je želja da ga priključiš signalističkom bloku, za koji je i pisan; jer, kakav je to blok o pokretu u kome nemaš tekst osnivača.

Naravno, sve zavisi od tvoje odluke. Lično sam uveren da će ti se tekst dopasti (pomalo i zbog šatro žargona kojim je protkan), i da će njegovo objavljivanje izazvati polemiku uglavnom, književno–estetičke a ne političke prirode. Ova prva nam je, u ovom trenutku, rekao bih, potrebnija.

Nadam se, takođe, da na tvoju odluku neće uticati činjenica što ovde polemišem sa dva bivša urednika „Književnosti“ (Eli Finci i Zoran Mišić, pola redakcije Prosvete, čiji si ti šef, (Bogdan A. Popović, Milan Komnenić i Milutin Petrović), kao i sa dva tvoja saradnika „strukturalista“, kako si ih, ako me sećanje ne vara, pre par godina, pomalo sa dozom ironije, nazivao (Jasmina Lukić i Miodrag Perišić). Kao što vidiš sve se vrti oko „Književnosti“ pa zato i neka bude u „Književnosti“. Ako, pak, tvoja odluka bude negativna neću se naljutiti. U tom slučaju nadam se da čitanje ovog polemičkog teksta (želeo bih da ga samo ti čitaš), neće uticati na objavljivanje bloka o signalizmu, koji tako dugo čeka.

Nazvao bih te preko vikenda telefonom, a voleo bih da već u ponedeljak čujem tvoju konačnu odluku.

Primi najtoplije pozdrave,

Miroljub

Miroljub Todorović
Gavrila Principa 25
11 000 BEOGRAD

Tel. 631–683

Do danas još ne znam da li će polemika biti objavljena. Vuku tekst navodno odgovara ali je morao da ga dâ svim urednicima na čitanje. Čitanje teče veoma sporo. Član redakcije D. N., kako čujem, najviše zadržava tekst; po svoj prilici nosi ga okolo na čitanje onima s kojima polemišem. Sekretarica mi tvrdi da se nekim urednicima tekst dopao. Ne pitam kojima, pesimista sam što se tiče objavljivanja, u međuvremenu blok o signalizmu opet je odložen za neki imaginarni, neizvesni letnji broj.

Svojim polemičkim tekstom posle nekoliko čitanja inače, veoma sam zadovoljan. Ako ga ne objavi „Književnost“ ponudiću ga „Književnoj reči“ gde su šanse još manje jer će za njih sigurno biti preobiman (67 strana); tek na kraju dolazi „Gradina“.

*

„Idi, rekao sam mu tiho. Idi, rekao sam. Možda nisam ni rekao, ali on je razumio, po micanju usana, ili po pokretu ruke, jer je želio da ode, i otišao je, ne žureći, da ne pokaže nestrpljenje koje ga je sigurno gonilo da što prije ostane sâm s onim što je donio u očima. Idi, rekao sam, jer on je bio svjedok moje slabosti, nesvjestan, slijep i gluh, ali ja znam da je bio tu, i nisam želio da ga se stidim. Ni da ga mrzim. Htio sam da ostanem sâm sa sobom. (...)

(Meša Selimović)

*

Poziv iz Novog Meksika na koji, kao na većinu ili gotovo sve pozive poslednjih meseci, neću odgovoriti:

Adm-J7
11-68

The Penitentiary of New Mexico

MEMORANDUM

To: WHOM THIS MAY CONCERN!

From: PENITENTIARY OF NEW MEXICO ART DEPARTMENT

Re: INTERNATIONAL MAIL ART SHOW OPEN TO ALL ARTISTS

Date NOW

You are invited to send Art work for a correspondence Art Exhibit to be held at the Penitentiary of New Mexico, opening May 15th, 1986. Works in any media will be accepted but must address the theme of JUSTICE.

There are no size restrictions, no rejections,no returns.

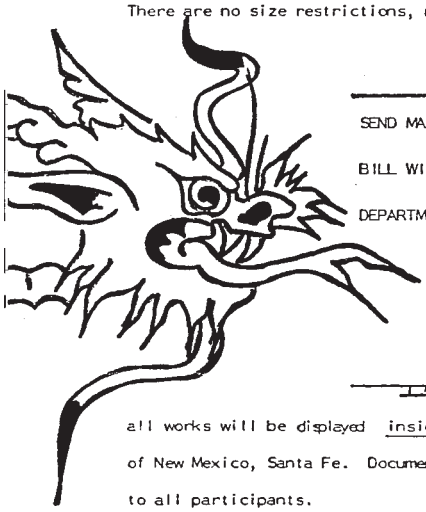

SEND MAIL ART NOW! TO:

BILL WISSMAN/STUART ASHMAN

DEPARTMENT OF EDUCATION

PENITENTIARY OF NEW MEXICO

P.O. BOX 1059

SANTA FE,NEW MEXICO 87501

all works will be displayed inside the walls of the Penitentiary of New Mexico, Santa Fe. Documentation of the show will be sent to all participants.

DEADLINE DATE: MAY 1st, 1986

*

„Kosmičke letelice 'Vojadžer', lansirane avgusta i septembra 1977. teške su po 825 kg i imaju naučne instrumente po 105 kg. Na svom letu ka Uranu i dalje, prolaziće pored Jupitera i Saturna i snimaće njihove sisteme. Ako na svom putu 'Vojadžeri' padnu u ruke bićima iz druge galaksije, oni će se legitimisati pomoću 'razglednice' slične gramofonskoj ploči. Kad se aktivira, ona će električnim impulsima emitovati presek naučnih vrednosti čoveka, njenog pošiljaoca i planete Zemlje. Elektronski snimljeni fotosi prikazaće prirodu i stvari koje je stvorio čovek ...

Prikazaće i 27 najvrednijih muzičkih dela kao i pozdrave sa Zemlje na 60 govornih jezika. — Longplej ploča nazvana 'Sounds of Earth' (zvuci sa Zemlje), izrađena je od bakra, stavljena u specijalni omot upotrebljiva je milijardu godina."

*

„Jer naučno i umetničko saznanje su grane jednog jedinog stabla, a to je saznanje kao takvo. I ako je zadatak naučnog saznanja da ka totalnosti sveta prodire beskonačno mnogim, beskonačno malim racionalnim koracima, da joj se večito približava ne dosežući je nikad, i ako je zadatak umetničkog saznanja da omogući naslućivanje 'ostatka sveta' do kojeg nauka ne može da dopre, onog ostatka sveta koji ipak postoji i za koji ipak znamo, a čije poimanje predstavlja saznanja, i svako umetničko delo je slutljivi simbol naslućene totalnosti — i ako ovaj predvojeni i dvostruki zadatak mora biti iznova preduzet sa svakom novom epohom, da bi se neprestano preobražavao u vazda novim stilovima saznavanja i umetnosti, onda treba reći i to da obe te pojave uvek imaju za podlogu zajednički životni stil, da u svakoj epohi istorije i života postoji jedinstvo zajedničkog stila, jedinstvo iza kojeg se nalazi jedinstvo Logosa."

(Herman Broh)

*

„Dug i naporan rad, često okrivljavan za stres i prevremenu smrt, u stvari je tajna dugovečnosti. Prema najnovijim medicinskim istraživanjima o životu stogodišnjaka u Britaniji, gotovo 3.000 Britanaca prevalilo je stotu godinu i to je devet puta više nego što ih je bilo pre tri decenije. Među britanskim stogodišnjacima je 80 odsto žena."

*

Pismo gospođe Burkhart:

UNIVERSITÄT HAMBURG

SLAVISCHES SEMINAR
Prof. Dr. Dagmar Burkhart

Miroljub Todorović
Signalist Documentation Centre
Dobrinjska 3
YU — 11000 Beograd

10. 1. 1986

Poštovani gospodine Todoroviću,
od 1-og oktobra živim u Hamburgu i radim na Filološkom fakultetu. Ovde imam više mogućnosti da se bavim južnoslovenskim književnostima nego u Berlinu.

Na poziv kolege prof. Slobodana Markovića ja ću biti od 22. do 29. 3. 1986 god. U Beogradu.

Ako Vam je ugodno, bila bi odlična ideja da se onda sastanemo. Šta mislite?

Molim Vas da mi pošaljete Vašu privatnu adresu i Vaš broj telefona.

Mnogo pozdrava,

Dagmar Burkhart

Prof. Dr. Dagmar Burkhart
Berner Stieg 44
Tel. 040/6443434 . D 2000 Hamburg 73

*

„Mark Tajler iz Australije otkrio je neobičnu žabu koja guta oplođenu ikru i nosi je u želucu osam nedelja. Žapčići dolaze na svet tako što iskaču iz 'maminih' usta. Jedna žaba može da donese na svet 25 žapčića. Za to vreme težina njenog tela se udvostručuje a žaba zauzima u vodi vertikalan položaj, izbacujući napolje samo nos i prednje noge. Ikra se ne vari u želucu zato što u to vreme žlezde sa unutrašnjim lučenjem ne luče želudačni sok, a uz to žaba ništa ne jede. To je možda i jedan od najsloženijih oblika uzajamnog odnosa između majke i potomstva."

*

Žika Pavlović dobio Ninovu nagradu za najbolji roman godine, brojni intervjui i razgovori u štampi sa njim.

Ovih dana izručen nam je ustaški krvnik Artuković krivac za smrt nekoliko stotina hiljada Srba.

U svetu američke pretnje Libiji, iračko–iranski rat ušao u veoma žestoku fazu totalnog obračuna na ušću Šat el Araba, sa Haitija pobegao diktator Divalije, katastrofa američkog svemirskog broda „Čelendžer", pogibija svih astronauta i među njima nesuđene „svemirske učiteljice" Kriste Mekolif.

*

SANU i Narodna knjiga tokom ove i iduće godine objaviće sabrana dela Svetozara Markovića u 17 knjiga. Prosto neverovatna brojka kada se setimo da je ovaj pisac umro u 29. godini života. Ono što je sâm Svetozar napisao biće štampano u 14 knjiga. Ostala tri toma sadržaće bibliografiju, građu iz Evropskih arhiva dosad nepoznatu i beleške i sećanja njegovih saradnika i savremenika o njemu.

*

„Fridrih V. Hinkel, arhitekta iz NDR, otkrio je u Sudanu ploču sa urezanim natpisima, za koje pretpostavlja da govore o načinu građenja

piramida, što bi doprinelo skidanju vela tajne sa ovih fascinantnih građevina predantičkog doba.“

*

Po broju reči najobimnije pismo započeo je 3. januara 1982. Englez Alen Formen svojoj ženi Dženet. Dve godine kasnije, 25. januara 1984. pismo od milion i 402 hiljade i 344 reči je bilo gotovo i predato pošti. Nije poznato da li je mis Dženet do danas uspela da pročita ovo pisanije.“

*

Pismo iz Kanade mejlartiste Mikea Bidnera koji mi je pre dve godine uputio jedno podugačko kompjutersko pismo na koje mu nisam odgovorio.

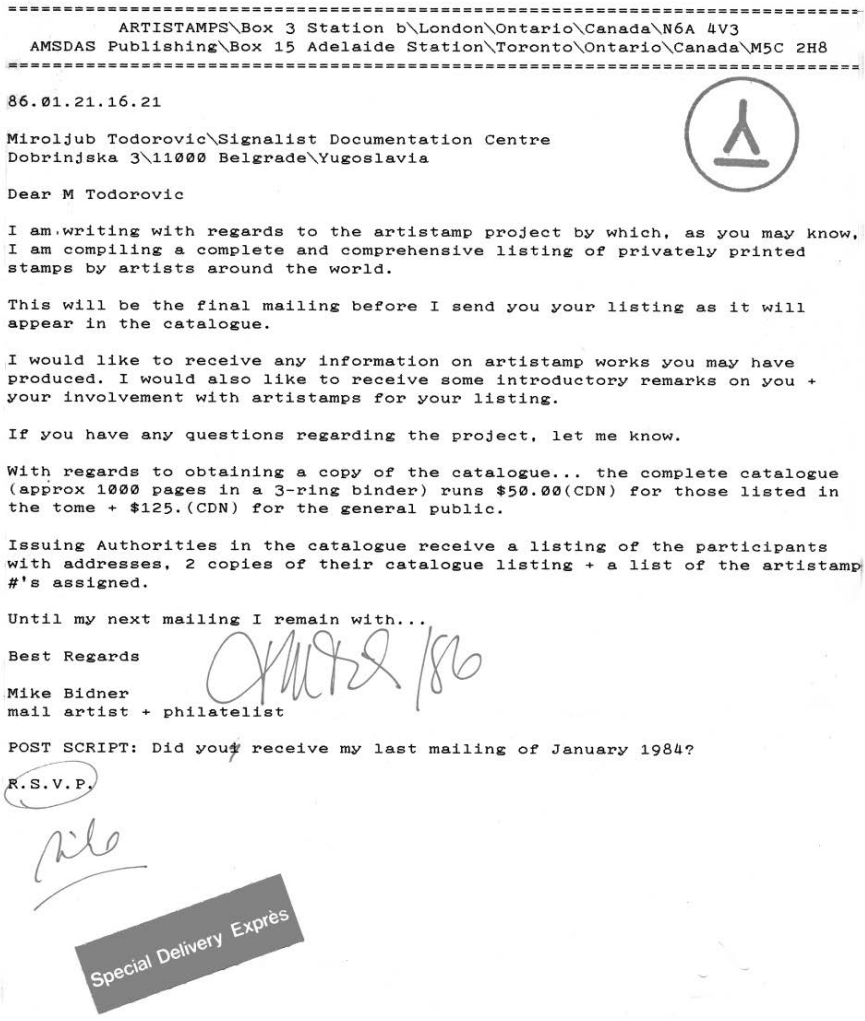

ARTISTAMPS\Box 3 Station b\London\Ontario\Canada\N6A 4V3
AMSDAS Publishing\Box 15 Adelaide Station\Toronto\Ontario\Canada\M5C 2H8

86.01.21.16.21

Miroljub Todorovic\Signalist Documentation Centre
Dobrinjska 3\11000 Belgrade\Yugoslavia

Dear M Todorovic

I am writing with regards to the artistamp project by which, as you may know, I am compiling a complete and comprehensive listing of privately printed stamps by artists around the world.

This will be the final mailing before I send you your listing as it will appear in the catalogue.

I would like to receive any information on artistamp works you may have produced. I would also like to receive some introductory remarks on you + your involvement with artistamps for your listing.

If you have any questions regarding the project, let me know.

With regards to obtaining a copy of the catalogue... the complete catalogue (approx 1000 pages in a 3-ring binder) runs $50.00(CDN) for those listed in the tome + $125.(CDN) for the general public.

Issuing Authorities in the catalogue receive a listing of the participants with addresses, 2 copies of their catalogue listing + a list of the artistamp #'s assigned.

Until my next mailing I remain with...

Best Regards

Mike Bidner
mail artist + philatelist

POST SCRIPT: Did you receive my last mailing of January 1984?

R.S.V.P.

Special Delivery Exprès

*

Posle konačnog završetka polemičkog teksta „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“ odlučio da za štampu pripremim knjigu „Dnevnik avangarde“ bez polemike. Za sada ništa od toga. Potrebno je napisati kraći tekst o Raulu Hausmanu, dopuniti „Moju mejl–art aktivnost“ i prekucati jedan manji deo ovog signalističkog dnevnika koji bi se, takođe, prema mojoj zamisli, našao u knjizi.

*

Poštanska karta Franka Verdija u kojoj me moli da mu pošaljem adresu A. Tišme zbog kataloga „Mejl–art olimpijada“.

*

SKUPŠTINI OPŠTINE SKOPLJE

— za matičara —

Molim da mi izdate Izvod iz matične knjige rođenih koji mi je potreban zbog dobijanja (zamena) lične karte.

Rođen sam u Skoplju 5. marta 1940. godine u ulici Kraljevića Marka 36, otac Stanoje Todorović, majka Stojka Jelić. U matičnoj knjizi rođenih za 1940. god. upisan sam na strani 730. pod rednim brojem 23.

Molim da mi izvod što hitnije pošaljete.

U Beogradu
4. 2. 1986.

Miroljub Todorović
Gavrila Principa 25
11000 BEOGRAD

*

Ptice najviše vole zelenu boju, tvrde naučnici. U veštačka gnezda koja su obojena zelenom ili crvenom bojom, ptice se rado useljavaju. Prema drugim gnezdima su izbirljive. A gnezda bele boje ostaju prazna.

*

Za ruskog teoretičara Ejhenbauma umetničko delo je živo do onog trenutka dok je nerazumljivo, dok začuđuje.

*

Još jedno pismo iz Kanade:

Province of British Columbia
OFFICE OF THE PREMIER

Miroljab Todorovic
Dobrinjiska 3
Signalists P C
Belgrade
YUGOSLAVIA 11000

Dear Miroljab Todorovic,

On behalf of B W Wiggle of Vancouver, I'm pleased to extend this invitation to you to visit EXPO 86 and Vancouver, during 1986.

B W Wiggle has entered your name in the EXPO 86 'B.C. Invites The World' contest, giving you the opportunity to win one of 86 return flights for two to British Columbia or one of 1,900 Royal Bank 3-Day Tickets to the Exposition. All winners will be notified by December 31, 1985.

Next year, the whole world will be coming to EXPO 86, and we look forward to welcoming you to British Columbia. You'll find details about the Exposition and ticket information in the enclosed brochure.

I hope that you will be able to visit many of the magnificent regions of our province to discover all that Super Natural British Columbia has to offer.

Cher Monsieur/Chère Madame,

Au nom de B W Wiggle de Vancouver, j'ai le plaisir de vous inviter à venir visiter EXPO 86 et Vancouver, en 1986.

B W Wiggle vous a inscrit au concours EXPO 86 'C.-B. Invite le Monde', ce qui vous donne la chance de gagner un des 86 vols aller-retour pour deux personnes vers la Colombie-Britannique, ou l'un des 1,900 billets de trois jours pour l'Exposition. Nous nous mettrons en rapport avec tous les gagnants d'ici le 31 décembre 1985.

L'an prochain, le monde entier se donnera rendez-vous à EXPO 86, et nous aimerions vous accueillir en Colombie-Britannique. Dans la brochure ci-jointe vous trouverez des détails sur l'Exposition et des informations concernant la commande des billets.

Superbe, Naturelle...la Colombie-Britannique - j'espère que vous aurez la chance de venir admirer toutes les régions de notre province et de découvrir tout ce qu'elle peut offrir.

Veuillez agréer, cher Monsieur/chère Madame, l'expression de mes salutations distinguées.

Sincerely,

Bill Bennett

William R. Bennett
Premier

Parliament Buildings, Victoria, British Columbia V8V 1X4

*

Noć. Železnička stanica u Ćićevcu, negde u visini, lebdi iznad varošice. Pusto je. Nigde žive duše. Pokušavam da kupim voznu kartu. Za šalterom nema blagajnika.

Izlazim na peron. Nailazi voz. Penjem se. U kupeu veselo, pesma, drugari iz osmogodišnje škole: Tile, Žuća, Žika Ćuk, Bane Radovanac, Juga. Pitam — kuda putuju? Kažu idu na Ludi vir. Kakav Ludi vir — odvratim — ovaj voz ne ide do Ludog vira već preko Paraćina za Beograd. Oni se samo nasmeju, odmahnu rukama i nastave s pesmom.

Jedno od mogućih objašnjenja ovog sna. Godine 1954. završio sam osmogodišnju školu u Ćićevcu. Trebalo je da krenem u najbližu gimnaziju u Paraćinu. Đaci su tamo i natrag putovali vozom, ili stanovali kod rođaka. Rođake u Paraćinu nismo imali a moja majka se plašila da putujem vozom. Dala je otkaz na mesto učiteljice u Ćićevcu i preselili smo se u Niš. Prvih nekoliko meseci u Nišu bili smo bez stana, a majka još i bez posla.

Svi moji drugari iz Ćićevca otišli su u paraćinsku gimnaziju osim Juge koji je završio gimnaziju u Kruševcu.

Ludi vir je mrtvaja Velike Morave gde smo često išli da se kupamo, beremo lokvanje i pecamo ribu.

Nedelja, 16. februar 1986.

IZ ISTORIJE UKUSA

Branislav Petronijević i Bertrand Rasl, odnosno sećanje je ono što želimo da zapamtimo.

„Rasl (Bertrand Russell) je bio najpre profesor u Kembridžu, pa se zatim povukao u privatan život. Naslednik je lordovske titule Rasl, na koju ne polaže mnogo. Pisac je matematičkih i filozofskih dela od kojih su najčuvenija *Principles of mathematics, Principia matematica* (delo pisano ne rečima, već logističkim znacima) i *Analyses of Matter* (1927). On je najznatniji živi predstavnik tzv. matematičke logike (ili logistike), koja ima sledbenika u svim zemljama. Rasl je pisac referata na prvu svesku *Principa metafizike*, koji je izašao u Mind–y; u tom referatu on novu doktrinu, iako joj priznaje izvesne formalne strane, odbacuje (što nije čudo od strane jednog tipičnog zastupnika Kantorove teorije transfinitivnih brojeva). Za vreme svoga bavljenja u Londonu 1916. i 1917. posetio sam ga dvaput. Prvi put smo govorili francuski (kojim on neobično dobro vlada), a drugi put (posle pet meseci) engleski. Više smo govorili o političkoj situaciji stvorenoj izbijanjem svetskog rata nego o filozofskim i matematičkim temama.“

Branislav Petronijević
O vrednostima života,
„Nolit“, Beograd, 1983. str. 80.

„Čovjek koji me je impresionirao, ne toliko svojom sposobnošću, koliko svojom odlučnom apsorbiranošću filozofijom, čak i pod najtežim okolnostima, bio je jedini jugoslovenski filozof našeg vremena koji se

zove Branislav Petronijević. Susreo sam ga jednom, 1917. godine. Jedini jezik koji smo obojica znali bio je njemački, pa smo se morali služiti njime, iako je to navodilo ljude na ulici da nas sumnjičavo pogledavaju. Srbi su nedavno bili izvršili svoje herojsko masovno povlačenje pred njemačkim invadorima i meni je bilo jako stalo da od njega dobijem izvještaj iz prve ruke o tome povlačenju, ali on je samo htio da izloži svoju doktrinu da je broj točaka u prostoru konačan i može se procijeniti razmatranjima izvedenim iz teorije brojeva. Posljedica te razlike u našim interesima bila je pomalo čudnovata konverzacija. Ja sam rekao: 'Jeste li bili u velikom povlačenju?', a on je odgovorio: 'Da, ali znate, način da se izračuna broj točaka u prostoru jest ...' Ja sam rekao: 'Jeste li išli pješke?' a on je kazao: 'Da, znate, broj mora biti prost broj.' Ja sam upitao: 'Zar niste pokušali doći do konja', a on je odvratio: 'Pošao sam na konju, ali sam s njega pao i ne bi bilo teško pronaći koji je to prost broj.' Uprkos svim mojom naporima nisam od njega mogao saznati ništa više o nečem tako trivijalnom kao što je svjetski rat. Divio sam se njegovoj sposobnosti za duhovnu ravnodušnost prema slučajnostima vlastite tjelesne egzistencije, sposobnosti u kojoj bi mu, kako sam osjetio, mogli konkurisati samo neki stari stoici. Poslije prvog svjetskog rata jugoslovenska vlada zaposlila ga je da izda veličanstveno izdanje jugoslovenskog filozofa osamnaestog vijeka Boškovića, ali šta se dogodilo s njim poslije toga — nije mi poznato."

(B. Russell, Portraits from Memory
and other Essays, p. 28–29.)

Citirano prema knjizi Gajo Petrović:
Suvremena filozofija, „Školska knjiga",
Zagreb, 1979, str. 211, fusnota br. 35.

*

Ponovo zdravstveni problemi, ovoga puta, neočekivano, sa srcem. Mislim, ipak, da su u pitanju samo nervi, odnosno psihička preopterećenost.

*

„Sinoć u 19,50 časova nekoliko građana Zagreba koji su se nalazili na zapadnoj periferiji grada primetili su formaciju nepoznatih letećih objekata koja se kretala velikom brzinom. U formaciji je bilo pet letilica ovalnog oblika, intenzivno žutog svetla iza kojih se video zeleni trag. Letelice su bile bešumne i kretale su se sa velikom brzinom.

U oblasnoj kontroli leta u Zagrebu potvrđeno je da je u 19,53 časova pilot aviona zapadnonemačke kompanije LTU, koji je bio u preletu iznad Zagreba javio ovu informaciju. Sva tri člana posade su, kažu, videla šest neidentifikovanih letilica kako se kreću od jugozapada prema severoistoku.

Prema proceni pilota brzina letilica bila je četiri–pet puta veća od brzine zvuka, a letilice su bile u takozvanoj klinastoj formaciji.

Radarski uređaji u kontroli leta Zagreb nisu zabeležili pojavu ovih neidentifikovanih letilica na ekranima."

(„Politika")

*

„Avangardni zapadnonemački slikar Jozef Bojs umro je posle duže bolesti od srčanog napada u 65. godini. Bojs je bio jedan od najznačajnijih nemačkih slikara posleratnog perioda i jedan od osnivača 'zelenih' levo orijentisane zapadnonemačke političke partije, poznate po antinuklearnim, pacifičkim i ekologističkim opredeljenjima. Tokom svoje umetničke karijere Bojs je stvorio više od 15.000 skica i oko 30.000 kolaža, skulptura i drugih dela, od kojih su mnoga dostigla veoma visoke cene. Jedno od njegovih najpoznatijih dela, krilo napravljeno od filca, prodato je jednoj galeriji u Antverpenu, Belgija, 1967. godine za 10.000 maraka (4.000 dolara), a danas se procenjuje na oko 300.000 maraka."

(„Politika")

Svojevremeno sam se dopisivao sa Bojsom, odnosno on mi se jednom fluksus razglednicom zahvalio na artists booku „Fortran" koju sam mu bio poslao.

Pre desetak i više godina prilikom gostovanja u beogradskom SKC–u moji „prijatelji" bračni par Denegri i ostali koji su ga inače, doveli, ohladili su se, kažu očevici, pošto je jedno od prvih Bojsovih pitanja, kada je stigao, bilo „A gde je Miroljub Todorović?"

*

U „Planeti" i „Zvezdaliji" jedna nova metafizika zasnovana na dinamičnim kategorijama kao što su: energija, kretanje, gravitacija, prostor, protoplazma.

*

Kreativna panika imaginacije u dodiru sa smrću, sa ništavilom.

*

„Sokrat: Na koji način treba da saznajemo ili pronalazimo biće — to je možda suviše krupno da bismo ti i ja znali; treba da smo zadovoljni složivši se u tome da ne treba da se pođe od naziva, nego da biće mnogo pre treba da se saznaje i da se istražuje na osnovu sebe sama a ne na osnovu reči."

(Platon)

*

Na Živanovu molbu pišem ovu preporuku za njegov esej o Ljubiši Jociću, za Zbornik Pedagoške akademije gde će ga objaviti.

Miroljub Todorović recenzija

Mr Živan Živković: SIGNALISTIČKA POEZIJA LJUBIŠE JOCIĆA

Pesnik Ljubiša Jocić nije imao sreće sa našom kritikom. Na prste jedne ruke, rekao bih, mogu se nabrojati iole pristojnije analize njegovog obimnog pesničkog opusa.

Šta je doprinelo tome da se Ljubiša Jocić gurne na samu marginu srpske književnosti? Pre svega činjenica da je, za razliku od brojnih srpskih pesnika, svojih vršnjaka, koji su posle početnih „modernističkih" izleta, kasnije veoma brzo proklamovali svoj „povratak izvornoj tradiciji", Ljubiša Jocić iz jedne pesničke avanture — nadrealizam, pri kraju svog života ušao u drugu avanturu duha — signalizam. I upravo ta doslednost Ljubiše Jocića kao nekonvencionalnog pesnika, u jednoj kulturi i literaturi kao što je srpska, gde je oduvek glavnu reč vodila tradicionalistička i evidentno konzervativna pesnička struja, i njeni kritičarski zagovornici, učinila je da njegovo delo ni za života, ni evo, osam godina nakon smrti ne bude vrednovano onako kako to zaslužuje. S te strane čini mi se da je esej Živana Živkovića *Signalistička poezija Ljubiše Jocića* neosporno pionirski poduhvat da se kritički osvetli poslednja, signalistička faza ovog autentičnog avangardiste, koji je predstavljao, u našoj književnosti, neku vrstu mosta između takozvane istorijske avangarde i signalizma.

Ljubiša Jocić ulazi u signalizam sredinom 1975. godine i sve do svoje smrti, marta 1978, veoma aktivno učestvuje u njemu kao pesnik, polemičar sa lažnom avangardom i tradicionalistima, izlagač na signalističkim izložbama, prikazivač rada nekolicine signalističkih stvaralaca, inicijator brojnih razgovora gde se raspravljalo o dadaizmu, nadrealizmu i ponajviše signalizmu njegovom trenutnom učinku u stvaranju nove literarne i umetničke prakse, njegovoj budućnosti. Prema sopstvenim rečima, Jocić signalizam budno prati još od prvog manifesta i formiranja pokreta 1968 i 1969. godine, prihvatajući njegova avangardna načela i primenjujući stvaralačke postupke koje je signalizam uveo u našu poeziju.

Pojava stohastičke, aleatorne i fenomenološke poezije, krajem šezdesetih godina presudno je i bitno uticala na dalja kretanja i tokove savremene srpske poezije. Koristeći novine, koje je putem ovih oblika signalizam revolucionisao našu poeziju, i kombinujući ih sa ranijim nadrealističkim iskustvom — kako to u svom eseju veoma plastično i upečatljivo pokazuje Živković — Ljubiša Jocić je ostvario vrhunske domete, kako svog i signalističkog, tako isto i srpskog modernog pesništva.

U eseju *Signalistička* poezija *Ljubiše Jocića,* na osnovu proučavanja ukupnog pesnikovog učinka iz njegove poslednje faze (zbirke *Mesečina u*

tetrapaku i *Koliko je sati*), ne izostavljajući pritom ni analizu u našoj periodici posthumno štampanih pesama, iz najavljene, ali još neobjavljene zbirke *Nulti čas*, Živan Živković veoma precizno uspeva da nam predoči osnovne odlike antropologije i kosmologije Jocićeve pesničke pustolovine.

Ocrtavajući pesnikov specifičan stav i postupke u okvirima signalističke poezije i poetike, Živković svoju kritičarsku sondu upravlja ka samim ontološkim čvorištima Jocićevog pesničkog diskursa. U svom analitičkom postupku ovaj kritičar polazi od nekih uočljivih (vidljivih) poetskih detalja i rezultata da bi, zatim, otkrivajući sloj po sloj ludičke asocijativnosti, jezičke zaumnosti, civilizacijske opsednutosti, ritamsko–muzičke efektivnosti, postupno i kompleksno zahvatio bitne konstante pesnikovog završnog opusa jednom svojevrsnom kritičkom metodologijom. Ta metodologija tumačenja, ne samo Jocićevog signalističkog pesništva već i niza drugih književnih, i šire umetničkih tvorevina, u Živkovićevom esejističkom postupku podrazumeva kako osvetljavanje njihovih gnoseoloških, tako isto i ontoloških polazišta. To se, uostalom, najbolje vidi baš u ovom kritičkom prilogu Živana Živkovića, gde je jedna specifična i plodotvorna sinteza estetičko–teorijskog i književno–istorijskog načina sagledavanja i analize umetničkog dela, i ovog puta, kao i u prethodnim njegovim ostvarenjima, dala izvanredne rezultate.

15. februar 1986.

U *tami*. Pred pinijom. Čuvari *izobličeni*. Naprslo biće. *Zjapi*. Prazna kost. Otkinuo si *krilo* anđela. Prozračan i *slep*. Oko pentagrama. Razrešava. Tajne *večnosti*. Zaspala deca. *Sanjaju*. Prezrele oskoruše. *Istovremeno* Sigmunda *Frojda*. Sa noćnom *kapom*. Na glavi.

*

„Budni imaju jedan jedini zajednički svet, a oni koji spavaju okreću se ka svom sopstvenom."

(Heraklit)

Utorak, 18. februar 1986.

Do Udruženja. Razgovor sa Adamom oko knjige Ljubišinih eseja koji se odnose na signalizam a koju priprema Živan. Dogovorili smo se da se ova knjiga kada bude završena dâ Zoranu Gluščeviću na recenziju.

U predvorju Udruženja Jaša Grobarov čeka Ratka Adamovića da mu otkuca priču za „Književne novine" gde ih, inače, poslednjih meseci stalno objavljuje. Jaša ne može da kuca zbog sakate ruke. Ratka nema. Ponudim se ja da uradim taj posao. Priča kratka nekako apstraktno–simbolička. Nisam mnogo čitao Grobarova ali rekao bih tipično grobarovska. Na kraju kažem dobroćudnom i zahvalnom autoru: ući ću u srpsku književnost preko tebe kao tvoj daktilograf. Obojica se smejemo.

*

U Čika Ljubinoj 1, u redakciji „Književnosti“ Vuk me obaveštava da su urednici posle studioznog čitanja (čitaju ga već više od 20 dana), mog polemičkog teksta odlučili da ga objave ali zbog dužine u dva ili tri nastavka. Prvi nastavak ide odmah, to jest u majskom broju „Književnosti“ koji se upravo priprema i negde petog marta šalje u štampu. Pitam ponovo šta je sa blokom posvećenom signalizmu, odgovor je biće objavljen posle polemike.

*

„Duže od 2000 godina zna se u Evropi da životinje menjaju ponašanje uoči zemljotresa. Prvi opis potiče iz 373. godine pre n.e. i odnosi se na grad Helike u Grčkoj. Pet dana pre razornog zemljotresa mnoge životinje počele su da napuštaju grad. Pre potresa u Kalabriji 1783. godine psi su toliko glasno zavijali da je izdata naredba da se pobiju. Zna se i da ribe pred zemljotres napuštaju morske dubine i približavaju se obali ili iskaču iz vode. Kad god su japanski ribari ulovili ili videli vrlo retke ribe iz velikih dubina, znali su da će uslediti zemljotres. U Japanu postoji izreka: ‘Sardele označe katastrofu, a sipe spasavaju ljude’ zato što pre zemljotresa sardele u ogromnom jatima nagrnu blizu obale, a posle potresa plićaci su prepuni sipa. Krtice i crvi izlaze na površinu zemlje, a divlje životinje se ponašaju pitomo i prestrašeno.“

*

„Pesma je priroda stvorena od strane pesnika.“

(V. Stivens)

*

Stalno prisutna svest o ograničenostima jezika kao izražajnog sredstva.

*

Bio do Dr. Đorđevića zbog navodno srčanih smetnji. Krvni pritisak je u redu, šalje me kardiologu. Ne verujem da ću otići.

*

Fotokopirao preostale neprevedene delove Kornhauzerove studije i dao Draganu Peroviću da ih prevede sa poljskog.

*

„Pekinški *Dnevnik* obaveštava mlade čitaoce da ljubav treba ograničavati, tumačeći to na primeru — uglja. Ugalj, kaže urednik, gori, a njegov žar treba ostaviti da se ohladi, inače će sagoreti srce, a onda nema ljubavi. *Dnevnik* se poslužio i nekim citatom nađenim, navodno, kod Lenjina: ‘politika je važnija od seksa’.“

*

„Američka automatska sonda ‘Vojadžer 2’ otkrila je još jedan — mesec koji kruži oko planete Urana, saopštili su stručnjaci laboratorije za mlazni pogon u Pasadeni.“

*

Dvanaesti broj „Gradine“ za prošlu godinu tematski posvećen Hlebnjikovu. Tekstovi: Mile Stojnić, Milivoja Jovanovića, Zlate Kocić, Jurija Anjenkova (nemi razgovori sa Hlebnjikovim, polemiše sa letristima) i Hlebnjikovljeva poema „Sestre — munje“.

*

Uveče dolazi Živan da mu dam recenziju na njegov esej o Ljubiši Jociću. Kao uvek dugo pričamo. Naša stalna i neiscrpna tema je signalizam.

*

Pismo iz Mađarske:

Dear Friends !

I do hope that by now all of you have received J.P.Jacob's /HYPE WORLD/ letter and invitation for the Second International Portfolio of Artists' Photography EXHIBITION. He is coming to BUDAPEST on 24.th of April. The opening will be held on 2.nd of May at six o'clock.
Because he cannot carry the works that you sent to him he and I request you to send or deliver other works to one of the following addresses before April 25, 1986.
/Please send the work for the addresses below !/:

XIV.ker. Müvelődési Ház
LIGET GALÉRIA
B U D A P E S T
Vezér ut 28/B
1144 - H U N G A R Y

or

Várnagy Tibor
B U D A P E S T
Muzeum krt. 15. II.em. 2.
1053 - H U N G A R Y

You may send as many images as you wish, any size, in black and white or color.

Sincerely:
Várnagy Tibor
director of the Liget Galéria

VÁRNAGY TIBOR

*

„Prilikom nekih bušenja na Antarktiku naučnici su naišli na štapičaste bakterije, za koje se procenjuje da su stare oko milion godina. Naučnicima je pošlo za rukom da ih ponovo ožive, te su to sada najstariji postojeći živi stvorovi na svetu."

*

Piše mi Ljuban T. Resanović iz Dvora na Uni. Pročitao Goranovu knjigu „Jedenje bogova", video moju recenziju u toj knjizi pa me pita da li bi hteo da recenziram njegov roman od 500 strana o čuvenom banijskom hajduku (iz prošlog veka) Milojku Tadiću, inače njegovom pradedi. Za svoj roman kaže da je pisan „žargonskim stilom i ijekavskim narječjem".

*

Muzej savremene umetnosti poziva u četvrtak 20. februara u 18 sati na otvaranje izložbe „Danski umetnici grupe Kobra".

*

Iz Oldenburga (Groh) obaveštenje o konačnom održavanju izložbe ARTISTS BOOKS — LIBRI OGGETTI — BUCH — OBJEKTE, KÜNSTLER — BÜCHER — LIVRES D'ARTISTES, u Univerzitetskoj biblioteci, od januara do marta 1986. uz niz predavanja, muziku Džona Kejdža i druge događaje.

*

Ugljevlje reči. *Usijano*. Zemlja cveta. Groznica i čađ. *Ispod* stopala. Ispod *jezika*. Duša i *samoobuzdavanje*. Nebesna teorija. *Nađite me*. U kapi vode. U irvasovom *krznu*. Dan ne razaznajem. Tu *sočnu* imenicu. Vaseljene.

*

Za nove teoretičare i tumače kategorija književnog prostora kao gradivnog elementa literarnog modela sveta nije značajna samo sa stanovišta opšte teorije književnosti, njena funkcija posebno je uočljiva u tekstovima avangarde.

Književni prostor iskazuje široki raspon neprostornih značenja koristeći modelotvorne mogućnosti prvobitnih prostornih svojstava, koja se najlakše mogu odrediti kao suprotnosti: vertikala–horizontala, otvoreno–zatvoreno, unutrašnje–spoljne, ograničeno–neograničeno (beskonačno), centar–periferija. U procesu semiotizacije kulture, ili (prema Lotmanu) osmišljavanja stvarnosti, upravo se ove prostorne crte i opozicije spajaju sa drugim semantičkim i semiološkim sredstvima i uključuju u složenije celine.

Sreda, 19. februar 1986.

Štamparija u „Jaroslavu Černom“ i posle zastoja od skoro mesec dana ubrzala rad na Vikijevoj knjižici „I onda cvetić počne da ima noge“. Danas sam vršio prelom, odneo korigovane strane i rešenje za korice.

*

Iz Teksasa (Kerrville) poziv na izložbu TEXAS BIRTHDAY MAIL–ART SHOW.

*

Galerija SINCRON (Breša) obaveštava o otvaranju izložbe Bruna Munarija (dela od 1935 do 1986) u subotu 1. marta u 18 h.

*

Od Duška Latkovića iz „Nolita“ dobio knjigu Marka Ristića „Uoči nadrealizma“.

*

Ostaje u ruskoj literaturi kao medicinski fenomen: slučaj Darmolatova ušao je u sve novije udžbenike patologije. Snimak njegovih mošnji, veličine najveće kolhozne tikve, preštampava se i u stranim stručnim knjigama gde god je reč o elefantijazisu (elephantiasis nostras) i kao naravoučenije piscima da za pisanje nisu dovoljna samo muda.“

(Danilo Kiš)

*

Kako sprečavati aritmičke pojave i opuštanja kod dužih pesama.

*

Iskoristiti čulnu energiju duboko skrivenu u materijalnim svojstvima jezika (reči).

*

„Sekvoja je najviše drvo na Zemlji. Poreklom je iz Severne Amerike. Visina mu dostiže preko 100 m, a prečnik stabla 6–10 m. Sekvoje ‘žive’ 2000, a neke i do 4000 godina. Interesantno da je semenje ‘najkrupnijeg’ drveta na Zemlji sitnije od semenki svih ostalih predstavnika biljnog sveta na našoj planeti.“

Subota, 22. februar 1986.

Uspesi Iranaca na južnom frontu, osvajanje luke Fao uz tvrdnju da su oborili preko 50 iračkih aviona.

*

„Kako izveštavaju zapisi, još 1860. godine vukovi su za zimskih dana dolazili i klali ovce oko Terazija, današnjeg najstrožeg centra Beograda. A još 1920. godine, na terenima kod 'Bare Venecije', blizu glavne železničke stanice, bila su najbolja zimska lovišta pataka i gusaka!"

*

Najoštrovidija ptica je — carski orao. Vidi zeca na rastojanju od dva kilometra.

*

Prekucavam delove „Signalističkog dnevnika" iz 1979 i 1981, oko stotinak strana uneću u knjigu pod naslovom „Dnevnik avangarde".

*

Bio na izložbi COBRA u MSU.

(Iz predgovora u katalogu koji potpisuje Troels Andersen)

· „Značajna uloga koju je igrala internacionalna grupa umetnika, koji su 1948. godine uzeli naziv COBRA (od imena gradova Copenhagen, Bruxelles, Amsterdam) dobila je danas široko priznanje.

· Konstruktivni duh, napor za uzajamnim razvojem zasnovanim na zajedničkim umetničkim konceptima, izgrađivanje ne na manifestima, već na uverenjima i delima, čine grupu COBRA jednim od presudnih činilaca u posleratnoj evropskoj umetnosti. Posle godina izolacije, umetnici su najpre naišli na začuđenje, da bi potom njihov stvaralački čin bio potvrđen kada su otkrili bliskost afiniteta između slika i skulptura, koje su se u teškim godinama okupacije javile u mnogim zemljama. U tom trenutku ništa nije bilo toliko prirodno suštastveno koliko odluka da se snage ujedine. COBRA je bio način da se ovo osećanje uobliči.

· Stvarni, zajednički život grupe COBRA, od 1948. do 1951. godine, bio je kratak, ali je uprkos tome bio više nego epizoda. On je potvrdio valjanost onoga što bi se u potonjim godinama raspalo i našta bi se gledalo samo kao na pojedinačna ostvarenja. Većina živih umetnika, koji još uvek rade, priznaje svoj dug drugima iz grupe.

· Grupa COBRA je svoje formalno postojanje počela novembra 1948. godine, kada je pet umetnika, jedan iz Danske, dva iz Holandije i dva iz Belgije, potpisalo kratak iskaz, koji je sastavio jedan od potpisnika, belgijski autor Christian Dotremont, na Konferenciji umetnika, u Parizu. Danski učesnik je bio slikar Asger Jorn, koji je odmah posle rata upoznao neke od članova grupe, među kojima su bili holandski slikari Constant i Karel Apel.

· Jedna od prvih praktičnih posledica ovog novog ujedinjenja bio je poziv Constantu i Apelu da svoj rad, nešto kasnije, istog meseca, prikažu na zajedničkoj danskoj izložbi Host (Žetva), u Kopenhagenu. Godine 1949. usledio je međunarodni skup u Bregneredu, u Danskoj, koji je

organizovao Asger Jorn, na kojem su učesnici pravili velike murale i ukrašavali plafone i vrata svojih rezidencija, koje su postale mesta okupljanja studenata arhitekture sa Akademije u Kopenhagenu. Ovaj stil improvizacije u radu na skupu bio je tipičan za prožimanje teorijskih rasprava i umetničkih ispoljavanja u grupi COBRA. Odnos između umetnosti i poezije se takođe razvio u posebnu vrstu saradnje između književnika i slikara. Časopis COBRA, koji je izlazio u mnogim evropskim gradovima između 1949. i 1951. godine, bio je još jedna zajednička veza. Godine 1949. održana je glavna izložba, u Stedelijk Muzeju, u Amsterdamu."

Dosta solidna grupa danskih umetnika od kojih bi izdvojio Asgera Jorhalu, Egilla Jacobsena i Ejlera Billea, posebno njegove grafičke radove.

*

Pesnik Voja Krasić iz Prokuplja javlja da je „Tok" sa signalističkim blokom izašao iz štampe i da, po njemu, dobro izgleda. Brojeve će poslati poštom u ponedeljak.

*

Iz Sao Paola Giberto Prado šalje svoj „Wellcomet Boletim" No 2 sa brojnim informacijama iz mejl–arta kao i katalog izložbe STOP THE STAR WARS — WELLCOMET MR HALLEY koja se održava od 4–26 februara u Paco das artes av. Evropa 158 — S. Paulo.

Učestvujem na ovoj izložbi sa još četvoricom Jugoslovena.

*

U novembarskom broju „Savremenika" Bogdan Kosanović zanimljivo piše o ruskom imažinizmu. Isti tekst objavljen je i u Flakerovom „Pojmovniku ruske avangarde".

*

U sarajevskom „Odjeku" prikaz „Signalizma u svetu" pod naslovom „Vrednovanje književne avangarde".

*

„Silaskom u mikrokosmos suočavamo se s jednom sasvim novom realnošću, u kojoj celokupna tradicija makrofizike postaje, dobrim delom, neupotrebljiva. Postaje tako neodrživ i sam pojam objekta i materije uopšte jer je dualizam čestice i talasa nespojiv s klasičnom predstavom o objektu. Ovde nas i sam jezik može zavesti, jer elementarne 'čestice' nemaju ničeg zajedničkog s onim što inače pod česticama podrazumevamo; isto vredi i za 'talas', koji je iz makroiskustva prenesen u svet van domašaja čula — da bi poslužio više kao sugestija a ne kao tačna re — prezentacija određene pojave te nevidljive realnosti. Jezik kojim se služimo, i koji jedino i poznajemo, proizišao je iz našeg delovanja u svetu makropredmeta,

i stoga je njegova upotreba adekvatna jedino u toj vrsti stvarnosti; nije, zato, čudno što njegova primena u sferi nevidljivog zavarava, jer uvek iznova upućuje na vidljivi i opipljivi svet. Za opis atomskih procesa valjalo bi se, kako je predlagao Bor, koristiti jezikom poezije, jer kvantna teorija, kao i poezija, ne opisuje činjenice, već govori o slikama stanja i našim mentalnim relacijama prema njima."

(Po rečima jednog
naučnika i teoretičara)

*

Iz tvoga dlana. *Hrast*. Visoko. Niče. Kula *nevidljiva*. Zvon kristalni. *Sveto drvo*. Na sredini zemlje. *Lebdiš* s lakoćom. Iznad divljeg raja. *Zeleni* blagoslovi. Gutljaj *vina*. U praznim prostorima. Koplje. *Olistalo*.

*

„Poezija zauzima posebno mesto među umetnostima. Ona jedino poznaje tajnu buđenja."

(Štefan George)

Ponedeljak, 24. februar 1986.

Iznenadne i teške poplave u Srbiji koje su izazvale pritoke Velike Morave.

*

Pod pritiskom opozicije verovatno kraj Markosovog režima na Filipinima.

*

Meksiko Siti jedan od najvećih gradova sveta (prema najnovijim podacima skoro 18 miliona stanovnika) zbog zagađenosti vazduha i vode (automobili, fabrike) suočen je sa ekološkom katastrofom.

*

„Tomas Holodak, krenuo je pešice iz Dalasa u Teksasu, na Elmsfordu, u državi Njujork, na put od 2400 km. Za 40 dana, prelazeći dnevno po 60 km, on je stigao na odredište, gde ga je čekala njegova mama, sa tek ispečenom štrudlom od jabuka."

*

Nasilje opet zahvatilo Italiju. Povratak Crvenih brigada.

*

„Uspešnim lansiranjem rakete ‘Arijana’, rano jutros iz francuske baze Kuru u Gijani, započeta je, prema jednodušnoj oceni francuskih stručnjaka, nova, kvalitetno drugačija faza celokupnog mirnodopskog takmičenja između Zapadne Evrope i SAD u svemiru, u kojem je Amerika do sada imala mnogo ubedljiviju prednost nego što će, verovatno, imati ubuduće.

Satelit ‘Spot’ francuske proizvodnje, koji je raketa ‘Arijana’ danas izbacila na putanju prosečne visine od 830 kilometara, opremljen je potpuno novom tehnologijom za detaljno snimanje Zemljine površine.

Francuski stručnjaci danas ističu i to da je ‘Spot’ u stanju da šalje dvostruko preciznije i oštrije snimke svakog dela Zemljine površine nego dosadašnji američki sateliti i njihovi najsavremeniji uređaji za snimanje iz svemira. U Francuskoj se takođe smatra da je elektronska oprema satelita ‘Spot’ znatno savršenija i od svih sličnih uređaja kojima su opremljene sovjetske osmatračke svemirske letilice.“

(„Politika“)

*

Iz kakvih intelektualnih i duhovnih vrela navire žudnja ka apsolutnoj poeziji?

*

Umetnik kao tvorac pred svemirom i stvarnošću čije tokove, elemente i činjenice stalno preoblikuje u duhovne vrednosti.

*

„Ministar Artuković je rekao da njemu ne trebaju rubrike djeca, žene i starci, nego samo Srbi, Židovi, Cigani i komunisti. Ja sam oduvijek bio savjestan činovnik, pa sam i u ovom slučaju samo postupio po naređenju svoga šefa ministra Artukovića. Neizvršenje je, to također moram kazati, moglo izazvati i takvu stvar da se i ja nađem među onima određenim za strijeljanje. Ja se sjećam kada sam došao na službenu referadu ministru Artukoviću, potkraj oktobra 1941. on je bio veoma nezadovoljan brojem likvidiranih, te je počeo vikati: ‘Ja ću vas sve tamo pod nož i malj!’ Još je rekao: ‘Želim da istrijebim taj narod i komuniste. I groblja im preorite, da nema nikakvog traga da su ikada tu živjeli ...!“

(Iz izjave jednog od pomoćnika
ovog ustaškog krvnika)

*

„Najveća otrovna meduza, ‘divovska meduza’ (Cynea arctica), ima klobuk koji može biti i puna tri metra, dok su pipci dugački i preko 30 metara. Ova meduza je opasna za čoveka, ali srećom živi isključivo u ledenim vodama Severnog mora, gde nikada nema kupača.“

*

Uveče nastupio na protestnoj večeri protiv hapšenja i zatvaranja profesora Novosadskog Univerziteta Dragoljuba Petrovića na tribini u Udruženju književnika. Iako je bilo jako hladno, usto čitav grad je blokiran snegom, veliki broj posetioca, od kojih neki zbog gužve ne mogu ni da uđu u salu već stoje po hodnicima pa čak i u dvorištu. Ovo je treće protestno veče (petnaest dana profesorovog tamnovanja). Između ostalih nastupili su Jara Ribnikar, Steva Raičković, Vladeta Košutić, Miroslav Egerić i Brana Petrović. Čitao sam pesmu „O vremenu" iz „Čorbe" i „Kresni klikerom" iz „Gejaka".

*

RAZGOVOR U SNU

Pođoh u grad prosjačiti hranu
i sretoh na cesti mudra starca
On zapita: „Majstore, što činite živući tamo,
među onim vrhuncima u bijelim oblacima?"
Uzvratih upitom: „Gospodine, što činite stareći
usred crvene prašine svoga grada?"
Upravo htjedosmo odgovoriti,
no nitko još nije prozborio
kad li udarac zvona petog sata
razbi moje snove.

Japanski pesnik i zen
kaluđer Ryôkan (1758–1831)

Sreda, 26. februar 1986.

„Haos je prvobitna stihija anarhije; kosmos je organizovana harmonija, kultura; iz haosa se rađa kosmos; stihija sadrži u sebi klice kulture; iz anarhije se izdvaja harmonija."

(Aleksandar Blok)

*

Ledeni dani, kako to kažu meteorolozi, u Beogradu jutarnja temperatura –12 a preko dana ne popne se više od –6.

*

Markos sa porodicom i najbližim saradnicima pobegao sa Filipina.

*

Etiopiji opet preti glad.

*

Posle dugotrajnog odlaganja izjašnjenja o američkom projektu Italija prihvatila „Rat zvezda".

*

U potrazi za jednom literaturom koja ne bi ostala samo dijalog sa samim sobom.

*

U narodnom verovanju zmijski kamen je poznat kao lek za ranu od zmijskog ujeda. Neke vrste kamena umakane su u toplo mleko i previjane na ranu. Kad bi se „napio otrova", kamen je ponovo stavljan u sveže mleko koje bi pozelenelo, pošto izvuče otrov. Čovek se smatra izlečenim kad se kamen više ne bi „hvatao" na ranu. Zanimljivo je tvrđenje da se kamen neće „uhvatiti" na drugom delu tela, već samo na rani u koju je zmija pustila svoj otrov.

*

Flaker u „Književnoj kritici" analizira avangardni manifest kao književnu vrstu. Prema njemu „namjena je manifesta, za razliku od tradicionalnih književno–kritičkih tekstova, također sukladna pesničkim tekstovima avangarde sensu stricto: u njima se ne istražuje estetski proces, nego oni sadržavaju imperativne zahtjeve za mijenama unutar procesa i u tom mijenjanju neposredno sudjeluju, pri čemu element estetske provokacije sjedinjuje poetske i metapoetske tekstove."

Tek sada mi je jasno zašto Kornhauzer u svojoj raspravi smatra pretposlednji (i poslednji) deo poeme „Planeta" pod naslovom „Naučna ispitivanja na Planeti" mojim prvim manifestom. Prema Flakeroj analizi i njegovim merilima, koja se, izgleda, moraju prihvatiti, zaista je Kornhauzer u pravu kada kaže da se u ovom slučaju radi o manifestu. I ne samo taj tekst, već svi oni pisani približno u to vreme, a neki čak i koju godinu ranije, objavljeni tek u mojoj knjizi „Signalizam" predstavljaju u stvari manifestne tekstove. Ovde bih posebno istakao „Zvezdanu sintaksu" koju sada ne mogu da vidim nikako drukčije nego kao neku vrstu dalekosežnog u veoma kompleksnog signalističkog manifesta.

*

Bio do „Književnosti". Podelio svoj „Antibarbarus" u tri približno jednaka dela pošto je V. K. odlučio da ga objavi u tri nastavka. Razgovor sa Svetom Lukićem i Radovanom Popovićem, koju su navratili do redakcije da uzmu tek izašao martovski broj u kome se prikazuju njihove knjige.

*

Sada smo. Uskliktalo *detinjstvo*. Slučajna zov. Večnosti. Tek pesma. U oku. Iz pepela. Vetar se *stišava*. Feničanske vaze. Na trgovima. *Znaci spokoja*. Probudio si se. Sa zlatnikom *u šaci*. Prolazi ponoć. *Poljupci pčela*. *Množe se*. Na cvetovima.

Četvrtak, 6. mart 1986.

„Čovek — njegovo suštinsko biće — samo je tačka. Jedino tu tačku Smrt proguta. Zato mora da bdi da ne bio opkoljen."

(Anri Mišo)

*

U salonu MSU na otvaranju izložbe „Alter imago" (Nada Alavanja, Tahir Lušić) „Trendsetter in the landscape". Ništa mi više ne odgovara na njihovim slikama. Odmah zatim preko puta u „Cvijeta Zuzorić", na izložbi „Polovine osamdesetih", ili nešto slično, odvratan kič De Stil Markovića, dobitnika Politikine nagrade, sa nekom upaljenom svećom.

*

„Grupa američkih astronoma i kosmičkih fizičara je upoređivala ogromnu zbirku savremenih snimaka tzv. 'sunčevih pega', sačinjenih savršenim tehničkim sredstvima. Došli su do zapanjujućeg podatka, da se one veoma malo razlikuju od slika pega na Suncu, koje je sačinio genijalni astrofizičar Galileo Galilej još 1612. godine."

*

„Najusamljenije drvo na svetu je palma koja raste u oazi Terer u Sahari. Najbliže drvo se nalazi na rastojanju od hiljadu kilometara."

*

„Njujork tajms" objavio da je bivši generalni sekretar Ujedinjenih nacija (sada kandidat za predsednika Austrije) Kurt Valdhajm za vreme rata učestvovao u ofanzivama Hitlerovih trupa protiv jugoslovenskih partizana i da je bio angažovan u masovnom deportovanju Jevreja iz Soluna. Na slici koju emituje agencija *UPI* Valdhajm se vidi u nacističkoj uniformi prilikom jednog susreta 22. maja 1943. godine na aerodromu u Podgorici, sada Titograd. S njim su italijanski komandant Eskoljali, nemački pukovnik Hans Herbert Maholc i general Artur Fleps, komandant Sedme SS–divizije. Valdhajm se brani da je bio samo prevodilac. U međuvremenu u Arhivu Hrvatske pronađen je dokument u kome stoji da je Ante Pavelić 9. septembra 1942. odlikovao Kurta Valdhajma srebrenom kolajnom „Krune kralja Zvonimira sa hrastovim grančicama", za hrabro držanje u borbama protiv pobunjenika u Zapadnoj Bosni (područje Kozare) u proleće i leto iste godine.

*

Laszlo J. Noël iz Tulona poziva me na mejl–art izložbu (jun, jul 86) sa temom PRISON IS MADE OF THE OTHERS.

*

Iz Prokuplja stiže „Tok“ a iz Kruševca „Bagdala“ sa blokovima posvećenim signalizmu.

*

U subotu na prvim stranama listova ogromni naslovi: „Ubijen Ulof Palme.“

*

„Iako niko ne može da predvidi šta će se dogoditi kroz milion godina, stručnjaci, na osnovu proučavanja evolucije Zemlje smatraju da postoji verovatnoća da se tzv. Velika depresija u Istočnoj Africi, koja počinje u Etiopiji, a završava u Somaliji i na obalama Adenskog zaliva, ispuni vodom i postane deo okeana.“

*

„Prema tvrdnji biologa otkada se zna, smrt na čitavoj severnoj polulopti najviše kosi u januaru i februaru. Oni tu pojavu pripisuju hormonalnim varijacijama. Vreme snažno utiče na čovečiji organizam. Njegovi mehanizmi deluju ritmično, nalik na talase. Temperatura tela najviša je posle podneva. Srce se usporava oko petog časa odmora. Jetra akumulira rezerve šećera početkom noći. Hronobiologija, nauka koja postoji tek petnaestak godina proučava te životne ritmove.

Prvi su botaničari zapazili da biljke odražavaju svoj dvadeset četvoročasovni ritam, bez obzira na smenu dana i noći, čak i u mrklom mraku. Zatim su se naučnici pozabavili životinjama. Utvrdili su da pacovi i u kavezima, zastrtim zavesama, danju dremaju a noću su živahni. Imaju biološke ritmove, koji se genetski nasleđuju.

Biolozi tvrde da tim ritmovima upravljaju unutrašnji, časovnici, stimulatori, koji se kod majmuna nalaze u hipotalamusu, kao, verovatno, i u čovekovom mozgu. Oni deluju i u vanrednim uslovima a u normalnim podešeni su ritmu od 24 sata. Ujutro, na primer, čitav organizam priprema se za dnevne napore. Srce i pluća maksimalno rade početkom poslepodneva. Mozak brže reaguje oko podneva. Tokom dana, ritam aktivnosti se menja ali oko podneva, svi ljudi su skloni dremežu. Tokom dana, kažu stručnjaci postoji vreme za rad, za odmor pa i za — ljubav.“

*

Plamna *je pustoš*. Dođe kraj blagdanima. Granitna *nesanica*. Pod tvrdim uzglavljem. *Režeš*. Crni hleb. Kupao sam se. U *vodama* Jordana. Tamo. Gde zlatno sunce. *Teče*. Gramatika moga *bića*. Iz razjapljenih čeljusti. *Neba*. Iz psećih lobanja. *Kap kiše*. I. Kap meda.

Nedelja, 9. mart 1986.

„Svaki čovek je igrač i igračka što god činio."

(Akselos)

*

Prema jednom teoretičaru avangarda, po modelu citatnosti, u kojoj različiti tekstovi jedni druge dopunjavaju i osvetljavaju sasvim slobodno i bez ograničenja, pripada stilovima i kulturama kao što su antički aleksandrizam, barok i romantizam. I nadalje ono što avangardni model policitatnosti razlikuje od drugih istog univerzalnog tipa jeste očekivanje apsolutno novog teksta i nove kulture koja će nastati u tom međusobnom citiranju, preplitanju i prožimanju različitih tekstova i umetnosti.

*

„Knjiga je ta zvezda, knjige su te zvezde u kojima se materijalizovala moć reči. Jer, zaista kad se otvore njene korice, njihove korice, šta to zablista ako ne ljudska misao, skrivene čovekove reči, u kojima su ljudi izrazili svoje snove, svoje strasti, svoja očaranja i svoja razočaranja, svoj mrak i svoje svetlosti. Kao i zvezde i knjige kruže oko nas."

(Dušan Matić)

*

Bio do majke u staračkom domu. Susret sa ujakom, njenim najmlađim bratom, koji je takođe došao da je poseti, nekada ljubimcem brojne porodice Jelić, sada dobro držećim šezdesetogodišnjakom.

*

Opet zastoj na svim planovima rada. Posle uspešnog okončavanja polemike izgleda da sam se sasvim opustio i prepustio talasu samozadovoljstva. Stalo je čak i prekucavanje delova ovog Dnevnika za knjigu „Dnevnik avangarde". O nužnom završavanju, dopunjavanju i preoblikovanju par tekstova, iz te već pripremljene knjige, i da ne govorim.

*

U skadarlijskom listiću „Pesnik", R. V. koji ga uređuje i, uglavnom, u celini ispunjava svojim pampur paskvilama, što pod punim imenom, što nepotpisano a ponešto i pod pseudonimima Miljenko Čabraja, Dr. St. Lazarević, ovoga puta jedan šalabajzerski šlajm po nadrealizmu:

„Kao što je taj nesrećni nadrealizam već više od pedeset godina bio i ostao veliki nesporazum, jedna neverovatna stvaralačka zabluda, jedan neuspeo ili lažni mit, jedna umetnička koještarija. Jednom se to mora reći i otvoreno, i mora se u srpskoj književnosti — bar sada, danas, jasno ukazivati na tolike pogrešne i gotovo već nedostojne zavrzlame i konotacije a

što ih je nadrealizam u Srba, čak više 'ponašanjem i vladanjem' i uz podršku vlasti — negoli samim 'književnim činom' — ostavio u nasleđe, i ostavio kao neku vrstu kanona, kao neku vešticu — a koju treba i ismejavati i reći joj da predstavlja to što i jeste i da se onim čime ona jeste veštica — ulazi u sferu farse i groteske, a ne u umetnost. I dan–danji, srpsko je pesništvo, u interpretacijama raznih minornih kritičara i pesnika — a pod igom i kapom nadrealističkih 'datosti i stega' — i jalovo i lažno i bez perspektiva. Sve dok se jednom zasvagda ne oslobodimo nadrealističkih peripetija i 'skokova u prazno', lažnih tih i veštačkih, automatskih tekstova, te ispraznosti i te književne gluposti, mi nećemo moći napred. Čistota i svežina pesništva, velika i neukrotiva snaga umetnosti — a bez nasilnih i pogubnih nadrealističkih — hermetizama, stupidnosti i — emizama — moći će i u našoj sredini da se razgranava i da ide u dubinu i u visinu. A ne da se u nas pesništvo tumači, ah, još uvek — kao neka starmala, zakukuljena, hibridna i veštačka 'burgija' kojom se ljudi bez dara, u časovima dokolice, zabavljaju. Kao što su to činili ljudi bez ikakvog pesničkog talenta, a u nas postali glasoviti stvaraoci."

*

„Ruke su mu bile umorne iako su cele noći ležale preko čaršava na krevetu, a on ih je pokretao samo do usta i do svog divljeg srca. Vene su tekle kao nezdravo plavi potoci u belo more. Pored njegovog kreveta pušilo se mleko iz okrnjene šolje. Osećao je miris jutra, znao je da pevci u dvorištu zabacuju glave i kukuriču na sunce."

(Dilen Tomas)

*

Upoznao si me. Sa *crkvom*. I pećinama. Izvire *košava*. Iz rtanjskih *jama*. Moji su prozori *srebrni*. Tuče led u *slepoočnice*. Ljubav je Bog. Ukus *metvice*. I sjaj jezika. U tvojim *zenicama*.

*

Nadam se da će bar ova sirova poezija (poésie brute), koja godinama izvire iz moje podsvesti, iz mog ida, najčešće bez kontrole nekada moći da posluži kao građa za „pravu" poeziju, ili, možda, sa manjim izmenama da preraste u „pravu" pesmu.

Pišem je odmah posle buđenja još nerasanjen, ili kasno u noć pred spavanje krajnje opušten i prepušten jezičkim sanjarijama i igrarijama. Ponekad, ako u toj nabacanoj masi reči, sintagmi, delova rečenica, iskidanih misli i slika, koje se međusobno prepliću, spajaju ili u apejronističkom kotlu poništavaju, primetim zlatno zrno poezije odmah poradim na njoj. Pokušam da to zlatno zrno poezije uvećam uterujući u uzburkanu jezičku lavinu neko značenje i smisao. Da li u tome uspem ili me jezički haos pobedi dugo ne znam. Poésie brute ostaje zatočena između korica mojih dnevničkih svezaka za neko drugo vreme.

Ponedeljak, 10. mart 1986.

Uzbudljiv dan. Poziv iz štamparije. Završeno je štampanje Viktorove knjižice, ali ona nije još sasvim gotova, treba da se osuši boja, saviju tabaci, zalepe korice, obrežu strane. Dobijem tabake i neobrezane korice, formiram ih u knjigu. Veoma lepo izgleda. Sa tom knjižicom u džepu ponosan i beskrajno srećan prošetam gradom. Gotovo isti osećaj kao onda kada mi je pre dvadesetak godina objavljena „Planeta". Kući veliko uzbuđenje. Prvo Viktor a onda Dinka čita pričice iz knjige. Smejemo se detinjarijama, iščašenom jeziku, Viktorovim zezalicama.

*

Novosadsko „Bratstvo–Jedinstvo" izdalo „Antologiju dadaističke poezije", priređivač Branimir Donat. Knjiga se reklamira kao „prva antologija dadaističke poezije u Jugoslaviji u koju su uvršćeni tekstovi 63 pripadnika ovog značajnog svetskog avangardnog pokreta."

Prisećam se da sam u jednom od jesenjih brojeva „Polja" čitao odlomak Donatovog teksta o dadaizmu (verovatno deo uvodnika ove antologije) kao i manji izbor dadaističkih pesnika (Hans Arp, David Burljuk, Benžamen Pere, Fransis Pikabija, Vasilij Kamenski) u prevodu ovog kritičara.

*

„Naš boravak na zemlji je samo jedna kratka etapa. Mi dolazimo iz okeana i otići ćemo u vasionu. Da bismo olakšali ovo drugo putovanje, koristićemo vasionski lift koji će nas odvesti pred vrata kosmosa."

(Artur Klark)

*

„Čovek kakav je do sada bio, to je, takoreći, embrio čoveka budućnosti."

(Niče)

*

Ništa u meni ne može da umanji osećaj sveopšte kosmičke usamljenosti.

*

Noć nam *vezuje* ruke. Utroba zemlje. *Otvorena*. Zapalio sam kamen. *Jaje* noja. U pustolini. Pun *iščekivanja*. Pitije. Dimom i *slutnjom*. Ovenčane. Vetrovi otključavaju. *Šume*. Vaše slepe oči. U zenici *sveta*. Prikaz i zagonetka. *Gorljiva* slika. Sudbine.

Subota, 15. mart 1986.

Neutaživi Eros — naš unutarnji uskovitlani Svemir.

*

„...snaga osećanja nikad nije ono što od spisa čini umetničko delo. Umetničko delo mora da ima ono što sam nazvao literarnost, što su nazivali postupkom, reč nije jako dobra, bolje je d e v i c e na engleskom i p r i e m na ruskom. To nipošto ne znači da pored te dominante ne može da se proučava književnost s drugih različitih stanovišta. U njoj uvek ima ideoloških ili čak propagandnih elemenata, emotivnih elemenata, itd., ali sve to ne može biti shvaćeno ako se zaboravlja dominanta.... Ono što smo tražili, bilo je da razumemo dominantu, a ono što kažem u odlomku koji ste upravo naveli, jeste da se ne može suditi o poetskom delu, nemajući sve vreme ideju da je literarnost ono što organizuje delo i što neminovno utiče na sve druge njegove vidove."

(Roman Jakobson u razgovoru sa Cvetanom Todorovim)

*

Svemirski brod „Đoto" poslao snimke Halejeve komete sa svega 1.500 kilometara udaljenosti od njenog jezgra.

*

Na prvoj strani „Politike" sa sednice Predsedništva CK SK Srbije: „U osvrtu na neke aktuelne momente u našem društvenom i kulturnom životu, navodi se u Saopštenju, Predsedništvo je ocenilo da pojedini vidovi aktivnosti Udruženja književnika Srbije ponovo uzimaju neprihvatljiv smer. Reč je o aktivnosti tribine Udruženja na kojoj je u novije vreme pružena mogućnost nacionalistima i drugim protivnicima politike ravnopravnosti i samoupravljanja da istupaju i iznose svoja poznata stanovišta. Takva aktivnost tribine baca senku na čitav rad Udruženja i okuplja oko Udruženja razne protivnike našeg društvenog uređenja. Udruženje je deo fronta socijalističkih snaga našeg društva i ono ne može da bude politički centar za napade na politiku Saveza komunista u šta bi htele da ga pretvore upravo ove konzervativne snage. Teški problemi na Kosovu i sporost u njihovom rešavanju ne smeju da budu izgovor za eskalaciju nacionalističkih i drugih pogleda i za pretvaranje Udruženja u instituciju iznad svih drugih i specijalnu adresu na koju treba da stižu žalbe ljudi iz Kosova. Da bi se tim tendencijama stalo na put potrebno je da se u Socijalističkom savezu Srbije pokrene šira aktivnost i obave rasprave o svim aktuelnim problemima koji stoje pred Udruženjem književnika Srbije, uključujući i pitanje izbora predsedavajućeg Saveza književnika Jugoslavije. U rešavanju tog pitanja treba slediti demokratski put i suprotstaviti se veštačkoj politizaciji i pritiscima bilo s koje strane oni dolazili — kaže se na kraju Saopštenja."

*

„Grad Hjuston u Teksasu izdvojio je 57.600 dolara da bi se utvrdilo zašto beli nosorog samburu već 15 godina nije u stanju da svojoj životnoj saputnici podari potomstvo. Opštinske službe su odobrile dvogodišnje proučavanje seksualnog ponašanja belih nosoroga, vrste koja izumire, u nastojanju da se, ako ništa drugo, pribegne veštačkom oplođenju.“

*

Poziv iz Nove Kaledonije na kokos mejl-art:

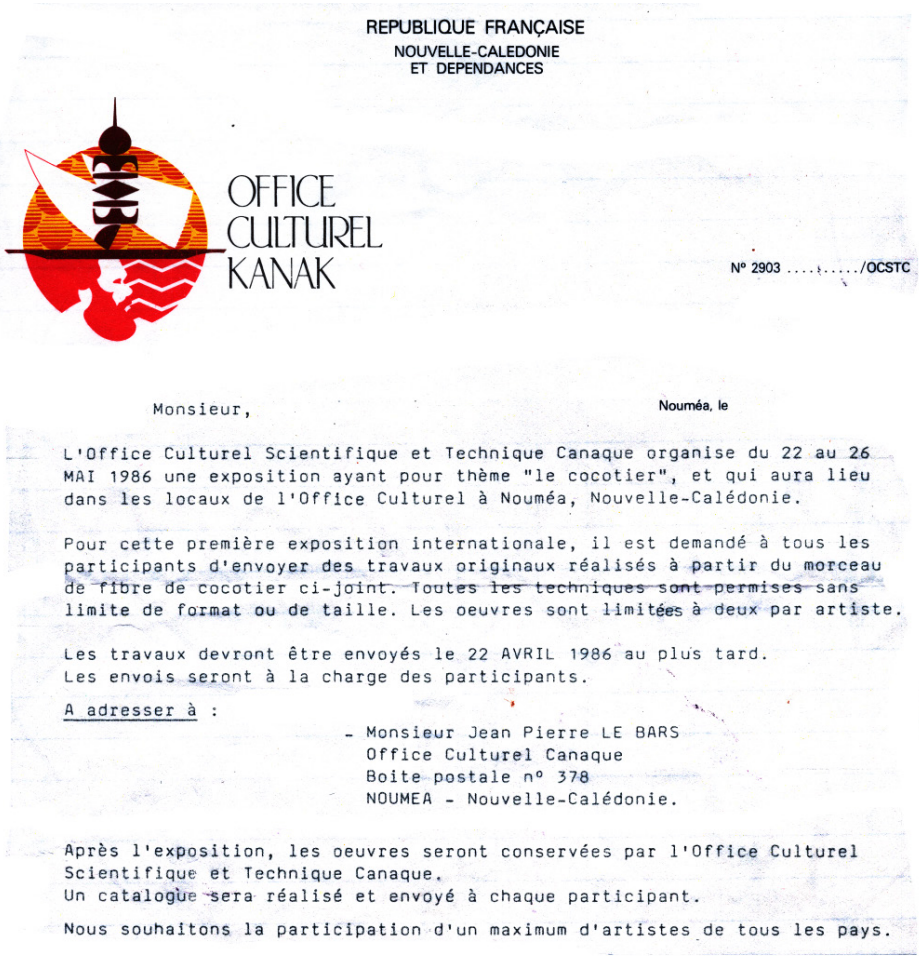

REPUBLIQUE FRANÇAISE
NOUVELLE-CALEDONIE
ET DEPENDANCES

OFFICE CULTUREL KANAK

N° 2903 ...../OCSTC

Monsieur,

Nouméa, le

L'Office Culturel Scientifique et Technique Canaque organise du 22 au 26 MAI 1986 une exposition ayant pour thème "le cocotier", et qui aura lieu dans les locaux de l'Office Culturel à Nouméa, Nouvelle-Calédonie.

Pour cette première exposition internationale, il est demandé à tous les participants d'envoyer des travaux originaux réalisés à partir du morceau de fibre de cocotier ci-joint. Toutes les techniques sont permises sans limite de format ou de taille. Les oeuvres sont limitées à deux par artiste.

Les travaux devront être envoyés le 22 AVRIL 1986 au plus tard.
Les envois seront à la charge des participants.

A adresser à :

- Monsieur Jean Pierre LE BARS
  Office Culturel Canaque
  Boite postale n° 378
  NOUMEA - Nouvelle-Calédonie.

Après l'exposition, les oeuvres seront conservées par l'Office Culturel Scientifique et Technique Canaque.
Un catalogue sera réalisé et envoyé à chaque participant.

Nous souhaitons la participation d'un maximum d'artistes de tous les pays.

Napravih jednu višebojnu vizuelnu odu kokosu koju ću sutra, prvom avionskom poštom, poslati.

*

„Kabina šatla 'Čelendžer' sa ostacima posade u njoj pronađena je u vodama Atlantika, četrdesetak kilometara severoistočno od obala Floride, saopštila je Američka agencija za svemirska istraživanja (NASA).

Olupina kabine posade leži na dubini od oko 30 metara, a uočena je u petak uveče, da bi sledećeg jutra ronioci počeli rad — prenose zapadne novinske agencije saopštenje NASA–e. Saopšteno je takođe da će vađenje kabine s ostacima posade možda potrajati nekoliko dana, zavisno od vremenskih uslova.

Identifikacija ostataka članova posade biće poverena Vojnom institutu za patologiju u bolnici vojne baze Patrik.

U eksploziji šatla 'Čelendžer' 73 sekunde posle lansiranja, poginulo je 28. januara ove godine svih sedam članova posade."

*

Pera Gudelj, koji me je pre petnaestak dana obavestio da me je stavio kao recenzenta svoje knjige „Hesperidske jabuke" (rukopis nisam ni video), koja će se pojaviti u izdanju „Novog dela", danas mi već poštom šalje svoju, zaista dobru poemu ekspresno štampanu.

*

„U jednom belgijskom selu, u blizini Brisela, pronađeno je dvadesetak akvarela za koje istoričari tvrde da su dela Adolfa Hitlera nastala u prvom svetskom ratu. Reč je o pejsažima koje je on naslikao 1917. u Belgiji i severnoj Francuskoj. Predstavnik za štampu belgijske izdavačke kuće 'RTL' je saopštio da će uskoro biti objavljena knjiga u kojoj će biti reprodukovani Hitlerovi 'umetnički' radovi."

*

„Devojka je imala četrnaest do petnaest godina; čuvali su je šest meseci i lepo postupali s njom. Dva dana pre žrtvovanja vođena je od kolibe do kolibe u selu, praćena celim savetom poglavica i ratnika. Dvadeset drugog aprila izveli su je da je žrtvuju. Pošto su joj obojili telo pola crno pola crveno, digli su je na neku vrstu vešala i pekli izvesno vreme na tihoj vatri, a zatim je ubili strelama. Posle toga glavni prinosilac žrtve iščupao joj je srce i pojeo ga. Dok je telo još bilo vruće, odsecali su parčiće mesa sa njega dok nisu ostale samo kosti, meso su stavljali u male kotarice i odneli ga u obližnje kukuruzovo polje. Tamo bi vrhovni poglavica izvadio iz kotarice jedno parče mesa i iz njega iscedio kap krvi na skoro posejano kukuruzovo zrno. Ostali su sledili njegov primer, tako da je sve seme bilo poprskano krvlju; zatim su ga zatrpali zemljom u nadi da će godina biti rodna."

(Frejzer, „Zlatna grana")

*

U jazu *zelene* vode. Zgušnjava se noć. *Zvezdani* duh. Materije. Bio sam *na gori* Sinajskoj. Dao oblik legendi. Mirisno zrnevlje *grožđa*. Na tvom telu. Ptičiji *izmet*. Razvenčavanje. Snatri *Mlečni put*. Postaću eksplozija. U zori *gorosečnoj*. Ponovo probuđen.

*

„Niko dublje od pesnika nije svestan kolika je kosmička snaga Reči."

(Pjer Emanuel)

Sreda, 19. mart 1986.

Viktorovu knjižicu izdavač danas preuzima iz štamparije.

*

Jedna knjiga, prvi put u istoriji američke izdavačke delatnosti, štampana je u prvom izdanju u milion primeraka. To je roman „Lovac na mamute", koji se događa pre 35.000 godina, u Evropi ledenog doba. Napisala ga je književnica Džin Ejuel. Njena prva dva bestselera bila su „Klan medveđe pećine" (prodat u 2,9 miliona primeraka) i „Dolina konja" (prodat u preko 3,5 miliona primeraka).

*

Poštanska karta iz Roterdama:

Pozvani ste da učestvujete na evropskoj mejl–art izložbi „The Workers' Paradise".

*

Ejhenbaum tvrdi da ga je *književni bit* delimično naveo na proučavanje biografskog materijala, ali ne u smislu „Života uopšte" („Život i stvaralaštvo") nego istorijske sudbine istorijskog *ponašanja*. Na taj način, po njemu, biografsko 'odstupanje' predstavlja borbu s besprincipijelnim i ravnodušnim biografizmom koji ne razrešava istorijske probleme.

*

Pismo J. P. Jacoba:

Dear Friend

Many thanks for your patience as I continue to work on the **Second International Portfolio of Artists´ Photography**. I am unhappy to announce that in late December, 1985, my request for funding for publication of the Portfolio was rejected by the New York State Council for the Arts. At the same time, several other publishers and institutions have expressed possible interest in the project. So my work continues. I am extremely sorry for the inconvenience of this delay.

I am presently arranging for the **Premiere Exhibition** of photogrpahy by the artists participating in the Portfolio, to open at the **Liget Galéria** in Budapest, Hungary, in **May 1986.** Coordination of the exhibition is extremely difficult from such a distance, and it appears that it will not be possible to carry with me the work that I have already received from you. Thus, in order to avoid unnecessary problems, the Director of the Galéria and I wish to request that each participating artist **send or deliver** your images directly to the Liget Galéria. The images will be exhibited from May 2 - 23, with an opening on the evening of May 2nd, then photographed for documentation in the **Portfolio** and returned to you by the Director of the Galéria.

I realize that this is not the most convenient method for putting together an exhibition. However, it is the only solution that we have been able to arrive at to cope with the difficulties such an exhibition presents. I hope that all of you will be able and willing to participate. You may send **as many images as you wish, any size, in black and white or color.** I hope to have a slide presentation of all the material that I have already received at the exhibition, so it will not be necessary to send the same images to the exhibition that have been collected here for the **Portfolio**. Please **package your prints carefully,** and mail them early enough so that they arrive at the Liget Galéria **no later than April 25, 1986**. A second invitation to participate and to attend the exhibition will be mailed to you by the Liget Galéria.

It is my plan to travel to Budapest to install the exhibition of your photographs. After the opening, from May 5th through May 25th, I hope to visit artists in cities in Czechoslovakia, East Germany and Poland. **I would very much like to meet all of the artists working with me on the Second Portfolio. If you are able, please let me know when a meeting with you during May will be possible.** A tentative agenda on the other side of this page will show when I expect to visit each city. I will let you know the exact details of my travel plans as soon as I know them. If a meeting is possible, please send me a telephone number where you can be reached so that I can make arrangements as I travel.

Thanks again for your patience. I look forward to this opportunity to work with and to meet all of you.

Sincerely,

John

J.P. Jacob
43 West 27th Street #6f, New York, NY 10001, USA

*

„Zlato je najrastegljiviji metal na našoj planeti. Od jedne unce (a to je osnovna mera za težinu zlata i iznosi 28,349 grama) može se istegnuti vlakno dugačko 83 hiljade metara. Ono je, naravno, tako tanko, da se ne može videti golim okom."

*

U „Književnoj istoriji" zanimljiv tekst meni do sada nepoznate kritičarke Anđelke–Elijane Grujić o Moniju de Buliju pod naslovom „Egzistencijalno iskustvo i poezija Monija de Bulija". Suprotstavljajući se mišljenju Ivana V. Lalića da se Buli „našao u dilemi između prave prirode svog pesničkog talenta, koja ga je vukla na jednu i svog varljivo tragičnog osećanja duha vremena, svoje pesničke lakoverne radoznalosti koja ga je odvukla na drugu stranu", ova kritičarka će sasvim pravilno zaključiti da je „bespredmetno jednog pesnika ultramodernog izraza osuđivati i osporavati sa pozicija tradicionalne poetike zasnovane na Platonovoj metafizici lepog i shvatanju poezije kao 'proizvođenja bitka — u smislu'. Moni de Buli prema njoj razgrađuje smisao kao transcendentalnu vrednost gradilački ga nadomeštajući ludističkim kreiranjem istine."

*

Stranac si. U *sopstvenoj* zemlji. Truli. Trn u mesu. Pauci *premrežili*. Sunce. Nedremljivo oko. *Istorije*. Zašto. Crveno pomračenje. *Ustaješ* iz kolevke. Iluzija i *stvarnost*. Bruji bronza. Vekovna. *Cvet* s pčelom na krunici. Reči *nemoguće*. Surovi su rudari. U tvome nežnom telu. *Ljubavniče* Afrodite.

Ponedeljak, 31. mart 1986.

Bila Dagmar Burkhart iz Hamburga sa grupom zapadnonemačkih slavista. Upoznao se sa njom i sa profesorom Lauerom iz Getingena koji mi reče da je još 1973. godine pisao o signalizmu. Oboje me, inače pozivaju da najesen u Hamburgu i Getingenu održim predavanja njihovim studentima. Gospođi Burkhart dao gomilu knjiga i časopisa. Na kraju uzela mi je i Kornhauzerovu studiju (jedini primerak koji imam) i rekla da će je fotokopirati i vratiti.

*

Table sa opomenama „Čuvaj se psa!" nađene su na ostacima vrata mnogih kuća u Pompeji, gradu koji je zatrpan prilikom erupcije Vezuva 79. godine naše ere.

*

„Jednom će održanje vlasti prestati za komuniste da bude apsolutni prioritet, i ushteće njome da se podele da bi u njoj učestvovali, i raspašće se politički sistem koji organizovanoj manjini osigurava apsolutnu vlast

nad neorganizovanom većinom. U opštoj istoriji nije bilo primera takvog obezvlađivanja društva. Taj incident ne može trajati večno.“

(Andžej Kajovski)

*

U četvrtak u Muzeju savremene umetnosti na otvaranju izložbe japanske grupe „Gutai“.

*

Poziv iz Italije:

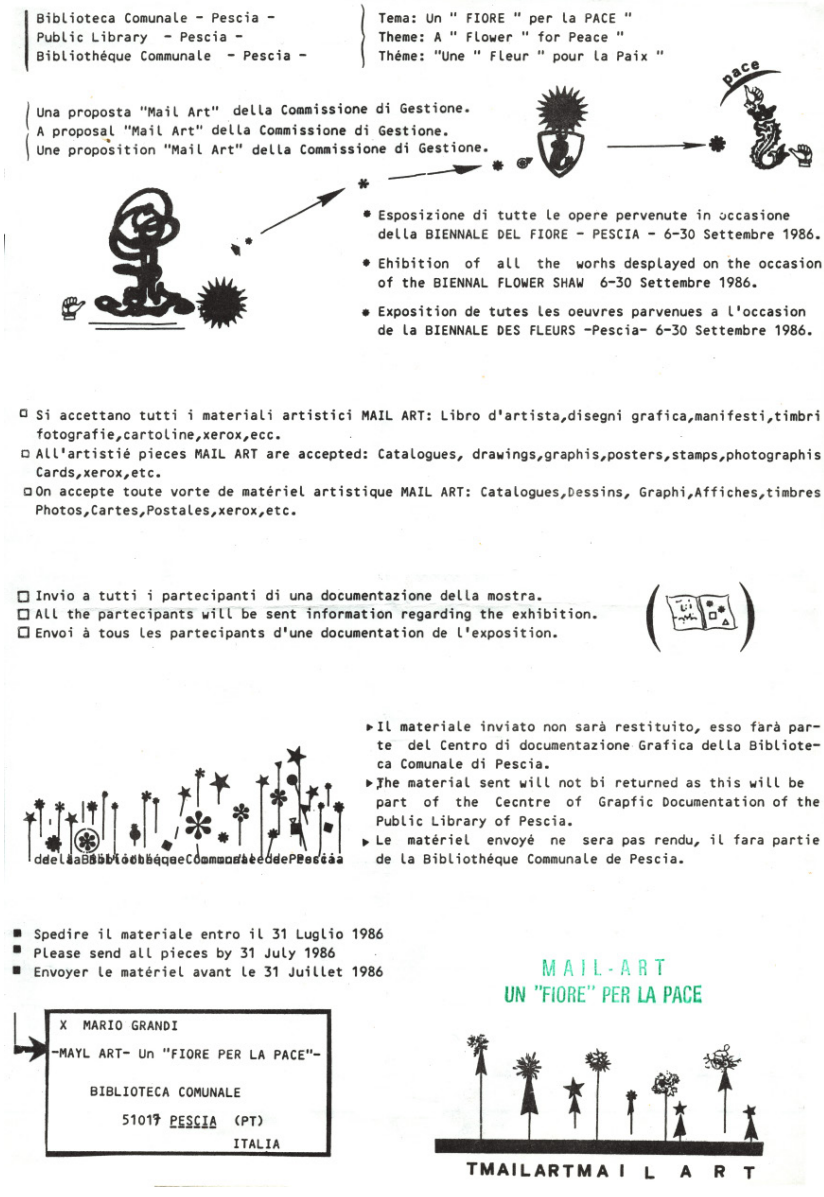

*

Prema tvrdnji Izraelaca, čuveni terorista iz sedamdesetih godina Iljič Ramires Sančes, poznatiji kao Karlos, likvidiran je od agenata jedne arapske zemlje „jer je isuviše znao o radu ostalih arapskih obaveštajnih službi."

*

Antoni Kok:
Vlahaisvatka
Poema dada

za Kurta Švitersa

U –
sibirski jabučnogcvijetakruškinpuding
glomazni nosni
rub trus
Uš
renepella
dušek

Puhara buha
samostanstan
kruškaduškauššmljam — voćkajabukavoćka
Dr
Antoni
Kaklok
klpepkakrlopka
har
mo
ni
ka
daDa ha

(1923)

(iz Antologije dadaističke poezije)

*

Za proučavaoce istorijske avangarde primena montaže u književnosti nastala je pod direktnim uticajem filma. Pomoću montaže, koja se po nekima „zasniva na dijalektici spoznavanja i menjanja života", mogu se otkrivati „neočekivani pogledi na mesto čoveka u svetu" na međusobne interaktivne veze jedinke i društva. Najjednostavniji oblici montaže bili bi sastavljanje gotovog materijala, delova umetničkih, novinskih ili, pak, dokumentarnih tekstova sa određenom tematikom i sadržajem.

*

„Duh dada, u svojoj suštini, ostaje ovde netaknut, otkrivajući da je podjednako sposoban da govori 'internacionalnim' jezikom koliko i ovim patrijarhalno–folklornim srpskim jezikom: ovde je dada zaboravila reči iz oglasa i progovorila srpskim jezikom psovke, i tu je ta psovka, u svojoj težnji ka vanjezičkom, vanrazumskom prostoru, apsolutnim razaranjem i

krvoliptanjem jezika, otkrila svoj iskonski dadaizam. U izvesnom smislu, to je paradoksalno *venčanje jarosti srpske psovke i dadaizma,* prodor dadaizma u samo biće srpskog jezika, njegovo prepoznavanje u arhaičnim slojevima bića, kao i uvek kod ovog pesnika zaveštanog nepovratu, samo u jednom jedinom trenutku: nošen krilima ove psovke, on se izgubio u ćutanju."

(Radomir Konstantinović o Draganu Aleksiću)

Subota, 12. april 1986.

Prepune novine privredne i političke agonije Jugoslavije. Na Kosovu se nastavlja tragedija srpskog naroda.

*

Jorge Grimm iz Brazila poziva me da učestvujem na INTERNATIONAL DRAWING EXHIBITION.

*

Pismo iz Štutgarta u kome me obaveštavaju o izložbi arhiva Sohm. U tom arhivu, inače, ima puno signalističkog materijala.

STAATSGALERIE STUTTGART

Staatsgalerie Stuttgart, Konrad-Adenauer-Straße 30-32, D-7000 Stuttgart 1
Postanschrift: Urbanstraße 35, D-7000 Stuttgart 1

Stuttgart, den 26.3.1986
Durchwahl (0711) 212- 5050/5056
Vermittlung (0711) 212-5050
Aktenzeichen:
(Bitte bei Antwort angeben)

Pressemitteilung / Press Release

Die Ausstellung "Fröhliche Wissenschaft". Das Archiv Sohm
(alte Daten: 24. Mai - 3. August 1986) muß aus technischen
Gründen verschoben werden.
Der voraussichtliche Ausstellungsbeginn ist der 15. November 1986.

The exhibition "Fröhliche Wissenschaft". Das Archiv Sohm
(former schedule: May 24th - August 3rd, 1986) has to be
postponed for technical reasons.
The probable opening of the show will be the 15th of November, 1986.

Dr. Thomas Kellein
(Archiv Sohm)

*

„Stari Tračani (prastanovnici Balkana) imali su čudne običaje: rođenje deteta (muškog ili ženskog) su dočekivali sa velikom žalošću, a žene narikače (koje su se i dan–danas održale tu i tamo) su glasno oplakivale njegovu buduću sudbinu, nabrajajući sve nevolje koje će novorođenče snaći u budućem životu. Nasuprot tome svoje mrtve su ispraćali pesmom i veseljem, jer su se smrću oslobodili zla i bede."

*

Salon Muzeja savremene umetnosti: „Jugoslovenski strip" 1935-1985.

*

U „Borbi" od 9. aprila prikaz Živanove knjige „Orbite signalizma".

*

Sarenko šalje materijale (programe) svojih akcija u Veroni tokom aprila u: Centro Mazziano, Galleria la Spazio, Galleria Ferrari u IL Posto. Iz materijala:

„Sarenco è un bambino perverso che rompe tutti i suoi giocattoli e tutti i nostril, lieto e infelice lui stresso e noi con lui di guel tanto che sopravvive di poetico e che genera meraviglia, ma anche — come si conviene alla poesia — rabbia e paradossale eleganza."

(Eugenio Miccini)

*

„Politika" iz njujorškog lista „The Vilage Voice" prenosi tekst o Marini Abramović i Ulaju pod naslovom „Umetnost tela i odnosa".

„Verujemo u umetnost 21. veka. Bez objekta između umetnika i gledaoca. Samo direktan prenos energije. Kada dovoljno izgradiš sopstvenu ličnost, u stanju si da svoju ideju direktno prenosiš na druge" izjavljuje Marina.

*

„Moja jeres bila je naročito snažna u toku sna, kada je osećanje večnosti postajalo još moćnije, raspaljeno do usijanja. U snu sam se kretao skoro istim predelima kao na javi, u jesenjem pejzažu našeg sela, ali moja je svest živela u jednom vremenu sasvim različitom od realnog, zapravo sasvim izvan vremena, jer večnost sveta i ništavnost mog sopstvenog života u tom golemom okviru proticanja postajali su još vidljiviji, skoro opipljivi. To osećanje večnosti koja nije moja, a koja je u snu još jasnije pokazivala svoju nadmoć nad mojim malim životom, zavodilo me je sve više i sve bolnije. Oslobođenom skrupula svakodnevnog morala *svesnom* svoje ništavnosti, u snu mi je nestajao čak i strah od boga: hteo sam da se naplatim za cenu svog skorašnjeg pakla, hteo sam, prosto rečeno, da živim svoj život, svoj nadživot, makar u snu."

(Danilo Kiš)

*

Slovački časopis „Nový život“ broj 1, 1986. objavljuje mi ovu poštansku marku koju sam pre par meseci poslao Supeku.

*

„Legenda kaže da se Samjuel Beket rodio na Veliki petak 13. aprila 1906. u Dablinu. Ove godine, dakle, pisac slavi svoj 80. rođendan. Pariz, grad u kojem živi već pola veka, namerava tim povodom da mu ukaže velike počasti. Program proslave je izuzetno bogat. Od 25. do 28. aprila u centru ‘Bobur’ održaće se međunarodni skup o Beketu kojem će predsedavati Tom Bišop sa Univerziteta u Njujorku, a na kojem će učestvovati tridesetak slavnih pisaca, kritičara, izdavača i režisera. Među njima su Alen–Rob Grije, Alfred Simon, Rejmond Federmen, Barni Roset, Martin Eslin i Valter Asmus. Takođe u ‘Boburu’ održaće se književne večeri uz učešće slavnih glumaca. Do 5. maja trajaće izložba tekstova, dokumenata, kostima i scenografskih crteža posvećenih Beketu, a biće projektovan ‘Film’ koji je Beket snimio sa Basterom Kitonom. Istovremeno, na scenama više pariskih pozorišta biće postavljena Beketova dela.

Sve ovo, međutim, odigraće se bez samog Beketa. On će se tih dana možda zatvoriti u svoj stan na bulevaru Sen Žak, sa čijih prozora gleda u mračne zidine zatvora Sante, ili će možda utočište potražiti u svojoj seoskoj kući u Usiju. Možda se ni tu neće smatrati bezbednim od novinara, fotografa i javnosti uopšte, pa će pobeći još dalje kao što je učinio 1969. kada mu je dodeljena Nobelova nagrada za književnost. Da bi izbegao publicitet, on se tada sakrio u zabitom selu u Tunisu.“

(Nin)

*

U *nebeskom* oku. Slomio se dan. *Tiho je*. Samo zov krtice. Iz *tamnila*. Ja sam zlatna. *Mesečeva* kugla. Na izboranoj *koži* hrasta. Rastrči se šumo. Potoke svoje *pomešaj*. Kremenom vatru *zaiskri*. Imaš zemlju na dlanu. *Grozničavu*. Žednu. Bude se životinje. *S' penom* u ustima. Roj pčela. I zora.

Sreda, 30. april 1986.

Zove me sekretarica redakcije „Književnosti" stigao majski broj ovog časopisa sa prvim od četiri ili pet nastavaka mog „antibarbarusa". U rubrici „Polemike", između tekstova Predraga Matvejevića, intervjua Vlade Veličkovića i proze Eriha Koša „sređujem" Zorana Mišića i B. A. P.–a. U sledećem broju, koji je u štampi, na redu su Prota Brada i Milan Komnenić.

*

Pripremam rukopis knjige „Zaćutim, jeza, jezik, jezgro" (odavno nastao), svodim ga na 64 strane kako bi bio objavljen. Objaviće ga „Novo delo", štampaće „Jaroslav Černi". Obzirom da veći deo knjige čine crteži (i pesme su ukomponovane u crteže) ideja je da sve bude ispisano rukom od korica preko podataka o autoru do uobičajenih podataka o izdanju i izdavaču.

*

U prošlu sredu, na putu za Budimpeštu, iz Njujorka navratio J. P. Jacob. Preneo mi pozdrava Ričarda Kostelaneca i Dika Higinsa. Mlad čovek zaokupljen fotografijom. U Dobrinjskoj impresioniran mojim knjigama, dokumentacionim materijalom i posebno ogromnim mail art dnevnikom iz 1979 godine koji je s velikom pažnjom i komentarima prelistavao.

*

„Francuski kardinal i državnik Rišelje zakonom je zabranio izradu i uvoz noževa za jelo sa šiljatim vrhom. On je sa gađenjem posmatrao kako dvorske zvanice, posle carskih gozbi, vrhovima noževa čačkaju zube. Od tada se na trpezama nalaze samo zatupljeni noževi."

*

Nalazim se u velikoj svetloj dvorani zasvođenoj mlečnobelom kupolom. Puno je sveta. Pompezno otvaranje neke medijski izvikane izložbe. Na zidovima brojne slike, crteži, kolaži.

Provlačeći se kroz gomilu ljudi, na svoje veliko iznenađenje, na jednom od zidova, ugledam i svoje radove. Tu su, iz vizuelne poeme „Lunomer" izdvojeni i dosta uvećani, dete s mesečevom glavom i Armstrongova noga kad stupa na Mesec.

Ne znam kako su se ovi radovi našli na izložbi. Niko mi ništa nije tražio, niti me je obavestio.

Dok zastajem i posmatram svoje eksponate sa leve strane prilaze mi momak i devojka. Devojka je visoka, vitka sa dugom crnom kosom u skoro providnoj ružičastoj haljini. Za trenutak učini mi se da veoma liči na Marinu Abramović iz vremena kada smo se upoznali i kada je ušla u signalizam.

Zagledam se u devojku. Moj znatiželjni pogled, po svoj prilici, nije se dopao momku i iznervirao ga je. Ljuti se, dobacuje nešto ružno i pokazuje na moje radove.

Prilazim mu. Devojka se odmiče. Momak zauzima borben, bokserski stav.

Pokušavam da ga iznenadim i udarim desnom nogom u onaj najosetljiviji donji deo stomaka. To mi ne uspeva. Od zamaha gubim ravnotežu, padam na pod i budim se.

*

Posmatrao sam. *Sa obronka*. Zvezdani grad. Ljude i mudrace. *Bogove*. S' hlebom u ustima. Raspevala se voda. *Kopne* snegovi. Skrivene stope *putara*. Zmijin svlak. Na tvome *licu*. Postojim od praiskona. Čarobnjak. *I zver*. Slomljeno krilo anđela. Na nebesnoj *poljani*.

Četvrtak, 8. maj 1986.

Već nedelju dana čitav svet je u grozničavom uzbuđenju i gotovo paničnom strahu nakon katastrofe atomske centrale u Černobilu (Ukrajina). Svakog sata meri se radijacija, novine, radio, televizija prepuni su obaveštenja, saopštenja, saveta. Dinka u školi u svom fizičkom kabinetu, gajgerovim brojačem kontroliše zračenje kose, đonova od cipela svojih učenika, hrane. Ne jedemo salatu, mladu boraniju sa pijace. Neki od naših poznanika u neurotičnom strahu uopšte ne izlaze iz svojih stanova. Svet se iznenada suočio sa mogućim krajem.

*

Sinoć u Domu knjige i umetnosti Narodne knjige predstavljena su prozna izdanja Književne zajednice „Novo delo" među njima i Viktorova knjižica. O njoj je izvanredno govorio Živan. Pričice je čitala Jelena Žigon a i Viktor je imao svojih pet minuta.

*

Kako otkrivati skrivenu prirodu jezika?

Aktiviranje magije jezičke *onostranosti* i poetske višeznačnosti u apejronističkoj pesmi.

*

Prema nekim novijim tumačenjima fenomena citatnosti avangarda nam se pokazuje kao horizontalna policitatna kultura. U sistemu avangardne umetnosti nailazimo na različite mogućnosti citiranja:

1. tekstovi istog medijalnog ranga,
2. sopstveni tekstovi,
3. tekstovi o tekstovima (teoretski iskazi o književnosti)
4. tekstovi drugih umetničkih medija (književnost–slikarstvo)
5. izvanestetski tekstovi (novinski i dokumentarni materijali)

U prvom slučaju je reč o citatnosti u užem smislu, u drugom o autocitatnosti, u trećem o metacitatnosti, u četvrtom o intermedijalnoj, a u petom o izvanestetskoj citatnosti. Ovako široko shvaćeno načelo citatnosti, zaključuje se u ovim tumačenjima, svedoči o raspadu tradicionalne kulturne hijerarhije i stvaranju novog tipa kulture u kome su mogući prelazi između različitih tekstova i različitih ravnopravnih medija.

Subota, 14. jun 1986.

Leto je rano počelo. Paklene vrućine, a onda iznenadni pljuskovi.

*

Pre tri nedelje, podneo sam molbu komitetu za urbanizam opštine Savski venac radi promene namene stana u Dobrinjskoj i njegovog pretvaranja u atelje.

*

Živan me obaveštava da mi je pesma „Biljka“ sa njegovim komentarom objavljena u antologiji misaone poezije Todeta Čolaka „Među javom i med snom“.

*

„Književnost“ objavljuje u broju 6–7 drugi nastavak polemičkog teksta „Signalizam i srpsko pesništvo sedamdesetih godina“. Ovoga puta s brojnim greškama od kojih je najveća ona sa pomerenom fusnotom. Ljutim se na tehničkog urednika. Ovaj sve svaljuje na štampariju. Uzalud gubim živce.

*

Tomislav Marijan Bilosnić kome sam poslao Viktorovu knjižicu, javlja se jednim pismom oduševljen. Pisaće kaže na jesen o njoj u osječkom „Maslačku“.

Kad smo već kod Viktora, on je prošle srede imao veoma uspelo veče u biblioteci „Bora Stanković“, koja nam je u susedstvu. Pored književne

večeri u lepom, izdvojenom kutku biblioteke izloženi su i Viktorovi crteži, kako oni iz knjige, tako i noviji radovi: mejl–art, marke, kolaži i typewriter art. O knjizi je vrlo dobro govorio prof. Voja Ilić, smeštajući je, ustvari, u domen signalističkih istraživanja. Isto tako crteže i ostale radove analizirao je Viktorov nastavnik likovnog, Dragiša Ćosić, inače, moj poznanik s početka 70–ih kada sam sarađivao u „Pesničkim novinama“ Mileta Nedeljkovića, gde je Ćosa bio tehnički urednik.

*

U ULUS–u učestvujem sa dva mejl–art rada, na izložbi „Kolaž i asamblaž“. Ova izložba je istovremeno i prodajna, traje od 8. maja, a završiće se 18. juna.

*

Sarenko mi šalje program svojih akcija u Frosinoneu i Cogolinu tokom juna i jula.

ELECTRON — POIESIS
FROSINONE (ITALIA)

Palazzo Amministrazione Provinciale, Salone di Reppresentauza, Piazza Gramsci.

2. 6. 1986.
Ore 18.00 „Videopoetry“
Ore 21.00 „Collage“

3. 6. 1986.
Ore 18.00 „Videopoetry“
Ore 21.00 „In attesa della terza Guerra mondiale“

III FESTIVAL DE COGOLIN
COGOLIN (FRANCIA)
Centre Culturel de Cogolin

12. 7. 1986.
Ore 17.00 „EN ATTENDANT LA TROISIEME Guerre Mondiale“
Na kraju programa Sarenko poručuje „This is an invitation for my Friends“.

*

Zagrebački časopis „Republika“ dobio novu redakciju koja u svom prvom broju, dvobroju 1–2 za ovu godinu startuje sa jednim izborom pod naslovom „Novi stihovi hrvatskih pjesnika“.Ređaju se pesnici od Dragutina Tadijanovića i Šimeta Vučetića do Jagode Zamode i Branka Čegeca.

Istovremeno redakcija najavljuje, u sledećem broju, još jednu „Slučajnu panoramu neobjavljenih stihova“, ali ovoga puta četrdesetak srpskih pesnika.

*

Iz Novog Sada Andrej Tišma poziva me na otvaranje međunarodne mejl–art izložbe „Privatni život“, na kojoj učestvuje 320 umetnika iz 32 zemlje. Izložba će biti otvorena u četvrtaka 19. juna u 19^{30} h u holu SPC „Vojvodina“.

*

(San)

U prostoriji sam koja veoma liči na malu crkvenu kapelu. Sedim na niskoj drvenoj klupi. Ispred mene stoji žena, srednjih godina, nastavnica, ispituje me. Obema rukama, iznad moje glave, drži omanju školsku tablu ispisanu rečima stranog jezika. Tera me da prevodim.

Ne snalazim se najbolje. Ne vidim dobro šta je na tabli napisano. Vrpoljim se, napinjem, izdižem sa klupe da pročitam reči. U tom grču i nervozi naglo ustavši udarim glavom u tablu. Ona pada na pod i razbija se. Nastavnica se ljuti, skuplja ostatke table, grdi me što sam nespretan, što ništa ne znam.

Očajan smernim i tihim glasom uzvraćam joj da se ne ljuti, da se ne sekira zbog moje nesnalažljivosti i neznanja.

— Naučiću ja to — kažem — sigurno ću naučiti. Samo se Vi zbog toga ne sekirajte. Ne gubite živce zbog mene, molim Vas. Sigurno ću naučiti — ponavljam uporno.

*

Za Rajnera Gribela umetnička koncepcija književnog konstruktivizma nije se razvijala samo na planu poetoloških tekstova i u književnoj praksi simbolizma, futurizma, akmeizma i ekspresionizma već i u sudaru sa teorijama formalne škole. Ona je, bila pokušaj da se tehnološki postupci raznih avangardističkih pravaca i savremenih teorija književnosti oblikuju u jedan sistem. Za konstruktiviste, zaključuje Gribel, teorija književne komunikacije je pre svega *estetika stvaralaštva i estetika teksta*.

*

Neizbežna retorika modernih poetika.

Kako ustanoviti stvarno razlikovanje estetskog od psihološkog?

Subota, 21. jun 1986.

U Ženevi je umro jedan od najvećih pisaca današnjice, prema mnogima „Homer dvadesetog veka“, Horhe Luis Borhes.

*

U sredu 18. u 11h na Novom groblju sahrana Rastka Petrovića. Ne baš tako velika gomila ljudi, uglavnom pisaca, pod užarenim letnjim suncem. Bakočević, Bule, hor, Ljuba Tadić, Ksenija Jovanović, pa onda spuštanje masivnog sanduka u porodičnu grobnicu. Prvo stojim sa Momom Dimićem, a onda sa Svetom Brkovićem, i Duškom Jaglikinom.

*

Salon MSU poziva na otvaranje izložbe „Zidna instalacija“ Vesne Golubović u četvrtak 26. juna u 19.00 h.

*

Nevolje sa knjigom „Zaćutim jeza jezik jezgro“ u „Černiju“. Štampari napravili grdne greške, pa sada gotovo pola zbirke moraju ponovo da štampaju.

*

Sa Dinkom i Viktorom spremam se na kraće putovanje u Pariz, preko Švajcarske i Italije.

*

U zagrebačkom časopisu „Kvorum“ broj 2/3 Denis Ponaž ponovo o eksperimentalnoj književnosti.

*

„Običaj da se kraljevi ubijaju čim se kod njih pokažu prvi znaci slabosti ili starosti postojao je doskora (a možda i danas nije iščezao nego je samo pritajen) kod Šiluka oko Belog Nila. (...) Mada Šiluci poštuju svog kralja gotovo kao boga i preduzimaju sve mere predostrožnosti da ga sačuvaju od iznenadne smrti, oni su ipak ‘ubeđeni da se ne sme dozvoliti da se kralj razboli ili ostari, da ne bi sa opadanjem njegove snage stoka obolela i prestala da se množi, usevi istruleli u polju, a ljudi, zaraženi bolešću, umirali.’ Da bi se sprečila ova zla, kod Šiluka je postojao redovan običaj da osude kralja na smrt čim se pojave znaci rđavog zdravlja ili opadanja snage. Jedan od fatalnih simptoma opadanja bila je nesposobnost da zadovolji seksualne strasti svojih mnogobrojnih žena. Kad se ova zlokobna nemoć ispolji, žene to kažu poglavicama, koje onda saopšte kralju zlu sudbinu stavljanjem belog platna preko njegovog lica i kolena dok spava.

Izvršenje smrtne presude ubrzo sledi. Za tu svrhu se sagradi posebna koliba; kralj se odvede u nju gde legne stavljajući glavu u krilo device zrele za udaju; zatim se vrata kolibe zazidaju, a njih dvoje kralj i devica ostaju unutra bez hrane, vode i vatre, da umru od gladi ili da se uguše.“

(Frejzer, „Zlatna grana“)

Četvrtak, 26. jun 1986.

„A sad — ko sam ja?

(Hlebnjikov)

*

„Ja sam hiljadu puta bogatiji od najbogatijih, budimo škrti kao more."

(Rembo)

*

Poziv iz Vrnjačke Banje. Tako ću posle Pariza, odakle se vraćamo 6 jula, skoknuti do ovog gradića gde odavno nisam bio.

RO KULTURNI CENTAR VRNJAČKE BANJE
Broj 05–1018 / 1
Datum 19. 06. 1986. god
VRNJAČKA BANJA

U Vrnjačkoj Banji se svake godine 9. jula u večernjim časovima održava tradicionalni „Veliki miting poezije", na kome učestvuje tridesetak pesnika svih generacija jugoslovenske poezije. Za poslednjih četrnaest godina koliko se ovaj Miting održava sa „Čajkinog brda" u samom centru Banje svoje stihove kazivalo je preko 200 pesničkih imena.

Pozivamo te da ove godine budeš učesnik ovog Mitinga. Molimo za pismenu potvrdu.

U Vrnjačku Banju treba da doputuješ do 9. jula do podne. Kulturni centar kao organizator snosi troškove puta, smeštaj u Banji, odgovarajuću jednu od dve dnevnice i honorar za učešće od 10.000. — dinara.

ZA KULTURNI CENTAR
Boško Ruđinčanin

*

„Kiseonik, koji je pretpostavka života na Zemlji, veoma je malo zastupljen u vazduhu. Međutim u okeanima i morima ima ga hiljadu puta više, a u dubinama zemljine kore čak 6 do 7 hiljada puta više nego u vazduhu koji udišemo."

*

Sastanak sa Živanom u Dobrinjskoj. Razgovor o knjigama koje priprema. Rukopis „Izazovi avangarde" obuhvatiće većinu njegovih tekstova o avangardi (uglavnom istorijskoj), i povodom avangarde, koje je Živan poslednjih godina objavio. Ovaj rukopis ponuđen „Arionu", a ako tu ne krene „Novom delu".

U drugoj knjizi bili bi obuhvaćeni tekstovi koji se nose sa književno–teorijskim i književno–istorijskim promenama. Ona će biti ponuđena, kako me Živan obaveštava, Matici srpskoj.

*

Kenneth Walker iz Čikaga poziva me da učestvujem na izložbi kojom će se proslaviti 25 godina postojanja Fluxus pokreta.

*

I kažem: cilj revolucije je
iskorenjivanje drkanja.
I kažem: jebanje je sveto.
I kažem: revolucija je sveta (...)
I kažem: bog i jebanje su jedno.
I kažem: bolesne duše bez seksa
uzrokuju ratove.
I kažem: jebi ili umri.
I kažem: katolička crkva je antijeb
i jevrejska crkva
i crkva.
I kažem: sve vlade su protiv jebanja
jer su starci protiv jebanja.
I kažem: svako kome se gadi ova pesma
ljubomoran je na jebače.
I kažem: jebanje je lepota.
I kažem: jebanje je bog.

(Iz pesme Tulija Kapferberga *Masturbirati je ljudski, jebati božanski* u knjizi *Fuck you!,* američka andergraund poezija.)

*

Chuck Stake iz Kanade (Calgary) najavljuje tokom leta obilazak nekoliko evropskih zemalja među njima i Jugoslavije. Šalje mi pismo sa programom i raznovrstan mejl–art materijal.

*

Za Aleksandra Bloka „Pesnik je stalna veličina. Mogu da zastare njegov jezik, njegovi stvaralački metodi; ali suština njegovog dela ne stari", tvrdi on.

*

Zarobljenici *leda*. Iz vučijih nozdrva. *Krenuli* su hudobnici. Ka južnoj *zemlji*. Zveri. Ptice. Reči. U tvom sam *semenu*. Vaseljeno. Oče. Jurodivi. Silazim u ćutanje. *Grmljavina* pesme.

1989

Nedelja, 4. jun 1989.

Prema Šklovskom, recepcija umetničkog dela odlikuje se 'proživljavanjem forme' i ova forma, ili konstrukcija, postaje glavni predmet interesa čitanja.

*

Razgovor (telefonom) sa Srbom Ignjatovićem oko signalističkog bloka u „Savremeniku". Dogovaramo se da se nađemo negde polovinom juna (posle njegovog povratka iz Bora), pogledamo zajednički tekstove, napravimo redosled i na neki način pripremimo blok za štampu. Dogovor je da blok ide u septembarskom broju časopisa. Srba me obaveštava da će u tom broju biti objavljena i knjiga Berđajeva. Signalizam i Berđajev — zagonetan kolaž.

*

Topao, kišni junski dan. Popodnevno spavanje, mučni snovi, depresivno raspoloženje. Zove Šutić telefonom. Ispovedam se, pričam o svom stanju. Posle razgovora kajanje zbog otvorene, nesputane, temperamentne ispovedi. Neraspoloženje i depresija se uvećavaju.

*

„Postoje li širom otvorena dvaput zaključana vrata pred kojima ili iza kojih čovek mora da oseti kako i duševno i fizički pripada jedino samom sebi?"

(A. Vučo)

*

Mistika utapanja u jezik i jezičko.

Promena — žudnja za promenom — iz samog korena bića.

Koliko reči ponekad mogu biti nezavisne od svog značenja?

*

Na pijaci Zeleni venac, u podne dok kupujem jagode, matoru kurvu, svoju staru poznanicu, prodavci, zadrigli, sremski seljaci dočekuju halakanjem ženidbenim ponudama i gromoglasnim smehom. U njoj, u njenim pokretima i osmehu, u reagovanju na čitav taj cirkus čiji je povod, nešto zaprepašćujuće detinjasto, infantilno i do bola naivno.

*

„Dolazilo mi je da dignem pokrov i izađem iz brodića, a nisam mogao, toliko sam bio lijen i slab, i kao prirastao za samo mjesto. Osjećao sam ih u blizini ledene i tihe ulice, strašna lica, šumove koji kidaju, dube, stenu, udaraju. Čekao sam dakle da mi potreba da serem, vidim kako se piša, dade snagu. Nisam htio zaprljati svoje gnijezdo! A ipak mi se to dešavalo, sve češće i češće. Skinuo bih gaće, okrenuo bih se malo na stranu, tek da oslobodim rupu. Skrojiti kraljevstvo, usred svjetskog govna, a zatim srati na njega, to zaista liči na mene."

(Beket)

*

Oporo *vreme*. Gušter na plandištu. Dobitak i *gubitak*. Rasvetli nas. *Ponoćnica*. Ona što prati povorke. *Poniženih*. San i *orhideja*. Iza ogledala. Mala. *Čudna* stvorenja. Crvenih *zenica*.

*

Više nema nikakve dileme, ma kako ga u budućnosti budu procenjivali, ovaj Dnevnik je za mene, ipak, književno delo. Svakako ne i najvažnije, na prvom mestu je uvek bila i ostaće poezija.

Ponedeljak, 5. jun 1989.

KRV NA TJENANMENU („Trgu nebeskog mira")

Ogromni naslovi u današnjim novinama izveštavaju o pokolju hiljade golorukih građana i studenata u glavnom gradu Kine.

„Posle dugog oklevanja, kineska vojska je u noći između subote i nedelje izvršila naređenja političkog vrha. Sa svom silom oružja i opreme krenula je na stotine hiljada demonstranata ulogorenih u centru Pekinga i rezultat je bio stravičan masakr, po mnogima i najteži u istoriji moderne Kine. Nenaoružani mladi ljudi su košeni rafalima mašinskih pušaka, gaženi gusenicama tenkova i oklopnih transportera, javljaju očevici. Niko ne zna koliko je tačno žrtava, stotine, možda hiljade poginulih."

Стравични призори са Тјенанмена: Другови спасавају девојку на коју су пуцали војници

Kroz otvorena balkonska vrata, dok sedim za pisaćim stolom u Dobrinjskoj, iz crkvene porte, teški, opojni miris lipe.

*

Žarko Đurović javlja da se pojavilo „Stvaranje“ sa njegovim prikazom na „Beloušku“.

*

Iz Krakova Kornhauzer šalje svoju knjigu pesama „Načelne teškoće“ u izdanju KOV–a, Vršac. On je ovogodišnji dobitnik Evropske nagrade za poeziju koju dodeljuje vršačka književna opština.

Otvaram ruku
Ruka kao ruka
Otvaram srce
Zatvoreno

(Iz „Načelnih teškoća“)

*

Pre nekoliko dana odnesem Viktorov rukopis (zbirku pesama „Prozirno krilo muve“) u „Nolit“, predam je direktno M. Stamboliću u ruke s rečima: „Mene ste do sada više puta odbijali nadam se da ćete knjigu mog deteta objaviti.“

*

U potrazi za iskonskim i preverbalnim.

Humboltova teza o jeziku kao delovanju (energia).

Što dublje ulaziti u znakovnu prirodu jezika.

Nezaustavljiv je hod civilizacije ka vizuelnom mišljenju.

*

Prema Bavčarevim zapisima prvi čovek Slovenije, Janez Stanovnik izjavio je da hrvatski političari u sadašnjoj jugoslovenskoj situaciji jednostavno „nemaju muda."

*

Uveče na Kolarčevom narodnom univerzitetu učestvujem na književnoj večeri posvećenoj antologiji Momira Vojvodića „Žertveno polje Kosovo" (poezija 1389–1989). U antologiji sam zastupljen sa dve pesme: „Musić Stefan" i „Obilić".

*

Posle objavljivanja svog slavnog naučnog dela „O poreklu vrsta", Čarls Darvin je pisao da se „ne sme isključiti mogućnost da je život, možda začet na nekoj dalekoj planeti ili nebeskom telu" koje je imalo kontakt sa našom Zemljom.

*

U Teheranu je u 86. godini života umro ajatolah Homeini. U njegovoj biografiji između ostalog stoji da je pisao i pesme. U svetu literature biće, međutim, zapamćen po tome što je naredio ubistvo jednog pisca.

Последњи снимак: Хомеини после операције

*

(San)

Veče je. Kiša. Trčim kroz vrbake neke velike reke. Zadihan sam i uplašen. U desnoj ruci nosim malu zelenu torbu napravljenu od vrbovog pruća. Znam da su u toj torbi spisi sa strogo čuvanom tajnom koje treba na vreme predati. Gledam na sat. Kazaljke se pomeraju neshvatljivom brzinom. Vreme ističe...

Sada sam u blatnjavom podnožju nekog visokog brda. Kiša i dalje lije. Znam da moram doći do vrha. Pokušavam da se penjem. Uzalud. Noge ne mogu da se zadrže u skliskoj, vodom natopljenoj zemlji.

Na vrhu primećujem ljudske prilike. Glasom promuklim od zebnje i straha zovem upomoć.

Spuštaju mi dva konopca za koji je vezana daska i izvlače me na vrh. Tamo me dočekuje nekoliko ljudi stisnutih usana i zloslutnog pogleda. Na njihovim ogromnim glavama umesto kose vidim vrbove grančice sa lišćem. Oni mi užurbano uzimaju torbu iz ruke i bez reči nestaju.

*

Ko to? *Moj vrt*. Posećuje? Oblaci Visitora. Sa zelenom *kišom*. Bube. Rudarski *konjići*. Više. Više *svetlosti*. U kamenu. U pucketavom *vetru*. Četiri vrela. Kosti *oglodane*. Grize zemlja. *Izgnanstva*. I ognjišta. Miris Samodreže. *Reči*. Uzavrle.

*

„Čovek polazi od stvari ili, tačnije, od strave koju oseća pred njom; strave koja otkriva prisustvo tajanstva, ne dosežući ga."

(Pjer Emanuel)

Utorak, 6. jun 1989.

Vojnici u Pekingu pucaju bez upozorenja. Gaze se tenkovima i samohodkama ljudi i leševi. U rukovodstvu i armiji, prema nekim izvorima, došlo je do velikih podela, čak preti avet građanskog rata.

Vojska je, upravo, po naređenju Državnog saveta, koje je potpisao premijer Li Peng, a u delo sproveo doskora omiljeni gradonačelnik prestonice Čen Sitong, došla u Peking da bi zavela mir, stvoren navodno „neredima koje su studenti, manipulisani od šačice ljudi čiji je krajnji cilj da sa vlasti zbace avangardnu, jedinu pravu i vladajuću komunističku partiju i oblate njene najviše rukovodioce, na čelu sa legendarnim Deng Sjaopingom", ušla u grad i ostavljajući za sobom krvavi trag.

Puca se na svim stranama iz pušaka, automata, mitraljeza, topova. Čuju se potmule detonacije u brojnim gradskim kvartovima.

*

Eksplozija gasovoda u neposrednoj blizini pruge na Uralu kod Čeljabinska i tragedija dva putnička voza koja su se tu zadesila sa preko 1.200 putnika među kojima je bilo i školske dece.

„Nekompetentnost, nedisciplina, razularenost, bezobrazluk i opuštenost" — to su, po oceni Gorbačova, uzroci nesreće. „Ali, veoma skupo, ljudskim životima, plaćamo sve slične pouke."

*

Iz Španije pozivnica za otvaranje izložbe posvećene Lorki na koju sam pre više meseci poslao radove:

HOMENAJE A FEDERICO GARCIA LORCA
HOMAGE TO FEDERICO GARCIA LORCA
1.ª EXPOSICION INTERNACIONAL DE ARTE POSTAL EN GRANADA
THE 1ST INTERNATIONAL MAIL-ART EXHIBITION IN GRANADA

5 - 15 JUNIO 1989

COMO PREAMBULO
A LA PRESENTACION EN LA CIUDAD
DE GRANADA EL CURSO PROXIMO DEL
CATALOGO DE TODAS LAS OBRAS
RECIBIDAS Y DE SU EXPOSICION,
REALIZAMOS UNA MUESTRA EN
NUESTRO CENTRO,
CON UNA SELECCION,
PARA CONMEMORAR EL
91.º ANIVERSARIO DEL NACIMIENTO
DE FEDERICO GARCIA LORCA.

AS AN ADVANCE TO THE
PRESENTATION OF A CATALOGUE
WHIT ALL THE WORKS, AND
THEIR EXHIBITION, NEXT
SCHOOL-YEER IN GRANADA,
WE ARE GOING TO SHOW
SOME OF THEM IN OUR
SCHOOL IN ORDER TO
COMMEMORATE THE 91ST
ANIVERSARY OF F. GARCIA
LORCA'S BIRTH.

INAUGURACION: 5 JUNIO, 10 MAÑANA

— *Conferencia inaugural a cargo del Profesor Titular de Literatura Románica en la Universidad de Málaga. D. Antonio Jiménez Millán.*

— *Recital de poesías originales de los alumnos del Taller de Lectura de la O.N.C.E.*

SEMINARIO DE DIBUJO I.B. FEDERICO GARCIA LORCA
CHURRIANA DE LA VEGA (GRANADA)

ALENA LAUFROVA:
Grabado homenaje a F.G.L.

*

Za novog iranskog vođu i ajatolaha proglašen Ali Hamnei.

*

Prema odgovoru SIV–a, na pitanje delegata postavljeno u Saveznom veću Skupštine SFRJ, Jovanki Broz je određena penzija u visini mesečnog ličnog dohotka najvišeg funkcionera Skupštine Jugoslavije.

*

Dezodorans kao kosmički razarač. Jugoslavija potpisala Montrealski protokol o zaštiti ozonskog omotača.

„Na specijalnim satelitskim snimcima neba, iznad Severnog pola, otkrivena je rupa na ozonskom omotaču veličine SAD. Stručnjaci NASE

otkrili su da se ozonski omotač stanjio tri puta više nego što su naučnici pretpostavljali, i to za tri, a ne jedan procenat godišnje. Kako je taj 'nebeski kišobran' glavni zaštitnik od ultravioletnog zračenja posledice oštećenja, upozorili su odmah lekari, ravne su posledicama nuklearne nesreće."

*

Pre desetak dana iz Petrovaradina bio je kod mene novi mejlartista Vitomir Miletić Witata. Mlad čovek oduševljen poštanskom umetnošću, izdaje fanzin „Witata Art", sprema nove akcije. Pokazao mu Signalistički dok. centar, dao neke knjige i „Delo" sa mejl–artom da fotokopira. Sada sve to vraća poštom veoma, veoma zahvalan, šalje još svoju vizuelnu pesmu „Oko", piše da je počeo da radi na kompjuterskoj poeziji.

*

neslana koka
pred stacinom —
propao napad.

ne penjiši pajdaš
popali penjez
pečurkama.

*

„Jezik je kao onaj drveni Protej što zbunjuje svakoga koji mu pristupa time što mu se pokazuje u sve novim i novim likovima. Prepoznavanje pak jezika kao znaka lomi tu čarobnu moć i počinje se ocrtavati nešto kao hijerarhija tih likova, princip reda koji sva ta lica sastavlja u jedno, u pravo lice jezika."

(R. K.)

*

U galeriji Sebastian Ilija Šoškić izlaže objekte.

*

Viktor, koji je sinoć bio na Kolarcu, na književnoj večeri, sedeći negde u prvom redu pored Tase Mladenovića, kaže mi da kod čitanja pesme nisam dovoljno prišao mikrofonu i da se nisam baš ponajbolje čuo. Moj tobože uvređeni, šalozbiljni odgovor glasio je da nije u pravu i da sam u čitanju bio bolji od Laze Ristovskog koji je bio zadužen za prošlovekovne pesnike.

*

„Jezik nije ni bogat ni siromašan, ni pogodan ni nepogodan — Ali nije ni pravilan ni potpun. On ne pokriva tačno oblast koju označava — a na pojedinim mestima skriva je mnogim naborima."

(Pol Valeri)

*

Uveče posećuje me komšija Nikola Rackov, poznati pijanista. Razgovaramo o mogućnosti da od opštine koja nadziđuje zgradu u Dobrinjskoj preuzmemo prostor radi izgradnje ateljea. No, od toga, verovatno, neće biti ništa zbog visoke cene gradnje koja se sada u Beogradu kreće između milijardu i dvesta do milijardu i petsto miliona po kvadratnom metru.

*

Ispred nepostojećih *granica*. Začaran. Zaustavljen. *Vreme* bestijarijuma. *Čuđenje*. Iz cveta. Zajedno smo. Krhke *vetrenjače*. Rumeni konac. *Planine*. Mlečne reke. *Izviru*. Žar u tvojoj šaci. Svetlucav. *U očima*. Led. Komešaju se anđeli. *Pada* Veliki Medved. Svako u sebe. *Zatvoren*.

Sreda, 7. jun 1989.

ВЛАДА ЈЕДНОГ ГРАДА

Пекинг је и даље град тако рећи у правом ратном стању. Одјекује пуцњава, чују се потмуле детонације, ватра тиња из запаљених возила, барикаде су на улицама, и тенкови су на својим местима, углавном окренути ка излазима из града. Војнички стручњаци кажу да су у поретку који означава да би требало да се бране они који су угушили контрареволуционарну побуну, како се званично наводи за студентске немире, и трг Тјенанмен и пекиншке улице претворили у право стратиште.

Чује се да су и око Пекинга огромне војне снаге, концентрација од неколико стотина хиљада добро наоружаних армија, али и то да све армије нису баш лојалне онима који су прогласили ванредно стање и упутили део својих трупа да се обрачуна „са хулиганима". Никаквих званичних потврда нема, али је кроз Пекинг прострујало да су се у западном делу Пекинга, код војног музеја, окренули једни наспрам других, лицем у лице, војници двадесет седме армије, која је урадила оно што су тражили Ли Пенг, кинески премијер, председник Републике Јанг Шангкун и други високи руководиоци, који су и открили „каква се опасност надвила над судбином и будућношћу Кине од „шачице људи", који су злоупотребили студенте у корист својих мрачних циљева" и двадесет осме. А ова друга је, вели се, уз Цао Цијанга, генералног секретара Централног комитета Комунистичке партије Кине, за кога се тврди да је смењен зато што је „очигледно он био главни организатор нереда". Пуцњава је прилично дуго трајала, а онда су се пуцњи проредили.

На јужном пекиншком аеродрому, који је војни, али се користи и у цивилне сврхе, налази се, непроверени али прилично обавештени извори кажу, тридесет осма, која је уз двадесет осму.

Пекинг је у правом ратном стању: тенкови и бициклисти на улицама

*

„Uporedo sa nagađanjima o daljem razvoju događaja u Kini, među stranim posmatračima u Pekingu kruže razne špekulacije o kineskom političkom vrhu. Te špekulacije izazvane su očiglednim 'nestankom' čelnih ljudi sa javne scene i — naravno — odsustvom informacija.

Premijer Li Peng, koji je proglasio vanredno stanje u Pekingu 20. maja, poslednji put se pojavio u javnosti pet dana kasnije kad je u susretu sa tri

nova ambasadora u Kini izjavio da je vlada 'stabilna'. Američka agencija AP, koja iznosi te podatke, dodaje da se kineski lider Deng Sjaoping poslednji put pojavio u javnosti 16. maja, kada se sreo sa sovjetskim predsednikom Mihailom Gorbačovom. Prema nepotvrđenim glasinama, 84–godišnji Deng je teško bolestan i nalazi se u bolnici.

AP takođe iznosi podatak da je generalni sekretar Komunističke partije Kine Džao Cijang, koji je pokazivao tolerantniji stav prema studentskim zahtevima za reforme, poslednji put viđen na Tjenanmenu 19. maja gde se sastao sa studentima koji su štrajkovali glađu. Tvrdi se, piše AP, da je Džao u kućnom pritvoru.

Ministar odbrane Kin Đivej, takođe, nije viđen nedeljama a možda je, dodaje agencija, smenjen zbog protivljenja uvođenju vanrednog stanja."

*

Kineski studenti u Beogradu izrazili solidarnost sa svojim narodom i svojim kolegama u Pekingu koji su izloženi krvavim represijama vojske.

Nosili su transparente ispisane na kineskom, srpskom i engleskom jeziku sa porukama: „Kina krvari", „Zabrinuti smo za otadžbinu", „Saučestvujemo u nesreći", „Hoćemo demokratiju, nećemo fašizam."

*

Na Teheranskom groblju „Behešte–zahra" („Zahrin rajski cvet") sahranjen je imam Homeini.

Pogreb je obavljen uz velike teškoće jer je masa od nekoliko miliona ljudi uspela da probije bezbedonosni kordon islamskih gardista (pasdarana). Drveni sanduk se otvorio i imamovo telo je ispalo. Belo platno (pokrov), u koje su posmrtni ostaci, prema običajima bili umotani vernici su za tren oka iskidali u komade za relikviju. Kod groba ljudi su cepali sa sebe odeću i bacali delove okrvavljene tkanine u otvorenu imamovu raku.

*

Na parlamentarnim izborima u Poljskoj „Solidarnost" potpuno porazila vladu.

*

U Uzbekistanu (Sovjetski Savez) u nacionalnim razmiricama između Turaka i Uzbeka ubijeno preko pedeset ljudi.

*

Negovane brade
a la Nikola Pašić
sa šajkačom na glavi
Požarevačkom
dostojanstveno
šeta starac

*

Pesme kratke od dva tri reda, iščupane u jednom dahu, zatim nasumice slagane u jednu još nevidljivu i nepredvidljivu sliku, kao mozaički kamičci.

*

„Pre pet hiljada godina bio sam u Kini sa štapom koji je u svojoj istoriji pripisivan izvesnom Lao–Tseu, ali ima već dve hiljade godina kako sam bio u Judeji i vrlo dobro se sećam kako sam tokom tri dana trulio na gomili đubreta gde sam bio bačen kao truplo crknute životinje, pre toga raščerečen na nečem kao stub, na kome su me policajci i ondašnja rulja bičevali i ismevali, kao što su to radili i posle u Irskoj, u Avru, u Ruanu i u Parizu. Štap koji sam u ono doba nosio bio je kroz istoriju pripisivan izvesnom Isusu Hristu koji je bio jevrejski sveštenik, onovremenski peder i taj štap je čudesno ličio na štap koji sam imao kada sam u Irsku i na čijoj se jabučici nalazio neizbrisivi trag krvi. Ali to je moj, Artoov štap a ne tog jevrejskog sveštenika koji se u ono doba zvao, ako se ne varam, Salem ili Nalpas.“

(Iz Artoovog pisma prijateljima kada se nalazio
u duševnoj bolnici u Rodezu, 1942–1946).

*

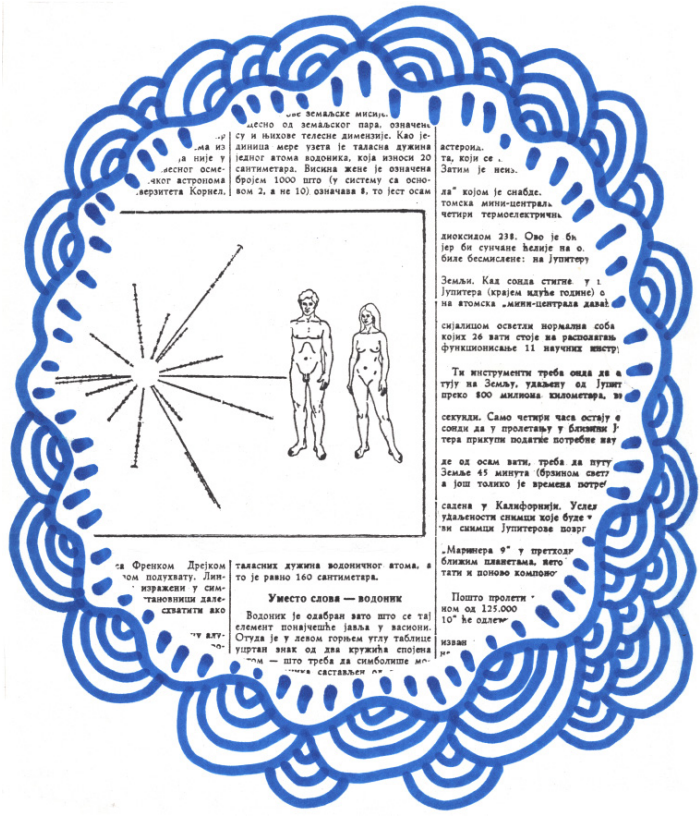

*

Crtež kao medij kojim se senzibilno osluškuju, otkrivaju i tumače unutarnje tenzije i energije bića.

*

Da li jedna jedina reč, ili samo jedan stih, kako to pojedini kritičari vole da istaknu, može da predstavlja „poetsku sintezu umetnikove ličnosti“?

*

Na poziv za saradnju redakcije lista za književnost i kulturu „Brazde“ iz Bijeljine šaljem im tekst „Mejl–art — poštanska umetnost“ (treći talas mejl–arta) sa dva vizuelna priloga u nadi da ih sve to neće isprepadati.

*

Od Milijana Despotovića, glavnog urednika „Pauna“, stiže novi broj (5–6) ovog časopisa za haiku poeziju i pismo:

Dragi prijatelju Miroljube,

Davno sam od tebe primio pismo, a vreme je za odgovor. No, čekao sam da se Viktorovi haiku pojave u „Paunu“, pa da ne bi kupovao (kako si najavio) u knjižari ja ti šaljem, jer nemam vremena da zapakujem za knjižare — kako znaš taj sav posao pao je na mene.

O njegovoj poeziji govori i čin da je ušao u časopis i to hrabro, biće to vrlo značajan pesnik ove forme. Neka piše i neka se javlja.

Vratimo se relacijama signalizma. Iskrene čestitke za jubilej, pre svega, prihvatio sam izazov da taj jubilej na svoj način svak od nas obeleži, biće dovoljno da svi po nešto napišu, uradiće dovoljno.

Upravo sam danas (5. jun) poslao jedan esej od četiri šlajfne kragujevačkoj SVETLOSTI i prištinskim STVARANJIMA na temu: TEHNOLOŠKA PRIRODA I SIGNALIZAM U HAIKU. Želeo sam da nađem opravdanja, ova reč je uslovna, za tvoje haiku u knjizi PONOVO UZJAHUJEM ROSINANTA, čini mi se da sam napravo dobar tekst, kada bude izašao videćeš. Upravo sam uz beleženje jubileja pokreta pokušao da pokažem kako signalizam kao internacionalan spaja i kulture naroda i kako neminovno prodire u haiku jer je došlo do pomeranja statusa prirode koja je sve više tehnološka, ta nadgradnja je učinila plodno tle za haiku. No, o ovome bi ti mogao razmišljati, jer nameravam da u Požegi održimo Jugoslovensko savetovanje na temu HAIKU DANAS, negde krajem oktobra. Razmišljaj možda je ideja dobra jer bi potom sve to išlo u posebnu knjigu. Verovatno ovo što sam ja pisao i što ćeš ti, verujem reći na sličnu temu, je teško varljivo za čisto haiku pesnike, no, pomak se očito čini — potreban.

Pa zgodnom prilikom se javi. Pozdrav,

Milijan

P. S. šaljem ti spisak knjiga koje ja imam o signalizmu, ako se nešto još može nabaviti a da ja nemam kaži mi. Kako mogu od M. B. Šijakovića naći knjigu: SIGNALIZAM U SVETU, 1984.

Milijan Despotović
31210 Požega, Braće Lekovića 9
Telefoni: 031/ 812-988 kući
25-686 Redakcija

Od signalizma imam:

1. Miroljub Todorović: „Razmišljajte o signalizmu — Think about signalism“
2. M. T. SIGNALIZAM (Gradina)
3. M. T. PONOVO UZJAHUJEM ROSINANTA
4. M. T. ALGOL
5. M. T. ČORBA OD MOZGA
6. M. T. PEVCI SA BAJLON–SKVERA
7. M: T: STEPENIŠTE
8. M. T. ZAĆUTIM JEZA JEZIK JEZGRO
9. M. T. CHINESE EROTISM

Pod opštim naslovom „Oko sokolovo“ Viktoru su u „Paunu“ objavljene pesme: „Jelenak“, „Šuma“, „Oko sokolovo“, „Reka“, „Sladoledžija“, „Domaćice“, „Februar“, i „Bašta“. Za početak više nego dobro.

*

„Kuda bih išao kad bih mogao ići, što bih bio kad bih mogao biti, što bih govorio kad bih imao glas, tko to govori, govoreći sebi ja? Odgovorite jednostavno, da netko odgovara jednostavno. Isti je to nepoznati glas kao i uvijek, jedini zbog kojeg postojim, u rupčagi mog nepostojanja, njegovog, našeg, eto jednostavnog odgovora.“

(Beket)

Četvrtak, 8. jun 1989.

Prema američkim satelitskim snimcima oko Pekinga se nalazi 350 hiljada vojnika, veliki broj tenkova, oklopnih vozila i helikoptera. Studentski predstavnik izjavio je da, dosad, ima najmanje četiri hiljade mrtvih. Glavnom gradu Kine preti mrak i žeđ. Demantovano je da je umro Deng Sjaoping. Nepotvrđene vesti da je na čelo partije došao Ćao Ši glavni kadrovik i ideolog u partijskom vrhu koji je do sada bio odgovoran za državnu bezbednost i obaveštajne službe.

*

Pokret Leh Valense želi da ostane u opoziciji, mada je praktično osvojio parlamentarnu većinu. „Solidarnost“ odbija da deli vlast sa komunistima.

*

U Beogradu počinje hajka na komarce.

Suzbijanje ovih napasnika, kako tvrde u Zavodu za zaštitu zdravlja daće prave efekte samo ukoliko budu ispunjeni određeni meteorološki uslovi: vreme bez vetra, da kiša ne pada najmanje 18 do 22 časa pre i posle akcije, kao i da temperatura bude između 20 i 30 stepeni Celzijusa.

*

Karta od Živana, javlja se iz Novog Sada sa Zmajevih dečijih igara.

*

Konačno, posle dužeg zastoja, iznenada, kao što to u poeziji uvek biva, počeo sa pisanjem pesama. Glavni inspirativni izvor su poésie brute (sirova poezija) iz ovih dnevnika od kojih mnoge mogu bez ikakvih, ili sa malim intervencijama, da postanu pesme.

*

„U svetu reči, imaginacija je jedna od prirodnih sila“

(Volas Stivens)

*

Kupio knjigu Drage Ivaniševića „Druga sloboda“, pročitao je i još jednom se zapitao zašto taj poeta uživa toliki ugled kod naše kritike. Ljubiša Jocić, na primer, mnogo je interesantniji i daleko nekonvencionalniji, to jest avangardniji pesnik od njega.

*

Ovu vizuelnu pesmu koju je Žilijen Blen (Julien Blaine) objavio u svojoj antologiji „La poésie visuelle á travers le monde“ (1958–1988), A.G.R.I.P.P.A., 1988, napravio sam negde još 1969 ili početkom 1970 i nisam se usudio da je štampam niti u časopisu „Signal“, niti u nekoj od svojih knjiga. Pesma je, naravno, imala sasvim drugačije ime, nešto prema psihičkoj bolesti (ne mogu sada da se setim imena) koju ovaj primer ilustruje. Novi naziv „Poslednja konkretna pesma“ dobila je u trenutku pred samo slanje Blenu.

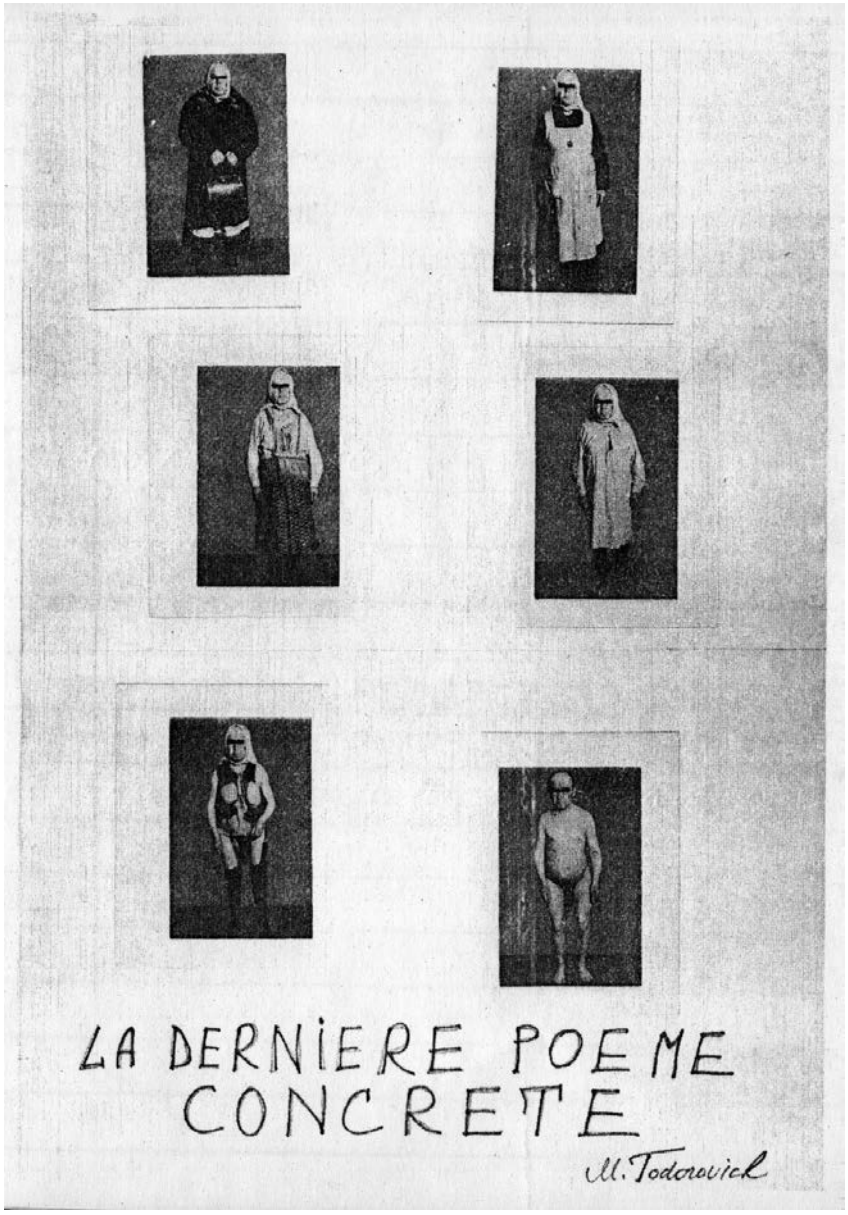

Pored svog teksta u uvodnom delu Antologije Blen donosi i esej američkog teoretičara intermedija i vizuelnog pesnika Dika Higinsa:

« Le problème de la Poésie Visuelle, en 1984, n'est pas tant de lancer ce genre de poésie ni même de déterminer si elle est viable, mais plutôt d'en définir le principal courant d'idées. On a tendance à la récuser en considérant qu'elle est en porte à faux, comme quelque chose qui remonte aux années 1950 et 1960 et qui, par conséquent, a fait son temps. Et cependant, si nous tenons compte de notre sensibilité actuelle, celle de 1984, nous nous apercevons que nous en avons toujours un besoin aussi grand, car cette poésie fait partie de notre expérience d'art littéraire la plus pertinente.

Au cours des années 1950 et 1960, il y a eu ce que l'on pourrait appeler une "libération" de l'alphabet, grâce aux réalisations des "poètes concrets". Si l'on passe en revue les vieilles anthologies, on s'aperçoit que la lettre, l'expérience typographique elle-même ont été radicalement bouleversées par les "poètes concrets". Il est évident que ces poètes ont fait parfois des incursions dans les domaines de la photographie et autres arts graphiques. Cependant, la "poésie visuelle", au sens que lui donne Klaus Peter Denker, était plus caractéristique de la période d'après 1970, et une telle poésie aurait tendance à être graphique aussi bien que photographique, tant du point de vue "sensibilité" que "technique".

Il nous faut aussi arriver à démontrer que la pulsion visuelle, en littérature (ou la pulsion verbale en arts plastiques) n'a pas vu le jour avec notre siècle, mais qu'elle a toujours existé, bien qu'étant réprimée. Voilà pourquoi il est important d'effectuer des recherches et de documenter ce que l'on appelle "Figurengedichte" (la poésie configurative).

Quant à la pertinence, la caractéristique particulière de la Poésie Visuelle est que, au même titre que les arts plastiques, elle est instantanée : il suffit de regarder l'œuvre pour en ressentir l'impact sans avoir à en lire chaque ligne, ce qui est le cas pour la poésie linéaire traditionnelle. Elle a tendance à transcender la langue qui la compose, ce qui lui permet d'avoir un impact que ne peuvent absolument pas avoir les vers linéaires, quelle qu'en soit la valeur.

Dans le monde soumis à la menace excessive d'un nationalisme étroit et qui semble avancer tel un cheval muni d'œillères, délibérément isolé de ce qui se passe réellement de part et d'autre de son chemin, la Poésie Visuelle est nécessaire pour rappeler au monde culturel que le pluralisme est indispensable et qu'il n'y a pas "qu'une réalité" mais "des réalités". Vue sous cet angle, la Poésie Visuelle est un rappel naturel de notre temps, un art de notre temps, au sens le meilleur du terme, car elle exprime, de manière inhérente, les multiples facettes de la sensibilité dont nous avons tant besoin. »

DICK HIGGINS

Pre objavljivanja knjige vizuelne pesme su bile izložene, jula 1988. u galeriji „Polyvalente“ u francuskom gradu Taraskonu.

U antologiji, inače, mnogo starih poznanika iz grozničavih i burnih dana sedamdesetih godina. Tu su: Klaus Groh, Arrigo Lora Totino, Eugenio Miccini, Guillermo Deisler, Ugo Carrega, Pierre Garnier, Ben, Neide Sa, Clemente Padin, Adriano Spatola, Jean–Francois Bory i mnogi drugi.

*

„Poezija dolazi u jedno stanje koje nije ni stanje jezika niti stanje nejezika u blanšoovskom smislu. Pesnik više ne želi da govori, da potvrđuje ali još uvek nije spreman da zaćuti."

(Branko Miljković)

*

U Prijepolju se pojavio prvi broj novog časopisa „Ime". Urednik Želidrag Nikčević ispunio ga je proznim i pesničkim radovima svoje generacijske sabraće kako iz zapadnih tako i istočnih krajeva zemlje, što je u krajnjoj liniji simpatično, bar za prvi broj.

*

Na koji način poezija, kao plod stvaralačkog napona i imaginacije, „daje nov život već postojećim stvarima", tako da one gube žig materijalnosti i efemernosti?

Nedelja, 11. jun 1989.

Deng Sjaoping čestitao vojnicima veliku pobedu nad onima koji su „želeli kapitalističku Kinu" ocenivši pritom da je „oružjem odbranjen socijalizam". U ovoj zemlji su, inače, sada racije i hapšenja studenata i radnika, odnosno „huligana i loših ljudi" kako vlasti nazivaju učesnike nemira.

*

Karolj Gros najavljuje moguć rascep u Mađarskoj komunističkoj partiji.

*

Pomoću novih stvaralačkih postupaka, u kojima dominira kreativna imaginacija, doći do prvobitnog značenja reči i stvari odbacujući jezik tekuće poezije.

*

Šta misli Ante Stamać, sveučilišni profesor i pesnik iz Zagreba o tendenciji za promenom sadašnje ustavne odredbe o nazivu jezika:

„To je želja onih političkih snaga koje se zalažu za unitarizaciju i centralizaciju cijele zemlje, a započinju je sa sveukupnim prostorom življa koji govori hrvatskim ili srpskim jezikom. Sva četiri naroda najlakše je unitarizovati jezično. Ovo se obnavlja već treći put: poslije prvoga svjetskog rata, zatim između 1945. i 1965., i danas. Ovaj treći put, pokušaj je vrlo jak i prividno vrlo stručno obrađen. Tolika zainteresiranost za ovo pitanje u SR Srbiji nije samo briga za Srbe u Hrvatskoj, a ni za ugroženost zajedničkog jezika, koje zajedništvo nitko u Hrvatskoj ne osporava. Bojim se da je to samo jedna kampanja koja je u skladu s trenutnim velikosrpskim raspoloženjem u Srbiji. Čini mi se da u tim raspravama odviše mislimo samo na prava Srba, zanemarujemo kulturni status i hrvatskog naroda."

*

Slovenački pisci istupili iz Saveza književnika Jugoslavije.

*

Iz Katanije javlja se Guglielmo Pepe sa svojom Arte Verticale Postale

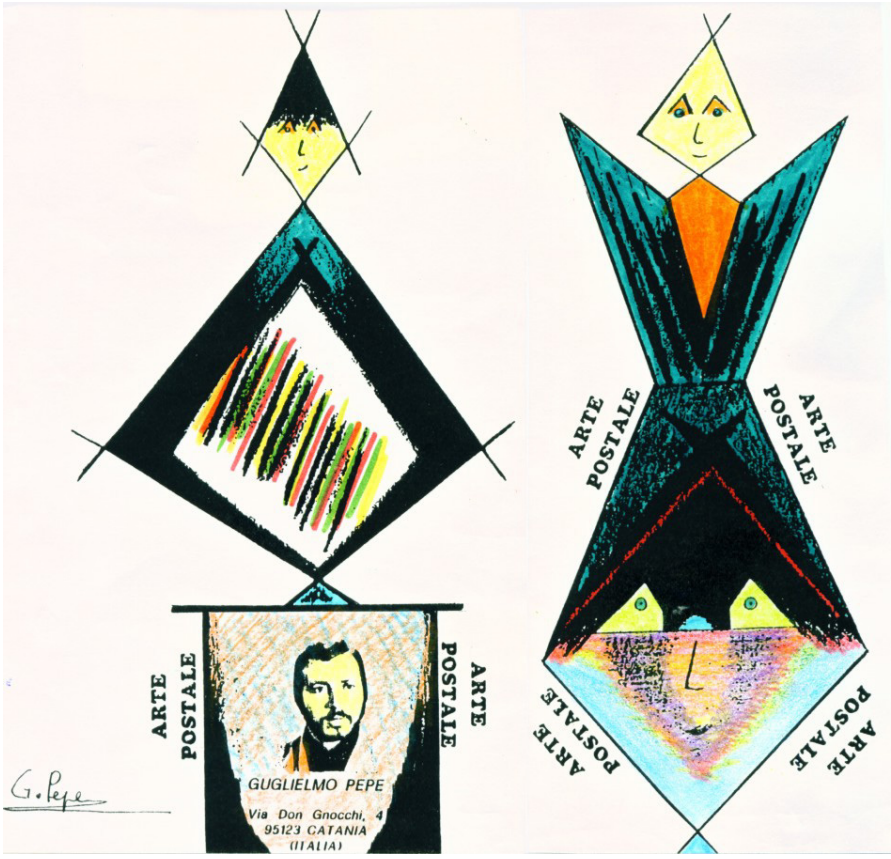

*

Čopor od petnaestak hijena može za svega dva časa da u potpunosti proždere antilopu ili drugu sličnu životinju. Od nesretne žrtve ostanu na kraju samo rogovi i kopita. Hijene svojim snažnim zubima samelju čak i najtvrđe kosti.

*

„Predmet mora biti na određen način preoblikovan u svesti da bi postao predmet estetike. Estetsko ‘lepo’, resp. ‘ružno’ traži posebnu *orijentaciju*, ne osećajnu, ili idealizovanu, nego orijentaciju sui generis. Stvarno estetskih predmeta u smislu objektivne stvarnosti koja se faktički poima ili misli — nema.“

(N. Žinkin)

*

(San)

Provlačim se kroz gusto šiblje omanjeg šumarka. Sav sam izgreban. Razmičući bodljikave grane tek olistalog žbuna, nađem se pred niskom polurazrušenom ogradom od cigala.

Uz ogradu, okrenut leđima, omanji čovek veoma nalik satiru iz grčkih mitova sa dlakavim jarećim nogama i kratkim repom koji se vrti u ritmu tela. Ispod čoveka, na zidu, belasaju se razmaknute, oble i punačke ženske noge. Na jednoj nozi vise smaknute gaćice.

Čovek, čuvši krckanje i lom grana, okreće glavu. Lice mu je crveno, zrači zadovoljstvom, na čelu krupne graške znoja, iz otvorenih usta visi bala. U njemu prepoznajem O. D., velikog srpskog pesnika i još većeg ljubitelja ženskog sveta.

— Čuj! — kaže on smešeći se i još dahćući nakon obavljenog posla — ako hoćeš ajde i ti. — I pokazuje mi na ženu ispod sebe.

*

Šuma ljiljana. Neprozirne *rečenice*. U džepu. U nužnicima. *Zev mašina*. Sakrio si *lice*. Pred gospodarima neba. *Srdžba* i čekanje. Kuga iz grimiznih slova. *Ispliva*. Zlatne ribice. Zastajemo nemoćno. Opet je Bog. *Na krstu*. Zvezda ispisuje. *Krug*.

Ponedeljak, 12. jun 1989.

„Svi će snovi zarudeti punoćom. Svako će noćas u svoju zemlju otputovati."
(Nastasijević)

*

Najmanje pet miliona neverovatno fanatizovanih šiitskih vernika okupilo se danas na Homeinijevom grobu u Teheranu. Ogromna masa je satima uspaljeno jadikovala za imamom, udarajući se u skladu sa verskim običajima rukom u glavu.

*

U Domu omladine Mija Pavlović sa još nekoliko pesnika (Ivan V. Lalić, Aleksandar Petrov, Adam Puslojić i Alek Vukadinović) drži već više od mesec dana kurs kreativnog pisanja. Svake večeri po jedan od pesnika–profesora vodi glavnu reč, analiziraju se pesme kursista, diskutuje žustro, temperamentno, polemički. Viktor posećuje kurs i na jednoj od prethodnih večeri Adam je izdvojio njegove pesme i ishvalio ga ne znajući da mi je sin.

Kurs se održava ponedeljkom, počinje u 19^{30} a završava negde oko 21 sat. Obično dođem desetak minuta pre završetka da bi posle sa Viktorom krenuo kući. Večeras, nakon pozdrava sa Ivanom Lalićem, koji je vodio ovu pesničku radionicu, on mi u poverenju saopštava da je u „Nolitu" već pročitao Viktorovu knjigu „Prozirno krilo muve", da je impresioniran

njenom zrelinom ne verujući da autor još nema ni punih četrnaest godina. Po njemu knjiga će od 65 zbirki koje je „Nolit“ ove godine dobio ući u najuži izbor, a odluka da li će biti objavljena ili ne pašće u oktobru.

*

Reči i rečenični sklopovi u apejronističkoj pesmi specijalnim stvaralačkim postupcima dobijaju i isijavaju nova značenja.

*

Da li raspadanje jednog opšteg sistema vrednosti otvara čoveku samo puteve ka sanjanoj slobodi ili ga dovodi i pred ponor moguće dezintegracije?

*

Istorijski je utvrđen jedan jedini slučaj da je meteorit usmrtio nekog čoveka. Zbilo se to u leto 1680. godine, a žrtva je bio tada vrlo poznati italijanski fizičar Manfredo Setala, koji je te kobne letnje noći pomno proučavao kretanje meteorita kroz Zemljinu atmosferu!

*

„Umetnost ništa ne mora. Ona nešto može ili ne može, ume ili ne ume.“

(Borislav Pekić)

*

Hrast počinje da donosi plodove, zapravo žir, tek počev od pedesete godine života.

*

„Posmatram sav svoj život, svoje volje i svoje ljubavi kao grad nekadašnji, pepelom ili pustinjom prekriven i zbrisan.“

(Valeri)

Ponedeljak, 19. jun 1989.

U Kini se nastavlja obračun sa podstrekačima nereda. Prema listu „Ženmin žibao“ „Zaverenici su želeli da zabiju klin u odnose narodnih masa i partije, vlade i armije i da podriju jedinstvo.“ Opsadno stanje, prema ovom listu, bilo je „iznuđen potez“ jer „pučisti još pucaju“.

Vojnici koji su učestvovali u gušenju studentskih demonstracija masovno se primaju u komunističku partiju. Pritom oni se javno zaklinju da će svim sredstvima čuvati partijsku liniju, koju vodi sadašnje rukovodstvo.

U međuvremenu hapšenja se nastavljaju, a trojica napadača na voz Peking–Šangaj, koji je spaljen, osuđeni su na smrt i streljani.

*

Radnici zapadnonemačkih čeličana „Heš“ u Dortmundu predložili su šefa sovjetske države i partije Mihaila Gorbačova za Nobelovu nagradu za mir.

*

Bolesnog (umobolnog) Savu Šumanovića ustaše su ubile na najgrozniji način. U dvorištu njegove kuće pred očima majke Perside otesterisali su mu ruke i noge urlajući i psujući: „Hoćeš li da se potpisuješ ćirilicom, majku ti srpsku!“ (Ovo zbog toga što je Šumanović svoje slike potpisivao ćirilicom). Onda su ga tako unakaženog umakali u jamu sa krečom užasno ga mučeći do smrti.

*

U iščekivanju leta kao da smo se za kratko vratili u zimski period. U Beogradu je u petak u 14 sati zabeležena temperatura od 12 stepeni celzijusa, a na planinama iznad Metohije i na Kopaoniku pao je sneg.

*

Po nebu kumulusi
zemaljski valjaju gnjus.
Konopac potežu zlodusi.
Marks pjeva Angelus.

(Iz pesme Vesne Parun „Pokolj tisuću
cvjetova na trgu Tien Anmen“)

*

Prema rečima profesora univerziteta Dragoljuba Živojinovića, biografa kralja Petra I Karađorđevića, (biografiju je objavio Bigz) ovaj vladar je zaista bio izuzetna ličnost.

„Bio je pravi moderni Evropejac, kaže Živadinović, u to nema sumnje. Iskreno je prihvatao evropske nazore tog vremena i u skladu sa njima se ophodio. Čovek svog doba za čije je nazore stekao slobodoumno i liberalno obrazovanje. Šezdesetih godina je svedok kako je Francuska prolazila fazu liberalizacije. Taj evropski pristup mnogo čemu odvajao ga je u stvari od mnogih ljudi koji su u Srbiji bili na vlasti. On je svakako bio najspremniji od svih srpskih vladara, pre i posle njega, da preuzme kraljevski presto. Jedini sistematski i vrlo široko obrazovan čovek. Lektira mu je vrlo impresivna. Iz nje se tačno mogu videti koreni nastajanja njegovih ideja kao što su demokratija, sloboda govora, sloboda štampe, funkcija vojske..... Niko iz srpskog kraljevskog okruženja nije imao tako sistematsko obrazovanje.“

*

Viktoru je danas rođendan, napunio je četrnaestu godinu i ušao u petnaestu.

*

Lepo kao objektivno svojstvo stvari, zapravo *istina stvari* koju je moguće saznati.

*

„Savremenik“ mi u tri nastavka u brojevima 3, 4–5 (već izašli) i 7–8 (treba da se pojavi), objavljuje delove iz Dnevnika. To su delovi koji su ušli

u knjigu „Dnevnik avangarde“. Prvi komentari nekih pesnika, kritičara i prijatelja, ohrabrujuće povoljni.

„Savremenik“ inače, izlazi u velikim, veoma raznovrsnim i bogatim sveskama i to izaziva značajnu pažnju čitalačke publike i pisaca, od kojih neki tvrde da je ovaj časopis, trenutno, možda, jedan od najboljih u zemlji.

*

Pismo iz Kanade:

JUNE 1989

Dear friend and/or contributor to the Mail Art/Artistamp project;

It is with great sorrow and regret that I find myself writing to you on behalf of Mr. Michael Bidner. Michael died of AIDS on April 5. Michael had left me the responsibility of the ARTISTAMP project. He had asked that I write to you to inform you of the status of the project. Your name was found on a computerized mailing list.

Michael's wishes were that the entire ARTISTAMP project be forwarded to Artpool, Hungary. Since I had worked closely with Michael on the project I had requested he allow me the opportunity to try to attempt to complete that which he could not, mainly to produce a coffee-table format book on Artistamps. Michael graciously agreed to let me have the works until the end of the year. If in this time I am unable to secure funding or a publisher all materials and documentation will be forwarded to: Gyorgy Galantai - Artpool, Frankel Leo ut 68 B, Budapest H-1023, Hungary.

Six weeks prior to Michael's death, I moved from London, Ontario to the west coast of Canada. I returned for Michael's funeral and boxed that which I could find on the ARTISTAMP project. 520 pounds of materials and countless number of hours of sortation has resulted in having located most of the images forwarded by you to Michael. Alas, the written documentation is not so easily discovered or deciphered. To document all the materials into a workable and usable format will be no easy task. As with anything, for one person to take over where another has left off, especially in light of death, can be confusing and overwhelming to say the least. However, I will make every attempt to ensure a proper document is produced.

Due to the nature, eligibility requirements and funding structures in Canada I have decided to produce an historical document on International Mail Art/Artistamps. My plan is still to include the images and documentation that Michael accumulated in addition to providing readers with an overview of the network - how it began, where it is going, how contributor's became involved etc. To this end I would appreciate if you could supply me with the following information:

1) Provide me with a current name, address and short biography which should outline how you became involved with the Mail Art/Artistamp network.
2) Any information on the network in your own country.
3) Any information/documentation on the materials forwarded by you to Michael i.e. titles, issuing authority, date issued, size, perforation, gummed, the artist/designer (in cases where stamp sheets included works by more than one artist please indicate the name of the artist starting at the top left hand corner, reading across, row by row) and finally the country.

Due to the high cost of duplication and postage charges I am unable to forward a copy of the stamps forwarded by you therefore, if possible, I ask that you forward a copy along with the above-mentioned documentation, of those images YOU wish to have appear in the book. Understand that the volume of images I have is massive and therefore I will be unable to insert every stamp image forwarded. Rather I believe you should edit your own submissions initially and then I will decide which one(s) will be inserted as per space limitations.

Finally, please forward any additional materials/research you find might be of use to me in producing a definitive work on Artistamps. If you have any questions or concerns regarding the production of the book or about Michael please do not hesitate to write but be patient for I will answer your mail as time permits. All information should be forwarded to: 5515 Jersey Avenue, Burnaby, British Columbia, Canada V5H 2L3.

Looking forward to your reply, I remain Rosemary

Rosemary Gahlinger

*

Za ruskog formalistu Tomaševskog „Pojedinačni čovek ne predstavlja predmet nauke o književnosti niti nauke uopšte. Zato se ‘orijentacija na autobiografiju’, na ‘idealnu biografsku legendu’ odnosi samo na ‘književnu ličnost’ u konvencionalnom sistemu literature i kulture.“

*

Iz Budimpešte pozivnica i plakat sa izložbe A Nemzetközi Kapcsolatművészet Ray Johnson öt Levelének Bemutatására (10. 6. — 23. 7. 1989.), na kojoj učestvujem.

*

Književnu montažu, kritičari i istraživači avangarde, vide kao jedan od „konstitutivnih principa avangardnog dela.“

*

„Papa Benedikt Peti pobegao je 964. godine iz Rima, pošto je silovao maloletnu devicu. Sa sobom je poneo i celokupnu papsku blagajnu. Dve godine kasnije usmrtio ga je neki ljubomorni suprug, a na papinom telu je izbrojano preko stotinu uboda nožem.“

*

Mere *neistraženog*. Između okeana. I neba. Sutoni i sunce. *Molitva* i proticanje. Zaustavio si se. U *kristalnim* jamama. Bez žara. *Bez oružja*. Priljubljen uz reči. Iz *gnezda*. Porod đavolov. *Zamračuje* dan. Odnekud. Ipak. Pesma s *krsta*. Iz očiju. Iz rana. *Kaplje* med. Zuje zvezdane radilice.

Sreda, 21. jun 1989.

U Grčkoj, na parlamentarnim izborima, pobedila konzervativna Nova demokratija na čelu sa liderom Konstantinom Micotakisom, ali im ta tesna pobeda ne garantuje vlast.

*

U drugoj turi parlamentarnih izbora u Poljskoj na birališta izašlo svega 25,3 odsto birača.

*

Niški Okružni sud na zahtev tužilaštva zabranio omladinski list „Grafit“ zbog intervja Mome Kapora. Sud i tužilaštvo su ocenili da je Kapor u svom intervjuu „uvredio Stipu Šuvara“ i napao „mali jugoslovenski slovenački narod.“

*

U jučerašnjoj „Politici“, u rubrici „Odjeci i reagovanja“, naš poznati muzikolog Enriko Josif ispisuje ovu uzbudljivu i uzbuđujuću, možda pomalo patetičnu i naivno nevinu, ali ipak lepu poruku Srbiji:

SRBIJA SRBIJI

„Srbija je uhvatila iznova korak s večnošću postojanja. Razdrobljena do ivice uništenja i samouništenja, ona tajnom vidnog i glasnog čuda vaskrsava zemljom, telom, duhom.

Da bi održala taj večiti korak s večnošću, Srbija mora da obnovi tri nasušne duhovnosti, bez kojih nijedan narod, ma koliko malobrojan ili mnogobrojan bio, neće moći da opstane.

Srbija mora da iznedri smelost da javno imenuje imenom i prezimenom svoje nedužne žrtve — genocidne mrtve. Neraskidiva je veza i obaveza živih i život naroda srpskog da svoje umorene, i sebe, iskupi: otvaranjem žive knjige mrtvih; podizanjem sabornog spomenika za sve genocidne žrtve na ovom tlu zemlje; imenovanjem i određenjem jednog dana u godini za svetovni i svešteni pomen, praznik žrtvama holokausta, Srbima, Jevrejima, Romima!

Srbija mora da osmeli plemenitošću svoje mlade, svoju omladinu da se slobodnim opredeljenjem iznova ukorene u duhovne oranice najplodnijih žitnica kojima su se hranili naraštaji i dolazeća pokolenja, istinom velikih svojih predvodnika učitelja večnika — stvaralaca neumrlih lepota u borenju, naukovanju, umetnikovanju, skrušenju i trpljenju.

Srbija mora da pozove srpske majke, buduće i sadašnje, da nasilno samovoljno ne prekinu plod začeća okrilja svoga, iz straha od neuslova životnih ili iz puste sebičnosti. Plod začeća svetinja je iz čoveka, iz Bića, iz Tajne večnosti stvaranja. Svetinja je svetinja i za svaku srpsku majku.

Zastrašujuće opadanje priraštaja u Srbiji više nije slutnja i više ne sme ostati ćutnja.

U ovom Trenutku, Danas, Sada, povesnička svest Srbije nalazi se na samom vrhu najvišeg samospoznajnog talasnog brega osvešćenja.

Srbija suočena s Osamom sveta. S Osamom u svetu.

Srbija skrnavljena u svojim najsvetijim prinosima Povesnice Slobodi.

Žrtvama za slobodu. Grobovima za slobodu.

Srbija okrivljena za Nekrivicu.

Usuđujem se da kažem Srbiji:

Srbijo nisi sama u ovom svetu Osame.

Tvoj saveznik je Žrtvena Istina koju si prinela slobodarskom svetu.

Srbijo, Ti i tvoj Žrtveni Prinos jači ste od Osamne Nepravde kojom te proglašavaju progoniteljicom a prognanu, proteranu, izgnanu do dojučerašnjeg trena iz sebe same.

Celim sobom dozivam da Srbija — Odmah, Sada, Danas — vrati tri sudbinska duga, Srbiji.

1. Srbijo, imenuj svoje umorene žrtve — pale samo zato što su srpske — imenom, brojem, spomenikom, pomenom — praznikom.

2. Srbijo, plemeni mlade spoznajom čudesnog poslanja kojeg je živa povesnica zahtevno odredila nemimoilazno Srbiji, vekovnim postojanjem, robovanjem, oslobađanjem.

3. Srbijo, osmeli srpske majke u posvećenju ploda rađalačkog začeća, jer ne živimo sebi, jer ne umiremo sebi!“

*

Medicina je nedvosmisleno dokazala da džoging, koji je sedamdesetih godina manično osvojio svet, samo šteti srčanom mišiću i ta vrsta fizičke aktivnosti zauvek je proterana kao predohrana protiv srčanih bolesti. Šetnja, da, ali nikako lagana, već malo žustrija, oko 4-5 kilometara na sat, najviše prija glatkim mišićima ovog vitalnog organa i preporučuje se kao jedna od šest preventivnih mera borbe protiv srčanih bolesti.“

Ovo su neki od osnovnih akcenata sa desetog kongresa kardiologa Jugoslavije.

*

Prema izjavi premijera Li Penga „pobuna u Kini još nije ugušena.“ U Pekingu se povremeno čuju pucnji iz automata i revolvera. Vojska ne napušta raskrsnice, mostove, nadvožnjake i mesta oko diplomatskih naselja i ambasada.

*

Viktor juče završio osmogodišnju školu „Isidora Sekulić“ sa velikim uspehom kao najbolji u svojoj generaciji. Dobio je diplome: „Vuk Karadžić“ „za postignut odličan uspeh iz svih nastavnih predmeta i iz vladanja počev od trećeg razreda do kraja školovanja, „Mihailo Petrović Alas“ „za izuzetan uspeh u savladavanju gradiva iz oblasti prirodno–matematičkih nauka–predmeta (matematika i biologija)“ i „Svetozar Marković“ „za izuzetan uspeh“ iz predmeta srpskohrvatski i istorija. Pored toga tu su i diplome za III mesto na opštinskom takmičenju iz biologije i učešće na republičkom takmičenju. Škola ga je nagradila „Bajkom“ Dobrice Ćosića i zbornikom „Savremenici o Svetozaru Markoviću“; Od opštine Savski venac dobio je: „Nebeske zaručnike“ M. Kovača, „Princ vatre“, F. Davida (obe knjige već imamo), Staro srpsko pesništvo Đ. Radojčića, „Bakonju fra Brneta“ i „Glavu šećera i druge pripovetke.“

Dinka ga danas upisuje u svoju čuvenu „Petu beogradsku“ u prirodno–matematički smer.

*

TAŠMAJDAN

U Bulevaru revolucije
prosjak samozadovoljno
broji dnevni pazar

Gavrani grleno grakću
s kestenova
kraj Narodne banke

Kutija „Kenta“,
kišom orošena,
zablistala je u travi.

Još uvek osluškuj
pod zemljom
krckanje kostiju predaka.

Deca i psi
zapišavaju
nežna stabla borova

Sa crvenkastih ploča
crkve Svetog Marka
cere se grafiti.

Jazavičar utrčava
u tek iskopane rovove
budućeg toplovoda.

Tužna je pesma
jutarnjih pijanaca
u „Poslednjoj šansi“

Kolone automobila
kao stada
ukroćenih mustanga

Vitki ptičari
ovde mogu da sanjaju
samo gradske vrapce.

Draga Mašin i Aleksandar
šapuću ljuvene. uspavanke
pod crkvenim oltarom

Popac u travi
glasniji je
od huke velegrada

Sedim u Tašmajdanskom parku
prelistavam jutros
poskupele novine

*

Poziv iz Firence:

ARCI
Comitato di Firenze

Firenze 10 Giugno 1986

Protocollo

Oggetto

Dear friend,

in occasion of FLORENCE - EUROPEAN CAPITAL of CULTURE, the Councilor of Public Instruction of Florence, in collaboration with the Councilor of Culture and ARCI are organizing a "SHOWCASE of MEDITERRANEAN YOUTH CULTURE" from Spetember 25 to October 11.

The SHOWCASE will focus on the most innovative artistic and cultural tendencies followed by youth Mediterranean artistics, and will also emphasize their creativity by providing ways and means to multiply their potential and publicize their experience.

Besides sections on music, visual arts, poetry, performance and fashion, the SHOWCASE will have a section dedicated to MAIL ART in which you are invited to participate by sending a maximum of three original works of any theme and in any material accompanied by a short biography for the show catalogue.

The MAIL ART works must be within a 21 x 29.7 cm format and must arrive by the 15th of July at the following address.....

VETRINA DELLA CULTURA GIOVANILE MEDITERRANEA
Sezione Mail Art
Mister Daniele Ciullini
Vicolo S.M.Maggiore 1
50123 Firenze

Per l'A.R.C.I.
Daniele Ciullini

ARCI Via Ponte alle Mosse, 61 - 50144 FIRENZE - Tel. 35.32.41/2/3/4/5

*

Očekujem svaki dan da mi iz niške „Prosvete“ jave da je štampan „Vidov dan.“ Izdavač je, ipak, malo s tom knjigom zakasnio, ona se morala pojaviti bar dva meseca pre 28–og juna.

*

Ne samo dubinske metamorfoze stvaralačkog bića, već i odrazi različitih odnosa pesnikove svesti prema stvarima i svetu, pa i prema samoj svesti.

*

Jedan engleski psiholog godinama je proučavao britanske ekscentrike. Došao je do zaključka da na 200 stanovnika dolazi po jedan ekscentrik, što je znatno veći postotak nego u drugim zemljama, gde je taj odnos jedan naprema petnaest hiljada. Ekscentrici su kreativniji od običnih ljudi, ali i tri puta više pate od raznovrsnih neuroza.

*

„U intertekstualnom tekstu sinkretizam vrši sinhronizaciju, ali i kontaminaciju heterogenih stilova i u njima akumuliranih semantičkih i kulturnih iskustava. Pritom može rekurs na strategije drugih stilskih postupaka značiti da su određeni elementi u tekstu preuzeti na takav način da istovremeno istupaju i kao članovi njegove manifestne strukture i kao elementi koji smetaju površinskoj koherenciji upozoravajući na tuđe stilske konvencije iz kojih su potekli.“

(Renate Lachmann)

*

Na *zelenom* zidu. Amazon. *Uslikan*. Gledam. Munju i *stablo*. Hram. U Nedođiji. *Izvor* i zvezde. Nevestu spremnu. Za *venčanje*. Ogromne oči. Šumskoga pacova. Njen *lik*. Kraj ribnjaka. Tamno *ogledalo*. Bukti *živa* rana. Na zemljinom licu. Budi *dah*. Maslačka. *Jezik* tek osvežen.

*

„Izgleda da u slikama snova ima nešto što na izvestan način podseća na znakove u jeziku, nešto što nizovi znakova na papiru ili na pesku mogu imati.“

(Vitgenštajn)

Subota, 24. jun 1989.

Bio do Novog groblja do urne moje majke (kolumbarijum IX, kaseta 449), da se poklonom njenom pepelu kao što to činim svakog meseca.

Jednostavna bela mermerna ploča sa krstom i natpisom od crnih slova:

Stojka Jelić
učiteljica
1908–1988

Nad tim delom kolumbarijuma je kesten, iznad su grobovi velikana: Miloša Đurića, Milana Bogdanovića, Veljka Petrovića, Milana Dedinca i drugih.

Stavio sam buket cveća u vazu kraj kasete sa urnom, zapalio dve sveće za pokoj duši majci i sestri Nadi (sahranjenoj u Nišu 1961), izgovorio u sebi, u tišini, zavetnu pesničku molitvu.

*

Hram Svetog Save na Vračaru, u izgradnji, priprema se za praznik.

*

„Lipa je granato drvo iz familije Tiliaceae, koja se veoma lako obrađuje i stoga se koristi u vajarstvu i rezbarstvu za izradu raznih ukrasnih predmeta. Cveta u mesecu junu, a cvetovi su raspoređeni u cvasti i veoma su značajni za razvoj pčelarstva. Njeni cvetovi upotrebljavaju se i u medicini za izradu raznih medikamenata, a i u narodnom lekarstvu. Smatra se da je lipa simbol slovenstva. Po cvetanju lipe nastao je hrvatski narodni naziv za mesec jun — LIPANJ, mesec u kome cveta lipa, lipov mesec. U slovenskoj toponimiji mnoga mesta dobila su ime po lipi: Lipovac, Lipar, Lipovica, Lipolist, Lipova gora, Lipovačka šuma, Lipov gaj i drugi.“

*

Kafkin „Proces“ kao trnovito i mučno traganje za Bogom.

*

„Telo je poslednja teskoba i dubina nužnosti, ono nosi predosećanje, ono sanja san.“

(Gotfrid Ben)

*

„Mermerni stub sa natpisom despota Stefana Lazarevića ponovo je na Kosovu Polju u blizini Spomenika kosovskim junacima. Prema zamisli arhitekte Zorana Petrovića, koji je autor projekta celokupnog uređenja kompleksa Gazi Mestana, stub je isklesan od belog venčačkog mermera i

sastoji se iz dva dela. Visok je 3,5 metara, a širok metar i po. Osim originalnog teksta na srpskoslovenskom, koji se nalazi na prednjoj strani stuba, sa zadnje strane je i prevod Đorđa Trifunovića. Stub je isklesan za tri nedelje danonoćnim radom klesara iz Aranđelovca. Iznad oba natpisa sa prednje i zadnje strane isklesan je krst koji je na bočnim stranama uvećan i predstavlja kopiju krsta sa stuba koji obeležava mesto smrti despota Stefana Lazarevića u Markovcu kod Mladenovca.

Mermerni kosovski stub bio je jedan od najranijih svedočanstava pogibije srpske i turske vojske u boju na Kosovu. Prvi zapisi o ovom obeležju nalaze se u hronici 'Janjičareve uspomene' iz 1496. godine. Pretpostavlja se da je despot Stefan Lazarević autor natpisa na stubu."

*

Evo me opet. Pred licem. *Njegovim*. Sa podignutim rukama. *Iz noći*. U noć. Poniru reči. U miris *plamena*. U narandže žar. *Spavam* na oprezu. Pred talasima. Tame. *Košmar*. I nesanica. *Pesme* mi na usnama. Govor. *Začaran*e zemlje.

Nedelja, 25. jun 1989.

Velika arhijerejska liturgija u čast 600–godišnjice Kosovske bitke U Hramu Svetog Save. Liturgiji je prisustvovalo oko 150 hiljada ljudi iz zemlje i sveta. Bio sa Dinkom i Viktorom. Zasenjen i potresen do dna bića pevanjem hora (oko 600 pevača, dela Mokranjca, Stankovića, Marinkovića, Tajčevića.....), i crkvenim propovedima.

*

„Pre dve godine je i srpska komunistička partija na sopstveni način počela da pruža otpor i preobrazila se u nacionalnu i nacionalističko–komunističku partiju. Borba za nacionalno jedinstvo sada se kombinuje sa autoritarnom vladavinom: spontani i organizovani masovni zborovi odličan su način za sprovođenje političkog pritiska. Tako su raspuštene uspavane partije u Vojvodini i Crnoj Gori, i uzdrmane osnove celog političkog sistema — titoističko zdanje leži u ruševinama."

(Iz Đilasovog napisa u jednom
norveškom listu koji prenosi „Borba")

*

Deng Sjaoping daje nova uputstva kako da se Kineska komunistička partija očisti od „rđavih ljudi" i ostalih „trulih elemenata."

*

„Sve do francuske revolucije na kraljevskom dvoru postojala je posebna dvorska služba „nosača probušene stolice“. Dužnost tih probranih plemića bila je da kralju svakodnevno prinose „probušenu stolicu“, odnosno neku vrstu prenosne klozetske šolje. Ova naprava je ličila na pravi presto, bila je sačinjena od zlata, a dok bi vladar obavljao normalnu fiziološku potrebu, oko njega su stajali i divili se privilegovani dvorjani. Kad bi ‘operacija sedenja’ bila izuzetno uspešna suveren je velikodušno prisutnim gostima delio ordenje i medalje.“

*

Neposredan uvid u istoriju kulture omogućava nam da pojedine pojmove i reči izdvojimo kao prave i nezaobilazne svedoke njenih tokova i trajanja.

*

„Bez oklevanja je raskopčao gornji deo uniforme: trup, koji godine nisu stigle da nagrde, bio mu je razgolićen. Položi obuću, kleče na pod, dva metra od taoca koji je i dalje bio čvrsto vezan za stolicu. Olabavi opasač i smače pantalone na bedra. Sve te pokrete o kojima je često sanjao i koje je često ponavljao — sad izvodi poslednji put. Zauze stav posadivši se na pete. Dohvati bodež čiji vrh upre u levu slabinu. Iza njega, Morita, znojem orošena čela, zamahnu sabljom, spreman da zada poslednji udarac. Mišima tri puta uzviknu ritualni uzvik: ‘Tenō Hejka Bazaj!’ Zatim napuni pluća vazduhom. Izdišući s žestokim krikom, zari bodež. Obema rukama povuče sečivo kroz trbuh, ispod pupka, prema desnoj slabini. Beskrajna putanja od nekoliko santimetara kroz prasak bola, u krv, u organe, u sadržaj creva. Konačno, Morita mu zadade završni udarac, ali ruka mu je zadrhtala i Mišimino telo klonu: sablja je zasekla duboko u rame. Drugi, loše ciljani udarac zari se u još živo meso. U trećem navratu zatiljak bi presečen — i to unakaženo telo prestade da se trza.“

(Moris Penge „Mišimin čin“)

*

„Svaki se čovek, u izvesnim trenucima, osetio ravan nekom bogu.“

(Kami)

Sreda, 28. jun 1989.

Na Gazi Mestanu, uz prisustvo dva miliona ljudi svečano proslavljena 600–godišnjica Kosovske bitke. Veliku liturgiju u Gračanici služio je Patrijarh German. Tačno u 13 časova, uz zvuke Betovenovog posmrtnog marša, delegacije su položile vence na Spomenik Kosovskim junacima. Posle intoniranja Jugoslovenske himne narodu se obratio Slobodan Milošević.

„Nesloga i izdaja na Kosovu pratiće dalje srpski narod kao zla kob kroz čitavu njegovu istoriju. I u poslednjem ratu ta nesloga i ta izdaja uvele su srpski narod i Srbiju u agoniju čije su posledice istorijskom i moralnom smislu prevazilazile fašističku agresiju.

Pa i kasnije, kada je formirana socijalistička Jugoslavija, srpski vrh je u toj novoj zemlji ostao podeljen, sklon kompromisima na štetu sopstvenog naroda. Ustupke koje su mnogi srpski rukovodioci pravili na račun svog naroda, ni istorijski, ni etički, ne bi mogao da prihvati nijedan narod na svetu. Pogotovo što Srbi kroz čitavu svoju istoriju nisu nikada osvajali i eksploatisali druge. Njihovo nacionalno i istorijsko biće kroz čitavu istoriju i kroz dva svetska rata kao i danas je — oslobodilačko. Oslobađali su večito sebe i, kad su bili u prilici, pomagali su drugima da se oslobode. A to što su u ovim prostorima veliki narod, nije nikakav srpski greh, ni sramota. To je prednost, koju oni nisu koristili protiv drugih. Ali moram da kažem ovde na ovom velikom, legendarnom polju Kosovu, da Srbi tu prednost što su veliki, nisu nikada koristili ni za sebe.

— Zaslugom svojih vođa i političara i njihovog vazalnog mentaliteta čak su se zbog toga osećali krivim pred drugima, pa i pred sobom. Nesloga srpskih političara unazađivala je Srbiju, a njihova inferiornost ponižavala je Srbiju. Tako je bilo decenijama, godinama. Evo nas danas na polju Kosovu da kažemo — da više nije tako“ — istakao je Milošević u svom govoru.

*

Iz Niša konačno stiže „Vidov dan“. Knjižica grafički sa „signalističkim“ knezom Lazarom na koricama lepo izgleda. Posle čitanja pesama utisak da je to jedna od mojih boljih zbirki.

*

Za Čarlsa Morisa pojam znaka je fundamentalan za nauku o čoveku „kao što je pojam atoma za fizičke nauke ili pojam ćelije za biološke nauke“.

*

Novi brojevi časopisa „Koraci“ 5–6 sa temom „Kosovska bitka“, šest vekova i „Gradina“ 3 (mart) sa novom redakcijom na čelu sa mlađim niškim pesnikom Goranom Stankovićem.

*

„Smrt je, kao i rađanje, jedna tajanstvenost, jedna prirodna tajna, novi oblik sklapanja istih sastojaka. Nema tu baš ništa što bi trebalo da muči čoveka, jer se u tome ništa ne nalazi što bi činilo odvratnom suštinu jednog svesnog bića, niti pak ružnom nameru tog novog sklopa.“

„Smrt. Da li razvejavanje? Raspadanje u atome? Potpuno iščeznuće? Gašenje? Istrebljenje? Prosto premeštanje?“

(Marko Aurelije)

„Marko Aurelije (Marcus Annius Verus 121–180, od 161. g. rimski car). Njegov učenik Fronto (v.) pokušavao je uzalud da ga pridobije za retoriku. U toku poslednjih godina života, da bi o sebi i vladarskim poslovima položio računa i tako našao podršku i utehu, napisao je razmišljanje pod naslovom „Samome sebi“ i to na grčkom jeziku. Osnova je stoička filozofija, čiji se principi iznose bez naročite krutosti i sa rezignacijom. Marko Aurelije je poslednji značajni stoik. Jezik se približava jednostavnom govornom izražavanju, oblik izlaganja je aforističan, što se može objasniti načinom na koji je delo nastalo (na carevim pohodima) i samom autorovom prirodom: on nije bilo sklon ni preteranom ispoljavanju, niti pak dugačkom dociranju.“

(Tuskulum leksikon)

„Antonina Pija nasledio je Marko Aurelije koga je on usinio još za Hadrijanovog života.

Marko Aurelije je pripadao porodici Anijê, koji su vodili poreklo iz Španije. Rodio se u Rimu i rastao u krugu ljudi bliskih caru Hadrijanu.

Marko Aurelije poznat je kao istaknuti predstavnik stoičke filozofije. Svoje poglede izložio je u beleškama koje nose naslov „Samome sebi“ i koje su nađene i objavljene posle careve smrti. U osnovi njegove filozofije leži samoanaliza, pomoću koje čovek treba da nađe put ka samousavršavanju i da vodi život u skladu sa prirodnim zakonima.

Društveni život svih vremena izgleda Marku Aureliju monoton i jednolik. „Uvek pamti da sve što se sad dešava, i ranije se dešavalo, i da će se uvek dešavati... Seti se, na primer, čitavog dvora Hadrijana, i čitavog dvora Antonina, i čitavog dvora Filipa i Aleksandra i Kreza. Svuda je bilo sve isto, samo što su lica bila druga“. Zamorenost i sumnja odzvanjaju u njegovim rečima o mogućnosti usavršavanja političkog poretka. „Ne sanjaj o Platonovoj državi; budi zadovoljan ako ti ma šta pođe za rukom, čak i na taj uspeh gledaj kao na veliku stvar.“ Marko Aurelije vodio je skroman život, odlikovao se trudoljubivošću, striktnim izvršavanjem svojih obaveza; on je mnogo vremena posvećivao suđenjima i u poslednjem periodu života mnogo je vremena proveo u pohodima.“

(iz „Istorije starog Rima“)

*

„U rudnicima na ostrvu Špicberg, u zoni polarnog kruga, pronađena su ugljenisana stabla palmi, lovorovog drveća i drugog tropskog bilja, što svedoči o velikim klimatskim promenama u prošlosti naše planete."

*

„Za svoj film 'Žena na Mesecu' (1930. godine) slavni nemački režiser Fric Lang tražio je savet konstruktora Hermana Oberta, pa je čak i finansirao izradu modela te filmske rakete. Obert je nastavio rad na projektu, iz kojeg su kasnije nastale zloglasne Hitlerove rakete 'Fau 1' i 'Fau 2', koje su razarale London 1943. i 1944. godine."

*

Čeka nas. *Lekovit* dan. Jezik jutro *iscrtava*. Moćni krvotok. Reči. Vrutak *svetlosti*. Strepnja treperava. Posrćući. *Krenuli smo*. K njemu. Nezaustavljiva je *večnost*. Zvezdani tragovi. Na pesku. *Nebesa* sivoplava. Ispod trunja. *Gorčine*. Rže konj. Trojanski.

Utorak, 4. jul 1989.

Podela vlasti u Poljskoj. Opozicioni list „Izborna gazeta" predlaže da partija delegira predsednika Republike, a „Solidarnost" sastavi novu vladu.

*

Predveče slučajan susret sa Mijom Pavlovićem u Vasinoj ulici. Iz ono malo reči što smo razmenili vidim da mu se „Vidov dan" veoma dopao.

*

„Sanjao je da je plamen izbio u stotinama voćnjaka na putu za primorsko selo; svi jezici vatre ovog popodneva bez vetra lizali su kroz cvetove. Kada je mali crveni oblak iznenada narastao iz svake grane, ptice su poletele, ali kada se mesec podigao a noć spustila i more nadošlo, vetar je ugasio vatre i ptice su se vratile. On je bio odgajivač jabuka u snu koji se završio isto onako kako je i počeo: jedna ženska ruka, stvarna i nestvarna u isti mah, pokazivala je na drveće. Ta žena je uplitala zajedno plavo i crno pramenje svoje kose, smejala se preko jabučnjaka sestrinskoj spodobi koja je stajala u kružnoj senci pored zidova povrtnjaka; ali ptice su sletale na ramena njene sestre, ne bojeći se lica strašila niti drvene golotinje ispod krpa. On je poljubio ženu i ona mu je uzvratila poljubac. Vrane su se onda spustile na njene ruke, a ona ih je prigrlila; lepo strašilo ga je poljubilo i prstom pokazalo na drveće dok su se vatre gasile."

(Dilen Tomas)

*

„Carski Rim je početkom IV veka, u doba imperatora Konstantina, imao 856 javnih kupatila i bezbroj privatnih, po luksuznim vilama. Pariz, s druge strane, čak i u doba najveličanstvenijeg 'kralja sunca', Luja XIV, krajem XVII veka, nije imao više od dva kupatila, koja su uglavnom bila zatvorena. Slična je situacija sa bivšim Singidunumom, a današnjim Beogradom."

*

Koračam ulicom
Proleterskih brigada
puštajući smradne vetrove

*

Za Lotmana „istinitost jezika" i „istinitost poruke" u osnovi su različiti pojmovi.

Subota, 8. jul 1989.

„Život književnog dela u vremenu — to je promena smisaonih veličina u stilske. Književno delo se u svom životu rastereću je, gubi svoju *svrsishodnu orijentaciju* najpre u odnosu na autora, zatim na čitaoca, koji ga recipira izvan onog *ključa* po kome je ono napisano."

(Šklovski)

U podne, po strašnoj vrućini, do knjižare Matice Srpske u Knez Mihajlovoj da vidim da li su stigla nova „Polja" sa signalizmom. „Polja" nema, kupim „Bagdalu" sa Đorđem Kostićem koji govori o nadrealizmu.

*

„Oktobra 1739. godine Engleska je objavila rat Španiji, zato što su španske vlasti maltretirale britanske državljane. Rat je poznat kao 'rat ušiju', jer je neposredan povod bilo odsecanje ušiju nekom nesretnom Englezu. U stvari, taj se rat vodio oko kolonija, konkretno oko neregulisanih graničnih pitanja u Floridi, današnjoj američkoj saveznoj državi."

*

U Pionirskom parku ispred Savezne skupštine na jednoj od klupa, krupna, snažna figura pisca Vlade Stojšina, bivšeg predsednika Udruženja književnika, glavnog i odgovornog urednika Bigza sada penzionera. Oslovljavam ga prisno sa: „Vlado kako si?" On diže pognutu glavu i gledajući mutnim pogledom nekako pored mene odgovara jedva razgovetno: „Strah me, plašim se."

*

„Verš je kazao, Ti se sada zoveš Bendžamin. Znam zašto se sada zoveš Bendžamin. Hoće da od tebe naprave rđu s plavim desnima. MAMI kaže da je u staro vreme tvoj deda promenio ime jednome crncu, i da je on postao sveštenik, a kad su ga pogledali, i njegove desni su postale plave. Inače nisu bile plave. A kad bi ga noseće žene pogledale u oči u vreme punog meseca, deca su im se rađala s plavim desnima. I jedno veče, kad se tuda motalo dvanaestak takve dece s plavim desnima, više se nije vratio. Lovci su ga našli u šumi, bile su ostale samo kosti. I znaš ko ga je pojeo? Deca s plavim desnima."

(Fokner)

*

U nozdrvama ti. *Tama*. I. Goričina. Mlaz mleka. *Niz lice*. Rosi žednu *zemlju*. Pada. Pada *sneg*. Hladno sečivo Svetovida. *Grlim* tvoju sen. Večno–žensko. U đavoljem *krilu*. Izdan peva. Oko mrtvog *sokola*. Izlučuje dan.

Sreda, 12. jul 1989.

Čitava noć protkana uzbudljivim erotskim snovima. Ujutru napet i tvrd zornjak.

*

„Nokturno. Poslednja mjesečeva četvrt režanj žute dinje, visi na nevidljivoj niti, koso. Grozničava rasvjeta richardovske scene. Boja mjesečine krvavi urin. Na tamnom baršunu noći mjesec Paula Klee–a."

(Krleža)

*

„Najrasprostranjenije žensko ime na svetu je Ana. Računa se da širom planete živi najmanje oko sto miliona Ana."

*

Iz Brazila katalog I INTERNATIONAL EXIBITION OF VISUAL POETRY OF SAO PAULO koja je održana prošle godine u Kulturnom centru ovog grada. Autor projekta je Philadelphio Menezes. Katalog je koncipiran antologijski. Objavljeno je dosta esejističkih priloga od kojih i moj „Vizuelna poezija u Jugoslaviji" na portugalskom i engleskom. Na izložbi učestvuje čak 16 Jugoslovena ali su u katalogu (zborniku) pored mojih „Anagrama" objavljene samo još vizuelne pesme Katalin Ladik, Filimira i Jaroslava Supeka.

*

Od Vese dobijam plakat i program Jugoslovenskih pesničkih susreta „Dani Gordane Todorović" održanih u Svrljigu od 16–18 juna. Vesa je tamo

pozvan, kako kaže, zbog Gordanine zaostavštine. Igrom slučaja, što je zaista prava sreća, posle smrti pesnikinjine majke u njegove ruke je dospela celokupna književna zaostavština Gordane Todorović.

*

U podne u Nušićevoj, u uličnoj gužvi, lep, sočan, podatno zamaman ženski glas: „Mama, mama, evo milicajca!“

Petak, 14. jul 1989.

U Parizu započela impozantna proslava dvestagodišnjice Francuske revolucije. Britanski premijer Margaret Tačer, međutim, osporava domete ovog istorijskog događaja. Prema njenim rečima revolucija iz 1789. govorila je „jezikom komunista“ a „teror je progutao bratstvo.“

„U intervjuu za francusku stanicu ‘Anten 2’, je osporila doprinos revolucije afirmaciji ljudskih prava. ‘Izvesno je’ da ljudska prava nisu francuski izum, objasnila je Margaret Tačer. Ona je odbila da Francuskoj prizna doprinos demokratiji, rekavši ‘da su prava čoveka bila sastavni deo judeo–hrišćanske tradicije koja je proklamovala važnost ljudskih bića i njihova lična prava koja nikakva vlada nije ovlašćena da uskrati’.“

*

Prema rečima koje su se čule na sednici Centralnog komiteta SK Srbije „Izjava Milana Kučana da se u Starom trgu brani avnojevska Jugoslavija, najodvratnija je izjava jednog političara od stvaranja Jugoslavije od 1918. godine. Ona proističe iz klime izdaje, shvatanja da Jugoslavija nije naša domovina, da je Jugoslavija privremeno stanje koje je iskorišćeno samo za rešenje nekih nacionalnih problema...“

*

„Početkom petnaestog veka Kina je bila u mnogim pogledima najnaprednija zemlja na svetu. Bila je vodeća u metalurgiji, proizvodnji baruta, građevinarstvu, štamparstvu i medicini.“

*

Od Jovana Pejčića dobio knjigu Đorđa Kostića „U središtu nadrealizma“ koje objavila Biblioteka grada Beograda. Obimna rasprava i analiza nadrealističke ankete „Čeljust dijalektike“ iz almanaha „Nemoguće“.

*

Planovi da se oblikuju dve nove knjige pesama: „Rumen gušter kišu pretrčava“ i „Kalaštura u kavezu“. Prva je, sa većinom pesama još s početka sedamdesetih, već gotova, samo još ponešto treba prekucati od novijih stvari. Druga će imati dva ciklusa. Prvi ciklus „Pucanj u govno“ napisana je pre devetnaest godina, drugi „Kalaštura u kavezu“ (šatro haiku), tek je u radu.

*

Plamen. *Plamen*. Zelena zima. U oku. Razgori vatru. Ne bacaj *naramke*. Rečenica. Na *marginama* krvi. Slutim. Dodirujem. *Temelje* drevnog hrama. Zvezdane *visoravni*. Poslednji put. *Blagi* sjaj značenja. Miris tame. I *miris* pepela. U *potrošenim*. Stvarima.

*

„Difuzija smisla teži za *metasmislom* koji prekoračuje izražajnost."

(Renate Lochmann)

Subota, 22. jul 1989.

Veliki talas štrajkova u Sovjetskom Savezu posle Kuzbaskog basena gde se situacija pomalo i smiruje, posle obraćanja Mihaila Gorbačova rudarima, izbila je čitava serija novih štrajkova u Donbasu, Rostovu na Donu, Dnjepopetrovsku i Varkuti na krajnjem severu SSSR–a.

„Opšti su zahtevi svih rudara su samostalnost u upravljanju rudnicima, veća cena uglja 'sve do svetskih cena', pravo rudarskih kolektiva da vanplansku proizvodnju uglja prodaju u inostranstvu — kako bi sami rešavali probleme snabdevanja životnim namirnicama i drugom robom i, najzad, rešavanje mnogih socijalnih problema."

*

Samo jedan glas viška doneo pobedu generalu Jaruzelskom na izborima za šefa države u Poljskoj.

*

U Kini porodica saznaje za streljanje svog člana tako što joj država ispostavi račun na jedan juan (četvrtina dolara) za metak upotrebljen za pogubljenje pištoljem u potiljak.

„Da li naše Izvršno veće ume da odgovori na kojem se jeziku štampa drugo osnovno izdanje Enciklopedije Jugoslavije, kada predlaže da Srbija nastavi da finansira njeno izlaženje? Jer, Enciklopediju izdaje Jugoslavenski leksikografski zavod 'Miroslav Krleža' iz Zagreba, a hrvatski Sabor ostao je pri odrednici o hrvatskom jeziku kao službenom. I da li RIV zna da su u pisanju prvog izdanja ove enciklopedije, čije se odrednice uglavnom prenose i u sadašnje drugo izdanje, učestvovali ljudi koji su napisali i ustašku Enciklopediju kroatiku? — To je bila poenta delegatskog pitanja profesora Miloša Labana, delegata u Veću udruženog rada, na zasedanju Skupštine Srbije.

— U toku rata, ustaški 'Hrvatski izdavalački bibliografski zavod' izdao je nekoliko tomova Enciklopedije Kroatike. Glavni urednik bio je dr Mate Ujević, a urednici struka bili su, između ostalih, i Petar Skok, Aleksandar

Primožić, Juraj Andraš, Hamdija Kreševljaković, Ljudevit Jonke, Mirostilav Bartulica, Kruno Krstić, Petar Mardešić, Rikard Podhorski... Svi ovi ljudi, sem Primožića i Bartulice, javljaju se i kao autori prvog izdanja Enciklopedije Jugoslavije: Mate Ujević bio je član redakcijskog odbora i čak zamenik glavnog redaktora — rekao je Laban i dodao:

— U biografijama Ujevića, Skoka, Andrašija, Kreševljakovića i Jonkea, objavljenim u prvom izdanju Enciklopedije Jugoslavije, prećutane su njihove ratne biografije. Nema ni odrednice o Alojziju Stepincu, ali se može pročitati gde su za vreme rata bili Crnjanski, Dučić, Vinaver, Isidora Sekulić... Budući naraštaji neće u Enciklopediji ništa naći o zločincima kao što su Artuković i Stepinac, ali će saznati ko je i kakav bio Draža Mihailović. U odeljku o ustaškim zločinima, buduće čitaoce najpre čekaju dva pasusa objašnjenja, opravdanja ustaških zločina. Citiram: 'Represalije' (dakle, ne zločine!) 'represalije prema srpskom stanovništvu ustaše su opravdavale tvrdnjama da su Srbi u Hrvatskoj u prošlosti uvijek bili na strani neprijatelja hrvatskog naroda, da su se tokom vremena penetrirali na teritoriji koji je pripadao hrvatskoj državi, naročito u Bosni i Hercegovini... okrivljavali su cijeli srpski narod zbog položaja Hrvata u Kraljevini SHS i Jugoslaviji i za političku hegemonističko–unitarističkih snaga' — rekao je Laban."

(„Politika")

*

Galerija Sebastian šalje mi svoj letnji program i poziva na „Izložbu grafika — kolekcija Sebastian" koja se otvara u utorak 25. jula.

*

Od Živana razglednica iz Brela gde se odmara sa svojom porodicom.

*

U centru Viktorove čitalačke pažnje ovih dana su Zenon Kosidovski („Kad je sunce bilo bog") i naučna fantastika (ponovo Lem i Klark). Danas smo u Dobrinjskoj preturili čitavu biblioteku da pronađemo Klarkov „Kraj detinjstva", za koji sam ga bio zapalio, ali nismo uspeli. Slično je i sa knjigom „Ji Đing" koja je, takođe, nestala.

*

„U Izraelu je nedavno na šest meseci zatvora osuđen vozač taksija koji je na originalan način 'kaznio' nezadovoljnu mušteriju — zapalio mu je bradu.

Svađa je počela kada je mušterija — ultraortodoksni vernik iz Jerusalima — izrazila čuđenje zbog cene koju je otkucao taksimetar. Reč po reč i strasti su bukvalno kulminirale plamenom — vozač je iznerviran pretnjom mušterije da će podneti prijavu inspektoru izvadio kutiju šibica i zapalio dugu, crnu bradu 'neugodnog' klijenta."

*

Veliko *ćutanje*. Svetkovina neba. U *požaru* breskve. U grobljanskoj urni. *Oporo* vreme. Gnoj se *rascvetava*. Čekam te. Nečujno. Zenica *raširenih*. Na rubu. Reči. *Predeli* zaključani. Zlatna *žica* svetlosti. Iz usta anđela. *Isijava*.

*

„Estetski izazov označuje strukturu ili njezin element koji vidljivo narušava estetske norme ili estetske zabrane, pa time djeluje na estetski proces. To je *semantička gesta* koja pobuđuje otpor prilikom recepcije, a namijenjena je mijenjanju estetskih navika recipijentovih."

(Flaker)

Četvrtak, 17. avgust 1989.

Povratak sa gotovo jednomesečnog letovanja u Ulcinju, gde smo već bili krepali od dosade. Ničeg sem stalnog čitanja štampe i trovanja politikom. Što je još gore tu nismo jedinstveni pa povremeno dolazi i do porodičnih svađa. Dok Viktor i ja zauzimamo izrazito srpske stavove i oduševljeni smo novom srpskom politikom, Dinka je na, po nama, još nedefinisanoj jugoslovenskoj poziciji. I u čitanju i kupovanju štampe opet se delimo na strasne čitače „Politike", „Nina" i „Duge", dok Dinka insistira da se uzima „Borba" kao „objektivnija" i povremeno „Danas" što nâs dvojicu posebno iritira. U jednoj prodavnici nalazim i onaj jad od književnog lista „Oko" i zaključujem da se i on totalno politizovao. Na kraju, posle jedne od svađa, nakon koje je uvređena Dinka odbila da nam spremi ručak, svečano izjavljujem da ću ubuduće čitati samo ženske časopise pošto u njima, bar za sada, nema politike.

*

U poštanskom sandučetu u Dobrinjskoj pismo od Živana danas ubačeno:

Beograd
Zadar
MSC
JUGOSLOVENSKI SEMINAR
ZA STRANE SLAVISTE
FILOLOŠKI FAKULTET * STUDENTSKI TRG 3
11000 BEOGRAD * TEL: 011/187–662 * P. FAH 556

Beograd, 17. VIII. 1989.

Dragi Miroljube,
pre sutrašnjeg putovanja da Vam napišem nekoliko reči.

a. Izašla su „Polja“ sa tekstovima o signalizmu. U mom tekstu ima dosta slovnih grešaka i pogrešno grafički uređenih pesama. „Polja“ — ukoliko niste primili — poslaće Vam Vladan Panković, kao i meni, a pre toga će Vam se javiti telefonom.

b. Negde, tokom juna ove godine, redakcija „Književnosti i jezika“, zbog oskudice u prilozima, zatražila je od mene jedan tekst: ja sam skratio tekst o stohastičkoj poeziji (čija je veća verzija u „Poljima“). — On je objavljen u broju 2, za ovu godinu (dva Vam primerka ostavljam u poštanskom sandučetu). Ova, skraćena verzija mi se čini da je bolja. Ona zahvata 16 strana kucanog teksta (bez fusnota), a za taj korak odlučio sam se zato jer se u „Poljima“ odveć dugo (nečitljivo). (Video sam: taj tekst sam Vam predao decembra 1987!!!).

c. Ja radim u MSU od 31. VII. 1989. svakodnevno (i nedeljom!), sutra polazimo za Zadar (tamo sam do 31. VIII 1989). Ništa nisam stigao da uradim (ni članak za „REČNIK“, koji sam Vam obećao), ali ću to učiniti prvih dana septembra.

d. Pošto je 14. VIII 1989, izostao glavni predavač, ja sam kao „rezervni“ uskočio i održao predavanje o signalizmu. Studenti i strani profesori bili su oduševljeni (vele da je to bilo najbolje predavanje na (nečitljivo) delu seminara. Vaše knjige sam podelio profesorima, lektorima i ozbiljnim studentima iz Nemačke (obe), Holandije, Francuske, Japana, SSSR–a, Kine i SAD). To će predavanje biti objavljeno na jesen, u posebnom zborniku (ja ću Vam ga nabaviti).

e. Poslovi me sprečavaju da Vam dalje pišem. Kada se vratite, javite se mojoj ženi, da se malo čujete i da mi ona posle prenese poruke, ukoliko ih ima.

Vas i Vaše srdačno pozdravljam,

Živan

*

Mladi naučnik (magistar fizike) i esejista u zaista izvanrednom usponu Vladan Panković, inače, Živanov učenik iz srednje škole, šalje „Polja“ uz kraće pismo:

Miroljubu Todoroviću, pesniku i eruditi.

Poštovani druže Todoroviću, šaljem Vam dva primerka „Polja“ sa blokom o signalizmu (nadam se da nisam pogrešio adresu, jer sam negde zaturio deo adresa za korespondenciju). Šaljem Vam i jedan stari broj „Dnevnika“ u kome se prikazuje časopis „Savremenik“, a i Vi u tom kontekstu.

S najdubljim poštovanjem i zahvalnošću.

Vladan Panković,
22 320 Inđija,
ul. Milana Rakića 3.
(022) 55 522

U Inđiji, 14. VIII 1989.

Blok u „Poljima“ pod nazivom „Fragmenti o signalizmu“ sadrži Živanov esej „Stohastička signalistička poezija“, Vladanov tekst „Kvantomehanička komplementarnost i signalistički scijentizam, odlomak Kornhauzerove disertacije pod naslovom „Kompjuterska poezija“, moje „Fragmente o signalizmu“ i prikaz Kornhauzerove studije od Biserke Rajčić.

*

Sebastian
LETNJI RITAM
PROGRAM ZA LETO 1989.

Pozivamo Vas da prisustvujete otvaranju izložbe slika
TRI i PREKID i PROBOJ i NASTAVAK

Peđa Nešković, Dragoš Kalajić, Mića Popović, Kolja Milunović, Miro Glavurtić, Miodrag B. Protić, Bora Iljovski, Mileta Prodanović, Metka Krašovec, Zlatko Keser, Đuro Serdar, Jože Ciuha, Milan Erić, Tugo Šušnik i Jože Slak.

Otvaranje izložbe i koktel zakazani su za četvrtak, 10.08.1989. u 20 časova.

Galerija Sebastian, Beograd, Knez Mihailova 20.
S’ druge strane pozivnice:
IZLOŽBA SLIKA I TRI I
I PREKID I PROBOJ I NASTAVAK

Pavi Župan — Rusković, Ljubi Gamulin, Živi Kraus

Namernik koji nije upućen u program galerije *Sebastian* može doživeti ovu izložbu kao neko čudo neviđeno, šok prošlosti ili budućnosti, spektakularno odstupanje od opštih, savremenih, procesa raspadanja saobraćajnih veza jugoslovenske kulture, čiji se centri i odgovarajuće republike sve više podvajaju, pod rastućom silom političkih antagonizama. Okupljajući na jednom mestu umetnike iz (još) čitave Jugoslavije, od Beograda, preko Zagreba, do Ljubljane — ova izložba može delovati kao prkosna afirmacija jugoslovenskog zajedništva. Ustvari, izložba je jedna od mogućih reprezentacija programa galerije Sebastian koga odlikuje, pored ostalog, jugoslovenska dimenzija sadržaja, uprkos svih granica i ograničenja. Po toj jugoslovenskoj dimenziji sadržaja, galerija Sebastian je jedinstvena ustanova, suvereno odolevajući procesima dezintegracije.

Zahvalnost za darove koje nam pruža Sebastian dugujemo prevashodno urednici Živi Kraus, upravnici Ljubi Gamulin te Pavi Župan — Rusković, generalnoj direktorki *Atlas Travel Agency*, u čijem okviru posluje mreža galerije *Sebastian*. Izuzev lepote, pameti i šarma, ne poznajem dovoljno tri dame da bih mogao tvrditi da jugoslovenski radiusi programa galerije *Sebastian* prisvajaju iz njihovih, odgovarajućih, idealnih opredeljenja. Stoga mi preostaje jedino zaključak da je taj program sasvim

izvesno i logična posledica jugoslovenskih te svetskih razmera tržišta na kome uspešno posluje, u celini, *Atlas Travel Agency*. Dakle, u pitanju je jedna dragocena kulturna posledica ekonomske sile koja ruši sve arbitrarne i neprirodne granice. Stoga je program galerije *Sebastian* moguće doživeti, danas i ovde, kao najavu one budućnosti u kojoj će se konačno osloboditi premnoge, sada zatomljene, radne i stvaralačke snage i energije.

„Mediteransku" ili „solarnu" liniju, koja povezuje dela izložbe, po izboru beogradskog domaćina u galeriji *Sebastian,* Gorana Popovića — treba shvatiti i kao otmeni hommage dubrovačkom centru mreže galerija *Sebastian*.

Dragoš Kalajić

*

Poziv iz Amsterdama:

INVITATION

EUROPE AGAINST THE CURRENT

FESTIVAL ON ALTERNATIVE, INDEPENDENT, RADICAL INFORMATIONCARRIERS

15,16 & 17 SEPTEMBER 1989, AMSTERDAM

September 1989 the Foundation Europe Against The Current will organize in Amsterdam the first festival on independent European publishing.
Alternative, independent and radical publishers of information carriers from both eastern and western Europe will present themselves.
Expected: 500 standholders from 24 countries representing 2000 different groups and organisations; 10.000 visitors.

The festival shows a counter current to the dominant cultures of the various European countries. A movement which depending on context can be labeled as 'alternative', 'independent' or 'radical' (see the manifesto).
During three days the festival will give the oppertunity for an exchange of material, ideas and information.

Directly related to the three day fair:

- Cultural events and exhibitions from 12 to 23 september (see program).
- Two new european networks to be initiated during the festival: independent sound labels, radical bookshops & distributors.
- The presentation of a multi-lingual database functioning as a cultural switchboard for the exchange of addresses and information on alternative publishing and distribution (in development now).
- The presentation of a multi-lingual European catalogue containing more than 2000 adresses, several indexes and general information on independent publishing in all countries.

If you want to participate in the fair or the programme... If you want your activities to be published in the catalogue....
Please fill in the enclosed form.
More copies of the form can be got by writing, telephoning or sending a fax to the address of the organizers or to a regional contact. (see next page).

*

„Počeo sam da vodim dnevnik još u gimnazijskim danima. Beležio sam u dnevnik program za sledeći dan ili čitavu nedelju, očigledno s ciljem da ne zaboravim šta treba da uradim. Kasnije, kada sam otišao u Indiju, dnevnik mi je bio potreban da u njemu beležim deo informacija i razgovora sa drugim ljudima. Činio sam to jer nikada nisam bio siguran koliko dugo ih možemo sačuvati kao autentične u pamćenju. S druge strane, dnevnik je postao za mene i predmet obračunavanja sa sobom. Iz njegovih stranica mogao sam da vidim šta se sa mnom događalo, da li sam napredovao ili ne, da li su se neke koncepcije sa kojima sam krenuo na put izmenile ili ne. Kroz dnevnik, bio sam kadar da sudim o svojoj najbližoj prošlosti, da vidim koliko i kako sam se izmenio. Potom, imao sam sreću da živim pokraj veoma značajnih ljudi kao što su Karus Guta, Tagore i drugi, i bio sam oduševljen i razgovorima sa njima, a posle uz Unamuna, Ortega i Gaset,

Euđenio Dors, pokraj toliko vrhunskih pariskih naučnika. Dnevnik je za mene značio, a znači i sada, neku vrstu kalendara pamćenja. Njegove stranice ostaju kao svedočanstvo o raznim događajima čak ako živih svedoka ima jako malo. Tako, na primer, opis onog čuvenog blickriga koji je počeo 9. septembra 1940. u Londonu, i koji sam preživljavao više meseci i o kome sam, zapisao mnogo štošta kao svedok katastrofe, kataklizme. Teško je, ipak, reći da dnevnik ima poučni karakter, da čuva određene stvari ali ima psihološku funkciju."

(Mirča Elijade, iz intervjua)

*

Zakasnelo pismo od Kluba Bigzovih čitalaca:

Beograd 17/6/89

Prijatelji knjige,

iako kišni dani to ne nagoveštavaju, dugo toplo leto ipak dolazi, a sa njim i sezona koja se uglavnom vodi kao 'mrtva' za knjižarstvo. Upravo zbog ovog BIGZ je odlučio da ne štampa Bilten 3. Naime, većina beogradskih izdavača za ovo tromesečje ne planira mnogo novih naslova, čuvajući najatraktivnije materijale za jesen i sajam i u takvoj situaciji naše ponude za Bilten bile bi neadekvatne.

Upravo zbog ovog, sve što smo spremili za treći Bilten pridružili smo četvrtom (koji će ujedno biti i BIGZ–ov sajamski katalog), tako da ćemo Vam poslednja tri meseca u godini ulepšati Katalogom koji će imati najkvalitetniju opremu do sada, koji će Vam na 32 stranice doneti obilje informacija, najkvalitetniju ponudu. Dvobroj biltene biće publikacija koja se posle čitanja ne odbacuje, već se čuva u biblioteci kao najpouzdaniji vodič kroz svet knjige.

Uz pozdrav svih zaposlenih u BIGZ–ovom Klubu čitalaca, želimo Vam ugodno leto.

U ime Kluba čitalaca
Aleksandar Gatalica sr.

*

„U svako doba dana i godine, a u jesen i zimu najčešće, događa se da se zamagle naočari, u kom slučaju obično brisanje nije efikasno ni trajno, pogotovu ako izvor, odnosno uzrok zamaglivanja nije otklonjen. Stoga se preporučuje da se stakla od naočara povremeno premazuju tankim slojem mešavine alkohola od 60 stepeni (2 dcl) i glicerina (2 grama). Umesto ove mešavine može se upotrebiti sam čist alkohol od 90 stepeni. Na isti način se sprečava i zamaglivanje prozora."

*

„Tvrdi se da je jedan verski fanatik, Hindus Behram, između 1790. i 1840. godine jednim žuto-belim komadom tkanine u indijskoj oblasti Ud zadavio najmanje 931 žrtvu."

*

Iako umoran od desetočasovnog puta, što autobusom što vozom (krenuli smo oko 9 h ujutru, stigli u 7 uveče), izađem kasnije i prošetam gradom (Terazije, Knez Mihailova) tek toliko da udahnem vazduh velegrada i osetim se sigurnije pod ovim mutnim balkanskim zvezdama.

Nedelja, 20. avgust 1989.

Vatra na Svetoj gori. Otac Pajsije, epitrop srpske carske lavre i donedavno protos Atosa izjavio da Hilandar nije ugrožen. Požar besni na drugom delu poluostrva i već je uništio više od sedam hiljada jutara šumskog rastinja. Vatrogasci i vojska zbog jakog vetra ne mogu da zaustave stihiju.

*

Tadeuš Mazovjecki, iz redova opozicione „Solidarnosti“, dobio mandat za sastav nove koalicione vlade od predsednika Poljske Jaruzelskog.

*

Jedan od ruskih sociologa u „Moskovskoj pravdi“ opširno analizira mogućnost političkog prevrata i smenjivanja sadašnjeg Sovjetskog rukovodstva sa Mihailom Gorbačovom na čelu. U isto vreme agencije javljaju o masovnim demonstracijama u Bakuu (Azerbejdžan) tokom kojih su se pojavili i transparenti sa zahtevima za „obaranje ruske diktature“.

*

Narko mafija ubila jednog od vodećih kandidata za predsednika Kolumbije u trenutku kada se spremao da govori na jednom političkom zboru u predgrađu glavnog grada Bogote.

*

„Ogromne količine ugljen–dioksida koji zagađivači ispuštaju u atmosferu stežu planetu poput oklopa ne dozvoljavajući zemlji da ‘diše’ i oslobodi toplotu iz tla. Posledice su ono što se naziva ‘efektom staklene bašte’ ili globalnim zagrevanjem. Klima je sve toplija. Naučnici tvrde da bi u budućnosti moglo da se dogodi nešto slično opisima iz drevnih mitova — katastrofalne klimatske promene, ozelenjavanje Arktika i potapanje delova kontinenata.

Ako se zagrevanje tla ne uspori ili ne spreči u budućnosti će verovatno biti izmenjena poljoprivredna mapa sveta. Smenjivaće se poplave i suše.

— Neće sve zemlje biti jednako pogođene. Biće pobeđenih i pobednika — objasnio je preko stranica francuskog *L poena* direktor ekološkog centra u Monpeljeu.

Prema zamisli šezdesetak naučnika okupljenih nedavno na skupu o promeni klime, Severna Amerika bi u idućem stoleću mogla da se pretvori

u pustinju, a u centralnoj Rusiji prinosi od žita bi se udvostručili. Pejzaž Islanda neće više biti beo već zelen.

Zemlje koje već imaju problema u poljoprivredi doživeće strašne suše. U Kini, Indiji, delovima Afrike i Australije smenjivaće se žega, poplave, cikloni i odronjavanje do sada obradive zemlje."

(„Politika")

*

„Ukoliko se ne odustane od objavljivanja *Satanskih stihova* Salmana Ruždija, Islamska zajednica u SFRJ i svi njeni organi i organizacije će pozvati sve svoje članove i vernike da bojkotuju ne samo ovu knjigu nego i sva izdanja ovih izdavača, zaključeno je na sednici Vrhovnog islamskog starešinstva.

To se kaže u saopštenju Vrhovnog islamskog starešinstva u SFRJ koje je na redovnoj sednici, održanoj 16. avgusta u Sarajevu, pored ostalog, raspravljano i o najavljenim izdanjima *Satanskih stihova* Salmana Ruždija na srpskohrvatskom i makedonskom jeziku. Najavljeno objavljivanje *Satanskih stihova* u jugoslovenskim prostorima je velika i teška uvreda miliona Muslimana u našoj zemlji, a takođe drugih konfesija, kaže se u saopštenju.

Vrhovno islamsko starešinstvo u SFRJ još jednom traži od izdavača da se najavljena izdanja obustave, upozoravajući da bi ona mogla imati dalekosežnije posledice."

*

„Jugoslovenska vlada predložila je brisanje 'verbalnog delikta' ili 'delikta mišljenja' iz jugoslovenskog zakonodavstva.

U projektu izmena Krivičnog zakona SFRJ, dostavljenom Skupštini Jugoslavije, nema više paragrafa koji je omogućavao kažnjavanje za zlonamerno i neistinito prikazivanje društveno–političkih prilika.

Obimnije izmene Krivičnog zakona Jugoslavije treba da budu usvojene do kraja godine."

*

„Četiri supstance dobijene iz običnih algi plavo–zelene boje, koje žive u morskoj, slatkoj vodi i na vlažnom i mračnom tlu u celom svetu, 'zapanjujuće su aktivne' u borbi protiv virusa side.

To su saopštili naučnici američkog Nacionalnog instituta za rak, koji su takvo svojstvo sulfolipida iz algi otkrili prilikom laboratorijskih eksperimenata. Ispitivanja na životinjama još nije bilo, a suviše je rano reći kada bi mogla početi primena kod ljudi.

Na osnovu pomenutog eksperimenta ne može se zaključiti na koji način sulfolipidi štite ćelije imunološkog sistema od napada virusa side. Rezultati dosadašnjih ispitivanja saopštena su u 'časopisu Nacionalnog instituta za rak', javljaju agencije."

*

Poštanska karta iz Tajlanda od mejlartiste Dao Badaoa sa kojim sam ranije bio u kontaktu:

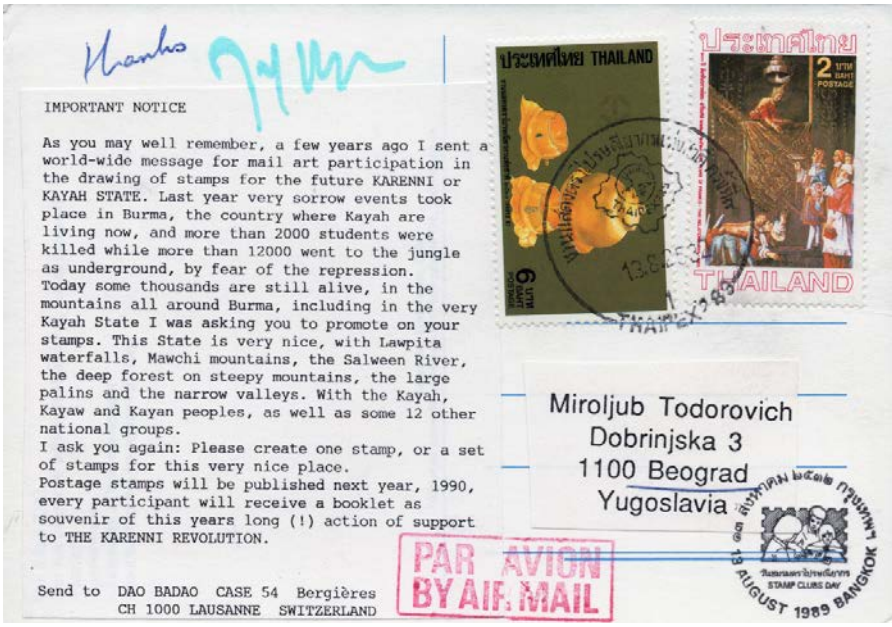
IMPORTANT NOTICE

As you may well remember, a few years ago I sent a world-wide message for mail art participation in the drawing of stamps for the future KARENNI or KAYAH STATE. Last year very sorrow events took place in Burma, the country where Kayah are living now, and more than 2000 students were killed while more than 12000 went to the jungle as underground, by fear of the repression. Today some thousands are still alive, in the mountains all around Burma, including in the very Kayah State I was asking you to promote on your stamps. This State is very nice, with Lawpita waterfalls, Mawchi mountains, the Salween River, the deep forest on steepy mountains, the large palins and the narrow valleys. With the Kayah, Kayaw and Kayan peoples, as well as some 12 other national groups.
I ask you again: Please create one stamp, or a set of stamps for this very nice place.
Postage stamps will be published next year, 1990, every participant will receive a booklet as souvenir of this years long (!) action of support to THE KARENNI REVOLUTION.

Send to DAO BADAO CASE 54 Bergières
CH 1000 LAUSANNE SWITZERLAND

Miroljub Todorovich
Dobrinjska 3
1100 Beograd
Yugoslavia

PAR AVION
BY AIR MAIL

ประเทศไทย THAILAND

THAILAND

13 AUGUST 1989 BANGKOK

*

Odustao od odlaska na „Struške večeri poezije“. Poziv sam dobio još proletos i potvrdio da ću učestvovati na simpozijumu koji, između ostalog treba da dotakne i problem vizuelne poezije.

Prvi put sam bio na ovim večerima 1975. godine. Utisak koji sam tada poneo je da se radi o jednom velikom vašaru. Moj odnos prema pesničkim vašarlucima, inače, oduvek je bio veoma negativan. To, eto, jedan od osnovnih razloga što sam i pored početnog pristanka, ipak, odustao od puta.

U međuvremenu veoma intenzivan rad na „Fragmentima o signalizmu“ započet pre više godina. Već se formirala odavno zamišljena „Poetika signalizma“ sa tekstovima ranije objavljenim, pa čak i dve knjižice „Haos i Kosmos“ i „Igra i imaginacija“ načinjene samo od fragmenata.

*

„Svakog minuta po jedan Amerikanac pada kao žrtva napada vatrenim ili hladnim oružjem, silovanja ili pljačke. Kad se tome dodaju sitne krađe i obijanja prostorija i stanova, novi podaci o prošlogodišnjem kriminalu u SAD pokazuju rekordnih 26 raznovrsnih slučajeva svakih 60 sekundi, javlja Rojter. Porast kriminala, posebno teškog oblika sa nasiljem — ubistava i korišćenja vatrenog ili hladnog oružja, stručnjaci federalnog biroa za istraživanje (FBI) pripisuju trgovcima drogom koji stvaraju u skoro svim većim gradovima Amerike takozvane ‘male Bejrute’.“

*

„Kada se senka prozorskog okvira pojavila na zavesama bilo je između sedam i osam časova i onda sam počeo misliti na vreme, i slušao sam sat. To je bio dedin sat i kad mi ga je otac davao rekao mi je, Kventine, predajem ti grobnicu svake nade i želje; bolno je ali sasvim verovatno da ćeš zahvaljujući njemu doći do svesti o ništavnosti sveg što je ljudsko i da on tvoje lične potrebe neće zadovoljiti nimalo bolje no što je zadovoljio potrebe tvoga oca i tvoga dede. Dajem ti ga ne da te opominje na vreme nego da bi ponekad za trenutak mogao zaboraviti na njega i da ne bi trošio svu svoju snagu upinjući se da ga osvojiš. Jer nijedna bitka nije dobijena kazao je. Nikad se čak nije ni vodila. Bojno polje jedino otkriva čoveku sopstvenu ludost i beznadežnost, a pobeda je obmana kojoj podležu filozofi i glupaci."

(Fokner)

Sreda, 23. avgust 1989.

Turska zatvorila granicu prema Bugarskoj odakle masovno beže Turci i Bugarski muslimani pod pritiskom prinudne asimilacije. Do sada je prebeglo više od trista hiljada ljudi.

*

СПАСАВАЊЕ ОЗОНСКОГ ОМОТАЧА

Италијански физичар Антонио Зичички предложио је да се ракете које буду обухваћене споразумима о нуклеарном разоружању употребе за „оправку" земљиног озонског омотача. Оне би носиле хемијске супстанце које би могле да униште или скрате „живот" хлорофлуороугљеницима, главним „кривцима" за уништавање слоја озона. Тај предлог је изнет на међународном годишњем семинару о човековој околини у Ерични на Сицилији, а друге појединости нису обелодањене, каже Ројтер. На истом скупу, Вилијам Барлета из америчке лабораторије Лорен Ливермор предложио је да се за уништавање ЦФС-а користе инфрацрвени зраци, ласери и микроталаси. ЦФС се налазе махом у спрејовима и користе се за расхладне уређаје и климатизацију. Научници из више европских земаља, САД, СССР-а, Кине и земаља у развоју учествују на овогодишњем семинару у Ерични. Они ће размотрити и проблем киселих киша, пропадање шума и начине уништавања нуклеарних бојевих глава. На слици: искрчена шума у Амазонији која се сматра „плућима" планете.

*

Poštovani autori,

U Beogradu se ove godine po trideseti put organizuje jedna od najstarijih i najznačajnijih likovnih manifestacija u Srbiji, Oktobarski salon. Savet Salona ovaj jubilej želi da obeleži na poseban način: velikom izložbom u Umetničkom paviljonu: „Cvijeta Zuzorić“ i tematskim izložbama još četiri galerije.

Savet 30. Oktobarskog salona poziva Vas da uzmete učešća na ovogodišnjoj jubilarnoj izložbi i svojim radovima doprinesete njenom kvalitetu i uspehu.

U prilogu Vam dostavljamo Pravilnik i Poslovnik Oktobarskog salona kao i prijavu koju popunjenu dostavite sa radovima.

Očekujemo da ćete svojim učešćem uveličati tridesetogodišnjicu Salona.

Srdačno Vas pozdravljamo i zahvaljujemo na saradnji.

Beograd, 1. jul. 1989

Predsednik Saveta
Oktobarskog Salona
Bogdan Kršić

*

Živanova razglednica iz Zadra:

Dragi Miroljube,

Eto me u Zadru na poslu (složenom i zamornom), nimalo književnom. Radno vreme mi je od 7^{00}–13^{00} i 18^{00}–21^{00}. Toplo je, što otežava rad i uspavljuje.

Srdačno Vâs i Vaše pozdravljam Živan.

*

U Muzeju Savremene Umetnosti „Beograd 89“ prodajna izložba posvećena preporodu Srbije.

*

„Motek Zafer al Šahrani iz regiona Asir na jugu zemlje doživeo je nesreću u mlinu i pao u komu. Cela familija je smatrala da je mrtav i normalno ga sahranila. Kada se osvestio satima je dozivao pomoć. Imao je sreću da naiđu neki čobani koji su ga čuli, otkopali zemlju i pomogli mu da izađe iz groba. Na žalost, radost pri ponovnom susretu sa suncem ubrzo se pretvorila u pravu porodičnu tragediju. Majka i sestra nisu preživele — od snažnog uzbuđenja kada su ga ugledale, udarila ih je kap.“

*

Dobio od Nikole Vujičića knjigu „Neka vrsta cirkusa“ Miće Danojlića, koja se nedavno pojavila u izdanju „Književna omladina Srbije“. Mića je te nadahnute zapise prethodno iz broja u broj objavljivao na stranicama „Književne reči“. Nema, nažalost, one pesme o Kurtu Valdhajmu koji je svojevremeno, kao nemački oficir učestvujući u drugom svetskom ratu u Jugoslaviji, dobio orden od ustaškog poglavnika Pavelića.

*

„Ljuske od jaja mogu da budu korisne i kad su bez žumanceta i belanceta. Ako se isitne i stave sa malo vode u bocu, njima se vrlo dobro čisti talog koji je inače teško oprati. Isto tako, ako se zgnječe i odstoje dan–dva u posudi s vodom, ljuske su korisne i za zalivanje cveća, umesto raznih preparata. Izmrvljene i stavljene u platnenu kesicu, ljuske daju i belinu rublju; kesice s njima treba samo staviti u vodu u kojoj se rublje pere.“

*

Pošiljka sa brojnim radovima mejlartiste Bruna Chiarlonea iz Italije:

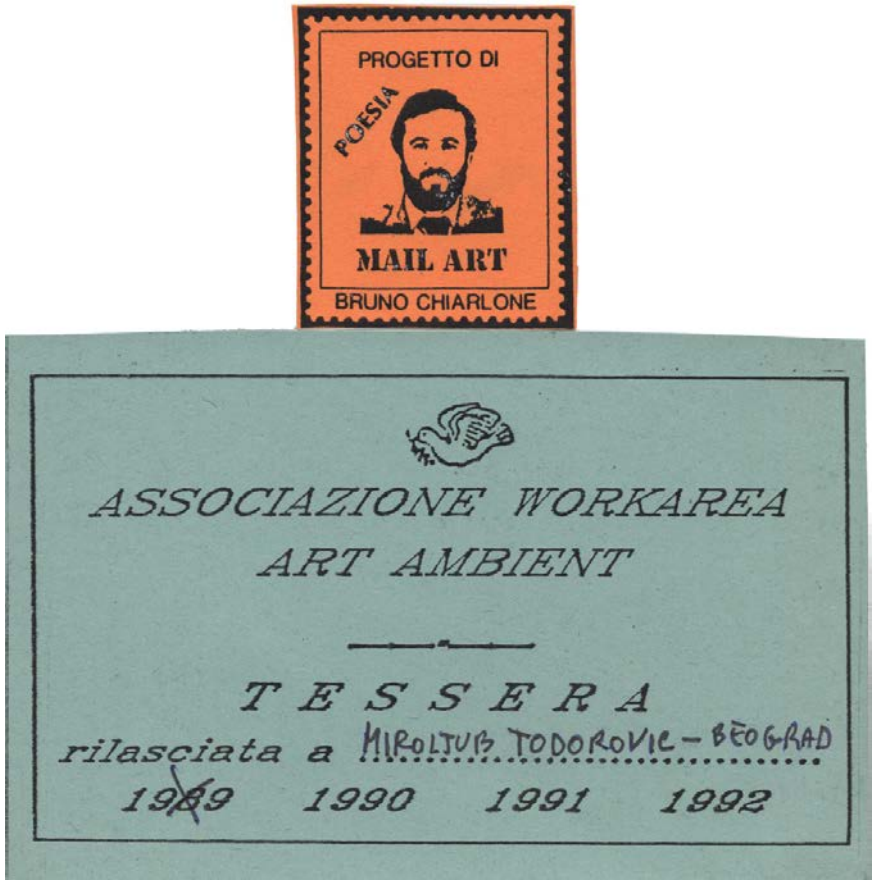

*

Za pojedine teoretičare *literatura činjenice* je: crtica, naučno–umetnička monografija, fakto–montaža, novinski i časopisni feljton, biografija, memoari, autobiografija i druga dokumenti, dnevnik, korespondencija, itd.

*

(San)

Penjem se uz visoko, razgranato drvo. Stablo mu je debelo i glatko. Široke grane, bez lišća, pune su divnih, plavih cvetova iz kojih se širi opojan miris. Negde na samom vrhu drveta, koji se uzdiže kao jarbol broda, visi ogroman plod sličan narandži. Želim da dođem do ploda, da ga dodirnem, da ga uzmem.

Dan je. Bleštava svetlost kao da kulja iz otvorenog ždrela neba.

Penjanje je naporno i teško. Oprezno se hvatam obema rukama za stablo. Još opreznije stajem na glatku koru savijenih grana. Opojni miris cvetova sve dublje ulazi u nozdrve, u pluća i omamljuje.

U jednom trenutku okliznem se, gubim ravnotežu, noge više nemaju oslonac — počnem da padam. Padanje nije strmoglavo. Slično je blagom lebdenju i poniranju....

Ležim u travi ispod drveta. Iz obližnjeg čestara izlazi mali zeleni jazavac. Čudna boja njegovog krzna i dlake jedva se razlikuje od boje trave. Oprezno mi prilazi. Nervozan je. Talasa svojim dugačkim repom. Kada priđe sasvim blizu u njegovoj šiljatoj glavi i sitnim očicama nazirem meni odnekud poznat lik. A onda iz zapenušene jazavčeve njuške, umesto groktanja, začuje se tanak, kreštav ljudski glas. „Pao si! Pao si!“ — kaže, nekako, zlurado. Taj neprijatan glas odmah otkriva mog posetioca: kritičara, polemičara i pesnika, neprikosnovenog vođu srpskog nadrealizma.

Petak, 25. avgust 1989.

Na 50. godišnjicu pakta Staljin–Hitler narodi Litve, Letonije i Estonije masovno izrazili želju da izađu iz Sovjetskog Saveza. Traži se da pakt iz 1939. (kojim su ove zemlje pripojene SSSR–u) bude proglašen nevažećim i, zajedno da tajnim protokolima bude zvanično ocenjen kao međunarodni zločin.

„Više desetina miliona sovjetskih građana je videlo sinoć na televizijskom ekranu kako se Litvanci, Letonci i Estonci svih pokoljenja ćuteći čvrsto drže za ruke. Oni su stisnutih ruku 15 minuta učestvovali u svenarodnoj akciji ‘Baltički put’, protegnutoj od jedne tvrđave u Vilnusu, preko Rige, do tvrđave u Talinu, u ukupnoj dužini od preko 600 kilometara.

Taj ‘živi lanac’ preko polja, brda i dolina triju pribaltičkih republika bio je prekidan samo na mestima gde je prelazio preko reka i železničke pruge.

Između milion i po i dva miliona ljudi se na taj način simbolično suprotstavilo staljinsko–hitlerovskoj zaveri protiv malih naroda pre pola veka.

Kamera centralne sovjetske televizije je 'zumirala' taj najmasovniji stisak ruku koji je ikada viđen. Ćutali su i držali su se čvrsto za ruke muškarci i žene, starci i deca. Signal preko lokalnih radio–stanica je označio početak i kraj tog istorijskog protesta."

*

Vlada novog poljskog premijera, predstavnika „Solidarnosti", Tadeuša Mazovjeckog izjavila da će poštovati obaveze Varšavskog ugovora.

*

„Nacisti su, izgleda, od 1941. godine masovno ubijali i decu čiji su život ocenjivali 'bezvrednim' zbog fizičkih ili duševnih nedostataka i oštećenja. Na takav zaključak su došli državni tužioci iz Dortmunda, na osnovu istraživanja jednog istoričara. Na dečjem specijalističkom odeljenu jedne klinike u Dortmundu je, prema nalazima ovog istoričara, kako izveštava agencija DPA, u okviru stravičnog 'programa eutanazije' od jeseni 1941. ubijen zasada neutvrđen broj dečaka i devojčica.

Istoričar je dobio nalog da se pozabavi delovanjem psihijatrije u Vestfaliji u vreme nacizma i naišao u starim bolničkim papirima i dosijeima izveštaje o masovnim ubistvima. Nacistički lekari su to najčešće učinili kroz injekcije s otrovom ili su, jednostavno, puštali da nesrećna deca skapaju od gladi. Vlasti su pokrenule zvanični postupak."

(„Politika")

*

„Kurdi nameravaju da u narednih osam meseci osnuju parlament u izbeglištvu, izjavio je novinarima Salah Džmar predstavnik Kurda u evropskom sedištu Ujedinjenih nacija u Ženevi. Prema njegovim rečima, to bi bio prvi korak ka ujedinjenju oko 25 miliona Kurda koji sada žive raseljeni u nekoliko zemalja."

*

PORUKA „SOLIDARNOSTI" SABORU SR HRVATSKE

„Obraćamo se Saboru Socijalističke Republike Hrvatske najenergičnijim zahtevom da se optuženi i uhapšeni Jovan Opačić pod hitno oslobodi daljeg izdržavanja kazne zatvora.

Optužbe protiv Jovana Opačića i njegovih drugova su iskonstruisane i plod su organizovane političke hajke protiv Opačića i svih progresivnih ljudi koji traže svoja nacionalna građanska i ljudska prava.

Dalje zadržavanje Jovana Opačića u zatvoru, naročito usled započetog štrajka glađu, može imati teške i nesagledive posledice ne samo po

zdravlje druga Jove, nego i za dalji razvoj međunacionalnih odnosa u SR Hrvatskoj i Jugoslaviji.

Milica Rajić, sekretar,
u ime Izvršnog odbora Jugoslovenskog saveza udruženja za pomoć Kosovu „Solidarnost“.

*

Vajar Nebojša Mitrić (1931), jedan od najboljih srpskih medaljara i vajara izvršio samoubistvo.

*

„Američka svemirska sonda ‘Vojadžer 2’ ubrzano se približava Neptunu kraj kojeg će noćas proći na samo 4.000 kilometara udaljenosti. Kako je Neptun od Zemlje trenutno udaljen 4,35 milijardi kilometara, prvi signali koji će potvrditi da je do istorijskog susreta došlo, do Zemlje će stići tek sutra ujutru.

‘Vojadžer’ susretom s Neptunom završava svoje 12 godina dugo putovanje po Sunčevom sistemu u toku kojeg je prikupio seriju neprocenjivo vrednih podataka o Jupiteru, Saturnu i Uranu.

Još dok se približavala Neptunu, sonda je, kako su izveštavale agencije, otkrila da planeta osim dva meseca za koje se ranije znalo, Tritona i Nereide, ima još četiri nebeska pratioca. Pored toga, otkriveno je da planeta ima magnetno polje što bi moglo da znači da ima i polarnu svetlost, i da je opasana prstenom.

‘Vojadžer 2’ lansiran 1977. godine približava se Neptunu brzinom od 98.405 kilometara na čas, a uspešnim preciznim podešavanjem kursa sonde u ponedeljak, omogućeno je da se ona četvrtoj najvećoj planeti Sunčevog sistema približi 64 kilometra više nego što je planirano.

Pet sati nakon bliskog susreta s Neptunom nad čijim će severnim polom nadleteti, sonda će se približiti Tritonu. Taj najveći Neptunov pratilac je izuzetno zanimljiv za astronome pošto se oko planete okreće u suprotnom smeru od nje. Prve fotografije Tritona koje je poslao ‘Vojadžer’ pokazuju da je on ružičasto nebesko telo, s plavičastim ‘brazdama’ na jednom vrhu što ukazuje da je to možda granica zamrznutog sloja azota. Ružičastu boju Tritonu daje sleđeni sloj metana.“

(„Politika“)

*

„Jedan američki bračni par preživeo je 66 dana u gumenom čamcu na otvorenom moru, nakon što su njihovu jahtu napali i potopili kitovi. Biznismen iz Majamija Vilijem Batler (61) i njegova 52–godišnja supruga Simona ispričali su kostarikanskoj obalskoj straži da je njihovu 12 metara dugu jahtu 14. juna napalo 300 mužjaka kitova. Prethodno je brod opkolilo 200 ženki s mladuncima. Kad su potrošili zalihe, hranili su se

mesom kornjače, koju su uspeli da ulove, i ribom. Najstrašnije je bilo kada je na 30 metara udaljenosti jedan norveški brod prošao, a da ih nije primetio.“

*

Pismo i nove pesme signaliste Vusa Kosmikusa iz Titograda.

*

„Misao igra i svuda je u igri.“

„Svijet, bitak u postojanju totaliteta, razvija se kao igra vremena. Mišljenje misli vrijeme u vremenu, sa vremenom.
Ono je vrijeme koje misli.“

(Akselos)

*

„Treba proći kroz šumu već rečenog, kako bi ponovo našli zadovoljstvo da govorimo neke stvari prvi put.“

(Eko)

*

Razgovor s Miloslavom Šutićem koji se upravo vratio s odmora. Od njega saznajem da je ovih dana otišla u štampu treća knjiga zbornika „Rodovi i vrste“ koju Šutić uređuje u okviru naučno–istraživačke akcije u Institutu za književnost. U zborniku se nalazi izvanredan Živanov tekst „Žanrovi u signalizmu“ čije objavljivanje s nestrpljenjem očekujem. Tekstovi iz ovog zbornika (u celini) biće istovremeno objavljeni i u broju 4 časopisa „Književna kritika“.

*

Nebo i *zemlja*. Na mojim dlanovima. Tamne. *Divlje* zveri. Razglobljena *sintaksa*. U grlo uranja. *Žedan* si krvi. Kao bolesni *Vergilije*. Oči sklapaš. Osvestile se *stvari*. U zemlji Hiperborejaca. Mrtve *reči*. Zlatni zvon. *Misterije*. Na tvojim se usnama. Rasplamsava.

*

„Ko upravo završi neko veliko delo, primećuje kako ono formira jedno biće koje on nije želeo, koje nije izmislio, upravo zato što ga je stvorio, i oseća strašno poniženje što je postao sin svog dela, što mu pozajmljuje neodbacive crte, sličnost, manije, granicu, ogledalo; a najgore od svega u ogledalu, jeste videti se omeđen, takav i takav.“

(Valeri)

Nedelja, 27. avgust 1989.

U Poljskoj vođa „Solidarnosti“ Leh Valensa stišava štrajkove radnika. On predlaže štrajkački moratorijum koji bi dao šansu vladi Mazovjeckog da startuje u normalnim uslovima.

*

„Najmanje petnaest ljudi je izgubilo život u južnoj Bugarskoj, kada je polovinom avgusta došlo do žestokih okršaja između Pomaka, etničkih Bugara muslimanske vere, i snaga bezbednosti, javlja danas iz Beča Asošijeted pres.

Pozivajući se na izjave zapadnih diplomata u Sofiji, agencija tvrdi da su žrtve pale u selima Dobnica, Kornica i Loznica u oblasti Blagoevgrada, a da je mrtvih bilo još u najmanje dvanaest drugih sela.

Isti izvori navode da je broj žrtava sada najverovatnije znatno veći a da je broj povređenih u sukobima sa specijalnim jedinicama policije nepoznat. U mnogim mestima intervenisala je i vojska sa tenkovima kako bi se protesti ugušili.

Pomaci kojih u Bugarskoj ima oko 200 hiljada, kako prenosi agencija, protestuju zbog odbijanja vlasti da im izdaju putne isprave i omogući im se odlazak iz Bugarske.

Za razliku od njih, od početka maja pasoše je dobilo najmanje 300 hiljada Bugara turskog porekla koji su već napustili zemlju.“

*

„Predsednik Srpskog kulturnog društva ‘Zora’ Jovan Opačić, koji izdržava kaznu zatvora zbog prekršaja, odlučio je da od prekjuče štrajkuje glađu. Sve do 23. avgusta on je uredno primao hranu, a onda je obavestio upravu šibenskog zatvora, gde se nalazi na izdržavanju kazne, o svojoj odluci da štrajkuje. Vest o tome potvrdio je i predstavnik šibenskog Okružnog suda.

Jovan Opačić je u zatvoru po rešenju sudije za prekršaje. U međuvremenu, rešenjem Okružnog suda, Opačiću je određen i pritvor posle podizanja optužnice Okružnog tužioca za tri krivična dela, navodno, izvršena za vreme obeležavanja 600. godišnjice kosovske bitke u Kninu.“

*

Na festivalu u Puli za najbolji jugoslovenski film proglašen „Sabirni centar“ Gorana Markovića.

*

Razgovor sa Srbom Ignjatovićem. Žali se na tešku situaciju sa „Savremenikom“. Izdavač „Književne novine“ ne plaćaju račune štampariji pa je ova odbila da im preda broj 7–8 (juli–avgust) koji je štampan još krajem juna. Nisu plaćeni honorari saradnicima časopisa unazad skoro godinu

dana. Broj 9 (septembar) koji je još tokom jula trebalo da uđe u štampu zbog svega ovoga što se dešava u potpunom je zastoju. Zabrinut sam šta će biti sa blokom tekstova posvećenim signalizmu.

*

„Svi okeani i mora na Zemlji čine takozvani Svetski okean, pod kojim je 361 milion kilometara kvadratnih, ili 71 odsto od ukupne površine naše planete. Masa vode u njemu procenjena je na 1.370 miliona kubnih kilometara. Ovo je ogromna količina vode. Kad bi nekim čudom voda iz svih okeana i mora na Zemlji iščezla, rekama bi bilo potrebno 50.000 godina da basen Svetskog okeana ispune do sadašnjeg nivoa."

*

„Vreme danas za biologa predstavlja mnogo više nego običan parametar iz fizike. Ono je nerazdvojivo od same geneze živog sveta i njegove evolucije. Na ovoj Zemlji ne srećemo ni jedan organizam, pa čak ni najniži, najrudimentarniji, koji ne predstavlja krak neke serije bića što su živela u toku poslednje dve milijarde ili više godina. Ni jednu životinju, ni jednu biljku, ni jednog mikroba koji nije obična karika u lancu promenljivih oblika. Svako živo biće neizbežno ima svoju istoriju, koja ne predstavlja samo niz događaja u koje su bili umešani njegovi preci već i sukseciju preobražaja kroz koje se postepeno izgrađivao taj organizam."

(Fransoa Žakob)

Sreda, 30. avgust 1989.

U Kini uništavanje nepodobnih knjiga. Traži se, sa najvišeg partijskog i državnog mesta da se tržiste oslobodi „duhovnog smeća".

*

„Londonska kuća Sotbi objavila je da će 13.000 flaša vina iz Masandre, nekadašnjeg ličnog vinskog podruma cara Nikole II, biti prodato na aukciji u Londonu marta sledeće godine.

Aukcija će uključiti i prodaju 24 vrste vina iz 1917. godine i preko hiljadu flaša datiranih pre 1918. među kojima 62 boce imaju carski pečat sa dvostrukim ruskim orlom na njemu.

Vina koja su pili Čerčil i Ruzvelt na Jalti takođe će biti stavljena na aukciju, a prodaje ih Sovjetski Savez. Ovo će biti prva javna aukcija predrevolucionarnih vina na Zapadu.

Pre dve godine, londonska aukcijska kuća Kristi prodala je nekoliko flaša iz Masandre iz 1909. godine. Masandra je inače vinogradarsko područje nedaleko od Jalte, a svaka od prodatih boca donela je 280 dolara. Sotbi očekuje da zaradi 800.000 dolara od prodaje u martu.

Sva su vina proizvod vinograda na Krimu, i sva su slatke sorte omiljena u 18. i 19. stoleću u carskoj Rusiji. Stručnjaci tvrde da su vina u izvrsnom stanju baš zbog kvaliteta Masandra podruma. Sva vina koja će biti na aukcionoj prodaji stavljena su u podrum Masandre na Staljinov zahtev 1922. godine."

*

Juče u Beogradu, pred Skupštinom SFRJ, na protestnom mitingu protiv loše agrarne politike SIV–a, svoje nezadovoljstvo izrazilo preko deset hiljada seljaka.

*

Simo Dubajić, čovek koji je lično zarobio kompletnu ustašku vladu (izuzev Pavelića) napustio svoju Dalmaciju i preselio se u Srbiju. „Nisam više mogao da trpim maltretiranja i progone" — kaže legenda Kninske Krajine.

*

„ВОЈАЏЕР 2" ОТКРИВА ТАЈНЕ

Пасадена, 27. августа (Ројтер)

Америчка васионска сонда „Војаџер 2" послала је снимке и са свог блиског сусрета са Нептуновим месецом Тритоном, за које су научници рекли да су „бизарни" и да су потпуно засенили снимке добијене са џиновске матичне планете (на слици). „Војаџер 2" је прелетео Тритон, највећи и најнеобичнији Нептунов месец, на висини од 38 хиљада километара, али – упркос удаљености – на снимцима који су стигли на Земљу види се да постоје мочварне области, ледници, смрзнута језера, као и кратери и стеновита подручја. Тритон има атмосферу и један је од ретких природних сателита који се окрећу супротно од матичне планете.

Са тако спектакуларним снимцима Тритона, америчка васионска сонда опростила се од Сунчевог система и кренула ка бескрајним просторима космоса из којих би могла да шаље сигнале још – двадесетак година.

*

„Protivurečje je koren svakog kretanja i svakog života; nešto se samo utoliko kreće ukoliko ima u sebi neku kontradikciju, poseduje snagu i delatnost."

(Hegel)

*

„Po svojoj prirodi, i na svim stupnjevima složenosti, elementi sveta imaju tu sposobnost da svojom unutrašnjošću utiču jedni na druge i da se uzajamno prekriljuju tako da svoje 'tangencijalne energije' sjedinjuju u snopove. Ta psihička međuprobojnost, koja se samo nagađa kod molekula i atoma, raste i postaje neposredno uočljiva kod organizovanih bića."

(Tejar de Šarden)

Subota, 2. septembar 1989.

Juče Viktor krenuo u školu. Novi drugovi, novi profesori, prvi utisci kako sam kaže, izvanredni su.

*

IZLOŽBA DESIGN VIDEM U GALERIJI SEBASTIJAN

„Program DESIGN VIDEM predstavlja proizvođača celuloze, papira i papirnih proizvoda ĐURO SALAJ iz Krškog.

Propagandne publikacije uključuju: godišnji izveštaj, kalendar, novogodišnju čestitku, prospekt sa pregledom ukupne proizvodnje, prospekt sa pregledom proizvodnje po segmentima i pogledom na tehnološke mogućnosti sa informacijom o novim proizvodima pojedinačno, oglase, cenovnike, mape itd. za slanje uzoraka papira, celuloze i valovitog kartona itd.

Posebna publikacija o papiru u svakodnevnom životu i upotrebama papira u potencijalne potrošače podseća na prisutnost papira u svakodnevici i na najrazličitije mogućnosti plasmana papira i papirnih proizvoda.

Zasebne celine programa, proizvodi od papira — sveske, zamotni papiri, vrećice, ukazuju na mogućnost dizajna u koncipiranju pojedinačnih proizvoda, grupa proizvoda, proizvodnih programa i njihove realizacije po specijalnoj narudžbi."

*

Pisamce Johna Helda u kome najavljuje svoj dolazak.

Dear Miroljub,
it would be a great honor to meet You when I go to Yugoslavia in october.
All very best!
John Held jr.

Ponedeljak, 4. septembar 1989.

Naš naučnik iz Pariza, dr Paskal Sotirovski o nedavnoj erupciji na Suncu:

„Dogodila se ogromna erupcija dosad nikada viđena iako nije bila neočekivana. Hajnrih Švabe nemački sveštenik je još u prošlom veku otkrio da Sunce ima svoj ciklus koji traje 11 godina kada je zapravo njegova najveća aktivnost, tada se javljaju pege i erupcije. Do ovog otkrića Švabe je došao sasvim slučajno istražujući da li postoji neka planeta bliža Suncu od Merkura. Novi ciklus koji je upravo u toku počeo je sa sunčevim pegama koje su se javile 1986. odnosno 1987. godine. Na osnovu toga mi smo očekivali da će maksimalna aktivnost Sunca biti tek iduće godine. Otuda je i za nauku ovo iznenađenje što se dogodilo 6. marta u 14.04 časova po srednjoevropskom vremenu. Nauka za sada nema objašnjenja za tu pojavu.

Šta se zapravo događa na Suncu?

— U vreme ove aktivnosti odnosno erupcija Sunce na Zemlju šalje protone (jezgra vodonika), elektrone i jezgra teških atoma i određena zračenja. Ti zraci stižu do nas na Zemlju za osam minuta brze čestice za jedan sat a ove sporije čestice za nekoliko dana. Usled toga dolazi do poremećaja atmosfere na Zemlji. Stvaraju se magnetne bure a one opet elektrone koji proizvode električnu struju a ona magnetno polje. Menja se gustina atmosfere pa jonosfera utiče na klimu na Zemlji.

U kojoj meri ove promene na Suncu utiču na život na Zemlji?

— Zanimljivo je da je sasvim pouzdano utvrđeno da su veliki ratovi upravo izbijali u vreme ovih promena na Suncu. To se dogodilo u slučaju francuske revolucije kao i u slučaju ratova 1830, 1848, prvi i drugi svetski rat su takođe izbili u vreme maksimalne aktivnosti Sunca. Takođe, i poznati studentski nemiri 1968. su se zbili u vreme erupcija na Suncu. Nauka se pita da li je to koincidencija.

Da li je ovogodišnja erupcija uticala na život ljudi?

— Ove godine, kao što znate, snažna erupcija se dogodila u 14.04 časova i došlo je do poremećaja u radio–komunikacijama, sateliti su se nenormalno ponašali, neki su čak počeli da se spuštaju ka Zemlju. Druga erupcija koja je nastupila nedelju dana kasnije 13. marta izazvala je u provinciji Kvebek u Kanadi kvar na električnim postrojenjima pa je devet miliona ljudi ostalo bez struje. Inače, erupcija na Suncu će se kako predviđamo nastaviti sve do 1993. godine.

Lekari tvrde da se zbog ovih zbivanja na Suncu čak za 40 odsto uvećava smrtnost kod srčanih bolesnika a i pogoršava se stanje mentalnih bolesnika."

(„Politika")

*

U Beogradu počeo Samit nesvrstanih zemalja. Jedna od najatraktivnijih tačaka ove konferencije, bar za one sa smislom za humor, trebala je da bude dolazak libijskog vođe Moamera el Gadafija u Sava centar na belom konju. Gadafi je, međutim u poslednjem trenutku odustao od ove svoje namere i došao u oklopljenom mercedesu zakasnivši na početak samita jedan sat.

*

Zastoj na stvaralačkom planu. Raniji intenzivni rad na fragmentima poslednja tri četiri dana posustao. Pred polazak na letovanje završio rad na zbirci „Rumen gušter kišu pretrčava“, sada dogovor sa Žarkom Đurovićem da krajem ove godine preko njega rukopis ponudim crnogorskom izdavaču „Univerzitetska riječ“.

*

Pismo iz Japana, sa raznovrsnim vizuelnim materijalima, od Choza Shimamota:

Dear Mail Art Friends,

Have you ever heard the name DENNIS BANKS , American Indian ?
He was one of the leading fighters who occupied Wounded Knee where the American government attacked the village using military power in 1973. The affair was broadcasted over an international-wide hookup, and the audience rating in the U.S. exceeded over 90 percent. Marlon Brando appealed to the U.S. government to stop the campaign, and the story is famous that he refused the 1973 Academy Award for his performance in "God Father" .

Dennis Banks with his running group carried out a Sacred Run from Hiroshima to Hokkaido in 1988. In 1989 he pubulished his life story "Sacred Soul" in Japanese and toured Japan giving lectures, and then Shozo Shimamoto met him.

He will have meeting about minorities with Dalai Lama in Tibet , and he is planning a run avound Europe for the purpose of cultural exchange from August 10th to October 1st in 1990. The run tour will be composed on a large scale : 28 runners,(18 American Indians, 10 Japanese) requiring ; 2buses, 4trucks, 2vans, and 4cars.

Dennis says,"Every living species : human being, bird, tree, plant, fish,insect is sacred. The Earth, itself parent to all, is sacred."

Shozo Shimamoto as the Japanese secretariat of the 1990 running project would like to appeal to all mail artists who agree with his belief especially in Europe to support and help. Shozo Shimamoto, Ryosuke Cohen, Mayumi Handa, and some other mail artists will also participate as runners, and would like to work together with European mail artists on this project.

Please give me your response or idea at once.

Shozo Shimamoto
Ryosuke Cohen
Mayumi Handa

*

„Pusti, htio sam reći pusti sve to. Zar je važno tko govori, netko je rekao zar je važno tko govori. Postojat će tamo neko polazište. Bit ću na njemu, ne bit će to netko drugi, ja ću biti ovdje, neću ništa reći, postojat će tamo neka priča, netko će pokušati da ispriča jednu priču. Da, opovrgavanja ima kao pljeve, sve je lažno, nema nikog, razumljivo nema ničeg, fraza kao pljeve, budimo prevareni vremenom, svim vremenima, očekujući da to prođe, da glasovi umuknu, sve su to sami glasovi, same podvale. Ovdje, krenuti odavde i otići drugdje, ili ostati ovdje, ali odlaziti i dolaziti.“

(Beket)

Nedelja, 10. septembar 1989.

Svete mošti kneza Lazara, posle putovanja dugog više od godinu dana, od Saborne crkve u Beogradu kroz manastire u Srbiji, konačno su stigle u njegovu zadužbinu manastir Ravanicu.

U letopisnim beleškama kaluđera Daskala Stefana o velikoj seobi Srba 1690. godine zapisano je kako su ove mošti pre skoro trista godina krenule iz manastira.

„Malo našeg naroda dade se u bekstvo gore uz Dunav, jedni na lađama, drugi na konjima i kolima, a neki peške, kao i ja siromah. Četrdeset dana smo putovali i dođosmo do Budima grada. Tamo (stiže) i svetejši patrijarh Arsenije Čarnojević i nekoliko vladika i kaluđera od mnogih manastira i narod mnogih iz sve zemlje, srpske, muško i žensko. Tako i mi žitelji manastira Ravanice s moštima svetoga kneza Lazara srpskoga."

Odiseja s ovim nije završena.

„Mošti kneza Lazara ostale su u Sentandreji četiri godine, a zatim prenete na Frušku goru u manastir Ravanicu, kome su kaluđeri dali ime po ovoj Ravanici u Ćupriji. Kao nekad u moravsku Ravanicu, Srbi su dolazili u Vrdnik da se poklone moštima kneza Lazara.

U vreme akcije za istrebljenje Srba u 'Nezavisnoj Državi Hrvatskoj' ustaše nisu poštedele ni mošti svetitelja u fruškogorskim manastirima. Zato je nastojatelj manastira vrdničkog Ravanice arhimandrit Longin, potonji vladika zvorničko-tuzlanski, uz pomoć nemačkih oficira i vojnika 1942. godine preneo mošti kneza Lazara u Sabornu crkvu u Beogradu."

*

U julskom broju „Književne reči" prevodilac Biserka Rajčić predstavljajući Julijana Kornhauzera beleži: „Julijan Kornhauzer, poljski pesnik, romanopisac, kritičar, prevodilac i jugoslavista naš je stari poznanik. Najbolje ga poznajemo kao pesnika i jugoslavistu. Kao pesnik ušao je u antologiju Petra Vujičića „Savremena poljska poezija", objavljenu u Bigzu 1985. godine. Pesme su mu objavljivane i u nizu časopisa. Kao jugoslavista poznat nam je po studijama o srpskom nadrealizmu, hrvatskom modernizmu, jugoslovenskom ekspresionizmu, dadaizmu, a posebno po knjizi o signalizmu, poslednjem pravom pravcu u našoj savremenoj poeziji."

*

Poziv iz Meksika da učestvujem na III INTERNATIONAL BIENNIAL OF VISUAL /EXPERIMENTAL/ ALTERNATIVE POETRY. Tema ovog bijenala je: „The last decade: 1980–1990–2000."

*

Viktorova knjižica haiku i zen poezije pod naslovom „Plavičasta planina" primljena i biće objavljena u biblioteci „Macuo Bašo" koju uređuju haiđini entuzijasti u Kuli i Užičkoj Požegi.

*

U 86. godini umro Žorž Simenon jedan od najčitanijih pisaca ovog veka. Francuzi pišu o njemu kao geniju poredeći ga sa Balzakom.

„U svojim 'intimnim memoarima', koji su svojevremeno izazvali različita reagovanja, Simenon je napisao da je živeo i delovao pod svojevrsnim

pritiskom svojih žestokih strasti. Tako je i pisao, ponesen nesavladivom unutrašnjom potrebom, 'izbacivao je iz sebe' roman za deset ili dvanaest dana, pošto su reči naprosto navirale i morao ih je preneti na hartiju. Živeći intenzivno, ubrzanim ritmom, Simenon je gotovo stalno bio na putu.

Promenio je više od 30 stalnih boravišta, od rodne Belgije preko Sjedinjenih Američkih Država, gde je boravio ukupno deset godina u Konektikatu, Floridi, Kaliforniji, i Arizoni, da bi se konačno skrasio u kući na vrhu jednog brda kraj Lozane u Švajcarskoj.

Imao je još jednu izuzetnu strast — žene. Po ličnom priznanju vodio je ljubav sa više od deset hiljada žena, a njegova poslednja romansa, Tereza ostala je pokraj njega i tokom bolesti do samog kraja. "

*

Meso pitomog zeca biće mnogo ukusnije i neće imati uobičajen sladunjav ukus, ako ga bar 24 časa držite u jačem rastvoru sirćeta.

*

U sarajevskom „Izrazu" broj 5–6 obiman esej Miodraga Petrovića „Signalizam Miroljuba Todorovića". Kao podnaslov Petrović, na moje iznenađenje, uzima jedan stih (ili bolje rečeno polustih) iz nove „Zvezdalije" „Isus sa snajperom".

*

U velikom sam polukružnom amfiteatru ispunjenom učenicima. Živan me pozvao da u njegovoj školi održim predavanje. Duboka je noć. Amfiteatar nije pokriven. Nije ni osvetljen. Čuje se žagor dece u tami. Iznad nas bleda mesečeva svetlost.

Sedim sa Živanom za rasklimatanom katedrom. Nastojim da izbegnem predavanje. Kažem da sam kao dete bio mucavac, a biti mucavac u seoskoj sredini, pa još „učiteljkino dete", bilo je porazno. Stekao sam užasne komplekse, strah od svakog javnog nastupa i govora, strah od podsmeha, strah od gomile, strah od ljudi.

Mucanje sam, kako tako, savladao sa šesnaest godina u drugom razredu gimnazije, ali strah od govora i javnih nastupa je ostao.

Živan me blago ubeđuje i hrabri. „Ništa se neće dogoditi — kaže on — samo se opustite, naša deca su divna."

Ustajem, žagor dece se stišava. Glasnije nego što inače činim izgovaram prve reči. Teške su kao olovo. Jezik se odjednom sapliće, grkljan steže, lice se grči u bolnu grimasu. Pluća se uzaludno napinju, nove reči zastaju u grlu i dave. Budim se s iskidanim jecajima i glasnim krikom.

*

Kap *rose*. Na mojoj glavi. Na rukama. *Sazvežđa* gusenica. Sedam planeta. Oko crnog sunca. *Zavejan*. Cvetnim smetovima. *Sanjam*. Lipu. Devicu. Glad. *Iščezava* noć. Dečji glasovi. Kraj *jezera*. Svici. Žešći. Od Eola. Gospodara vetrova. *Nebo* rasuto. Nad poljima *maslačka*. Samo je pobeda. Večna. Kažem. Sa *zlatnim* nožem. U grudima.

Petak, 22. septembar 1989.

Sinoć u Udruženju književnika učestvovao na protestnoj književnoj večeri „Knin i Kninska Krajina“ (povodom hapšenja i progona Srba).

Ogromna masa sveta potpuno je blokirala zgradu u Francuskoj 7. Ljudi vidno uzbuđeni. Na samom početku B. Mihajlović Mihiz čita pismo — odgovor našeg Udruženja Društvu književnika Hrvatske:

„Prošireno Predsjedništvo Društva književnika Hrvatske uputilo je Udruženju pisaca Srbije pismo datirano ‘13 rujna 1989’. U tom pismu nam postavljate jedno pitanje, upućujete jedan poziv i završavate ga jednim ultimatumom.

Na vaše pitanje: ‘Zašto Udruženje književnika Srbije nije osudilo pojave i istupe’ svojih članova u Francuskoj 7 iz kojih je ‘izbijala željaza kaosom, strast za rušenjem i nasiljem — atmosfera hegemonističke i iredentističke pučističke razornosti popraćena lažima’ — odgovaramo:

Na svojoj slobodnoj tribini u Francuskoj 7 srpski pisci su se zalagali i zalagaće se za ljudska, građanska i nacionalna prava pripadnika svih naroda u Jugoslaviji, pa razume se, i za prava Srba u Hrvatskoj i za recipročna prava Hrvata u Srbiji. Smatramo da bitno pitanje koje među nama leži glasi: Zašto vi takve zahteve, jasne, pravedne, svakom shvatljive i civilizacijski primerene kvalifikujete kao rušilačke, nasilne, hegemonističke, iredentističke i pučističke? Ali na to pitanje moraćete odgovoriti sami sebi.

Pozivate nas da se ogradimo ‘od sve učestalijih agresivnih istupa nekih svojih članova prema hrvatskom i srpskom narodu u SR Hrvatskoj’. Dodajete još: ‘Unaprijed kažemo da ne pristajemo na odgovor koji će potpaljivanja nacionalnih sukoba u Jugoslaviji skrivati iza tobožnjeg prava na iznošenje vlastitog mišljenja’. Ne možemo udovoljiti ni vašem pozivu ni promišljeno neučtivom diktatu na kakav odgovor pristajete ili ne pristajete.

'Nije vino pošto pređe bješe, nije svijet ono što mišljaste'.

Srpski pisci iznošenje sopstvenog mišljenja ne smatraju tobožnjim pravom već prvom dužnošću pisaca (i ne samo pisaca), i dobro znaju, a uveliko je već vreme da shvatite i vi, da potpaljivanju nacionalnih sukoba u Jugoslaviji neuporedivo više doprinosi nepostojanje nacionalnih prava i institucija Srba u Hrvatskoj, progon, hapšenja i asimilacija Srba u vašoj republici, nego zahtevi da se tome već jednom učini kraj.

Vaša poslednja rečenica–ultimatum: 'Od vašeg odgovora ovisit će naši daljnji odnosi' nagoni nas da vas podsetimo da mi pripadamo narodu od principa koji ultimatume odbija, a istoriji je poznato kako na njih odgovara."

Pročitao sam pesmu *Ćele-kule* iz zbirke *Vidov dan*. Tokom večeri iz Šibenika je javljeno da je Okružni sud izrekao presudu kojom se Jovan Opačić proglašava krivim za ometanje programa proslave u Kninskom Kosovu 9. jula ove godine po članu 57 Krivičnog zakona SR Hrvatske, za šta mu je određena kazna zatvora od tri meseca. Sud ga je istovremeno oslobodio od dva preostala krivična dela kojim ga je teretila optužnica. Opačić je pušten iz pritvora na slobodu do pravosnažnosti presude.

Na kraju večeri odlučeno je da se protest nastavi sve dok Opačić u potpunosti ne bude oslobođen od nepostojeće krivice i montiranih optužbi.

*

Pojavila se „Književna kritika" sa izuzetno važnim Živanovim tekstom „Žanrovi u signalizmu".

*

Poljaci odlučili, da promene ustav, grb i naziv države. U grbu orlu vraćaju zlatnu krunu a iz sadašnjeg zvaničnog naziva Narodna republika Poljska izbacuju ono *Narodna*.

*

„Bio sam na robiji kada je Ranković 1966. godine isključivan iz CK Srbije. Neverovatno je kakvo je bilo slepilo srpskih komunista da nasednu onom besomučnom kukanju i kuknjavi Veli Deve i drugih o patnjama Albanaca na Kosovu i progonima od Rankovića i Rankovićeve policije! Ne tvrdim da tih patnji nije bilo, ali je patnji i proganjanja bilo po celoj Jugoslaviji. Ceo taj plenum sam kao zatvorenik, čitajući štampu, doživeo kao vaskrsavanje albanskog nacionalizma u novoj formi. Optužbe protiv Rankovića bile su samo motiv. Da je Ranković bio Hrvat ili Slovenac, ubeđen sam da se tada ne bi govorilo o njegovoj politici na Kosovu."

(Đilas)

Смрт учитеља Аћима Јелића, заслужног националног радника

Јуче је у Скопљу умро стари учитељ Аћим Јелић, истакнути и заслужни национални радник и борац.

Пок. Аћим Јелић родио се у Сарајеву, у угледној и честитој српској породици. У Јужну Србију је дошао почетком 1891 године, када је српска влада отворила своје конзулате у Јужној Србији и када је наш народ почео да тражи да се у појединим местима и селима отворе српске школе. Тада је са групом млађих учитеља који су дошли у ове крајеве да раде на национално просветном пољу, дошао и пок. Јелић. Служио је у разним местима Јужне Србије.

Кад је 1903 године наша четничка организација почела да развија своју пуну активност, пок. Јелић је ступио у организацију и свим својим силама је радио да се постигне што бољи успех у раду. Године 1910 Аћим Јелић је са пок. Стојаном Стејићем осуђен на смрт од стране турског суда због свога националног рада. Заузимањем претставника српских власти био је помилован.

Када је Јужна Србија ослобођена 1912 године, Аћим Јелић је постављен за претседника општине у Св. Николи на Овчем Пољу. После рата са Бугарима, пок. Аћим је послат у Кочане да, као добар познавалац тамошњих прилика, организује општину у вароши и по селима. Када је настао Светски рат, Аћим Јелић се јавио за добровољца и молио је да буде упућен на фронт против Аустрије. Али, он је био потребан на другој страни. Врховна војна команда поставила га је за начелника војне станице у Криволаку. Ту је остао све до повлачења наше војске. За време великих припрема на Солунском фронту пок. Јелић је постављен за цензора поште при другој армији.

Пок. Аћим Јелић

На томе положају је остао све до ослобођења.

Годину дана после ослобођења, физички већ изнурен и изморен, Јелић је био пензионисан.

За своје заслуге на националном и просветном пољу одликован је орденом Белог орла петог реда, Св. Саве петог реда, албанском и ратном споменицом.

Са пок. Аћимом Јелићем нестаје још један велики национални борац из оне генерације која се са много љубави, полета, самопрегоревања и истрајности залагала до крајњих граница својих снага за свој род и своју земљу. Аћим Јелић је својим поштеним, родољубивим и одушевљеним радом давао пример како се ради за Краља и отаџбину. Тај његов рад, и само рад, на просветно-културном и националном пољу, донели су му леп углед и пуно поштовање код свих оних који су знали и умели да цене тај његов рад и његову честитост.

"ВАРДАР" 3. XII 1935.

*

Uveče sa Viktorom na krsnoj slavi kod brata od ujaka Vlade Jelića. Slava je stara i za naše prilike ne baš uobičajena: slave se Joakim (Aćim) i Ana roditelji Bogorodice. Tu je i drevna slavska ikona koju s kolena na koleno nasleđuju najstariji muški potomci porodice Jelić. Slava u novoj Jugoslaviji dugo nije slavljena sada se, eto, obnavlja u svom punom sjaju. Donosim bratu fotokopiju članka povodom smrti našeg dede Aćima Jelića, u dnevnom listu „Vardar", Skoplje 3. 12. 1935. godine. Primerak tog lista je dugo, kao porodičnu relikviju, čuvala moja majka a onda se u čestim selidbama sa mnogim drugim stvarima izgubio. Potražio sam ga nedavno našao i fotokopirao u Narodnoj biblioteci Srbije.

*

Posle Knez Mihajlove i Trga Republike nastaviće se uređivanje i ulepšavanje centra Beograda. Sada je na redu, kako kažu gradski oci, Slavija. Ovaj trg će se pretvoriti u pravi bankarski centar. U martu iduće godine, između ulica Borisa Kidriča, Maršala Tolbuhina i Prote Mateje Nenadovića, postaviće se temelji za novu zgradu Beobanke. Od Slavije do Cvetnog trga izgradiće se poslovni prostor od 80 hiljada kvadratnih metara sa bankama, robnim kućama, itd, dok će se preko puta ovog kompleksa između ulica Svetozara Markovića i Kneza Miloša zidati velika zgrada Narodne banke Jugoslavije.

*

„Neki zastupnici bioastronomije žive u mesijanskom očekivanju nekog kontakta; takav stav mi je potpuno stran. Ja sam uveren, ako jednog dana i otkrijemo neki oblik vanzemaljskog života, iznenađenje će biti potpuno. Nekorisno je stoga pokušavati i zamisliti kako bi izgledao takav susret. Slike Sunčevog sistema koje su poslale sonde Vojadžer, već su nam prikazale svet neslućene raznolikosti i ja ne sumnjam da će nas vasiona i dalje iznenađivati. Ja očekujem od istraživanja koja vrši bioastronomija, da će bez obzira na rezultat, doprineti boljem razumevanju uloge života na Zemlji. Inventarisanje vasione sa gledišta njenih izvora života stavlja naše postojanje u širu perspektivu, i ovo propitivanje vasione predstavlja dijalog u toku kojeg nam vasiona vraća sliku nas samih. Cilj bioastronomije je da tačnije utvrdi tu sliku."

(Emmanuel Davoust)

*

„Engleski kralj Henri Osmi, ljubitelj vlasti, žena i dobrog zalogaja, umro je od nepravilne ishrane, a ne od sifilisa, tvrdi britanska istoričarka Sjuzan Meklin Kajbet.

U tekstu objavljenom u časopisu *Histori tudej* koji prenose agencije, Kajbetova tvrdi da sve ukazuje da je Henri Osmi, osnivač anglikanske crkve, umro od skorbuta, bolesti izazvane nedostatkom vitamina *C*, a ne od sifilisa kako se verovalo. Henri Osmi je pokazivao sve tipične

simptome skorbuta: imao je natečene noge pune čireva, zadah iz usta, patio od čestih prehlada i zatvora, letargije i zaboravnosti i čestih promena raspoloženja. Sumnju u tvrdnju da je kralj umro od sifilisa podupire i činjenica da je dokazano da nijedno od njegove dece nije imalo tu naslednu bolest.

Kajbetova objašnjava da je u to vreme aristokratija voće i povrće smatrala hranom siromaha, pa je konzumirala uglavnom meso. Od skorbuta nije bolovao samo monarh čuven po svojih šest žena, već i veliki broj uglednika te epohe, među kojima je i kardinal Vulsi.“

(„Politika“)

*

Raznovrsni, vizuelni (mejl–art) materijal iz Japana, pošiljalac DINN INTERNATIONAL.

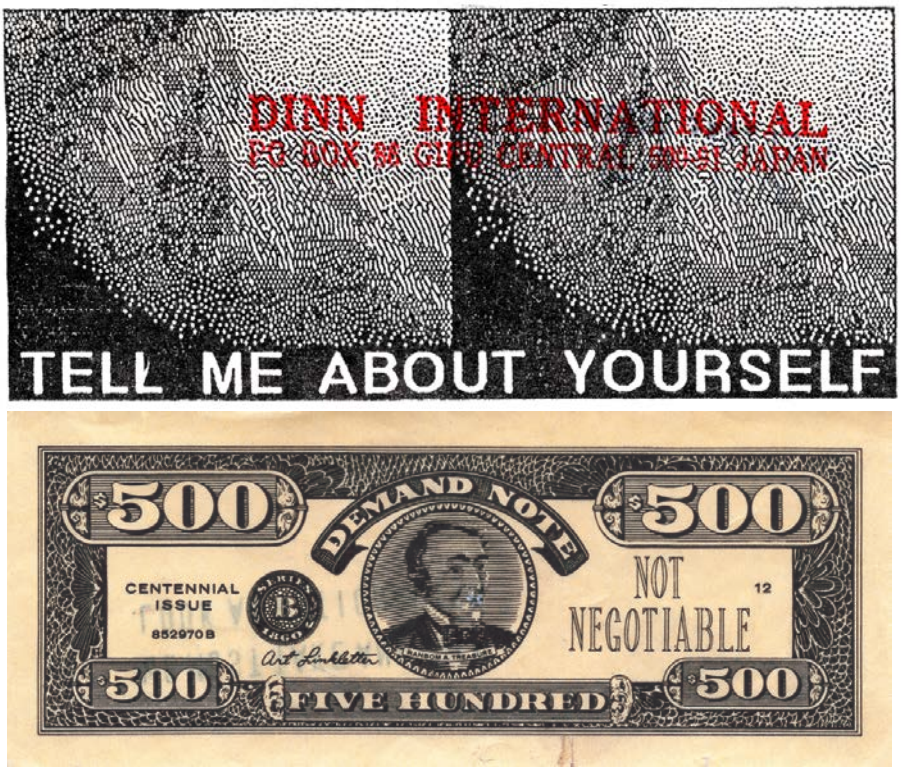

*

„U toku svojih ispitivanja strukture nesvesnoga našao sam povoda da podvedem pojmovno razlikovanje duše i *psihe*. Pod psihom razumevam celokupnost psihičkih procesa, ne samo svesnih nego i nesvesnih. Pod dušom, međutim, razumevam određen kompleks funkcija, koji bi se najbolje mogao okarakterisati kao ličnost’.“

(Jung)

*

Prema jednom mišljenju „stvarnost i san biće uvek, u životu ljudskom, pomešani, a kad čovek počinje da stari, stvarnost slabi, a san jača.“

*

„Žitije bo sen i san.“

(Sveti Sava)

Subota, 30. septembar 1989.

U jednoj bolnici na Havajima, u 72. godini, umro bivši filipinski diktator Ferdinand Markos.

*

U Skupštini Jugoslavije pokrenuta inicijativa za ocenu Ustavnosti Slovenačkih amandmana koji su u očiglednoj suprotnosti sa Ustavom SFRJ.

*

*

Vođa 'Solidarnosti' Leh Valensa najavio je danas povlačenje iz aktivnog političkog života, a kasnije i iz sindikata. 'Ja sam samo dobar amater, a mesta za amatere neće biti', objasnio je Valensa na konferenciji za novinare u Gdanjsku.

*

„Politbiro Rumunske komunističke partije odlučio je sinoć da se od prvog oktobra, oko 2 meseca pre početka partijskog kongresa građanima obezbeđuje duplo više mesa nego u istom periodu prošle godine. Predviđa se i znatno bolje snabdevanje stanovništva voćem i povrćem.

Takva mera najvišeg partijskog rukovodstva Rumunije zvanično se tumači kao 'izraz stalne brige partije o dobrom snabdevanju stanovništva' i potvrda 'stalnog porasta životnog standarda cele nacije'. Početkom septembra, takođe odlukom Politbiroa, povećane su količine ulja i šećera koje građani mogu da kupe mesečno uz ličnu kartu ili na bonove, budući da je potrošnja ovih proizvoda zakonom racionalisana. Umesto litar ulja svako domaćinstvo ima pravo na 1,2 litra mesečno po članu, a količina šećera od 1,5 kilograma po članu domaćinstva povećana je za 15 procenata."

*

„Jedno poznato lice iz sovjetskih filmova. Stariji čovek okreće brojeve telefona. Pita tiho: 'Da li se možda kod vas snima neki film o Lenjinu'. Kijev odgovara: 'Ne!' Sverdlovsk: 'Ne!' Odesa: 'Ne, ne snimamo ništa o Lenjinu'. 'Lenjingrad takođe neće snimati nešto u vezi sa drugom Lenjinom. Stariji čovek koji telefonira doskoro je bio najpoznatiji sovjetski filmski glumac. Igrao je samo uloge Lenjina. Lenjin glumac razgovara telefonom sa 'Mos–filmom'. Čuo je da se pravi film o Buharinu. Ne, Lenjin se neće pojaviti u filmu o Buharinu. Lenjin–glumac ostavlja telefon. Nikada nije pomislio da će se tražiti glumci koji liče na Buharina. Lenjin glumac odlazi. Korača bodro, ali bradica a la Lenjin mu drhti."

*

Sa Viktorom se dogovorio da mi pomogne u prekucavanju „Fragmenata" od kojih bi trebalo, kako sada stvari stoje, da napravim dve ili čak tri manje knjižice od oko 80 strana. Prekucavanje ćemo obaviti na njegovom personalnom kompjuteru. Jednu od tih knjižica pod naslovom „Igra i imaginacija" najverovatnije ću poslati vršačkom izdavaču KOV čiji mi je glavni urednik u jednom neformalnom razgovoru, pošto je video fragmente objavljene u „Poljima", zatražio rukopis.

*

„Ako je pak avangarda koju danas već nazivamo 'povijesnom' premda njezino naslijeđe u različitim derivatima još uvijek nailazi na otpore — kad je god u pitanju javno okupljanje oko teatarskih i kinematografskih realizacija njezinih postulata, ako je dakle avangarda gajila s jedne strane kolažnu literarizaciju ikoničkih tekstova i s druge strane 'piktopoetske' pokušaje vizualizacije verbalnih tekstova, onda je očito da smo u naše vrijeme naslijedili ta htijenja novog sinkretizma koji grčevito traži nove komunikacijske kanale izvan instiucionaliziranih estetskih prostora. Pa kad danas na razglednicama primamo *Lunometar* (1969-70) ili *Vasionske hijeroglife* (1972) od Miroljuba Todorovića, onda nas to mora podsjetiti na vrijeme kad je Oskar Kokoschka u *Wiener Werkstätte* litografirao i zatim distribuirao svoje kolor–razglednice (1908). Franz Marc priređivao je svoj *mail art* za tisak, a ruski autor 'zaumnih stihova' Kručonih objavio seriju od 12 razglednica koje su naslikali braća Mihail i Ivan Larionov i Natalija Gončarova (1912). (...)

Suvremena vizuelna i scijentistička, kompjuterska poezija samo su oblici tog prilagođavanja, nove interakcije umjetnosti i tehnike na putu ka budućoj multimedijalnosti.

U središtu nove 'galaksije' i nove kreativnosti još uvijek stoji verbalni znak koji se sve više vezuje za znak ikonički i znak fonički."

(Aleksandar Flaker,
„Nomadi ljepote", 1988)

*

Martial Canterel iz Barselone šalje nekoliko svojih radova sa „postapokaliptičkim" porukama.

*

„Pesnikovo carstvo neka bude svet, sažet u žižu njegovog vremena.“

„Ništa nije poetskije no sećanje i slutnje ili predstave budućnosti.“

(Novalis)

*

Uzmi moje *reči*. I moj dah. U zvezdane *kuršume*. Pretvori. Svetle. Grimizne metafore. U kupinovom vinu. U čiru *čovekovom*. Zaustavljam. Olujne pčele. Dionisovu *svetkovinu*. Zemljotres. Ruši gradove. U krik. *Drobi* govor. Iz raspolućenog jezika. Kaplje. *Srebrn* med.

BELEŠKA O AUTORU

Miroljub Todorović rođen je 1940. godine u Skoplju. Osmogodišnju školu učio je u mestima oko Velike Morave, gimnaziju u Nišu, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Beogradu. Osnivač je i teoretičar signalizma, srpskog (jugoslovenskog) neoavangardnog stvaralačkog pokreta i urednik Internacionalne revije *Signal*. Piše poeziju, prozu, eseje i bavi se multimedijalnom umetnošću.

Zbirke poezije: *Planeta* (Niš, 1965), *Signal* (Beograd, 1970), *Kyberno* (Beograd, 1970), *Putovanje u Zvezdaliju* (Niš, 1971), *Svinja je odličan plivač* (Beograd, 1971), *Stepenište* (Beograd, 1971), *Poklon-paket* (Beograd, 1972), *Naravno mleko plamen pčela* (Niš, 1972), *Trideset signalističkih pesama* (Beograd, 1973), *Gejak glanca guljarke* (Beograd, 1974), *Telezur za trakanje* (Beograd, 1977), *Insekt na slepoočnici* (Gornji Milanovac, 1978), *Algol* (Beograd, 1980), *Textum* (Gornji Milanovac, 1981), *Čorba od mozga* (Beograd, 1982), *Gejak glanca guljarke* (drugo prošireno izdanje, Beograd, 1983), *Chinese Erotism* (Beograd, 1983), *Nokaut* (Beograd, 1984), *Dan na devičnjaku* (Beograd, 1985), *Zaćutim jeza jezik jezgro* (Beograd, 1986), *Ponovo uzjahujem Rosinanta* (Izabrane pesme, Beograd, 1987), *Belouška popije kišnicu* (Beograd, 1988), *Soupe de serveau dans l Europe de l Est* (Paris - Ventabran, 1988), *Vidov dan* (Niš, 1989), *Radosno rže Rzav* (Požega, 1990), *Trn mu crven i crn* (Beograd, 1991), *Ambasadorska kibla* (Beograd, 1991), *Sremski ćevap* (Beograd, 1991), *Dišem. Govorim* (Novi Sad, 1992), *Rumen gušter kišu pretrčava* (Beograd, 1994), *Striptiz* (Beograd, 1994), *Devičanska Vizantija* (Beograd, 1994), *Glasna gatalinka* (Niš, 1994), *Ispljuvak oluje* (Sremski Karlovci, 1995), *U cara Trojana kozje uši* (Beograd, 1995). *Planeta* (zajedno sa poemom *Putovanje u Zvezdaliju* drugo prošireno izdanje, Niš, 1995), *Smrdibuba* (Beograd, 1997), *Zvezdana mistrija* (Beograd, 1998) *Električna stolica* (Beograd, 1998), *Recept za zapaljenje jetre* (Zrenjanin, 1999), *Azurni san* (Zrenjanin, 2000), *Pucanj u govno* (Beograd, 2001), *Gori govor* (Beograd, 2002), *Foneti i druge pesme* (Beograd, 2005), *Plavi vetar* (Beograd, 2006), *Paralelni svetovi* (Niš, 2006), *Rana, reč i pesma* (sa Dejanom Bogojevićem, (Valjevo, 2007), *Zlatno runo* (Beograd, 2007), *Svinja je odličan plivač i druge pesme* (Beograd, 2009), *Ljubavnik*

nepogode (Kraljevo, 2009), *Glad za neizgovorljivim* (Beograd, 2010), *Kiborg* (Beograd, 2013), *Pandorina kutija* (Beograd, 2015), *Lovac magnovenja* (Izabrane i nove pesme, Beograd, 2015), *Iz oka snovidećeg* (Izabrane pesme, Mladenovac 2018).

Knjige proze: *Tek što sam otvorila poštu* (epistolarni roman, Beograd, 2000), *Došetalo mi u uvo* (šatro priče, Beograd, 2005), *Dnevnik 1982.* (Niš, 2006), *Prozor* (snovi, Beograd, 2006), *Dnevnik 1982* (Niš, 2006) *Šatro priče* (Beograd, 2007), *Šoking-blu* (šatro roman, Niš, 2007), *Kisnem u kokošinjcu* (šatro žvake, Kraljevo, 2008), *Boli me blajbinger* (šatro roman, Beograd, 2009), *Stalno provaljuje buve* (Internet izdanje 2009), *Torba od vrbovog pruća* (Kratke priče, Beograd, 2010), *Dnevnik 1989* (Internet izdanje, 2011), *Dnevnik 1985* (Niš, 2012), *Dnevnik signalizma 1979 – 1983* (Beograd, 2012), *Apeiron* (Internet izdanje, 2013).

Knjige eseja i polemika: *Signalism* (Beograd, 1973) *Signalizam* (Niš, 1979), *Štep za šumindere* (Beograd, 1984), *Pevci sa Bajlon-skvera* (Beograd, 1986), *Dnevnik avangarde* (Beograd, 1990), *Oslobođeni jezik* (Beograd, 1992), *Igra i imaginacija* (Beograd, 1993), *Haos i Kosmos* (Beograd, 1994), *Ka izvoru stvari* (Beograd, 1995), *Planetarna kultura* (Beograd, 1995), *Žeđ gramatologije* (Beograd, 1996), *Signalism Yougoslav creative movement* (Beograd, 1998), *Miscellaneae* (Beograd, 2000), *Poetika signalizma* (Beograd, 2003), *Tokovi neoavangarde* (Beograd, 2004), *Jezik i neizrecivo* (Beograd, 2011), *Vreme neoavangarde* (Beograd, 2012), *Stvarnost i utopija* (Beograd, 2013), *Prostori signalizma* (Novi Sad, 2014).

Knjige za decu: *Miš u obdaništu* (Beograd, 2001), *Blesomer* (Beograd, 2003), *Čarobna lampa* (Beograd, 2018).

Antologije: *Signalistička poezija* (*Uj Symposion*, Novi Sad, 1971), *Konkretna, vizuelna i signalistička poezija* (*Delo*, Beograd, 1975), *La poesie elementaire dans les pays de l Est* (La Yougoslavie), *Doc(k)s,* Ventabran - Paris, 1978, *Mail Art – Mail Poetry* (*Delo*, Beograd, 1980).

Bookworks: *Fortran,* (Beograd, 1972), *Approaches* (Friedricfehn, 1973), *Signal-Art* (Beograd, 1980), *Zlatibo*r (Požega, 1990), *Šumski med* (Beograd, 1992), *Cobol* (Beograd, 1992).

Poezija, eseji i intermedijalni radovi Miroljuba Todorovića objavljivani su na više jezika u antologijama, zbornicima, katalozima, listovima, časopisima, blogovima i sajtovima: Italije, Mađarske, Austrije, Nemačke, Francuske, Španije, Portugala, Švajcarske, Češke, Poljske, Litvanije, Letonije, Švedske, Rusije, Finske, Islanda, Velike Britanije, Danske, Holandije, Belgije, SAD, Kanade, Meksika, Urugvaja, Brazila, Nove Kaledonije, Južne Koreje, Japana i Australije.

Ovaj autor imao je četrnaest samostalnih, a izlagao je na preko šest stotina kolektivnih međunarodnih izložbi crteža, kolaža, vizuelne poezije, mejl-arta i konceptualne umetnosti.

Nagrade: „Pavle Marković Adamov" 1995. godine „za poetski opus i životno delo", „Oskar Davičo", „za najbolju knjigu objavljenu u 1998.

godini" (*Zvezdana mistrija*), „Todor Manojlović" 1999. godine „za moderni umetnički senzibilitet", „Vukova nagrada" 2005. godine „za izuzetan doprinos razvoju kulture u Srbiji i na svesrpskom prostoru", nagrada Vukove zadužbine za umetnost 2007. za zbirku poezije *Plavi vetar* i nagrada „Zlatno slovo" 2008. za knjigu *Šatro priče* u izdanju Srpske književne zadruge kao „najbolje knjige kratke proze objavljene u 2007. godini" „Priznanje Krleža za životno delo" , 2010, „Povelja za životno delo Udruženja književnika Srbije", 2010, „Zlatni beočug" 2011 za doprinos kulturi Beograda i „Povelja Karađorđe za životno delo", 2017.

http://www.miroljubtodorovic.com/
http://mtodorovic2.blogspot.com/
http://www.rastko.org.rs/knjizevnost/signalizam/index.php#_rastko

BIBLIOGRAFIJA SIGNALIZMA

Nastavak bibliografije objavljene u zborniku TOKOVI SIGNALIZMA, Everest media, Beograd, 2018.

2952. Jelena Maričević, *Brkovi pesničke svesti,* Savremenik broj 270-271-272, 2018, str. 55-56.

2953. Marko Đukić, *Kjluč za govno*, Savremenik broj 270-271-272, 2018, str. 56-63.

2954. Jelena Maričević Balać, *Tragom bisernih minđuša srpske književnosti*, Naučno udruženje za razvoj srpskih studija, Novi Sad, 2018.

2955. *Tokovi signalizma*, zbornik, Everest Media, Beograd, 2018.

2956. Miroljub Todorović, "Čarobna lampa", Everest media, Beograd, 2018.

2957. Branislav Petrović, *S antologijom Ostoje Kisića*...u: knjizi „Ne ubiti pticu drozda", Službeni glasnik, Beograd, 2018, str. 314 – 317.

2958. Fedor Marjanović, *Signali slobode*, Književne novine, god. LXX, broj 1279-80, novembar-decembar, 2018, str. 17.

2959. Jovanka Vukanović, *Najnepokorniji deo našeg bića*, Književne novine, god. LXX, broj 1279-80, novembar-decembar, 2018, str. 14.

2960. Mirjana D. Bojanić Ćirković, *Summa signalizma iz usta zvezdoznanca*, „Philologia Mediana", broj 10, 2018, str. 713 – 717.

2961. Marko Nedić, *Savremena književnost i novi mediji u knjizi* „Trajno i prolazno" (Kritike i eseji o srpskoj književnosti i kulturi, Leskovac, 2018, str. 90, 94, 100-101.

2962. Miroljub Todorović, *Izvori signalizma* („Signalizam oslobađa jezičku energiju"), Književni pregled, god. IX, broj 18, 2018, str. 64 – 68.

2963. Miroljub Todorović, *Signalizam i Marina Abramović* https://libartes.rs/marina-abramovic/

2964. Milena Kulić, *Blistavi cvetovi signalizma*, Trag, god. XIV, broj 56, decembar 2018, str. 90 – 93.

2965. Jelena Đ.Maričević Balać, *Lirsko-oniričkі model srpske postmoderne proze,* Lipar, god. XIX, broj 66, 2018, str. 303 – 310.

2965. Uroš M. Ristanović, *Signaliziranje argumentima*, , Lipar, god. XIX, broj 66, 2018, str.295 – 301.

2966. Miroljub Todorović, *Gordana*, (Odlomak iz Dnevnika) u: „ Gordana Todorović sabrana dela III", 2018, str. 237.

2967. Marija Nenezić, *Naučnofantastična poezija – poezija nauke ili bauk kritike* http://fantasticnivodic.com/stvarni-svet/eseji/2018/10/naucnofantasticna-poezija-poezija-nauke-ili-ba

Библиотека „Сигнал“

Са подбиблиотекама, ауторским колима
и библиофилским издањима

1. Miroljub Todorović, *Signal*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1970.
2. Miroljub Todorović, *Kyberno*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1970.
3. Miroljub Todorović, *Stepenište = Staircase = L'escalier = Scalinata*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1971.
4. Miroljub Todorović, *Fortran*, artist's book, „Сигнал“, Београд, 1972.
5. Miroljub Todorović, *Signalism*, есеји. „Сигналистичко издање“, Београд, 1973.
6. Miroljub Todorović, *Approaches,* I. A. C., Friedrichsfehn, Немачка, 1973.
7. Miroljub Todorović, *Thirty signalist poems = Trideset signalističkih pesama*, поезија, „Сигналистичко издање“, Београд, 1973.
8. ~ *Signalizam*, каталог изложбе, Галерија сувремене умјетности, Загреб, 1974.
9. Miroljub Todorović, *Signal art*, мејл арт, Сигналистички документациони центар, Београд, 1980.
10. ~ *Signalizam 81*, каталог изложбе, Културно-просветна заједница, Оџаци, 1981.
11. Miroljub Todorović, *Poštanska umetnost – Mail Art*, каталог изложбе, Студентски културни центар, Београд, 1981.
12. ~ *Signalistička istraživanja,* каталог изложбе, Студентски културни центар и Удружење књижевника Србије, Beograd, 1982.
13. ~ *Signalizam avangardni stvaralački pokret,* зборник, Културни центар Београда, Београд, 1984.
14. Miroljub Todorović, *Soupe de cerveau dans l'Europe de l'Est*, „Zerosscopiz“, Paris, 1988.
15. Miroljub Todorović, *Cobol*, artist's book, „Сигналистичко издање“, Београд, 1992.
16. Мирољуб Тодоровић, *Игра и имагинација*, есеји, Библиотека „А6“, „Сигнал“, Београд, 1993.
17. Мирољуб Тодоровић, *Освојени простор*, каталог изложбе, Музеј савремене уметности, Београд, 1994.
18. Živan Živković, *Od reči do znaka*, есеји, Библиотека „Алфа“, „Сигнал“ и „Беорама“, Београд, 1996.
19. Мирољуб Тодоровић, *Жеђ граматологије,* есеји, Библиотека „Глоса“, „Сигнал“, Београд, 1996.
20. Božidar Šujica, *Lisières, cicatrices*, поезија, La bibliothèque „Le point“, „Сигнал“, Београд 1996.
21. Мирољуб Тодоровић, *Звездана мистрија,* поезија, Библиотека „Око“, „Сигнал“ и „Беорама“, Београд, 1998.

22. Miroljub Todorović, *Signalism Yugoslav creative movement*, на енглеском, немачком, шпанском, италијанском, француском и руском језику, есеји, „Сигнал“, Београд, 1998.
23. Миодраг Мркић, *У тами знака* 2, есејистика, Библиотека „Пентаграм“, „Сигнал“ и „Беорама“, Београд, 1998.
24. Живан Живковић, *Небески звоник*, поезија, Библиотека „Извор“, „Сигнал“, Београд, 1998.
25. Богислав Марковић, *Снови, пепео*, роман, Библиотека „Делта“, „Сигнал“, Београд, 1998.
26. Miroljub Todorović, *Iz signalističkog dokumentacionog centra*, преписка, „Сигнал“, Београд, 1999.
27. Zvonko Sarić, *Šinjel do svanuća*, поезија, Библиотека „Око“, „Сигнал“, Београд 2001.
28. ~ *Сигналистичка утопија,* зборник, „Сигнал“, Београд, 2001.
29. ~ *Signalizam umetnost trećeg milenijuma,* сепарат из часописа „Сигнал“ број 22-23-24, Београд, 2003.
30. ~ G*lasnici planetarnog – vizije signalizma,* сепарат из часописа „Сигнал“ број 25-26-27, Београд, 2003.
31. Vladan Panković, *O signalizmu*, „Феникс“, Београд, 2003.
32. Zvonko Sarić, *Hvatač duše*, роман, „Сигнум“, Београд, 2003.
33. ~ R*azmišljajte o signalizmu*, сепарат из часописа *Сигнал*, Београд, 2004.
34. Ilija Bakić, Zvonko Sarić, *Preko granice milenijuma (Signalizam – izazov prestupa)*, „Феникс“, Београд, 2005.
35. Slobodan Škerović, *Indigo*, поезија, издање аутора, Београд, 2005.
36. ~ *Време сигнализма*_____, сепарат из часописа *Градина* број 10/2005, Београд, 2006.
37. ~ *Демон сигнализма*, сепарат из часописа *Савременик* број 146-147-148, Београд, 2007.
38. ~ П*ланетарни видици сигнализма*, зборник, Београд, 2010.
39. Adrijan Sarajlija, *Ogledalo za vampira*, роман, издање аутора, Београд, 2012.
40. Miroljub Todorović, *Apeiron,* verbal-visual novel, „Mycellium“, Smolensk, 2013.
41. ~ *Изазов сигнализма*, сепарат из часописа *Књижевност* број 4, Београд, 2013.
42. Слободан Шкеровић, *Јерихон, Јерихон и поеме Крома и Смрт пајерја*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2013.
43. Слободан Шкеровић, *Земљофобија*, роман, „Everest Media“, Београд, 2013.
44. Слободан Шкеровић, *Невидљиви Марс*, роман, „Everest Media“, Београд, 2013.
45. Слободан Шкеровић, *Вулканска филозофија*, есеји, „Everest Media“, Београд, 2013.
46. Слободан Шкеровић, *Дроздови у Паклу*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2013.
47. Miroljub Todorović, *Nemo propheta in patria*, полемике, „Everest Media“, Београд, 2014.
48. ~ *Столеће сигнализма,* зборник, „Everest Media“, Београд, 2014.

49. Слободан Шкеровић, Јета • Буди се, Будни • Јерихонска *мануфактура,* песме, „Everest Media“, Београд, 2014.
50. Слободан Шкеровић, *Пројекат Брандон,* роман-поема, „Everest Media“, Београд, 2014.
51. Слободан Шкеровић, *Књига о Моритому,* песме, „Everest Media“, Београд, 2014.
52. Слободан Шкеровић, *Кофер,* блог роман, „Everest Media“, Београд, 2014.
53. Слободан Шкеровић, *Бизарни космолов,* научнофантастична хаику поема, „Everest Media“, Београд, 2014.
54. Мирољуб Тодоровић, *Пандорина кутија*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2015.
55. ~ *Магија сигнализма*, зборник, „Everest Media“, Београд, 2016.
56. Јелена Маријевић, *Легитимација за сигнализам,* „Everest Media“, Београд, 2016.
57. Илија Бакић, *Читање сигнала*, есеји, „Everest Media“, Београд, 2017.
58. Franko Bušić, *Čarobnice Crvenkapičina*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2017.
59. Илија Бакић, *Од и до*, поезија, „Everest Media“, Београд, 2017.
60. – *ВИЗИЈЕ СИГНАЛИЗМА*, зборник, „Everest Media“, Београд, 2017.
61. Слободан Шкеровић, *Поетика идеја*, „Everest Media“, Београд, 2017.
62. Мирољуб Тодоровић, *Из сигналистичког документационог центра 2*, Сигнал, Београд, 2017.
63. Мирољуб Тодоровић, *Извори сигнализма*, интервјуи, „Everest media“, Београд, 2018
64. Душан Стојковић, *Планета сигнализам*, Everest media, Београд, 2018.
65. Miroljub Todorović, *Dnevnik signalizma 1984-1989*, „Everest media“, Beograd, 2019.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-94
7.038.53(497.11)“1979/1983“
82.02СИГНАЛИЗАМ

ТОДОРОВИЋ, Мирољуб, 1940-
Dnevnik signalizma : 1984-1989 / Miroljub Todorović. - 1. izd.
- Beograd : Everest Media : Međunarodna kulturna mreža „Projekat Rastko“, 2019 (Beograd : Skripta internacional). - 499 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Biblioteka Signal)

Tiraž 300. - Beleška o autoru: str. 493-495. - Bibliografija signalizma: str. 496.

ISBN 978-86-7756-101-7 (EM)

a) Тодоровић, Мирољуб (1940-) -- Дневници б) Књижевност
-- Сигнализам

COBISS.SR-ID 278566156

rassegna internazionale
di poesia visuale
e sonora
ambient'azione poetica
Salerno, 5.1.1984
POST APOCALIPSIS
STALIN TEST
STALIN TEST
fiatal művészek klubja
CLUB OF YOUNG ARTISTS
BUDAPEST
Képcsarnok utca 112.
1062
HUNGARY
MAURICIO GUERRERO
MEXICO
KALDRON
a journal of visual poetry & language art
Museum
für moderne Kunst
Weddel
sincron
misure di qualità
ALVIANI GETULIO
BALLOCCO MARIO
BELMONTESI FULVIO
BIASI ALBERTO
BILL MAX
COSTALONGA FRANCO
FONTANA LUCIO
GARCIA ROSSI HORAC
GHERSI LUCIANO
GRUMAN GIULIANO
GLATTFELDER HANS
GUARNERI RICCARDO
KOLAR JIRI
LE PARC JULIO
MILLECAMPS YVES
MORELLET FRANÇOIS
MORISSON PHILIPPE
MUNARI BRUNO
NIGRO MARIO
PINNA GAETANO
SIMONETTI VICTOR
TOMASELLO LUIS
VASARELY VICTOR
ZANOLETTI GUIDO
IMAGES OF PEACE
International Correspondence/Mail-Art Exhibition
THINK ABOUT MAIL ART
FOCUS
1985 CALENDAR